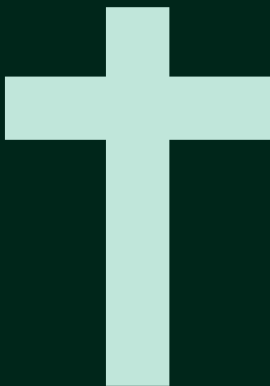

Mpohwoe Hungkuno
Songofoho

The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

Mat+yu	1
Mak	121
Luk	193
Joun	329
Apousel	431
Loum	538
1 Koulin	603
2 Koulin	670
Ngkolesiya	711
Efesos	732
Filipai	752
Koulousi	767
1 Tesolounika	780
2 Tesolounika	792
1 Timouti	799
2 Timouti	819
Taitas	831
Filemoun	839
Hip+lu	843
Jem+is	888
1 Pita	903
2 Pita	921
1 Joun	932
2 Joun	945
3 Joun	948
Jut	951
Toho Wojo Honajo Hungkuno	957

Matiyu

Olo Hungkuno Wopingo loso Matiyu

Mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti* (30) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Matiyu mti'mokumentisofoho. Oso Matiyu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Matiyu huhwo sohwo simo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Matiyumo ulimento, Kiko ngkimo tifi nn'ngkape. Jisas ose ulahon'ngki Matiyu a'amu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisasimo in'ngkamentisofoho. Tifi Matiyu Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. (Oso hungkuno hiso Matiyu sohe engo 9 hon'ngkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso simo'mo mti'mokumentisofoho. Tifi Matiyu'nji Luki'nji mti'mokumentisiyefoho. Oso'no Makaye hungkuno pi'ningo fehohnjoso Matiyuye hungkunomo weho. Simo'mo a'amu toho wojo limentofo sohwa ole limentohofi *Mesaiya* ifaweneponoho. Ose limentohofu so'no a'amu Jutaso nohontohumentan'ngkofi olo iyoswo loso Matiyu Jisas sohwo olo *Mesaiya* oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ulimonto mti'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Matiyu kako a'amu Jutaso Jisasi'mo in'ngkamentohofu somo ufo'mayo'ne mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo mti'mokiyoso Ngkilik hungkunomo mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Matiyu mti'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwap'ngo neso olenoho. Nakwo atofu lihwasu huno syafisiyosyo Matiyu kako olo iyoswo loso tihwamne'no mti'mokumentisoto. Oso'no Matiyu kako a'amu Jutaso atofu l'kuji Jisasi'mo in'ngkafitne'ento mti'mokumentiso kalohi nakwo atofu lihwasu Jisasi'mo un'ngkohwano.

Jisas Kilaisiye hofiyakwosafe yofeso olenoho.
(Luk 3:23-28)

¹ Olo a'amu lohwa Jisas Kɩlaisiye hofiyakwosafoho. Jisas kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Apɩloham'njiye temtifofo mta'ango hweho.

² Apɩloham sohwo Aisakiye kanɩngkwohweho.
Aisak sohwo Jekoupiye kanɩngkwohweho.
Jekoup sohwo Juta'nji homnɩngkwa'wehwosanjiye kanɩngkwohweho.

³ Juta sohwo kako Pelesi'nji Sela'njiye kanɩngkwohweho.
Sikoe kona'wohisi Temafoho.

Peles sohwo Hesiɩlouniye kanɩngkwohweho.

Hesiɩloun sohwo Lamiye kanɩngkwohweho.

⁴ Lam sohwo Aminotapiye kanɩngkwohweho.

Aminotap sohwo Nasouniye kanɩngkwohweho.

Nasoun sohwo Salimouniye kanɩngkwohweho.

⁵ Salimoun sohwo Mpouasiye kanɩngkwohweho.

Mpouasiye kona'wohisi Leahiyoho.

Mpouas sohwo Oupetiye kanɩngkwohweho. Oupetiye kona'wohisi Lutiyofo.

Oupet sohwo Jesiye kanɩngkwohweho.

⁶ Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefitiye kanɩngkwohweho.

Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulomoun tɩpema'mentisofoho.

⁷ Soulomoun sohwo Leyapouamiye kanɩngkwohweho.

Leyapouam sohwo Apiyafe kanɩngkwohweho.

Apiya sohwo Asafe kanɩngkwohweho.

⁸ Asa sohwo Jehousofatiye kanɩngkwohweho.

Jehousofat sohwo Joulamiye kanɩngkwohweho.

Joulam sohwo Usiyafe kanɩngkwohweho.

⁹ Usiya sohwo Joutamiye kanɩngkwohweho.

Joutam sohwo Ehasiye kanɩngkwohweho.

Ehas sohwo Hesekiyafe kanɩngkwohweho.

¹⁰ Hesekiya sohwo Monaseye kanɩngkwohweho.

Monase sohwo Emouniye kanɩngkwohweho.

Emoun sohwo Jousaiyafe kanɩngkwohweho.

¹¹ Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homnɩngkwa'wehwosanjiye kanɩngkwohweho. Hohosohonta a'amu Mpapiloun-nta'angoso a'amu Isiɩlael somo impe intofontifi ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.

¹² Mpapiloun ne'no motawo'mentohofo sohonta Jekounaiya sohwo Siyalitiyeliye kanɩngkwohwo imo'nɩmentisofoho.

Siyalitiyel sohwo Selopapeliye kanɩngkwohweho.

¹³ Selepapel sohwo Apiyoutife kanɩngkwohweho.

Apiyout sohwo Elaiyakimiye kanɩngkwohweho.

Elaiyakim sohwo Esoufe kaningkwowheho.

¹⁴ Esou sohwo Satoukiye kaningkwowheho.

Satouk sohwo Ekimiyeye kaningkwowheho.

Ekim sohwo Elaiyatiyeye kaningkwowheho.

¹⁵ Elaiyat sohwo Eleyasafe kaningkwowheho.

Eleyasa sohwo Mataniyeye kaningkwowheho.

Matan sohwo Jekoupiyeye kaningkwowheho.

¹⁶ Jekoup sohwo Jousepiyeye kaningkwowheho.

Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.

Maliya Jisasi mo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hofiko yofe Kilaisiyoho mulimentohofofoho. Hwe huhwo sohwo Anitu uhwasopento nakwoe hwaho lopono uhwatimentisofoho.

¹⁷ Apiloham kakoe imuso hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nimiwahoningkofi Ntefit imo'nimentisofoho. Ntefitiyeye imuso hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nimiwahoningkofi a'amu Isilael somo ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nimiwahoningkofi Jisas Kilais imo'nimentisofoho.

Maliya Jisas Kilaisi mo aswo ma'mentisofoho.

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Olo hungkuno Jisas Kilais imo'nimentiso so'noyolohoso ole, Jousep Jisasiyeye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho. I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya simemo Anituyeye Towahunu mta'ango imo'nimentisofoho.

¹⁹ Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wopingo'nohino hweho. Jousep ole syafihu'mento, Maliya wonimango unonoho. Ose syafisyonto olo hungkuno hiloso hiyaso waweno syafihu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wantihupo'mo.

²⁰ Oso hiso'no ko syafisyonto wojo honingkanimentisoso a'amu Anitu mta'ango sohwo kakimo u'manto ulimento, Jousep, Ntefitiyeye imu sohwo, kiko ape Maliya mayoso'no iyoho kiningkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe simemohomi mehomi nto imo'nimaho. Oso hiso Anituyeye Towahunu uyimasohweho.

²¹ Maliya hwomu nomahwoso'no kiko yofe ole muso, Jisasiyoho. Yofe hwapingoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaofihwosi asomo utimayo'ne hweho. Ose ulimentisofoho.

²² Hohonta Anitu hwe Aisaiya sohomo hungkuno uya-hon'ngki kako a'amumo ulimojo sohwo kako hungkuno hiso mtimokumentisofoho. Olo hiloso ne imo'nyo so'no Maliya mehomi'nji imo'nimentisofoho.

²³ Ole mtimokumento, Upa'nimno. Ape sijo wopingosi hwehwo momasosi kako simeho imo'n'ngkuhwosi hwomu nomaniyoho. Hwomu huhwo sohwo ole mul'fitnnefo Imaniwel.

Yofe hwap'ngoso ole, Mpohwo Anitu nakwo'nji humayo'nefoho.

²⁴ Jousep oso wojo hiso hon'ngkanonto nolikafonto a'amu Anitu mta'ango sohwoe hungkunomo haloho pento kako Maliyamo ma'mentisofoho.

²⁵ I oso'no siko afapo ko humanji afa saho mofosyawosofoho. Ose humamojiyofoho. Oso'no ose humamojiye sohonta Maliya kako hwomu ma'mentisofoho. Nomahon'ngki Jousep hwomu huhwo sohomo yofe Jisasiyoho mul'mentisofoho.

2

A'amu huno engo'njo Anituye hungkuno mupa'nyo mofehi'nyo simofapiso'mjo sohwa Jisasi'mo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho Jutiya mokosyohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpetilehem sopo Maliya Jisasi'mo aswo ma'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu temtitofo kengo mta'ango fihwa hofiko hwaho mofehi'nyo simofapiso mta'ango sohwa hntokwaliyo uhwonontifi huno engo tipema'mentohofo sohwa Jerusalem simofapontifi a'amu sohwo ulimentohofi,

² Mehomi milongo a'amu Jutafe hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo'ne sohwo imo'n'ngkohoho. Oso huhwo sohwo ntimo humaho. Kakoe sikuno imo'nyo'ne so'no hntokwaliyo mofehi'nyo simofapiso sohohnta'ni ahwomo somo uhwonontani nakwo kakine'no hwomtame ulohofone pihwono.

³ Ose ulahon'ngkofi hwe yofe engo'njo Helout nupa'nonto yomo engo imentisofoho. A'amu Jerusalem humamotofoso nupa'nontifi yomo engo imentohofofoho.

⁴ Hwe engo Helout kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno luthwamotofo sohwanjimo joho ulonto ulohonimento, Kilais hwe Anitu uhwasopento nakwoe hwahopono uhwatimentiso sohune'no nakwo a'amu Juta so'nwi uhwontohumayo sohwo ango ntipo u'mofapmmontolo.

⁵ Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Hwaho Jutiya ango Mpet+ilehemnoho. A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki li+motofa sohwa ole mt+'mokumentohofi,

⁶ U, Mpet+ilehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.

O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Is+lael somo mokosyohu-mane sohwo sekwoe angopo imo'nonefoho.

Hohonta ose mt+'mokumentohofofoho.

⁷ Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'ango sohwanne'no johohiyaso lut+manto Helout+'nji uhu'mokont+fi Helout hwe huhwo sohwanho hntokwaliyo hiso i'mofapmmentiso si+kuno so'no ulohon+mentisofoho.

⁸ Ulohon+ngkahon+ngki hof+iko Helout+mo hungkuno asomo ulahon+ngkofi Helout ul+mento, Sekwo ango Mpet+ilehem sopo nowekuji haf+ihafe fi+ipmno. Sekwo not+pemaf+ikuji hungkuno hiso ngkiyepono waponho. Ngkono nupa'n+'mo kakine'no hwomtame ulohom'ne'no selohono. Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpet+ilehemne'no luhwat+mentisofoho.

⁹ Oseso hof+iko Helout+ye hungkuno upa'nont+fi umentohofofoho. Nowentan+ngkofi hntokwaliyoso hof+ikoe angopo uhwon+mentohofohi hiso apa'no i'mofaponto hof+ikimo si'mo'mo upeehon+ngki hof+iko t+fi in+ngkamentohofofoho. Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo ant+ife sopo li+mentisofoho.

¹⁰ Hof+iko hntokwaliyo hiso uhwonont+fi yomo yont+fi si+meho wop+ingo umo'n+mentisofoho.

¹¹ Si+meho wop+ingo umo'n+ngkahon+ngki hof+iko ango homo somo noswont+fi hwomu kona'wohi Maliya'nji siko'int+'imo uhwon+mentohofofoho. Nuhwonont+fi hwomtame ulohofont+fi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho. Hof+ikoe ipofonofijont+fi yo'mayo wonyoangkafo hamniyohohengompe iyo so'no uy+mentohofofoho. Sojowonyoangkafo so'nji nom'nesohwanho pa'nyo akino wop+ingo'ne so'nji hwone mijo wonyohofiyo'nji uy+mentohofofoho.

¹² Oso hohosohonta hof+iko wojo hon+ngkan+mentohofoso An+tu ul+mento, Sekwo Helout+yepono asomo nukutoho. Ose hon+ngkanont+fi hof+iko hon+ngkano nom'nemo ikitok-wawent+fi hof+ikoe angopono umentohofofoho.

Jousep+ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

¹³ Nohumpeehon+ngkofi Jousep huhwo kako wojo hon+ngkan+mentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousep+mo

u'manto ulimeto, Kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentan'ngkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangu hungkuno apa'no wakilimonnoho. Hwap'ngoso Helout jije hwomu sohomo wofonjahumonto tipeelofoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngki Jousep oso sikwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womento-hofofoho.

¹⁵ Jousep hwaho Ijip sopo nohumentan'ngki Helout poyo pe'nimentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo Anitu uyahon'ngki limojo sohwo mt'i'mokumentiso hiso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole,

Nje hwomu Ijip nohumentan'ngki lut'ma'mentohefoho.

Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imo'nimentisofoho.

Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo hungkuno ulahon'ngki hwomu milongo pi'n'ngo engoso fongkumeeo'mentohofofoho.

¹⁶ A'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'n'ngo sohwa Helout'ye hungkuno mehomi songo imo'n'ngkiso'eno ngkimo ntahapmno, ose ulimentiso somo hwe huhwo sohwa tifi min'ngkayo'njo yahon'ngkofi Helout nupa'nonto simoho tohino umnimentisofoho. Simoho tohino umnimentiso so'no kako a'amu itokuso'njo sohwamo ango Mpetilehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahon'ngki hofiko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo sohwamo fongkumeeo'mentohofofoho. Hwap'ngoso hwe hntokwaliyo uhwonimentohofohi sohwa ole ulimentohofi, Hntokwaliyo hiso simo'mo imo'n'ngkahon'ngki soswo hufa'u uyakolo'mentiso so'no ulimentohofofoho.

¹⁷ Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'nimentisofoho.

¹⁸ Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpetilehem mofone sopo mampaho ho'nimentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e ho'nimentiso'maho.

Jekoup'ye ape Lesel kakoe imuso hofikoe mehomi sohwanne'no humotaho lalokwofo.

Hofikoe simoho wop'ngo apa'no mmo'nonehoho.

Hofikoe mehomi ni'hu'nahone poyo imo'n'ngkahon'ngki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

Jousep'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip uliko'mantifi ango Nasalet sopo asomo i'mofapmentohofofoho.

19 Hwangku Helout poyo pe'n'ingkahon'ingki a'amu Anitu mta'ango sohwo Jousep hwaho Ijip nohumentan'ingki i'mofaponto Jousep'mo wojo'mo uli'mento.

20 Noli'kafohoji k'iko hwomu'nji kona'wohi'nji noma'hoji hwaho Is'lael sopone'no asomo fi'wan'imno. A'amu hopi'nono mehomi wofonjosyant'ifi imentohoho sohwa poyo moi'wonoho.

21 Ose ulahon'ingki Jousep noli'kafonto hwomu'nji kona'wohi'nji nomanto hwaho Is'lael sopo ne'no asomo womentohofoho.

22 Jousep'i'montohwa nowent'ifi upa'n'imentohofoso hwe Akelaus sohwo kan'ingkwowwo Helouti'ye yofe engo nto ma'maho. Ose upa'nonto iyoho un'ingkahon'ingki olo hwaho lopo mohumamonehono nolonto apa'no wojo hon'ingkan'imentisoso Anitu Jousep'mo hungkuno nom'ne ulahon'ingki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

23 Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo humamentisofoho. Oso hiso'no hungkuno hohontajo nom'ne hwe sohomo Anitu hungkuno uyahon'ingki li'mojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiso ole,
Hwe Nasaletnnta'ango hweho wolant'ifeho, li'mentisofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno loma'mentisofoho.

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)

1 Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo i'mofaponto hwaho Jutiya a'amu mohumunyo sopo nohumanto hungkuno loma'mentisofoho mohumunyo sopo.

2 Ole uli'mento, Sekwoe hon'ingkan'o wonyoso hohujo fikinjaopmno. Simeho fi'wolo'mokumno. Anituye sikuno nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne mofoneponoho. Ose luti'hwamentisofoho.

3 Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ingki li'mojo sohwo Joun'imne'no olo hungkuno hohonta mt'i'mokumentisofoho. Hungkuno hiso ole,
Upa'n'imno. Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n'imento,
Hwe Engo sohume'no hon'ingkan'o ito'no fesyohumamno. Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ingkan'o hiso ito'no mi'hwat'imno.

4 Jouni'ye nem'no manji'mofo hwaho fi'nyohwe yahu *kamel* lohwa so'nji mt'i'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n'imentisofoho. Kako kusimo'nji wosopayo t'ime mijo'ntnnohini ni'mojo hweho.

⁵ Hohosohonta a'amu pone engo Jelusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan tifo nesoponjo so'nji hofiko Jounimo u'ma'mentohofoho.

⁶ A'amu hiso hofikoe wonyo yoloho lijwaofahonngkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

⁷ A'amu Falisi pi'ningo sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji hofiko mijo wokiyonemano lontifi nopahonngkofi Joun nuhwononto ulimento, Sekwo homa mehomi soku, tihwo selimasoto. Anitu a'amufe wonyo honngkano somne'no tohino mikunimposu uyo somne'no i'waho fiyimno. Ose tihwo selahonngki ni'mahofu kulo.

⁸ Sekwoe honngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano lifijo'manji e'wano wopingo'nohini utihwa'nyopo fiyimno.

⁹ Sekwoe simeho mo'mo ole syafisyikutoho. Nakwo Apilohamiye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohnnngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Apilohamiye imuhwa wamtimokumo loso'manji kako hopeno wamtimokumontonoho.

¹⁰ Anitu kako iyomo mingo lofo'ne iwa'mingo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wopingo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹¹ A'amuso hofikoe honngkano wonyomne'no simeho tango umnngkahonngki nihu'nahone hohujo ikinjaofu somo ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'nngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'e hwaho lopo weho. Hwe tiffinjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje yofemo niyakolofonefoho. Kakoe yofe engo mikunimposu so'no ngko sohwo'ni kakimo momayo ulohofiyone hwo'nyoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo kako a'amu sekumo Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹² Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwahomo mno ijihwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sijwo'nngkiso somo woho'nae'montonoho.

*Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)*

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili uliko'manto Mijo Joutan ne'no nowento Joun mijo wokiyonimano lonto Jounimo u'ma'mentisofoho.

¹⁴ Nu'mahon'ngki Joun ul'imento, O'o, k'iko ngkimo mijo kiyon'mayoso hoponoho. Ngkiyepono pipine'no pohino.

¹⁵ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'o, k'iko mijo kiyon'mayo so'no nekwo ole yasoso Anituye hon'ngkano lakisiyo imentohofu somo imokiyoso hoponoho. Oseso Joun kakoe hungkunomo t'ifi in'ngkawento mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁶ Mijo kiyomahon'ngki Jisas mijomo kunto'no ul'iko'manto s'imentisofoho. Nosahon'ngki ahwomo mtampo lohofahon'ngki uhwon'mentisoso Anituye Towahuno y'ihufo ntolofiyu hopa imo'nonto Jisas'imo wekehumapmmentisofoho.

¹⁷ Mampaho ahwomo mta'ni ho'n'imento, Olo nje Hwomu hweho. Ngko s'meho wop'ingo m'ikun'imposo uy'wo'n'ngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo wop'ingo iwo'n'ngkiso so'no nje s'meho wop'ingo n'mo'nantofoho.

4

Seten Jisas'imo yamofu uloho'mentisofoho.

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wop'ingo Jisas'imo hwaho a'amu mohumunyopono ipemotas'imentisofoho. Osopo Seten Jisas'imo hon'ngkano wonyo imokiyo'ne yamofu uloho'mentisofoho.

² Jisas kako Mpohumo jomo ul'imo lonto wopayo manyo'njo nohumentan'ngki mofehi'nyo *fouti* (40) s'ikuno *fouti* (40) uyakolofahon'ngki Jisas mijoho engo umentisofoho.

³ Jisas mijoho'no nohumentan'ngki Seten i'mofaponto ul'imento, K'iko Anituye Hwomu Nehwos'i'manji olo sojo pi'n'ingo lomo hungkuno ulohojo'no wosopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Anituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki,

A'amu wosopayo'nohini n'ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanohoho.

O'o, a'amu Anituye hungkuno hopi'nonohinomne'no syaf'isy'wo'n'ngkohofoso oso hof'ikoe huyo'mango songo humayo'nefoho.

⁵ Ose ulahon'ngki Seten Jisas'imo pone wop'ingo pone'no ipemotasonto Anituye tajo ango engo antife yokintahopo uhumajonto

⁶ ul'imento, K'iko Anituye Hwomu hwos'i'manji k'iko olopo nta'ni fil'ikofamofu. Ose ul'kwato lohofonto ul'imento, Anituye hungkuno nal'wo'n'ngki,

Anitu kakoe a'amu ahwomomjo sohwamo kikumne'no ulihwoso'no hofiko jije ahomo kumakukuji jije sifemo sojo mentofomatnnehino.

Tohino momatnnohino.

⁷ Seten ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Nom'ne ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso ole,

Kiko jije Hwe Engo Anitu sohumo yamofonulohofohotoho.

Kiko jije hunomnohini in'ngkuso'manji ole syafisyikutoho.

Anitu wonimokosyohumamtonoho. Ose syafisyikutoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Seten Jisasi'mo hwofiki'nyo yokintahoenso sopeno'no utimotasonto olo hwahohopi'nonohino a'amu so'nji yomayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntnno Jisasi'mo utihwamentisofoho.

⁹ Ose utihwanto ulimento, Kiko ngkine'no hwomtame ntohofohoji jije simeho ntapisoso yomayo uhwonalokunoso wokijapmmonoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko i'waho ntohofo. Kengopono fiwano. Anituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohofoho. Kakine'nohini syohoulohofo.

Ose ulimentisofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Seten Jisasi'mo uliko'mahon'ngki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mantifi Jisasi'mo ufo'ma'mentohofohoho.

Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni emamentisofoho. (Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² A'amu fihwa hofiko Jounimo impo'angomointofahumentohofoso'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

¹³ Kako ango Nasalet uliko'manto ango Koponeyam osopohumamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mitmom'ngoponoho. A'amu Sepiyulan'nji Napitalai'njiye imu sofe hwahoponoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo hohonta ifalifaliyo mt'i'mokumentisoso hohosohonta ne imo'n'imentisofoho. Ole mt'i'mokumento,

¹⁵ Mijo Joutan nongkihnta'ni mijo ayo mom'ngopohwaho Sepiyulan'nji Napitalai'nji hi'njoponoho.

A'amu temtitofokengo Anituye hungkuno mupa'nimmotofoso feponoho.

¹⁶ Hofiko sikwo'mjoho'mo humafijoso pomponahoenso uhwon'fitnnefoho.

A'amu sikwo'mjoho so'mo we'enepe ni'hu'nahone wape'nano likuji yontan'ngkuji pomponaho engo wonyoangkafoso u'mofapmmontonoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ul'imento, Sekwoe hon'ngkano wonyo somta'ni fi'wolo'mokumno. An'itu nemokosyohumayo sohwoe sikuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inan'iku syoho'njo sohwoe kakimo t'fi in'ngkayo'ne joho ul'imentisofoho.

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)

¹⁸ Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngo sopo nowento hwe hufa'u inan'iku syoho'njo siko'n'ikwa'imo uhwon'mentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Ent'ilu'njoho. Saimoun'ye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inan'iku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki u'ma'mentisofoho. Inan'iku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

¹⁹ Nu'manto ul'imento, Siko t'fi nn'ngkapinyo. Siko inan'iku mawo'n'ngkisiye pa'n'ngoso An'itumne'no a'amu mayo'ne woloset'hwamo.

²⁰ Ose ulahon'ngki sikoe inan'iku ho'yo komo'no nul'iko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

²¹ Nowent'fi Sepetiye hwomu sohwa'u Jem'is'nji Joun'njimo uhwon'mentisoso siko hamn'ngkwowho Sepeti'nji yofayokinomo nohumant'fi inan'iku ho'yo ito'no esyohumentan'ngki uhwononto joho ulahon'ngki

²² siko homn'ngkwowho'nji yofayokino'nji komo'no ul'iko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas An'ituye hungkuno a'amu somo lut'hwanto a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.

(Luk 6:17-19)

²³ Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moya'mi somo hof'ikoe tajo ango somo An'ituye hungkuno so'nji An'itu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntno lut'hwamojofoho. Kako nolut'hwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumoyo somo wop'ngo umokumentisofoho.

²⁴ Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo so'meemo ho'n'imentisofoho. A'amu hiso nupa'nont'fi a'amu yo'mayo tango'njo mnokino'njo somo Jisasi'yepono ipemotapmentohofofoho. A'amu towahuno wonyo'njo so'nji a'amu nop'wasyont'fi yomo yomo iwo'n'ngkohoho so'nji a'amu s'ife aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino somo ipemotapahon'ngkofi Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

²⁵ Wopɪngɔ umokahonɪngki a'amɔ pi'nɪngɔ engɔ Jisasɪmo inɪngkamentohofɔfoho. A'amɔ Ngkalili, Ntekapolis, Jerusalem, Jutiya, Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amɔ pi'nɪngɔso inɪngkamentohofɔfoho.

5

Jisas hwofiki'nyopo a'amɔ hungkuno ulimentisɔfoho.

¹ A'amɔ pi'nɪngɔ engɔ uhu'mokontanɪngkɔfi Jisas nuh-wononto yafe we'e so'mo nosonto humamentisɔfoho. Osopo nohumentanɪngki inomokomoyo sohwa nu'mahonɪngkɔfi

² Jisas kakoe hungkuno ole lutihwamento, Anɪtu a'amɔ mokosyohumayoso olenoho.

Jisas kako a'amɔ simonyo iyo somne'no hungkuno uyimentisɔfoho.

(Luk 6:20-23)

³ A'amɔ fiso Anɪtune'no huno engɔ muyo'njoso hɔfiko Anɪtumne'no huno wopɪngɔ wotɪpemano lifijo'manji hɔfiko simeho wopɪngɔ umo'nono. Anɪtu hɔfikimo umokosyohumayo hweho.

⁴ A'amɔ simeho tango'njo humalɔfoso simeho wopɪngɔ umo'nono Anɪtu kako oso a'amɔ somo simeho wopɪngɔ umokumontonoho.

⁵ A'amɔ fiso hɔfikoe yɔfemo monje yahinontifi Anɪtuye yɔfe ho'nomalokwɔfoso simeho wopɪngɔ umo'nono. Yo'mayo wopɪngɔ Anɪtu wosejapmmo ulimentisɔso hɔfiko'nefoho.

⁶ A'amɔ wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umo'nyo hopaso a'amɔ Anɪtuye honɪngkano wopɪngomne'no hi umo'noso'manji oso hisomo Anɪtu kakoe hungkuno hisɔfe simehomo wopayo simeho hopaso uhnnimontonoho. Oseso hɔfikoe simeho wopɪngɔ umo'nono.

⁷ A'amɔ fiso nom'ne a'amɔ hɔfikimo wonyo ulohɔfiwo'nɪngkohɔfo somne'no hitoho ulɔfahonɪngki wopɪngɔ'nohini ulohɔfiwo'nɪngkohɔfoso simeho wopɪngɔ umo'nono. Oso'no Anɪtu hɔfikimo wopɪngɔ ulohomontonoho.

⁸ A'amɔ sife aho timo simeho haloho anga'nohino'njoso hɔfiko simeho wopɪngɔ umo'nono. Oso a'amɔ hiso Anɪtumo uhwonantifeho.

⁹ A'amɔ simano hintotohino'njo somo ni'holɔfiwo'nɪngkohɔfoso simeho pompenjiyo umo'none'entifi iwo'nɪngkohɔfoso simeho wopɪngɔ umo'nono. Anɪtu ulimontonoho, Nje mehomi kuyoho.

¹⁰ A'amɔ Anɪtuye hungkunomo inɪngkayo'no syoho wopɪngɔ yontanɪngki a'amɔ nom'neso oso a'amɔ somo

sitofu ujo so'nji wonyo ulohofu so'no kako simeho wopingo umo'nono. Anitu umokosyohumamontonoho.

¹¹ Sekwo a'amu soku ngkimo tifi nningkawowo'nningkohofu so'no a'amu nom'neso sekumo wonyo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji sejo so'nji sefotofu selohofikujo'no sekwo simeho wopingo wasemo'nono.

¹² Sekwo simeho wopingo semo'nningkuhwoso'no simonyo fiymno. Sekwoe yahino wopingo olo hwaho lopo iwo'nningkohofu lo'nji ngkimo tifi nningkape lo'nji mpe iyo pa'nyoso ho'yango ahwomomo weho. Oso sefotofuwo'nningkohofu hopaso hofiko hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki ulimotofu somo ufotu'motofofu. Oso a'amu hiso hofikoe yahino wopingo so'no mpe iyo hopaso ahwomomo ma'mentohofu hopaso sekwo womantifeho.

Anituye a'amu neso sa'nji pomponaho'nji pa'nyofuho.
(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

¹³ Sekwo olo hwaho loponjo sa pa'nyo kuyoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'nningkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. Nihu'nahone wonyo umo'nimotonoho. A'amu sa hiso mopijoso me-e miyonehoho.

¹⁴ Sekwo hwahoponjo pomponaho pa'nyo kuyoho. Antime engo hwofiki'nyo sponjo molinyoso oso hiyae'm'maho. O'o, utihwa'nyoponoho.

¹⁵ A'amu sikiloho mongkujontifeso ahwonte'mo kipitofahinyo'maho. O'o, hofiko ijempohopo ho'nahinyofuho. Oso a'amu ango somo humafijo somo pomponaho ulohofono.

¹⁶ Olo hiloso sekwo hmno'nimno. Sekwoe pomponahoso a'amufe timopo wolasyono. A'amu hofiko sekwoe honingkano wopingomo uhwonifijoso hofiko Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwoe yofe woho'nomantifeho.

Jisas Mosesiye honingkano hungkunomne'no ulimentisofuho.

¹⁷ Sekwo ngkine'no huno ole seyihwoloho. Ngko Mosesiye honingkano hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofu sohwafe hungkuno ntnne'no wae yao'mne'nji pmmentohe hwo'nyoho. O'o ngkine'no huno ose seyihwoloho. Ngko hungkuno hiloso wae ya'mne'enji pmmentohe hwonim'maho. O'o, ngko hungkuno hiloso ne utihwayo'ne pmmentohefuo.

¹⁸ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu fiso oso honingkano hungkuno ifalifaliyo we'e somo wae

meeofonehoho. O'lo, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan'ingkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho.

¹⁹ A'amu fihwo Mousesiye hon'ngkano hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mtihupesoso a'amu nom'ne somo oso hon'ngkano mtihupe so'no lutihwaso'manji oso a'amuso Anituye angomo si'mofoso sohonta Anitu ulonefoho. Jije yofe monje innyo hwosoho. A'amu fiso Anituye hungkuno hopi'nonohino loso in'ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon'ngkano wop'ngomo in'ngkayo'ne lutihwaso'manji oso a'amuso Anituye angomo si'mofoso sohonta Anitu ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

²⁰ Sekwo upa'nimno. Sekwoe hon'ngkano wop'ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanjiye hon'ngkano wop'ngomo muyakolofe'manji sekwo Anituye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne mu'mapitnnehofu. O'lo, mango mta'nnohini li'wo'n'ngkohofu soku hon'ngkano wop'ngo somo humayoso hopo'maho.

Hungkuno ito'no mihwajiyo'ne hungkunofoho.

(Mak 11:25; Luk 12:57-59)

²¹ Mousesiye hon'ngkano hungkuno ole nto upa'n'wo'n'ngkohofu, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumu fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho.

²² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no simeho tohino umnyo'eno. A'amu simeho tohino umnosu sohwo kako tifi no'mo Anitu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no sitofu ujo'eno. Sitofu uloso sohwo kako Anitu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumu ilo'nnyo hwosoho ujo'eno. O'lo, oso a'amu huhwo sohwo kako tikanomo wene hweho.

²³ Kiko tajo angu somo noswohoji jije wonyo wae yafo'ne Anitumo jomo ulimo lohoji kiko nom'ne sohumne'no kikine'no simano hintotohino umnosu so'no syafisyohoji

²⁴ u, kiko tajo angu somo uliko'mahoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhuji hungkuno ito'no mihwajo. Hungkuno ito'no mihwajohosi simeho pompengo in'ngkahosi tajo angu somo asomo fusyo. Osopo Anitumo jije wonyo wae yafo'ne jomo usu.

25 A'amu fihwo kikumne'no simeho tohino umnoso so'no kiko komo'no simeho wopingo hmninyo. A'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo sopo nokumotawenoho. Kako a'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo'njofepono kumotaweso'manji osopo a'amu hwapife tifo'njo sohwa nokit+mafikujji impo'angomo intofakohufitnoho.

26 Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Kiko impo'angoso kunto'no uliko'ma'mne hwosi'maho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yo'mayo hamniyoho hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

27 Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, a'mohufo iyo'eno.

28 I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimo uhwononto hufo woma'mo lonto a'mu simne'no kakoe simeho fefoyo uyahonngki oso hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso hweho.

29 Timo aho angahohnta'angoso honingkanono wonyo kumokososo yo'mayo somo timo uhwonngkohoji huno wonyo syafihujjomanji oso hiso ni'hu'no yohotoho. Kiko wonyo iso'no'manji timo anga'no fitihwotofafo. Timo wopingo hufa'u'njo sohwo si'kanomo uhnoho. O'o timo anga'nohino'nji honingkanono wopingomo fiso.

30 Jije aho angahohnta'ni honingkanono wonyo kumokososo aho hiso hntofamo lohofohoji foho'nafo. Aho wopingo hufa'u hi'njo hwosi si'kanomo uhnoho. O'o, aho anga'nohino'nji honingkanono wopingomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31 Hungkuno nom'ne nupa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwe fihwo kako kakoe ape woho'nahumo lihwo si'ape ho'nasiyo'neso iyoswo mt'i'mokuhwo si'uyono.

32 I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape honingkanono wonyo mmofe'njo simo ho'nasyoso sohwo kakoe apefe honingkanono wonyo umokumontonoho. Hwapingoso ape hisi nom'ne hwe sohomo uma'nososo Anitu kako timo uhwoyoso hwe hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo honingkanono somo mtihuposo so'no kako huhwo honingkanono wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no limentisofoho.

³³ Hungkuno nom'ne upa'n'iwo'n'ingkohofoso ole, Hwasyo hungkuno nom'ne'no yokintahopo ne-eso nolikutoho. Hwe fihwo ole lososo, Ngko nehopi hufa'u sihune hwamne'no lohono. Ngko yo'mayo yo'mayo uyimo. Ose loso sohwo kako ito'no uyono. Hwe Engo sohwo olo hiso'no nuh-won'ingkuhwosi ito'nohini wosyafi'hu'montonoho. Ose nto upa'n'iwo'n'ingkohofofoho.

³⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no hungkuno pi'n'ingo nolikutoho. O'o, hungkuno ne'njo'nohino filimno. Sekwo a'amu yokintahoponjo sohwanne'no jije hungkuno nehopi imo'nyo'ne nulikutoho. Ni'hu'no nijwo'eno. O'o, yo'mayo ahwomomjo sohwanne'no nolikutoho. Ahwomoso Anituye epohumayofoho. Osopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ingkisoponoho.

³⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, hwahoso Anituye epohumayo sife ho'nasiyo'nefoho. Olopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ingkisoponoho. Sekwo Jerusalemne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, Jerusalem sopo Anituye angoponoho.

³⁶ Sekwo sekwoe mnokinomne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nolikutoho. O'o, sekwoe mi'jiyo halojo wofokafono. Sikwo'mno wofokafono, lisoso halojo wofoka'montolaho. Sikwo'mno wofoka'montolaho. Awonoho.

³⁷ Oso'no sekwo hungkuno ne'njo'nohino ulimno. Eno, eso'nji Awonoho, eso'nji oso'nohinoho. Hungkuno nom'neso hwe wonyo Seten mta'ango linyofoho.

Jisas yahino wonyo a'amumo asomo ulohof'eno ulimentisofoho.

(Luk 6:29-30)

³⁸ Hungkuno nom'ne nto upa'n'iwo'n'ingkohofoso ole, Hwe fihwo jije timomo wonyo kumokososo kiko kakoe timo wonyo umojjo. Hwe fihwo jije mango fonjokujakumofososo kiko kakoe mangomo fonjokulipijafo.

³⁹ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo ilojmofe'eno. O'o, awonoho. Hwe fihwo kako jije manjihopopo kuposososo manjijoho fehohnjo utihwaho. Osopo wakuposono.

⁴⁰ Hwe fihwo kikine'no hungkuno hi'njo sohwo jije manji'mofa'woma'mo lososo osohumo jije manji'mofa'nji sife manji'mofa ntnne'no uyo.

41 Hwe yofe engo'njo fihwo kako sekwo'nji hano ho'yango'nji tifo lopo wemoyano selososo sekwo hano sawemo spono fisimno.

42 Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yo'mayoso ntapmno. Ose selososo sekwoe yo'mayoso uyimno. Hwe fihwo ole seloso, Sekwoe ho'yango yo'mayoso nokiso ntapmno. Ose selososo sekwo hohujo ikinjimofikutoho.

Jisas mango hwamne'no simeho umo'nyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 6:27-28, 32-36)

43 Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, A'amu sekwo'njo mofone sopo humalofo somo simeho umo'nyo'ne uyimno. I oso'no sekwo mango hwamo simeho umo'nyo'ne ukutoho.

44 I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe mango hwamo simeho umo'nyo'ne ufijoso a'amu wonyo selohof'wo'n'ngkohofoso somne'no Mpohumo jomo ulimno.

45 Ose ifijo so'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe yahinomo un'ngkowan'feho. Anitu kakoe mofehi'nyoso a'amu wop'ngo'nji wonyo'nji humalofo somo ulono lonto uy'wo'n'ngkiso hweho. A'amu hon'ngkano wop'ngo'njo hon'ngkano ito'no min'ngkayo'njo somo ifoyo wosapijono lahon'ngki syuwo'n'ngkohoho.

46 Sekwo a'amu simeho umo'nyo'ne se'jap'wo'n'ngkohofoso osomme'nohini simeho umo'nyo'ne uy'fijoso Anitu kako wop'ngo peho'no wose'jap'mmontolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njoso ose iwo'n'ngkohofofoho.

47 Sekwo sekwoe a'amu'nohino somo wop'ngo uwo'n'ngkohofoso so'no sekwoe hon'ngkano nom'ne somo uhwofilofoso pipilo. Awonoho. A'amumo Mpohwo Anitumo min'ngkayo'njo hi ose iwo'n'ngkohofofoho.

48 I oso'no sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo pa'nyo hmmo'n'imno. Sekwo a'amu wop'ngo'nji wonyo'njo somo wop'ngo ulohof'kujo'no Anitu kako humaso hopa fehumamno.

6

Jisas a'amumo ufo'mayo'ne hungkuno ulimentisofoho.

1 Sekwo olo yahino loso'no i'waho fiyimno. Sekwo yahino wop'ngo wop'ngoso a'amu wonahon'fe likuji iku-toho. O'o, ose ifijoso sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo oso hiso'no wop'ngo mose'jape'njo uyimntonoho.

² Sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somo yo'mayo uyano lifijo'manji e'wano, hiyaso uyimno. A'amu mango'nohinoso wonahonife lontifi Anituye tajo angonjo sopo hon'ngkano utihwa'nyopo iwo'n'ngkohohofoho. Hofiko hwe moya'mi nakwoe yofe woho'nonemapife lontifi iwo'n'ngkohohofoho. Upa'nimno. Oso a'amu hiso nom'ne wopingoso Anitu mta'ango momasofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikoe yofe ho'noma'nyoso oso mpe hopaso nto mahoho. Hofikoe nom'ne mpe iyo hopaso ahwomomo mauyoho.

³ Sekwo a'amu nom'ne somo ufo'mano lifijo'manji e'wano noho ufo'mapmno. I oso'no a'amu nom'neso sekwoe yofe noho'nosemapitnoho. Masehonifitnehofo.

⁴ O'o, hiyaso fiyimno. Yo'mayo wopingo hiyaso iwo'n'ngkohoho so'no Mpohwo Anitu kako nosehon'ngkuhwosi wopingo wosejapmmontonoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.
(Luk 11:2-4)

⁵ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji sekwo a'amu mango'nohinoso fe yahinomo in'ngkakutoho. O'o, hofiko a'amu wonepa'nife lontifi Anituye tajo angonjo hon'ngkano mom'ngo engo sopo lohofontifi uliwo'n'ngkohohofoho. Upa'nimno. Oso hiso'no a'amuso hofikoe yofe ho'nomayoso mpe pa'nyoso nto mahoho.

⁶ I oseso kiko sohwo Anitumo jomo ulimo lohoji kiko'nohini jije angomo swohoji angohoku'yoso pijwasyohoji jije Mpohumo jomo uso. Kako oso angohiyaso so'mo kiko'nji humaho. Jije Mpohwo osopokohon'ngkuhwosi yomayoso wokijapmmontonoho.

⁷ Kiko Mpohumo jomo ulimo lohoji osohonta hungkuno pi'ningo engo liwo'n'ngkohofoso pa'nyo ujo'eno. A'amu Anitu ne sohune'no huno muyo'njoso hofikoe hwasyo anitu sohwo hungkuno pi'ningo engo uliwo'n'ngkohohofoho. Hofiko huno ole, Nakwo hungkuno pi'ningo engo ulihwasi nakwoe anitu sohwo kako nonepa'n'ngkuhwosi wonejapmmontonoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo ikutoho. O'o, yo'mayo umofonyo yohojo so'no Mpohwo kako huno nto uyohoho.

⁹ Sekwo Mpohumo ole ulimno. Nakwoe Mpohwo sohwo, kiko ahwomomo humahnno. Nakwo jije yofe wopingo'nohinoso ne'no nowentihwonefoho.

¹⁰ Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umonono.

Jije hungkunomo a'amu ahwomomjo so'nji yo'mayo so'nji kin'ngkawowo'n'ngkohoho hopaso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi ose wokin'ngkopano.

¹¹ Olo sikuno lomne'no nakwoe wosopayo fonejape.

¹² Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohoho sofe wonyo wae yao'malohwone hopaso nakwoe wonyoso wae fenamofu.

¹³ Kiko nakumo yamofu nalohoho somo nonehumajohotoho. O'o, Hwe wonyo sohwoe yo'mayoso ne'mahwoso'no yo'mayo wonyo somo uyakolofu'ne fonejape.

[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohn'nyo ne hwap'ngo hwosoho. Pomponaho ne somo humahnno hwosoho.

Ne'nohino nowent'hwonefoho. Hungkuno nehopeho.]

¹⁴ Upa'n'imno. Sekwo a'amu wonyo selohoho sofe wonyoso n'ihu'nahone hohujo hohnta'ne meho'naf'kujo'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo hiso wae weesemo'mtonoho.

¹⁵ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofosofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo Anitu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemofonehoho.

Jisas wosopayo manyo'njo humayo so'no hungkuno ul'imentisofoho.

¹⁶ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji Mpohune'no huno anga'nohino so'no wopayo manyo'njo nohumentan'ngkuji sekwo a'amu mango'nohinoso simano wonyo ikini'wo'n'ngkohoho hopa humaf'kutoho. O'o, hof'koe simano wonyo ikinyoso a'amu wonahon'fenti'fi a'amu wop'ngofoho wonalife nolont'fi iwo'n'ngkohofofoho. Mpohune'maho. O'o, hof'koe yofe'nohini ho'nomayo'ne iwo'n'ngkohofofoho. Oso'no hof'koe yofe nto ho'noma'mentohoho so'no hof'koe mpe pa'nyofoho. Mpe pa'nyo nom'neso ahwomomo mauyoho.

¹⁷ O'o, sekwo Mpohune'no wopayo manyo'njo humaf'kuji sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'n'ngkuji sekwoe simanomo mijo fiyat'ku'n'imno.

¹⁸ Ose ikuji a'amu nom'neso kiko manyo'njo humentan'ngkijo so'no hof'iko huno muyonehoho. O'o, kiko yo'mayo hiyaso'mo iwo'n'ngkinoso jije Mpohwo a'amu muhwonyo'njo sohwo kako'nohini kohon'ngkuhwosi mpe hopa wokijapmmontonoho.

Jisas ho'yango hu'meesiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.
(Luk 12:33-34)

¹⁹ Olo hwaho lopo sekwoe yo'mayo yo'mayo ho'yango wop'ngoso nohu'meesy'kutoho. O'o, olo hwaho loponjo

nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohofihwosi ho'yangoso wonyo umo'nimontonoho. Oseso a'amu hufo'nohino yiwo'nningkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyantifeho.

²⁰ Oso'no sekwoe ho'yangano ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho mifulohofonehoho. A'amu hufo mifitnnehofo.

²¹ Ango jije ho'yangano yo'mayo wopingo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Jisas a'apahomjo pomponaho so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:34-36)

²² Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo.

²³ Timo pi'ningo'manji sikwo'mjoho'mo humalofo. Sekwo pompohahopo humalofo soku yahino pi'ningo pi'ningo mafikujiji apa'no sikwo'mjoho'mo fosyohumafikutoho. Ose ifijomanji jije hunomo nihu'no sikwo'mjoho engo mjaofoho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho mulohofiyo'nehoho.

(Luk 16:13)

²⁴ Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo simeho wopingo uyihwosi nom'nihune'no simeho wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'ninkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaha unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo kemokosyohumahojoso kiko syoho ito'no mihnehino.

Jisas yo'mayoso hi umo'nyo so'no huno pi'ningo engo syafisiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 12:22-31)

²⁵ Oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe fosyohumayo so'no huno pi'ningo engo syafisyikujiji ole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho nanehwono. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'ningo engo syafisyikujiji ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahinimonto. Nakwo songo humalohwoneso wopayo'nohini nyo'netaho. Nakwo a'apaho hi'njo'nwi nem'no manji'mofoyo'ne'nohinotaho. Awonoho.

²⁶ Sekwo yi'hufo somo uhwonimno. Hofiko wopuyo hul'iwo'ninkohofomaho. Hofiko wopayo angosomo wopayo momohu'meesyiwo'ninkohoyohofofoho. O'o,

seningkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uy+wo'n'ingkohoho. Sekwo Mpohwo Anitu yi+hufu sikinjo somne'no wonyoho fiyo mokosyohumaho. I a'amu sokumo Mpohwo wopingo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono.

27 Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokin+mne'no yohoho lososo ne umo'n'montolo. Awonoho.

28 Oseso sekwo hwapife nem'no manji'mofu yo'mayo somne'no huno pi'n'ingo engo peho'ne syafisyiwo'n'ingkohoho. Sekwo wokoso fofu so'no huno fisyafihupmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko ne yo'mayoso mojiyof+wo'n'ingkiyohoho.

29 I oso'no ole woselimonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapingo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofu we'e somo muyakolofonehoho.

30 Ou, oso wokoso fofu sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n'ingkata a'amu nolofekuji tohomo wolofantifeho. I oso'no oso wokoso fofu Anitu wonyoangkafo mt'i'mokuwo'n'ingkiso somo uhwonontaneso wopingofoho liwo'n'ingkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

31 Oso'no sekwo huno pi'n'ingo engo syafisyikutoho. Sekwo ole likutoho, Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwapife peho yanehwono. Ose likutoho.

32 Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyiwo'n'ingkohoho. I oso'no sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon'ingkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopingo wosemokosyohumamontonoho.

33 I simo'mo Anitu semokosyohumayo so'nji kakoe hon'ingcano wopingo'ntnno huno fisyafisyiwo'n'ingkuno. Oso'no syafisyiwo'n'ingkuji Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontono.

34 Oso'no yo'mayo mo'n'ingkajo somne'no huno syafisiye'eno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofapiwo'n'ingkisofoho. Mo'n'ingkajo sikuno sohwoe tangoso mo'n'ingka'nefoho. Olo sikuno lomo i'mofaposo tangoso olo sikuno lomnefoho.

7

Jisas a'amu nom'ne somo wonyo ulohofone hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofikuji wonyofoho nulikutoho. Ose ifijo'manji Anitu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho.

² Sekwo nom'ne somo yo'mayo ulohofowo'nngkohoho so'no oso pa'nyoso Anitu waseloho'montonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uyowo'nngkohoho hopaso Anitu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³ Kiko jije hnnngkwa'wehwoe timomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwonalokuno. I jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kiko huno makiyotaho. Kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso momeho'namo'nyo sohwoosi

⁴ kiko jije hnnngkwa'wehmo ole pone'no ulalokuno. Ngko jije timomo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mne'no yohono. Ose ulohoji pipi uyimonto.

⁵ Kiko mango'nohino hwosoho. Simo'mo kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kiko timo ito'no uhwonngkohoji hwangu jije hnnngkwa'wehwoe timomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

⁶ A'amu honngkano wonyo'njo siwojo pa'nyo somo Anituye hungkuno wopingoso noluthwafikutoho. Luthwafijo'manji hofiko ikinjaofikuji woselantifeho. Sekwo sekwoe nijwo yo'mayo wopingoso hwahomo ho'nahufijo'manji yahu hwotoho hulimo lififitnnoho. Oso pa'nyo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkohoho somo Anituye hungkuno nulikutoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:9-13)

⁷ Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulifijoso kako yo'mayo wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafihafe tipentanngkuji sekwo oso hiso uhwonantifeho. Sekwo hoku'yopo hwanngo fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

⁸ A'amu hopi'nonohinoso Anitumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwanngo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

⁹ Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kaningkwohumo wopayo ntape ulososo kaningkwohwo sojo uyimtolaho. Awonoho.

¹⁰ Ou, hwomu fihwo kaningkwohumo inaniku ntape ulososo kaningkwohwo homa wonyo umtolaho. O' awonoho.

¹¹ Oseso sekwo honingkano wonyo'njo huhwasi sekwoe mehomimo yo'mayo wopingo'nohini uy'wo'n'ngkohofoso'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe seningkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohumo jomo ulikujono kako kakoe Towahuno wopingoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho.

¹² A'amu nom'neso sekumo wopingo wonalohopife semo'n'ngkiso'manji e'wa, sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno. Sekwo oso hiso ifijosso Mousesiye honingkano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanjiye hungkuno hwapingo somo uningkwowantifeho.

Jisas ango songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ulimentisofoho.

(Luk 13:24)

¹³ Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino mayo'ne honingkanoso engofoho. Oso honingkano engo homo somo a'amu pi'n'ngo engoso tifi iningkowalokwofo.

¹⁴ Honingkano songo ne'no humayo'neso we'efoho. Hoku'yoso engo'maho. Olo honingkano homo somo yafe engo pa'nyo so'mo syoho engo wo'nnyofoho. A'amu anga'no anga'no oso honingkano somo wotipemantife'no yalokwofoso tifi iningkowalokwofo. Oso hoku'yo we'e homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno limentisofoho.

(Luk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ Sekwo A'amu Anituye hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji mesyilutihwayo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Oso a'amu hiso hofikoe a'apaho sohohtanini wopingofoho. I simeho ajwomo'mo pisakino'njofoho. Oso a'amu hiso hofiko siwojo pa'nyofoho. Sekumo wonyo wosemokantife'no yalokwofo.

¹⁶ Yo'mayo honingkano imof'wo'n'ngkohofoso sekwo uhwon'fijosso hofikoe hwapingoso huno waseyono. Kiko iyo hiyayo yongo'njo nontimjoso ipisayo me'wampe'njo wamjimtaho. Awonoho. Solongkoyo sayo pa'nyoso kakoe iyo nontimo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo ipisayo

ane'njo pa'nyoso a'amu honingkano wonyo'njo somta'ni hungkuno wopingo upo'nantantaho. Awonoho.

¹⁷ Oso pa'nyoso iyo wopingoso ipisayo wopingo unto'nimontonoho. Iyo wonyoso ipisayo wonyo unto'nimontonoho.

¹⁸ Iyo wopingoso ipisayo wonyo unto'nimonto'maho. Iyo wonyoso ipisayo wopingo unto'nimonto'maho.

¹⁹ Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hofiko nolofekuji tohomo wolofefantifeho.

²⁰ Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosofe honingkanomo uhwoningkuji hofikoe hwapingoso sekwo huno waseyono. Seteniyefoho.

²¹ Sekwo huno ole syafisyikutoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko ngkimo ole nt'wo'n'ingkohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, ose nt'wo'n'ingkohofoso Anitu mokosyohumasa ango sopo nohufitnefoho. Ose syafisyikutoho. Nihu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwomomo humasa sohwoe hungkunomo tifi in'ingkaweso sohwo kako Anitu mokosyohumasa angoso notipihwononefoho.

²² Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofone somo hwe moya'mi pi'n'ingo engoso ole nt'fitnefoho, Hwe Engo sohwo, nakwo a'amu somo jije hungkuno wopingo lutihwawo'n'ingkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo jije yofe lontaneso towahuno wonyo somo wae yaof'wo'n'ingkuhwonefoho. Nakwo jije yofe lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo utihwayo'ne iwo'n'ingkuhwone'nwoho.

²³ Ose nt'fijoso ole ulimnefoho. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo nohumafikutoho. Noho fohumpopmno.

*Jisas ango moja yahino hufa'uyo so'no ulimentisofoho.
(Luk 6:47-49)*

²⁴ A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ingkuhwosi tifi in'ingkaweso sohwo kako hwe huno wopingo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo kako ango hwaho wopingopo molinyo hweho.

²⁵ Ango wopingopo nomolahon'ngki ifoyo syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo yokumpohn'nyo yonto oso ango homo somo ifofo mojwohojwafefoho. O'o, ango hiso hwaho wopingopo molinyo so'no mop'wasyonehoho.

²⁶ A'amu nom'nihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ingkuhwosi tifi mon'ingkaposo sohwo hwe huno'maso sohwo ango wosohopo molinyo sohweho. Hwe huhwo sohwo mijo tafepo kakoe ango nomolahon'ngki

²⁷ ifoyo engo syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo ikwato lohofonto ango nontimo jwohojwoho'namo loho'mentisoso piwahu'mentisofoho. Oso ango nopiwasoyonto pomuyo engo ho'nimentisofoho. Nje hungkuno osohopeho.

²⁸ Jisas ose ulahonngki a'amu nupa'nontifi kakoe hungkuno so'no yomo imentohofofoho.

²⁹ Hwapngoso hofiko a'amu honngkano hungkuno luti hwamotofo sohwa oso pa'nyo hwa'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwapingo wo'nyo hweho. Ose limentohofofoho.

8

A'amu a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wopingo umokumentisofoho.

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Jisas kako hwofiki'nyo sopo nuliko'manto womentisoso a'amu pi'ningo engo kakimo tifi inngkawomentohofofoho.

² Osohonta hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo Jisasi'mo nu'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo wopingo wanimokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

³ Ose ulahonngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou, wopingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wopingo hmno'nyo. Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo wopingo komo'no imo'nimentisofoho.

⁴ Wopingo imo'nngkahonngki Jisas ulimento, Upa'nyo. Kiko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, komo'no nuhuji a'amu tajo ango syoho'njo sohomo jije a'apaho wopingo loso utihwaho. Nokohonngkuhwosi kiko hohonta Mouses yo'mayoso limentiso hopaso Anitumo uyohojayo. Jije mnokino moi'wo imo'nyo so'no isamoyokafoho. Oso hiso'no a'amuso uhwonngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wopingo imo'nngkiso so'no huno wosyofisyantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyi sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Luk 7:1-10)

⁵ Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo Jisasi'mo nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ulimento,

⁶ Hwe Engofo, nje syoho ntohofiyi sohwo kako mnokino uyahonngki ango'mo fosyohumaho. Kakoe a'apaho songo songo miyo'njo yonto tohino mikunimposo umnalofoho.

⁷ Ose ulahonꞑngki Jisas ulꞑmento, Ngko nu'mo wopꞑngo umokumo.

⁸ Ose ulahonꞑngki ulꞑmento, Hwe Engofo, oso'ne'maho. O'o, kꞑko nje angomo ko swapihnneso ngko hwe wopꞑngo hwo'nnye angomaho. O'o, kꞑko hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo kako wopꞑngo umonono.

⁹ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hofꞑkoe hungkunomo tꞑfi ito'no inꞑngkawo'nꞑngkohe hwo'nyoho. U, hofꞑko ngko huhwo'nꞑmo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ulꞑ'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohomo oyomo ulꞑ'me'no kako wapmmontonoho. U, ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ulꞑ'me'no kako syoho uyꞑmontohono. Oseso kꞑko hungkuno'nohini ulohojonono ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wopꞑngo umonꞑmontonoho. Ose ulꞑmentisofoho.

¹⁰ Ose ulahonꞑngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo sohwo ulꞑmento, Hungkuno nehopi'nohini waselꞑmonne'no yohono. Ngko a'amu Isꞑlael sofe sꞑmeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwo'nyo'njo hwo'nyoho.

¹¹ Upa'nꞑmno. Hwe moya'mi hungkuno kengo kengo'njoso Anꞑtu a'amumo esemokosyohumayo sopo nosyukuji hofꞑko sekwoe seyakwosa Apꞑlohamiyo Aisakiyo Jekoupiyo oso hwanji nohumafꞑkujoso wopayo nonꞑfitnnefoho.

¹² I, A'amu Isꞑlael Apꞑlohamiye imu fehohnjo soku esemokosyohumayo sopo nta'ni Anꞑtu kako sekumo wae yasemofososo sekwo sꞑkwo'mjoho'mo fosyohumantokutnne kuyoho. Oso hopo sopo fosyohumafꞑkujosi sekwo hulꞑngkwajingo ifaloho'nꞑngkuji humotaho engo lꞑfitnne kuyoho.

¹³ Kakoe inomokomoyo sohwo ose ulonto hwe yofe engo'njo sohomo ulꞑmento, Kꞑko sꞑmeho hi'ntnnono ngkimo ntape so'no yomayo so'no kumo'nꞑngkisoso wakilo'nonoho. Ose ulahonꞑngki oso hohosohonta syoho ulohofiyo sohwo wopꞑngo imonꞑmentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wopꞑngo umokumentisofoho.

(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwonꞑmentisoso Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fosyowentanꞑngki uhwononto

¹⁵ kakoe ahomo nupm'mokahonꞑngki a'musi kakoe a'apaho toho mtnnoso moi'wo imonꞑngkahonꞑngki a'musi kako nolꞑkafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n'ingo engo somo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Oso s'ikuno ne so'nji a'amuso hof'iko hwe moya'mi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmentohofofoho. Nomotopahon'ingkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wop'ingo umokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta oso hungkuno An'itu Aisaiya sohumo uyahon'ingki lut'hwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno hiloso ole, Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho. Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.

Oso hungkunoso Aisaiya hohonta li'mentisofoho.

A'amu fihwo Jisas'imo un'ingkamo li'mentisofoho.

(Luk 9:57-60)

¹⁸ Jisas kako a'amu pi'n'ingo engo kakimo ifeehu'mo y'mahon'ingkofi uhwononto kakoe inomokomoyo sohwo ul'mento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'nne'no wowekehano.

¹⁹ Ose ulahon'ingki hwe fihwo hon'ingkano hungkuno lut'hwayo syoho'njo sohwo Jisas'imo u'manto ul'mento, Nje Lont'hwayo sohwo, k'iko ango nt'i'mno usoso ngko t'ifi wokin'ingkamonnoho.

²⁰ Ose ulahon'ingki Jisas ul'mento, Sikis'wojo sohwa hof'iko hof'ikoe sokimo hi'njo hwafoho. Y'ihufo sohwa hof'iko hof'ikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho fosyawe'neso ane hwo'nyoho.

²¹ Ose ulahon'ingki nom'ne hwe Jisas'imo in'ingkawowo'n'ingki sohwo Jisas'imo ul'mento, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni t'ifi wokin'ingkapmmonnoho. I oso'no s'imo'mo ngko nje mpohwo kaki'no pi'n'momo ijopij'syasi'mo pe-eso. Wop'ingotaho.

²² Ose ulahon'ingki Jisas ul'mento, Awonoho. A'amu ngkimo t'ifi monn'ingkap'ifijoso hof'iko ujopij'syahufe. K'iko ne'no nn'ingkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmmo'nyo ul'imentisofoho.

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahon'ingki kakoe inomokomoyo sohwa t'ifi in'ingkamentohofofoho.

²⁴ Yofayokinoso mijopo nowentan'ingki mijo ayoso hwof'iki'nyo pa'nyo imo'nonto yofayokinomo

ufehu'mokahumonto yahon+ngki Jisas kako saho humofosyawentisofoho.

²⁵ I inomokomoyo sohwa hofiko Jisas+mo komo'no ulikafontifi ulimentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nantane'no yalokuhwono.

²⁶ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo iyoho peho'no sen+ngkohoho. Sekwoe simeho hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nolikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon+ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nihu'nahone lifawo'mentisofoho.

²⁷ Inomokomoyo sohwa ose uhwonontifi yomo yontifi hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo peho sohwolo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo haloho'nohini yohoho. Ose hnn+mentohofofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

²⁸ Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'u u'ma'mentisiyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmentisiyefoho. Oseso oso hwe sohwa'u towahuno nihu'no wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'u a'mopijohino hon+ngkano somo wopanjit+kenontifi a'amuso iyoho unimojofoho.

²⁹ Osohonta siko Jisas+mo joho mohm'no lonji ulimentisiyo, Kiko An+tuye Hwomu Ne hwosoho. Kiko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe sikuno mmo'nyofoho. Kiko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose ulimentisiyefoho.

³⁰ Hopo sponjo yahu pi'n+ngo engoso kengo nompo humantifi mno humijohofofoho.

³¹ Oseso towahuno wonyo sohwa Jisas+mo ulimentohofi, Kiko wae wenao'mji'manji kiko oso yahu pi'n+ngo engo nongkwanjo nompono fonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnaofano.

³² Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, E'wa, sekwo mpanimno. Ose ulahon+ngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo uliko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofofoho. Ehuhnaofahon+ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentife iwo'mangomo mtiku'nontifi mijo ayomo nihu'nahone mehulo'mentisofoho. Nomehulofahon+ngki mijomo poyo imo'n+mentohofofoho.

33 Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono komo'no wentifi oso hungkuno hopi'nonohinoso ulimentohofofoho. Hofiko mpoyo hwe hufa'u towahunu wonyo ehunnamo'nnyo sohwa'umo yo'mayo u'ma'mentiso so'no humalohofofoho.

34 Osohonta a'amu ango hopo sponjoso hofiko Jisas humentanjopo noswo'nontifi Jisasimo nuhwonontifi hungkuno ole ulimentohofi, Kiko nakwoe hwaho lopo nofosyohumahofoho. Nom'ne angopono fiwano. Ose ulimentohofofoho.

9

Jisas hwe sife aho pe'nnyo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jisas yofayokinomo kotasonto ayo momingo somo ku'mokwawento kakoe ango hwapingo sopo i'mofamentisofoho.

2 I'mofaohwahoningki a'amuso hofiko hwe nom'ne sife aho pe'nnyo sohwo kakoe ijempohopo'nohini saho fosyawowo'ninkiso sohomo Jisasiyepono itokwopmmentohofofoho. Itokwopahoningkofi Jisas kako uhwonimentisoso hofiko kakine'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyohoninkofi uhwononto Jisas oso a'amu mnokino'njo sohomo ulimento, Nje hwomu sohwo, kiko iyoho kininkuhwoloho. Ngko jije honingkano wonyoso wae nto yakumofohono.

3 Ose ulahoningki a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa nohumantifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo sohwo kako Anitu pa'nyo pojiyalofoho.

4 Ose hnningkahoningkofi, hofikoe hunoso Jisas kako huno moi'wonoho. Oso'no Jisas ulimento, Sekwoe simeho mo'mo huno wonyoso peho'no syonifisyantokwofo. Ole losyonifisyantikwofo, ngko a'amufe wonyo wae meeofonehoho losyonifisyantikwofo.

5-6 Anitu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe honingkano wonyo wae yaofone yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije honingkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwonifitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni utihwa'nyopo setihwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulimonne'no yohono. Hofikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ulimento, kiko

noli+kafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

⁷ Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo nolikafonto kakoe angomno umentisofoho.

⁸ Nowahon+ngki hwe moya'miso nuhwonontifi iyoho un+ngkahon+ngki hofiko ole limentohofi, Anitu kakoe yokumpohn'nyo engoso olo pa'nyo loso hwe lohumo uyohoho. Huno ose uyahon+ngki hofiko Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

Jisas Matiyumo uhwosopo'mentisofoho.

(Mak 2:13-17)

⁹ Oseso Jisas hano wento uhwon+mentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe angosomo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Matiyu. Oso hwe huhwo sohwo Jisas nuhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nn+ngkape. Ose ulahon+ngki Matiyu nolikafonto tifi in+ngkamentisofoho.

¹⁰ Jisas Matiyuye angomo nohumentan+ngki a'amu nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo hon+ngkano wonyo'njo sohwanji a'amu wonyo hon+ngkano'njo nom'ne so'nji nohumentan+ngkofi hofiko Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo nimentohofofoho.

¹¹ Nonontan+ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwanjo ulimentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo lohwanji a'amu wonyo hon+ngkano'njo lo'nji wopayo peho'no nalofoho.

¹² Ose ulahon+ngkofi Jisas nupa'nonto pahnnimo hungkuno ulimento upa'nimno. A'amu mnokino ane'njo wop+ngo humalofoso hofiko a'amu uyohofahosiyo'njo sohwo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho.

¹³ Oso pa'nyoso ngko a'amu hon+ngkano wop+ngo'njo hwona'nyoho liwo'n+ngkohoho somne'no johu lutimayo'ne pmmentohe hwon'maho. O'o, ngko a'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Sekwo Anituye hungkuno somne'no huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofosono nimo'n+ngkohoho. I sekwo ngkine'no hwomtame ko ntohofontifi nom'ne a'amu somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho. Oso hungkuno somne'no huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songo'nji hohontajo yahino so'ntnne'no ulimentisofoho.

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

¹⁴ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwa Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mantifi ulimentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso iningkawowo'n'ngkuhwonefoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta sohwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hofiko simeho tango'nji wohumantifi taho. Awonoho. Hofiko simeho wopingo'nji wopayo engo wonantifeho. I oso'no hwangku oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofiko kakoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasy'kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho. Ose ulonto pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento,

¹⁶ Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo lojwohofojasi lohofihwosi yakife uy'ntolaho. Awonoho. Engo womnahot'montonoho.

¹⁷ Ose ulonto pahnnimo hungkuno t'finjoso ole ulimento, Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uy'mo l'hwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso n'hu'nahone wonyo umo'n'montonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji songo so'nji nem'no hu'm'ngoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ulika'mentisoso a'mu fisi kako Jisasiye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wopingo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Jisas oso hungkuno hiso ulontan'ngki hwe yofe engo'njo sohwo Jisasimo u'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Nje mu olohonta nto pe'n'ngkohoho. I oso'no k'iko nopohoji kakimo jije ahoso f'ikisyusyo. Kako apa'no songo wolikafono.

¹⁹ Ose ulahon'ngki Jisas nolikafonto kakoe inomokomoyo sohwanji hwe huhwo sohomo t'fi in'ngkamentohofofoho.

²⁰⁻²¹ Nowentan'ngkofi nom'ne a'musi Jisasimo in'ngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontan'ngki soswo aho hufa'u hopi'nono s'ife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisasimne'no

hnn+mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop+ingo umo'n+monnoho. Ose hnnonto kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwapife tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho.

²² Nopm'mokahon+ngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto ul+mento, Nje mufo, jije simeho wop+ingo wakumo'nono. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no wop+ingo nto imo'n+ingkinno kiyoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta a'musi wop+ingo imo'n+imentisofoho.

²³ Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwon+mentisoso a'amu hofiko te somo hmpehmpe lontan+ngkofi a'amu wosofe ho'nowentan+ngki nuhwononto

²⁴ Jisas ul+mento, Sekwo mpan+mno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho fosyaweho. Ose ulahon+ngki hofiko Jisas+mne'no tikafo uj+mentohofofoho.

²⁵ Tikafo uj+mentohofoso Jisas hofikimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye ahomo nomahon+ngki mu sopi lika'mentisofoho.

²⁶ Lika'mentiso so'no oso hungkuno hiso ango'meemo ho'n+immentisofoho.

Jisas hwe timpi'nyo sohwa'umo wop+ingo umokumentisofoho.

²⁷ Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nowentan+ngki hwe timpi'nyo sohwa'u Jisasi'mo tifi in+ngkawenji joho ole ul+mentisi, Ntefitiye Imu sohwoe, nekumne'no hitoho wakilofono.

²⁸ Ose ulahon+ngki Jisas kako angomo swahon+ngki oso hwe timpi'nyo sohwa'u Jisasi'mo u'mahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko sikimo wop+ingo semokiyo so'no simeho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentisi, Ou, Hwe Engofo, eno.

²⁹ Ose ulahon+ngki Jisas sikoe timopo aho kisasyonto ul+mento, Siko ngkimo sikoe simeho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yo'mayo siko nose'mo'n+ingkisoso wose'mano.

³⁰ Ose ulahon+ngki sikoe timo hon+mentisiyefoho. Oseso Jisas sikimo hungkuno yokumpohn'nyo ole ul+mento, Upa'ninyo. Wop+ingo semokohe so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose ul+mentisofoho.

³¹ I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho ae'mo a'amu somo ul+mentisiyefoho.

Jisas hwe iloho'nyo sohomo wop+ingo umokumentisofoho.

³² Oso hwe huhwo sohwa'u nosontaningki a'amu nom'ne sohwa hofiko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhn-
namo'nnyo sohomo ipemotapontifi Jisasiyepono umentohof-
fofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwo hwe sohomo
mampi'nyo mesyimokumentisofoho.

³³ Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae
yaofahoningki kako hungkuno limentisofoho. Hungkuno
lahoningki hwe moya'mi hofiko yomo yontifi huno pi'n'ngo
syafihu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu Isilael
hn'n'mo m'mofape'njo imojofoho.

³⁴ Ose lahoningkofi a'amu Falisi sohwa ole limentohofi,
Tawahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engoso
Setenyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo
nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho.
Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

³⁵ Oseso Jisas ango'meemo nowento a'amu sofe tajo ango
somo kakoe hungkuno Anitu a'amumo umokosyohumayo
so'no lutihwanto a'amu wonyo'wonyo mnokino'njo somo
wopingo umokumentisofoho.

³⁶ Jisas hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo
uhwonimentisoso yo'mayo tango engo'njo a'amu somo
u'mahoningki yokumpohn'nyo ufo'ma'nyo'neso anefoho.
Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose uhwononto kako
hitoho ulo'mentisofoho.

³⁷ Hitoho ulofahoningki Jisas kakoe inomokomoyo so-
hwamo pahnnimo hungkuno ulimento, Wopayo syoho so-
ponjo pi'n'ngo engoso toyo nto imaho. I oso hiso'no
a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino
hwa'maho.

³⁸ Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n'ngkiso
kakwo'yohumo jomo ulikujo'no kako oso wopayo toyo homo
somo mjiyo'ne a'amumo l'hwajiyone jomo ul'mno. Ose
ulimentisofoho.

10

*Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo
sohwafe yofefoho.*

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino
sife mta'ni hufa'u sohwa joho ulahoningki hofiko
nuhu'makahoningkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyoso
yano uyimentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'apahomjo
towahuno wonyo wae yaofone so'nji a'amu mnokino'njo
so'ntnne'no wopingo umokiyo'ne so'nji uyimentisofoho

² Oso inomokomoyo (*apousel*) aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe olenoho. Simo'mjoso Saimouniyoho. Saimoun huhwo kakoe nom'ne yofe olenoho. Pitafoho. Nom'nihwo Entilu, Saimoun Pitafe koningkwa'we hweho. Nom'ne sohwa'u Jemis'i'nji koningkwa'wehwo Jouniyoho. Oso huhwo sohwa'u Sepetiye hwomu hwa'uyoho.

³ Nom'nihwa'u ole, Filip'i'nji Mpatoulomiyu'njoho. Nom'nihwa'u Toumasi'nji hamniyoho mayo syoho'njo sohwo Matiyu'njoho. Nom'ne Tatiyosi'nji Alifiyosiye hwomu Jemis'i'njoho.

⁴ Nom'nihwa'u Saimoun Selout'i'nji Jutas Isikaliyout'i'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasimne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisasimo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo uyimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwafo syoho uyimentisofoho.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Jisas oso hwe aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u huhwo sohwafo hungkuno ulonto uhwatimentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. Sekwo a'amu temtitofu kengo sofo ango sopone'no ango Someliya sopone'no nukutoho.

⁶ O'o, a'amu Isilaeli'nohino sofepono fiwanimno. A'amu Isilaeliso hofiko yahu isipeemofu pa'nyo honingkano'no tipeelokwofo.

⁷ Sekwo nukuji hungkuno ole so'no ulimno. Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sikuno mofonepo nto imo'nimaho. Oso'no ulimno.

⁸ Sekwo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokukuji a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafikuji oso mnokino uyo wonyo'njo (*lepila*) wopingo imo'ningkujo'no towahuno wonyoso wae hmo'pimo. Olo yokumpohn'nyo loso hamniyoho'njo mahofomaho. O'o, ngko sejapohefoho. Oso'no sekwo olo yokumpohn'nyo lo'nji yo'mayo uyifijosu hamniyoho momaso'njo uyantifeho.

⁹ Sekwo hamniyoho ki'yo'nji nomokaho'ningkutoho.

¹⁰ Sekwo yo'mayo ho'yo nomokaho'ningkutoho. O'o, manji'mofo nom'neso sifikwongo fosyo nom'ne so'nji mno hwanji nomokaho'ningkutoho. Awonoho. A'amu syoho yoso sohwo kakoe wopayo nyoso wotipema'montonoho.

¹¹ Oseso sekwo ango engo fipo ufijo'manji ou, ango we'e fipo ufijo'manji osopo sekwo timo ito'no uhwoningkukuji oso

ango hopo sopo hwe wopingo ito'nohinoso tihwo kofos-yohumaho, uhwonifijoso oso hwe wopingo sohwoe an-gomo fosyohumamno. Oso ango hopo sopo ne'no nohu-mafikujiji wohumpeeno likujoso oso hwe huhwo sohwo'nji fosyawentifijo sohwasi fohumpopmno.

¹² Oseso oso ango homo somo hufijoso sekwo oso hwe moya'mi angomjo somo ole ulimno. Nakwoe a'amu soku Anitu wopingo waselohofono.

¹³ Ose ulahoningkuji hofiko Anituye hungkuno upo'nano lifijo'manji hofikoe simehoso ito'nohini'manji sekwo simeho pompenjiyoso oso a'amu somo uyifijoso hungkuno simo'mo nto ulifijoso nehopi umo'nimontonoho. I oso hiso'no hofiko Anituye hungkuno nakwolaho lifijo'manji sekwoe hungkuno wopingoso nom'ne ango pone'no motawomno.

¹⁴ Hwe fihwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo yihwosi Anituye hungkunomo haloho maseposo'njo ifijo'manji oso hopo sopo nuliko'mafikujiji hopo sopenjo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentaningkuji oso hintalinyo hiso wae feemo'nimno. Oso homo somo sehonifijoso huno ole uyimontonoho. Hungkuno haloho maposo'neso hungkuno tango'njo weho.

¹⁵ Upa'nimno. Nje a'amu sohwasi, ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amuso yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofone sohonta oso ango hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Upa'nimno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikiswojo pa'nyoso wonyo wosemokantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo so'no huno ito'no syafisyikujiji nom'ne somo wonyo mulohofe'njo fiyimno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofone noselikujino huno ito'no fisyaifihupmno. *Kaunisolijopo* ipesemotafitnnoho. Hofiko tajo ango somo hwaningo sefongkupitnnoho.

¹⁸ Hofiko ngkimo simeho monje wenisano likujiji hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu

yofe engo'njo sohwanji a'amu temtitofo kengo so'njimo nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁹ Hofiko sekumo hungkuno'no ipemotasewofijo sohonta sekwo iyoho seningkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohoningkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho. O'o, ofaholohumo Anitu hungkuno nolifitneso wolosetihwamtonoho.

²⁰ Sekwoe hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mpohwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno walimontonoho.

²¹ Hwangku sohonta a'amuso koningkwa'wehumo hungkuno liwo'n'ngkohoho sopono ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjahufitnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kaningkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'n'ngkuji fonjahufitnefoho.

²² Oseso a'amu hopinono sekumne'no simeho tohino mikunimposo umnonefoho. Hwapingoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontaningkuhwosi sikuno ae'uyo sohonta Anitu kako oso hwe sohwo utima'montonoho.

²³ Ango fipo hofiko fonjofepmnasemofikujo'no sekwo nom'ne angopo hiyaso fiwanimno. Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo a'amu Isilael sofepono nowentaningkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yontaningkuhwosi A'amufe Hwomu wapmmontonoho.

²⁴ Hwomu sikule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lutihwawo'n'ngkiso sohomo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofonehoho.

²⁵ Yo'mayo lutihwayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe sikule syoho iwo'n'ngkohoho sohwamo umo'n'imontonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohwamo umokosyohumayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyoso sohwamo umo'n'imontonoho. Hofiko anga kakwo'yohwo sohomo sitofo ole ulimentohofi, Jije yokumpohn'nyo Seten mta'anga hwosoho. Ose ulimentohofi so'no hofiko kakoe mehomi sohwamo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako Anitu ne sohune'no iyoho unono.

(Luk 12:2-7)

²⁶ Oso hiso'no sekwo hofikine'no iyoho seningkuhwoloho. Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ngkohoho hungkuno hiyaso'mo lontifeso

yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

²⁷ Hungkuno hiyaso'mo selimaleso sekwo mofehi'nyo lahon'ngkuhwosi filikuno. Hungkuno hofiyoka upa'ningkohofoso sekwo utihwa'nyopo mango engo'nji filikuno.

²⁸ A'amu jije a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kin'ngkuhwoloho. Hofiko jije a'apaho'nohini wokufon-jantifeho. Jije huyo'mangoso mofonjakohufitnnehofo. O'o, Anitune'no iyoho wakinono. Kako jije a'apaho'nji jije huyo'mango'nji tikanomo mihwajososo hoponoho.

²⁹ Yihufu we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'n'ngkohofofoho. I oso yihufu hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo Anitu kako huno uyohoho. Mpohwo kako yihufu so'no nope'n'ngkuhwoloho lososo yihufu huhwo sohwo mape'nonehoho.

³⁰ Sekwo soku, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinosa huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyu kenga'no kenga'nohinosa Anitu kako atofu nto limentisofoho.

³¹ Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwanne'no iyoho sen'ngkuhwaloho. O'o, oso yihufu nihu'no we'e Anitu in'ngo mamofe'njo hofiyu mokosyohumawo'n'ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasiye yofe yoloho lijwaofone hungkunofoho.

(Luk 12:8-9)

³² A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hungkuno wolijwao'monnoho.

³³ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohuju ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hohuju ikinjimo'mnefoho.

Jisas pmentiso so'no ikujoho i'mofapmmentisofoho.

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ole losyonifisyantikwofo. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofone pmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne pmentohe hwoni'maho. Awonoho. Ngko a'amu husilofone pmentohefoho.

³⁵ Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ulikafo'ne pmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo nningkapihwoso'no kakoe kan'ngkwohwo ngkine'no ngkilaho wal'montonoho. I mu fisi kako ngkimo nningkapihwoso'no kona'wohi ngkilaho want'montonoho.

U, a'mu fisi kako ngkimo noningkapihwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'nimontonoho.

³⁶ Oso ango afa somjo so'nji oso hopa imo'nifitnnefoho.

³⁷ Hwe fihwo kaningkwohwo'ya'umne'no umo'nivo'ninkiso sohwo kako ngkine'no umo'nyoso yakolo'nnyo mumo'nyo'njo yososo nje a'amu nehwo'maho. Hwe fihwo kakoe hwomu'nji mu sopi ntnne'no simeho umo'nyoso yakolo'nnyo umo'nyo sohwo kako ngkine'no mumo'nyo'njo yososo nje a'amu ne hwo'maho.

³⁸ Hwe fihwo kako kikimo wokiningkapmmo ntoso sohwo kako nje yofe'no poyo imo'nyo so'no iyoho unoso sohwo kako nje a'amu ne imo'nyoso hopo'maho.

³⁹ Hwe fihwo olo hwaho lopo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohn'nyo kesyohumaso sohwo kako songo humayoso motipihwonone hweho. Hwe nom'nehwo ngkimo tifi nningkaponto kakoe yahino ho'naofalokunjo sohwo kako songo humayo'ne notipemane hweho.

*Anitu kakoe a'amu somo wopingo uyo'ne hungkunofoho.
(Mak 9:41)*

⁴⁰ A'amu wopingo selohofoso sohwo kako ngkimo wopingo ose ntohofantofoho. Oso a'amu wopingo ntohofantofonjo sohwo nje Mpohwo nihwatimentiso sohomo oso wopingo hiso ose'nohini uyalofoho.

⁴¹ Hwe fihwo Anitu kakoe hungkuno'no uhwatimentiso sohwo a'amu nom'ne oso hwe huhwo sohomo uhwononto syafihu'mento, Olo hwe lohomo Anitumne'no wopingo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohomo wopingo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe Anitu uhwatimentiso hopa wopingo nomane hweho. Ou, hwe nom'ne kako hwe wopingo sohomo uhwononto hwe wopingo sohomo wopingo uloho'mo loso sohwo wopingo sohwo pa'nyoso kako wopingo nomanefoho.

⁴² Ou, hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo kako a'amu yofe engo ane pa'nyo'njo ngkimo nningkawowo'ninkiso sohwo noniwoyo sosayo usontaningkuhwoso osohomo uhwoningkuhwosi Jisasiye a'amumo ufo'ma'mo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo sponjoso uyoso sohwo kako wopingo nomane hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

11

Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisasiyepono uhwatimentisofoho.

(Luk 7:18-35)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwo hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango hopo sopo uliko'manto nowento antime pi'n'ingo mofone hopo sopenjo hwe moya'mimo luthwamentisofoho.

² Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwo Jisas+yepono lihwatimentisofoho.

³ Luhwojahon'ngki hofiko Jisas+mo ulimentohofi, Joun ole nal+maho, Hwe tifi wapmmontonoho ho'n+mentiso sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji yo'mayo uhwon'ngkohofu so'nji nupa'n'ngkohofu so'ntnno Joun+mo ulimno.

⁵ Uhwon+imno. A'amu timpi'nyoso timo apa'no honalokwofu. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofu. A'amu a'apaho uyo nihu'no wonyo'njoso (*lepila*) hofikoe a'apahoso wop'ingo imo'n'ngkohoho. A'amu haloho pikun'nyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofu. A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likofalokwofu. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wop'ingo upo'nalokwofu.

⁶ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno Anituye hwolikeno, ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Joun+mo ulimno.

⁷ Ose ulahon'ngki Joun+mo inomokomoyo sohwa nuhwanon'ngkofi Jisas hwe moya'mi somo Joun ne'no hungkuno ole ulimento, Hohonta sekwo hwaho a'amu anepono hano umentohofu sohonta sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n'ngo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

⁸ Sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofu. Sekwo hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hofiko hwapife wop'ingo wop'ingo'nohini yalokwofoso hwe engo sohwo angomo humalofu.

⁹ Oseso sekwo peho'no umentohofu. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki hungkuno najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'n+imno. Oso hwe sekwo uhwon+mentohofu sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nal+wo'n'ngkohofu somo yakolo'nnyo hweho.

¹⁰ Oso hwe huhwo sohume'no Anituye hungkuno Kakoe Hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo s̄imo'mo kupe-e'ne hweho. Kako j̄ije honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

¹¹ Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako olo hwaho loponjo imo'nimentohofosomo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu yofe ane pa'nyo'njo Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo humaso sohwo kako Jounmo nuyakolofonefoho.

¹² Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe sikuno syoho ema'mentiso sohonta oso mta'ango olohontajo'nji a'amu ahwomomo Anitu mokosyohumayo sopo wohotoswano lontifi yohoto yohotofo yalokwofo. A'amu yokumpohn'nyo ikujoho'njososo oso hiso'no womano lalokwofo.

¹³ A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofo hopi'nonohino sohwanji Mouses kakoe honingkano hungkuno'nji Anitu ahwomomo mokosyohumayo sopone so'no ne'no limiwahoningkofi Joun imo'nonto oso hungkuno hiso ne'no lutihwamentisofoho.

¹⁴ Hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwa ole ulimentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno somo s̄imeho wopingo semo'noso'manji ole upa'nimno. Joun sohwo kako Ilaija pa'nyo hweho.

¹⁵ A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.

¹⁶ A'amu olohonta humalofoso peho pa'nyo limnehono. Hofiko mehomi pa'nyofoho. Kako ose ulonto pahnnimo hungkuno Joun'nji kakine'ntnno ulimentisofoho. Ole ulimento, Mehomiso hofiko angopo nohumantifi nom'ne mehomi syohi'nyo hutonwo'nngkohofosohwanjine'no joholalokwofo,

¹⁷ Nakwo hmpehmpe yoka s̄imonyo'ne kulimokahoningkuhwoni sekwo s̄imonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosafe lahoningkuhwoni sekwo humotahomajofoho.

¹⁸ Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanto ipisayo mijo (*wain*) manyo hweho. Oseso hofiko sitofo limentohofi, Towahuno wonyo Jounmo ehuhnamo'nnyo hweho. Ose limentohofofoho.

¹⁹ Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni noponji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji niwo'nngkohe so'no hofiko ngkine'no ole lalokwofo. Ihwoni. Hwe wopayo pi'nngongo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo pompenjiyo pi'nngongo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo

syoho'njo sohwanji a'amu honingkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Ose ngkine'no l'wo'n'ingkohofihwashoho. I oso hiso'no Anituye hunoso ne'njofoho. A'amu Anituye yahinomo in'ingkawo'n'ingkohofoso huno ole uyonefoho. Yo'mayo Anitu iwo'n'ingkisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisasimne'no simeho miwalo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.

(Luk 10:13-15)

²⁰ Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso imentisoso a'amu simeho miwolo'mokiyo'njo somne'no Jisas yoka ul'mentisofoho. Hwap'ngoso hofikoe honingkano wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho.

²¹ Jisas ole ul'imento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaita sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiy'mno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso esetihwamentohe somo a'amu anga Taiya'nji anga Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hul'ingkwajingo a'apahopo loho'n'ingkuji hofikoe honingkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnesohilo. I sekwo yo'mayo wop'ngo ngko imalesomo ko uhwonont'fi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofu kuyoho.

²² Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. Sikuno ae'uyo somo Anitu kako a'amufe honingkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo t'pemapitnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

²³ I, oso sikuno homo somo anga Koponeyamjo a'amu humawo'n'ingkohofu soku ngko sekumne'no pehofu selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ingkohofu soku, sekwo t'kanomo ufitne kuyoho. U, a'amu fihwo yo'mayo sekwoe angopo esetihwamale hopaso a'amu anga Soutom honingkano wonyo'njo somo utihwantentesi hofikoe honingkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji hofikoe anga ne'no nowent'hwonesohilo.

²⁴ U, ngko sekumo waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofu'ne sohonta oso anga Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wot'p'emant'feho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofoso

hofikoe tohinoso Soutommjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijo'no ni'mapmno.

(Luk 10:21-22)

²⁵ Oso hohosohonta Jisas ole ulimento, U, Mpohwo, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwapingo hwasoho. Ngko ole so'no isamayoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tipema'mentohofu somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ngkwowho'ya'umo uy'wo'n'ngkohofu hopa kijopontan'ngkofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho.

²⁶ Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.

²⁷ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanihumentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fi-hwo kako nje hwapingo sopone'no huno inyoso tihwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwapingo sopone'no huno tihwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpo-humo wasetihwaso uliwo'n'ngkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnohini huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²⁸ A'amu tango engo'njo mokoho'nawentifi usijo'no wohumano lalokwofo soku sekwo ngkimo ni'mapmno. Ngko usijo'no wosehumatimo.

²⁹ Nje hungkunomo nn'ngkafijoso ngko wolosetihwaso'mo. Ngko a'amumo wopingo ulohof'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Nje yofemo moho'noma'n'wo'n'ngkiyohofoho. O'o, ngko nje yofe monje yasy'wo'n'ngkohofoho. Oso'no sekwo nje pompenjiyo so'no wotipemantifi yalokwofoso wonyo pompenjiyomo wohumantanoho.

³⁰ Syoho sejapontneso engo'maho. O'o, nosefo'mawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Tango mokoho'nyo so'no sejapmmeso tango engo'njo'maho.

12

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Nom'ne sohonta sikuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syoho'mo emoyontifi inomokomoyo sohwa mijoho uyahon'ngki ipisayo mjanimentohofofoho.

2 Nomjon+ngkahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa nuhwonont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Ihwoni, j+je inomokomoyo sohwa olo s+kuno iyoho humayo lomo wopayo mjan+ngkohoho so'no nakwoe hon+ngkano hungkunoso mt+hupehofo.

3 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt+lmokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso s+kuno kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohoho sohonta'ne'no selohon+ngkono.

4 Ntefit kako An+tumne'no hwap+fe ango molinyo somo swonto wosopayo An+itune'no ho'nahumotofoso n+mentohofofoho. Oso wosopayo hiso a'amu siki+ngo somne'maho. O'o, a'amu An+ituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto kakoe a'amu sohwanne'nohinofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanne'nohinofoho oso hungkuno hiso ulohon+ngkohofotaho.

5 Nom'ne hon+ngkano hungkuno somjo so'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu An+ituye tajo ango syoho'njo sohwa hof+ikoe syoho somne'no s+kuno iyoho humayo somo hon+ngkano hungkuno somo mt+hupehofo'nohinofofoso wonyo'maho. O'o An+ituye syoho wop+ngofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho.

6 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno kakine'no hnn+mentisofoho. Nje hungkuno wasel+monne'no yohono. An+ituye ango engo olo hwaho loponjo somo anga'nohinohwo yakolonoho.

7 An+ituye hungkunomo ole wo'nnyoponoho. Sekwo nom'ne somne'no hitoho uloho so'no n+mo'n+ngkohoho.

Sekwo yahu iloho yont+fesohwo ntap+wo'n+ngkohoho so'no nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.

Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi a'amu wonyo miy+wo'n+ngkiyohoho somo tango mui+kutnnesohilo.

8 Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s+kuno iyoho humayo'ne somo hwap+ngo hwo'nyoho. Oso'no ul+mentisoho.

S+kuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo wop+ngo umokumentono.

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9-10 Oso syoho hopo sopo Jisas nul+ko'manto tajo ango we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo a'amu Jisas+mo hungkuno ito'no m+hwajiyo ango somo

ipemotowane'entifi ole ulimentohofi, Sikuno iyoho humayo somo a'amu mnokino'njo sohomo wopingo umokiyoso wopingotaho.

11 Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Sekwoe yahu sikuno iyoho humayo somo pi'n+momo usi'mofawesoso asomo womantifetaho.

12 Ou, womantifeho. Oseso sikuno iyoho humayo somo yo'mayo wopingo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo yahu sohomo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wopingo umokufitne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho.

13 Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohomo ulimento, Jije ahaso sihwaho fisipofa. Ose ulahon'ngki aho sihwaho sipento aho wopingo imo'nonto nom'ne aho fehohnjo pa'nyo imo'n+mentisofoho.

14 A'amu Falisi sohwa nuhwonontifi ango homo somo nuliko'mantifi Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno limentohofofoho.

Jisas Anituye syoho ulohofiyone hweho.

15 Jisas kakimo fonjosiyo'ne huno uyahon'ngki ango homo somo nuliko'mahon'ngki a'amu pi'n+ngo engo Jisasimo in'ngkowahon'ngkofi Jisas a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

16 Wopingo umokonto ulimento, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho.

17 Oso'no hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwoe hungkuno oso sikuno somo ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiloso ole mt'i'mokumento,

18 Olo hwe lohwo sohwo uhwosop'mentoheso nje syoho ntohofiyone hweho.

Ngko simeho wopingo uy'wo'n'ngkohe hweho.

Nje simeho kakine'no wopingo ni'mo'n'wo'n'ngkisofoho.

Nje Towahuno kakimo uy'i'me'no kako a'amu temtitofokengo somo hon'ngkano ito'nohinoso uyonefoho.

19 Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.

Kako hon'ngkano engo somo hungkuno yokumpohn'nyo malonefoho.

20 A'amu yokumpohn'nyo ane somo hwotoho mafenefoho.

Nje hungkuno a'amufe simeho mo'mo toho we'e sijalofonjo pa'nyo'njosotoho hiso mas'impilofasyonefoho.

Kako syoho mji'm+hwise yahino wopingo neso u'mofapmmontonoho.

21 Nom'ne a'amu temtitofokengo kengoso kakimo simeho hi'ntnnono uy'kuji kakine'no wohontohumantifeho.

Oso hungkunoso Aisaiya mt'i'mokumentisofoho.

Hofiko Mpelisepul sohwo Jisasimo ufo'malofoho limentohofofoho.

(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

²² Hohosohonta a'amu hofiko hwe nom'ne towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohomo Jisasiyepono ipemotapmentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo hungkuno majo'njo mampi'nyo hweho. Timo timpi'nyo hweho. Jisas kako wopingo umokahonngki hungkuno lonto timo wopingo honimentisofoho.

²³ Oso hiso'no a'amu nuhwonontifi yomo yomo yontifi hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Ntefitiye Imu hwolikeno, tihwolikeno. Ose hnnimentohofofoho.

²⁴ I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi limentohofi, Mpelisepul towahuno hopi'nonohino somo mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisasimo uyahonngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho. Ose limentohofofoho.

²⁵ A'amu Falisi sohwife huno somo Jisas huno moi'wo uyahonngki ole ulimento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'nngkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'nngkuji hofikoe hwaho wopingo fosyohumayo'neso wonyo umo'nimontonoho. Ango fipo a'amuso husilo lohofikuji ikujoho fongki'nifijososo oso angoso wonyo umo'nimontonoho.

²⁶ Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo kijpahonngki towahuno wonyo somo wae yaofi'wo'ningkino hwosoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo pipi imo'nngkuhwonesohilo.

²⁷ I Seten kako towahuno wonyo wae yaofone ngkimo nifo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaofi'wo'nngkohoho somo tihwo ufo'mahwoso'no weeofantifeto. O'o sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁸ I oseso Anituye Towahuno sohwo towahuno wonyo wae yafo so'no ngkimo nifo'maso'manji oso sikuno Anitu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahonngki sekwo hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²⁹ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwo angomo hufo umo lihwosi swososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasyihwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

³⁰ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no nifo'maso sohwo kako homo somo fonifonyo imokalofoho.

³¹ Oseso ngko sekumo waselimonne'no yohono. Yo'mayo honingkano wonyo so'nji sitofo so'nji Anitu kako wae yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo Anituye Towahuno Wopingo sohomo sitofo uloso sohwo oso wonyoso Anitu wae meeofonefoho.

³² A'amu fihwo ngkine'no sitofo ntososo kako oso wonyo hiso'no Anitumo wae yafo'ne jomo ulososo Anitu kako wae weo'montonoho. I oso'no a'amu fihwo Anituye Towahuno sohumne'no sitofo uloso sohwo oso wonyo hiso Anitu wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso Anituye Towahuno iwo'n'ngkiso so'no a'amu sitofo ole lososo Setenyefoho ose lososo oso wonyo hiso Anitu wae meeofonefoho.

Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'n'montonoho.

(Luk 6:43-45)

³³ Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu ipisayo wopingo somo uhwonifijosom'nanji huno ole umontonoho. Olo iyo wopingofoho. A'amu ipisayo wonyo somo uhwonifijosom wolantifeho. Iyo wonyofoho.

³⁴ Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wopingo pipi l'fitnnehofo. A'amufe hungkunoso yo'mayo simeho mo'mo mnawojo somta'angofoho.

³⁵ Hwe wopingo sohwo kakoe hunomo wopingo'nohino mnawojo so'no kakoe hungkunoso wopingo'nohino hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohino hweho.

³⁶ Upa'nimno. Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwangku sohonta sikuno hungkuno ikwolofone somo yo'mayo hungkuno sokinjo wonyo yo'mayo so'no Anitu selohononefoho.

³⁷ Jije hungkuno wopingo'nohino somne'no Anitu hwe wopingo hwasoho kilonefoho. Hungkuno wopingo ane sohwasimo hwe wonyo hwasoho kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano limentohofofoho.

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Oso hohosohonta a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasi mo ulimentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy'wo'ningkiyohoho somo uhwonano. Kiko fonetihwaho.

39 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu olohonta humalofo soku, hon'ngkano wonyo imofiwo'n'ngkohofoso yo'mayo wonyoangkafoso netihwayo'ne jomo liwo'n'ngkohofofoho. Oso'no mosetihwamnehono. O'o, ngko yo'mayo hwe Jouna sohomo An'itu hungkuno uyahon'ngki li'mojo sohomo i'mofapmmentiso oso'nohino wosetihwamonne'no yohono.

40 Hohonta Jouna inan'iku mi'kun'imposo sohwoe si'mehomo humentan'ngki si'kuno hufa'u si'hune memjao'mentisofoho. Oso pa'nyoso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni hwaho ajwomo'mo humentan'i'mo si'kuno hufa'u si'hune womemjan'i'mo'montonoho.

41 An'itu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne si'kuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolikafikuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole selifitnnefoho. Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no si'meho mi'wolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose selifitnnefoho. Hwap'ngoso a'amu Ninifoso hofi'ko oso hungkuno Jouna li'jwao'mentiso somo upa'nontifi hofi'koe hon'ngkano wonyo somne'no si'meho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe hon'ngkano wonyomne'no si'meho mi'wolo'mokiyofoho.

42 Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no An'itu kako yano ilofone si'kuno somo i'mofap'hwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nolikaf'hwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo An'tumo min'ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap'ngoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanopo mta'angosi kako Soulomoun An'tuye hungkuno wolontihwano lonto kako sapmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomoun'i'mo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohomo sekwo kakimo min'ngkowalokuyohofo.

*Towahuno wonyo asomo pe-e'ne hungkunofoho.
(Luk 11:24-26)*

43 Towahuno wonyo kako a'amufe si'meho mo'mo humamojo sohomo oso ango somta'ni uli'ko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafihafe wonyopi ti'pehwosi

44 kakoe ango si'mo'mjo somne'no asomo wapm-montonoho. Asomo nopihwosi a'amufe si'meho homo somo towahuno nom'ne sohwo anepo uhwon'ngkuhwosi

simeho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto yososo wopingomo uhwon+montonoho.

⁴⁵ Ose uhwon+ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofiko hofikoe wonyoso simo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako utimahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo simo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mikun+mposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olohonta hon+ngkano wonyomo humawo'n+ngkohoho somo u'mofapmmntonoho.

Jisasiye kona'wohi'nji kon+ngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Jisas a'amu somo hungkuno ulontan+ngki Jisasiye kona'wohi'nji hamn+ngkwa'wehwosanji i'mofapont+fi yoloho'mo lohofapont+fi Jisasi'nji hungkuno wolantane'y+hwono ul+mentohofofoho. [

⁴⁷ Ose ulahon+ngkofi hwe fihwo Jisasi'mo ul+mento, Hnna'wohi'nji hnn+ngkwa'wehwosanji hofiko yoloho'mo lohofont+fi kiko'nji hungkuno wolant+fe'no yalokwofo.]

⁴⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Nje na'u t+hwolo. Nje n+ngkwahwosa t+hwalo. Ose ul+mentisofoho.

⁴⁹ Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo aho upiyofonto ul+mento, Uhwon+mmo. Olo nje na'uja, nje n+ngkwahwosa, olohohwa humalofo.

⁵⁰ A'amu nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo t+fi in+ngkawo'n+ngkohofoso nje n+ngkwahwosanji, nje nampohwosanji, na'ujanjoho. Ose ul+mentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ul+mentisofoho.

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Oso hohosohonta Jisas angomo nul+ko'manto mempo hohnta'ni humentisofoho. Noswonto kako ayo mom+ngo sopo humamentisofoho.

² Osopo nohumentan+ngki a'amu pi'n+ngo engo uhu'makohon+ngkofi uhwononto Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso ayo mom+ngo sopo loho'mentohofofoho.

³ Oseso Jisas pahnn+mo hungkuno pi'n+ngoso a'amu somo ul+mentisofoho.

Ole ulimmento, Hwe fihwo kakoe syohopo ufongoyo fiso-somokao'mentisofoho.

⁴ Fisosomokofahon+ngki ufongoyo fehohnjoso hon+ngkanopo pi+wesyahon+ngki yihufo sohwa nopontifi manimentohofofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pi+wahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoeso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwa-homo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo pi+wesyahon+ngki nantipe yongo'njoso komo'no fokof+kwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulo'mentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo pi+wahu'mentisoso ne wopingo into'nimentisofoho. Ipisayo fehohnjoso pi'n+ngo engo (*wan hantilet*, 100), ipisayo nom'neso engo we'e (*sik+iti*, 60), nom'ne we'e'nohino (*teti*, 30), ose into'nimentisofoho.

⁹ Jisas ose ulonto ulimmento, A'amu haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisoso hwapingoso olenoho.

(*Mak 4:10-12; Luk 8:9-10*)

¹⁰ Oseso Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo u'mantifi ulimentohofi, Yoloho mujoso pahnnimo hungkuno'nohini peho'no ulalokuno.

¹¹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimmento, Anitu kako yo'mayo ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no Anitu huno muyo'njo uyono ulimentisofoho.

¹² U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syaf+syoso sohumo ngko huno nom'ne wopingo pi'n+ngo engo uy+mnefoho. I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyaf+siyo'njo sohumo ngko huno nom'ne wopingoso muy+mnefoho.

¹³ Oso'no pahnnimo hungkuno'nohini ulalokweno. Hofiko yo'mayo somo uhwonontifeso hwapingoso yofe m+hwofe'njo iwo'n+ngkohofofoho. Yo'mayo so'no upa'nontifeso neso huno muyofoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohumo Anitu hungkuno uyahon+ngki lutihwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu lomne'no mt+mokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole mt+mokumento,

U, sekwo haloho upa'n+fijoso sekwo oso hwapingo hiso huno maseyonehoho.

U, sekwo yo'mayo somo uhwonifijo kohi sekwo yofeso mihwopitnnehoho.

¹⁵ Oso a'amu hiso hofiko huno anefoho.

Hofikoe haloho pijwomokosyohumunimentohofofoho.

Hofiko timo pijiyonnyofoho.

Ose miyo'njo yontifijontentesi ito'no nuh-won'ngkutnesohilo.

Hofiko haloho mopijwomokosyohumunyo'njo yontifijontentesi nupa'n'ngkutnesohilo.

Oseso hofikoe huno ito'no uyihwonesohilo.

Hofiko ikinjaofikuji ngkiyepono pontifijontentesi ngko wop'ngo umoku'mnesohilo.

Aisaiya ose mti'mokumentisofoho.

¹⁶ I sekwo soku, sekwo simonyo fiyimno. Sekwoe timoso yo'mayomo yofe uhwofiwo'n'ngkohofofoho. Sekwoe halohoso sefojiwo'n'ngkisofoho.

¹⁷ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Hohonta a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofoto sohwanni a'amu nom'ne hon'ngkano wop'ngo'nohini sohwanni yo'mayo sekwo uhwon'wo'n'ngkohoho somo uhwonano lontifi yontifeso muhwonimmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upa'n'wo'n'ngkohoho so'no upo'nano lontifi yontifeso mupa'n'immentohofofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwap'ngo lutihwamentisofoho.

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Sekwo pahnnimo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwap'ngoso upa'n'imno.

¹⁹ A'amuso Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nontifi huno muyoso hofiko ufongoyo hon'ngkanopo piwasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo Anitu ho'nasyonteso wae yaofiwo'n'ngkohoho.

²⁰ Ufongoyo hwaho sojo sopo piwasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no simemo mo'mo meho'nasyonto simonyo iwo'n'ngkohoho.

²¹ I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'eneipi nolohofontan'ngki a'amu nom'neso Anituye hungkunomo hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohomo tango engo uyahon'ngki kakoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'n'ngkohoho.

²² U, fehohnjo nantipe yongo'njo sopo piwahi'nyoso ole, a'amu Anituye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafsyonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahon'ngki oso hiso Anituye hungkunomo

kingkulofiwo'n'ngkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho.

²³ Ufongoyo hwaho wopingo sopo piwahi'nyoso oso a'amu haloho pento huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n'iwo'n'ngkohoho. Ne hiso ole, fiso pi'n'ingo engo (*wan hantilet*, 100), fiso engo we'e (*sikisiti*, 60), fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ulimentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafone pahnnimo hungkunofoho.

²⁴ Jisas pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wopingoso syohopo ho'naofiwo'n'ngkisofoho.

²⁵ Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho fosyowentan'ngkofi kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njoso uyo wopingo'njo sopo ho'nasyonto womentisofoho.

²⁶ Oso'no uyo wopingoso ne unto'n'imo lonto yahon'ngki a'amuso uhwon'mentohofoso hoja wonyo yongo'njo nolohofontan'ngki uhwon'mentohofofoho.

²⁷ Uhwonontifi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowentifi ulimentohofi, Hwe engofo, kiko uyo wopingoso jije syohopo fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso nt'i'mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.

²⁸ Ose ulahon'ngkofi ulimento, Mango fihwo olo hilosimentisofoho. Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo sohwa ulimentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo wae yafo'ne lakumo'n'ngkohoho.

²⁹ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi ulimento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso wae yaopifijoso uyo wopingo so'nji sokapitnnoho.

³⁰ O'o, waweno. Uyo wopingo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo. Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ulimo. Sekwo hoja wonyo kaki'no mihwofikupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho. I, uyo wopingo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ulimentisofoho.

Iyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹⁻³² Ose ulonto pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahon'ngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sponjo somo yakolonoho. Engo

imo'n'ingkahon+ngki y+hufoso nopont+fi kakoe pamo sopo hof+koe aifo syont+fi osopo kehumawo'n'ingkohofofoho.

Yis' i'ne pahnn+imo hungkunofoho.

(Luk 13:20-21)

³³ Ose ulonto Jisas pahnn+imo hungkuno nom'ne ul+mento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso oso yis pa'nyofoho. U, a'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'n+montonoho.

Jisas pahnn+imo hungkuno'nohini ul+mentisofoho.

(Mak 4:33-34)

³⁴ Jisas yo'mayo yo'mayo so'no pahnn+imo hungkuno'nohini a'amu pi'n+ingo engo somo ul+mentisofoho. Kako yoloho'nji ul+mentiso'maho. O'o, kako pahnn+imo hungkuno'nohino ul+mentisofoho.

³⁵ Hwap+ingoso ole, hwe fihumo Anitu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo sohwo hohonta hungkuno mt+'mokumentisoso oso hohosohonta ne imo'n+imentisofoho. Hungkuno ole, Ngko a'amu somo hungkuno ul+imo li'mo pahnn+imo hungkuno ul+imo.

Yo'mayo hwaho songo imo'n+imentiso mta'ango hiyaso mokosyohumayo so'no ngko wol+jwao'mne'no yohono.

Ose mt+'mokumentisofoho.

Hoja yongo'njo fokafo'ne pahnn+imo hungkuno hwap+ingofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amu pi'n+ingo engo somo nul+ko'manto an-gomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, Oso pahnn+imo hungkuno hoja yongo'njo syohoponjo so'no yolohoso fonaso.

³⁷ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe kako uyo wop+ingo fisosomokafo sohwo A'amufe Hwomu hwo'nyoho.

³⁸ Syohoso oso olo hwaho humalohwone loponoho. Uyo wop+ingoso oso hwe moya'miso Anituye a'amu nefoho. Oso hoja wonyo yongo'njo pa'nyoso Seten+ye a'amufoho.

³⁹ Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mof+wo'n+ngkiso sohwo Seten+yoho. Sikuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho loponjo sikuno moi'wo imo'noso sohonta oso a'amu syoho ulohofiyo sohwa a'amu ahwom-omjofoho.

40 U, hofiiko hoja wonyoso nomihwofijikiuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso pa'nyoso hwangku sikuno moi'wo imo'noso sohonta imo'nonefoho.

41 Ou, A'amufe Hwomu sohwo'ni nje ahwomomjo a'amu syoho ulohofiyo somo uhwojahoni'mo hofiiko olo hwaho loponjo a'amu nom'ne somo wonyo imokuwo'n'ingkohoho so'nji a'amu hon'ingkanono wonyo'njo somo nomihu'mokukuji

42 toho engo nontimo noho'naopitnnefoho. A'amu wonyoso tohomo nohumafikiuji tohino engo umn'ingkuhwoso'no humotaho engo likuji hofiikoe mango toho lo'n'ifitnnefoho.

43 Oso hohosohonta Anituye a'amuso hofiiko Anitu'njopo nohumafikiuji mofehi'nyo liso hopa imo'n'ifitnnefoho. Jisas ose ulonto ul'imento, A'amu haloho'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ul'imentisofoho.

A'amu hamniyoho engo hwaho mta'ni tipemayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

44 Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo nom'ne sohwoe hwahopo nohumanto hamniyoho ipofoyo'mayo wonyoangkafo hi'njoso ijopijisyahumentohofoso uhwononto simonyo yonto apa'no hiyaso ekojisyahumentisofoho. Ekojisyasyonto kakoe ho'yango hwaho yo'mayoso nom'ne somo uyahon'ngki oso hiso'no hamniyoho uyahon'ngkofi kako hamniyoho hiso'nji oso hwaho hamniyoho ipofonjo spono mpe imentisofoho.

Nikuyoho wop'ingo hwofilo'nnyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

45 Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako nikuyoho wop'ingo'ne syoho imojo hweho. Kako nikuyoho wonyoangkafo'nohinoso wotipema'mo lonto imojo hweho.

46 Oso hwe huhwo sohwo nikuyoho nom'ne somo hwofilo'nnyo sohomo uhwononto mpe uyimo limentisofoho. Oseso kakoe ho'yango yo'mayoso nom'ne somo uyonto oso homo somta'ni hamniyoho nomanto nikuyoho hwofilo'nnyo somo mpo'mentisofoho.

Inaniku ho'yo'ne pahnnimo hungkunofoho.

47 Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu inaniku ho'yo mijo ayomo motaswontifeso yo'mayo yo'mayo inaniku pasy'wo'n'ingkohofofoho.

48 Ho'yo mangonepo yonto a'amuso hofiiko hojiyopono ifohus'impemotawentifi osopo nohumantifi

hojiyopo ifaofontifi inaniku wopingoso iku'yopo nomeho'nasyontifi inaniku wonyoso ni'hu'nahone wae yaofwo'n'ingkohofofoho. Ose ulonto ulimento,

⁴⁹ Olo hwaho moi'wo imo'noso sohonta oso hopa ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nopikui a'amu wonyoso a'amu wopingo'njo lopo humalofo osomo wae yaopitnnefoho.

⁵⁰ Hofiko nomafikui tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso a'amu wonyoso tohomo nohumafikui humotaho engo likui tohino engo umningkuhwoso'no hofikoe mango toho lo'nefitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntnne hungkunofoho.

⁵¹ Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwo ulohonimento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwapingoso huno ito'no laseyohoho. Ose ulahoningki ulimentohofi, Eno. Huno nayohoho.

⁵² Ose ulahoningkofi ulimento, Huno ito'no seisoso'no a'amu honingkano hungkuno lutihwawo'n'ingciso sohwo kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womotowapmmontonoho. Honingkano hungkuno wopingo so'nji nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

A'amu Nasaletiso Jisasimo hohujo ik-injimo'mentohofofoho.

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisas oso pahnnimo hungkunoso moi'wo ulonto kako oso ango sopo uliko'ma'mentisofoho.

⁵⁴ Nuliko'manto kako kakoe ango hwapingopono umentisofoho. Osopo nowento hofikoe tajo angomo Anituye hungkuno lutihwahoningki a'amuso nupa'nontifi yomo yontifi limentohofi, Kakoe huno hwapingo'njo loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'n'ingkiyohoho umokiyo'ne loso nti'mta'ni ma'masoto.

⁵⁵ U, olo hwe lohwo sohwo kako ango molimojo sohwoe hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jemis, Jousep, Saimoun, Jutas oso homningkwa'wehwo sohwaloho.

⁵⁶ Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso yo'mayo hopi'nonohino loso nti'mta'ni ma'masoto.

⁵⁷ Hofiko ose lontifi kakine'no simeho wonyo umo'n'mentisofoho. I oso'no Jisas ulimento, A'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo

ho'nomawo'n'ingkohofofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁸ Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso pi'n'ngoi mentiso'maho. O'o, hwap'ngoso hofi'ko simeho hi'ntnnono muyo'nefoho.

14

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'nimentisofoho.

(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout osohwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nimentisofoho.

² Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Olo hwe lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'nimentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso kako iwo'n'ngkiso so'ne yokumpohn'nyo i'mofapmmentisofoho. Ose ulimentisofoho.

³ Helout kako oso hunoso peho'no syafi'hu'mentisoto. Hwap'ngoso Helout kako Joun+mo impo'angomo muhumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Joun+mo impo'angomo peho'ne muhumati'mentisoto. Hwap'ngoso kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyasimne'nefoho.

⁴ Hohonta Joun Helout+mo ulimento, Kiko olo ape mahino loso hopo'maho. O'o, oso hon'ngkano pisakino'njofoho. Ose uli'wo'nimentisofoho.

⁵ Ose ulahon'ngki Helout Joun+mo wofonjahumo lonto yonteso kako a'amumne'no iyoho unimojo hweho. Hwap'ngoso a'amuso Joun+mne'no ole syafi'hu'mentohofi, Joun sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki lutihwamojo hweho. Ose limentohofofoho.

⁶ Sikuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso sikuno somne'no huno syafi'siyo'ne a'amu pi'n'ngoi engo so'nji Helout+nji uhu'mokahon'ngkofi Heloutiyas+ye mu kako a'amu somne'no simonyo yahon'ngki Helout simeho wop'ngoi umo'nimentisofoho.

⁷ Simeho wop'ngoi umo'nyo so'no kako a'mu simo ulimento, Yokintahopone'no wakimo. Ou, kiko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmonnoho.

⁸ Ose ulahon'ngki a'mu simo kona'wohi huno uyimentisoso a'mu hisi Helout+mo ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino noswanopo y'wojwosalokumpehoji ntape.

⁹ Ose ulahon'ngki Helout kakoe simeho tango umentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokintahopone so'no upa'n'ngkohoho so'no syafisyonto ulimento, Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiy'mno.

¹⁰ Ose ulahon'ngki a'amu syoho ulohofiyo sohwa impo'angomo noswontifi Jouniye t'wango iwofito'mentohofofoho.

¹¹ Oseso Jouniye mnokinoso noswanopo iwojwosalokumpentifi a'mu sijo simo nuyahon'ngkofi nomotawento kona'wohimo uy'mentisofoho.

¹² Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso nomantifi ijopijisyasyontifi Jisasiyepono nowentifi Joun ne'no ulimentohofofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohware wopayo umentisofoho.

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

¹³ Jisas kako Jouniye hungkunoso upa'nonto oso ango hopo sopo nuliko'manto yofayokino manto hwaho a'amu anepono kako'nohino umentisofoho. A'amuso Jisas osopo humaho upa'nontifi hofikoe ango sopo nuliko'mantifi Jisas womentiso somo hofiko hwakano womentohofofoho.

¹⁴ Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uhwon'mentisoso hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo uhwononto hitoho ulofahon'ngki hofikoe a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta sikuno'nji kakoe inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu anepono. Mofehi'nyo moi'wonoho. Kiko olo hwe hwoya'mi lomo filuhwajo. Hofiko nukuji wosopayo mpe uyife.

¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Peho'no ufitnnehoho. Sekwo huhwasi wosopayo uy'mno.

¹⁷ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwo wopayo ane hwona'nyoho. O'o, wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inan'ku hufa'u'nji oso'nohino weho.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi ulimento, Ngkiyepono wopayoso motapmno.

¹⁹ Ose ulonto a'amu somo ulimento, Sekwo hoja lopo foyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nohino so'nji inan'ku hufa'u'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwontohumanto An'tumo isamoyoka ul'mentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kut'kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohware nuyahon'ngki hofiko a'amu somo uy'mentohofofoho.

20 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnnngkahonngki hofiko wosopayo nulifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mohu'memeehumentohofofoho.

21 Oso hwe oso wosopayo nimentohofo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofu majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.

(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwa ulimento, Sekwo yofayokino nomafikuji oso hwaho nongkihnta'ni sekwo simo'mo mpanimno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe angu pone'no luhwatimentisofoho.

23 Nolihwajonto ngko'nohini humahm'mo Mpo-humo jomo ulimo lonto hwofiki'nyo we'e sopo kotasimentisofoho. Sikuno'nji kako'nohini hwofiki'nyo sopo humamentisofoho.

24 Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nompo nowahonngki ifofo yonto mijo engu ikwato lohofonto yofayokinomo ilokilojo mjoloho'mmentisofoho.

25 Iyoho wolongkonmonto yahonjoso'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwa u'ma'mentisofoho.

26 Nowentanngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi iyoho unngkahonngki limentohofi, Mewosofoho. Ose lontifi iyoho yontifi youwo youwo limentohofofoho.

27 Oseso Jisas hofikimo komo'no johu ulimento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'nimno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

28 Ose ulahonngki Pita ulimento, Hwe Engofo, Kiko Jisas ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo likofaofohoji ngkiyepono fipe. Ose njo.

29 Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oyomo. Ose ulahonngki Pita yofayokinomo nuliko'manto mijo yokintahopo Jisasimo u'ma'mo lonto umentisofoho.

30 Nowento ifofo somo nuhwononto iyoho unngkahonngki kako mijo womihulo'mto imentisofoho. Oso'no Pita Jisasimo johu ulimento, Hwe Engofo, nifo'maho.

31 Ose ulahonngki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto ulimento, Pita, jije simeho hi'ntnonohinoso we'e'njo hwosoho. Kiko ngko hopolikeneso esu peho'no hnnngkino.

32 Ose ulonto siku yofayokinomo kotosahonngki ifofo moi'wo imo'nimentisofoho.

³³ Oseso a'amu yofayokinomo humohumantohofu sohwa nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas a'amu Ngkenesalet mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 6:53-56)

³⁴ Hofiko mijopo nowakentifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosahumentohofofoho.

³⁵ Oso a'amu hopo soponta'angoso hofiko yofe uhwofontifi limentohofi, Jisasiyoho. Ose lontifi ango hofiko'njo mofone sponjo a'amu mnokino'njo somne'no joho ulimentohofoso hofiko a'amu mnokino'njo somo kakiyepono itokwapmmentohofofoho.

³⁶ Itokwapontifi Jisasi'mo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wokupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'nimentisofoho.

15

Anituye yahinoso yahino hohontajo somo yakolonoho.

(Mak 7:1-13)

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko Jerusalem uliko'mantifi hofiko Jisasiyepono pmentohofofoho.

² Nu'mantifi ulimentohofi, Jije inomokomoyo lohwa nakwoe neyakwosafe yahino somo miningkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko wosopayo wonantifeso hofiko aho mijo ito'no miyatiku'nyofoho.

³ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, I sekwo sekwoe yahinonohini iningkayo'ne Anituye hungkunomo hwotoho peho'no feelokwofo.

⁴ Anitu ole limento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi finingkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kaningkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono. Anitu ose limentisofoho.

⁵ I sekwo ole liwo'n'ingkohofu, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kaningkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto limalefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono. Ose lososo kako kaningkwohwo ya'umo mufo'manehoho. Ose liwo'n'ingkohofihwasoho.

6 Oso'no sekwo oso yahino homo somo iningkawowo'ningskohoho so'no sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningskohofihwasoho.

7 Sekwo a'amu mango'nohino hwasoho. Hohonta hwe Aisaiya sekumne'no hungkuno nehopi limentisofoho. Ole nalimento,

8 Olo a'amu loso hofiko hofikoe mango mta'ni nje yofe ho'nonimawo'ningskohofoho.

I, hofikoe simehoso ngkimo mantape'njo iwo'ningskohofoho.

9 Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu somo lutihwawo'ningskohofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo ntowo'ningskohofoho.

Aisaiya ose limentisofoho.

Yo'mayo a'amufe honingkanono wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.

(Mak 7:14-23)

10 Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapifento johoumentisofoho. Nopahoningkofi ulimento, Sekwo ito'no nipa'ningskuji huno fisyafihupmno.

11 Yo'mayo jije mangomo johufase'mofososo oso jije honingkanono wonyo imo'nyo'ne'maho. O'o, yo'mayo jije mango mta'ni lisoso oso jije honingkanono wonyo imokiyo'nefoho.

12 Ose ulahoningki kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Oso hungkuno lohinoso a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi simeho wonyo umo'ningskohoho. Oso hiso'no kiko huno lakiyohoho.

13 Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Yo'mayo ipisayo uyo'neso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako mahulinyoso siki fokafoso somo Mpohwo kako pmpongo hi'nji wae yaofonefoho.

14 Sekwo a'amu Falisi sohwanne'no uhwontohumamno. Hofikoe syohofoho. Hofiko timpi'nyo hwafoho. A'amu timpi'nyo huhwo sohwa nom'ne a'amu timpi'nyo somo honingkanono iputihwawo'ningskohofihwafoho. Hwe timpi'nyo sohwo nom'ne timpi'nyo sohomo honingkanono iputihwasoso oso hwa'u pi'nimomo wopiwesyanyiyoho.

15 Ose ulahoningki Pita ulimento, Oso pahnnimo hungkuno nto lohinoso yoloho fonaso.

16 Ose ulahoningki Jisas ulimento, Sekwo hoku huno ane kulaho.

17 Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohu-mawo'n'ngkiso oso hiso simehomo wowo'n'ngkohoho. Simeho mta'angoso monje noswaponto i'ango pi'nimomo wowo'n'ngkohoho.

18 I, yo'mayo mango mta'ni swapwo'n'ngkisoso a'amufe huno mta'ni swapwo'n'ngkohoho. Oso hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imo'n'wo'n'ngkohoho.

19 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo, ape sikinjomo wonyo ulohoho, yo'mayoso hufo iyo, hwasyo hungkunojo, sitofu hungkunojo,

20 oso yo'mayo hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyo'nefoho. Ou, a'amu fihwo kako kakoe aho mijo miyatiku'nyo'njo ilohofihwosi wosopayo nososo oso hiso kakoe hon'ngkano wonyo mmokoneho. Ose ulimentisofoho.

A'mu Kenannta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uyimentisofoho.

(Mak 7:24-30)

21 Oseso Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nom'ne hwaho pone hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentisofoho.

22 A'mu temtitofu kengosi hwaho Kenannta'ango noponto Jisasimo nu'manto joho ulimento, U, Hwe Engofu, kiko Ntefitiye imu hwosoho. Kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho. Nihu'no wonyo ulohofalofoho.

23 Ose ulahon'ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Olo a'mu losi kako joho lonto lonto tifi kin'ngkopalofoho. Kiko asomo filihwajo.

24 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, A'amu Isilaeliso hon'ngkano'no tipeelokwofo. Oso a'amu somne'no Anitu lonuhwojahon'ngki pmentohe hwo'nyoho. A'musi kako a'amu Isilael mta'angi'maho. Kako temtitofu kengiyoho.

25 Ose ulahon'ngki a'musi kako noponto Jisasi'njo ne lopo hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofu, kiko ngkimo nifo'maho.

26 Ose ulahon'ngki Jisas a'amu Isilael so'ntnno a'amu temtitofu kengo so'ntnno pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi s'wojomo woho'nimofantantaho. O'o, awonoho. Oso wonyofoho.

27 Ose ulahon'ngki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaelini'maho. O'o, s'wojo pa'nyi'nyoho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe Engofu, kiko nehopi lohino. I s'wojoso

hofiko ilifiso hofekwo'yohwosa wosopayo nonontifi hu'mumokwojahon+ngkofi n+wo'n+ingkohofofoho.

²⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, U, a'mu losiyo, jije simeho hi'ntnnohinoso engo'njo kiyoho. Kiko peho'no kumo'noso oso kiko wot+pema'monnoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta oso a'mu siye mu wop+ngo imo'n+mentisofoho.

Jisas a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.

²⁹ Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto Mijo Ayo Ngkalili mom+ngo mofone sopo nowento hwof+ki'nyo we'e sopo nosonto osopo humamentisofoho.

³⁰ Nohumentan+ngki hwe hwoya'mi pi'n+ngoso nu'mantifi a'amu sife wonyo'njo so'nji a'amu t+mpi'nyo so'nji yokino kokato'nnyo so'nji a'amu mampi'nyo so'nji wonyo'wonyo mnokino'njo so'nji oso pi'n+ngo engo somo Jisasiye sifi'ki'nyo'mo uhumat+i'mentohofofoho. Uhumojahon+ngkofi Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

³¹ Oseso a'amuso uhwon+mentohofoso a'amu mampi'nyoso hungkuno n+hu'no ito'no lahon+ngkofi a'amu yokino kokato'nnyo'njoso wop+ngo imo'n+ngkahon+ngkofi, a'amu sife wonyo'njoso hano uhwan+ngkofi a'amu t+mpi'nyoso t+mo hon+ngkahon+ngkofi osomo uhwonontifi pisopisaho mjal+m+went+fi hofiko Is+laelife An+tu kakoe yofe ho'noma loho'mentohofofoho.

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) soh wamo wosopayo uy+mentisofoho.

(Mak 8:1-10)

³² Jisas kakoe inomokomoyo soh wamo joho ulonto ul+mento, Ngko olo hwe hwoya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u s+hune ngko'nji humantohofofoho. Hofiko wosopayo anefoho. Mijoho'nohinofoho. Ngko lihwat+me'manji u, hofiko hon+ngkanopo t+mo sikuno'no ikuji nop+wahupitnoho.

³³ Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Olo hwaho lopo a'amu mohumunyoponoho. Nakwo olo a'amu pi'n+ngo engo somne'no wosopayo nt+i'mta'ni manehwono.

³⁴ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Nakwoe wosopayoso aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoho. Oso'nji inan+ku we'eso anga'no anga'nohinoho.

³⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas hwe moya'mi somo ul+mento, Sekwo hwaho lopo fosyohumanno.

³⁶ Ose ulonto kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo oso'nji inan+ku'nji nomanto An+itumo isamoyoka ulonto wopayoso kut+kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwo uy+mentisofoho. Nomant+fi oso hwe moya'mi somo uy+mentohofofoho.

³⁷ A'amuso wopayo nont+fi simeho uhnn+ngkahon+ngki nul+fee'mentohofoso m+hu'mokumentohofofoho. Nom+hu'mokont+fi ho'yo aho fehohnjo hopi'nonohino fehohnta'ni hufa'u mehu'memeehumentohofofoho.

³⁸ Hwe sohwa oso wosopayo n+mentohofoso *foua tausent* (4000) hwafoho. Oseso moya'mi mehomi so'no hof+ko atofomal+mentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hwe moya'mi somo noluhwajonto yofayokinomo nokotasont+fi hwaho Makatan nongkihnta'ni wako'mentohofofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofosomo uhwonano limentohofofoho.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanji Jisas+mo u'mant+fi Jisas+mo yamofo ulohofano lont+fi ul+mentohofi, Yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso fonet+hwaho.

² Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Mofehi'nyo won+ngku'n+monto yahon+ngki ole liwo'n+ngkohofi, Ahwomo hon+jwo imo'n+ngkisoso mo'n+ngka jefo umontonoho. Ose liwo'n+ngkohofofoho.

³ Im+ngo'nji sekwo himo sikwo'mno'nji ahwomo hon+yo'nohinomo uhwonont+fi ole liwo'n+ngkohofi, Ifoyo wahu'montonoho liwo'n+ngkohofofoho. Sekwo ahwomomo uhwonont+fi ifoyo yo'mayoso huno sey+wo'n+ngkisofoho. I oso'no yo'mayo olohntajo imo'nalokunjoso An+itu uhwosopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwat+mentiso sohomo uhwonont+feso yofe m+hwofe'njo yalokwofo.

⁴ A'amu olhonta humalofo soku hon+ngkano wonyo'njo kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangkafo somo uhwonano ntont+fi lontantokwofo. Ose ko nt+wo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset+hwamonnoho. Ose ulonto Jisas hof+kimo nul+ko'manto umentisofoho.

A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye sa'ne hungkunofoho.

(Mak 8:14-21)

⁵ Jisasiye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawentifi wopayo motayo so'no in+ngo mo'mentohofu so'no uhwon+ngkahon+ngkofi

⁶ Jisas pahnnimo hungkuno ulimonto, Upa'nimno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiyimno. Ito'no uhwontohumamno.

⁷ Ose nupa'nontifi inomokomoyo sohwa ole hnnimentohofi, Nakwo wopayo momotape'njo ihwone so'no lohoho.

⁸ Ose hnnimentohofu so'no Jisas huno uyahon+ngki hofikimo ulohonimonto, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono mantape'njo peho'no iwo'n+ngkohofihwasilo.

⁹ Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu *faif tausen* (5000) sohwanne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kutikujo ulohohmmale so'no in+ngo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto

¹⁰ I nom'ne sikuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hwe *foua tausen* (4000) sohwannekofu. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto.

¹¹ Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiyimno.

¹² Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syafihu'mentohofofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisofoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo lutihwawo'n+ngkohofu so'no i'waho fiyimno ulimentisofoho.

Pita Jisasi'mne'no ulimonto, Kiko Kilais Anitu kuhwosopomentiso hwosoho.

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

¹³ Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwanimo ulimonto, A'amuso nohumantifi A'amufe Hwomu sohune'no pehofu mjolim+walokwofo.

¹⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngki ulimentohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo+keno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijat+keno. Nom'nihwa ole lalokwofi, Jelemaiyat+keno. Nom'ne a'amumo Anitu hungkuno uyahon+ngki limojo sohwo+keno. Ose mjolim+walokwofo.

¹⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimonto, Sekwo sohwasin+kine'no pehofu ntiwo'n+ngkohofihwasilo.

16 Ose ulohon+ngkahon+ngki Saimoun Pita ul+mento, Kiko Kilais An+tu kuhwosopo'mentiso hwosoho. An+tu songo humaso sohwoe Hwomu Ne hwosoho.

17 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Saimoun Jouniye hwomu sohwosi, kiko s+monyoy uymonnoho. Ou, olo hilo so'no a'amuhwahoponjo fihwo mokit+hwahoyohoho. O'o, awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kit+hwahoho.

18 Oso'no wakl+mo. Kiko Pita * kiyoho. Oso engkwosahohuhwo sohwo'ni hopo sopo ngko nje ango wamol+nnoho. Seten'nji yomayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko iyo kopmmo'meehume somo milojaofoneho.

19 An+tu a'amumokosyohumayo so'no hwosampe'neso wokijapmmonnoho. Yomayo hwaholopokiko wonyofoho lohojio nano mtitajosoi, oso hiso'no An+tu ahwomomonto mtitokwoho. Yomayo hwaholopokiko wop+ngofoholohojio oso hiso'no An+tu kako ahwomomowop+ngofohonto lohoho.

20 Ose ulontoinomokomoyosohwamoul+mento, Sekwonom'ne a'amusomo olo Kilais An+tu uhwosopo'mentisohlohweho ulikutoho. Ose ul+mentisohfoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo so'ntnne hungkuno ul+mentisohfoho.

(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

21 Oso hohosohontainomokomoyosohwamo Jisas kako poyo imo'nyo so'ne yolohouloma'mentisohfoho. Ole ul+mento, Ngko Jelusalemne'no uhwahon+mo hwe engosohwanji a'amutajoo ango syohon'jiosohwanji a'amuhon+ngkano hungkuno lut+hwamotofosohwanji ngkimo tohino engo ntap+kujifonjan+hufitnnefoho. I oso'no sikunohufau s+hune memjan+mof+hwosono ngko apa'no songowolika'monnoho.

22 Ose ulahon+ngki Pita Jisas+mo we'nenepi ipemotawento yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso An+tu ihwoloho. O'o, osohio kikimo moku'maneho.

23 Ose ulahon+ngki Jisas ikinjontoo Pitamoul+mento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. An+tuyemaho. O'o, Seteniye hungkunohoho. Kiko Seten sohwooi i'wahonohoho. Jije hungkunomongko halohomokupa'n+mnehono. Kiko nje hohujo lo'mo filohonawofo.

24 Ose ulontoinomokomoyonom'ne sohwaomoi Jisas ul+mento, U, a'amufisokungkimo wonn+ngkopano lifijomanji sekwo sekwoeyomayohi semon+wo'n+ngkiso so'nji sekwoeyofeso'nji monjeyahin+ngkujisekwo nje

---

* 16:18: Nakwoehungkunoso oso yofeo engkwosahoyokumpohn'nyo pa'nyohwosoho.

yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nn+ngkapmno.

²⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wop+wahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahon+ngkuhwosi kakoe humayoso p+wasyososo hwangu kakoe humayoso wot+pema'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo kako An+tumne'no hohujo ikinjaof+hwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. Kako songo humayo'ne neso mpe pipi uy+mtolo.

²⁷ A'amufe Hwomu sohwo kan+ngkwohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo so'nji pososohonta a'amu olo hwaho lopo humalofo somo yo'mayo yahino iwo'n+ngkohoho so'no yano ulofiyonefoho.

²⁸ Ose ulonto ole ul+mento, Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontan+ngkuji A'amufe Hwomu kako hwe yofe engo'njo sohwo a'amu mokosyohumayo'ne pososohonta nuhwon+fitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

17

Jisasiye a'apahoso nom'ne kengo imo'n+mentisofoho.
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ne anga'no memjaofahon+ngki Jisas kako Pita'nji siko'n+ikwa'i Jem+s+nji Jounja oso hwa nut+manto hof+ko hwof+ki'nyo sawemo engo sopono kotas+mentohofofoho. Hof+ko'nohini humamento-hofofoho.

² Nohumantifi Jisasiye a'apahoso nom'ne ulohopisa-honjoso uhwon+mentohofofoho. Kakoe s+mo'mangoso mofehi'nyo lawo'nnyo imo'n+mentisofoho. Kakoe manji'mofo yo'mayo hopi'nono n+hu'no halojo imo'n+mentisofoho.

³ Ose uhwonontifi uhwon+mentohofoso hwe hufa'u ahwomo mta'ango sohwa'u Mouses+nji Ilaija'nji siko noponji Jisasi'nji hungkuno hnn+mentohofofoho.

⁴ Pita kako huno pi'n+ngo syof+sikaofonto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon+ngkuhwoneso wop+ngofoho. U, ngko olopo ango hufa'u s+hune mol+meso wop+ngotaho. Anga'no k+ko'ne, nom'ne Mouses+inne, nom'ne Ilaijamnefoho.

5 Ose ulontaningi himo engo pomponaho pa'nyoso hofikimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo somta'ni ole ho'nimento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko kakine'no hi nimo'niwon'ngkiso hweho. Kakoe yahino so'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho. Kakoe hungkunomo sekwo haloho upa'nimno.

6 Ose hon'ngkahon'ngki Jisasieye inomokomoyo sohwa nupa'nontifi iyoho un'ngkahon'ngki hofikoe simano hwa-homo mongkuto'mentohofoho.

7 Ose nohumentan'ngkofi Jisas hofiko'njo t'fone lopo noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ul'mento, Sekwo fil'kapmno. Iyoho ikutoho.

8 Ose ulahon'ngki hofiko timo honontifi nom'ne a'amumo muhwonyofoho. O'o, hofiko Jisas kako'nohini humentan'ngki uhwon'mentohofoho.

9 Hofiko oso hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ul'mento, Olo hiloso nuhwon'ngkohoho loso'no nom'ne a'amumo olhonta nul'kutoho. O'o, hwangu A'amufe Hwomu sohwo poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo l'kafoso sohonta ou, sekwo filut'hwan'ngkuno.

10 Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul'mentohofi, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa ole l'wo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tifi sohonta K'lais hwe Anitu uhvosopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

11 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako nop'hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wes'yohumamtonoho.

12 I, ngko wasel'monne'no yohono. Ilaija kako nto pmmentisofoho. Osohune'no a'amuso yofe m'hwofe'njo yontifi hofiko hofikoe hwahoponjo hunomnohini in'ngkawentifi yo'mayo wonyo uloho'mentohofoho. Oso pa'nyo hwangu A'amufe Hwomu sohomo tohino engo uy'fitnefoho.

13 Jisas ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa huno ole uy'mentisofo kako Joun A'amumo Mijo Kiy-oma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose syafihu'mentohofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

14 Oseso hwofiki'nyopo nta'ni nokotapontifi a'amu pi'n'ngo engo'njo sopo if'wahon'ngkofi hwe fihwo kako Jisasimo nu'manto hwomtame ulohofonto ul'mento, Hwe

Engofo, kiko nje hwomumne'no hitoho wakilofono. Kako nopiwasyonteso yomo yomo iwo'n'ingkiso hweho.

¹⁵ Kakoe a'apahoso ni'hu'no wonyofoho. Sikuno pi'n'ingo somo kako tohomo hwafiwon'ingkiso hweho. U, sikuno fehohnjo kako mijomo hwafitohm'mofiwon'ingkiso hweho.

¹⁶ Ngko jije inomokomoyo sohwo nje hwomumo uhwojahohweswo. I, hofiko wop'ingo mmokoho yohoho. Hofiko hopo'maho.

¹⁷ Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olhonta humalofo soku, sekwo Anitu simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe hon'ingkanano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no wesomanji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjan'imo'montol'ikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'mayoso sikuno alale womemjan'imo'montol'ikeno. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmno.

¹⁸ Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohomo yoka ulahon'ingki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohomo uliko'ma'mentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wop'ingo komo'no imo'n'imentisofoho.

¹⁹ Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasiyepono nopontifi hofiko'nohino nohumantifi ul'imentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meeofesofoho.

²⁰ Ose ulahon'ingkofo Jisas ul'imento, Ou, ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnonohinoso montopantokuyohoho. Sekwo ngkimo n'ingkapese-eso ni'hu'no we'e patnnyo uyo pa'n'ingo'manji u, sekwo olo hwofiki'nyo lomo kiko nolikafohoji fiwano, ose ulikujo'no hwofiki'nyo sohwo wamtonoho. Sekwoe simeho hi'ntnnonohinoso oso patnnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwasimanji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikutne hwasoho.

²¹ [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yafo'neso hon'ingkanano anga'nohino weho. Oso hon'ingkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntnno ifijoso olo towahuno wonyo loso a'amumo uliko'mayo'nefoho.]

*Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ul'imentisofoho.
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawentifi Jisas ul'imento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo nje mango sohwafe ahomo ho'nanisyikujo'no

²³ hofiko wofonjon'syantifeho. I oso huhwo sohwo sikuno hufa'u si'hune memjaofihwoso'no Anitu apa'no

songo ulika'montonoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa simeho tango engo uyimentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Koponeyam i'mofiwahon'ngkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'n'ngkohoho sohwa Pitamo nu'mant'fi ulimentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naofiwon'ngkiso hwolaho.

²⁵ Ose ulahon'ngkofi Pita ulimento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahon'ngki Jisas Pitamo kaki'no ulimento, Saimoun, kiko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho laponjo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko hamniyoho yo'mayoso tihumta'ni mawo'n'ngkohofoto. Hofiko'montohwa mta'n'ngotaho. A'amu kengo sohwa mta'angotaho.

²⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki Pita ulimento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'n'ngkohofofoho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, I, ose'manji hofiko'montohwa hamniyoho mohonaopitnnehofo. Oso'no ngko Anituye hwomu sohwo'ni peho'no uyimonnto.

²⁷ I oso hiso'no hofiko nakumne'no huno wonyo nosyonafihupitnnoho. Kiko mijo mom'ngopo uhuji ingkuso finjasyo. Inan'iku simo'mjo injwapojoso kakoe mangomo kiko hamniyoho tajo angomne'no hopaso wotipema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ulimentisofoho.

18

A'amu nom'ne somo yakolo tihwolo.

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant'fi ulimentohofi, Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwo'ni yofe engo hwofilo'nnyoso tihwolo.

² Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas mehomi fihumne'no joho ulonto kako'njo lopo mihumajonto

³ ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo hon'ngkano wonyo somne'no simeho mawolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomi lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo Anitumo mohumafitnnefoho.

⁴ Anitu a'amumo mokomosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'm'ngohwon'maho loso oso humo Anitu ole ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.

5 A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho.

Yahino wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiyofoho.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Olo mehomi ngkimo simeho hi'ntnnono ntap+wo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasimo hohujo fikinjafo. Hon+ngkano wonyo lomo tifi fin+ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon+ngkano wonyomo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo An+tu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo m+kun+mposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakuj+kuji mijomo ho'naofont+fitentesi wop+ingo'nesohilo.

7 A'amu nom'ne sohwoe hon+ngkano wonyo umokiyo sohumne'no hitoho ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso a'amu huhwo sohwo tohino m+kun+mposo nomane hweho. Oso'no kakine'no hitoho ntofantofoho.

8 Jije sife aho hon+ngkano wonyo imokososo sife aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu sife aho anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ingo tipemayoso wop+ingofoho. U, sife aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no nihu'nahone tikanomo wenefoho.

9 Jije timo hon+ngkano wonyo imokososo timoso fit+hwotofafo. A'amu timo anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ingo tipemayoso wop+ingofoho. U, timo hufa'u'njo sohwo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no nihu'nahone tikanomo wenefoho.

10 Olo mehomi lomne'no sekwo yo'm+ingohwasimaho ulikutoho. O'o, sekwo upa'nimno. A'amu ahwomomjoso mehomi lomo ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofofoho. Yo'mayoso mehomi lomo u'maso so'no Mpohumo ul+wo'n+ngkohofofoho. [

11 Hwap+ingoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkuji somne'no ut+mayo'ne pmentohefoho.]

Yahu 'sipsip' anga'nohino isipeefo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 15:3-7)

12 Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu sip-sip wan hant+let+njo (100) sohwo yahu anga'nohino sohwo isipeefofoso sohune'no haf+hafe mot+penas+njo umontolaho. Awonoho. Oso yahu nainti nain (99) sohwa hofiko wopayo nontan+ngkuji kakwo'yohwo sohwo

nuliko'mahwosi yahu isipeeofu sohune'no notipehwosi wotipema'montonoho.

¹³ Notipemahwosi kako yahu anga'nohino isipeeofu sohune'no simonyo umontonoho. Nom'ne yahu *nainti-nain* (99) misipeefe'njo so'no huno mosyafisyonehoho.

¹⁴ Oso pa'nyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako we'e lomne'no ole lalofi, Ngko mehomi lomne'no misipeefe'njo yohono. Ose lalofoho.

Nom'ne sohwo wonyo kilohofososo'no kiko pipi uloho'monnto.

¹⁵ Jije a'amu kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo u'mahoji siko'nohino humahosi kakoe wonyo'no yoloho uso. Kako jije hungkunomo nupa'n'ngkuhwosi'manji u, jije a'amu ne apa'no umo'n'montonoho.

¹⁶ Kako Jije hungkunomo haloho maposo'njo'manji kiko nom'ne a'amu anga'nohinotikeno hufa'ulikeno oso hwa tipemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono fiwan'mno. Osopo i'mofakuji a'amu hufa'ulikeno hufa'u sihunetikeno oso hwa wolijwaopife.

¹⁷ Kako hofikoe hungkunomo haloho maposo'njo'manji e'wa, a'amu hopi'nonohino sekwo'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sokumo ul'mno. I a'amu hopi'nonohino sofe hungkunomo haloho maposo'njo'manji, e'wa kako a'amu kengo pa'nyo hweho. Oso a'amu huhwo sohwo kengopo uhmajipijo osopo wohumamontonoho.

¹⁸ Hungkuno nehopi waselimo. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wonyofoho likuji nano mtitojoso i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wopingofoho likuji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wopingofoho nto lohoho.

¹⁹ Hungkuno nom'ne waselimo. Olo hwaho lopo a'amu hufa'u hwa'u yo'mayo so'no simeho afa in'ngkohosi Mpohumo oso hiso'no jomo ulisoso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmmontonoho.

²⁰ A'amu hufa'u sohwa'u sihune sohwa hofiko nje yofemne'no uhu'mokukuji nohumentan'ngkuji ngko hofiko'njo ajwo'mo wohumamonnoho.

A'amu yo'mayo so'no siki mayoso moho'nasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²¹ Oso hohosohonta Pita Jisasi u'manto ulimento, Hwe Engofo, nje a'amu sohwo wonyo tohofiwo'n'ngkiso so'no ngko oso wonyo so'no wae alale uy'monnto. Wayo yao'mneso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u oso hopolaho.

22 Ose Ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoy-ohono. O'o, wae iyoso ne'nohini *sefenti* (70) ne t+ipemayo aho hopi'nono nom'ne hufa'uyo fiyohoho kilohono.

23 Oso'no An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no kako a'amufe wonyo wae yaofone yahinoso olenoho. Hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwa yo'mayo siki mawo'n+ngkohoho so'no hamniyoho hwangku ho'nasiyo'ne hungkuno m+hwajiyo'ne uy+mo l+mentisofoho.

24 Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyo anga'nohino fiho kakoe yo'mayo siki mawo'n+ngkiso sohwo kakoe hamniyoho moho'naofe'njosolelenoho. *Ten miliyon* (10,000,000) kinafoho.

25 Kakoe hamniyoho n+hu'no ane hweho. Oso'no hwe engo sohwo ul+mento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji mehom'nji yo'mayo hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa hof+koe siki syoho ulohofiyo so'no mpe uy+fe. Hamniyoho mpe ifijosolekako moho'naofe'nefoho.

26 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe engo sohwoe sife ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaholonto ul+mento, Nje hwe engofolewe'nenepi nohontohumaho. Nohontohumahoji ngko hamniyoho hopi'+nono wokijapmmonnoho.

27 Ose ulahon+ngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no hitoho ulofahon+ngki hamniyoho moho'nasiyo'njolemen-tisoleso'no wae yaofahon+ngki hwe sohwo yo'mayo siki mawo'n+ngkiso so'no hamniyoho n+hu'nahone muyonehoho.

28 I oso'no syoho ulohofiyo sohwo noswol+kofapontoleuhwon+mentisolekako syoho afa'nono iyo sohwoleuhwon+mentisofoho. Osohwa kakinta'ni yo'mayo siki ma'nnyosolewan hant+ilet (100) kina moho'nasiyo'njolesohwoleuhwonontolet+wangomoleaholepmpil+imokontoleul+mento, Nje hamniyoholemohole'nan+syohinosolekomole'no ntape.

29 Ose ulahon+ngki hwe syoholeafale'nonoleiyo sohwolehwomtame p+wehumawentoleul+mento, Ngkine'no hitoholekilof+hwosole'no nohontohumaho. J+je hamniyoholewokijapmmo.

30 Ose ulahon+ngki ngkilaholeulontoleimpole'angomoleintolefahumentisolefoho. Osopleintofasyontoleul+mento, K+ikoleosoplenohumaholejolehamniyoholentapohole'no ngkolewakis+huto'mnoho. Ose ul+mentisolefoho.

31 Ose yahon+ngki syoholeafale'nonolenom'ne sohwoleyo'mayosoleuhwonontolefi s+imeholetohinoleumn+mentisolefoho. S+imeholetohinoleumn+ngkahon+ngki hwe yofeleengole'njolesohwoleoso hisole'no ul+mentoholefolefoho.

³² Ose nupa'nonto syoho ulohofiyo huhwo sohune'no joho ulonto ulimonto, Kiko syoho ntohofiyo wonyo hwosoho. Ose ulonto ulimonto, Simo'mo kiko ngkimo humotaho sontahon'ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino so'no ngko wae yakumo'male hwosoho.

³³ Ngko kikine'no hitoho ntofiso hopaso kiko nom'ne a'amu syoho afa'nono iyo sohumne'no hitoho makilofe'njo peho'neto.

³⁴ Ose ulonto simeho tohino umn'ngkahon'ngki tohino engo uy'wo'n'ngkohoho sohwife ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ulimonto, Kiko osopo humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohoji'no wakis'huto'monnoho.

³⁵ Oso pahnn'imo hungkunoso Jisas nulonto ulimonto, Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo ifijo'manji u, oso pa'nyo nje Mpohwo waseloho'montonoho. Ose ulimentisofoho.

19

Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako Ngkalili nuliko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho.

² Oso hopo sopo a'amu pi'n'ngo engoso Jisas'imo tifi in'ngkamotofofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

³ Oseso a'amu Falisi sohwa Jisas'imo yamofu ulohofano lontifi nu'mantifi ole ulohon'mentohofi, Hon'ngkano hungkunoso ole wo'nnyotaho. Hwe fihwo yo'mayo wonyo'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop'ngotaho.

⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimonto, Sekwo Anituye hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho. Anituye yo'mayo hopi'nono mt'mokumentiso sohonta kako hwe'nji ape'nji mt'mokumentisofoho.

⁵ Nomt'mokonto ole limento, Olo hilo so'no fihwo kan'ngkwowho kona'wohimo uliko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁶ Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no Anitu osiya'umo nto mekot'jwahumasofoho. U, oloso nomt'huposo'eno.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no mt'mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo

lihwosi oso hiso'no iyoswomo mt'i'mokuhwosi a'mu simo uyahojihwosi woho'nahumontonoho. Oso pipilo.

⁸ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu yokumpohn'nyo imo'n'imentohofu so'no Mouses olo hungkunolo mt'i'mokumentisofoho. I si'mo'mo ne'mo olo yahino loso mmo'n'immojofoho.

⁹ Ngko nje hungkuno wasel'monne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape hon'ngkano wonyo mmofe'njo simo hwehwo kako wae yaofihwosi nom'ne ape masoso oso hwe sohwo kako ape ito'no mayo hon'ngkano somo mt'ihupeso sohwo kako ose yososo kako hon'ngkano wonyo'njo hweho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Hwe kakoe ape'nji foyohumayo yahinoso ose'manji i, hwe songo ape momaso sohwo kako hwsosijo lohofoso wop'ngofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olo hungkuno hwsosijo sohwafe hon'ngkano somo in'ngkayo so'no fehohnjo hopo'maho. O'o, An'itu a'amu anga'no anga'nohino somo kakoe yokumpohn'nyo uyososo oso a'amuso hof'iko olo hungkuno lomo un'ngkafe.

¹² Ihwoni. Hwe anga'no anga'nohino sohwa hof'iko ape momapitne hwafoho. A'amu fehohnjo kona'wohi aswo ma'nyo somta'ni ape mayoso'no hof'ikoe a'apaho ito'nohino'maho. A'amu fehohnjo nom'ne sohwaape ape momaso'njo iyo'ne ipisayo sihu peet'motofofoho. A'amu fehohnjo An'tuye syoho somne'no syaf'isyonte so'no hof'iko ape mayo hon'ngkano hano pitofahin'wo'n'ngkohofofoho. Olo hungkuno loso'no hwe fihwo oloso uy'mo loso sohwo kako uyono.

Jisas mehomi we'e somo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hof'ikoe mehomi we'eso Jisas kako aho ulonjimokono lont'fi Jisasiyepo mehomi somo uhwat'imentohofofoho. Nuhwojahon'ngkofi kakoe inomokomoyo sohwa yoka ul'imentohofofoho.

¹⁴ Jisas ul'imento, Sekwo mehomi somo nop'jumof'ikutoho. O'o, hof'iko ngkiyepo wap'ife. An'itu a'amumo mokosyohumayoso mehomi pa'nyomnoho.

¹⁵ Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. Kako moi'wo ulonjimokonto oso hopo sopo nil'iko'manto umentisofoho.

Hwe songo sohwo kako yo'mayo ho'yang pi'n'ingo'njo hweho.

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Hwe fihwo Jisasimo u'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'neso yo'mayo wopingoso pipi i'mo ma'mnehono.

17 Ose ulohonngkahonngki Jisas Ulimento, Kiko yo'mayo wopingo so'no peho'no ntohonngkino. Nihu'no anga'nohino sohwo wopingo hweho. Mpohwo kako'nohinoho. U, kiko songo ne'no humayo'neso woma'mo lohoji kiko honngkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi finngkahwoho.

18 Ose ulahonngki ulimento, Honngkano hungkuno nti-soto. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Hungkuno ole, Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtihuposo'eno. Yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno.

19 Jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finngkayo. Sikoe yofe foho'nomaho. Kiko kikine'no ku'mo'n+wonngkiso hopa a'amu kiko'njopo humalofo somne'no wakumo'nono.

20 Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo ulimento, Oso hungkunoso ngko inngkwalokweno. Nom'neso peho imnehono.

21 Ose ulahonngki Jisas ulimento, Jije honngkano wopingo hwofilo'nnyo umo'nimo lohoji'manji jije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho maho oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'nngkohoho somo uyo. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nningkape.

22 Ose ulahonngki oso hwe songo sohwo nupa'nonto simeho tango uyahonngki kakoe angopono umentisofoho. Hwapingoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'nningo'njo a'amu somo muyimnehono lonto umentisofoho.

23 Nowahonngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu hamniyoho yo'mayoso engo'njo yokumpohn'nyo kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anitu umokosyohumayo sopone'no ijijoyonefoho.

24 Ngko apa'no waselimonne'no yohono. Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

25 Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa oso hungkunoso nupa'nontifi yomo imentohofofoho. Hofiko limentohofi, Ose'manji a'amumu Anitu'nji ango wop'ingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

26 Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ulimonto, A'amuso hopo'maho. Oso hiso Anitu yososo hoponoho.

27 Ose ulahon'ngki Pita ulimonto, Ihwoni, nakwo yo'mayo hopi'nonohinosa ho'nasyontani kikimo tifi kin'ngkopalokuhwono. Oso'no nakwo peho manehwono.

28 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Hwangku yo'mayo songo imofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohwo kakoe yokumpohn'nyo'nji hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo nohumentan'ngkuhwosi ou, sekwo oso hohosohonta sekwo ngkimo tifi nningkap'wo'n'ngkohofosohwasi sekwo hwe engo sohwoe epohumayo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sopo nohumat'kutnnefoho.

29 Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko hofikoe ango homn'ngkwa'wehwosanji hapiyos'janji mpohwo na'umehomi hwaho yo'mayoso ngkine'no nje hungkunomne'no uliko'mapijoso i, oso a'amumu oso hiso'no yo'mayo pi'n'ingo engo wop'ingoso mapitnnefoho. Oso'nji hofiko songo ne'no humayo'neso notipemapitnnefoho.

30 Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofisyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'yo hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nimaho. We'yo hwo'nyoho syofisyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

20

Ipisae Syoho'njo sohwafe hungkunofoho.

1 Anitu a'amumu mokosyohumayo so'no pahnnimo hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako im'ingo'nji nowento a'amumu kakoe ipisayo syoho ulohofiyo'ne utima'mentisofono.

2 Nowento a'amumu syoho ulohofiyo so'nji hungkuno lontifi simeho afa inontifi olo sikuno lomne'no hamniyoho kina anga'no anga'no nano mtitofontifi ipisayo syoho hwap'ingo sohwo syoho ulohofiyo somo kakoe syohopono luhwat'mentisofoho.

3 Mofehi'nyo'nji ipisayo syoho hwap'ingo sohwo apa'no nowento a'amumu uhu'mokiyo sopo uhwon'mentisoso a'amumu

fihwa syoho ane sohwa siki humolowentaningkofi uhwononto

⁴ ulimonto, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho ntohofiyimno. Ngko hamniyoho ito'no wosejapmmnonho.

⁵ Ose ulahoningki hofiko umentohofofoho. Ipiasae syoho hwapingo sohwo syoho ulohofiyo somne'ento uhwonamo lonto hinjopo umentiso sohwo apa'no akupo'nyo'nji umentisofoho.

⁶ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjoso'nji ipisayo syoho hwapingo sohwo apa'no nowento a'amu siki humentaningkofo somo uhwononto ulimonto, Olo mofehi'nyo nopoulosahoningki sekwo syoho miyo peho'no humalofoho.

⁷ Ose ulahoningki ulimentohofi, A'amu syoho monejape hn'nwi humalohwono. Ose ulahoningkofi ulimonto, Sekwo hisoku nje ipisayo syoho'no fwanimno. Ose ulimentisofoho.

⁸ Oseso mofehi'nyo moi'wo imo'n'ingkahoningki ipisayo syoho hwapingo sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo sohomo ulimonto, Syoho ntohofiyo somo johu ulohoji tiffinjo pohoho so'nji simo'mjo pohoho so'njimo hamniyoho uyo.

⁹ Ose ulahoningki a'amu sikuno'nji pmentohofoso somo kina anga'no anga'no uymentisofoho.

¹⁰ A'amu simo'mjo pmentohofoso ose uhwonontifi ole hnnimentohofi, U, nakwo hamniyoho engo woman-tanoho. Ose hnn'ingkahoningkofi hofiko huhwa kina anga'no anga'no ma'mentohofofoho.

¹¹ Nomantifi ipisayo syoho hwapingo sohomo yoka ulimentohofofoho.

¹² Ole ulimentohofi, A'amu tiffinjoso syoho we'enehwo yahoningkofi kiko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uyohino. Nakwo im'ng'o'nji nta'n'ingo so'nwi syoho tango'njo yontan'ingkuhwoni mofehi'nyo we'e nalimaso'nimaho.

¹³ Ose ulahoningkofi ipisayo syoho hwapingo sohwo hwe anga'no ajwopo lohofontanjo sohomo ulimonto, Nje a'amuhwe, ngko kikimo wonyo makilohofe hwo'nyoho. Kiko ngko'nji hamniyoho kina anga'no mayoso'no simemo afa minyohwoya'ilaho.

¹⁴ Oso'no hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho kijapohe pa'nyoso a'amu tiffinjo somo uyo'manji

¹⁵ nje syohofoho. Nje hamniyoho so'nji yo'mayo imeso wop'ngotaho. Ngko hwapingo hwo'nyoho. Ngko a'amumo wop'ngo ulohoho so'no simemo wonyo ntap'wo'n'ingkinohwosilaho. Oso hungkunoso syoho hwapingo sohwo ulimentisofoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu t+finjo so'nji s+mo'mjo so'njimo An+tu afa'nohino uy+mo lososo uy+montonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n+ingkuhwosi songo likafone so'no apa'no ulimentisofoho.

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Jisas Jelusalemne'no was+mo lonto kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa hof+ko'nohino nosont+fi Jisas ulimento,

¹⁸ Upa'n+imno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosantane'no y+hwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ingkano hungkuno lut+h+wamotofoto sohwanji hof+koeh aho hof+ko ho'nasy+kui kakine'no hungkuno l+kui kako poyo umono l+kui nano wantitofant+feho.

¹⁹ Oseso hof+ko nom'ne a'amu sohwo uyahon+ngkui hof+ko s+tofo ul+kui sohwo lontamo'nji hwan+ng fonj+kui iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyant+feho. S+kuno hufa'u s+hune memjaof+h+woso'no kako apa'no likafonefono. Ose ulimentisofoho.

Jem+s+nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no y+hwayo l+mentisiyefoho.

(Mak 10:35-45)

²⁰ Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu sohwa'u'nji Jisas+mo u'mant+fi a'musi hwomtame ulohofonto Jisas+mo hungkuno anga'nohino so'no ulohon+mentisofoho.

²¹ Oseso Jisas ulimento, Peho'no kumo'n+ingkohoho. Ose ulahon+ngki ulimento, Hwangku sohonta k+ko yofe engo nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso sohonta k+ko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni fosyohumunyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo so'no siko non+fo'masy+hne hwahusoho. Ose ulohoho.

²² Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntohino neso k+ko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo n+imnosohopaso mas+sosohiko hopolaho. Nje a'apahomotohino ifeehu'mo yanisyosohopaso sikoe a'apahomotohino ifeehu'mo yasesyosohiko hopolaho. Ose ulahon+ngki ulimentisi, Nekwo hoponoho.

²³ Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'mesohfehnjohiko womanjyohoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyosohopahonyosohikoe a'apahomohifehu'mokasesyonefoho. I, oso hiso'no ngko'nji a'amumohokosyohumayohoho so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyohohnta'ni fosyohumayohoho so'no a'amu nom'ne somohuhwosohop'mnehoho.

O'o, oso hopo sopo nje Mpohwo kako a'amumne'no esy-ohumaho.

²⁴ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nontifi hofiko Jem+s'i'nji Joun'ntnne'no simeho tohino umnimentisofoho.

²⁵ I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no ngkiyepono wapifento joho ulonto ulimento, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwaho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyontifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

²⁶ Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.

²⁷ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.

²⁸ Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso'maho. O'o, hofikoe syoho ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentaningkofo somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe honiyo usohuma'mne'ento pmmentiso hweho.

Jisas a'amu timpi'nyo sohwa'umo timo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Jelikou uliko'mantifi pahonngkofi a'amu pi'nningo engo Jisasimo tifi inngkapmentohofofoho.

³⁰ Hwe timpi'nyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji honngkano momngopo nohumanji Jisasine'no joho ole ulimentisi, Ntefitiye Imu hwosoho. Kiko nekumne'no hitoho wakilofono.

³¹ Ose ulahonngki a'amuso yoka ulimentohofi, Siko mampi'nyo fosyohumunyo, Ose ko ulahonngkofi oso huhwo sohwa'u joho engo ulimentisi, Hwe Engofo, Ntefitiye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono.

³² Ose ulahonngki Jisas nolohofonto sikine'no joho ulonto ulimento, Ngko sikimo pipi seloho'mnehono.

³³ Ose ulohonngkahonngki siko ulimentisi, Hwe Engofo, kiko nekwoe timo wopingo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo.

³⁴ Ose ulahonngki Jisas sikine'no hitoho ulofahonngki sikoe timopo aho kisosyahonngki timoso komo'no ito'no hononji Jisasimo tifi inngkamentisiyefoho.

21

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo ango Jelusalemno humenti-sofoho.

(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jerusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase hwofiki'nyo Oulif osopo humamentohofofoho. Osopo Jisas nohumanto kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole lihwatimento,

² Siko oso ango we'e nonjo lopo nuhusi oso hopo sopo siko ahwomo yahu *toungki* hofiko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wotipemanjiyoho. Oso yahu sohwa'u ikwolofo mahosi ngkiyepono motapinyo.

³ I hwe fihwo sikimo hungkuno selihwoso'no'manji ole ulinyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohume'no syoho weho. Ose ulahosisyo'no kako komo'no uhwojapm-montonoho. Ose lihwajimentisofoho.

⁴ Oso hiso imo'n'ngkahon'ngki oso a'amu sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwoe hungkuno ne imo'n'mentisofoho. Hungkunoso olenoho.

⁵ A'amu ango Saiyon sopo humalofo somo ole ulimno. Uhwonimno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho. Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho. Oso yahu hiso ho'yango mokaho'nyo'nefoho.

⁶ Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ulimentiso hopa imentisiyefoho.

⁷ Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho.

⁸ Hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hofiko hofikoe hwapife Jisas kako hano wene hon'ngkano sopo hu'meehumentohofofoho. A'amu fehohnjo ipamo lopo'memantifi Jisasiye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkanopo hu'meehumentohofofoho.

⁹ Hwe hwoya'mi simo'mjo so'nji t'finjo so'nji hofiko joho ole limentohofi

Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako wop'ngo'nohini hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Anitu ahwomomo humaso sohumo isamoyoka ulano.

Ose limentohofofoho.

¹⁰ Jisas Jelusalemno noswahon'ngki oso hopo sponjo hwe moya'mi hofiko yomo yontifi ulimentohofi, Olo hwe lohwo tihwolo.

11 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi hwe moya'mi Jisas+i'nji pmentohofoso ul+mentohofi, Olo Jisas Anituye hungkuno liwo'n+ngkiso hweho. Ango Nasalet hwaho Ngkalilinta'ango hweho. Ose ul+mentohofofoho.

Jisas Anituye tajo anggo engo somo a'amu mpe yontan+ngkofi a'amu yo'mayo somo wae yao'mentisofoho.

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

12 Jisas Anituye tajo anggo engo somjo mempo anggo somo noswonto a'amu yo'mayo mpe yontan+ngkofi somo wae yao'mentisofoho. Hof+koe ijempoho hamniyoho iwolo'mokomayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu y+hufo mpe uyantifi epohumayo y+wo'n+ngkohofoso Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

13 Wayo yaofonto Jisas ul+mento, A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumento sohwa ole mt+'mokumentohofi, Olo nje anggo somne'no ole l+fitnnefoho. Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje anggo loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n+ngkohofoho sohwafe anggo hopa imokalokwofo. Ose mt+'mokumentohofofoho ul+mentisofoho.

14 Jisas tajo angomo nohumentan+ngki a'amu t+mpi'nyo so'nji sife wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mahon+ngkofi Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

15 Oseso hwe yofe engo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanji hof+koe uhwon+mentohofoso Jisas a'amu wop+ngo umokumentisoso uhwonontifi upa'n+mentohofoso mehomi tajo anggo somo Jisas+mne'no johu ul+mentohofi, Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontan+ngkofi nupa'nontifi hof+koe s+mano hintotohino umn+mentisofoho.

16 S+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jisas+mo ul+mentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo loso nto lupa'n+ngkino. Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji jije yofe woho'nokumapife.

17 Ose ulonto, nuhwoti'mofonto Jelusalem mta'ni noswaponto anggo Mpetani'no nowento osopo saho fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.

(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Im+ngo'nji Jisas Jelusalemno asomo s+mentisoso mijoho engo uy+mentisofoho.

19 Kako uhwon+mentisoso ikwongo hon+ngkano lopo lohofontan+ngki uhwononto oso hopo sopono umentisofoho. U, oso homo somo ikwonjayo anefoho. Swo'nohinofoho. Ose uhwononto Jisas iyo somo ul+mento, Kiko ne apa'no minto'n+ngkohotnnehino. Nihu'nahone hwosoho. Ose ulahon+ngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho.

20 Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonont+fi hof+ko yomo imentohofofoho. Yomo yont+fi l+mentohofi, Oso iyo yofoho komo'no isoso pipilo.

21 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwoe simeho hi'ntnnono nehopi ufijoso u, sekwo simeho hufa'u ane hwas+manji sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyant+feho. Oso'nohin+maho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi ufijo'manji sekwo olo hwof+ki'nyo lohomo ole ul+fijoso, Kiko nol+kafohoji oso mijo ayo mompo fil+kofafo. Ose ul+fijoso hwof+ki'nyo sohwo wawontonoho.

22 U, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi uy+kuji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ul+fijoso womant+feho.

Jisas+ye yokumpohn'nyo hwap+ngo so'no ulohon+mentohofofoho.

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo lut+hwentan+ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Is+laelife hwe engo sohwanji hof+ko nu'mant+fi ul+mentohofi, Kiko olo syoho iwo'n+ngkino loso t+hwo kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t+hwo kijapmmaso'nji iwo'n+ngkinoto.

24 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'nyi hungkuno anga'no waselohon+mne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo asomo nt+fijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap+ngo wasel+mo.

25 Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe yokumpohn'nyo hwap+ngoso nt'+mta'angoto. An+tu mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu mta'angotaho. Ose ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ole hnn+mentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo An+tu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonal+montonoho. Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

26 I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi peho nalohopitnnehofoho. Oso'no iyoho nenalofoho. Hwe moya'mi hiso ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, An+tu kako Joun+mo hungkuno uyahon+ngki nal+mentisofoho.

27 Ose hnnontifi Jisasimo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'nngkohe hwapingo so'no maselimnehono. Ose ulimentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufa'u'njo sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

28 Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho. Kako hwomu tisimaso sohomo ulimento, Nje hwomufo, olohonta nuhuji ipisayo syohomo syoho ntohofiyo.

29 Ose ulahonngki kakoe hwomu sohwo ulimento, Ngki-laho. Ose ko ulonto hwangu kako huno esyafisyonto syoho ulohofimentisofoho.

30 Oseso kanngkwowho nom'ne hwomu sohwoepono nowento oso hungkuno tisimaso sohomo ulimentisoso apa'no, Ulahonngki hwomu sohwo ulimento, Ou, Mpo-hwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto kako syoho somne'no mawommentisofoho.

31 Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u kanngkwowhoe hungkuno somo tihwo inngkamentono.

Ose ulohonngkahonngki, Simo'mjo sohweho ulimentohofofoho.

I, Jisas ulimento, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini waselimonne'no yohono. A'amu honngkano wonyo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi hwa'nte sofa honngkano wonyo imofwo'nngkohoho sofanji hofiko simo'mo Anituye honngkano so'no nakwolaho lontifi olohonta simeho yiwolo'mokalokwofo. Oso'no Anituye ango sopone'no simo'mo sepopitnnefoho.

32 Hwapingoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo sekuyepono pmentisofoho. Kako honngkano wopingo imofo setihwamentiso so'no i, sekwo simeho hi'ntnnono muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji moya'mi honngkano wonyo imofwo'nngkohoho sofanji hofiko Jouniye hungkunomo simeho hi'ntinnono uyimentohofofoho. Sekwo oso hiso'no ko uhwonontifi sekwo huno mikwesyafisiyo'njo yontifi simeho hi'ntnnono muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'nngkohoho so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Jisas ulimento, Sekwo pahnnimo hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo hwaho engo'njo sohwo kako ipisayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo

ipisayo mijo'ne kompusyoho mt'i'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwonto-humayo'ne mol'i'mentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ingkohoho sohwafe ahomo ho'nosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho.

³⁴ Hwangku ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyo sohwa kakoe ipisayo fehohnjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwat'i'mentisofoho.

³⁵ Uhwojahon'ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyo sohwa ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohomo hwan'ngo fonjont'i nom'ne sohomo sojo'nji fongku'mentohofofoho.

³⁶ Ose ulohofahon'ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo pi'n'ngo sohwa uhwat'i'mentisofoho. S'imo'mjo uhwat'i'mentiso sohwa pi'n'ngo'maho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyo s'imo'mjo hopaso t'finjo sohwa wonyo uloho'mentohofofoho.

³⁷ Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohwa uhwat'i'mentisofoho. Uhwa onto l'imento, Hof'iko nje hwomu-hungkunomo haloho upeent'ifeho. Ose l'imentisofoho.

³⁸ I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohwa uhwonut'i'mant'i ole hnn'i'mentohofi, Olo a'amu lonwo sohwa kako hwangku sohonta kan'ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno.

³⁹ Ose hnnont'i hwomu sohwa nut'i'mant'i mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont'i osopo poyo n'ihu'nohono fonjahumentohofofoho.

⁴⁰ Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwa kako nop'i'hwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwamo pipi uloho'montolo.

⁴¹ Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu sohwa Jisas'imo ul'i'mentohofi, Kako nop'i'hwosi a'amu huhwo sohwa n'ihu'no wonyo ulohof'i'hwosi poyo umokumontono. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwa umontono. Osohwa s'ikuno ipisayo ne mjiyo sohonta hof'iko kakwo'yohomo neso uyant'ifeho.

⁴² Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, An'i'tuye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ingkohoho sohwa wae yao'mentohofolo,

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone
hwapingohwo imo'n+ngkohoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo ole limentisoso
imo'n+mentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho
lalokuhwono.

Oso pahnn+mo hungkunoso An+tu limentisofoho.

⁴³ Oseso ngko sekumo wasel+monn'no yohono. An+tu kako
a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumta'ni
semahwosi nom'ne a'amu ne wop+ngo ito'nohino somo
umontonoho. Ose ulonto pahnn+mo hungkuno a'amu
kakimne'no min+ngkayo'njo somne'no ul+mentisofoho.

⁴⁴ [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso
sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi
p+wasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kempi
mti'mti'me lohof+hwosi wahu'mehinawo'montonoho.
I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu
fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjomt+hupeeofososo oso
hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pi'n+ngo
umo'n+montonoho.]

⁴⁵ A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji
a'amu Falisi sohwanji Jisasiye pahnn+mo hungkunomo
upa'nont+fi hof+ki'ne'no hungkuno hiloso limentiso so'no
huno umentisofoho.

⁴⁶ Oseso hof+ko kakimo aho wokant+fi ko imentoho-
foso hof+ko hwe moya'mimne'no iyoho un+mentisofoho.
Hwap+ngoso hwe moya'mi ole syafisy+wo'n+mentohofi,
Jisas sohwo An+tuye hungkuno limojo hweho. Ose
limentohofofoho.

22

Ape mant+fi elijwanyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 14:16-24)

¹ Jisas pahnn+mo hungkuno apa'no a'amu somo ul+mento,

² An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no olo
pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante
elijwan+wo'n+ngkohoho pa'nyofoho.

³ S+mo'mo kako a'amu pi'n+ngo engo elijwanyo
wosopayo n+fitnne'ento uhwsopo'mentisofoho. Oso
hohosohonta wopayo elijwanyo s+ikuno somo kakoe
syoho ulohofiyu sohwapo a'amu uhwsopo'mentiso
sohwa p+fitnne'ento ut+mayo'ne l+hwat+mentisoso hof+ko
nakwolaho ul+mentohofofoho.

4 Oso'no syoho ulohofiyo nom'ne sohwaro lihwarjonto ulimonto, A'amu uhwasopo'mentohe somo ole ulimno. Wopayo nto liku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyontifi liku'maho. Sekwo oyonimno. Ose ulimno.

5 Ose ulahon'ngki nowahon'ngkofi a'amu uhwasopo'mentisoso hahn'nyo yontifi hofiko hofikoepi syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe wopayo syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho.

6 Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwaro wonyo ulohofontifi fehohnjo sohwaro hwan'ngo fonjahon'ngkofi nom'ne sohwaro fonjahumentohofofoho.

7 Oseso hwe engo sohwo simeho tohino um'ngkahon'ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwaro luhwatimonto, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyo sohwaro fonjahumalofa somo nofonjasy'kuji hofikoe anga toho fihm'mopmno. Ose luhwatimentisofoho.

8 Ose yahon'ngkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwaro ulimonto, Nje wosopayo nto liku'maleno. I, a'amu uhwasopo'mentohe sohware yahino hopo'maho.

9 Oso'no sekwo hon'ngkano'meemo humpekujia a'amu nuhwon'ngkujia nje wosopayo'ne ulimno. Sekwo nakwo'nji wohwano. Ose ulimno.

10 Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo sohwa hon'ngkano'meemo nohumpentifi a'amu hopi'nono wop'ngo'nji wonyo'nji uhwon'mentohofa somo litimantifi utimotapmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo sohwoe anga somo uhu'mokumentohofofoho. Anga hiso a'amu hopo imentisofoho.

11 Hwe moya'mi angomo nohumentan'ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohofa somo uhwonimo lonto noswonto uhwon'mentisoso hwe fihwo kako manji'mofa wonyo'njo sohwo nohumentan'ngki uhwononto,

12 Ulimonto, Nje a'amu sohwaso, olo sikuno lomo nje hwomu ape masolo'no welijwonantane'no yalokuhwono. Oso'no kiko manji'mofa songo miyo'njo yonji peho'no swaponji humahnno. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo mampinyo imentisofoho.

13 Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwaro ulimonto, Olo hwe lohwo kakoe sife aho nano mtitif'kuji mempo hohnta'ni sikwo'mjoho so'mo foho'naopmno. Osopo a'amu humotaha engo likujia hul'ngkwajingo ifaloho'nifitnnefoho.

14 Ose ulonto Jisas ulimonto, Anitu a'amu pi'n'ngo engo somne'no woswapife lonto johu ko ulonteso i, a'amu

anga'no anga'nohino somo uhwosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hofi'ko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohumne'no ho'nasiyo'ne Jisasimo ulohonimentohofofoho.

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ A'amu Falisi sohwa nuhu'mokonti'fi hungkuno hnnimentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nalihwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnnonti'fi

¹⁶ hofi'ko hofi'koe inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon'ngkofi Jisasimo nu'manti'fi ulimentohofi, Nakwoe Loneti'hwayo sohwosi, kiko hungkuno nehopi'nohini liwo'n'ngkino so'no nakwo huno nayohoho. Kiko Anituye yahino so'no a'amu somo ito'nohini lutihwawo'n'ngkino hwosoho. A'amu kikine'no huno wonyo syakufisiyo so'no kiko iyoho makinyofoho.

¹⁷ Oso'no kiko olo hilo so'no jije huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop'ngotaho.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako hofi'koe yahino kakimo yamofo ulohofone so'no huno uyahon'ngki ulimento, Sekwo hwasyo hungkuno hwap'ngo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofo peho'no ntohofalokwofo.

¹⁹ Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no ntihwamno. Ose ulahon'ngki hofi'ko hamniyoho anga'no kakiyepono motaponti'fi utihwamentohofofoho.

²⁰ Oseso Jisas hamniyoho somo uhwononto ulimento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji tihwoeto.

²¹ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Sisafefoho.

Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno.

²² Ose ulahon'ngki nupa'nonti'fi hofi'ko yomo yonti'fi Jisasimo uliko'manti'fi umentohofofoho.

Hofi'ko Jisasimo a'amu nope'nontifeso songo likafo so'no ulohonimentohofofoho

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Oso sikuno homo somo a'amu Satiyusi fehohnjo Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole lutihwawo'n'ngkohofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofi'ko ni'hu'nahone pe'n'wo'n'ngkohofoho. Apa'no songo molikafe'nefoho.

24 Oso a'amu Satiyusi Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses ole lutihwamentono. Hwe fihwo mehomi ane sohwo poyo pe'nososo koningkwa'wehwo kakoe apemo woma'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kola'wehwoe pijohinomne'no koningkwa'wehwo mehomi wotipema'mtonoho. Ose lutihwamentono.

25 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tis+maso sohwo ape ma'mentisofoho. Nomanto mehomi motipemaso'njo pe'n+mentisofoho. Nope'n+ngkahon+ngki koningkwa'wehwoe apeso ma'mentisofoho.

26 Oseso aku'mu sohwo ose imentiso so'no ose'nohini njim+went+fi ae usaho sohwo pe'n+mentisofoho.

27 Oso hwe hopi'nono pe'n+ngkahon+ngkofi ape hiso kako tifi pe'n+mentisofoho.

28 E'wano. Ole fonaso. A'amu poyo pe'n+ifijoso songo likapijo sohonta oso homningkwa'wehwo sohwa olo ape losi tihwo woma'montolo. Hwaho lopo hopi'nono ma'mentohofofoho.

29 Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyohoyohoho. Oso'no hwasyo hungkuno ntohofo.

30 A'amu poyo pe'n+mentohofoso likapijo sohonta hwe moya'mi ape momaso'njo ifitnnefoho. O'o, hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+fitnnefoho.

31 I, a'amu poyo pe'nyoso songo likapitne so'no Anitu nal+mentiso so'no huno maseyo'njotaho.

32 Anitu ole nal+mento, Ngko Apilohamja Aisakija Jekoupijafe Anitu hwo'nyoho. Ose nal+mentisofoho. Oso a'amu hiso ahwomomo songo humalofo. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho.

33 Olo hungkuno loso ulahon+ngki hwe moya'mi hofiko yomo imentohofofoho.

Anituye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)

34 Olo hungkuno Jisas a'amu Satiyusi sohwo ula-hon+ngki hofiko hungkuno nom'ne majo. Mampi'nyo humamentohofofoho. A'amu Falisi upa'n+mentohofoso a'amu Satiyusi mampi'nyo humamentohofoso nupa'nont+fi Jisasi'njopo uhu'mokumentohofofoho.

35 Hofiko'njo ajwo lopo hwe fihwo hon+ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo yamofu uloho'mo lonto ole ulohon+mento,

³⁶ Anituye hungkunomo in'ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nyoso ntisoto.

³⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ul'imento, Hungkuno ole, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo.

³⁸ Olo hungkuno loso in'ngkayoso nom'ne somo hwofilo'nyofoho.

³⁹ Hungkuno t'finjoso simo'mjo pa'nyofoho. Ole, kiko hi kumo'ntonoto simeho kumo'n'wo'n'ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo.

⁴⁰ Oso hungkuno sofa'u hon'ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki luti'hwamotofo sohwafe hungkuno so'njimo hwap'ingo wo'nyofoho.

Jisas a'amu Falisi sohwamo Kilais'ne'no ulohon'imentisofoho.

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ A'amu Falisi nuhu'mokont'fi nohumentan'ngkofi Jisas ulohon'imento,

⁴² Sekwo Kilais Anitu uhwosopo'mentiso sohumne'no huno pipi seyohoho. T'hwoe imu hwolo. Ose ulohon'ngkahon'ngki hof'ko ul'imentohofi, Ntefitiye imu hweho.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, I, Ntefit Kilais sohumne'no nje Hwe Engofo l'imentiso sohonta olo hungkuno hilo so'no Anituye Towahuno Ntefitiye hunomo peho'no ho'nahumentono. Ntefit ole ul'imento,

⁴⁴ Anitu kako nje Hwe Engo Kilais.

Anitu nakwoe hwahopo l'hwat'imentiso sohumo ole ul'imento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwamo jije s'ifi'ki'nyo'mo enjwa'mo wokuhumat'i'monnoho.

⁴⁵ Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefit nje imu hweho mul'imentono. O'lo, nje Hwe Engofo ul'imentisofoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo Ntefitiye imu'nohino hwolaho.

⁴⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngki hwe nom'ne Jisasiye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oso sikuno somo oso a'amu Falisi sohwa Jisas'imne'no iyoho unoma'mentisofoho. Oso'no hof'ko Jisas'imo hungkuno nom'ne'no mujo'njo imentohofofoho.

23

A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanjiye yahino so'no Jisas ul'imentisofoho.

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo hungkuno lut'hwamentisofoho.

² Kako ole ul'imento, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hof'iko hof'ikoe yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mousesiye hungkuno yoloho loset'hwawo'n'ngkohof'hwafoho.

³ Oso'no oso hungkuno hof'iko loset'hwawo'n'ngkohofoso sekwo haloho nopekuji t'ifi fin'ngkamno. I oso'no yo'mayo hungkuno hof'ikoe huno mta'angoso hof'ikoe yo'mayo yahino hof'iko iwo'n'ngkohofoso sekwo ikutoho. Oso hungkuno lut'hwawo'n'ngkohofoho somo hof'iko koko t'ifi min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

⁴ Ose ulonto Jisas a'amu huhwo sohwife hungkunomo in'ngkayo'ne pahnn'mo hungkuno ul'imentisofoho. A'amu huhwo sohwa yo'mayo hon'ngkano hungkuno hof'ikoe huno mta'angoso ho'yango ki'yo tango'njo pa'nyo imo'nyoso hof'iko esyohumant'ifi a'amufe hohujopo intofasy'iwo'n'ngkohofofoho. I oso'no hof'iko a'amu ho'yango ki'yo tango'njo somo ufo'mayo'neso ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo iwo'n'ngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'n'ngkohofofoho. Yolohoso ole, oso hungkuno ko lut'hwant'ifi hof'iko min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

⁵ Yo'mayo iwo'n'ngkohofoso hof'ikoe yofe ho'nomayo'ne a'amu wonahon'ife lont'ifi iwo'n'ngkohofofoho. Anituye hungkuno ho'yo we'e somo ho'nasyont'ifi yomohu'nyopo ahopo ut'ihwa'nyopo intofasy'iwo'n'ngkohofofoho. Hof'ikoe manji'mofo mom'ngo lopo wokoso sawemo engo mt'i'mokuwo'n'ngkohofofoho.

⁶ A'amu el'ijwanyo'ne so'nji tajo angomjo so'nji nuhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo hof'iko epohumayo s'imo'mjo wop'ngo'nohino so'no umo'n'ngkohoho.

⁷ Hof'iko ant'ime engo ajwo lopo a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo lohofontan'ngkofi a'amu hof'ikoe yofe ho'nomayo so'no umo'n'ngkohoho. U, hof'iko nakwoe lonet'ihwayo hwasoho ujo'njo so'no umo'n'ngkohoho.

⁸ Oseso a'amu sekumo ole sel'ikutoho. Nakwoe lonet'ihwayo hwasoho. Ose sel'ikutoho. O'o, Anitu anga'nohino sohwo sekwo Hwe Loset'ihwayo'ne hweho. Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho.

⁹ Olo hwaho lopo sekwo hwe nom'ne sohune'no ole likutoho. Olo hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpo-hweho eso nolikutoho. O'lo, anga'nohino sohwo ahwomomo humaso sohwo sekwoe Mpohweho.

¹⁰ U, a'amu hofiko ole selikutoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho. Ose selikutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo anga'nohino'njo kuyoho. Oso huhwo sohwo Kilais Anitu uhwosopo'mentiso hweho.

¹¹ Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hweho.

¹² Ū, a'amu fihwo kako kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'nontoso sohomo Anitu kako monje wehumontonoho. I, a'amu fihwo kakoe yofe somo monje yahin'ngkuhwoso sohomo Anitu wop'ngo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'n'ima'montonoho.

Jisas a'amu mango'nohino somne'no hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

¹³ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mayo so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitu a'amumo mokosyohumayo sopone'no a'amu sofe simanopo hon'ngkano pijwamo ulohofontifeso sekwo soku masyuyo'njo hwasoho. Hwe moya'mi hofiko woswantifi yahon'ngkofi sekwo pijumofalokwofo.

¹⁴ [Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ulontifi sekwo apiwojo sofafe anga yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi anga hiso sekwo n'hu'nahone emawo'n'ngkohofihwasoho. Oseso hwangu sekwo tohino engo notipemapitnnefoho.]

¹⁵ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo anga'meemo emoyiwo'nontifi a'amu tifi sen'ngkayo'ne tipewo'n'ngkohofofoho. Notipemantifi sekwoe inomokomoyo imokuwo'n'ngkohofihwasoho. Oseso kako Seten'ye mehomi sekwo hopa imo'nonto kakoe yahino wonyoso sekumo yakolonoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa Anitumne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi yo'mayo wonyo'wonyo yahino

yontife so'no Jisas yoka ulimentisofoho. Sekwo tĩmpi'nyo sohwası sekwo a'amu nom'ne somo honıngkano utıhwano lıwo'nıngkohofıhwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fıymno. Ole lutıhwawo'nıngkohofı, Hwe fıhwo kakoe hungkuno nehopi syafısiyo'ne'ento kako Anıtuye tajo ango engo somne lohono loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole lıwo'nıngkohofı, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fıhwo kako sojo wonyoangkafoso Anıtuye tajo ango engo somo wojo so'no nehopi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umokono. Nehopi mmo'nyo'njo yahonıngki sekwo oso hwe huhwo sohomo lintofasyıwo'nıngkohofıhwasoho.

¹⁷ Sekwo a'amu huno ane sohwası tĩmpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafoso Anıtuye angomo wıjoso yakolo'nnyotaho. U, Anıtuye angoso sojo wopıngo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. Anıtuye angokofo.

¹⁸ Sekwo ole lutıhwawo'nıngkohofı, Hwe fıhwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafısiyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo Anıtumne'no ho'nasiyo sophone'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fıhwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafısiyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso Anıtuye ijempoho ho'nasyıwo'nıngkohofı so'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umo'nono. Nehopi mmo'nyo'njo yahonıngki sekwo oso hwe huhwo sohomo lintofasyıwo'nıngkohofıhwasoho.

¹⁹ Sekwo a'amu huno ane sohwası tĩmpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo Anıtumo yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo Anıtumo yano uyo somo wopıngo umokiyosotaho. Ntisoto. Anıtuye ijempohokofo.

²⁰ Oseso hwe fıhwo kako Anıtuye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo sophonjo ho'nasyıwo'nıngkohofı so'ntnne lalofoho.

²¹ Oseso hwe fıhwo kako Anıtuye ango engo so'no lohono loso sohwo kako Anıtuye ango so'nji Anıtu oso ango somo humaso so'ntnne lalofoho.

²² Oseso hwe fıhwo kako ahwomomne'no lohono loso sohwo kako ahwomo'nji Anıtuye epohumayo'nji Anıtu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

²³ Sekwo honıngkano hungkuno lutıhwamotofo syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino tıpemapıtne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho

wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo mawo'n+ngkohofoso sekwo hotitofont+fi aho hufa'u hopi'nono imo'n+ngkahon+ngki anga'no An+itumne'no ko ho'nasyant+feso sekwo oso hon+ngkano hungkuno we'e somo ito'no in+ngkawowo'n+ngkohof+hwasoho. I, hon+ngkano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no m+hwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, An+itumo s+imeho hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafoso sekwo min+ngkayo'njo hwotoho fewo'n+ngkohof+hwasoho. Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no anga'nohino An+itumne'no ho'nasiyoso noho'naf+kutoho. I oso hon+ngkano hungkuno engo so'ntnne'no fin+ngkamno.

²⁴ An+ituye hungkuno we'e somo ko in+ngkawent+fi An+ituye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n+ngkohofoso so'no sekwo a'amu t+impi'nyo pa'nyo nom'ne somo hon+ngkano ut+hwawo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yont+fi soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo sopo kehumanteso muhwonyo'njo yont+feso hi'nji n+wo'n+ngkohof+hwasoho.

²⁵ Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofoso syoho'njo hn'nnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiy+mnno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yaj+ijwont+feso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomne'nohini syaf+syont+feso weho.

²⁶ K+iko Falisi t+impi'nyo sohwo, noswanyo ajwomo'mo yo'mayo wojoso kaki'no mijo yaj+ijwohoji paho hohnta'ni kiho'maso umo'n+montonoho.

²⁷ Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofoso sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy+mnno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n+ngkahon+ngkofi ho'nasy+wo'n+ngkohofoso pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo poyo pe'nyo sohwafe yokino'nji yo'mayo pisakino'njo wo'nyoponoho.

²⁸ Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni a'amu uhwon+fijososo wop+ingo uhwonant+feho. I, s+imeho ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo yamo'nyoponoho.

Jisas a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo syoho'njo sohwa tohino engo map+ifitne so'no ul+mentisofoho.

(Luk 11:47-51)

29 Sekwo a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa hnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwanne'no oso hwamo huno syafisiyo'no hofikoe pijafo ho'nahumentohofosopo sopo angowopingo molowo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo a'mopijohino sopo wokoso wopingo hulowo'n'ngkohofihwasoho.

30 I oso'no ole l'owo'n'ngkohofihwasoho. Nakwo naningkwohwosafe sikuno somo humentontasi nakwo a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwanne'no fonjasiyo so'ne mufo'mehwanesohilo.

31 Sekwo oso l'ifitne so'no ole lonetihwalokwofo, A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwanne'no fonjahumentohofosohwafe imuhwasoho. Oso sekwoe hwapingo so'no lonetihwalokwofo.

32 Oso'no yo'mayo seyakwosa ema'mentohofososekwo wesejwaofantifeho.

33 Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwanne'no mehomi hwasoho. Sekwoe honingkano wonyo somne'no tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofosopipilo. Awonoho. Sekwo hiyaso male'mopitnehofosohilo.

34 Oseso sekwo upa'nimno. Sekuyepono olo hwamo uhwatimo. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki l'owo'n'ngkohofosohwanji a'amu huno'njo sohwanji Anituye honingkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofosohwanji sekuyepono uhwatimo. Sekwo'njoponohumentan'ngkuji sekwo a'amu fehohnjo sohwanne'no fonjasy'kuji nom'ne sohwanne'no iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofasy'kuji nom'ne sohwanne'no sekwoe angouhu'mokiyo somo hwan'ngofonjikuji nom'ne angoponowofonjofepmnaofantifeho.

35 Ose ifijo so'no a'amu honingkano wonyo ane somo siki fonjahumentohofosohwanne'no sekwo tohino engonomapitnehofosohilo. A'amu Apelimo fonjahumentisosomta'ango ne'no fonjahum'wentifi fonjahum'wentifi ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso humo sekwo Anituye tajo angosohwanne'no somo oso ijempohoyo'mayo Anitumne'no ho'nasy'owo'n'ngkohofosohwanne'no sopo fonjahumentohofosohilo.

36 Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Oso a'amu hopi'nonohino somo fonjahumentohofosohwanne'no sofe tohinososekwo olohonta humalofosohwanne'no tohino hilosonomapitnehofosohilo.

Jisas Jelusalemne'no humotaho limentisofoho.

(Luk 13:34-35)

³⁷ U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki selimotofo sohwo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojwo'nngkiso sohwo sojo'nji fonjwo'nngkohofu kuyoho. Sikuno pi'nngo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo muhu'mokontifi efemokosyawowo'nngkohofu hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofofoho.

³⁸ Sekwo upa'nimo. Sekwoe ango Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho.

³⁹ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olohonta sekwo ngkimo apa'no manohonyo'njo ne'no yontanngkuji sikuno pi'nngo woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehontifeho.

24

Jisas Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisas Anituye tajo ango engo somo nuliko'mahonngki kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi Jisasimo ango hiloso utihwano lontifi yahonngkofi

² Jisas ulimento, Olo ango homo losomo sekwo lihwonalokwofo. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopngo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho.

Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jisas hwofiki'nyo Oulif sopo nohumentanngki kakoe inomokomoyo sohwa nu'mantifi hofiko'nohini nohumantifi ulimentohofi, Oso hungkuno nalohinoso sikuno ntisomo i'mofaponeto. Kiko asomo piso sohontalaho. Sikuno moi'wo imo'none so'nji simo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso sikuno so'no huno pipi nayoneto.

⁴ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Ito'no uh-wontohumamno. A'amu sekumo hwasyo honngkanomo ipemotasewofitoho.

⁵ Hwangku a'amu pi'n'ingo engo i'mofap'ikui hof'iko nje yofe nt'ikui ole sel'ifitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. An'itu ni'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose sel'ifijoso a'amu pi'n'ingo hof'ikoe hungkunomo in'ingkafitnnefoho.

⁶ Sekwo ikujoho fongki'nyo'ne hungkuno upa'n'ingkuji iyoho senyo'eno. Ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo s'ikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁷ Hwangku a'amu temtitofa kengo sohwanji temtitofa nom'ne sohwanji hof'iko ikujoho fongki'n'ifitnnefoho. I, a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n'ifitnnefoho. Ango kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapososo nom'ne anga kengo kengo sopo hwaho hwom'ihwo mj'm'iwenefoho.

⁸ Olo tango we'eso emayofoho. Tango m'ikun'impososo t'ifi no'mo weho.

⁹ Osohonta a'amuso noset'maf'ikui tohino nosejap'ikui nofonjasehufitnnefoho. Hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no s'meho tohino m'ikun'imposo umnonefoho. Hwap'ingoso sekwo nje a'amu sokune'efoho.

¹⁰ Hohosohonta hwe moya'mi pi'n'ingo engo An'itumne'no s'meho hi'ntnnono unyoso noho'naof'ikui hof'ikoe a'amu somne'no hungkuno wonyoso tokoyo'ofa ifitnnefoho. Hof'iko hi hof'ikoe a'amumne'no mangohwa imo'n'ifitnnefoho.

¹¹ Osohonta a'amu pi'n'ingo hwasyo hungkuno'njo lut'ihwaf'ikui a'amu hon'ingkana hwasyomo ipemotawofitnnefoho.

¹² Yahino wonyo m'ikun'imposo imo'n'ingkuhwosi a'amu nom'ne somne'no hitoho ulofoso noho'napitnnefoho.

¹³ I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan'ingkuhwosi s'ikuno ae'uyo imo'nososo An'itu kako oso huhwo sohomo ut'manefoho.

¹⁴ An'itu a'amumo mokosyohumayo hungkuno wop'ingoso anga'meemo lut'ihwaf'ijoso a'amu hopi'nono nupa'n'ingkuji humentan'ingkuji s'ikuno moi'wo imo'nyoso i'mofaponefoho.

Hwahoponjo an'itu hwasyo sohwoe huyo'mango wonyo sohwo i'mofaponefoho.

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Hohosohonta sekwo hwahoponjo an'itu hwasyo sohwoe huyo'mango ni'hu'no wonyo sohwo An'ituye tajo anga engo Jerusalem sopo uhwon'ifitnnefoho. Nuhwon'ingkuji yomo engo ikuji youwo youwo l'ifitnnefoho. Olo hilo so'no hohonta Ntaniyel hwe fihumo An'itu hungkuno uyahon'ingki l'mojo

sohwo li^{mentis}ofoho. A'amu olo hungkuno loso atofu loso sohwo huno ito'no wosyaf^{is}syono.

16 Ose uhwon^{ng}kuji youwo likuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hof^{iko} hwof^{iki}'nyopono hiyaso komo'nos^{ifitn}nefoho.

17 Hwe fihwo ant^{ifepo} humaso sohwo kako hwahopo p^{wel}ikofaohwosi kakoe ho'yango ango mta'ni moswom-anehoho.

18 A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

19 Oso s^{ikuno} somo moya'mi s^{imeho}'njo sofANJI mehomi we'e anno unyo sofant^{ne}'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap^{ng}oso oso s^{ikuno} homo somo olo hwaho lopo tango m^{ikun}mposo i'mofap^{ihwosi} An^{tuye} s^{imeho} tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

20 Olo s^{ikuno} hiyaso le'mof^o'ne wojoso s^{ikuno} meeofoso so'nji i'mofaposo'mANJI sekwo le'mofoso pipilo. S^{ikuno} iyoho humayo so'nji i'mofaposo'mANJI le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ul^{ikuno}. S^{ikuno} meeofosomo iyoho humayo somo imo'n^{ngkuhwoloho}. Oso'no Mpohumo jomo ul^{ikuno}.

21 Oso s^{ikuno} somo tango m^{ikun}mposo wo'nnyofoho. Hwaho songo imo'n^{mentiso} sohonta mj^{imo}'n^mwento olohonta tango oso pa'nyoso mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

22 Oso s^{ikuno} tohino mayo somo An^{itu} kako tifo mmokiyo'mANJI a'amu hopi'nono poyo nto imo'n^{fijo}'nesohilo. I, oso'no An^{itu} kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syaf^{isyihwosi} s^{ikuno} oso tohino mayo so'no tifo imokonefoho.

23 Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uh-won^{mno}. K^{ilais} olopo humaho. Ou, K^{ilais} oso nompo humaho. Ose sel^{ikuj}'no sekwo hof^{ikoe} hungkunomo tifi in^{ngkayo}'eno.

24 Osohonta a'amu fihwa ngko K^{ilais} hwo'nyoho loso sohwanji a'amu An^{tuye} hungkuno hwasyo lut^{ihwayo} sohwanji i'mofap^{ikuji} yo'mayo wonyoangkafoso yamofu sekumo eset^{ihwafitn}nefoho. A'amu An^{tuye} hungkunomo min^{ngkayo}'njo hopi'nonohinoso oso hisofe hungkunomo in^{ngkafitn}nefoho. I, An^{tuye} a'amu neso hungkuno hwasy-omo un^{ngkowan}t^{fit}keno likuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofu eset^{ihwafitn}nefoho.

25 Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon^{fijo} so'no huno ito'no seyonefoho.

²⁶ Oseso hofiiko sekumo ole selifitnnefoho. Uhwonimno. Kilais kako a'amu ane nompo humaso lohunonoho. Ose selikujoneso sekwo muhwonafitnnehofo. Ou, hofiiko ole selifitnnefoho. Uhwonimno. Kilais kako olo ango lomo humaho. Ose selikujoneso oso hungkuno somo sekwo iningkakutoho.

²⁷ Emta'mingo mofehi'nyo sapiso mo'mta'ni yonteso mofehi'nyo ningku'ningkiso so'mo posomjiyohosawowo'ningkiso hopaso A'amufe Hwomu sohwo oso pa'nyo noponefoho.

²⁸ Ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nyo sopo yihufu aji'mango oso hopo sopo nopikuj uhu'mokufitnnefoho.

*Hwangku A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no mofehi'nyo ni'hu'no komo'no sikwo'mno imo'n'ingkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi hntokwaliyo notihwo'meeofonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ingkuhwosi uhwonifitnnefoho.

³⁰ A'amufe Hwomu sohwo pone so'no ahwomomo yamofu i'mofapihwoso'no a'amu hwahoponjo humalofoso nuhwon'ingkuji humotaho lifitnnefoho. Oshonta uhwonifijoso A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji pomponaho engo'nji pontan'ingkuhwosi uhwonifitnnefoho.

³¹ Hohosohonta kounoho yoka engo ho'n'ingkuhwosi Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwajihwosi angomeemjo a'amu uhwasopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo mihwofojonefoho.

Iyoswo uyonimofu somo uhwon'ingkuji huno ole waseyono jefu iyo'nefoho.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonimno. Uyonimofoso uhwon'ingkuji jefu uyimonte'nefoho wolantifeho.

³³ Oso pa'nyo yo'mayo so'no seloheso uhwon'ingkuji huno ole waseyono. Kakoe sikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

³⁴ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan'ingkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

35 Olo ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nyo'njo. Ne'no nowenti

*Hwe fihwo oso mofehi'nyo so'nji s'ikuno so'nji huno muy-
ofoho.*

(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

36 Oso s'ikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo An'itu kako'nohini huno uyalofoho.

37 Oso a'amu hohonta N'wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n'ingoso sekwo yontan'ngkuji A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

38 Hohonta mijo a'amu somo muhulo'mentiso sohonta hofi'ko wopayo'nji mijo'nji n'fitneso ape mapitneso mji'm'wentan'ngkofi N'wa kako yofayokinomo humentisofoho.

39 A'amu hiso yo'mayo so'no huno mosyaf'isiyo'njo yont'fi nohumentan'ngkofi mijo muhulofahon'ngki pe'n'mentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu huno mosyaf'isiyo'njo yontan'ngkuji A'amufe Hwomu komo'no noponefoho.

40 Oso hohosohonta hwe hufa'u syohopo lohofontan'ngkohos'isi An'itu anga'nohinohumo nut'mahwosi nom'nehumo nul'ko'manefoho.

41 A'mu hufa'u fa'u wopayo s'ihu kolofontan'ngkohos'isi An'itu nom'nimo ut'mahwosi nom'nisi wohumamontonoho.

42 Oso'no sekwo ito'no fohontohumantokuno. Oso s'ikuno sekwoe Hwe Engo sohune'no ito'no fohontohumantokuno. Oso s'ikuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone so'no sekwo huno maseyofoho.

43 Sekwo olo so'no huno f'syaf'hupmno. Hwe fihwo kakoe angomo humahwosi a'amu nom'neso kakoe ho'yango hufo iyo'ne'ent'fi s'ikuno somne'no huno uy'hwoso'no kako t'imo wohontohumantonoho. Nohontohumentan'ngkuhwosi a'amu kakoe angomo maswonehoho.

44 Oso'no sekwo soku s'ikuno engolopohamo ito'no fesyo-humantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s'ikuno sekwo huno mosyof'isyomokosyohumentan'ngkujo somo wopmmonnoho.

*Syoho ulohofiyo wop'ingo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye
pahnn'imo hungkunofoho.*

(Luk 12:42-46)

45 Syoho ulohofiyo huno wop'ingo'jo sohwo t'hwolo. Olenoho. Oso hwe huhwo sohomo kakoe hwe engo sohwo

ulonteso, Kiko nje a'amu syoho ntohofiyo somo uhwontohumaho. Ose lonto uhwosopeehonngki kako a'amu somo mokosyohumanto wopayo uyimojo hweho.

⁴⁶ Tifi sohonta syoho ulohofiyo wopingo sohwoe hwe engo asomo poso sohonta kako syoho wopingo mokosyohumentanngkuhwosi uhwonngkuhwosi oso syoho ulohofiyo sohwo simeho wopingo umo'nimontonoho.

⁴⁷ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinosa olo syoho ulohofiyo huhwo sohomo enjwa'mo woho'nahumontonoho.

⁴⁸ I oso'no, oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kakoe huno ole wosyafihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho.

⁴⁹ Ose syafisyahonngkuhwosi kakoe syoho ulohofiyo sohomo uhwontohumayo ikujoho fonjihwosi a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nonilohofiwonngkohoho so'nji wopayo'nji mijo'nji wanimontonoho.

⁵⁰ Oso syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentanngkuhwosi asomo wapmmontonoho.

⁵¹ Poso sohonta syoho ulohofiyo huhwo sohomo tohino mikunmposo uyihwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji uhumajoso sopo hofiko hulngkwajingo ifaloho'nngkuji humotaho engo lifitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofanne'no pahnnimo hungkunofoho.

¹ Jisas kako a'amu somo ole ulimento, Hohosohonta Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako ape woma'mo lonto pmentisofoho. Moya'mi aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'entifi hofikoe sikiloho nomantifi hwe sohomo ufohonitimano lontifi umentohofofoho.

² Oso moya'mi aho hopi'nonohino hofa sofa aho fehohnjo huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho.

³ Oso moya'mi huno'maso sofa hofiko sikiloho'nohini motawentifi mijo'nji momotawomentohofofoho.

⁴ Moya'mi huno'njo sofa hofiko sikiloho motawentifi mijo nom'ne so'nji motawomentohofofoho.

⁵ Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo yahonngki saho fosyawo'mentohofofoho.

6 Saho fesyowentan+ngkofi kuntoliyo sopo joho ole ho'n+mento, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo toho'nji ufohon+timamno.

7 Ose ho'n+ngkahon+ngki moya'mi hopi'nonohino sofa nol+kafont+fi hof+koe sikiloho ito'no esyohumamentohofoho.

8 Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo ul+mentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe sikiloho simpe'nalofoho.

9 Ose ulahon+ngkofi moya'mi huno'njo sofa ole ul+mentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwoe'nji mijo hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni sekwo'ne mijo mpopmno.

10 Ose ulahon+ngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo mpe'no wentan+ngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopahon+ngki moya'mi ito'no humesyohumantohofofofanji angomo wopayo engo wonano lont+fi swont+fi hoku'yo ni+hu'nahone pijwahumentisofoho.

11 Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapont+fi ul+mentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampofa.

12 Ose ulahon+ngkofi hwe ape mayo sohwo ul+mento, Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ul+mentisofoho.

13 Jisas ose ulonto ul+mento, Sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo oso sikuno somne'no huno maseyohoyohoho.

Syoho ulohofiyo sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 19:11-27)

14 An+tu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe ango ul+iko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyo somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho.

15 Hof+koe yahino so'no syaf+syonto kakoe hamniyoho yano ulohmmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000) kina uy+mentisofoho. Nom'ne sohomo *tu tausen* (2,000) kina uy+mentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina uy+mentisofoho. Ose uyonto umentisofoho.

16 Oso syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho.

17 Syoho ulohofiyo nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho.

18 I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo kako hamniyoho nomanto pi'n+momo ijopijijasy-onto kakoe hwe engo sohwoe hamniyoho hwahomo hiyaso ho'nahumentisofoho.

19 Si kuno pi'n+ingo engo memjaofahon+ingki oso syoho ulohofiyoso sofe hwe engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho umentiso so'no hungkuno ulimo lonto pmentisofoho.

20 Syoho ulohofiyoso *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *faif tausen* (5,000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofo, oso *faif tausen* (5,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *faif tausen* (5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000) kina olopo weho.

21 Ose ulahon+ingki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyoso wop+ingo hwosoho. Kiko syoho wop+ingo yonji syoho ito'nohino mokosyohumawo'n+ingkinohwosoho. Kiko olo syoho we'e lomo wop+ingo mokosyohumawo'n+ingkinohwosoho so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumawo'ne wokijapmmonnoho. Kiko ngko'njoponopohojingko'nji simonyo uyaho.

22 Ose ulahon+ingki syoho ulohofiyoso *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji motaponto ulimento, Hwe engofo, oso *tu tausen* (2,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen* (4,000) kina olopo weho.

23 Ose ulahon+ingki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyoso wop+ingo hwosoho. Kiko syoho wop+ingo yonji syoho ito'nohino mokosyohumawo'n+ingkinohwosoho so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumawo'ne wokijapmmonnoho. Kiko ngko'njoponopohojingko'nji simonyo uyaho.

24 Ose ulahon+ingki syoho ulohofiyoso *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo noponto ulimento, Hwe engofo, ngko huno moi'wonohohwosoho. Kiko hwe yokumpohn'nyohwosoho. Nom'ne sohwa syoho hulontife somta'ni wopayomawo'n+ingkinohwosoho. Nom'ne sohwa ufongoe fisosomokaofontifeso kiko neso nomehu'meesyonjimawo'n+ingkinohwosoho.

25 Oso hiso'no huno nyahon+ingki iyohonn+ingkahon+ingki jije hamniyohonomotawenji hwahomohiyasomokosyohumamentohefoho. Uhwonyo. Olo jije hilosokakwosimaho.

26 Ose ulahon+ingki hwe engo sohwo ulimento, Kiko nje syoho ntohofiyosowonyohwosoho. Kiko pismo'nyo'njohwosoho. Ngko nom'ne sohwa syoho

hulontife so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofontife somta'ni mawo'n'ngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto ntohino.

²⁷ I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nan'isiyo'njo peho'no imentohinoto. Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji nomahm'mnesohilo.

²⁸ Ose ulonto ul'mento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina nomaf'ikuji oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohomo umasy'mno.

²⁹ Hwap'ngoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ngko nom'ne pi'n'ngo engoso uy'monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohunta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

³⁰ Olo syoho ntohofiyo wonyo sohomo s'kwo'mjoho hohnta'ni meho'naopmno. Osopo a'amu hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo l'fitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

³¹ A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo humanefoho.

³² Osopo nohumahwosi a'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon'ngkuji kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyo sohwo a'amu somo yano ilofonefoho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwaj'hwosi a'amu yahu *meme* pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho.

³³ Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhu-maj'hwosi yahu *meme* somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhumajonefoho.

³⁴ Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo wop'ngo sejape so'no sehwsopo'mentiso soku, hohonta hwaho songo mt'i'mokumentiso sohonta olo ango yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahumentisoso nop'kuji mapmno.

³⁵ Hwap'ngoso ngko mijoho niyahon'ngki wopayo ntapmmentohofofoho. Ngko mijo'no n'mo'n'ngkahon'ngki mijo ntapmmentohofofoho. Ngko ango kengopo nta'ni pahon'ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo ipen'motapont'ifi wop'ngo n'mokosyohumamentohofofoho.

³⁶ Ngko hwap'ife ane nohumentan'ngko sekwo yo'mayoso ntapmmentohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan'ngko sekwo wop'ngo n'mokosyohumamentohofofoho.

Ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo nohonapmentohofofoho.

37 Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu wop+ngoso ole ul+fitnnefoho. Hwe Engofo, ntohontalo. Kiko wosopayo mijoho kiyahon+ngki nakwo wosopayo kijapmmment+hwoneso, ntohontalo. Kiko mijo'no kumo'n+ngkahon+ngki nakwo mijo kijapmmment+hwoneso.

38 Ntohontalo. Nakwo ango kengoponta'ango hwosimo kohonontani nakwoe angomne'no ipekumotament+hwoneso, kiko hwapife yo'mayoso ane nohumentan+ngkini ntohonta kijapmmment+hwoneto.

39 Ntohontalo. Kiko mnokino'nji impo'angomo humentan+ngkinoso ntohonta kohon+ment+hwoneto. Ose ulohon+fitnnefoho.

40 Hwe yofe engo'njo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Yo'mayoso nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no ulohomentohinoso ngkine'no imentohinofoho.

41 Ose ul+hwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n+ngo somo ulonefoho. Sekwo wonyo soku, mpan+mno. An+tu sekumne'no simano hintotohino umnalofoho. Sekwo ngkimo nt+ko'maf+kuji oso toho ne'no sijalokunjoso Mpohwo kako Seten'nji kakoe a'amu so'ntnne'no ho'nahumentiso somo fiwan+mno.

42 Hwap+ngoso hohonta ngko mijoho niyahon+ngki wopayo montape'njo imentohofofoho. Mijo'no ni'mo'n+ngkahon+ngki mijo montape'njo imentohofofoho.

43 Ngko ango kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo ngkimo ango mantape'njo imentohofofoho. Ngko hwapife manji'mofo ane nohumentan+ngko sekwo sekwoe yo'mayoso montapmmmentohofofoho. Mnokino'njo nohumentan+ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo monohonayo'njo imentohofofoho.

44 Ose ulahon+ngkuhwosi ul+fitnnefo, Hwe engofo, Ntohontalo. Kiko mijoho'nji mijo'tnno nokumo'n+ngkahon+ngki, kiko nom'ne angopo nta'ni ponji, kiko hwapife ane hwosi, mnokino'njo hwosi, kiko impo'angomo nohumentan+ngkini nakwo wop+ngo makilohofe'njo ntohonta iment+hwoneto.

45 Ose ulohon+ngkahon+ngkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no yo'mayoso mulohofe'njo imentohofoso ngkine'no mantohofe'njo imentohofofoho.

46 Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu hiso nukuji hof+koewonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu

wopɪngoso hofɪko ango wopɪngo sopo i'mofahokuji engolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ Jisas oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwaro ulimeto,

² Sekwo huno moi'wonoho. Sikuno hufa'ul memjaofɪhwoso'no Anɪtu Kako A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyo Sikuno Engo * i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohumo iyo hwojiyafɪku'nnyo somo wofonjinto'ofosyantɪfeho. Ose ulimentisofoho.

³ Hohosohonta hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isɪlael sohware hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'nnyo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho.

⁴ Osopo nuhu'mokontɪfi Jisasimo hiyasomo aho kehwaso wofonjosyano limentohofofoho.

⁵ Ole hnnimentohofi, Olo hiloso Anɪtu A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontanɪngkuji Jisasimo aho kehwaso'no nonahonɪngkuji a'amu hofɪko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sikuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho mokanehwono. Ose hnnimentohofofoho.

A'musi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.

(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

⁶ Jisas kako Saimouniye ango Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho.

⁷ Osopo Jisas nohumentanɪngki a'mu anga'nohinisi Jisasimo nu'manto kako sojo ahwonte hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentanɪngki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho.

* **26:2:** Oso sikuno simo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tisimaso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Isɪlaeliso yahu **sipsip** honiyoso hofɪko mitɪpitɪhwayo'nji hoku'moponjo iyo fijɪhofaki'nnyo'nji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso sikuno somne'ne Anɪtu Kako A'amu Isɪlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɪsiyo Sikuno Engo liwo'nɪngkuhhwonefoho.

⁸ Ose yahon+ngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi simeho tohino umn+ngkahon+ngki hnn+mentohofi, Olo a'mu losi mijo siki peho'no sisiyohoho.

⁹ Oso mijo wonyoangkafoso a'amu nakumta'ni mpe nalohofont+fijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi a'amu ho'yango umofonyo iwo'n+ngkohoho somo uy+hwaneshilo.

¹⁰ Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas hofi+koe hungkunomo huno uyahon+ngki ul+mento, Sekwo a'mu losimo simeho tango peho'no uyalokwofo. Kako ngkimo wop+ngo ntohokwoho.

¹¹ A'amu umofonyo iwo'n+ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n+ngkohofofoho. I, oso'no ngko sekwo'nji humaleso sikuno moi'wo we'lenepi umo'n+montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop+ngo ntohoho'ne sikuno pi'n+ngo mauyoho.

¹² Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehan-tohofisoso kako nakwoe yahino a'amufe pijafo ito'no yasy+wo'n+ngkuhwone hopaso ehan-tohokwoho.

¹³ Hungkuno nehopi wasel+mo, Ango yawojo'meemo nje hungkuno wop+ngo a'amu somo ul+fijo so'no olo a'mu losi ntohofiso so'nji ul+fitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n+ngo engo olo a'mu losimne'no syafi+hupitnnefoho.

Jutas hwe engo sohware Jisasimne'no ulimne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Isikaliyout. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohware nu'manto

¹⁵ ul+mento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no sekwo peho wontopant+fito. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentohofi, Nakwo hamniyoho sojo teti (30) wokijopan-tanoho. Ose ulont+fi hamniyoho uy+mentohofofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jutas Jisas+mo ut+hwaremne'ento hon+ngkano imofo'ne syofi+syoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo Sikuno Engo osomne'no wosopayo nimentohofofoho.

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹⁷ Sikuno Engo uhwon+motofoto simo'mjo somo a'amu Juta wopayo nom'ne kengo niwo'n+ngkohoho so'no Jisas+ye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo

Sikuno Engo osomne'no wopayo naneso nti'mo esyohu-manehwono.

¹⁸ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ant+me engo somo nukuji hwe fihumo nu'maf+kuji ul+mno. Nakwoe hwe engo hungkuno mesyolonet+hwawo'n+ngkiso sohwo ole nalohoho. Nje sikuno mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo somne'no wosopayo jije angomo wonontane'no y+hwono.

¹⁹ Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa Jisasiye hungkunomo in+ngkawent+fi Sikuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumamentohofofoho.

²⁰ Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohu-mant+fi Jisas ul+mento,

²¹ Hungkuno nehopi wasel+mo. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan+humonte hweho. Tokoyo'ofu wantoho'mtonoho.

²² Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwafe s+meho tango uyahon+ngki a'amumu anga'no anga'nohino sohwa Jisasi+mo ul+mentohofi, Hwe Engofo, ngkolaho.

²³ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe fihwo ngko'nji wopayo noswanomo yomaso sohwo kako ngkine'no a'amumu tokoyo'ofu uy+nte hweho.

²⁴ A'amumu An+ituye hungkuno lut+hwamotofo sohwa iyos-womo mt+imokumentohofi pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umu'n+montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwa tokoyo'ofu ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wop+ngo'nesohilo.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jutas oso hwe Jisasi+mo tokoyo'ofu imentiso sohwo Jisasi+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mento, Kiko nto lohino. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo n+mentohofofoho.

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²⁶ Hofiko wopayo nontan+ngkofi Jisas wopayo nomanto An+itumo isamoyoka ulonto kut+kuju lohofonto inomokomoyo sohwa uyonto ul+mento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomaf+kuji hmn+mno.

²⁷ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'nji nomanto An+itumo isamoyoka ulonto hofikimo uyonto ul+mento, Olo mijo loso sekwo hopi'nonohino sohwasu hmnaopmno.

²⁸ Olo nje hon+yo loso a'amumu pi'n+ngo sofe wonyo wae yasemofone usohumahono. Hon+yo loso An+itu'nji sekwo'nji makot+ku'nyo'ne us+humahono. Nje hon+yo

losomo Anitu uhwon+ngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotiku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁹ Hungkuno waselimo. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no manimnehono. Manyo'njo nohumentani'mo sikuno memjaofihwoso'no ngko sekwo'nji nje Mpohwoe ango a'amumo mokosyohumayo sopo mijo songo nonane-foho.

³⁰ Ose ulahon+ngki hofiko ta anga'no lontifi noswapontifi hwofiki'nyo Oulifine'no kotasimentohofofoho.

Jisas kako Pita Jisasimne'no hwasyo hungkuno a'amu somo ulone so'no ulimentisofoho.

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas ulimento, Olo sikwo'miyo lomo sekwo ngkimo nihwajikuji hiyaso wahumpeentifeho. Anituye hungkuno mtimokumentohofohofohi, A'amu yahu mokosyohumayo sohomo fonjasy+kujo'no yahu sohwa hiyaso wahumpeentifeho.

³² I, oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no simo'mo sepo'mnefoho.

³³ Ose ulahon+ngki Pita ulimento, Nom'ne sohwa hofiko ko kuhwotimopijoso ngko makuhwotimomnehono.

³⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi wakilimonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yihufu tosika yoka malontan+ngkuhwoso sohonta kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sihune ole ulimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no yihufu sohwo yoka walimontonoho.

³⁵ Ose ulahon+ngki Pita ulimento, Ngko kikumne'no huno maniyohoyohoho eso mulimnehono. O'o, ngko kikonji ko fonjanisiyomanji oso hungkunoso mulimnehono. Ose ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa oso hopa ulimentohofofoho.

Jisas Ngketisemani sopo humanto Mpohune'no jomo ulimentisofoho.

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngketisemani iyo uyo syoho sopono umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwapo ulimento, Sekwo olopo fosyohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpohumo jomo ulimo.

³⁷ Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji utimanto umentohofofoho. Nowentifi Jisas simeho tango mikunimposo umentisofoho.

38 Oso'no ulimonto, Nje simeho tango m+kun+mposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wan+mokumtolikeno. Ngko'njopo fosyohumafikuji ngkimo nohontohumanno.

39 Ose ulonto we'enehwo nowento simano hwaho hohnta'ni ipitofawento Anitumo ulimonto, U, nje Mpohwo, olo tohino loso non+'mahwosi woniyakolofono. I oso hiso'no nje hunomo nn+ngkahutoho. O'o, jije hunomnohino hmn+ngkayo.

40 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwon+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho nofosyowentan+ngkofi uhwononto Pitamo ulimonto, Kiko ngkimo monohontohumayo peho'neto.

41 Sekwo ngkine'no nohontohumafikuji Mpohumo jomo ulimno. Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo wop+ngo'nohini uyano ko lifijosos sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

42 Ose ulonto Jisas apa'no we'enehwo nowento ulimonto, Nje Mpohwo, olo tohino loso ngkimo man+mnonehoho nn+ngkohoho. I, oso'no nje hunomo min+ngkomnehono. O'o, jije hunomnohini un+ngkapmmnonoho.

43 Ose ulonto asomo ponto uhwon+mentisoso inomokomoyo sohwa timo saho un+ngkahon+ngki saho fosyowentan+ngkofi uhwon+mentisofoho.

44 Ose uhwononto apa'no nuliko'manto Mpohumo jomo simo'mjo ulimentiso hopaso apa'no nowento ulimentisofoho.

45 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto ulimonto, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Upa'n+imno. Nje sikuno nto i'mofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwaro tokoyo'ofoto nto imasofoho.

46 Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwon+imno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofoto ntoho'maso sohwo nto pohoho.

*Jutas Jisasimo a'amu wonyo sohwaro uyimentisofoho.
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)*

47 Jisas oso hungkuno ulontan+ngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwo i'mofapmmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael hwe engo sohwanji a'amu pi'n+ngo engo itokuso'njo hos+imno'njo sohwaro lut+hwahon+ngkofi Jutas kako Jisasiyepono ipemotasimentisofoho.

48 Jutas oso a'amu sohwaro yafo it+hwayo'ne ole ulimonto, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'n+meso

oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohumo sekwo aho fikopmno. Ose nto ulimentisofoho.

⁴⁹ Oso'no Jutas Jisasi'mo komo'no nu'manto ulimento, Nje Hwe Engofo. Ose ulonto hinjoho hu'nimentisofoho.

⁵⁰ Ose yahon'ngki Jisas ulimento, Kiko umonji pohino sohwo si komo'no fiyo. Ose ulahon'ngki hofiko Jisasi'mo u'mantifi aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁵¹ Hwe fihwo Jisasi'nji humamentiso sohwo kakoe hwakuhwajo nomanto hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo haloho loku'mentisofoho.

⁵² Ose yahon'ngki Jisas ulimento, Jije hwakuhwajo asomo foho'nasyo. A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne sohwo lofososo oso hwe huhwo sohumo hwakuhwajo'nji wolofosyantifeho.

⁵³ Kiko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo jomo uli'me'no kako ahwomomjo a'amu pi'n'ingo engo nifo'mayo'ne nihwajihwonesohilo.

⁵⁴ I oso hiso'no ngko ose i'me'no a'amu Anituye hungkuno nje poyo imo'nyo so'no mtimokumentohofoho oso hungkunoso ne pipi imo'n'ngkuhwonesohilo. O'o, nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo umo'n'montonoho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo ulimento, Sekwo a'amu hufo iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo. Sikuno engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo somo humanji a'amu somo Anituye hungkuno luti'hwahon'ngko sekwo ngkimo osopo manikoso'njo iwo'n'ngkohofihwasoho.

⁵⁶ I oso'no a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki luti'hwamotofo sohwofe hungkuno ne imo'nyo'ne so'no yo'mayo imo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa Jisasi'mo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

A'amu 'kaunisol' syoho'njo sohwofe pone'no nowentifi Jisasi'mne'no hungkuno limentohofofoho.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Oso a'amu sohwa Jisasi'mo aho kentifi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no kemotamentohofofoho. A'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji osopo uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁸ Pita Jisasi'mo ko in'ngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo

humuloho'm+iwesofoho. Kako Kaiyofasiye tojo somo noswonto a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo imo'nyo so'no uhwontohumamo lonto humamentisofoho.

⁵⁹ A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hofi'ko a'amu Jisas+mne'no hwasyo hungkuno uj+so'ne Jisas+mo fonjosyane'entifi woti'pemantifi imentohofofoho.

⁶⁰ A'amu pi'n+ngo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko i'mofopahon+ngkofi nofonjosyane'entifi hungkunoso wonyopi ti'pmentohofofoho. Hwangku ae'uyo sohwa'u i'mofaponji

⁶¹ uli'mentisiyo, Olo hwe lohwo ole li'maso hweho. Anitu'ye ango engoso ngko wae yahm'mo songo molimeso sikuno hufa'u si'hune memjaofi'hwoso'no ango moi'wo umo'n+montonoho. Ose li'maso hweho.

⁶² Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo nolikofalohofonto Jisas+mo uli'mento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokusiyo losofo.

⁶³ Ose ulahon+ngki Jisas mampi'nyo humentan+ngki hwe yofe engo'njo sohwo uli'mento, Anitu' songo ne'no humayo sohwo ji'je hungkuno kupo'nalofoho. Kiko hungkuno nehopi'nohini fonaso. Kiko Kilais, Anitu' kuhwosopo'mentiso Anitu'ye Hwomu Ne hwsilahohu.

⁶⁴ Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas uli'mento, Kiko nehopi'nohino. I wakili'monne'no yohono. Hwangku sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu' Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap+ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentan+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi pi'hwoso'no uhwon+fitnnefoho.

⁶⁵ Jisas ose ulahon+ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwo si'mano hintotohino umni'mentiso so'no kakoe manji'mofo we'ene si'simpento uli'mento, Kako Anitu'ne'no sitofo ulohoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisas+mne'no hungkuno jo'neso johohu peho'no ulanehwono. Olo, sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n+ngkohoho.

⁶⁶ Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulohon+ngkahon+ngki uli'mentohofi, Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁷ Ose ulonti'fi Jisas+ye si'mo'mangopo me mijo uyati'mofonti'fi fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo nufonjonti'fi

⁶⁸ Uli'mentohofi, Kiko Kilais sohwo Anitu' hungkuno kijopahon+ngki li'wo'n+ngkino hwosi, ti'hwu kufonjohoho. Nohu fonaso. Sitofo ose uli'mentohofofoho.

Pita Jisasimne'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ulimentisofoho.

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentaningki hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ulimento, Kiko huhwosi Jisas hwaho Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'n'ngkino hwosoho.

⁷⁰ Ose ulahoningki a'amu hopi'nono nuh-won'ngkahon'ngkofi Pita ulimento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoyohoho.

⁷¹ Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentaningki nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uh-wononto hwe sohwo ulimento, Olo hwe lohwo Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo'nji humawo'n'ngkiso hweho.

⁷² Ose ulahoningki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ulimento, Nehopi yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohomo huno maniyohoyohoho. Ose ulimentisofoho.

⁷³ We'enepe a'amu fehohnjo likofohumamentohoho osohwa Pitamo nu'mantifi ulimentohofi, Nehopi kilihwono. Kiko hofiko'njo mta'ango hwosoho. Jije mampahoso Ngkalilinta'ango pa'ningo ho'ningkohoho.

⁷⁴ Ose ulahon'ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko hwasyo hungkuno seli'meso Anitu tohino wontapono. Oso hwe sohomo ngko huno maniyohoyohoho. Ni'hu'no nehopi lohono. Ose ulimentsoso tosika yoka limentisofoho.

⁷⁵ Yoka lahon'ngki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ulimentiso so'no huno syafihu'mentisofoho. Hungkuno ole ulimento, Yihufu tosika yoka molontan'ngkuhwoso sohonta kiko ngkine'no mango hufa'u sihune ole walimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no yihufu sohwo yoka walimontonoho. Pita kako huno ose syafisyonto mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no simeho tango mikun'imposo uyahon'ngki humotaho engo ne'no limentisofoho.

27

A'amu Pailotiyepono Jisasimo ipemotawomentohofofoho.
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32)

¹ Imingo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanji Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno limentohofofoho.

² Jisasimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi hwe engo hwaho mokosyohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofofoho.

Jutas poyo pe'nimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 1:18-19)

³ Jutas kako Jisasimo tokoyo'ofu uloho'mentiso sohwo uhwonimentisoso hofiko Jisasimo tohino uyantifi yahonngkofi uhwononto kako simeho tango uyahonngki huno ole syafihu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso hamniyoho sojo *teti* (30) ma'maleso asomo uyimo. Ose ulonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanjimo uyonto

⁴ ulimento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo ane sohomo setihwamale sohwo wape'nimontonoho. Ose ulahonngki ulimentohofi, Nakwoe'maho. Jije'nohinofoho.

⁵ Ose ulahonngkofi Jutas oso hamniyohoso Anituye ango engo somo noswoho'nofawento nowento nano hmmentisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniyoho hiso nomantifi hnnimentohofi, Olo hamniyoho hiloso a'amumo fonjasiyo'ne mpe'nefoho. Nakwo olo hamniyoho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no ho'nasiyoso wopngomaho.

⁷ Ose lontifi hungkuno nom'ne ole kotiku'mentohofi, Nakwo a'amu hwontoho mtimokuwo'nngkohofu sohwa mta'ni olo hamniyoho losonji hwaho mpe uyano. Hwaho hiloso a'amu kengo mta'ni nopikuji poyo pe'nngkujo'no pijafu ho'nasiyo'nefoho. Ose kotijwontifi imentohofofoho.

⁸ Oso'no hwaho hopo sopo hwaho honiyo lifawojoponoho liwo'nngkohofofoho. Oso yofe hiso olohonta weho.

⁹ Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohomo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamojo sohwoe hungkuno ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole,

A'amu Isilaeliso oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano
lontifi imentohofofoho oso hamniyoho hiso nomantifi
¹⁰ a'amu hwontoho mtimokuwo'nngkiso sohwoe hwaho
mpe imentohofofoho.

Oso hwe engo nimentiso pa'nyofoho.

Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose limentisofoho.

Pailot Jisasimo hungkuno ulohonimentisofoho.

(Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38)

¹¹ Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo sopo Jisas loho'mentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo sohwsilaho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

¹² Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sohwafe hwe engo sohwanji hofiko Jisasimne'no hungkuno

ulahonɨngkofi Jisas hungkuno asomo mujo'njo imentisofoho.

¹³ Oseso Pailot Jisasɨmo ulɨmento, Oso hungkuno kikine'no ntohofoso kɨko mupa'nyotaho.

¹⁴ Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas hungkuno mujo'njo yahonɨngki Pailot yomo yonto huno pi'nɨngo engo syafɨhu'mentisofoho.

Pailot Jisasɨmne'no iyomo fonjinto'ofahumno ulɨmentisofoho.

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

¹⁵ Oso Sɨkuno Engo wopayo iloho yanɨmotofo sɨkuno somo soswo huhwo huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo kako hwe impo'angomjo fihumo isɨhutofɨhwajɨmojo hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo sohune'no yofe hwe engo sohomo ulɨwo'nɨngkahonɨngkofi oso hwe huhwo sohomo isɨhutofɨhwajɨmojo hweho.

¹⁶ Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako impo'angomo humohumantisofoho.

¹⁷ Hwe moya'mi nuhu'mokahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Ngko sekuyepono tɨhumo isɨhutofɨhwajɨmnehono. Ngko Mpolapas isɨhutofɨhwajɨmnehono. Ngko Jisas a'amu Kɨlaisɨyoho ulɨwo'nɨngkohoho sohomo isɨhutofɨhwajɨmnehono. Ose ulohonɨmentisofoho.

¹⁸ Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'nɨngo engoso Jisasɨmo inɨngkamotofo so'no a'amu Juta sofe hwe engo sohwa sɨmano hintotohino umnɨmentisofoho. Oso'no kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmmentohofofoho.

¹⁹ Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentanɨngki kakoe ape hungkuno ole lihwatɨmento, Kɨko oso hwe wopɨngo sohomo kɨko wonyo ulohofohotoho. Ngko sɨkwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uhwonɨngkoheso ngko sɨmeho tango nisofoho. Ose lihwatɨmentisofoho.

²⁰ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hofɨko hwe moya'mi somo ulɨmentohofi, Sekwo Mpolapasɨmne'no jomo ulɨmno. Jisas kako poyo umo'nono. Ose humulohofofoho.

²¹ Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohonɨmento, Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso tɨhumo usɨhuto'mnehono. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Mpolapasɨmo usɨhutofo.

²² Ose ulahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Ngko Jisas a'amu Kɨlais hwosoho ulɨwo'nɨngkohoho sohomo pipi imnehono. Ose ulahonɨngki a'amuso ulɨmentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo.

23 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon+ngki a'amuso mohm'no ul+wo'n+mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo fonjinto'ofasyo.

24 Ose lontan+ngkofi Pailot huno umentu, kakoe hungkunoso hopa mmo'n+ngkahon+ngki ikujoho u'mofapmmonto yahon+ngki Pailot kako a'amu wanohon+fento mijo nomantu a'amuso uhwontohumentan+ngkofi kakoe ahomo mijo yat+ku'nontu ul+mento, Olo hwe lohomo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'o, sekwo hwap+ngo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yat+ku'n+ngkohono.

25 Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lohomo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho.

26 Ose ulahon+ngkofi Pailot Mpolapas+mo is+hutof+hvajontu kakoe hwe itokuso'njo sohwo ul+mento, Jisas+mo impe'nji fonj+kuji iyopo fonjinto'ofahumno.

A'amu itokuso'njo sohwo Jisas+imne'no sitofo limentohofofoho.

(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)

27 Oseso Pailotiye a'amu itokuso'njo sohwo hwe yofe engo'njo sohwofe angomo ipemotaswont+fi osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwo Jisas+mo u'ma'mentohofofoho.

28 Hof+ko kakoe manji'mofu yajont+fi hof+ko manji'mofu nom'ne hon+yo'nohinoso uloho'mentohofofoho. Oso manji'mofu hon+yo'nohinoso a'amu yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwofe manji'mofofoho.

29 Ose yont+fi hof+ko impe yongo'njo nomant+fi nopopojont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofu pa'nyofoho. Ose lont+fi Jisas+ye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Hof+ko fo'me nomant+fi kakoe aho angahohnta'ni umanjont+fi ul+mentohofi, Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe pa'n+ngo sohwo siye ahomo kumanji+hwo. Ose lont+fi kako'njopo hwomtame poji ulohofont+fi sitofo ul+mentohofi, Ou Hwe Engo sohwo siye, k+ko a'amu Jutu somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwo silaho.

30 Ose ulont+fi kakoe s+mo'mango sopo memijo uyati'mofont+fi oso fo'me ahomo umangku'mentohofoso nomant+fi mnokinopo fongku'mentohofofoho.

31 Hof+ko sitofo moi'wo ulont+fi oso manji'mofu hon+yo'nohinoso yojasyont+fi kakoe manji'mofu

uloho'mentohofofoho. Ose yontifi kakimo fonjinto'ofasiyo'ne spono ipemotasimentohofofoho.

*Hofiko Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)*

³² Ipemotasontifi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe yofe Saimoun osohumo nu'mantifi kwokwe umofontifi kako Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo intofo'ne'entifi ulimentohofofoho.

³³ Kako intofahonngki hofiko hwaho Ngkoulikota si'mo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo spono yofe hiso hwapingo olenoho. Mnokino yokino huyo'mango pa'nyo ponoho.

³⁴ Osopo nohumantifi hofiko ipisayo mijo'nji nom'ne molasin tohino mumnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokontifi Jisasimo uyahonngkofi kako yamofa imentisoso manimentisofoho.

³⁵ Oseso hofiko Jisasimo iyopo fonjinto'ofasyontifi kakoe manji'mofa yo'mayoso tihwo woma'montolikeno lontifi syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso yakolo ulohofontifi yo'mayoso hu'mema'mentohofofoho.

³⁶ Ose yontifi osopo nohumantifi Jisasimo uhwontohumamentohofofoho.

³⁷ Kakoe iyo hwojiyafiku'nnyo yokintaho spono olo hungkunolo kakine'no mt'i'mokumentohofi, OLO HWE LO-HWO JISASIYHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt'i'mokontifi iyoswo hofojahumentohofofoho.

³⁸ Jisasi'njopo hwe hufa'u hufo'nji ikujoho'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, nom'nihwo aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

³⁹ Hwe moya'miso nopohotawentifi mnokngkwa'nngkwa'nnyo yontifi sitofo ulimentohofi,

⁴⁰ Kiko ole liwo'nngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umo'nimontonoho. Ose liwo'nngkino hwosoho. Kiko Anituye Hwomu Ne hwosi'manji kiko fo'ma'nyo. Iyopo nta'ni fikotape.

⁴¹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu jutafe hwe engo sohwanji oso pa'nyo sitofo ulimentohofofoho.

⁴² Ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'nngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho. Kako Isilael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo

nta'ni kotapihwoso'no uhwon'ingkuhwasi nakwo simeho hi'ntnnono uyano.

⁴³ Kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto ole limento, Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho. Ose limentiso hweho. Anitu kakine'no umo'n'ingkuhwoso'no'manji kako olohonta ufo'mano. Ose ulimentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohofohuhwa'u Jisasi'mo sitofo ulimentisiyefoho.

Jisas poyo imo'nimentisofoho.

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

⁴⁵ Hinjo ajwo kuntoliyopo oso sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji tili (3) k'louk oso'nji apa'no longkon'ingkahon'ingki mofehi'nyo limentisofoho.

⁴⁶ Sikuno wammonto yahon'ingki Jisas joho mohm'no limento, *Eli Eli lema sapakitani*. Oso hungkuno hiso neso ole, Nje Mpohwo Anitu, peho'no nisi'kwojantokuno.

⁴⁷ Ose lahon'ingki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon'ingki limentohofi, Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahon'ingki limojo sohumne'no joho lalofoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ingkofi hofiko'njopo a'amu humunyo sohwo komo'no Jisasi'mo u'manto hwapife we'e mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto uyimentisofoho.

⁴⁹ I oso hiso'no nom'neso ole ulimentohofi, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nopihwosi ufo'ma'mtolikeno. Ose ulimentohofofoho.

⁵⁰ Jisas apa'no joho mohm'no lonto kakoe huyo'mango uhwajonto poyo pe'nimentisofoho.

⁵¹ Oso hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwoponjo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpil'peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hofa'u imo'nimentisofoho. Hwaho hwomihwo yonto sojo engoso tihwo'mentisofoho.

⁵² Oso hwaho a'mopijafu ho'nahinyo sopo hwaho hwosampo lohofahon'ingki Anituye a'amu pi'n'ingo pe'nimentohofoso songo lika'mentohofofoho.

⁵³ Nolikafontifi sikuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo lika'mentiso somo hofiko ango Jerusalem wopingo somo noswahon'ingkofi a'amu pi'n'ingo engo oso a'amu somo uhwon'imentohofofoho.

54 Hwe a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu'nji nohumantifi Jisasi'mo uhwontohumantifi hwom+hwo yo'mayo so'nji imo'n'ingkahon'ngki uhwonontifi iyoho unimentisofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo An+tuye Hwomu Ne hweho. Ose limentohofofoho.

55 Moya'mi pi'n'ngo engo Ngkalilinta'ango Jisasi'mo tifi in'ngkamotofo sofa Jisasi'mo ufo'mano lontifi Ngkalili uliko'mantifi Jisasi'nji Jelusalemno pmentohofofoho. Osofa nohumantifi Jisasi'mo uhwon+hwojamentohofofoho.

56 A'mu hofiko'njo loponta'angosi Maliya Makitola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemis+nji Jousep+njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Sepetiye hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

*Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)*

57 Sikuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kakoe yofe Jousep+yoho. Kako Jisasi'mo in'ngkamojo hweho.

58 Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisasiye pi-jafo mayo'ne ulohon'mentisofoho. Ose ulahon'ngki Pailot ulimento, Jisasiye pijafoso olo hwe lohomo uy'mno.

59 Ose ulahon'ngki Jousep pijafoso nomanto hwapife songo halojo somo ifohumpento

60 kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yiwolo'mo yiwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

61 Maliya Makitolanta'angosi'nji nom'ne Maliyasi'nji sokimo mom'ngo sopo humanji hum+hwontohumantisoyofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasiye sokimo'njo mofone sopo humohumantohofofoho.

62 Mo'n'ngka honta sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo sohwi nuyokolofahon'ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Pailotimo u'ma'mentohofofoho.

63 Nu'mantifi ulimentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo songo humamentiso sohonta ole limento, Sikuno hufa'u sihune memjaof+hwoso'no ngko songo nolika'mnefoho limentisoso huno nayohoho.

64 Oso hiso'no kiko jije a'amu sohwamo ole uso, Jisasiye pi-jafo somo sekwo pikupiyo esyontan'ngkujoso sikuno hufa'u sihune womemjaofono. Ose uso. Kakoe inomokomoyo sohwa nukuji kakoe pijafoso hufo ikuji hwe moya'mi somo

hwasyo ole ulifitnnoho, Jisas songo nto l'ika'maho. Oso hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno s'imo'mjo somo nuyakolofonoho.

⁶⁵ Ose ulahon'ingko fi Pailot ul'imento, Sekwo sekwoe a'amu uhwontohumayo'ne sohwo uhwa'ijijoso hof'iko sokimo somo yokumpohn'nyo wop'ijwosyafe.

⁶⁶ Ose ulahon'ingki hof'iko nowent'ifi pijwahumentohofofoho. Oso hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofofoho. Oseso hof'iko a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwontohumayo'ne uhwat'imentohofofoho.

28

Jisas songo l'ika'mentisofoho.

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

¹ S'ikuno iyoho humayoso moi'wo imo'n'ingkahon'ingki Sante im'ingo'nji mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Maliya Makitolanta'angosi Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofo sopo uhwonaho lonji pmmentisiyefoho.

² Oso hohosohonta hwaho hwom'ihwo yahon'ingki a'amu ahwomomjo sohwo nul'iko'manto noponto sojomo iwolo'mo iwolo'm'ingo lohofonto sojo nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisofoho.

³ A'amu ahwomomjo sohwoe s'mano emta'm'ingo yonte pa'nyo kakoe manji'mofoso n'ihu'no halojo'nohinofoho.

⁴ A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonont'ifi yomo yont'ifi iyoho un'ingkahon'ingki poyo hopa w'omentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ul'imento, Siko iyoho sen'ingkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo fonjinto'ofahumalofo sohune'no tipeelokusiyo. Ose ulonto ul'imento,

⁶ Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako l'imentiso hopa nto l'ika'maho. Oyoninyo. Hof'iko Jisas'imo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo.

⁷ Siko komo'no uhus'isi kakoe inomokomoyo sohwo hwe poyo imo'n'imaso sohwo pi'n'imo mta'ni nto l'ika'maho. Ose ulinyo. Kako Ngkaliline'no s'imo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwon'imno. Hungkuno seloheso in'ingo seyo'eno.

⁸ Ose ulahon'ingki a'mu sofa'u iyoho un'imentisoso siko s'meho wop'ingo umo'n'ingkahon'ingki pi'n'momo nul'iko'manji komo'no nowenji kakoe inomokomoyo sohwo olo hungkuno loso ulohonanji umentisiyefoho.

9 Nowentaningki Jisas honingkanopo uswo'nonto ulimento, Nje nampohwo fa'uyo. Ose ulahoningki tifonepo nowenji Jisasiye sife hwompahomo aho upm'mokonji Jisasi mo hwomtame uloho'mentisiyefoho.

10 Jisas ulimento, Siko iyoho seningkuhwoloho. Siko nuhusisi nje ningkwahwosamo ulinyo. Hofiko hwaho Ngkalili nosokuji osopo wanohonife. Ose ulinyo ulimentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwafe hungkunofoho.

11 Oso a'mu sofa'u nowentaningki a'amu fehohnjo itokuso'njo sokimo somo uhwontohumayo sohwa hofiko angopo i'mofawentifi a'amu yofe engo'njo tajo angosyoho'njo sohwa mo yo'mayo imo'nimentiso so'no ulimentohofofoho.

12 Ose ulahoningkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji uhu'mokontifi yo'mayo yane'entifi hungkuno mtito'mentohofofoho. Hofiko hamniyoho engo a'amu itokuso'njo sohwa mo uyontifi ulimentohofi,

13 Sekwo a'amu somo ole ulimno. Kakoe inomokomoyo sohwa hofiko sikwo'miyomo nopontifi nakwo saho fosyowentaningkuhwoni kakoe pijafoso hufo ma'malofofoho. Ose ulimno.

14 Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no upa'ningkuhwosi'manji nakwo kakimo afofo umokantanoho. Kako sekumo yoka masejo'njo uyimontonoho.

15 Ose ulahoningkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho nomantifi hofikoe hungkunomo iningkamentohofofoho. Olo hungkuno Jisasiye pijafoso hufo mayo loso a'amu Jutafe angomeemo ho'ningkowahoningki ne'no lontifeso olohonta ose weho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi mo uhwonimentohofofoho.

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

16 Inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwa oso hwofiki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto ulimentiso spono simentohofofoho.

17 Hofiko Jisasi mo uhwonontifi hwomtame uloho'mentohofofoho. I oso'no a'amu anga'no anga'no Jisasi'tikeno nom'ne hwolikeno lontifi huno pi'ningo syafihu'mentohofofoho.

18 Jisas hofikimo tifonepo u'manto ulimento, Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntne'no mokosyohumayo'ne ntapisofoho.

19 Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono ango'meemjo a'amu somo nje hungkuno lutihwafikujo'no nje inomokomoyo umo'nife. Sekwo hofikimo mijo kiyomayoso Mpo-hwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji kakoe Towahunofe yofe'nji likuji fikiyomapmno.

20 Ngko hungkuno hopi'nono sejapontneso a'amuso hungkuno hiloso iningkape-e'ne filutihwamno. Upa'n+mno. Ngko sekwo'nji engolopohamo nohumentanimo sikuno moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no ne'no humentihwanefoho.

Mak Olo Hungkuno Wopingo loso Mak Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahon'ngki Mak olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Jouniyoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Makiyoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 hon'ngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwap'ngoso ole: Yofe Makiyeso Ngk'lik hungkuno mta'angofoho. Yofe Jouniyeso Hip'lu hungkuno mta'angofoho. Makiye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 hon'ngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasimo in'ngkunyoso aho ku'mo ku'm'ngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasiye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mti'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hof'ko huno ole, Mak sohwo Hip'lu hungkuno so'nji Ngk'lik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako Anituye hungkunoso Hip'lu hungkunomo lahon'ngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngk'lik hungkunomo iwolo'mokumoyo hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako ni'hu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofisyontan'ngkofi Mak kako Jisasimne'no ole ulimonto mti'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwofe yokumpohn'nyo somo Jisasiye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wop'ngo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ulimonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngk'lik Jisasiimo in'ngkunyoso somne'no mti'mokumentisofoho. Mak mti'mokumentiso iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwap'ngo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho laponjofe yokumpoyn'nyo somo yakolownnyo hweho.

Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofu lihwasu Jisasimo uningkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lutihwamentisofoho.

(Mat'iyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

¹ Ngko Mak'ni Anituye Hwomu Jisas Kilais sohune'no hungkuno wop+ngo wamt+'mokumonne'no yohono.

² Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anitu kako Aisaiya sohomo hungkuno uyahoningki iyoswo ole mt+'mokumento,

Anitu kakoe hwomumo ulimonto,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jije honingkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

³ Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n+mento,

Hwe Engo sohumne'no honingkano ito'no fehumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no honingkano hiso ito'no mihwatimno.

Oso hungkunoso Aisaiya mt+'mokumentisofoho.

⁴ Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu mohumunyopo i'mofaponto a'amu pi'n+ngo uhu'mokahoningkofi ole lutihwamento, Sekwo sekwoe honingkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofihwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulimentisofoho. A'amumo sekwoe honingkano songoso utihwayo'nefoho.

⁵ A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jerusalem mta'ango pi'n+ngo engo so'nji Jounimo u'mantifi kakoe hungkuno upa'nontifi hofikoe wonyo yoloho lijwaofahoningkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

⁶ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu kamel lohwa'nji mt+'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n+mentisofoho. Kako kusimo'nji time mijo'nji ni'mojo hweho.

⁷ Joun a'amumo ole lutihwamojofoho. Hwe nom'nehwo tifi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo niyakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyone hwo'nyoho.

⁸ Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'n'ngkono. Hwe t'finjo sohwo kako An'ituye Towahuno Wop'ingonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisas'imo mijo kiyomahon'ngki Seten Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho.

(Mat'iyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

⁹ Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ul'iko'manto Joun'imo nu'mahon'ngki Joun kakimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

¹⁰ Jisas mijo mta'ango nosi'mofaponto uhwon'imentisoso ahwomo mtampo lohofahon'ngki An'ituye Towahuno y'ihufo ntolofiyo pa'nyo sohwo Jisas'imo wekehumapmmmentisofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, K'iko nje Hwomu sohwohne'no, ngko s'imeho wop'ingo m'ikun'imposo kijapalokweno. K'iko yo'mayo wop'ingo iwo'n'ngkino so'no nje s'imeho wop'ingo n'imo'nantofoho. Ose ho'n'imentisofoho.

Seten kako Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki Mijo Joutan'nta'ango An'ituye Towahuno Wop'ingo sohwo Jisas'imo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo ane spono uhwat'imentisofoho.

¹³ Osopo Jisas nohumentan'ngki s'ikuno *fouti* (40) memjao-fahon'ngki Seten Jisas'imo wonyo umokumo lonto Jisas'imo yamofo uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikis'wojo yo'mayoso nohumentan'ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Jisas'imo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako Joun'imo impo'angomo into-fahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento An'ituye hungkuno lut'hwoma'mentisofoho.

¹⁵ Ole ul'imento, Upa'n'imno. Olohonta An'ituye s'ikuno mofoneponoho. We'enepe An'itu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho. Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaof'ikuji An'itumo s'imeho hi'ntnnono uy'imno. Ose lut'hwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inan'iku syoho'njo sohwanne'no Jisas joho ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ S'ikuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngopo hano emoyonto uhwon'imentisoso Saimoun kon'ngkwa'wehwo

Enti lu'nji siko inan+ku ho'yo mijomo ho'naofontan+ngki uhwon+mentisofoho. Inan+ku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

17 Jisas nuhwononto ul+mento, Siko ngkimo tifi nningkapinyo. Siko inan+ku mawo'n+ngkisiye pa'n+ngoso Anitumne'no a'amu mayo'ne woloset+hwamo.

18 Ose ulahon+ngki sikoe inan+ku ho'yo komo'no nul+ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

19 Hofiko we'lenepi mit+mom+ingo somo noku'mokwawent+fi Jisas uhwon+mentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jem+s+'nji Joun'nji siko yofayokinomo nohumanji inan+ku ho'yo ito'no esyohumentan+ngki uhwon+mentisofoho.

20 Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ul+mento, Oyoninyo. Ose ulahon+ngki Jem+s+'nji Joun'nji siko komo'no kan+ngkwohumo ul+ko'ma'mentisiyefoho. Kan+ngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho ulohofiyo sohwanji hofikoe yofayokinomo nohumentan+ngkofi Jem+s+'nji Joun'nji siko ul+ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohumta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.

(Luk 4:31-37)

21 Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji nowent+fi pone Koponeyam i'mofawent+fi sikuno Salolemo a'amu iyoho fosyohumayo'ne sikuno somo hofiko a'amu Jutafe tajo angomo noswont+fi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lut+hwamentisofoho.

22 A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nont+fi yomo imentohofofoho. Hwap+ngoso hofiko a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap+ngo wo'nnyo hweho.

23 Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo ango homo somo joho mohm'no ul+mento,

24 Jisas Nasaletnnta'ango sohwoosi kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wop+ingo Ne hwosoho.

25 Ose ulahon+ngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ul+mento, Mampi'nyo fosyohumaho. Kiko olo hwe lohomo ul+ko'maho.

26 Ose ulahon+ngki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohm'no lonto hwe sohumo yomo yomo engo umasiyonto ul+ko'ma'mentisofoho.

27 A'amuso ose uhwonont+fi yomo engo yont+fi hnn+mentohofi, Olo pehot+keno. Olo hungkuno nom'ne

songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahon'ngki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pentifi tifi in'ngkahwofo. Ose hnnontifi

²⁸ olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'nim'mentisofoho.

*Jisas Pitafe konemimo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:14-15; Luk 4:38-39)*

²⁹ Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Ent'lu'nji siko'n'ikwa'iyeye angomo humentohofofoho. Jemisi'nji Joun'nji hofi'ko'nji humentohofofoho.

³⁰ Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtno uhn'ngkahon'ngki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahon'ngki oso hungkuno hiso komo'no ul'mentohofofoho.

³¹ Ose ulahon'ngkofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nul'ikofahon'ngki a'apaho tohohmtno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako wop'ngo imo'n'mentisofoho. Wop'ngo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

*Jisas a'amu pi'n'ngo somo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 8:16-17; Luk 4:40-41)*

³² Oso sikuno somo a'amuso hofi'ko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmentohofofoho.

³³ A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho.

³⁴ A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wop'ngo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas Anituye hwomu sohomo yofe uhwo'mentohofoho so'no Jisas hofi'kimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

*Jisas hwaho Ngkalili sopo Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho.
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Iyohohwe'nji Jisas nol'ikafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako Anitumo jomo ul'mentisofoho.

³⁶ Saimoun kakoe a'amu'nji Jisas'ine'no t'ipeentifi

³⁷ Jisasimo t'ip'hwonontifi ul'mentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wot'ipekohonimo'nantifi yalokwofo.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hofi'koe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo

hungkuno wopingo wolutihwamne'no yohono. Oso'ne pmentohe hwo'nyoho.

³⁹ Ose ulahonngki nowentifi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lutihwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohumo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Hwe a'apaho sompote'njo sohwo Jisasimo humotaho sulonto hwahopo hwomtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko ngkimo wopingo wanmokumo liso'manji, jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

⁴¹ Jisas nupa'nonto hitoho ulofahonngki aho kisusyonto hwe sohumo ulimento, Ou wopingo wakumokumonne'no yohono. Kiko wopingo hmmo'nyo.

⁴² Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no i'mo'nikahonngki kako wopingo humamentisofoho.

⁴³⁻⁴⁴ Wopingo humentanngki Jisas hwe sohumo yoka yokumpohn'nyo ulimento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohumo jije a'apaho utihwahoji yo'mayo Mouses selmentiso so'no Anitumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinoso uhwonngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wopingo imo'nngkiso so'no huno wosyofisyantafeho. Jisas ose ulimentisofoho.

⁴⁵ Lihwojahonngki hwe huhwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wopingo umokumentiso so'no ulimentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo ho'nimentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafopo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentanngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofofoho.

2

Jisas hwe sife aho songo miyo'njo sohumo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Sikuno nom'ne memjaofahonngki Jisas Koponeyam asomo nopahonngki a'amuso Jisas kakoe angopo * humaho upa'nimentohofofoho.

* **2:1:** Oso'no nakwo huno monayofoho. Tihwoe angotikeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hofikoe hunoso ole, Pita'nji Entilu'nji angotikeno. (Sohe engo 1 honngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

2 A'amu hopi'nono ango Jisas humentanjopo uhu'mokontifi angomo angiyoho'mo a'amu pi'n+ngo engo uhula'mo'mentohofofoho. Uhu'mokahon+ngkofi Jisas Anituye hungkuno lut+hwamentisofoho.

3 Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohumo ijempoho emotapmmmentohofofoho. Oso mnokinoso sife aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisasi'njopo i'mofapmmmentohofofoho.

4 A'amu pi'n+ngo uhula'mo'mentohofoho so'no uhwonontifi hofi'ko Jisasi'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango anti'fepo kotasontifi iku'yo nofentifi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentanjo mompo impe intofuyoho'mokumentohofofoho.

5 Jisas kako uhwon+mentisoso oso a'amu itokwapmmmentohofoho sohwa hofi'ko Jisasi'mo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon+ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ul+mento, Olo hwomu lohwosi, ngko jije hon+ngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ulahon+ngki

6 a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa humupo'ntohumantohofofoho. Hofi'koe simeho mo'mnohini ole syafi'hu'mentohofi,

7 Oso pipilo Anitu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo Anitumo sitofo ulalofoho.

8 Ose syofi'syahon+ngkofi hofi'koe huno somo Jisas huno uyahon+ngki ul+mento, Sekwoe simeho mo'mo oso hunoso peho'no syofisikomo'nalokwofo.

9 Olo hwe mnokino'njo lohumo pehofo ul+mne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jije hon+ngkano wonyo wae weekumo'mo ul+mnehono. Nom'ne hungkuno ole, Filikaho. Jije ijempoho nomahoji mpano. Pehofo ul+mnehono.

10 Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohumo ul+mento,

11 Wakilimo. Filikaho. Jije ijempoho nomahoji jije angopono fiwano.

12 Ose ulahon+ngki hwe sohwo nolikafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahon+ngki a'amuso nuhwonontifi yomo yontifi Anituye yofe ho'nomantifi ul+mentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

*Jisas Lifaine'no joho ul+mentisofoho.
(Matiyu 9:9-13; Luk 5:27-32)*

13 Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momingo sopo ku'mokuwahonngki osopo a'amu pi'ningo engo nu'mahonngkofi kako a'amumo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

14 Jisas hano nowento Lifai Alifiyosiye hwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo nohumentanngki Jisas Lifaimo nuhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ulahonngki Lifai nolikafonto Jisasimo tifi inngkamentisofoho.

15 Tifi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontanngkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'naofu syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honngkano'njo so'nji hofiko Jisasimo tifi inngkunyo huhwanji humohu-mantohofoho.

16 A'amu Falisi sohwa hofiko Jutafe honngkano hungkuno huno'njo fehohnjo sohwa hofiko Jisasinji a'amu wonyo so'nji wopayo nontanngkofi uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwo ulimentohofi, A'amu hamniyoho ho'naofu syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honngkano'njo so'nji Jisasinji wopayo peho'no nalokwofo.

17 Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ulimento, A'amu mnokino ane'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofaho siyo'njo sohomo mu'mapitnnehofu. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho. Oso pa'nyoso ngko a'amu honngkano wopingo'njo hwona'nyoho liwo'nngkohofu somne'no johu lutimayo'ne pmmentohe hwonimahu. O'o ngko a'amu honngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

*Wopayo humahu humayo yahino so'ne hungkunofoho.
(Matiyu 9:14-17; Luk 5:33-37)*

18 Sikuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anituye yofe ho'nomayo'ne wopayo humahu humentanngkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofiko wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso inngkawowo'nngkohofoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wopayo manyo'njo humayo yahino somo minngkayo'njo peho'no yalokwofo.

19 Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Upa'nimno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo ilohu engo yontifeso hofiko wopayo humahu wohu-mantifitahu. O'o simehu wopingo'njo wonantifeho.

²⁰ I oeso hwangu sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofikoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasyikujono kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho.

²¹ Ihwoni. Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojasihwosi yakife uyimtolaho. Awonoho. Engo womnahotimontonoho.

²² Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lhwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso nihu'nahone wonyo umo'nimontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

Salolemo sikuno iyoho humayo somo yo'mayo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Salolemo iyoho humayo'ne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syoho'mo nowentifi mijoho uyahoningki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwoso'mokontifi pahoso fuyo lontifi neso nimentohofofoho.

²⁴ Nontaningkofi a'amu Falisi sohwa uhwonontifi Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni. Nakwoe honingkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi ningkohofoto.

²⁵ Ose ulohoningkahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mtimokumentohofoso atofoma jowasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu'nji hofiko wopayo umofonyo yontifi mijoho engo humamentohofosohonta ne'no selohoningkohono.

²⁶ Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syoho'njo sohwo nohumentaningki Ntefit kako Anitumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo Anituye simanopo honahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wopayo hiso a'amu sikiyo somne'nomaho. O'o a'amu Anituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nomanto kakoe a'amu sohwo nuyimentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofoma jowonjo imentohofosohono

sekwo nje inomokomoyo sohswamo oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

²⁷ Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohswamo ulimento Anitu kako sikuno iyoho humayoso peho'ne mt'i'mokumentisoto. Kako hwe moya'mi ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho. I a'amufe hon'ngkanomo hano pitofasyo iyo'ne mt'i'mokumentisofoho. I sikuno iyoho humayo homo a'amumo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho.

²⁸ Oseso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwapingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

3

Sikuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Mat'yu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisas a'amu Jutafe tajo ango somo apa'no swahon'ngki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

² A'amu Falisi sohwa hofiko nohumantifi Jisasimo hungkuno ito'no m'hwajiyo ango somo ipemotowane'entifi ole syafihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumontolikeno. Ose syafisyontifi Jisasimo uhwontohumamentohofofoho.

³ Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo ulimento, Kiko ajwo lopo filohofape.

⁴ Ose ulonto hofikimo ulimento, Oso hon'ngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uy'mentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wopingo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wopingo umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko mampi'nyo imentohofofoho.

⁵ Jisas hofikimo fe'n'hwononto simeho tohino um'ngkahon'ngki a'amu Falisiye simehomo uhwonimentisoso hofiko a'amumo hitoho mu lofe so'no simeho tango uy'mentisofoho. Jisas a'amu aho wonyo'njo sohomo ulimento, Jije aroso s'hwaho fisipofa. Ose ulahon'ngki kako haloho'no yonto aho s'hwaho sipo'mentisoso kakoe aho wopingo umo'n'imentisofoho.

⁶ A'amu Falisi sohwa uhwonontifi komo'no nowentifi Heloutiye a'amu sohwanji uhu'mokontifi Jisasimo poyo fonjosyane'entifi hon'ngkano t'pmmmentohofofoho.

A'amu pi'n'ingo engoso mijo mom'ingopo uhu'mokumentohofohofoho.

7 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nul'iko'mantifi mijo ayopo nohumentan'ingkofo a'amu pi'n'ingo engo Jisasimo u'ma'mentohofohofoho. Oso a'amu hiso ango kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya,

8 pone Jelusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amu pi'n'ingo engo hiso yo'mayo Jisas imentiso oso'no upa'nontifi Jisasimo u'ma'mentohofohofoho.

9 Jisas inomokomoyo sohwaro ul'imento, Sekwo yofayokino ito'no fesyohumamno. A'amu we'yo mohumuyoho. Hofiko hwotoho nifi'fitnnoho. Ose ul'imentisofoho.

10 Hwap'ingo ole, Jisas a'amu pi'n'ingo engo somo a'apaho wop'ingo umokumentiso so'no a'amu mnokino'njo hopi'nonohiniso a'amu yohoto yohotofo mjoloho'nim'wentifi Jisasimo upm'mokantane'no yihwono ose li'mentohofohofoho.

11 A'amu towahuno wonyo'njoso Jisasimo uhwon'timantifi hwahopo ipitofawentifi joho ul'imentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho.

12 Ose ulahon'ingkofo Jisas hofikimo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Olo hilo so'no a'amumo nul'ikutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro uhwasopo'mentisofoho.

(Mat'yu 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Oso hohosohonta Jisas hwofiki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne uhwasopo'mo lonto a'amu somo joho ulahon'ingki hofiko sapmmentohofohofoho.

14 Jisas a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro kakoe inomokomoyo'ne uhwasopento ul'imento, Ngko'nji fesyohumayo'ne sehwasopehe sohwasi, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo luti'hwayo'ne woloseti'hwamo.

15 Noloseti'hwahm'mo nje yakumpohn'nyo towahuno wonyo wayo'ne wosejapmmo. Ose ul'imentisofoho.

16 Hwe fihwo uhwasopo'mentisoso Saimouniyoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako Pitafoho mul'imentisofoho.

17 Jem'si'nji kon'ingkwa'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas nom'ne yofe mul'imentiso Mpouaneses. Oso yofe hwap'ingo ole hwe yokumpohn'nyo ahwomo liwo'n'ingkiso pa'nyo hwa'uyoho.

18 Nom'nihwa Ent'lu'nji Filip'i'nji Mpatoulom'iyu'njoho. Nom'nihwa'u Mat'iyu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jem'is osohwo kako Al'ifiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyosi'nji Saimoun Selouti'njoho.

19 Nom'nihwo Jutas Is'ikaliyout'i'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasi'mne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisasi'mo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo uy'imentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo Jisasi uhwasopento, kakoe angopo umentisofoho.

Jisasi'nji Mpelisepul'i'nji sikoe hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

20 Jisasi kakoe Nasalet osopono wahon'ngki a'amu pi'n'ingo engo osopo uhu'mokumentohofofoho. Angomo uhu'mokumentohofu so'no Jisasi kakoe a'amu'nji hof'iko wopayo manyo'njo imentohofofoho.

21 Jisasiye temtitofu sohwa oso hiso nupa'nont'ifi, Jisasiye hunoso ito'no'maho. Kakoe hunoso ilo'nnyo hwo'ikeno. Ose lont'ifi kakimo ut'mano lont'ifi pmentohofofoho.

22 A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa Jelusalem mta'ni nopont'ifi limentohofi, Mpelisepul oso towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simeho mo'mo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaof'wo'n'ngkohoho.

23 Ose lahon'ngkofi Jisasi hof'ikine'no joho lut'manto pahnn'mo hungkuno ul'mento, Seten kako wae yamo'nyoso pipilo.

24 Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino hu'mawo'n'ngkohofoso hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hof'ikoe wop'ingo fosyohumayoso wonyo umo'n'montonoho.

25 A'amu angu anga'nohinomo fosyawe sohwa hof'iko ehusilofu humaf'ikuji ikujoho fongki'n'fijoso hof'iko yos-esamo wohumpeent'ifeho.

26 Oseso Seten kakoe towahuno wonyo'njo sohwa hof'iko ehusilofu humaf'ikuji ikujoho fongki'n'fijoso hof'ikoe yokumpohn'nyo ane umo'nant'ifeho.

27 Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo l'hwosi swososo s'mo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy'hwosi i kako oso angu homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho. Oso pa'nyoso ngko Seten'mo uyakolo'mentohe so'no ngko kakoe towahuno wonyo sohwo wae yaofalokweno.

28 Olo hungkunolo in'nggo sey'eno. A'amu hopi'nonohino hof'ikoe wonyoso s'fajo hungkunoso wonyo hungkunoso An'itumo jomo ul'fijo'manji kako wae weesemo'montonoho.

29 I oso'no a'amu kako Anituye Towahuno Wopingo so'no sitofo lososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meefonehoho. Oso wonyo hiso kakoe simeho'mo ne'no nowentihwonefoho. Ose ulimentisofoho.

30 Jisas kako Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no hofiko Jisasimo kiko towahuno wonyo'njo hwosoho ulimentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo ulimentono.

Jisasiye kona'wohi'nji hohmn'ngkwa'wehwosanji i'mofapmmentohofofoho.

(Matiyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanji i'mofapont'fi ango mempo hohnta'ni humant'fi Jisasi'ne'no lihwatimentohofofoho.

32 A'amu pi'n'ingo engo Jisasi'nji humant'fi Jisas ajwopo nohumentan'ngki a'amu kakimo ulimentohofi, Upa'nyo. Jije na'u hnn'ngkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji humant'fi kikine'no joho kilalokwofo.

33 Jisas nupa'nonto ulimento, Nje na'u ningkwahwosa tihwalo.

34 Jisas a'amu nohumentan'ngkofi fe'n'ihwononto ulimento, Uhwonimno. Olo nje na'uja nje ningkwahwosa, olohi humalofo.

35 A'amu Anituye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso nje ningkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulimentisofoho.

4

Hwe fihwo ufongoyo fisosimoka'mentiso so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no lutihwamentisofoho. Osopo nohumentan'ngki a'amu we'yo uhu'mokumentohofomaho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso mom'ingo sopo loho'mentohofofoho.

2 Kako pahnnimo hungkuno pi'n'ingo engo hofikoe huno ufohotofo'ne lutihwamentisofoho. Ole ulimento,

3 Sekwo upa'nimno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.

4 Fisosomokofahon'ngki ufongoyo fehohnjoso hon'ngkanopo piwesyahon'ngki yihufo sohwa nopont'fi manimentohofofoho.

5 U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pɪwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho.

6 Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwa-homo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

7 U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo pɪwahu'mentisoso nantipe yongo'njo sohwo komo'no fokofɪkwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulofonto oso ufongoyo hiso ne minto'nɪmentisofoho.

8 U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo pɪwahu'mentisoso engo fokafonto ne pi'nɪngo into'nɪmentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikɪsɪti*, 60), fiso pi'nɪngo engofoho (*wan hantɪlet*, 100).

9 Jisas ose ulonto ulimento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulɪmentisofoho.

Jisas pahnnɪmo hungkuno so'no ulɪmentisofoho.

(*Matɪyu 13:10-17; Luk 8:9-10*)

10 Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'nɪmentohofoho sohwanji Jisasɪ'nji nohumantɪfi pahnnɪmo ulohonɪmentohofohofoho.

11 Jisas ulɪmento, Anɪtu sohune'no kako a'amumo mokosy-ohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setɪhwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofɪko pahnnɪmo hungkuno'nohini upa'nɪfe. Sekumo yoloho waselɪmo.

12 Hohonta Aisaiya ole mtɪmokumento, Hofɪko nuhwonɪngkuji neso nuhwonɪfitnne'maho. Hofɪko nupa'nɪngkuji oso hungkunoso huno ito'no uy-one'maho.

Hofɪko honɪngkano wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anɪtu hofɪkoe wonyo wae mmofonehoho.

Ose mtɪ'mokumentisofoho.

Jisas pahnnɪmo hungkuno hwapɪngoso ulɪmentisofoho.

(*Matɪyu 13:18-23; Luk 8:11-15*)

13 Jisas ose ulonto ulimento, olo pahnnɪmo hungkuno hwe ufongoyo fisosɪmoka'mentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnɪmo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho.

14 Upa'nɪmno. Hwapɪngoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anɪtuye hungkuno a'amumo lutɪhwayo pa'nɪngofoho.

15 Fiso ufongoyo honɪngkanopo pɪwahu'mentisoso oso hwe moya'mi hofɪko hungkuno wopɪngo upa'nɪwo'nɪngkohoho pa'nyofoho. I oso'no Seten

kako noponto oso hungkuno wopingo simeho mo'mo ho'nosyahonngki Seten wae yamo'mentisofoho.

¹⁶ Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentiso pa'nyo hwafoho. Oso a'amu hiso Anituye hungkuno upa'nontifi hofiko komo'no simeho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'nngkohofofoho.

¹⁷ I oso'no hofikoe pmpongo anefoho. O'o, hofiko we'enepe nolohofontanngkofi a'amu nom'neso Anituye hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohwo tango engo uyahonngki hofikoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'nngkohofofoho.

¹⁸ Nom'ne a'amu ufongo hwaho nantipe yongo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nimentohofoso

¹⁹ i, yo'mayo hwaho loponjo somne'no huno engo syafisyontifi hamniyoho engo womano lontifi yahonngkofi hofiko ho'yango yo'mayo so'no hi umo'nyoso oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwo'nngkohofofoho. Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho.

²⁰ Nom'ne a'amuso hofiko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi oso hungkuno hiso inngkawentifi hofiko Anitumne'no yo'mayo syoho wopingo yiwo'nngkohofofoho. Oso ne into'nnyofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), nom'ne engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'nngo engofoho (*wan hantilet* 100). Ose ulimentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.
(Luk 8:16-18)

²¹ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, A'amu fihwo sikiloho mongkujihwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno. Epohumayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo ufoho'ofahumontonoho.

²² Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'nngkohofoso hwangu a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonantifeho. Yo'mayo olohonta pahnnimo hungkuno liwo'nngkoheso hwangu a'amu neso upo'nantifeho.

²³ Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

²⁴ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Yo'mayo pahnnimo hungkuno upo'nalokwofoso hwapingo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no fisiyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hofikimo ufo'mayo'ne Anituye hungkuno ulikuno. Sekwo a'amumo Anituye hungkuno ufijo hopaso Anitu kako sekumo wosejapmmontonoho.

Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anitumne'no huno engo wotipemantifeho.

²⁵ Hwe fihwo Anituye hungkuno simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno hiso kako ito'no iningku lohofososo Anitu kako huno engo umontonoho. Hwe nom'nehwo Anituye hungkuno we'enhini simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no miningkayo'njoso oso hungkuno we'eso moi'wo umo'mtonoho. Ose ulimentisofoho.

Ipisayo fokafo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²⁶ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syoho'mo ipisayo hulimentisofoho. Oso hiso Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho.

²⁷ Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sikuno pi'ningo fesyowelikafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto. Fokafo hwapingoso hwe sohwo huno muyofoho.

²⁸ Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Simo'mo swo inikwato lohofihwosi osopo simo'me ipehwosi tifi ipisayo unto'nimontonoho.

²⁹ Ipisayo mojo ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo masitet ipisayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

³⁰ Nom'ne hungkuno Jisas ulimento Anitu kakoe a'amumo mokosyohumayoso ngko pehofo losetihwamnehono. Oso'no pahnnimo hungkunoso pehofo selimnehono.

³¹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet* kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo hulivo'n'ngkohofofoho.

³² Syohopo hulahoningkofi oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sponjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo yihu'aifo syuhwosi pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumantifeho.

³³ Jisas pahnnimo hungkuno pi'ningo engo ulimentisoso hofiko huno syafihupitne'ento ulimentisofoho.

³⁴ Kako a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnohini humantifi kako yoloho ulimentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahoningki moi'wo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Oso sɪkuno hiso mofehi'nyo ntonɪngku'nɪngkahonɪngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulɪmento, Mijo nongkihnta'ni woekhwano.

³⁶ Ose ulahonɪngki hofɪko a'amu pi'nɪngo engo uhu'mokumentohofɪ somo ulɪko'mantɪfi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasontɪfi hofɪko mijo ayopo wako'mentohofɪfoho. Wako'mentohofɪso nom'ne a'amu hofɪko hofɪkoe yofayokinomo hofɪko'nji wako'mentohofɪfoho.

³⁷ Nowekentanɪngkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo'mto imentisofoho.

³⁸ Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofɪ yasyonto saho foyowentanɪngki hofɪko Jisasɪmo ulɪkafontɪfi ulɪmentohofɪ, Lonetɪhwayo sohwoɪ tɪfonɪpo nakwoe yofɪ moi'wo umo'nantanoho. Kɪko nakune'no huno mosyafɪsiyo'njo liyalokuno.

³⁹ Ose ulahonɪngkofi Jisas nolɪkafonto ifofomo yoka ulɪmento, Moi'wo hmno'nyo. Ose ulonto mijomo ulɪmento, Nta'noho. Ito'no fɪlufawofo. Ose ulahonɪngki ifofo moi'wo imo'nɪngkahonɪngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nɪhu'nahone lɪfawo'mentisofoho.

⁴⁰ Ito'no lɪfawo'mentisofoho inomokomoyo sohwo ulɪmento, Sekwo iyoho peho'no senɪngkohoho. Sekwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo.

⁴¹ Ose ulahonɪngki hofɪko iyoho engo unɪngkahonɪngki hnnɪmentohofɪ, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo tɪhwoe huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohwo Jisas wopɪngo umokumentisofoho.

(Matɪyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni a'amu Ngkelasafe hwahopo i'mofapmmentohofɪfoho.

²⁻⁶ Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofɪfoho. Hofɪko ahwomo nano yokumpohn'nyo nomantɪfi hwe sohwo sɪfɪ aho ahwomo nano kilofɪwo'nɪngkahonɪngkofi kako nano hotito'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hofɪkimo uyakolofɪwo'nɪmentisofoho. Sɪkuno huhwo huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwofɪki'nyopo humemayonto joho mohm'mo lɪmojo hweho. Kako

sokisihu'nji kakoe a'apahomo fongkin+iwo'n+i mojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisas+i mo uhwon+i hwojawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni swapmmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisas+i ye sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentisofoho.

7-8 Jisas towahuno wonyo sohomo ul+i mento, Kiko towahuno wonyo sohwo si olo hwe lohomo ul+i ko'maho. Ose ulontan+i ngki towahuno wonyo sohwo joho mohm'no ul+i mento, Jisas, kiko An+itu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kiko ngkimo peho wantoho'monne'elo. An+itu nupa'n+i ngkuhwoso'no ngko jomo wakil+monne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho.

9 Ose ulahon+i ngki ul+i mento, Nje yofe *Ami* hwona'nyoho. Nakwoe hungkuno ole: A'amu s+i s+i hwayo apa'no, pi'n+i ngo engofoho. Nakwo towahuno wonyo we'e mohumulohwono.

10 Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisas+i mo joho yokumpohn'nyo ul+i mento, Kiko ango ikano'mno lonehwajohotoho.

11 Oso hwof+i ki'nyo mofone sopo yahu pi'n+i ngo engoso hof+i ko mno ijontan+i ngkifo somne'no

12 towahuno wonyo sohwa Jisas+i mo yokumpohn'nyo ul+i mentohofi, Kiko nakumo oso yahu pi'n+i ngo engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnofano.

13 Ose ulahon+i ngkofi Jisas hof+i kimo t+i mo hon+i hwaj+i mentisofoho. Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nul+i ko'mant+i fi yahu somo ehuhnawo'mentohofofoho. Euhunnaofahon+i ngkofi yahu hiso *tu tausen+i so* (2000) hof+i ko hano kunto kunto'no went+i fi iwo'mangomo mt+i ku'nont+i fi mijo ayomo mihulofahon+i ngki n+i hu'nahone poyo pe'n+i mentohofofoho.

14 Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowent+i fi hwe moya'mi ango sopenjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon+i ngkofi ho'n+i mmentisofoho. Oso hungkuno hiso ho'n+i ngkahon+i ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lont+i fi imentohofofoho.

15 Hof+i ko Jisas+i mo nu'mant+i fi hwe towahuno wonyo humamojo sohomo uhwon+i mentohofoso kako he yofonto kako huno wop+i ngo'njo imo'n+i mentisofoho. Ose uhwonont+i fi hwe moya'mi iyoho imentohofofoho.

16 A'amu yo'mayo uhwon+i mentohofoso hof+i ko i'mofapmmentohofoso somo yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo imo'n+i mentiso so'no ul+i mentohofofoho.

17 Ose ulontifi hofiko Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwoe hwahopo humahnnoso wopingo'maho. Mpano.

18 Ose ulahon+ngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasimo jomo yokumpohn'nyo ulimento, Ngko kiko'nji wowantayo'no yohono.

19 Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, O'o jije a'amufe angopo nowehoji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kiloho'maso so'no filut+hwaho. Anitu hitoho engo kikimo kufoma'maso so'no a'amumo uso.

20 Ose ulahon+ngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lut+hwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nontifi huno pi'n+ngo syafisyontifi pisopisaho mjal+mentohofofoho.

Jailosiye mu'nji a'mu nom'ne Jisasiye hwapifemo upm'mokumentiso osofa'umo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jisas hofiko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakentifi nongkihnta'ni ki'mofiwahon+ngkofi osopo a'amu pi'n+ngo engo uhu'mokahon+ngkofi Jisas mit+mom+ngopo humamentisofoho.

22 Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisasimo uhwononto kako hwomtame ehumanto

23 simeho tango'njo humanto jomo yokumpohn'nyo ulimento, Nje mu wape'n+monte'no yalofoho. Kiko nopohoji kakimo jije ahaso fikisyusyo. Kako wopingo imo'n+ngkuhwosi kako songo wohumano.

24 Ose ulahon+ngki Jisas hwe sohwo'nji womentisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'n+ngo engo siko'nji nowentifi hofiko yohoto yohotofo loho'n+mentohofofoho.

25 A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontan+ngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho.

26 A'amu uyo hofaho syoho'njoso hofiko kakine'no molasin ko uyahon+ngkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango hopi'nono moi'wo ihn'namo'n+mojofoho. Oseso wopingo mmo'nyofoho. O'o, mnokino engo umojofoho.

27-28 Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole syaf+hu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofa somo aho kisahumeso ngko wopingo umo'n+monnoho. Ose lonto oso a'musi Jisasiye

hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwapifemo aho upm'mokumentisofoho.

²⁹ Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo imo'n'ingkahon'ngki kakoe a'apaho wop'ingo imo'n'imentisofoho. Wop'ingo imo'n'onto simeho wop'ingo komo'no umo'n'imentisofoho.

³⁰ Jisas a'amumo wop'ingo imokonto huno uy'imentisoso komo'no ikinjamo lohofonto ul'imento, Tihwo n'ipm'mokohoho.

³¹ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Hwe moya'mi pi'n'ingo ifehu'mokokumaso so'no k'iko tihwo n'ipm'mokohoho eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. T'ihwol'ikeno.

³² Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'n'ihwon'ingkahon'ngki

³³ a'musi a'apaho wop'ingo imo'n'ingkohoho huno uya-hon'ngki iyoho un'ingkahon'ngki yomo yomo yonto Jisasiye s'ifiki'nyo'mo hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisasi'mo ul'imentisofoho.

³⁴ Jisas kakimo ul'imento, Nje mupe, K'iko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta k'iko wop'ingo imo'n'ingkinho. K'iko simeho wop'ingo'njo uhuj'i fohumantono. Jije a'apaho ni'hu'nahone wop'ingo kumo'n'ingkohoho.

³⁵ Ose ulontan'ngki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosi'mo u'mant'ifi ul'imentohofi, U, nakwoe hwe engofo, jije mu poyo nto pe'n'ingkohoho. Oseso k'iko olo Lut'ihwayo lohomo jije ang'o pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

³⁶ Ose ulohon'ngkofi Jisas upa'n'onto Jailosi'mo ul'imento, K'iko iyoho yohotoho. K'iko ngkimo jije simeho hi'ntnnono ntape.

³⁷ Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo l'ihumajonto Pita'n'ji Jem+s'i'n'ji kon'ingkwawehwo Joun'n'ji hof'iko'nohini Jisasi'n'ji nowent'ifi

³⁸ hof'iko Jailosiye angomo i'mofawent'ifi Jisas a'amu pi'n'ingo uhwon'imentisoso hof'iko humotaho'n'ji wosofe angiyo husontan'ngki

³⁹ kako noswonto ul'imento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hof'iko kakimne'no sitofo ulont'ifi tikafo uj'imentohofofoho. Oseso Jisas hof'ikimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye kan'ingkwohwo'ya'u'n'ji inomokomoyo sohwanji ang'o mu sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho.

⁴¹ Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe hungkunomo ul'imento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole,

Olo mu lopi, filiꝑkaho.

⁴² Ose ulahonꝑngki mu lopi nolꝑkafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono siꝑe mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonontꝑfi yomo engo imentohofofoho.

⁴³ Jisas kanꝑngkwohwo'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulꝑmento, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nomꝑhwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasaletꝑnjoso Jisas ne'no nakwolaho limentohofofoho.

(Matꝑyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentꝑfi Jisasiye ango Nasalet u'mofamentohofofoho.

² Salolemo a'amu Juta soꝑe iyoho humayo siꝑkuno somo Jisas tajo angomo lutꝑhwahonꝑngki a'amuso pi'nꝑngo nohumantꝑfi upa'nontꝑfi Jisasiye huno engo so'no yomo yontꝑfi ulꝑmentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno ntꝑmta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'nꝑngkohoho. Yo'mayo wonyoangkafo'njo a'amu miyoso olo hwe lohwo yꝑwo'nꝑngkiso hweho.

³ Olo hwe lohwo kako ango molꝑmojo lohwolaho. Maliyafe hwomufoho. Jemꝑs, Jousep, Jutas, Saimoun hofꝑkoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humalofo. Ose ulontꝑfi hofꝑko siꝑmano hintotohino umnꝑngkahonꝑngki nakwolaho limentohofofoho.

⁴ Jisas ulꝑmento, A'amumo hwe fihumo Anꝑtu hungkuno uyahonꝑngki liꝑmojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'nꝑngkohofofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofo kakoe kanꝑngkwohwo'ya'u hamnꝑngkwohwosa hofꝑko kakoe yofe moho'nomasofoho. Ose ulꝑmentisofoho.

⁵ A'amu hiso hofꝑko Anꝑtu Jisasiꝑmo oso syoho hiso'no uh-wosopo'mentiso so'no siꝑmeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafoso pi'nꝑngo mimmentisoso a'amu mnokino'njo anga'no anga'nohinomo kako aho kisasyonto wopꝑngo umokumentisofoho.

⁶ Hofꝑko Jisasiꝑmo siꝑmeho hi'ntnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwa'li emayonto, Anꝑtuye hungkuno lutꝑhwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono siꝑe mta'ni hufa'uyo sohwaꝑmo syoho umentisofoho.

(Matꝑyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sife mta'ni hufa'uyo sohwamne'no johohon'ngki hofiko nuhu'mokahon'ngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uy'mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahunu wonyo wae yafo'ne umentisofoho. Umentisoso hwe sohwamo hufa'u hufa'u lihwat'mentisofoho.

⁸ Jisas hofikimo ul'mento sekwo ho'yango ane f'wan'mno. Mno'nohini mtamno. Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho.

⁹ Manji'mofo hufa'u nomaf'kutoho. O'o, manji'mofo anga'nohino'nji sekwoe sif'kwongofosyo'nji manji'mo'n'ngkuji f'wan'mno.

¹⁰ Sekwo angoho fipo i'mofahokuji angoho anga'nohino somo saho fosyawopijo. Oseso sekwo oso angoho somo nul'ko'maf'kuji nom'ne angopono f'wan'mno.

¹¹ Nom'ne angopo sekwo'ne angoho mosejape'manji i sekwo oso angoho hopo sopo nul'ko'maf'kuji hopo sopo hwahoho semongki'nososo hofiko nosehontohumentan'ngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homoho somoho uhwon'ngkuji hofiko hofikoe yahino somne'no huno ole wosyaf'ihup'fe. U, nakwo wonyo y'hwono. Ose syaf'sy'kuji iyohoho unono.

¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nowent'fi a'amu somoho hungkuno ole ul'mentohofi, Sekwo simeho f'wolo'mokumno.

¹³ Ose ulont'fi towahunu wonyoso wae yaofont'fi a'amu mnokino'njoho somoho hofiko hwone mijo mnokinopoho usisyont'fi wop'ngoho umokumentohohofoho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojoho sohwo poyoho pe'n'mentisofoho.

(Mat'yu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)

¹⁴ Yo'mayoho Jisas imentisoho so'no a'amu pi'n'ngohoho engoho limotofosoho hwe yofehoho engoho'njoho Helout kakoho upa'n'mentisofoho. Fisoho a'amu Jisas'ne'no ole ul'mentohofi, Olohoho hwe lohwo Jouniyohoho. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojoho sohwo poyoho pe'nontoho apa'no lika'masoho hwol'kenoho. Oso'no yo'mayoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofosoho kakoho iwo'n'ngkisoho so'no yokumpohn'nyoho i'mofapohohoho.

¹⁵ A'amu nom'nesoho Jisas'ne'no ole ul'mentohofi, Olohoho hwe lohwo Ilaijahohonta pe'n'mentisoho hwehoho. Nom'ne a'amusoho ole ul'mentohofi, Olohoho hwe lohwo a'amu hohontoho An'itoho hungkuno uyahon'ngki limojoho pa'n'ngohoho hwehoho. Ose limentohohofohoho.

¹⁶ Osesoho Helout nupa'nontoho ul'mento, Olohoho Jouniyohoho. Hwe a'amumoho mijoho kiyoma'mojoho hwehoho. Ngkohoho a'amu

kakoe ti'wango fiwofitofosyamno ulimentoheso nto yiwafito'mentohoho sohwo apa'no lika'maso hwo'keno. Ose ulimentisofoho.

¹⁷ Hwap'ngoso hohonta Helout kako Jounimo impo'angomo mihumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Jounimo impo'angomo peho'ne mihumat'i'mentisoto. Hwap'ngoso kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyasimnefoho. Helout olo simo ma'mentisofoho.

¹⁸ Hohonta Joun Heloutimo ulimento, Kiko hnnikwa'wehwoe ape mahino loso hopo'maho. O'o oso hon'ngkano pisakino'njofoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁹ Impe intofahon'ngkofi Heloutiyas simano likumpo lohofonto Jounimo poyo umokumonto ko imentisoso

²⁰ Helout Jouniye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe hon'ngkano ito'nohino hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahin'ngki, Heloutiyas Jounimo poyo koimokumne'ento Helout kako Jounimo impo'angomo ito'no mokosyohumamentisofoho. Helout Jouniye hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yomo ko yonto huno pi'n'ngo engo syafisyonto nom'ne hungkuno upa'n'imo l'mentisofoho. Oso'no Heloutiyas Jounimo fonjasyihwoloho.

²¹ Oseso hwangku sohonta Heloutiyas Jounimo fonjasiyo'ne'ento hon'ngkano tipema'mentisofoho. Osohonta Helout kakoe sikuno kona'wohi aswo ma'mentiso somne'no huno syafisyonto a'amu syoho ulohofiyo sohwa wopayo iloho yahon'ngkofi hwe engo a'amumo mokosyohumayo sohwanji ni'mentohofofoho.

²² Heloutiyasiye mu sijosi noswaponto hofikoe simeho wop'ngo umo'nono lonto simonyo imentisofoho. A'amu sohwanji Helouti'nji nuhwonont'fi simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho.

²³ Oso'no Helout musopimo ulimento, Kiko yo'mayo peho'no kumo'nososo ou kiko njo. Ngko wokijapmmo. Yo'mayo pi'n'ngo engo hi'njo hwo'nyoho. Kiko fehohnjo'no njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmnoho. Nehopi kilohono.

²⁴ Ose ulahon'ngki mu sopi noswonto kona'wohimo ulimento, Peho'no ulimnehono. Ose ulahon'ngki Heloutiyas ulimento, Ole uso. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino'no ni'mo'n'ngkohoho. Kakoe mnokinoso iku'yopo ho'nasyohoji komo'no ntape. Ose uso.

²⁵ Ose ulahon'ngki mu lopi komo'no asomo noswonto Heloutimo ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokinoso noswonyopo yiwosyalokumpehoji olopo ntape.

26 Ose ulahonɨngki Helout kakoe siṁmeho tango miṁkunɨmposo umnɨmentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upa'nɨngkohofo so'no kako a'mu simo eno ulɨmentisofoho.

27 Oseso Helout komo'no hwe Jouniye mnokino'no uhwojahonɨngki hwe huhwo sohwo impo'angomo nowento osopo Jouniye ti'wango iwofitofonto

28 Jouniye mnokinoso noswanyopo iwojwosyalokumpentiṁfi a'mu sijo simo nuyahonɨngkofi nomotawento kona'wohimo uyɨmentisofoho.

29 Jouniye inomokomoyo sohwa yo'mayo so'no upa'nontɨfi hofiṁko nopontɨfi kakoe pijafoso nomantɨfi sokimomo ho'nahumentohofofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwaso wopayo umentisofoho.

(Matɨyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

30 Jisasiye inomokomoyo kako liṁhwatɨmentiso oso hwa asomo u'mantɨfi yo'mayo hofiṁko imentohofa so'no hungkuno a'amumo lutɨhwamentohofa so'no Jisasiṁmo ulɨmentohofofoho.

31 Osopo a'amu pi'nɨngo engo nowentɨfi nopontɨfi nohnawe yahonɨngkofi oso'no Jisasiye inomokomoyo (*apousel*) sohwa wopayo manyofoho. Oso'no Jisas ulɨmento, Nakwo a'amu ane sopoṁo nowekehwaso osopo sekwo usijo'no fosyohumamno.

32 Ose ulahonɨngki hofiṁko'nohino yofayokinopo a'amu ane sopoṁo wowanontɨfi imentohofa sopoṁe'no.

33 A'amu pi'nɨngoso uhwonontɨfi hofiṁkimo yofe uhwofontɨfi a'amu ango hopi'nonohino mta'angoso komo'no honɨngkanopo nowentɨfi Jisas kakoe a'amu yofayokino'njo sohwaso uyakolofontɨfi a'amu ane sopo siṁmo'mo u'mofamentohofofoho.

34 Jisas mitɨmomɨngopo i'mofaponto uhwonɨmentisoso hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo uhwononto hofiṁko yahwohofekwosa ane pa'nyo hwafoho. Oso'no kako hitoho ulo'mentiso so'no hungkuno pi'nɨngo engo lutɨhwamentisofoho.

35 Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwa nopontɨfi ulɨmentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. We'eneṁpi mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho.

36 Kiko oso hwe moya'mi somo ango somne'no liṁhwajohojo'no hofiṁko nukuji wosopayo mpe uyɨfe.

37 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, O'o, sekwo huhwaso wosopayo uyɨmno. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Nakwo

pipilo. Hamniyoho syoho sɪkuno *tu hantilet* (200) memjao-foso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho.

³⁸ Ose ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Wopayo alalelo weho. Tɪmo uhwonamno. Ose ulahonɪngki hofɪko nowentɪfi uh-wonowentɪfi ulɪmentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inanɪku hufa'u weho.

³⁹ Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɪmento, Sekwo a'amu somo ulɪmno, Hoja lopo fosyohu-manno.

⁴⁰ Ose ulohonɪngki hofɪko nohumantɪfi fipo a'amu *wan hantilet* (100), nom'nepo a'amu *fiɪti* (50), ose'no ose'no lihumajɪ'mentohofofoho.

⁴¹ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inanɪku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo tɪmo uhwontohumanto Anɪtumo isamoyoka ulɪmentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo'nji inanɪku'nji kutɪkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo a'amu somo yano ulofiyone hu'mmentisofoho.

⁴² A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontɪfi sɪmeho uhnnɪmentisofoho.

⁴³ Sɪmeho uhnnɪngkahonɪngki hofɪko wosopayo nɪlifonao'mentohofoso nuhu'mokontɪfi sohwo ho'yo aho hopi'nono sɪfe mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

⁴⁴ A'amu oso wosopayo hiso Jisasɪye aho mta'ni nɪmentohofoso hwe we'e humamentohofomaho. Hwe'nohini oso wosopayo nɪmentohofoho sohwa *faif tausēn* (5000) humamentohofofoho.

Jisas mijopo hano umentisofoho.

(Matɪyu 14:22-33; Joun 6:16-21)

⁴⁵ Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɪmento, Sekwo yofayokino nomafɪkuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpetɪsaita'no sɪmo'mo mpanɪmno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofɪkoe ango pone lihwatɪmentisofoho.

⁴⁶ Ose ulonto a'amu somo ulɪko'manto kako hwofɪki'nyo we'e sopo Anɪtumo jomo ulɪmo lonto sɪmentisofoho.

⁴⁷ Sɪkuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumentanɪngkofi Jisas kako'nohini mitɪmomɪngopo humamentisofoho.

⁴⁸ Jisas uhwonɪmentisoso yofayokino hono honi wahonɪngki hofɪko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwapɪngoso ole, ifofo engo pahonɪngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkonɪmonto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo u'ma'mentisofoho. Ngko hofɪkimo uyakolo'mo nolonto

49 Jisas mijopo hano sontanꝯngki inomokomoyo sohwa hofꝯko nuhwonontꝯfi yomo yomo yontꝯfi huno ole syafihu'mentohofi, Mewosofoho. Ose syafisyontꝯfi youwo limentohofofoho.

50 Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasꝯmo uhwonontꝯfi iyoho engo unꝯmentisofoho. Oseso Jisas hofꝯkimo komo'no johu ulꝯmento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'nꝯmno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

51 Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahonꝯngki ifofo moi'wo imo'nꝯmentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yontꝯfi sꝯmeho ulꝯkofahonꝯngki huno pi'nꝯngo syafihu'mentohofofoho.

52 Jisasiye yokumpohn'nyo hwapꝯngo so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'nꝯngo engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyafꝯsiyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wopꝯngo umokumentisofoho.

(Matꝯyu 14:34-36; Joun 6:22-25)

53 Hofꝯko mijopo nowakentꝯfi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontꝯfi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho.

54 Hofꝯko yofayokino ho'nosyahonꝯngkofi hwe moya'mi hopo soponta'angoso hofꝯko yofe komo'no uhwofontꝯfi limentohofi, Jisasꝯyoho.

55 Hofꝯko yofe uhwofontꝯfi hopo sopo hano komo'no nowentꝯfi Jisas ntopohoho lahonꝯngkofi a'amu nupa'nontꝯfi hofꝯko a'amu mnokino'njo somo Jisasiyepono itokwapm-mentohofofoho.

56 Jisas ho'mo so'mo nowahonꝯngki a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapontꝯfi wopayo mpe yꝯwo'nꝯngkohoho sopo itofasyontꝯfi Jisasꝯmo ulꝯmentohofi, Hwe Engofo, nakwo jꝯje manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulontꝯfi hofꝯko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofꝯkoe mnokino moi'wo imo'nꝯmentisofoho.

7

Anꝯtuye honꝯngkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Matꝯyu 15:1-9)

* **6:52:** Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo itꝯhwamentisofoho. Oso hofꝯkoe yomo engo yontꝯfi uhwonꝯmentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ulꝯmentisofoho.

¹ A'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye honingkanohungkunoso luti hwamotofo Jelusalem mta'ango sohwanji Jisas nohumentanjopo uhu'mokontifi

² Jisasiye inomokomoyo soh wamo uhwonimentohofoso hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo niwo'ninkohofofoho. Falisi soh wafe yahinoso momaso'njo hwafoho.

³ A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hofikoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lontifeso simo'mo aho mijo yotiku'nontifi niwo'ninkohofihwafoho. Hohonta homningkwowosafe yahino oloso tipema'mentohofofoho. Hofiko huno ole aho miyotiku'nyo'njo wopayo nososo ou simemo mo'mo wonyo mnaweho. Ose syafihu'mentohofofoho.

⁴ A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe yiwo'ninkohofosopo nta'ni nopontifi aho mijo miyotiku'nyo'njo'manji hofiko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'ningo weho. Hofikoe noswanyo, iku'yo, hwontohoyo'mayoso mijo ito'no yajijiwo'ninkohofoso kiho'ne'maho. O'o hofikoe yahinofoho.

⁵ Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasi mo ulohonimentohofi, Jije inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo miningkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo niwo'ninkohofofoho.

⁶ Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimento, Hohonta Aisaiya hwe Anitu hungkuno ulahoningki a'amumo luti hwamotofo sohwo sekwo a'amu mango'nohino hwasyo nehopi mtimokumento,

Olo a'amu loso hofiko mango mta'nohini ho'nonimawo'ninkohofofoho.

I, hofiko ngkimo simemo montapefoho.

⁷ Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu hwaho ayo'mjo somo luti hwawo'ninkohofofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomontiwo'ninkohofofoho.

Aisaiya ose mtimokumtisofoho.

⁸ Sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yontifi seyakwosafe yahinomnohini iningkawowo'ninkohofihwasoho.

⁹ Ou, sekwo huno ole syafisiwo'ninkohofi, Nakwo huno'njo hwona'nyoho. Ose liwo'ninkohofihwasoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ninkohofoso seyakwosafe yahino somo yiwo'ninkohofihwasoho.

¹⁰ Mouses hohonta ole li+mento, Ki+ko ji+je mpohwo na'umo ti+fi fi+ngkayo. U, a'amumu fihwo kako hungkuno wonyo kan+ngkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono.

¹¹ I, sekwo ole li+wo'n+ngkohofu, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kan+ngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo uli+montonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto li+malefoho. Ngko An+i+umo uy+i+mne'no yohono.

¹² Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kan+ngkwohwo kona'wohimo mufo'maso'njo yi+wo'n+ngkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwasu wopi+ngofoho lonti+fi li+wo'n+ngkohofofoho.

¹³ Ose ulonti+fi An+i+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofoho. Seyakwosafe hunomno-hini in+ngkawo'n+ngkohofofoho. Oso yahinoso anga'nohinofoho. Pi'n+ngo oso pa'nyoso weho.

*Yo'mayo a'amumu wonyo imokuwo'n+ngkisofoho.
(Mat+iyu 15:10-20)*

¹⁴ Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapi+fento johu uli+mentisofoho. Nopahon+ngkofi uli+mento, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'n+ngkuji huno fi+syaf+i+hupmno.

¹⁵ Yo'mayo nyo'neso a'amufe hon+ngkano wonyo umo'n+i+monte'maho. O'o yo'mayo si+meho mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njoso hon+ngkano wonyo umo'n+i+montonoho.

¹⁶ Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

¹⁷ Jisas oso a'amumu huhwo sohwasu uli+ko'manto angu nom'nemo swahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwasu uli+mentohofi, Oso pahnn+i+mo hungkuno lohinoso ne pipilo.

¹⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Sekwo huhwasu ngkine'no huno maseyoholiyohoho. Upa'n+i+mno. Yo'mayo tohu nyo'neso hon+ngkano wonyo imokiyo'maho.

¹⁹ O'o wosopayo hiso si+mehomme'no ni+kwato ni+hu'nahone ho'namo. Wopayo hiso ji+je hunomme'maho. Ose uli+mentisofoho. Oso'no Jisas yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitofasiyo'njofoho.

²⁰ Jisas nom'ne hungkuno uli+mento, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso An+i+tuye ti+mo sopo oso hiso a'amufe hon+ngkano wonyo imokiyofoho.

²¹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syaf+siyo ape siki+njomo wonyo ulohofu, yo'mayoso hufo iyo, a'amumu fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo

22 a'amumo yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo honingkano, hwasyo hungkunojo, yokumpohn'nyo, simeho wonyo, sitofo hungkunojo, ngko a'amu wopingo'nohino syafisiyo'ne, yo'mayo fonifonyo.

23 Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amu fihwo oso wonyoso huno syafisyihwosi kako yihwoso'no, kakoe honingkano wonyo imo'nonefoho. Ose ulimentisofoho.

A'mu Founisiyanta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Matiyu 15:21-28)

24 Osopo nta'ni Jisas nolikafonto, hwaho pone Taiya mofone sopo nowento osopo a'amu fihwoe angomo nohumanto a'amu ngkimo yofe manihwofe'njo yohoho ose kolonto a'amu Jisas humentanjoso pone'no huno moi'wo umentisofoho.

25 A'mu fisi oso ango sopo nta'ni kakoe mu we'e towahuno wonyo'njosi Jisas humaho upa'nonto komo'no noponto Jisasiye sifilaku'nyo'mo hwomtame ehumentisofoho.

26 Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho Siliya nta'angiyoho. Kako Jisasimo jomo ulimento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae ntohofiyo.

27 Ose ulahoningki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasu siwojomo woho'n+mofantantaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no wopayo uyantifeho.

28 I ose ulahoningki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaeli'maho. O'o, siwojo pa'niyoho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. Oseso mehomiso wopayo paho yo'mayoso umokwajifijoso siwojo wanmontonoho. Oso'no kiko ngkimo nifo'maho.

29 Ose ulahoningki Jisas yomo yonto ulimento, Oso hungkuno wopingo lohino so'no jije angopo nowehoji jije mumo uhwonjoso towahuno wonyo sohwo nto uliko'maso uhwonimonnoho.

30 Ose ulahoningki a'musi kakoe angopo nowento uhwonmentisoso kakoe mu saho fosyowentaningki uhwonmentisoso towahuno wonyo nto uliko'ma'mentisofoho. Hofiyo fosyowentaningki uhwonmentisofoho.

A'amu haloho piku'nyo melanyo tango'njo sohumo wopingo umokumentisofoho.

31 Jisas ango Taiya sopo nta'ni nuliko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto ango pone engo aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho.

32 Osopo a'amu nom'neso Jisasi'mo a'amu haloho piku'nnyo melanyo tango'njo sohumo ipemotapontifi jomo ulimentohofi, Jije aho olo hwe lohomo fikisasyo.

33 Ose ulahon'ngkofi oso hwe huhwo sohumo Jisas utimanto Jisasi'nji we'enepi nowenji siko'nohino nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwoe halohomo kisahumentisofoho. Kisasyonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.

34 Jisas kako ahwomomo uhwononto simano esyaofonto ulimento, *Efata*. Hwap'ngoso ole, Haloho wokuhwosampeno.

35 Ose ulahon'ngki hwe sohwoe haloho komo'no hwosampo lohofahon'ngki kakoe melanyo wop'ngo imo'n'ngkahon'ngki hungkuno ito'no limentisofoho.

36 Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto ulimento, Olo yohe loso'no sekwo nulikutoho.

Ose ko ulahon'ngki hofiko hahn'nyo yontifi a'amumo uliwo'n'mentohofofoho.

37 Yo'mayo Jisas imentiso so'no hofiko pisopisaho mjal'miwentifi hofiko ulimentohofi, Yo'mayo Jisas yiwo'n'ngkisososonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho piku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose limentohofofoho.

8

Jisas a'amu fousausen' (4000) sohwo wopayo umentisofoho.

(Matiyu 15:32-35)

1 Nom'ne sikuno somo a'amu pi'n'ngo engo apa'no Jisas nohumentanjopo uhu'mokumentohofofoho. Hofiko nohumantifi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no johou onto, ulimento,

2 Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u shune ngko'nji humantohofofoho. Hofiko wosopayo anefoho.

3 Mijoho'nohino hofikoe ango pone'no lihwatimeso hofiko hon'ngkanopo timo sikuno'no ulohofontifeho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho.

4 Ose ulahon'ngki kakoe inonokomayo sohwa ulimentohofi, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo

hwe moya'mi somne'no nti'mta'ni tipemanehwono. Awonoho.

⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulohon+mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.

⁶ Ose ulahon+ngkofi Jisas hwe moya'mi somo ul+mento, Sekwo hwaho lopo fesyohumamno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoso nomanto An+tumoto isamoyoka ulonto wopayoso kut+kujo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwaso uyahon+ngki hofi+ko a'amumo hu'muy+mentohofofoho.

⁷ Inan+ku we'e tipema+mentohofoso Jisas nomanto An+tumoto isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwaso ul+mento, Olo'nji a'amumo fohu'muy+mmo.

⁸ Hofi+ko wopayo nononti+fi si+meho uhnn+ngkahon+ngki wopayo ni+ifee+mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memeehumentohofofoho.

⁹ A'amu hiso we'e humamentohofomaho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofofoho.

¹⁰ Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hofi+koe angopo ne'no lihwat+mentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwanji yofayokinopo kotasonti+fi hwaho Ntal+manuta'no wako+mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisas+mo yamofu ulohofant+fi imentohofofoho.

(Mat+yu 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Osopo a'amu Falisi sohwa Jisas+mo u'manti+fi kakimo yamofu ulohofone+enti+fi yoka hn-noma+mentohofofoho. Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso foneti+hwaho. Ose uhwon+ngkuhwasi An+tu kiko'nji humaho wolano. Ose lonti+fi huno syafi+hu+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tuye Hwe Ne hwol+keno.

¹² Ose ulahon+ngkofi Jisas si+meho tango uyahon+ngki si+mano esyamo lohofonto, ul+mento, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso peho'no uhwonant+ife'ne lohofu. Hungkuno nehopi waseli+mo. A'amu olo hwaho lopo lohonta humalofoso hofi+ko oso yo'mayo hiso muhwon+fitnnehofu. Ni+hu'no awonoho.

¹³ Ose ulonto oso a'amu somo uli+ko+manto Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwa'nji hofi+ko yofayokinopo apa'no kotasonti+fi asomo wako+mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Helouti'nji hofikoe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Nowakentifi inomokomoyo sohwa wopayo'no iningo mofontifi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nnyofoho.

¹⁵ Nowekontaningkofi Jisas simano pento pahnnimo hungkuno ulimento, Upa'nimo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Helouti'nji hofikoe yahino somne'no i'waho fiymno.

¹⁶ Inomokomoyo sohwa nupa'nontifi hnnimentohofi, Nakwo wopayo iningo mofihwone so'no hungkuno nalohoho.

¹⁷ Ose hningkahoningkofi olo hiloso Jisas huno uya-honinki hofikimo ulohonimento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyafisiyo'njo liyohoho.

¹⁸ Sekwo timo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohoho. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohoho. Sekwo iningo loseyalofoho.

¹⁹ Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutikujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohware umaleso oso wopayo nififeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

²⁰ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'ukutikujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohware umaleso oso wosopayo nififeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.

²¹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'ningo peho'no syofisyalokwofo. Ose ulimentisofoho.

Hwe Mpetisaitanta'ango sohwoe timomo Jisas wopingo umokumentisofoho.

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Mpetisaita i'mofopahoningkofi a'amuso hwe timpi'nyo sohomo ipemotapontifi Jisasimo jomo ulimentohofi, Olo hwe lohomo kiko aho timopo fikisyusyo.

²³ Oseso Jisas kako hwe tipi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwapo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe timomo memijo uyati'mofonto aho kisusyonto ulimento,

Kiko yo'mayoso nto lihwon+ngkino muhwon+ngkoho liy-ohino.

²⁴ Ose ulahon+ngki hwe sohwo fe'n+hwononto ul+mento, Ngko a'amumo uhwon+ngkohono. Hof+ko iyo hopa poho-towalokwofo.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas hwe huhwo sohwoe t+momo aho apa'no kisyahon+ngki kako t+mo yokumpohn'nyo uhwononto t+mo wop+ngo imo'n+mentisoso, yo'mayo ito'no uhwon+mentisofoho.

²⁶ Ito'no uhwon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Jije ango-pono fi+wano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho. Ose ul+mentisofoho.

Pita Jisas+mo ul+mento, Kiko Kilais kiyoho.

(Mat+yu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili ul+ko'mant+fi hwaho Sisaliya Filipai nowent+fi Jisas hof+kimu ulohon+mento, A'amuso ngkine'no pehofo mjol+m+walokwofo.

²⁸ Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, A'amu fehohn-joso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo+ikeno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilaijakul+ikeno. Nom'nehwa a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo+ikeno. Kikine'no ose mjokil+m+walokwofo.

²⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulohon+mento, Sekwo sohwasu ngkine'no pehofo nt+wo'n+ngkohof+hwasilo. Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Kiko Kilais kiyoho. An+tu nakwo a'amu Jutas+n+mo nefe'mayo'ne kuhwot+mentiso hwosoho.

³⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso hiso ntohinoso a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwasu kako poyo imo'none so'no ul+mentisofoho.

(Mat+yu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwasu lut+hwoma'mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohof+sohwanji hof+ko ngkine'no nakwolaho nt+kuji hohujo ikenjan+mof+kuji nofonjan+hufitnnefoho. Nofonjanisy+kuji s+kuho hufa'u s+hune memjan+mof+hwaso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³² Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ul+mentisofoho. Seten kako Pitamo huno ufohotofahon+ngki Pita kako Jisas+mo we'enepe ipemotawento yoka uloma'mento,

Jisas, oso hungkunoso wopɪngo'maho. Oso hunoso nosyafɪsyohotoho.

³³ Ose ulahonɪngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe in-omokomoyo nom'ne sohwo uhwononto Pitamo yoka ole ulɪmento, Pita, jɪje hungkunoso ngkilaho. Anɪtuye'maho. O'o, Setenɪye hungkunofoho. Kɪko Seten sohwo si i'waho ntohofo. Kɪko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

³⁴ Ose ulonto kako nom'ne hwe moya'mi so'nji in-omokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulɪmento, U, a'amu fisoku ngkimo wonnɪngkopano lɪfijo'manji sekwo sekwoe semo'nɪwo'nɪngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinɪngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijosɔ ngkimo mofone sopo tɪfi nnɪngkapmno.

³⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wopɪwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno uyahonɪngkuhwosi kakoe humayoso pɪwasyososo hwangu kakoe humayoso wotɪpema'montonoho.

³⁶ A'amu fihwo kako Anɪtumne'no hohujo ikinjaofɪhwosi kako olo hwaho loponjo ho'yangɔ hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tɪkanomo weso'manji oso ho'yangɔ yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

³⁷ I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho.

³⁸ A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu honɪngkano wonyo'njo humaso sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanɪmofoso sohwo ngko oso huhwo sohunne'no tɪfi no'mo hohujo ikinjɪmo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopɪngo'nohino sohwofɛ yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanɪmofoso sohune'no ngko hohujo ukinjɪmo'monnoho.

9

¹ Jisas kako oso a'amu somo ulɪmento, Ngko hungkuno nehopi waselɪmonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanɪngkuji Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wopɪngo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantɪfɛho. Ose ulɪmentisofoho.

*Jisasɪye a'apaho nom'ne kengo imo'nɪmentisofoho.
(Matɪyu 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Sɪkuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahonɪngki Jisas kako Pita'nji Jemɪsɪ'nji Jounja oso hwamo nutɪmanto hofɪko hwofɪki'nyo sawemo engo spono nokotasontɪfi hofɪko'nohini nohumentanɪngkofi Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'nɪngkahonɪngki hofɪko uhwonɪmentohofofoho.

³ Jisasiye manji'mofo nɪhu'no halojo imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'nɪmentisofoho. Oso manji'mofo halojoso a'amu olo hwaho lopo oso halojo pa'nyoso mamtɪ'mokufitnnehofo.

⁴ Inomokomoyo sohwa uhwonɪmentohofoso Ilaija'nji Mousesɪ'nji ahwomo mta'ango sohwa'u Jisasi'mo u'manji hungkuno hnnɪmentohofofoho.

⁵ Pita kako huno pi'nɪngo syofɪsikaofonto Jisasi'mo ulɪmento, Nakwoe Lonetɪhwayohwosi, nakwo olopo humentani sehonɪngkuhwoneso wopɪngofoho. Olo hilo so'no syafɪsiyo'neso ango hufa'u sɪhune womolantane'no yɪhwono. Anga'no kɪko'nefoho. Anga'no Mousesɪ'mnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho.

⁶ Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahonɪngki ose ulɪmentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e unɪmentiso'maho.

⁷ Osohonta himo hofɪkimo ifeehu'mokosyahonɪngki mam-paho himo mta'ango ole ho'nɪmento, Olohwo nje Hwom-ufoho. Ngko sɪmeho uyɪwo'nɪngkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nɪmno.

⁸ Ose upa'nontɪfi fe'nɪhwonɪmentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwonɪmentohofofoho. Jisasi'nohini humentanɪngki uhwonɪmentohofofoho.

⁹ Jisasi'nji inomokomoyo sohwanji hwofɪki'nyo hopo sopo nokotapontɪfi Jisas ulɪmento, Olo sekwo uhwonɪngkohofolo so'no olohonta a'amumo nulɪkutoho. I, hwangu ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nɪ'me'no Anɪtu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwonɪngkohofolo so'no ulɪfijo.

¹⁰ Ose ulahonɪngki hofɪko a'amu nom'ne somo ulɪmentohofomaho. I, oso'no ole hnnɪmentohofi, Kako poyo pe'nɪngkuhwosi apa'no songo lɪkafo'ne hungkuno hwapɪngoso pipilo.

¹¹ A'amu honɪngkano hungkuno lutɪhwamotofoho sohwa ole lɪwo'nɪngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tɪfi sohonta Kɪlais hwe Anɪtu uhwsopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹²⁻¹³ Ose ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako sɪmo'mo nopɪhwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesyo humamtonoho. Hungkuno nom'ne

mti'mokumentohofoso ole, Hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo olo hwaho lopo tohino engo tipemanefoho. A'amu sohwa oso hwe sohomo nakwolaho ulifitnnefoho. Oso'no sekwo huno fisyafihupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmentisofoho. Nopahonngki a'amu hofikoe huno hwahoponjo tipemantifi hwe huhwo sohomo wonyo umokumentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoso oso hiso'no hohonta mti'mokumentohofoso olohonta ne imo'nimentisofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Hofiko nom'ne inomokomoyo sohwo u'mantifi uhwonmentohofoso a'amu pi'ningo engo nohumentanngkofi a'amu honngkano hungkuno luthwamotofo sohwanji inomokomoyo sohwanji yoka hnnmentohofofoho.

¹⁵ A'amu pi'ningo engoso Jisas nopontanngki uhwonontifi yomo yontifi hano komo'no wentifi Jisasimo u'mantifi, Nakwoe hwe engo hwosoho ulimentohofofoho.

¹⁶ Jisas inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo yoka peho'no hnnalokwofo.

¹⁷ Ose ulahonngki hwe fihwo a'amu'nji ajwo so'mo humohumatiso sohwo ulimento, Nje Lonthwayo sohwo, towahuno wonyo nje hwomumo mango mampi'nyo mesimokinyo. Oso'no kikiyepono ipemotapohono.

¹⁸ Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwo'nngkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahonngki hwomu sohwo makutotafo sapiwo'nngkisofoho. Saponto mango kilompusyiwonngkisofoho. Kako a'apaho melohofafiwonngkiso hweho. Oseso ngko jije inomokomoyo sohwo ulohonngko, Towahuno wonyo lohomo wae feeopmno. I hofiko hopo'maho.

¹⁹ Jisas ose nupa'nonto inomokomoyo sohwo ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitumo simaho hi'ntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'maneso sikunoso alale womemjanimo'montolikeno. Hwomu huhwo sohwo ngkiye pone'no utimotapmno.

²⁰ Ose ulahonngki hofiko hwomu ipemotapahonngkofi towahuno wonyo sohwo Jisasimo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohn'nyo umokahonngki hwomu hwahopo piwasyonto, yiwolo'mo yiwolo'mingo lohofonto makutotafo halojo'nohino swapmentisofoho.

²¹ Jisas kaningkwohumo ulohonimonto, Sikuno alale yiwo'n'ngkisoto. Ose ulahon'ngki ulimonto hwomu we'e sohwo imentisofoho.

²² Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwo'n'ngkisofoho. Kiko hopo'manji kiko nakumo hitoho kilofihwoso'no, Fonefo'maho.

²³ Ose ulahon'ngki Jisas ulimonto, Ou, nehopi, jije simeho hi'ntnnonohinosa hopo'manji yo'mayoso kiko woma'monnoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki kaningkwohwo komo'no ulimonto, Simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Oseso nje simeho hi'ntnnonohinosa we'efoho. Nifo'maho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokontan'ngkofi uhwononto, towahuno wonyo sohomo yoka ulonto ulimonto, Towahuno wonyo sohwoi hwomu lohomo mampi'nyo imokuwo'n'ngkino hwosoho. Olo hwomu lohomo ni'hu'nahone uliko'maho. Apa'no nopaswohotoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki towahuno huhwo sohwo joho mohm'no lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohn'nyo imokonto ni'hu'nahone uliko'ma'mentisoso hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'n'ngkahon'ngki a'amu fiso ulimentohofi, Poyo pe'n'ngkohoho.

²⁷ Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ulikofahon'ngki hwomu sohwo lika'mentisofoho.

²⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontifi hofiko'nohini nohumantifi Jisasimo ulimentohofi, Pipilo. Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofo.

²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Sekwo Anitumo jomo ulifijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yaopitnehoho. Nom'ne hon'ngkano awonoho.

Jisas kako poyo pe'n'ngkuhwosi apa'no likafone so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Oso ango hopo sopo uliko'mantifi hofiko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako a'amu yofe manihwo so'njo uyife lonto imentisofoho.

³¹ Hwap'ngoso ole, kakoe inomokomoyo sohwoi lutihwamne'ento imentisofoho. Kako ulimonto, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwoe aho samo ho'nonisyahon'ngkuji hofiko wofonjonisyantifeho. Poyo imo'nimo sikuno hufa'u sihune memjanifihwoso'no Anitu apa'no ntokafonefoho.

³² Ose lutihwahoningki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syafihu'mentohofomaho. I oso'no Jisasimo ulohonyo so'no hofiko iyoho imentohofofoho.

*Hwe yofe engo'njo yakolo'nnyo tihwolo.
(Matiyu 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Hofiko pone Koponeyam i'mofapontifi osopo Jisas angomo nohumanto ulohonimento, Sekwo honingkanopo pehofo hnningkohofoho.

³⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko wonimango uningkahoningki mampi'nyo humamentohofofoho. Hwapingoso honingkanopo ole hnnimentohofi, Nakwo sohwna'ni nakwoe hwe yofe'njo simo'mjo tihwolo. Ose hnnimentohofofoho.

³⁵ Jisas ampo humanto inomokomoyo sohware joho lutimanto ulimento, Sekwo hinjo hwasoho oyonimno. Upa'nimo. Hwe fihwo kako Anituye timopo hwe engo umo'nimo loso sohwo kako a'amufe timopo hwe yofe ane pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyohweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho.

³⁶ Ose ulonto, mehomi fihwo utimanto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohware ulimento,

³⁷ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'mantofoho. A'amu fihwo ngkimo nifo'mayo oso pa'ningoso nje mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho.

Hwe nakwo'njo hohnta'ni nfo'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.

(Luk 9:49-50)

³⁸ Ose ulahoningki Joun ulimento, Nakwoe Lonetihwayo sohware, nakwo uhwonimalohwoneso hwe fihwo kako jije yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontaningki uhwonimalohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo tifi mokinngkwaloku yihwone so'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyo wae yaofohotoho.

³⁹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honingkanomo nopijumofikutoho. A'amu nje yofe lososo yo'mayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no mantonehoho.

⁴⁰ A'amu nakwoe syoho samo mohwempenamofehwo'manji nakwoe a'amu hweho.

⁴¹ Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso huno ole wosyafihu'montono, Anituye a'amu hwafoho. Ose

syafisyihwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohumo Anitu wopingo uloho'mtonoho.

Yo'mayo wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.

(Matiyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Olo mehomi simeho hi'ntnnono ntap+w'o'nyo sohumo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasimo hohujo fikinjafo. Hon+ngkano wonyo lomo tifi fin+ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon+ngkano wonyomo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohumo Anitu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohumo sojo m+kun+mposo engo so'nji kakoe t'i'wangomo impe ifakojuj+kuji mijomo ho'naofont+fijontentesi wopingo'nesohilo.

⁴³ Jisas ose ulonto pahnn+mo hungkuno ul+mento, Oso'no jije aho hon+ngkano wonyo imofonoho lohoji aho hwenpeemo lohofohoji aho anga'nohono'nji hon+ngkano wop+ngomo in+ngkahuji Anituye angopo sohoji wop+ngo wohumamonnoho. Ou kiko aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Wonyo wohumamonnoho.

⁴⁴ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyo'ponoho. Toho hiso mas+mp'e'nyofoho.]

⁴⁵ Jije sife hon+ngkano wonyo imofonoho lohoji sifeso hwenpeemo lohofohoji sife anga'nohino'nji hon+ngkano wop+ngomo in+ngkahuji Anituye angopo sohoji wop+ngo wohumamonnoho. Ou kiko sife hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁶ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyo'ponoho. Toho hiso mas+mp'e'nyofoho.]

⁴⁷ Jije timo hon+ngkano wonyo imofonoho lohoji tihwotofamo lohofohoji timo anga'nohino'njo hon+ngkano wop+ngomo in+ngkahuji Anituye angopo sisoso wop+ngofoho. Ou kiko timo hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁸ Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyo'ponoho. Toho hiso mas+mp'e'nyofoho.

⁴⁹ A'amu wopayopo sa mof+kuji n+fijosso me-eso wop+ngo uy+mtonoho. Oso pa'nyo tohino yo'mayo tango ne'mahwoso'no yamofa nalohofonefoho. Yamofa hiso wop+ngo namokonefoho.

⁵⁰ Nakwo wosopayo sa'nji ni'wo'n+ngkuhwoneso wop+ngofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino

imo'n'ingkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wop'ingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wop'ingo pa'nyo hmmo'n'imno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

*Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.
(Mat'yu 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolo-fonto Mijo Joutan sohomo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'n'ingo engo apa'no u'mahon'ingkofo kako hungkuno lut'hwamojo pa'nyo lut'hwamentisofoho.

² A'amu Falisi fihwa hof'iko Jisas'imo nu'mant'ifi kakimo yamofu ulohofono lont'ifi ul'imentohofi, Nakwoe hon'ingvano hungkunoso ape ho'nasiyo so'no pehofo nal'motofu. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso wop'ingotaho.

³ Ose ulohon'ingkofo Jisas ul'imento, Mouses seyakwosamo olo so'no pehofo ul'imojoto.

⁴ Ose ulahon'ingki hof'iko ul'imentohofi, Mouses ole ul'imento, Hwe kako nje ape woho'nahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo wamt'i'mokono. Oseso kako kakoe apemo ni'hu'nahone woho'nasyono.

⁵ Ose ulahon'ingkofo Jisas ul'imento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo so'no oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁶ I oso'no s'imo'mo ne'mo An'itu yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Olo hilo so'no hwe fihwo kan'ingkwohwo kona'wohimo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho.

⁸ Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁹ Oso'no An'itu osiya'umo nto mokot'ijwomasofoho. U, oloso nomt'huposo'eno.

¹⁰ Oso hungkunoso ulahon'ingki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswont'ifi hof'iko Jisas'imo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulohon'imentohofofoho.

¹¹ Jisas ul'imento, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyoso sohwo kako nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape

hufo iyo honɨngkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape sɨmo'mjo simo honɨngkano wonyo imokiyofoho.

¹² Oseso ape kakoe hwehumo nuliko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako honɨngkano wonyo imokonefoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.

(Matɨyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A'amu pi'nɨngoso hofɨkoe mehomi Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontɨfi motopahonɨngkofi Jisasɨye inomokomoyo sohwa hofɨkimo yoka ulɨmentohofofoho.

¹⁴ Jisas nupa'nonto kakoe sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki ulɨmento, Sekwo mehomi somo nopɨjumofɨkutoho. O'o, hofɨko ngkiyepono wapɨfe. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'nɨfijo'manji hofɨko Anɨtumo enjwa'mo ito'no wohumantɨfeho.

¹⁵ I, hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofɨko Anɨtumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nɨhu'no awonoho.

¹⁶ Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ulɨmentisofoho.

Hwe ho'yanggo engo'njo sohwoe hungkunofoho.

(Matɨyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisas honɨngkanomo nowentanɨngki hwe nom'nehwo Jisas nohumentanjoipo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisasɨmo yokumpohn'nyo ulɨmento, Kɨko Anɨtuye yahino wopɨngo netɨhwawo'nɨngkohino hwosoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi tɨpema'mnehono.

¹⁸ Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko wopɨngo hwosoho eso peho'ne ntohino Anɨtu kako'nohino wopɨngo hweho.

¹⁹ Kɨko honɨngkano hungkuno huno moi'wonoho. Kɨko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kɨko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtɨhuposole'eno. Kɨko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kɨko jɨje mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tɨfi finɨngkayo.

²⁰ Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'nɨmopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini inɨngkowalokweno.

²¹ Ose ulahonɨngki Jisas kakoe sɨmo'mangopo tɨmo uhwononto sɨmeho uyonto ulɨmento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. Jɨje ho'yanggo yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe

wakilohopife. U, kiko hamniyoho matnne'eno oso hiso nom-ahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n'ngkohoho somo uyo.

²² Ose ulahon'ngki kako s'imano pento simeho tango uyahon'ngki kakoe angopono umentisofoho. Hwap'ngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'n'ngo'njo hweho. A'amu somo muy'imnehono lonto umentisofoho.

²³ Jisas t'imo fe'n'hwononto inomokomoyo sohwa ul'imento, Hwe kako ho'yango engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho ho'yangoso hofikoe hunomo wonyo umokuwo'n'ngkisofoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko yomo imentohofofoho. Jisas apa'no ul'imento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yango hwaho lophonjo'no ne'nohini syafisy'wo'n'ngkiso sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto.

²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose yonefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko yomo engo m'kun'imposo yont'ifi ul'imentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wop'ngo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo uhwononto ul'imento, A'amu Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no Anitu yo'mayo hopi'nono hwap'ngo sohwo iyoso hoponoho.

²⁸ Pita Jisasimo ul'imento, Ihwoni nakwo yo'mayo hopi'nono ho'nasyontani kikimo t'ifi kin'ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe angonjo kon'ngkwa'wehwo kola'wehwo, kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe hwahonji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no ho'nasyososo

³⁰ osohwo kako umofonyo miyonehoho. O'o, yo'mayo pi'n'ngo engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofo ul'wo'n'fitnnefoho. I oso'no kako angonjo songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho.

³¹ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofisyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nimaho. We'e hwo'nyoho syofisyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

Jisas kako poyo pe'ningkuhwosi apa'no likafone so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jerusalem honingkanomo nosontifi Jisas kako simo'mo kunto'no sahonngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ulimentiso so'no huno pi'ningo engo syafisyontifi tifi iningkasimentohofofoho. A'amu nom'neso hofikimo iningkasimentohofo hi'nji imentohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'ento hontohumentaningki hofiko nu'mahoningkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ulimentisofoho.

³³ Hungkuno ole, Upa'nimno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wosontane'no yihwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofu sohwanji hofikoe ahomo hofiko ho'nasyikuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umonono likuji nano wamtitofantifeho. Oseso a'amu hofiko nom'ne a'amu sohwo uyahoningkuji

³⁴ hofiko kakimo sitofo ulikuji memijo niyatimofikuji impe yongo'njo fonjikuji wofonjasyantifeho. I oso'no sikuno hufa'u sihune mjaofihwoso'no kako apa'no songo wolika'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Jemisinji Jounnji siko yofe engo'njo umonaho limentisoyefoho.

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisinji Jounnji siko Jisasimo u'manji ulimentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne yihwayo. Kiko welohomtaho.

³⁶ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Ngko pipi seloho'mne'no njisiyo. Nohonjinyo.

³⁷ Ose ulahonngki siko ulimentisiyo, Hwangku sohonta jije pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo kiko'nji hwe engo imo'nningkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wopingotaho.

³⁸ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntisiye neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo nimnoso hopaso masisoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino

ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

³⁹ Ose ulahon'ngki siko ul'imentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Tohino ngko ma'me pa'n'ngoso siko nomasihnnefoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasyosonefoho.

⁴⁰ I oso hiso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohntani fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, An'itu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho.

⁴¹ Ose ul'imentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nont'ifi hofiko Jem's'i'nji Joun'njine'no s'meho tohino umn'imentisofoho.

⁴² Jisas hofikimo joho ul'imento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofiko a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyont'ifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposant'ifeho.

⁴³ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.

⁴⁴ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.

⁴⁵ Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso hwo'maho. O'o, hofikoe syoho somo ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan'ngkoko somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe hon'yo usihuma'mne'ento pmmentiso hweho. Ose ul'imentisofoho.

*Hwe t'imp'i'nyo sohumo Jisas wop'ingo umokumentisofoho.
(Mat'iyu 20:29-34; Luk 11:30-43)*

⁴⁶ Hofiko Jelikou i'mofapont'ifi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'n'ngo engo so'nji Jelikou ul'iko'mant'ifi wentan'ngkofi hwe t'imp'i'nyo sohwo hon'ngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyos'yoho, Timeyos'iye hwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntnne'no jomo limojo hweho.

⁴⁷ Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo palofoho upa'nonto joho ul'imento, Jisas, Ntefit'iye Imu sohwo, k'iko ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu nom'neso yoka ul'imentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahon'ngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ul'imento, Ntefitiye Imu sohwoosi ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki Jisas kako nolohofaponto ul'imento, Oso hwe huhwo sohwo joho filut'imapmno. Wapono. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo ul'imentohofi, Kiko s'imonyo fiyo. Filikaho. Kikine'no joho kilalofoho.

⁵⁰ Ose ulahon'ngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofojamo lohofonto, nolikafonto Jisasimo u'ma'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ul'imento, Ngko kikimo pipi wantohofono kin'ngkohoho. Ose ulahon'ngki hwe t'imp'nyo sohwo ul'imento. Hwe Engofo, ngko apa'no t'imo wahon'imo.

⁵² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko mpano. Jije s'meho hi'ntnnonohinoso wop'ngo wakumo'nono. Jisas ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo t'imo komo'no hononto kako hon'ngkanopo Jisasimo a'amu so'nji tifi in'ngkapmmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho.

(Mat'iyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase'nji Mpetani'nji nuhwontawentifi osopo hwofiki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentifi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lihwat'imentisofoho.

² Jisas oso huhwo sohwa'umo ul'imento, Siko oso ango ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi t'imo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentan'ngkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nimasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fis'hutofomotapinyo.

³ Siko oso yahu hiso is'hutofomotapohosiso'no a'amuso ole selikujo'no, Siko peho yalokusiyo. Ose selikujo'no siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoy'hwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo.

⁴ Siko nowenji yahu mu hon'ngkano hoku'yopo impe intofahinyoso nohumentan'ngki nuhwon'ima'nonji italo-foma'mentisiyefoho.

⁵ Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa ul'imentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no is'hutofomalokusiyo

⁶ Ose ulahon'ngkofi hwe sohwa'u Jisasiye hungkuno ulahon'ngki ul'imentohofi, Wop'ngofoho. Noho motahnnyo.

⁷ Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisosyahon'ngki Jisas sokehumamentisofoho.

⁸ A'amu pi'n'ngo engoso hofi'koe hwap'ife ife yo'mayoso Jisas wene hon'ngkanomo ho'nosyahon'ngkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lofont'ifi hon'ngkanopo ho'nahumentohofofoho. Oso hiso Jisasiye yofe ho'nomayo'nefoho.

⁹ Jisas kako a'amu pi'n'ngo ajwomo yahupo kehumentan'ngki a'amu si'mo'mjo so'nji t'finjo so'nji mohm'no ole li'mentohofi,

An'itumo isamoyoka ulano.

Kako wop'ngo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwo Hwe Engo An'itu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwat'imentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

¹⁰ Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.

An'itu ahwomomo humaso sohomo isamoyoka ulano.

Ose li'mentohofofoho.

¹¹ Jisas Jelusalem i'mofaponto An'tuye ango engo somo swonto yo'mayo somo fe'n'nhwononto we'nenepi mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahon'ngki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani fosiwone'ent'ifi si'mentohofofoho.

Jisas iyo fe sohomo ul'imento, ne apa'no minto'n'ngkohotnnefoho.

(Mat'iyu 21:18-19)

¹² Im'ngo'nji nol'ikafont'ifi Mpetani ul'iko'mant'ifi Jelusalemne'no nosont'ifi osopo Jisas mijoho engo uy'imentisofoho.

¹³ Jisas iyo fesayo swo lango'njo somo uhwon'hwajawento ipisayo hi'njot'keno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwon'mentisoso ne ane swo'nohino uhwon'mentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo si'kunomm'maho.

¹⁴ Jisas iyomo ul'imento, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwosoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa upa'n'imentohofofoho.

Jisas a'amu An'tuye tajo ango engo somo hamniyoho mayo syoho yantan'ngkofi wae yao'mentisofoho.

(Mat'iyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

15 Hofiko Jelusalem i'mofapontifi Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahon+ngkofi mpe ulohofo syoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yafo syoho emamentisofoho. Hofikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokumayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufu mpe uyantifi epohumayo yiwon'ningkohoho so'nji Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

16 Wayo yaofonto, Jisas ulimento, Olo ango lomo yo'mayoso apa'no nomotoswap+kutoho.

17 Ose ulonto lutihwamento, Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi, Nje ango loso a'amu hopi'nono Anitumo isamoyoka ujo'ne angofoho. Ose mtimokumentohofofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufu mawon'ningkohoho sohwafo ango hopa imokalokwofo. Ose mtimokumentohofofoho ulimentisofoho.

18 Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nonohini Jisasiye hungkuno upa'nontifi pisopisaho mjalom+wentifi hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho. A'amu hon+ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko Jisasi mo nofonjisyane'entifi hon+ngkano tipmmentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho.

19 Mofehi'nyo ningku'ningkahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem uliko'ma'mentohofofoho.

Hwe fihwo Jisasi mo simeho hi'ntnnono nehopi uyoso sohwo Anitumo jomo ulososo ne wotipema'mtonoho.

(Matiyu 21:20-22)

20 Imingo'nji hon+ngkanomo apa'no nowentifi uhwonimentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo nihuhahone yofoho imentisofoho.

21 Pita huno syafisyonto Jisasi mo ulimento, Nakwoe Lonetihwayofo, uhwonyo. Oso iyo kiko fosi a'amuso apa'no momjakinyo'ne hwosoho ulimahnnoso yofohofoho. Jije hungkunoso ne imon'ningkohoho.

22 Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Oso limayoso syoho we'efoho.

23 Hungkuno nehopi waselimo. Hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako olo hwofiki'nyo lomo ole ulososo, Olo hwofiki'nyo lohwo, kiko nolikafohojo oso mijo ayo mompo fikikofafo. Ose ulososo kakoe huno anga'nohino mnaweho. Hwofiki'nyo wawomtolikeno oso hunoso mosyafisiyo'njo. O'o, ole'nohinoho huno

syafisyososo. Ou, hwofiki'nyo sohwo kako nehopi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo so'manji ou oso hungkunoso ne imo'nonefoho. Nehopi selohono.

²⁴ Upa'nimno. Yo'mayo kiko Anitumo jomo ulisoso simeho mom'mo huno ole, Anitu wontapmmontonoho. Ose syafihujoso, ou kako wokijapmmontonoho.

²⁵ Sekwo simano hintotohino semnosomanji simo'mo sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae hnmopmno. Ose iso'manji, Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono. [

²⁶ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofo sofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofonehoho. Ose ulimentisofoho.]

A'amu Jisasimo ulohonimentohofi, Kiko yo'mayo yiwo'n'ingkinoso tihwoe yokumpohn'nyo'nji yalokuno.

(Matiyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Hofiko Jelusalem apa'no i'mofapontifi Jisas Anituye tajo ango engo somo ajwo'mo emoyontan'ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji, a'amu hon'ngkano hungkuno lutiwhamotofo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji Jisasimo u'mantifi

²⁸ ulohonimentohofi, Kiko olo syoho iwo'n'ingkinolo loso tihwo kilimaso'no iwo'n'ingkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmmaso'nji iwo'n'ingkinoto.

²⁹ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko huhwo'ni hungkuno waselohon'mne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo ntifijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap'nggo waselimo.

³⁰ Ole ntimno. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

³¹ Sekwo ntimno. Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko ole hnnima'mentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulosomanji ole wonal'montonoho, Ose'manji sekwo Jouniye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

³² I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho imentisofoho laso'manji a'amu sohwa hofiko nolikafikuji ikujoho wonefonjantifeho. Hwap'ngoso hofiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. A'amu huhwo sohwafe huno ole, Joun sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo hweho.

³³ Ose hnnontifi Jisasimo ulimentohofi, Nakwo huno monyohoyohoho. Ose ulohon'ngkofi Jisas ulimento, Ose'manji

ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n'ngkohe hwap'ngo so'no masel'imnehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat'iyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ose ulonto Jisas pahnn+mo hungkuno loma'mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulonto, tojo emonto-fasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusoho mt'i'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne mol+mentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopono nowento osopo kako ne'no humamojofoho

² Ipisayo syoho ulohofiyo sohomo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono l'hwat+mentisofoho.

³ Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohomo uhwonont+fi aho kemokosyohumant+fi, ikujoho fonjont+fi, ipisayo muyo'njo yont+fi wae yao'mentohofofoho.

⁴ Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohomo ipisayo'ne l'hwajohon'ngki hof+ko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjont+fi wonyo umokumentohofofoho.

⁵ Nom'ne syoho ulohofiyo sohomo l'hwajohon'ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa hof+ko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo l'hwaj+wo'nontan'ngki fehohnjo ikujoho fonjont+fi fehohnjo fonjahumentohofofoho.

⁶ Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo ae'uyo l'hwajonto l+mento, Hof+ko nje hwomufe hungkunomo haloho wopeent+feho. Ose l+mentisofoho.

⁷ Hwomu huhwo sohwo nu'mahon'ngki hwe syoho mokosyohumayo sohwa uhwonont+fi hnn+mentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta kan'ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Oyon+mno. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjosi+hwasi nakwo kakoe syohoso n+hu'nahone womantanoho.

⁸ Ose hnnont+fi hwomu sohomo aho kent+fi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyont+fi kakoe pijafo mempo swoho'nao'mentohofofoho.

⁹ Kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwo pipi uloho'montolo. Hwangku kako nopihwosi a'amu wonyo sohwo nofonjasyihwosi kako nom'ne a'amu sohwo syoho hiso mokosyohumayo'ne uyimontonoho.

¹⁰ Olo Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Oso sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohoho sohwa wae yao'mentohoho loso olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ngohwo imo'n'ngkohoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo sohwo ole limentisoso imo'n'imentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho.

Oso pahnnimo hungkunoso lalokuhwono Anitu limentisofoho.

¹² Jutafe hwe engo sohwa nupa'nontifi oso pahnnimo hungkunoso a'amu syoho mokosyohumayo'no nto ulimentiso so'no nto lohoho hofikine'no huno uyahon'ngki hofiko Jisasimo aho wokantifi ko imentohofoso a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Oseso hofiko Jisasimo uliko'mantifi umentohofofoho.

A'amu hofiko Jisasimo Sisamne'no hamniyoho uyo yahino so'no ulohonimentohofofoho.

(Mat'yu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Nowentifi hofiko a'amu Falisi fihwanji a'amu Heloutimo uhwontohoho sohwanji Jisasiye hungkunomo yamofu ulohofone lihwatimentohofofoho.

¹⁴ Jisasimo nu'mantifi afofo umokontifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko hwe hungkuno nehopi'nohino liwo'n'ngkino sohwohne'no huno nayohoho. Kiko a'amumne'no iyoho makin'wo'n'ngkiso hwosoho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu yofe ane sohwantne'no kiko huno pi'n'ngko mokiyaon'ngki Anituye hon'ngkano nehopi'nohino luti'hwawo'n'ngkino hwosoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yihwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (takis) ho'nasiyoso wop'ngotaho. Wonyotaho. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikoe simaho hufa'u'njo so'no huno uyahon'ngki ulimento, Sekwo ngkimo yamofu peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonimo.

16 Ose ulahon+ngki nuyahon+ngkofi Jisas ul+mento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji t+hwoeto. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Sisafefoho.

17 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uy+mmo. I, An+ituye yo'mayo so'manji An+itumo uy+mmo. Ose ulahon+ngki hofi+ko huno pi'n+ngo engo syafi+hu'mentohofofoho.

A'amu Jisas+mo ulohon+mentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no likafoso pipilo.

(Mat+yu 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 A'amu nom'nihwa hofi+koe yofe Sati+yusi Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofi+koe huno ole uy+wo'n+ngkahi, A'amu poyo pe'nyo sohwa ni+hu'nahone pe'n+wo'n+ngkohoho apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafi+sy+wo'n+ngkohofofoho. Jisas+mo u'manti+fi ole ulohon+mentohofi,

19 Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, Mouses nakumne'no hungkuno ole mt+i'mokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi mot+pemayo'njo sohwo poyo pe'n+ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon+ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wot+pemano. Mouses ose mt+i'mokumentisofoho.

20 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nomn'i mta'ni hufa'u hwa'u humamojiyefoho. Tis+maso sohwo ape no-manto mehomi ane poyo pe'n+mentisofoho.

21 Oseso kon+ngkwa'wehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo pe'n+mentisofoho. Oseso kon+ngkwa'wehwo oso pa'nyo imentisofoho.

22 Ose'no ose'nohinofoho. Homn+ngkwa'wehwosa hopi'nono mehomi ane poyo pe'n+mentohofofoho. Tifi sohonta oso a'mu hi ose'nohini pe'n+mentisofoho.

23 Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta t+hwoe ape umo'n+montolo. Hofi+ko'n+ikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

24 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+ituye hungkuno so'nji An+ituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyoho yohoho. Oso'no sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo.

25 Upa'n+mmo. A'amu poyo pe'n+mentohoho sohwa nolikafi+kuji hofi+ko ape moma'n+fitnnefoho. O'o hofi+ko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+fitnnefoho.

26 Oso hungkunoso a'amu poyo pe'n+mentohoho sohwa apa'no likapitnne'no sekwo Mouses+ye hungkuno atofu majotaho. Iyo tifo somta'ni toho sijontan+ngki

Anituye mampaho ho'nimentisofoho. Apilohamjanji Jekoup Aisakijanji hofiko poyo pe'nimentohofofoho. I oso'no Anitu Mousesimo ulimento, Ngko Apilohamja Aisakija Jekoupijafe Anitu'nyoho.

²⁷ Mouses kako ole syafihu'mento, Apilohamja Aisakija Jekoupija hofiko hohonta poyo ko pe'nimentohofoso hwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso lutihwamentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe Anituyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ulimentisofoho.

*Anituye honingkano hungkuno simo'mjofoho.
(Matiyu 22:34-40)*

²⁸ Hwe fihwo Jutafe honingkano hungkuno lutihwamojo sohwo hofiko oso hungkuno hnnontaningkofi upa'nimentisofoho. Jisasiye hungkuno huno'njoso nupa'nonto Jisasi mo nu'manto ulimento, Anituye honingkano hungkunoso nom'ne somo yakolo'nnyoso ntisoto.

²⁹ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Honingkano hungkuno engo simo'mjo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu Isilael soku sekwo upa'nimno. Anitu sohwo kako'nohini nakwoe Anituyoho.

³⁰ Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simemo uyohoji jije simemo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simemo uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simemo uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simemo uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nohinoso kakimo uyo.

³¹ Honingkano hungkuno tiffinjoso olenoho. Kiko hi kumo'nonto simemo kumo'ningkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso honingkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.

³² Ose ulahoningki hwe honingkano hungkuno lutihwamojo sohwo Jisasi mo ulimento, Ou Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nehopi lohino. Anitu kako'nohini nakwoe Anituyoho. Anitu nom'nehwo mohumuyoho.

³³ Ou, jije simemo, jije huno, jije yokumpohn'nyo Anitumo hopi'nono uyo. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso honingkano hufa'umo iningkowaso'manji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yafo'ne yahu fonjokisasiyo yo'mayo Anitumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

³⁴ Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syafi+syonto uli+mento, Kikine'no Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahon+ngki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisas+mo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

*Jisas hofi+kimo Kilais sohwo tihwolo ulohon+mentisofoho.
(Matiyu 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Jisas Anituye ango engomo hwe moya'mi pi'ningo engomo lutihwamentisoso uli+mento, A'amu Jutafe honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa olo hungkunolo peho'no lutihwa'wo'n+ngkohoho. Kilais kako oso Anitu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi liwo'n+ngkohoho.

³⁶ Anituye Towahuno Wop+ingo hohonta olo hungkunolo Ntefit+ye si+meho mo'mo ho'nasyohon+ngki Ntefit ole mt+'mokumento,

Anitu kako nje Hwe Engo Kilais, Anitu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohomo ole uli+mento,

Kiko nje aho anga sohohta'ni fosyohumaho.

Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifi+ki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

Oso hungkunoso Ntefit mt+'mokumentisofoho.

³⁷ Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho li+mentiso so'no Kilais sohwo kako Ntefit+ye imuhwo imo'nyoso pipilo. Ose ulahon+ngki a'amu nupa'nontifi hungkuno wonyoangkafofoho syafi+hu+mentohofofoho.

A'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwafe yahinofoho.

(Matiyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jisas nom'ne hungkuno lutihwamento, Sekwo a'amu honingkano hungkuno lutihwawo'n+ngkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiy+mno. Hofiko hofi+koe yofe engo somne'no hwapi+fe sawemo yontifi honingkanopo emoy+wo'n+ngkohofofoho. Osopo emoyontan+ngkofi hwe moya'mi hofi+kimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho uliwo'n+ngkohoho so'no umo'n+wo'n+ngkisofoho.

³⁹ Oso'nji hofi+ko tajo ango somo a'amufe si+manopo humayo'no umo'n+wo'n+ngkisofoho. Oso'nji hofi+ko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo si+mo'mjo so'no umo'n+wo'n+ngkiso hwafoho.

40 Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango hiso hofiko'ne nihu'nahone emawo'n'ingkohofihwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

*Apwojo fisi Anitumne'no hamniyoho
ho'nahumentisofoho.*

(Luk 21:1-4)

41 Jisas kako Anituye tajo ango engo somo a'amu Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofiko ipofomo ho'nosyontan'ngkofi uhwonimentisofoho. A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'n'ingo ho'nahumentohofofoho.

42 Apwojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho.

43 Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho lutimanto ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo apwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono Anitumne'no ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

44 Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofoho. Olo apwojo losi kako hamniyoho mokosyohumunyoso hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso nihu'no aniyoho.

13

Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no Jisas ulimentisofoho.

1 Jisas kako Anituye tajo ango engo mta'ango sohwo noswopahon'ngki inomokomoyo fihwo ulimento, Nakwoe Loneti'hwayo sohwo, timo uhwonyo. Olo ango wonyoangkafofoho. Sojo wop'ngo'nji molinyofoho.

2 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Olo ango engo lomo luhwonalokuno. Hwangku olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o hofiko olo ango wop'ngo losomo mti'hupekuji womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas yo'mayo tango m'ikun'imposo i'mofapone so'no limentisofoho.

(Mat'iyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisas kako hwof'iki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni An'ituye tajo ango engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jem'is, Joun, Ent'ilu hof'iko'nohini Jisas'imo u'mant'ifi ulohon'imentohofi,

⁴ Oso hungkuno ntonalohinoso s'ikuno ntisomo imo'noneto. Oso s'ikuno somo nakwo pipi yaneto. We'enenepi u'mofapmmontolaho.

⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngkohofi Jisas uloma'mento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiy'mno.

⁶ A'amu pi'n'ingo engo i'mofap'ikui hof'iko nje yofe nt'ikui ole sel'ifitnnefoho, Ngko K'ilais hwo'nyoho. An'itu n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose sel'ifijoso a'amu pi'n'ingo hof'ikoe hungkunomo in'ngkafitnnefoho.

⁷ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hof'iko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne oso hungkunoso nupa'n'ngkuji iyoho senyo'eno. O'o oso yo'mayoso i'mofap'hwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo s'ikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁸ Hwangku a'amu temtitofu kengo sohwanji temtitofu nom'ne sohwanji hof'iko ikujoho fongki'n'fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n'fitnnefoho. Hwaho ang'o'meemo hwom'hwu y'hwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango m'ikun'imposo t'ifi no'mo weho.

⁹ Yo'mayoso uhwon'ngkuji sekwo i'waho ito'no fiy'mno. *Kaun'soli'njopo ipesemotafitnnefoho.* Hof'iko tajo ango somo sekumo ikujoho nosefongkupitnnefoho. Hof'iko ngkimo monje wenisyano l'ikui hof'iko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowant'ifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwa mo nje hungkuno wolut'ihwant'ifeho.

¹⁰ I, s'imo'mo a'amu hopi'nono ang'o'meemjoso nje hungkuno wop'ingo upa'n'ngkujo'no t'ifi s'ikuno moi'wo imo'nonefoho.

¹¹ Hof'iko noset'maf'ikui hungkuno m'hwajiyo ango somo mesehumat'ipijo sohonta selohon'fitnnefoho. Sekwo hungkuno ujoso'no huno pi'n'ingo syaf'isiyo'eno. O'o, osohonta An'itu sekwoe s'mehomo hungkuno ho'nasesy'hwoso'no sekwo ul'fitnnefoho. Oso hungkuno

hiso sekwoe'maho. O'lo Anitu ye Towahuno Wopingo oso hungkunosono lonefoho.

¹² Osohonta a'amuso koningkwa'wehumo hungkuno liwo'n'ngkohoho so pono ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjasehufitnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kaningkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'n'ngkuji fonjahufitnefoho.

¹³ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnefoho. Hwapingoso nje yofeso sekumo weho. I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontaningkuhwosi sikuno ae'uyo imo'nososo Anitu oso huhwo sohomo utimanefoho.

*Yo'mayo wonyo hwapingo sohwo i'mofaponefoho.
(Matiyu 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ Hohosohonta yo'mayo nihu'no wonyo hwapingoso ango kakine'no masyuyo'ne somo hwasyoponoho linyo sopo lohofihwoso'no uhwon'fitnefoho. Ose uhwon'ngkuji youwo likuji a'amu Jutiya humalofoso hwofiki'nyo pone'no hiyaso s'fitnefoho. A'amu olo hungkuno loso atofolo loso sohwo huno ito'no wosyafisyono.

¹⁵ Hwe fihwo antifepo humaso sohwo kako hwahopo piwelikofaohwosi olo wonyo hiso uhwon'ngkuhwosi kakoe ho'yangyo yo'mayo so'no kakoe angomo maswonehoho.

¹⁶ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawenefoho. O'lo, le'mo'nohino lohofonefoho.

¹⁷ Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofanni mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hofiko hiyaso komo'no le'mofoso pipilo.

¹⁸ Olo sikuno hiyaso le'mofone'ne wojoso sikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁹ Olo tohino tipemayo sohonta'ne'no selalokweso mikun'imposofoho. Anitu simo'mo yo'mayo mt'i'mokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofoso sohonta, lohonta, olo hwaholo oso tohino pa'nyoso m'mofapefoho. Olo tohino engo tipemayo lohonta yakolo'nnyofoho. Tifi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

²⁰ Oso sikuno tohino mayo somo Anitu kako tifo mmokiyomanji a'amu nihu'no hopi'nono poyo nto imo'n'fijo'nesohilo. I oso'no Anitu kakoe a'amu uhwasopo'mentiso somne'no huno syafisyihwosi sikuno oso tohino mayo so'no tifo imokumne'ento imentisofoho.

21 Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwon+mno. Kɪlais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo selososo, Uhwon+mno. Kɪlais oso nompō humaho. Ose selɪkujo'no sekwo hofɪkoe hungkunomo tɪfi inɪngkayo'eno.

22 Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko Kɪlais hwo'nyoho. Nom'nihwo Anɪtuye hungkuno hwasyo lutɪhwayo sohwa i'mofapɪkuji yo'mayo wonyoangkafo yamofo sekumo esetɪhwafitnnefoho. A'amu Anɪtuye hungkunomo esetɪhwafitnnefoho. A'amu Anɪtuye hungkunomo minɪngkayo'njo hopi'nohinoso oso hisofe hungkunomo inɪngkafitnnefoho. I, Anɪtuye a'amu neso hungkuno hwasyomo unɪngkowanɪfitɪkeno likuji yo'mayo wonyoangkafo yamofo esetɪhwafitnnefoho.

23 Oso'no sekwo tɪmo ito'no uhwontohumamno. Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwonɪfijo so'no huno ito'no seyonefoho

A'amufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.

(Matɪyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 Oso tango hiso moi'wo imo'nɪngkuhwoso'no mofehi'nyo sɪkwo'mno imo'nɪngkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi

25 hntokwaliyo ahwomonta'ango nopɪwasyonefoho. Yo'mayo ahwomomjo yokumpohn'nyo yomo yomo ifitnnefoho.

26 Oso hiso i'mofopahonɪngkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo mɪkunɪmposo'nji kakoe pomponaho engo'nji noponefoho.

27 Hohosohonta Anɪtu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwajɪhwosi angomeemjo a'amu uhwosopomentsiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo somo mɪhwofojonefoho.

Iyoswo yonɪmofoso uhwonɪngkuji ole huno waseyono jefo umontoe'nefoho.

(Matɪyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon+mno. Uyonɪmofoso uhwonɪngkuji jefo uyɪmonte'nefoho.

29 Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwonɪngkuji huno ole waseyono. Kakoe sɪkuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

30 Hungkuno nehopi waselɪmonne'no yohono. Hwe moya'mi olopo hwaho lopo nohumentanɪngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³¹ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowentiwonefoho.

*A'amu hopi'nono oso sikuno so'no huno muyonefoho.
(Mat'iyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)*

³² Oso sikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomo'mjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo Anitu kako'nohini huno uyalofoho.

³³ Oso sikuno hiso sekwo huno maseywoso'no sekwo ito'no fohontohumamno.

³⁴ Piso'mo'nyo ikutoho. Pahnnimo hungkuno upa'nimno. Ngko olo pa'nyo hwo'nyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo wa'mo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo anga'no anga'nohino sohwo syoho yano ulofihwosi hwe hoku'yo mokosyohumayo sohomo ole ulimontono, Ito'no uhwontohumaho. Ose ulihwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulimonto,

³⁵ Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho. Sikuno'njilikeno. Sikwo'miyomtikeno. Yihufo yokajo'njilikeno. Imingo ne'njilikeno. Ose'manji timo ito'no fohontohumamno.

³⁶ Sekwo saho fosyowentaningkuji kako komo'noponoho likuji ito'no fohontohumamno.

³⁷ Oso hungkuno seloheso a'amu hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no fohontohumamno.

14

Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo fonjosyane'entifi hnnimentohofofoho.

(Mat'iyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ A'amu Jutafe Sikuno Engo imo'nyo sopo i'mofayo'ne sikuno hufa'u wentaningki oso sikuno simo'mjoso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyofoho. * Sikuno nom'nehwi hofiko wopayo engo mokamo'nnyoso nimotofofoho. Oso sikuno engo hufa'u m'mofape sohonta sikuno hufa'u nowentaningki oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji uhu'mokontifi, Hofiko Jisasimo aho hiyaso'mo kehwasi nofonjosyane'entifi honingkano'no tipmmentohofofoho.

² Ole hnnimentohofi, olo hiloso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontaningkuji aho kehwaso'no nonahoningkuji, a'amu hofiko nakumo ikujoho

* 14:1: Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sıkuno Engo homo somo nakwo Jisasımo aho kehwaloho. Ose hnnımentohofofoho.

A'mu fisi Jisasıye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso usohumentisofoho.

(Matıyu 26:6-13; Joun 12:1-8)

³ Jisas kako Saimounıye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hofi'ko'nji wopayo nontanıngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo so'no hamniyoho mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwanıpo lohofonto Jisasıye mnokinopo mijo sohumentisofoho.

⁴ Nosısyontanıngki a'amu fihwa uhwonontıfi sımano hintotohino umnıngkahonıngki hnnımentohofi, Oloso wopıngo'maho. Hwone mijo wonyoangkafoso siki sısiyoso peho'neto.

⁵ Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho mıkunımposo (300 *tenaliyo*) † nejpontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no uyıhwanesohilo. Ose hnnontıfi a'mu simo yoka ulımentohofofoho.

⁶ Yoka ulahonıngkofi Jisas ulımento, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no olosimo sımeho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wopıngo ntohokwoho.

⁷ A'amu yo'mayo umofonyo iwo'nıngkohofoso sekwo'nji ne'nohino humawo'nıngkohofofoho. Sekwo hofi'kimo ufo'mantıfi'manji nohono ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohumantı'mne hwonı'maho.

⁸ Olo hiso ntohofisoso wopıngofoho. Kako nakwo a'amufe pijafı pi'nımomo woho'nosyano lontani ehulohofıwo'nıngkuhwone hopaso ehontohokwoho.

⁹ Hungkuno nehopi waselımo. Ango yawojo'meemo nje hungkuno wopıngo a'amu somo ulıkujoso olo a'mu losi ntohofiso sotne'no ulıfitnnefoho. Oso'no a'amu pi'nıngo engo olo a'mu losimne'no syafıhupitnnefoho.

Jisasıne'no Jutas a'amumo tokoyo'ofı imentisofoho.

(Matıyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Osohonta Jutas Isıkaliyout kako Jisasıye inomokomoyo a'amu aho hopi'nono sıfe mta'ni hufa'u uhwsopo'mentiso sohwo kako oso a'amu tajo ango syoho'njo yofı engo'njo

† 14:5: *tenaliyo* —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo sıkuno anga'nohino'no *tenaliyo* kenga'no ma'masofoho. *tılı huntılet* 300 *tenaliyo* so oso hamniyoho soswo anga'nohino'nefoho.)

sohwamo Jisasine'no aho kopitnne'no ufo'ma'mo lonto hofikoe angopo u'ma'mentisofoho.

¹¹ Hofiko nupa'nontifi simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki oso hiso'no hamniyoho wokijopano ulimentohofoho. Oseso Jutas Jisasimo utihwamne'ento hon'ngkano imofo'ne syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo somo wopayo nimentohofoho.

(Matiyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹² Sikuno Engo simo'mjo Wopayo Feejo Lohonimotofu Sikuno somo hofiko yahu fonjahumotofu sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasimo ulimentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo † osomne'no wopayo naneso nti'mo nti'mo esyohumanehwono.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ulimento, Siko antime engo sopo nowehosisi osopo hwe fihwo kako mitihwontoho'njo sohomo uswo'n'ngkohosisi kakimo tifi fin'ngkuno.

¹⁴ Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwejohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntipu wonantaneto. Ose lehwejohoho.

¹⁵ Ose ulohosiso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetihwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto uhwantimentisofoho.

¹⁶ Uhwatimentisoso siko nowenji antime engo sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ulimentiso hopaso tipema'mentisiyefoho. Notipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

¹⁷ Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji i'mofapmmmentohofoho.

¹⁸ Hofiko epohumayopo wopayo nopemo'nowentifi nonontan'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nanihumonte hweho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hofiko simeho tango uyimentisofoho. Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisasimo ulimentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ulimentohofoho.

† 14:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

²⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Nje inomokomoyo sohwasi hwe anga'no sekwo'njo mta'angohwo ngko'nji wopayo mijomo yomahwe oso hunonoho.

²¹ A'amu An'ituye hungkuno lut'ihwamotofo sohwa iyoswomo mt'i'mokumentohofu pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n'montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwaso tokoyo'ofu ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wop'ingo'nesohilo. Ose ul'imentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.

(Mat'iyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²² Hof'iko nontan'ngkofi Jisas wopayo nomanto An'itumo isamoyoka ulonto kut'ikuju lohofonto hof'ikimo uyonto ul'imento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho.

²³ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'njosu nomanto An'itumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwaso uyahon'ngki hof'iko mijo n'imentohofofoho.

²⁴ Jisas ul'imento, Oloso nje hon'iyofoho. A'amukune'no us'ihumahono. Olo hon'iyoso ngko An'itu'nji sekwo'nji makot'iku'nyo'ne us'ihumahono. Nje hon'yo losomo An'itu uhwon'ngkuhwosi sekwo An'itu'nji makot'iku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁵ Upa'n'imno. Hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no man'imnehono. Manyo'njo uy'imnoho. O'lo An'itu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo n'imnefoho.

²⁶ Ose ulohon'ngki hof'iko ta anga'no lont'ifi noswapont'ifi hwof'iki'nyo Oulif'ine'no kotas'imentohofofoho.

Jisas Pitamo ul'imento, K'iko hohujo ukinjan'imo'monnoho.

(Mat'iyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

²⁷ Jisas ul'imento, Sekwo ngkimo n'ihwaj'ikuji hiyaso wohumpeent'ifeho. An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu yahu *sipsip* mokosyohumayo sohomo fonjasy'ikuju'no yahu sohwa hiyaso wohumpeent'ifeho.

²⁸ I oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no s'imo'mo sepo'mnefoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hof'iko ko kuhwot'i'mopijoso ngko mokuhwot'i'monehono.

³⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi wakil+monne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo yi+hufo to+ika yoka hufa'u malontan+ngkuhwosi k+ko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u si+hune ole ul+monnoho. Ngko Jisas+mnne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoj'o'no yi+hufo sohwo yoka wal+montonoho.

³¹ Ose ulahon+ngki Pita ni+hu'no yokumpohn'nyo ul+mento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikumne'no huno maniyohoyohoho eso mul+mnehono. O'o ngko k+ko'nji fonjan+siyo so'manji oso hungkunoso mul+mnehono. Ose ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo osenohino mjul+m+mentohofofoho.

*Jisas Ngket+semani sopo An+tummo jomo ul+mentisofoho.
(Mat+yu 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Hof+ko Ngket+semani iyo uyo syoho sopono umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwo ul+mento, Olopo foyohumamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ul+mo.

³³ Ose ulonto, kako Pita, Jem+is, Joun'nji nut+manto we'enepi nowent+fi Jisas si+meho tango m+kun+moposo umentisofoho.

³⁴ Oso'no Jisas ul+mento, Nje si+meho tango mokun+mposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wan+mokumtol+keno. Olopo sekwo ito'no foyohumaf+kui nohontohumamno.

³⁵ Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento kako An+tummo oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofo'ne jomo ul+mentisofoho.

³⁶ Ole ul+mento, Mpohwo, k+ko yo'mayo hopi'nono ihn-nehino. Olo tango ni+masoso wae feen+mofa. I oso'no nje ni+mo'nyo somo in+ngkahutoho. O'o ji+je kumo'nyo somo ti+fi fin+ngkayo.

³⁷ Ose ulonto nol+kokwaponto inomokomoyo sohwa uhu-mojohamentiso sopo saho foyowentan+ngkofi u'manto Pitamo ul+mento, Saimoun, saho peho'no foyawotnno. K+ko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.

³⁸ Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohumaf+kui sekwo yamofa ne'masoso yahino wonyo somo nop+wesyanoho li+kui Mpohumo jomo ul+mno. Sekwo wop+ngo'nohini uyano ko li+fijosos sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

³⁹ Ose ulonto, we'enepo nowento hungkuno An+tummo nto ul+mentisoso apa'no ul+mentisofoho.

⁴⁰ Ose ulonto asomo ponto uhwon+mentisoso inomokomoyo sohwa ti+mosaho engo un+ngkahon+ngki saho

fosyowentaningkofi u'mahoningki hofiko wonimango'no yontifi nakwo pehofo ulanehwono lontifi imentohofofoho.

41 Jisas Mpohumo apa'no jomo ulonto asomo noponto ulimento, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Nta'noho. Nje sikuno moi'wonoho. Ihwoni, A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofoto nto imasofoho.

42 Sekwo filikampno. Wohwano. Uhwonimno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofoto ntoho'maso sohwoto pohoho.

A'amu Jisasimo aho ko'mentohofofoho.

(Matiyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

43 Ose lontaningki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopinono sife mta'ni hufa'u sohwo komo'no i'mofapmmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji a'amu pi'ningo engo itokuso'njo hosimno'njo sohwamo lutimahoningkofi Jutas kako Jisasiyepono ipemotamentisofoho.

44 Jutas oso a'amu sohwamo yamofoto itihwayo'ne ole ulimento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'nimeso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohumo sekwo aho kekujifi pemotawomno. Ose nto ulimentisofoho.

45 Oseso Jutas Jisasiyo u'manto ulimento, Nje Lontihwayohwo, ulonto hinjoho hu'nimentisofoho.

46 A'amu sohwa ose uhwonontifi Jisasiyo aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

47 Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwasiyepento kako oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahaningki halohoso piwahu'mentisofoho.

48 Jisas ulohonimento, Sekwo a'amu hufo iwo'ninkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

49 Sikuno engolopohamo ngko sekwo'nji Anituye tajo ango engo somo Anituye hungkuno lutihwahonngko sekwo osopo manikoso'njo iwo'ninkohofihwasoho. I oso'no hungkuno hohonta mti'mokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso ntohofohoho.

50 Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasiyo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

51 Hwomu fihwo kako hwapi'fe'nohini inyohwo Jisasiyo tifi iningkowahaningki a'amu sohwa hwomu sohumo aho wokano lontifi imentohofoso

⁵² hwomu sohwoe hwapife mokoloswoma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

A'amu 'kaunisol' sohwanne'no Jisasimo ipemotawomen-tohofofoho.

(*Matiyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24*)

⁵³ Hofiko Jisasimo a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo hwe engo sohwoe pone Anitumne'no jomo limojo sohwoepono ipemotapontifi angopo u'mofopahonngkofi a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji, a'amu honngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko *kaunisol* syoho so'no uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁴ Pita Jisasimo ko inngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'm+wesofoho. Kako hwe engo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njo sohwanji toho imokinimentisofoho.

⁵⁵ Pita nohumentanngki angomno a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo hopi'nonohino sohwanji Jisasimne'no hungkuno tango'njo poyo imo'nyo'ne wotipeentifi ko imentohofoso

⁵⁶ a'amu pi'nnggo Jisas yo'mayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontifi hofikoe hungkunoso kengo kengo limentohofofoho. A'amu hufa'u hungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolikafontifi hwasyo hungkuno ulimentohofi,

⁵⁷ Olo hungkunoso upa'nimalohwonefoho.

⁵⁸ Jisas ole limasofoho. Anituye tajo ango engoso a'amu aho'nji molimentohofoho somo ngko wae weeo'mnoho. Sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no nom'ne ango engo wamolimonnoho. Aho'nji wamolimontimaho.

⁵⁹ Ose lontifi, Hwasyo hungkuno pi'nnggo lokwoposiwatimentohofoso ne mmo'nyofoho.

⁶⁰ Oso'no hofiko Jisasiye hungkuno tango'njo so'no wonyopi tpeehonngkofi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo ajwopo nolikofalohofonto, Jisasimo ulimento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofo losofo.

⁶¹ Ose ulahonngki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyo humamentisofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo apa'no ulohonimento, Anitu nakwo a'amu Juta hn'nimo nefe'mayo'ne lokuhwatimentiso hwsilaho. Anitu nakwo kakoe yofe ho'nomawo'nngkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwsilaho. Awolaho.

62 Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap'ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho.

63 Jisas ose ulahon'ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwa simano hintotohino umn'imentiso so'no kakoe hwap'ife manji'mofo we'enehwo sis'impento ul'imento, Nakwo nom'ne a'amu Jisas'mne'no hungkuno jo'neso johoh peho'no ulanehwono.

64 O'o sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n'ngkohoho. Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

65 Ose lont'ifi a'amu fehohnjo sohwa Jisas'mo memijo uyat'mofont'ifi Jisas'mo ikujoho fonjont'ifi ul'imentohofi, T'ihwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahon'ngkofi a'amu mekinon'jo sohwa Jisasiye simo'mango sopo aho pehusi'mentohofofoho.

Pita ole l'imento, Ngko Jisas hne'no huno maniyohoyohoho.

(Mat'iyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

66 Nofonjontan'ngkofi Pita angkuhwafopo nohumentan'ngki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,

67 Pita toho imokinontan'ngki uhwononto ul'imento, K'iko Jisas Nasalet nta'ango sohwonji emoimotnno hwosoho.

68 Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Hwasyo lohino, Oso hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nol'ikafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.

69 Osopo nohumentan'ngki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu mofoponjo sohwo ul'imento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisas'mo t'ifi inomokomoy'wo'n'ngkiso hweho.

70 Ose ulahon'ngki Pita apa'no awonoho ul'imentisofoho. Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohoho sohwa Pitamo apa'no ul'imentohofi, Nehopeho. K'iko hof'iko'nji emoimotnno hwosoho. K'iko Ngkalilinta'ango hwosoho.

71 Ose ulahon'ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Ngko hwasyo hungkuno sel'meso Anitu tohino wontapono. Oso hwe sekwo ntohoho sohwo ngko yofe m'hwofe'njo hweho. Nehopi lohono.

72 Ose ulahon'ngki komo'no tos'ika yoka apa'no l'imentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno

ulimentiso so'no huno syafihu'mentisofoho. Jisas ose nto ulimentisofoho. Yihufo tosikasoyoka hufau lososo sohonta Pita kiko ngkine'no mango hufau sihune ole walimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ulimentiso so'no Pita syafisyonto humotaho engo limentisofoho.

15

Hofiko Pailotiyepono Jisasimo ipemotapmmmentohofofoho. (Matiyu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Imingo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu honingkano hungkuno luthwamotofo sohwanji *kaunisol* a'amu hopi'nono nuhu'mokontifi Jisasimne'no hnnimentohofofoho. Nohnontifi Jisasimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono Jisasimo ipemotapmmmentohofofoho.

² Ipemotopahonngkofi Pailot Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe hwe engo hwosilaho. Ose ulahonngki Jisas ulimento. Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

³ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailotimo hwasyo hungkuno Jisasimne'no mjalimentohofofoho.

⁴ Pailot Jisasimo apa'no ulohonimento, Oso hungkuno pi'ningo kikine'no mjakilmihwofo upa'nngkinoso kiko aku hungkuno pehofo ulimto.

⁵ Ose ulahonngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahonngki Pailot yomo yonto huno pi'ningo syafihu'mentisofoho.

Pailot Jisasine'no ulimento, Iyomo fonjinto'ofahumno. (Matiyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

⁶ Soswo huhwo huhwi oso sikuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo ni'hu'nahone isihutofihwatmojofoho. A'amu Jutaso hofiko hwe fihwoe yofe ulahonngkofi Pailot hofikoe hungkunomofi inngkamojofoho.

⁷ Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hofiko hofikoe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohwo ikujoho nofonjontifi a'amu fehohnjo somo fonjosyahonngkofi impo'angomo intofahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.

⁸ Hwe moya'mi pi'ningo engo uhu'mokontifi Pailotimo u'mantifi ulimentohofi, Olo Sikuno Engo lomo kiko hwe

anga'no impo'ango mta'ni usihutofihwatimonntaho. Oso yahinoso apa'no fiyo.

⁹⁻¹⁰ Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ulim ento, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohumo ngko usihutofono lasenngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ingo engo Jisasimo isihutofihwajiyo'ne ulimentohof so'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no simano hintotohino umnngkahonngki Jisasimo aho ko'mentohofofoho.

¹¹ Ose ulahonngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko a'amu ajwo sopo lohofontifi a'amufe simehomo ulikofantifi ulimentohofi, Mpolapasine'no ulimno. Jisas nakwolaho. Mpolapas usihutofo. Ose ulimno.

¹² Ose ulahonngkofi Pailot apa'no ulohonmento, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohomo ngko pipi uloho'mnehono.

¹³ Ose ulahonngki a'amu hopi'nono joholimentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁴ Ose ulahonngkofi Pailot ulohonmento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahonngkofi a'amu johomohm'no liwo'nmentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁵ Ose ulahonngkofi Pailot hofikoe simeho wopingo umo'nono lonto Mpolapasimo isihutofihwajonto, kakoe hwe itokuso'njo sohwa ulim ento, Jisasimo impe'nji fonjikuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ulimentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasimo sitof ulimentohofofoho.

(Matiyu 27:27-31; Joun 19:2-3)

¹⁶ A'amu huhwo sohwa Jisasimo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotaswontifi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa'ne'no joholutimantifi uhwonimno ulimentohofofoho.

¹⁷ Nuhu'mokontifi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisasiye sangopo ho'nasyontifi impe yongo'njoso nokikisontifi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho.

¹⁸ Ose imentohofoso, Jisasimo atife itihwantifi sitof ulimentohofi, Ou hwe engo sohwo si kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'nngkino sohwo silaho.

¹⁹ Ose ulontifi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwaningo fonjontifi memijo simanopo yatu'mo lohofontifi Jisasiye yofe ho'nomayo'no hwomtame poji uloho'mentohofofoho.

²⁰ Hofiko sitof moi'wo ulontifi manji'mofo miyo'nohinoso yojasyontifi kakoe manji'mofo

uloho'mentohofofoho. Ose yontifi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne spono ipemotasi'mentohofofoho.

*Hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matiyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)*

²¹ Nosontifi hwe nom'nehumo uswonim'entohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Alekisanta'nji Lufosiyo kan'ingkwowweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemmne'no wasimo lonto ko yahon'ngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulim'entohofi, Jisasiye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.

²² Ose ulontifi Jisasimo hwofiki'nyo we'e Ngkoulikota sopo ipemotasi'mentohofofoho. Oso yofe Ngkoulikota hwapingo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.

²³ Osopo sim'ofontifi tohino umnonoho lontifi hofiko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasimo uyahon'ngkofi kako nimentiso'maho.

²⁴ Manyo'njo yohon'ngki hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyantifi hofiko syohi'nyo yontifi Jisasiye manji'mofo yo'mayo so'no tihwo woma'mtolikeno lontifi yamofo imentohofofoho.

²⁵ Mofehi'nyo im'ingo'nji (9 kilouk) Jisasiye iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁶ Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mtim'okumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasiye iyo mnokino sopo hofojahumentohofofoho.

²⁷ Hwe hufa'u ikujoho'nji hufon'ji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁸ [Hohonta hungkuno mtim'okumentohofoso oso sikuno somo ne imon'imentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentan'ngki a'amu huhwo wonyo hweho lim'entohofofoho.]

²⁹ Hwe moya'miso nopohotawentifi mnok'ingkwa'n'ngkwa'nyy yontifi sitofo ulim'entohofi, Kiko ole l'wo'n'ngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umon'nimontonoho. Ose ulontifi tikafo jimentohofofoho.

³⁰ Kiko fo'ma'nyo. Ose ulontifi ulim'entohofoho, Iyopo nta'ni fikotape. Ose ulim'entohofofoho.

³¹ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno luti+hwamotofo sohwanji hofi+ko a'amu ajwo somo lohofonti+fi Jisasi+mo sitofo mohm'no hnn+mentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n+ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.

³² Kako Kilais Anitu uhwat+mentiso hweho. A'amu Isilaelife yofe engo'njo mokosyohumayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotap+hwoso'no uhwon+ngkuhwasi nakwo si+meho hi'ntnnono uyantanoho. Ose lont+fi ti+kafo j+mentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohoho huhwa'u'ntnne'no Jisasi+mo sitofo ul+mentisiyefoho.

Jisas poyo imo'n+mentisofoho.

(Matiyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

³³ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kilouk*) oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki mofehi'nyo li+mentisofoho.

³⁴ Sikuno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas joho mohm'no li+mento, *Eloui, Eloui, lama sapak+tani*. Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje Anitu, nje Anitu, peho'no ni+sikwojantokuno.

³⁵ Ose lahon+ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nonti+fi huno muyahon+ngki li+mentohofi, Upa'n+mno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uya-hon+ngki li+mojo sohumne'no joho lalofoho.

³⁶ Hwe fihwo komo'no nowento hwap+ife we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ul+mento, Hofahiyo. Nakwo uhwonto-humano. Ilaija nop+hwosi iyo mta'ni ufo'ma'mtol+keno.

³⁷ Ose ulahon+ngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'n+mentisofoho.

³⁸ Poyo imo'n+ngkahon+ngki hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwap+ife engo oso ajwopo ango we'e Anitu humayo'nefoho li+motofoto sopo hoku'yopo pmpil+peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sis+impo lohofonto hufa'u imo'n+mentisofoho.

³⁹ A'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye si+manopo lohofonto, Jisas poyo imo'n+ngkahon+ngki uh-wononto ul+mento, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho.

⁴⁰ Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofonti+fi Jisasi+mo ti+mo humuhwontohumantohofofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Mak+tola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem+is hwe songo sohwo'nji Jousep+njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho.

41 Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hofiko tifi in'ingkawentifi ufo'ma'mentohofofoho. Oso moya'mi sofa Jisas+nji Jelusalemne'no pmentohofofoho.

*Hofiko Jisasiye pijafo sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Matiyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)*

42-43 Oso sikuno Filaita somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako kaunisol syoho'njo hweho. Kako hwe wop'ngo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofofoho. Kako oso hwe Anitu uhwatimo limentiso sohwe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho. Kako sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syafisyonto kako iyoho we'e ko un'ingkahon'ngki yokumpohn'nyo imo'nonto Pailotimo u'manto Jisasiye pijafo mayo'ne ulohon+mentisofoho.

44 Ose ulohon+mentisoso Pailot yomo yonto syafihu'mento nto kape'n'ingkohoho. Ose syafisyonto hwe engo itokuso'njo sohomo joho lut+manto ul'imento, Jisas poyonto limo'n'ingkohoho.

45 Ose ulahon'ngki eno ulahon'ngki Pailot Jousep+mo ul'imento, E'wano. Pijafoso maho.

46 Ose ulahon'ngki Jousep hwapife halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisasiye pijafoso iyo mta'ni nomanto hwapife somo ifohumpento sokimomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il'imentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yiwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

47 Maliya ango Makitolanta'angosi'nji Maliya Jousisiye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofoho sopo uhwon+mentisiyefoho.

16

Jisas apa'no lika'mentisofoho.

(Matiyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

1 Sikuno iyoho humayo'neso nto memjaofahon'ngki Maliya ango Makitola nta'angosi, Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji Saloumi'nji hofiko hwone mijo akino'njo Jisasiye pijafomo ehulohofone mpe imentohofofoho.

2 Mo'n'ngka Sante im'ngo'nji iyoho longkon'ingkahon'ngki hofiko nolikafontifi Jisasimo ho'nahumentohofoho sopo umentohofofoho.

3 Nowentifi hnn+mentohofi, Oso sojo m+kun+imposo hofiku'yopo pijwahumalofoso tihwo wom-eho'nonaofimontolo.

⁴ Ose hnnontifi uhwonimentohofoso sojo mikunimpososo nto meho'na'mentohofu uhwonimentohofofoho. Nto hwo-sompeehumentohofofoho.

⁵ Oseso sokimo somo noswontifi uhwonimentohofoso hwe songo hwapife halojo sawemo'njo sohwo moya'mi sofafe aho angahohnta'ni nohumentaningki uhwonontifi hofiko yomo yomo imentohofofoho.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo ulimento, Sekwo yomo iku-toho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'ango a'amu fonjinto'ofohumalofo sohune'no tipeelokwofo. Kako nto likakwoho. Olopo mohumuyoho. Uhwonimno. Noho'nohumalofo sopo aneponoho.

⁷ Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sohwamo ulimno. Jisas Ngkaliline'no simo'mo nto sepo'maho. Ose ulimno.

⁸ Ose ulahoningki noswapontifi yomo yomo yontifi komo'no umentohofoso iyoho unimentiso so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwonimentohofu so'no mulimmentohofofoho.

Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasimo uhwonimentisofoho.

(Joun 20:11-18)

⁹ Santemo iyohohwe'nji Jisas likofahoningki Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasimo kaki'no uhwonimentisofoho. Oso hisimo Jisas hohonta towahuno wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho.

¹⁰ Maliya nowento a'amu Jisasi'nji emmotofo sohwamo u'manto hofiko simoho tango'nji humotaho lontaningkofi,

¹¹ Maliya ulimento, Jisas songo humaho. Nuhwoningokohi'nyoho. Ose ulahoningki nupa'nontifi huno syafi'hu'mentohofi, Hwasyo nalohoho syafisyontifi a'mu hisiye hungkunomo simoho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo honingkanopo uswo'nimentisofoho.

(Luk 24:13-35)

¹² Hwangku hwe hufa'u hwa'u ango Jelusalem uliko'manji honingkanopo nowentaningki Jisas a'amu nom'ne pa'nningohwo u'mahoningki

¹³ siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo noponji inomokomoyo nom'ne sohwamo ulahoningki hofiko halo ho miyo'njo yontifi simoho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo u'manto syoho uyimentisofoho.

(Matiyu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁴ Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'no sohwa angomo nohumantifi wopayo nontaningkofi Jisas nu'manto yoka ulimentisofoho. Hwapingoso ole hofiko simeho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwa Jisas nto lika'maho. Nakwo uhwon'ingkuhwono ulahon'ingkofi hofiko hwasyo hungkunofoho huno syafihu'mentohofofoho.

¹⁵ Jisas ulimento, Sekwo ango'meemo humpekuji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopingoso flutihwafikuno.

¹⁶ A'amu oso hungkuno hiso nupa'n'ingkuji simeho hi'ntnnono sejap'kuji mijo mapijoso Anituye a'amu ne imo'n'ifitnefoho. A'amu oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo Anitu hofikoe hon'ingkanu wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.

¹⁷ A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso ole ifitnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnefoho. A'amu kengofe hungkunoso l'ifitnefoho.

¹⁸ Hofiko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne n'ifijoso poyo mmo'n'ifitnefoho. Hofiko a'amu mnokino'njo somo aho kisasy'kuji ngkimo jomo ntikujo'no wopingo imo'n'ifitnefoho.

Anitu Jisasimo ahwomomne'no uti'ma'mentisofoho.

(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

¹⁹ Hwe Engo Jisas sohwa hungkuno moi'wo nto losojwafahon'ingki Anitu Jisasimo uti'ma'mentisofoho. Nosonto Anituye aho angahohnta'ni humamentisofoho.

²⁰ Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowentifi Anituye hungkuno lutihwentan'ingkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufo'mahon'ingki hofiko yo'mayo wonyoangkafo yahon'ingkofi a'amu uhwonontifi ou, olo hungkunoso Anituye hungkuno nehopeho limentohofofoho. Hungkuno osohopeho.

Luk Olo Hungkuno Wopingo loso Luk mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta Luk soswo *teti* (30) mofonepo nto uyakolofahoningki mti'mokumentisofoho. Luk sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Luk sohwo a'amu uyohofaho syohoso wopingo imojo hweho. (Oso hiso Koulousi sohe engo 4 honingkano we'e 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komo'no mti'mokumentiso'maho. O'o, kako hano ne'no emoyonto a'amu Jisasimo uhwonimentohofoso mpoyo lutihwahoningkofi kako hungkuno fiso'nji uhu'mokonto mti'mokumentisofoho. Luk sohwo a'amu Juda hwo'maho. A'amufe Hwomu Jisas sohwo a'amu wonyo honingkanomo humentaningkujo somne'no notipemahwosi utimayo'ne pmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 honingkano we'e 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk a'amu Ngklik osomne'no mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Luk mti'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Luk olo iyoswo hiloso ntipo humanto mti'mokumentisotikeno a'amu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mti'mokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwapingo neso olenoho. Jisas sohwo nakwo a'amu so'nwi yahino wonyo yontaningkuwhoni asomo netimayo'ne pmentiso hweho. Oso'no nakwo hungkuno homo lomo atofu lhwasi Jisasimo tifi uningkohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilosimne'no mti'mokumentisofoho.

¹ Nje hwe engo Tiyoufilos sohwo, kiko nje hungkuno upa'nyo. Kilais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yo'mayo imo'nimentiso somne'no a'amu pi'ningo engo sohwa hofiko nakwo ifalifaliyo womti'mokano lontifi yamofomimentohofofoho.

² Jisasiye inomokomoyo shwanji nom'ne a'amu so'nji hofiko yo'mayo Jisas imentiso simo'mta'ango somo timo uhwonontifi a'amu nom'ne somo ulahoningkofi hofiko mti'mokumentohofofoho.

³ I, ngko huhwo'ni Jisasiye mpoyoso kikiyepono wolihwatimo lonji mti'mokalokweno. Sikuno pi'ningo

engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'n'ingo engo somo yo'mayo s'imo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno hwap'ingo neso t'ipemanji hungkuno ito'nohini kikine'no mt'i'mokalokweno.

⁴ Oseso yo'mayo hungkuno nto lokit'hwawo'n'ngkohofosomne'no nehopit'keno hwasyot'keno syaf'syohoj'i'manji olo hungkuno kikine'no kumt'i'mokiyalokwe losomo atofolohoji hungkuno neso wot'ipema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohomo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ul'imentisofoho.

⁵ Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helout sohwo kako hwaho Jutiya mokosyohumamentiso sohonta hwe fi-hwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo angosyoho'njo hweho. Oso syoho imotofo huhwo sohwa hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohumamentisofoho. Sekolaiya hof'iko'nji syoho imojo hweho. Sekolaiyafe ape hiye temtitofo huhwa oso syoho imotofofoho. Kako Mouses'ye kola'wehwo Eloun'ye imuyoho. A'mu hisi yofe Elisapeti'yoho.

⁶ Hisiya'u siko An'ituye t'imo sopo wonyohofiyo humamojiyeya'uyoho. Siko An'ituye hon'ngkano hungkuno ito'nohino somo in'ngkawenji hon'ngkano wonyo ane humamojiyeya'uyoho.

⁷ Siko mehomi n'ihu'no ane yaswoho. Hwap'ingoso Elisapet kako hwonjo ape humanto siko a'mane imo'n'imentisiyeya'uyoho.

⁸⁻⁹ Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofosohwa hof'ikoe s'ikuno An'ituye angosyoho somo syoho iyo'ne i'mofopahon'ngki hof'iko a'amu uhwosope yahinosoyont'ifi Sekolaiya sohomo An'ituye s'imana sopo lohofo'ne uhwosopo'mentohofofoho. Oseso kako oso angosajwo so'mo An'ituye angofoho liwo'n'ngkohofosopo noswonto hwamno pa'nyo akino wop'ingo'njoso An'itumne'no t'ikayo us'imokumentisofoho.

¹⁰ Sekolaiya kako oso t'ikayo us'imokontan'ngki a'amu pi'n'ingo engosohwa hof'iko mempo hohnta'ni nohumant'ifi Mpohumo jomo ul'imentohofofoho. Hof'ikoe yahino ose imotofofoho.

¹¹ Sekolaiya osopo nohumanto uhwon'imentisoso An'ituye a'amu ahwomomjo sohwo kako oso epohumayot'ikayo us'imokiyo aho angasohohnta'ni lohofontan'ngki uhwononto

¹² yomo engoyonto iyoho un'imentisofoho.

13 I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ulimento, Sekolaiya, kiko iyoho yohotoho. Anitu kako jije jomo ujo somo nto kupa'nimaho. Jije ape Elisapetisi kako hwomu woma'montonoho. Notipemahosisi kiko yofe ole muso Jouniyoho.

14 Hwomu huhwo sohwo i'mofopahon'ngkuhwosi siko simonyo engo uyanjiyoho. I a'amu pi'ningo engo hi'nji simonyo engo uyantifeho.

15 Hwomu huhwo sohomo Anitu kako yofe engo mulonefoho. Kako yo'mayo mijo yokumpohn'nyoso non'ngkuhwoloho. Kako kona'wohiye simeho mo'mo mnawentan'ngkuhwoso sohonta Anituye Towahuno Wopingo uhula'ofonefoho.

16 Kako Anituye hungkuno a'amu Juta somo ulihwoso'no hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikin-jaofikui hofiko hofikoe Hwe Engo Anitu sohomo apa'no un'ngkowan'ifeho.

17 Kako oso a'amu sohomo Ilaija hohonta Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwoe yokumpohn'nyo pa'nyo sohwo nohumahwosi kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimonte'no yoso sohumne'no a'amufe hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako Anituye hungkuno ulihwoso'no hwe sohwa upa'n'ngkuji hofiko hofikoe mehomi simeho afa apa'no wepufisyantifeho. A'amu simeho afa minyo'njoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofiko a'amu hon'ngkano wopingo'njo sofe huno apa'no wotipemantifeho. Oseso kako Hwe Engo sohumne'no a'amu ito'no wesyohumamontonoho.

18 A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahon'ngki Sekolaiya ulimento, I, pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape hi a'mane moi'wonoho. Jije hungkuno ne imo'nyoso ngko huno pipi wanimontolo.

19 Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Ngko Ngkepiliyel hwo'nyoho. Ngko Anituye simanopo lohofiwon'ngkohe hwo'nyoho. Olo hungkuno wopingo'ne kilohe loso'no Anitu kako lonihwatimaso'no pmmale hwo'ni ku'mahono.

20 I, kiko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo kiko simeho hi'ntnnono mantape so'no jije mango pikun'nyo imo'n'ngkohoji kiko hungkuno majo'njo uyimonnoho. Oso hopa nohumentan'ngkohoji yo'mayo kiloheso ne umo'n'montonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe sikuno somo ne imo'n'ngkuhwoso'no kiko hungkuno apa'no walimonnoho.

21 Oso hungkuno hiso hnnontan'ngki a'amu mempo

hohnta'ni uhwontohumantifi huno pi'n'ngo engo syafisyontifi ole hnn+mentohofi, Peho u'mahon'ngki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anitu'njopo nohumanto kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnn+mentohofofoho.

22 Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo mujo'njo imentisofoho. O'o kako ilo'nnyo hopa imo'nonto kako kakoe aho'nji'nohini itihwahon'ngki uhwonontifi ole syafi'hu'mentohofi, Sekolaiya kako Anituye anga we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso uhwon'ngkiso hwolikeno. Ose syafi'hu'mentohofofoho.

23 Kakoe syoho iyo so'no sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako kakoe angopono asomo umentisofoho.

24 Tifi sohonta kakoe ape Elisapet simeho ihn'nonto kako hiyaso'mo humentan'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Elisapet kako simeho'njo hon'ngkanonto ole hnn+mento,

25 Nje Hwe Engo Anitu kako ngkimo wop'ngo nt-hokwoho. Ngko mehomi mmo'nyo so'no won+mango nnontanjopo Anitu a'amufe timopo oso tango hiso wae yan+mokwoho. Ose hnnonto simonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no uli+mentisofoho.

26 Elisapet simeho'njosi humentan'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahon'ngki Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo Ngkep+liyel sohomo hwaho Ngkalili anga we'e Nasalet sopone'no lihwat+mentisofoho.

27 Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe hwehune'no uhwojano lontifi hwasopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofeso Jousepiyoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefitiye temtitofa mta'anga hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho.

28 Ngkep+liyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento uli+mento, Nje mupe mofehi'nyo'njoho. Anitu kako wop'ngo kilohofalofoho. Kako kiko'nji humaho.

29 Maliya oso hungkunoso nupa'nonto kako huno pi'n'ngo engo syafi'hu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwap'ngo neso pipineto.

30 Ose syofi'syahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo uli+mento, Maliya, kiko huno pi'n'ngo syafi'syohotoho. Iyoho kinyo'eno. Anitu kako kikine'no simeho wop'ngo umo'nalofoho.

31 Upa'nyo. Kiko simeho ihn'n'ngkiji hwomu aswo woma'monnoho. Hwomu huhwo sohomo kakoe yofeso Jisas'yo muso.

32 Kako hwe engo umo'n'imontonoho.

A'amu kakine'no ole wolantifeho.

Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo Anituye Hwomu hweho.

Ose wolantifeho.

Olo hwe lohomo kakoe ajuyohwo Ntefit yofe engo'njo hwaho mokosyohumamojo hopo sopo Anitu uhumatimontonoho.

33 Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumantihwone hweho.

Kakoe sikuno mokosyohumayo'neso moi'wo mmo'nonehoho.

Engolopohamo wawo'mtonoho.

34 Ose ulahon'ngki Maliya ulimento, Oso hiso pipi umo'n'imontolo. Ngko hwehwo manimahn'nyoho.

35 Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Hwangku Anituye Towahuno Wopingo kikiyepono pihwosi Anitu yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwoe yokumpohn'nyoso ufehu'mokakohumontonoho.

Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no a'amu ole wolantifeho.

Hwomu wopingo sohwo Anituye Hwomu Ne hweho wolantifeho.

36 Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Upa'nyo. Jije a'amu Elisapet a'manesi kako simeho'njoho. A'amu kakine'no hwonjo apefoho limotofosi kako simeho ihn'n'ngkahon'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho.

37 Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Anitu kako yo'mayo hwap'ingo sohwo yososo ne umo'n'imontonoho.

38 Ose ulahon'ngki Maliya ulimento, Ihwoni, ngko Anituye syoho ulohofi'nyoho. Kiko ngkimo hungkuno ntohinoso nolohino hopaso Anitu kako ngkimo wantohofono. Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo uliko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapetimo uhwonamentisofoho.

39 Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no esyohumanto nolikafonto kako hwofiki'nyo pone'no komo'no simentisofoho. Oso hwaho Jutiya ango we'e sopo s'mofapmmentisofoho.

40 Si'mofaponto Sekolaiya sohwoe angomo noswonto Elisapetimo nje a'amuyo ulonto hinjoho hu'n'mentisofoho.

41 Elisapet Maliyafe mampaho upa'nonto kakoe mehomi simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo kako yomo imentisofoho. Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wopingo Elisapetimo uhula'mo'mentisoso

42 Elisapet kako mango engo ole ulimento, Anitu kako moya'mi hopi'nonohino sofamo wopingo ulohofiwon'ngkiso somo kako kikimo wopingo kilohofoso yakolo'nnyo kiyoho. Oso mehomi jije simeho mo'mo mnawojo sohomo Anitu kako wopingo uloho'nnyo hweho.

43 Nje Hwe Engofe na'u siki ngkiyepono peho'no pohino. Ngko yo'mingi'nimaho. Anitu kako wonyoangkafo ntohofantofoho.

44 Upa'nyo. Ngko jije mampaho ngkine'no ntohinoso upa'nonji nje simehomjo mehomi mnawojo sohwo nolikafonto simonyo yohoho.

45 Oso hungkuno Anitu kilimaso somo kiko simeho hi'ntnnono uyimahnno so'no simonyo fiyo. Oseso Hwe Engo sohwo nokilimaso hopaso wakiloho'montonoho. Elisapet ose ulimentisofoho.

Maliya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

46 Maliya ulimento,
Nje mampahoso Anituye yofe ho'nomalokweno.

47 Nje huyo'mango Anitu nefo'mawo'n'ngkiso sohune'no simonyo yalokwemo.

48 Ngko Anituye syoho ulohofiyohn'ni yo'mingi'nimaho.

I oso'no kako ngkimo wonyoangkafo tohofantofoho.

Olohonta nihu hwangku no'mo nihu a'amu Anitu kako ngkimo simeho wonyoangkafo ntape so'no wolantifeho.

49 Anitu kako Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo kako ngkimo wopingo tohoho so'no ngko kakoe yofe wopingo'nohinoso woho'nima'mo.

50 Anitu kako a'amumne'no hitoho ulofahon'ngki a'amu kakoe hungkunomo enjwa'mo humawo'n'ngkohofoso hofiko Anitu kakoe hitohomo humalofo.

Hofiko'nohinimaho. O'o, hofikoe imu hwanji ne'no imu hwanjimo ne'nohini wentihwonefoho.

51 Anituye yokumpohn'nyo itihwahan'ngki a'amu kakine'no yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkohofoso somo Anitu kakoe aho yokumpohn'nyo engo so'nji ilojaofososo hofiko kengo'mo humpopitnnefoho.

52 Anitu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo sohwo monje yasyihwosi a'amu yofe engo ane somo ho'nomawo'n'ngkisofoho.

53 A'amu mijoho unyo somo Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo uyimontonoho.

A'amu yo'mayo ho'yango pi'ningo'njo somo kako nom'ne wopingosoyuyonehoho.

54 Kako kakoe a'amu Juta hn'nimo hofiyo nefo'mawo'nngkiso hweho.

Oso hungkuno wopingo Anitu hitoho ulofone hofikimo uyimentiso so'no kako iningo momofalofiyoho.

55 Kako neyakwosamo Apiloham sohwo'nji kakoe imu sohwahtanne'no hitoho ulofahonngki oso hitoho hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Maliya ose limentisofoho.

56 Maliya kako Elisapet'nji nohumentanngki hamno hufa'u sihune memjaofahonngki kakoe angopo ne'no asomo umentisofoho.

Elisapet kako Jounimo aswo ma'mentisofoho.

57 Elisapet kakoe sikuno moi'wo imo'nngkahonngki kako hwomu aswo ma'mentisofoho.

58 Anitu kako oso wopingo hiso Elisapetimo ulohomentiso so'no ho'nngkahonngki a'amu ango afaponjo so'nji Elisapetiye temtitofa so'nji hofiko Elisapet'nji simonyo imentohofoho.

59 Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'u sihune memjaofahonngki a'amu huhwo sohwa hofiko hwomu sohwoe a'apahomo sihu kolofone'entifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko kanngkwohwoe yofe Sekolaiyafeso womelompulano lontifi imentohofofoho.

60 Ose yahonngkofi kona'wohi ulimento, O'o, awonoho. Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Jouniyoho.

61 Ose ulahonngki hofiko ulimentohofi, I, sikoe a'amu sohwa oso yofe Jouniyo eso hi'njo hwa'maho. Nihu'no awonoho.

62 Ose ulontifi hofiko kanngkwohumo hungkuno mujo'njo mehomife yofe'no aho'nohini upiyo'mentohofofoho.

63 Upiyofahonngkofi Sekolaiya kako iyo feejo so'no ipiyofahonngki umentohofoso kako ole mtimokumento, Kakoe yofeso Jouniyoho. A'amuso ose uhwonontifi hofiko yomo yontifi huno pi'ningo engo syafihu'mentohofofoho.

64 Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwosampo lohofonto melanyo ito'no imo'nngkahonngki kako hungkuno lonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

65 Oso a'amu ango afaponjoso hofiko yo'mayo homo somo uhwonontifi yomo yontifi iyoho unngkahonngki pisopisaho limentohofofoho. Oso yo'mayo imo'nimentiso

hiso'no oso hwaho Jutiya hwofiki'nyo'meemjo ango somo ho'nom+mentisofoho.

⁶⁶ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo upa'nontifi huno pi'ningo engo syafisyontifi hofikoe simeho mo'mo ole hnn+mentohofi, Oso hwomu huhwo sohwo kako hwangku pipi wehumamontehwolo. Ose hnnontifi huno ole umento, Anituye yokumpohn'nyoso kakimo umokosyohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

⁶⁷ Jouniye kaningkwohwo Sekolaiya sohomo Anituye Towahuno Wopingo ehuhnnaofahoningki Sekolaiya kako hungkuno Anitu uy+mentisoso ulimentisofoho.

⁶⁸ Ole ulimento, Nakwo a'amu Isilael hn'nwiye Hwe Engo Anitu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefo'mayo'ne ne'manto kako honingkano wonyo somta'ni isihutofonemalofoho.

⁶⁹ Kako kakoe syoho ulohofiyo Ntefitiye temtifofo mta'ango hwe yokumpohn'nyo engo nefo'mayo'ne nejapohoho.

⁷⁰ Olo hilo so'no Anitu hohonta kakoe a'amumo hungkuno uyahoningki limotofo sohwa nakumo nalimotofofoho.

⁷¹ Ole nalimentohofi, Hwangku kako nakwoe mango sohwafe aho mta'ni wonet+ma'montonoho.

A'amu nakumne'no simeho wonyo umo'n+wo'n+ngkiso sofe aho mta'ni wonet+ma'montonoho.

⁷² Ose nalonto nom'nepo ole nalimento, Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no ulofwo'nalofoho.

Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo uy+mentiso somne'no kako huno akwe'no syafisyiwo'n+ngkiso hweho.

⁷³ Anitu neyakwo Apiloham sohomo ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini yokintahopone'no wakil+monne'no yohono.

⁷⁴ Ngko sekwoe mango sohwafe aho somta'ni noset+mahm'mo sekwo iyoho masenyo'njo nje syoho wontohofiyantifeho

⁷⁵ Sekwo sikuno huhwo huhwi songo nohumafikuji sekwo nje timopo sekwo honingkano wonyo ane'njo wopingo'nohini fohumantokuno. Ose ulimentisofoho.

⁷⁶ Nje hwomu sohwo, a'amuso ole kil+fitnnefoho. Kiko Anitu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe hungkuno lut+hwayo'ne hwosoho.

Oso hwe Anitu nakuyepono uhwatimonte'no yalokuso sohumne'no kiko a'amu somo ito'no wesyo humamonnoho.

77 Kiko Anituye hungkuno a'amu somo ulohojo'no hofiko huno ole uyimtonoho.

Anitu kako nakwoe wonyo wae enaofihwosi asomo wonetima'monte'ne yohoho. Huno ose uyimtonoho.

78 Anitu nakumne'no hitoho engo ulofiwon'ningkiso sohwo simeho ne'njo nejapwo'n'ngkiso so'no pomponaho ahwomo mta'ni iyoho longkonwo'n'ngkiso hopaso nejapososo nakumo wonalongkonimontonoho.

79 Oso pomponaho hiso kako a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo so'nji a'amu hofiko poyo pe'nyo so'no iyoho unyo somo wolahumontonoho.

Oso pomponaho hiso hon'ngkano wopingo'nohini ito'no humayo'ne somo womikinjonehwatimontonoho.

Sekolaiya ose ulimentisofoho.

80 Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento Anitumne'no simeho uyonto kako hwaho a'amu mohumunyo sopo ne'no humamojoso kako a'amu Isilael somne'no Anituye hungkuno lutihwamne'ento Anituye syoho wema'mo lonto hofiko'njopo utihwa'nyopo imofapmentisofoho.

2

Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho.

(Matiyu 1:18-25)

1 Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasitos, kako hon'ngkano songo imofonto ulimento, A'amu angomeemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wamtimokano.

2 Ose ulahon'ngki oso soswo simo'mjo somo a'amufe yofe ifalifaliyo mtimokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosiyoho.

3 Oseso hwe moya'mi hopi'nonohino hofikoe angohwap'ngopono hofikoe yofe mtimokiyo'ne humpomentohofofoho.

4 Jousep sohwo kako Ntefitiye imu hweho. Oso'no kako angohwaho Ngalili nulikomanto hwaho Jutiya Ntefitiye pone Mpetilehemne'no umentisofoho.

5 Jousep kako kakoe ape ufohotomentohofosi Maliya simeho'njosi'nji nekwoe yofe wemapife lonji umentisiyefoho.

⁶ Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sikuno mehomi aswo mayo'ne i'mofapmmentisofoho.

⁷ Kako hwomu tis+maso aswo manto hwapife ekoj+sasyonto yahu wopayo uyo kompuso so'mo uwot+mentisofoho. Hwap+ngoso a'amu fosyawowo'n+ngkohofo angoso a'amu nto uhula'mo'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso a'amu yahu 'sipsip' mokosyohumayo sohwa hungkuno ul+mentohofofoho.

⁸ Oso hwaho hopo sopo ango pone engo mom+ngo sohohnta'ni a'amu ahwomo yahu mokosyohumayo sohwa hofi+koe yahu oso sikwo'miyo somo mokosyohumentan+ngkofi

⁹ a'amu ahwomomjoso nu'mahon+ngki ahwomo mta'ango pomponaho engo losyahan+ngki a'amu yahu mokosyohumayo sohwa iyoho un+mentisofoho.

¹⁰ Iyoho yahon+ngkofi a'amu ahwomomjo fihwo ul+mento, Sekwo iyoho ikutoho. Upa'n+imno. Ngko hungkuno wop+ngo a'amu hopi'nonohino somne'no simeho wop+ngo umo'nyo'ne'nji motapohefoho.

¹¹ Olo sikuno lomo Ntefitiye pone engo Mpet+lehem sopo a'mu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo a'amu sokumo asomo set+mayo'ne hweho. Kako Kilais Hwe Engo huhwo sohomo An+tu uhwosopo'mentiso hweho.

¹² Sekwo nowekuji wot+pemant+feho. Hwomu huhwo sohomo hwapifemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompu-soho somo ho'nasyohoho. Oso hiso nuhwon+ngkuji sekwo huno ole waseyono. Olohohweho.

¹³ Ose ulahon+ngki n+hu'no komo'no a'amu ahwomo mta'ango pi'n+ngo engoso s+mo'mjo so'nji ut+hwa'nyopo i'mofapont+fi An+ituye yofe ho'nomayo'ne ole ul+mentohofi,

¹⁴ An+tu ahwomo yokintahopo humaso sohumne'no isamoyoka ulano.

Kakoe yofe woho'nomano.

A'amu hwahoponjo humalofoso An+ituye simeho wop+ngo umokalokwofoso hofi+ko simeho wop+ngo'nji wohu-mant+feho.

Ose ul+mentohofofoho.

A'amu yahu mokosyohumayo sohwa Jisas+mo uhwonamentohofofoho.

¹⁵ A'amu ahwomomjoso nul+ko'mant+fi ahwomomo asomo s+mentohofoho sohonta a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ole hnn+mentohofi, Nakwo Mpet+lehem ne'no kunto'no wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo nto lonet+hwaso so'no uhwonowano.

16 Ose hnnontifi komo'no nowentifi hofiko Jousep'i'nji Maliya'nji sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusoho somo wentan'ngki tipihwon'ima'n'imentohofofoho.

17 Hofiko nuhwonontifi hofiko olo hwomu lohumn'e'no yo'mayo hungkuno a'amu ahwomo mta'ni upa'n'imentohofoho so'no lijwao'mentohofofoho.

18 A'amu hopi'nonohino oso hungkuno a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ul'imentohofoso upa'n'imentohofoho so'no huno pi'n'ingo engo syafi'hu'mentohofofoho.

19 Olo hungkuno a'amu ahwomomjoso yahu mokosyohumayo sohwa ul'imentohofoho so'no Maliya nupa'nonto kakoe simehomo memeesyonto hunomo moho'nahu'mentisofoho.

20 Oso a'amu yahu mokosyohumayo sohwa asomo nowentifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Yo'mayo upa'n'imentohofoho so'nji yo'mayo a'amu ahwomomjoso nto ul'imentohofoho hopaso uhwon'imentohofoho so'ntnne'no Anitumo isamoyoka ulontifi simonyo imentohofofoho.

Jisas kako'ne yofe mul'imentohofofoho.

21 Hwangku sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'ihune memjaofahon'ngki mehomi huhwo sohwoe a'apahomo s'ihu kolofontifi hofiko yofe ole mul'imentohofi Jisasiyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo sohwoe kona'wohi simeho mmo'nnyo sohonta a'amu ahwomomjo sohwo Maliyamo ulapmmentisofoho.

Anituye tajo ango engo somo Simeyoun'nji Ana'nji Jisasi'imo uhwon'imentisiyefoho.

22 Oso hon'ngkano hungkuno Mouses a'amu somo uy'imentisoso olenoho. Moya'mi sofa hofiko aswo mayo sohonta sikuno *fouti* (40) memjaofi'hwoso'no hofiko Anituye tajo ango engo somo mahufitnehoho. Sikuno hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no hofiko Anitumne'no yo'mayoso wofonjokisasyantifeho. Hon'ngkano hungkunoso osenoho.

Oseso Maliyafe sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako kakoe mehomi'nji Jousep'i'nji ango Jerusalem sopo Anitumo mehomi utihwayo'ne simentisiyefoho.

23 Hwap'ngoso Hwe Engofe hungkuno ole wo'nnyofoho. Mehomi tisimasoso hwomu'manji sekwo Anitumo uy'imo. Hofiko Anituye hwafoho.

24 Hungkuno nom'neso olenoho. Mehomi songo utihwayo sohonta y'ihufo ntolofiyo fa'ut'keno kumakumuyo polonyo hufa'ut'keno osofa'u Anitumne'no fonjokisasyo. Oseso siko oso hiso Anitumne'no fonjokisasyo'ne simentisiyefoho.

25 Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jelusalem humamojo sohwo kakoe yofeso Simeyouniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe wopingo'nohino hweho. Kako sikuno huhwo huhwi Anitumne'no hwomtame ulohofwo'ningkiso hweho. Kako oso hwe Anitu a'amu Isilael somne'no uhwatimonnoho limentiso sohune'no sikuno huhwo huhwi oso hwomu huhwo sohomo uhwonyo'ne hontohumayo imojo hweho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo Simeyounimo humamentisofoho.

26 Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako Simeyounimo ole nto ulimentisofoho. Kiko komo'no poyo mape'ntnne hwosoho. O'o, simo'mo kiko oso hwe Anitu uhwatimonnoho selimentiso sohomo kaki'no uhwon'ngkohoji kiko tifi wape'nimonnoho. Ose ulimentisofoho.

27 Oseso oso sikuno Jisasiye kan'ngkwohwo'ya'u siko Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo ito'no in'ngkayo'ne Jisasi'mo Anituye tajo ango engo somo motahumentisiyo sikuno somo Anituye towahuno sohwo kako Simeyounimo Anituye tajo ango engo somo syuyo'ne likofihwatimentisofoho.

28 Simeyoun oso hwomu huhwo sohomo uhwononto nutimanto Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimento,

29 U, Hwe Engofo, kiko hungkuno ntimentohinoso olohonta ne imokohino.

Oso'no ngko jije syoho kilohofiyi sohwo'ni hungkuno simo'mo ntimentohino hopaso ngko simeho wopingo'njo hwo'ni wape'nimonnoho.

30 Hwap'ngoso ngko nje timo'nji oso hwomu nakumo asomo netimayo'ne kiko uhwosopo'mentohino sohomo nto uhwon'ngkohono.

31 Kiko olo huhwo lohomo emokosyohumanji hwe moya'mi temtitofu kengo kengo hopi'nonohino somne'no utihwa'nyopo ujo nto ehontojwasyohino.

32 Kako huhwo sohwo pomponaho hopa a'amu hopi'nonohino somo lisyihwosi kako jije yahino wop'ngoso utihwamte hweho.

Jije yofe engo so'nji jije yokumpohn'nyo engo so'nji a'amu Isilael somo utihwamontonoho.

33 Simeyoun ose ulahon'ngki Jisasiye kan'ngkwohwo'ya'u yo'mayo Jisasi'mne'no ulimentiso so'no upa'nonji yomo yonji huno pi'n'ngo engo syafihu'mentisiyefoho.

34-35 Simeyoun Jisasiye kan'ngkwohwo'ya'umo hungkuno wopingo'njo aho ulonjimokonto osopo kako kona'wohi Maliyamo ole ulimento,

Olo hwomu lohume'no kiko tango m'kun'imposo wotipema'monnoho.

Hwapingoso a'amu Isilael pi'n'ingoso hwomu lohomo uh-won'ingkuji nakwolaho wolantifeho.

Ose lifijo so'no hofiko nihu'nahone nowahupitnnefoho.

I oseso a'amu nom'ne pi'n'ingoso hofiko olo hwomu lohonne'no yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo ifitnnefoho.

Kako a'amufe simaho mo'mo yo'mayo huno mnawojoso utihwa'nyopo ujo wehontojwahumontonoho.

Maliyamo ose ulimentisofoho.

³⁶⁻³⁷ A'mu fisimo Anitu hungkuno uyahon'ingki limojosi osopo humamentisofoho. Kakoe yofeso Anafoho. Kan'ingkwowhoe yofeso olenoho. Feenueliyoho. Kako Asyafe temtitofu mta'angiyoho. Kako nihu'no a'maniyoho. Hohonta kako hwehomo uma'nonto hwehwo'nji soswo aho fehohnjo hopinono nom'ne mta'ni hufa'u humamentisiyo sohonta hwehwo poyo pe'n'ingkahon'ingki a'musi kako'nohino nohumentan'ingki soswo *eti-foua* (84) uyakolo'mentisofoho. Kako Anituye tajo ango engo somta'ni noswap'wo'n'ingkisi'maho. O'o, osopo ne'no humamojiyoho. Sikuno'nji im'ingo'nji hinjopo sikwo'miyomo kako Anitumne'no hwomtame uloho'mojiyoho. Sikuno fisomo kako wosopayo manyo humanto Mpohumo jomo'nohino ulimojiyoho.

³⁸ Oso hohosohonta kako hisi Jisasimo u'manto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Kako a'amu ango Jelusalem humamotofoso Anitu kako ngko hwe anga'no sekumo asomo setimayo'ne uhwatimonnoho limentiso sohumne'no hon-tohumentan'ingkofo somo oso hwomu huhwo sohumne'no hungkuno lujimo'mentisofoho.

Jousep'ya'u Nasaletne'no asomo umentisiyefoho.

³⁹ Yo'mayo hon'ingkanu hungkuno wo'nnyo somo ito'no nto in'ingkawenji Jousep'ya'u siko hwaho Ngkalili sikoe ango we'e Nasaletne'no umentisiyefoho.

⁴⁰ Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohn'nyo manto kako huno engo tipema'mentisoso hi'njo hweho. Anituye hitoho engoso kakimo wo'mentisofoho.

Jisas kako usufu sohwo Anituye tajo ango engo somo humentisofoho.

⁴¹ Soswo huhwo huhwi Jisasiye kan'ingkwowho'ya'u siko ango Jelusalem sopo oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * somne'no simojiyofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe

* 2:41: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

hofiyakwosamo Anitu kako hofikoe mango sohwife aho mta'ni isi+hutofomayo'ne huno syafisiyo'nefoho.

42 Jisas kakoe soswo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyokolofahon'ngki kako hofiko'nji oso Sikuno Engo somne'no simotofo hopaso simentohofofoho.

43 Oso Sikuno Engoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki hofikoe ango pone'no asomo womentohofofoho. Kan'ngkwowho'ya'u ango pone'no ko wahon'ngki Jisas kako Jelusalem humohumantisofoho. Osohonta kan'ngkwowho'ya'u Jisas siko'nji mohumayo so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

44 O'o, huno ole syafihu'mentisi, Jisas kako nom'ne hwomu hwanji emoyalokwofo syafisyonji mofehi'nyo anga'no Jisas ane siko'nohini emoymentisiyefoho. Mofehi'nyo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kan'ngkwowho'ya'u siko Jisasimne'no sikoe a'amunjo so'mo hafihafe wonyopi tipementisiyefoho.

45 Siko motipemayo'njo yonji siko ango Jelusalemne'no asomo nosonji hafihafe ne'no tipmmentisiyefoho.

46 Sikuno hufa'u shune memjaofahon'ngki Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumentan'ngki uhwonima'nimentisiyefoho. Kako a'amu hon'ngkano hungkuno luthwamotofo sohwanji humamentohofofoho. Jisas hofikoe hungkunomo upa'nonto yo'mayo hofiko ulimentohofoho so'no hofikimo kako aku ulohon'mentisofoho.

47 A'amu huhwo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nontifi yomo yontifi kakoe huno engo somne'no pisopisaho limentohofofoho. Yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo aku ulimentiso so'no hofiko wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho.

48 Kan'ngkwowho'ya'u siko Jisasimo notipihwononji kakoe hungkunomo upa'nonji siko hiya'u yomo yonji pisopisaho limentisiyefoho. Maliya Jisasimo ulimento, Olo hwomu lohwo sohwise peho'no humahnno. Nekwo kikine'no hafihafe we'e motipeeloku yihwoyo. Kiko nekumo me-ejo'njo imahnno so'no nekwoe simeho tango we'yo'maho.

49 Ose ulahon'ngki kako ulimento, Siko ngkine'no peho'no ntopeentikusiyo. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaho.

50 Ose ulahon'ngki siko oso hungkuno hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

51 Oseso Jisas kako kan'ngkwowho'ya'u'nji asomo nowentifi hofikoe ango Nasalet u'mofamentohofofoho. Oso Jisas kako nohumanto kan'ngkwowho'ya'uye

hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi kako oso yo'mayo hiso'no kakoe simeho mo'mo mnawo'mojofoho.

⁵² Jisas kako engo wento kakoe huno wopingoso engo imo'n+mentisofoho. A'amu hopi'nonohino so'nji Anitu huhwo'nji Jisasimo uhwon+mentohofoso wopingo uhwon+mentohofofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anituye hungkuno lijwao'mentisofoho.

(Matiyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

¹ Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa sohwo kako hwaho hopi'nono mokosyohumentaningki soswo aho hopi'nono sife nom'ne mta'ni osofosofahu'no uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo humamotofofoho. Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya sopo mokosyohumamojo hweho. Oso hohosohonta Helout kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojofoho. Kola'wehwo Filip sohwo hwaho Ituliya'nji Tlakounitis+njimo mokosyohumamojo hweho. Osohonta Laiseniya kako hwaho Apilene mokosyohumamojo hweho.

² Oso hohosohonta Anasi'nji Kaiyofasi'nji siko a'amu Anituye tajo ango engo mokosyohumayo syoho somne'no yofe engo'njo imo'n+mentisiyefoho. Oso hohosohonta Joun, Sekolaiya sohwoe hwomu sohwo, kako a'amu mohumunyopo humamojo sohomo Anitu kakoe hungkuno uy+mentisofoho.

³ Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo nowakento nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo sponjo somo Anituye hungkuno lut+huku'mo'mentisofoho. Ole ul+mento, Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaof+kujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemof+hwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose ul+mentisofoho.

⁴ Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anitu kako Aisaiyamo hungkuno uyahon+ngki iyoswomo ole mt+imokumento, Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n+mento, Hwe Engo sohumne'no hon+ngkano ito'no fehumamno. Kakoe hano emoyo'ne so'no hon+ngkano hiso ito'no m+hwat+mno.

⁵ Huyo so'mo ijakipokipe walohop+fe. Hwof+ki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe. Hon+ngkano ikito'nnyo somo ito'no womuhwat+fe.

Hon+ngkanopo sojo ipmp+ngo wo'nnyoso wom-
ehu'meeopife.

6 Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hof+ko oso hwe
An+tu asomo net+mayo'ne uhwat+monte'no yalokunjo
sohumo uhwonantifeho.

Aisaiya oso hungkuno mt+!mokumentisofoho.

7 Hwe moya'mi pi'n+ngo engo mijo wokiyonemano lont+fi
hof+ko Joun+mo u'ma'mentohofoho. I'mofopahon+ngkofi
Joun hof+kimo ul+mento, Sekwo homa mehomi soku t+hwo
selimasoto. An+tu a'amufe wonyo hon+ngkano somne'no
tohino m+kun+mposo uyo somne'no i'waho fiy+mno. Ose
t+hwo selahon+ngki n+!mahofokulo.

8 Sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo
ukinjaofano lfijo'manji e'wano yahino wop+ngo'nohini
ut+hwa'nyopo fiy+mno. Sekwo ole nohnn+ngkutoho.
Nakwo Ap+loham+ye imu hn'n+mo oso tohino engo hiso
mone'manehoho. Ose nohnn+ngkutoho. Ngko hungkuno
nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Olo sojo loso An+tu
kako Ap+loham+ye imuhwa want+!mokumo loso'manji kako
hopeno want+!mokumontonoho.

9 An+tu kako iyomo m+ngo lofo'ne iwa'm+ngo ikafe'mo
mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wop+ngo minto'nyo'njo somo
nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

10 Ose ulahon+ngki hof+ko Joun+mo ulohon+mentohofi, Oso
hungkuno nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono.

11 Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Hwe manji'mofu
hufa'u'njo sohwo kako hwe fihwo manji'mofu'ne'no umo-
fonyo inyo sohumo anga'no uyono. Oso pa'nyoso a'amu
wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono. Ose
ul+mentisofoho.

12 A'amu hamniyoho ho'nasyontife mawo'n+ngkohofu
a'amu fehohnjo sohwa mijo wokiyonemano lont+fi Joun+mo
u'mant+fi ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo
nakwo sohwo'ni pipi yanehwono.

13 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, A'amu nakwoe hwaho
mokosyohumayo sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno
yano sejap+wo'n+ngkohofu soponohini a'amu mta'ni
mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano
ose syaf+sy+kutoho.

14 A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Joun+mo
ul+mentohofi, I, nakwo pipilo. Nakwo peho uyantanto.
Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Sekwo a'amu mta'ni
hamniyoho mayo'ne hwasyo hungkuno mj+l+kutoho. Sekwo
a'amu somo siki ikujoho ufonj+kutoho. Sekwoe hwe
engo sohwo hamniyoho sejap+wo'n+ngkiso somne'nohini

sekwo simeho wopingo wasemo'nono. Nom'ne hamniyoho so'ne'no jomo ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁵ A'amuso Jouniye hungkunomo upa'nontifi hofiko hofikoe hi ulikofahoningki huno pi'n'ngo syafisyontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Anitu olo hwaho lopone'no uhwatimo limentiso sohwo'keno.

¹⁶ Ose hnningkahoningkofi Joun ulimento, Ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'n'ngkohono. Hwangku hwe nom'ne fihwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo yakolo'nnyo sohwo wapmmontonoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo hwo'nyoho. Kako nopihwosi kako sekumo mijo'nohini makiyosemanehoho. O'o, kako Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹⁷ Kako hwaho mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwaho mno ijihwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sij'wo'n'ngkiso somo woho'nae'montonoho.

¹⁸ Oso pahnnimo hungkuno ulonto kako nom'ne hungkuno pi'n'ngo engo oso pa'nyoso a'amufe hunomo ufohotofone Anituye hungkuno wopingoso lutihwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

¹⁹ Tifi no'mo nom'ne sikuno somo hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho mokosyohumayo sohwo kako koningkwa'wehwoe ape Heloutiyasimo hufo ma'mentiso so'nji nom'ne honingkano wonyo pi'n'ngo engo imentiso so'ntnne'no Joun kako Heloutimo yoka hungkuno ulimentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no Helout kako nom'ne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako Jounimo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

Joun kako Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.

(Matiyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Sikuno fihwi hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofofoho. Osohonta Jisas kako Jounimo u'mahoningki Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho. Moi'wo nto kiyomahoningki Jisas kako Mpohumo jomo ulontaningki ahwomo mtampo'mentisofoho.

²² Ahwomo nomtompeehoningki Anituye Towahuno Wopingo sohwo yihufo ntolofiyo hopa ponto Jisasimo

wekehumapmmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'n+mento, Kiko nje Hwomu sohwohne'no ngko simeho wop+ingo m+kun+imposo kijopalokweno. Kiko yo'mayo wop+ingo iwo'n+ing kino so'no nje simeho wop+ingo ni'mo'nantofoho.

Jisasiye hofiyakwosafe yofefoho.

(Mat+yu 1:1-17)

²³ Jisas kakoe soswo teti (30) uyakolofahon+ingki kako kakoe syoho neso ema'mentisofoho. Hwe moya'mi hofiko huno ole syafi+hu'mentohofofoho. Jisas kako Jousepi+ye hwomu hweho. Ose syafi+hu'mentohofofoho.

Jousepi+ye kan+ingkwohwoe yofeso Heliyoho.

²⁴ Heliye kan+ingkwohwo sohwo Motati+yoho.

Motati+ye kan+ingkwohwo sohwo Lifaiyoho.

Lifaiye kan+ingkwohwo sohwo Melikiyoho.

Melikiye kan+ingkwohwo sohwo Janaiyoho.

Janaiye kan+ingkwohwo sohwo Jousepi+yoho.

²⁵ Jousepi+ye kan+ingkwohwo sohwo Mototiyasi+yoho.

Mototiyasi+ye kan+ingkwohwo sohwo Amousi+yoho.

Amousi+ye kan+ingkwohwo sohwo Nahomi+yoho.

Nahomi+ye kan+ingkwohwo sohwo Esiliyoho.

Esiliye kan+ingkwohwo sohwo Nakaiyoho.

²⁶ Nakaiye kan+ingkwohwo sohwo Matiyoho.

Matiye kan+ingkwohwo sohwo Mototiyasi+yoho.

Mototiyasi+ye kan+ingkwohwo sohwo Semeniyoho.

Semeniye kan+ingkwohwo sohwo Jouseki+yoho.

Jouseki+ye kan+ingkwohwo sohwo Joutafoho.

²⁷ Joutafe kan+ingkwohwo sohwo Jouananyoho.

Jouananye kan+ingkwohwo sohwo Lesafoho.

Lesafe kan+ingkwohwo sohwo Selepapeli+yoho.

Selepapeli+ye kan+ingkwohwo sohwo Siyalitiyel+yoho.

Siyalitiyel+ye kan+ingkwohwo sohwo Neliyoho.

²⁸ Neliye kan+ingkwohwo sohwo Melikiyoho.

Melikiye kan+ingkwohwo sohwo Atiyoho.

Atiye kan+ingkwohwo sohwo Kousami+yoho.

Kousami+ye kan+ingkwohwo sohwo Elimotami+yoho.

Elimotami+ye kan+ingkwohwo sohwo Elifoho.

²⁹ Elife kan+ingkwohwo sohwo Jousyiwafoho.

Jousyiwafe kan+ingkwohwo sohwo Eliyesafoho.

Eliyesafe kan+ingkwohwo sohwo Joulimi+yoho.

Joulimi+ye kan+ingkwohwo sohwo Matati+yoho.

Matati+ye kan+ingkwohwo sohwo Lifaiyoho.

³⁰ Lifaiye kan+ingkwohwo sohwo Simeyounyoho.

Simeyouni+ye kan+ingkwohwo sohwo Jutafoho.

Jutafe kan+ingkwohwo sohwo Jousepi+yoho.

Jousepiye kaningkwohwo sohwo Jounamiyoho.
 Jounamiye kaningkwohwo sohwo Elaiyakimiyoho.
³¹ Elaiyakimiye kaningkwohwo sohwo Meleyafoho.
 Meleyafe kaningkwohwo sohwo Menafoho.
 Menafe kaningkwohwo sohwo Matotafoho.
 Matotafe kaningkwohwo sohwo Nataniyoho.
 Nataniyeye kaningkwohwo sohwo Ntefitiyoho.
³² Ntefitiye kaningkwohwo sohwo Jesiyoho.
 Jesiye kaningkwohwo sohwo Oupetiyoho.
 Oupetiye kaningkwohwo sohwo Mpouasiyoho.
 Mpouasiye kaningkwohwo sohwo Salimouniyoho.
 Salimouniye kaningkwohwo sohwo Nasounyoho.
³³ Nasouniye kaningkwohwo sohwo Aminotapiyoho.
 Aminotapiye kaningkwohwo sohwo Atiminiyoho.
 Atiminiye kaningkwohwo sohwo Aniyoho.
 Aniye kaningkwohwo sohwo Hesilouniyoho.
 Hesilouniye kaningkwohwo sohwo Pelesiyoho.
 Pelesiye kaningkwohwo sohwo Jutafoho.
³⁴ Jutafe kaningkwohwo sohwo Jekoupiyoho.
 Jekoupiye kaningkwohwo sohwo Aisakiyoho.
 Aisakiye kaningkwohwo sohwo Apilohamiyoho.
 Apilohamiye kaningkwohwo sohwo Tilafoho.
 Tilafe kaningkwohwo sohwo Nahouliyoho.
³⁵ Nahouliye kaningkwohwo sohwo Selokiyoho.
 Selokiye kaningkwohwo sohwo Leuyoho.
 Leuye kaningkwohwo sohwo Pelekiyoho.
 Pelekiye kaningkwohwo sohwo Epafoho.
 Epafe kaningkwohwo sohwo Syelafoho.
³⁶ Syelafe kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
 Kainaniye kaningkwohwo sohwo Apakisatiyoho.
 Apakisatiye kaningkwohwo sohwo Syemiyoho.
 Syemiye kaningkwohwo sohwo Niwafoho.
 Niwafe kaningkwohwo sohwo Lamekiyoho.
³⁷ Lamekiye kaningkwohwo sohwo Metuselafoho.
 Metuselafe kaningkwohwo sohwo Inoukiyoho.
 Inoukiye kaningkwohwo sohwo Jaletiyoho.
 Jaletiye kaningkwohwo sohwo Mahololeliyoho.
 Mahololeliye kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
³⁸ Kainaniye kaningkwohwo sohwo Enousiyoho.
 Enousiye kaningkwohwo sohwo Setiyoho.
 Setiye kaningkwohwo sohwo Atamiyoho.
 Atamiye kaningkwohwo sohwo Anituyoho.

4

Seten kako Jisasimo yamofu ulohofontan'ngki Seten kako Jisasimo yamofu ulohofontan'ngki s'kuno fouti (40) memjao'mentisofoho.

¹ Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasiye simehomo uhumahon'ngki Jisas kako oso Mijo Joutan nuliko'mahon'ngki Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasimo hwaho wonyo a'amu mohumunyo sopone'no ipemotawomentisofoho.

² Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentan'ngki Seten kako Jisasimo yamofu ulohofontan'ngki s'kuno fouti (40) memjao'mentisofoho.

Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo humamojo sohwo kako mijoho engo pe'nimojofoho.

³ Seten kako Jisasimo u'manto ulimento, Kiko Anituye Hwomu Nehwosi'manji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no wopayo umonono.

⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Anituye hungkuno olenal'wo'n'ngki, A'amu wosopayo'nohini n'ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanehoho.

⁵ Ose ulahon'ngki Seten kako Jisasimo hwofiki'nyo pone'no sihwojamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako hwaho hopi'nonohino a'amu yofe engo'njo sohwa mokosyohumawo'n'ngkohofoso Jisas uhwonono lonto n'hu'no komo'no ujo ehontojwahumentisofoho.

⁶⁻⁷ Oseso Seten Jisasimo ulimento, Kiko ngkine'no hwomtame ntohofohojo'no ngko oso hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono. Yo'mayo uhwon'ngkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo uyimo l'ime'manji ngko huhwo sohomo uyimo l'imeso hoponoho. Kiko ngkine'no hwomtame wantoho'monntaho.

⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Anituye hungkuno olenal'wo'n'ngki, Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohofu. Kakine'nohini syoho ulohofiy'mno.

Ose ulimentisofoho.

⁹ Osohonta Seten kako Jisasimo Jelusalemjo Anituye tajo ango engo yokintaho sopo s'humojawento ulimento, Kiko Anituye Hwomu hwosi'manji kiko olopo nta'ni filikofamofu.

¹⁰ Ose ulikwato lohofonto ulimento, Anituye hungkuno olenal'wo'n'ngki,

Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no hofiko kikimo hofiyo wokufo'mantifeho.

11 Hofiko jije ahomo aho kumakukuji jije sifemo sojo mento-
fomatnnohino.

Tohinoso nihu'no momatnnohino.

12 Ose ulahonngki Jisas ulim ento, Anituye hungkuno ole
wo'nyofoho.

Kiko jije Hwe Engo Anitu sohumo yamofu nuluhofohotoho.

13 Ose ulahonngki Seten kako Jisasimo yo'mayo yamofoso
moi'wo ulohofonto kako nom'ne sikunomo Jisasimo apa'no
yamofu uloho'mne'ento uhwatimo'mentisofoho.

*Jisas kako hwaho Ngkalili sopo kako kakoe syoho
ema'mentisofoho.*

(Matiyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisas kako hwaho Ngkalili sopone'no asomo umentiso-
soso kako Anituye Towahuno Wopngofe yokumpohn'nyoso
hi'njohwo umentisofoho. Oso hwaho Ngkalili hopo so-
ponjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno Jisasine'no
ho'nngkamentisofoho.

15 Jisas kako tajo ango we'e somo humanto
Anituye hungkuno lutihwawo'nngkahonngki hofiko
oso hungkuno homo somo upa'nontifi kakoe yofe
ho'noma'mentohofofoho.

*Ango we'e Nasalet sponjo a'amuso Jisasimne'no hohujo
ikinjimo'mentohofofoho.*

(Matiyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo
kako engo wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas
kako oso ango we'e sopo asomo wento kako sikuno iyoho
humayo somo Anituye tajo ango we'e somo syuwo'nimojo
somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo a'amu hu-
mentohofu somne'no Anituye hungkuno atofu ujo'ne Jisas
likofa loho'mentisofoho.

17 Nuluhofahonngki hofiko oso hungkuno Anitu
Aisaiyamo uyahonngki iyoswomo mtimokumentisoso
Jisasimo uyimentohofofoho. Jisas kako iyoswo
hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole
mtimokinyoso tipema'mento,

18 Anituye Towahuno sohwo kako ngkimo nihumanto
ngkimo Anituye hungkuno wopngo a'amu yo'mayo
somne'no umofonyo iwo'nngkohofu somo ujo'ne
nihwosopo'mentisofoho.

Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne nihwatimentiso
hwo'nyoho.

Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofu soku sekumo
impo'ango somta'ni ngko isihutofosemahm'me'no
sekwo fohumpomno.

Sekwo a'amu tĩmpĩ'nyo soku apa'no tĩmo fohonĩmno.

A'amu yo'mayo tango u'mantesomo ngko sekwoe syoho nohayo semokiyo'ne lonĩhwatĩmentiso hwo'nyoho.

¹⁹ Anĩtu kako kakoe a'amu ne somo asomo utĩmayo'ne sĩkuno somne'no ujo'ne lonĩhwatĩmentiso hwo'nyoho.

²⁰ Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto hwe iyoswo hiso mokosyohumawo'nĩngkiso sohumo uyonto kako ampo humamentisofoho. Tajo ango we'e somjo a'amuso hofĩko Jisasĩmo tĩmo yokumpohn'nyo humuhwon-tohumantohofofoho.

²¹ Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lutĩhwayoso loma'mentisofoho. Ole ulĩmento, Oso Anĩtuye hungkuno mtĩ'mokinyo somjo seloheso sekwo nupa'nĩngkohofoso ne imo'nalofoho.

²² Jisasĩye hungkuno homo somo upa'nontĩfi yomo yontĩfi hofĩko kakoe hungkuno wonyoangkafo somne'no huno pi'nĩngo syafĩsyontĩfi kakoe yofe ho'nomantĩfi hnnĩmentohofi, Olo huno wopĩngo loso pipi tĩpema'masoto. Kako Jousepiye hwomu hwolaho.

²³ Ose hnnĩngkahonĩngkofi Jisas hofĩkimo ulĩmento, Ngko huno niyohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta lĩmotofo loso ngkimo wontantĩfeho. A'amu somo wopĩngo imokuhwajĩwo'nĩngkino sohwo si kĩko kakwo'yohwo sohwo si wopĩngo hnmokinyo. Hungkuno yolohoso ole wontantĩfeho. Yo'mayo yahino wonyoangkafo kĩko ango Koponeyam humanji imotnno so'no nakwo nto upa'nĩmalohwone hopaso kĩko olo jije hwapĩngo loponjo a'amu hn'nĩmo fonalohofu.

²⁴ Ose ulonto ulĩmento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselĩmonne'no yohono. A'amumo Anĩtu hungkuno uya-honĩngki lĩmojo sohwoe a'amu hwapĩngoponjoso hofĩko kakoe hungkuno somo ito'no minĩngkawo'nĩngkiyohofu.

²⁵ U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Isĩlael humamojo sohonta ifoyo masiyo'njo ne'no nohumentanĩngkofi soswo hufa'u sĩhune hamno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho. Oso hohosohonta mi-joho mĩkunĩmposo i'mofopahonĩngki apĩwojo sofa pi'nĩngo oso hwaho Isĩlael sopo humamentohofofoho.

²⁶ I oso'no Anĩtu kako Ilaija sohumo kako kakoe hwapĩngo Isĩlael sopo apĩwojo fisimo ufo'mayo'ne uhwatĩmentiso'maho. O'lo, Anĩtu kako hwaho Saitoun ango Salefat oso ponjo apĩwojo anga'nohino simne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyĩwo'nĩngki yohofoso ulohofone'ento uhwatĩmentisofoho.

²⁷ U, nom'ne hungkuno mne'no fi'syafi'syo. Hohonta Ilaisa Anitu mta'ni hungkuno lutihwa'mojo sohwo humamojo sohonta oso hwaho Isilael sopo a'amu uyo ni'hu'no wonyoso pi'n'ingo engo'njo humamotofofoho. I oso'no Ilaisa kako kakoe hwap'ingoponjo a'amu somo wop'ingo umokumentiso'maho. O'o, kako hwe anga'no hwaho Siliyanta'ango Naman sohumnohini wop'ingo umokumentisofoho.

²⁸ Jisas ose ulahon'ngki a'amu oso tajo ango homo somo humohumantohofa a'amuso hungkuno hiso upo'nanti'fi si'meho tohino umn'mentisofoho.

²⁹ Hofiko nolikafont'fi Jisasimo aho kompemotawent'fi ango pone engo somo Jisasimo momonyomo uyohotofano lont'fi kompemotawomentohofofoho. Oso ango antime hiso hwofiki'nyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofiki'nyo sopo nohumant'fi Jisasimo ho'nomehwasi woho'naofano lont'fi ko imentohofoso

³⁰ Jisas kako hofiko'njo ajwo'mo womentisofoho.

*Jisas kako hwe sohumo towahuno wonyo ehuhn-
namo'nnyo sohumo wae yao'mentisofoho.*

(Mak 1:21-28)

³¹ Jisas kako hwaho Ngkalili ango Koponeyam ne'no umentisofoho. Osopo nohumanto kako sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'n'ingo somo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

³² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nont'fi yomo imentohofofoho. Hwap'ingoso a'amu sikuno iyoho humayo homo somo hungkuno limotofoso hofikoe huno mta'ni majofoho. O'o, nom'ne a'amu ulimotofoso ulimotofofoho. I, Jisas Anituye huno ne somta'ni hungkuno wop'ingo tipemanto yokumpohn'nyo so'nohini lutihwamentisofoho.

³³ Oso tajo ango we'e homo somo hwe towahuno wonyo'njo fihwo nohumanto kako mango mohm'no ole ulimonto,

³⁴ Hoe, Jisas Nasaletnnta'ango sohwo, kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wop'ingo Ne hwosoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ulimonto, Mampi'nyo foyohumaho. Kiko olo hwe lohomo uliko'maho. Ose ulahon'ngki towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwe sohumo a'amu pi'n'ingo'njo sopo hwahopo yohotofasyonto uliko'manto hwe sohumo nom'ne tohino muyo'njo imentisofoho.

³⁶ A'amu ose uhwonont'fi yomo engo yont'fi hofiko mjahn'mmentohofi, Olo hungkuno yokumpohn'nyo hiloso

peho hungkuno ulahon'ngki humpehofo towahunu wonyo sohwafo. Ose hnn+mentohofofoho.

³⁷ Oseso Jisas+mne'no hungkunoso ango'meemne'no ho'n+mentisofoho.

*Jisas kako Pitafe konemimo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'yu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Jisas kako oso tajo ango somta'ni swaponto Saimouniye angomo humentisofoho. Saimouniye konemi siye a'apahoso tohohmtnno m+kun+imposo'njoho. Oso hiso'no hofiko Jisas oso a'mu simo ufo'mayo'no joho lut+ma'mentohofofoho.

³⁹ Jisas kako a'musi fosyowentanjo sopo lohofawento kako a'apaho tohohmtnno hwap'ngo sohomo yoka ul+mento, Kiko mpano. Ose ulahon'ngki kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n+mentisofoho. Moi'wo imo'n+ngkahon'ngki a'musi kako komo'no nolikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 8:16-17; Mak 1:32-34)

⁴⁰ Mofehi'nyo ikwo'mokahon'ngki hwe moya'mi hofikoe a'amu mnokino'njo somo Jisasi'njo sopone'no motihu'mokumentohofofoho. Kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo wop'ngo umokumentisofoho.

⁴¹ Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ngo engo somta'ni towahunu wonyo wae yao'mentisofoho. Oso towahunu wonyo hiso hofiko joho mohm'no ole ul+mentohofi, Kiko Anituwe Hwomu Ne hwosoho. Ose ul+mentohofofoho. Hofiko Jisas Kilais sohwo ahwomo mta'ni Anitu uh-wat+mentiso hweho huno umentiso so'no Jisas hofikimo yoka ul+mento, Sekwo nom'ne hungkuno ulikutoho. Ose ulahon'ngki hofiko mampi'nyo humamentohofofoho.

*Jisas kako ango'meemo syoho iku'mo'mentisofoho.
(Mak 1:35-39)*

⁴² Im'ngo ne so'nji Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto hwaho a'amu mohumunyo sopone'no ngko'nohini we'enehwo wohumamo lonto umentisofoho. I oso'no hwe moya'mi hofiko haf+hafe t+pm'mantifi u'ma'mentohofofoho. U'mantifi yokumpohn'nyo ul+mentohofi, Kiko nakumo nonahwot+mofohotoho. Kiko nakwo Koponeyam lopo wohumentihwano.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi kako ul+mento, A'amu ango'meemjo somo Anitu kako wop'ngo wosemokosyohumamte'no yalokunjo so'no ngko hofikimo hungkuno wop'ngo hiso

wolijumo'monne'no yohono. Anitu kako oso syoho hiso'no nihwatimentiso hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁴⁴ Oseso Jisas kako Anituye hungkuno wopingoso hwaho Jutiya sponjo tajo ango anga'no anga'nohino somo humolutihuku'mofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ulimentiso so'no inaniku pi'n'ingo engo ifammentisofoho.

(Matiyu 4:18-24; Mak 1:16-20)

¹ Sikuno nom'nemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * momingo sopo nohumentanngki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso Anituye hungkuno upo'nano lontifi hofiko Jisasi'njo mofonepo wohumano lontifi yohoto yohotofo mjaloho'nimopmmmentohofofoho.

² Jisas kako a'amu homo somo uhwononto uhwonimentisoso yofayokino we'e hufa'u sohwa'u ifohohosasyonji nowentanngki hofekwosa sohwa hofiko inaniku ifamiyo ho'yoso mijo yojjwontanngkofi uhwonimentisofoho.

³ Jisas kako Saimouniye yofayokino somo kotasonto Saimounimo ulimento, Yofayokinoso nonje we'enehwo usitofu. Ose ulonto Jisas kako a'amu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

⁴ A'amu somo lutihwa lohofonto Jisas kako Saimounimo ulimento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo kiko jije a'amu sohwanji inaniku ifamiyo ho'yoso mijo ajwo nampo foho'naopmno.

⁵ Ose ulahonngki Saimoun ulimento, Hwe Engofo, olo sikwo'miyo lomo nakwo inaniku ufomeeno lontani syoho yokumpohn'nyo ko yihwoneso wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwona'nyoho. I oso'no kiko ntohino so'no ngko inaniku ifamiyo ho'yoso woho'nao'mne yohono.

⁶ Ose ulahonngki hofiko ho'nao'mentohofu hiso inaniku pi'n'ingo engo ifammentohofoso inaniku ifamiyo ho'yoso we'enepi wamtihupo'monto imentiso so'no

⁷ hofiko nom'ne yofayokino sponjo a'amu sohwanne'no hofikimo ufo'mayo'ne joho lutima'mentohofofoho. Hofiko mofone lopo nopontifi inaniku ifamiyo ho'yoso ho'noma'mentohofoso oso yofayokino hufa'u sohwa'umo inaniku nojaofonto yofayokino sohwa'u mijomo wemotoswamonto imentisofoho.

* 5:1: Yofe Ngkenesaletiyeso Mijo Ayo Ngkaliline nom'ne yofefoho.

⁸ Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmmentiso somo uhwononto kako Jisasiye sifi'ki'nyo so'mo hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko ngkimo ni'hwoti'mofohoji mpano. Ngko hwe wopi'ngohwoni'maho. Wonyo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁹ Hwap'ngoso kako oso inani'ku ifammentohofa somo uhwononto iyoho un'ngkahon'ngki ulimentisofoho. Kako'nohin'i'maho. O'o, a'amu yofayokinopo humohumantohofa huhwanji iyoho imentohofofoho.

¹⁰ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemi's'i'nji Joun'nji siko Saimoun'nji syoho afa'no imotofo sohwa'u siko huhwa'u uhwononji iyoho imentisiyefoho. Oseso Jisas kako Saimoun'mo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Olo inani'ku ifamehino hopaso kiko hwangku hwe moya'mi ngko'nji songo ne'no humayo'ne somo utimatne hwosoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki hofi'ko yofayokino mit'mom'ngo no'mo ifohohosasyonti'fi hofi'koe ho'yango yo'mayoso uli'ko'manti'fi Jisasi'mo in'ngkamentohofofoho.

Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wopi'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Jisas kako ango fipo nohumanto uhwon'mentisoso hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo nohumentan'ngki uhwon'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasi'mo uhwononto kako Jisasiye sifi'ki'nyo'mo ipitofawento hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engofo, Kiko ngkimo wopi'ngo wan'mokumo liso'manji j'je yokumpohn'nyoso hoponoho.

¹³ Ose ulahon'ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou wopi'ngo wakumokumonne'no yohono. Kiko wopi'ngo hmo'nyo. Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'n'i'mentisofoho.

¹⁴ Oso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Ngko j'je a'apaho wopi'ngo kumokohe so'no kiko nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angonjo syoho'njo sohomo j'je a'apahoso uti'hwaho. Uti'hwahojon'no kiko oso yahino Mouses neti'hwamentisoso ose hopa fiyo. Kiko wosopayo yo'mayoso nomahoji hwe huhwo sohomo uyohojon'no kako Anitumne'no woho'nasyono. A'amu oso homo somo uhwon'ngkuji j'je a'apaho uyo wonyoso wopi'ngo imo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyanti'feho. Jisas ose ulimentisofoho.

¹⁵ I Jisas kako ose imentiso hiso'no ango'meemo ho'n'immentisofoho. A'amu pi'n'ngo engo oso hungkuno

hiso'no upa'nontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo kakoe hungkuno upo'n+ngkuhwaso'no kako nakumo wop+ngo wonamokumontonoho. Ose syaf+syontifi hofiko Jisasi'mo u'ma'mentohofofoho.

¹⁶ I oso'no Jisas kako sikuno pi'n+ngo engo somo hwaho a'amu mohumunyo sopo nowento kan+ngkwohwo Anitumo jomo ul+mojofoho.

Hwe fihwo kakoe sife aho pe'nnyo sohumo Jisas kako wop+ngo umokumentisofoho.

(Mat+yu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Sikuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo Anituye hungkuno lut+hwentan+ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hofiko huhwa humunyoponoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hwaho Ngkalili ango hopo soponta'ango sohwanji hwaho Jutiya ango hopo soponta'ango sohwanji ango Jelusalem sponjo sohwanji hofiko Jisasi'njopo u'mantifi humamentohofofoho. Anituye yokumpohn'nyo engoso a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokiyo'ne Jisasi'mo wo'mentisofoho.

¹⁸ A'amu fehohnjoso hofiko hwe fihwo sife aho pe'nnyo sohumo ijempohopo Jisasi'yepono itokwapmmentohofofoho. Itokwapontifi ango ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofosyano lontifi ko imentohofoso

¹⁹ hwe moya'mi pi'n+ngo engo ango huhwo sohwi nto uhulo'ofahon+ngkofi hofiko mitofomoji'mofayo'njo imentohofofoho. Oseso hofiko ango antifepo kotosantifi iku'yo fehohnjo nofentifi hwe mnokino'njo huhwo sohumo kakoe ijempoho hi'nji antifepo nta'ni ango mo'mne'no impe monje intofuyoho'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo Jisasi'ye simanopo meho'nahumentohofofoho.

²⁰ Jisas kako uhwon+mentisoso oso a'amu itokwapmmentohofoho sohwa hofiko Jisasi'mo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon+ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ul+mento, Nje a'amu sohwise ngko jije hon+ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

²¹ Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasi'ye hungkunomo upa'nontifi hungkuno pi'n+ngo hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo Anitumne'no sitofo ulalokunjo lohwo sohwo t+hwolo. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi a'amufe hon+ngkano wonyo wae y+mofo'neso hopo'maho. O'o, An+tu kako'nohino hoponoho.

²² Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako hofikoe huno somjo hungkuno so'no huno uyahon+ngki ul+mento, Ngko

Anitumne'no sitofu ulalokwe somne'no sekwo huno peho'no syofisikomo'nalokwofo.

23-24 Anitu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe honingkano wonyo wae yaofu'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije honingkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwonifitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni utihwa'nyopo setihwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulimonne'no yohono. Hofikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ulimento, Kiko nolikafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

25 Jisas ose ulahoningki a'amu timo uhwontohumentaningkofi oso hwe huhwo sohwo kako komo'no nolikafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe angopo'no nowento kako Anituye yofe engoso ho'noma'mentisofoho.

26 Oso angopo hopo sponjo a'amuso hofiko uhwonontifi hi umo'ningskahoningki hofikoe simeho mo'mo yomo yomo u'mahoningki hofiko Anituye yofe engoso ho'noma'mentohofofoho. Ole limentohofi, Olo wonyoangkafo uhwoningskuhwone loso yahino nihun'no wonyoangkafofoho. Ose mjalimentohofofoho.

Jisas kako Lifaimo kakimo iningkayo'ne johu ulimentisofoho.

(Matiyu 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Tifi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwonimentisoso hwe fihwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentaningki uhwononto ulimento, Kiko ngkimo tifi nningkape.

28 Ose ulahoningki Lifaiyo nolikafonto kakoe yomayoso uliko'manto Jisasimo tifi iningskamentisoso kakoe inomokomoyo imo'nimentisofoho.

29 Lifai kako Jisasimne'no kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hiso'no a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu nom'ne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumantifi wopayo nimentohofofoho.

30 A'amu Falisi sohwanji nom'ne a'amu Falisi huhwa honingkano hungkuno lutihwayo syoho imotofo sohwanji hofiko nohumantifi a'amu wopayo nontaningkofo sohwo uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwo ulimentohofi, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho fehohnjo

siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji wopayoso peho'no nalokwofo.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu mnokino ane'njo wop'ngo humalofoso hof'iko a'amu uyohofahosiyo'njo sohomo mu'mapitnnehofa. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho.

³² Oso pa'nyoso ngko a'amu hon'ngkano wop'ngo'njo hwona'nyoho l'wo'n'ngkohofa somne'no joho ujo'ne lut'mayo'ne pmmentohe hwon'i'maho. O'o, ngko a'amu hon'ngkano wonyo'njosohof'ikoe wonyo somne'no hohujo ikinjaf'ikuji ngkimo n'ngkape-e'ne joho ujo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ul'imentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no lut'hwamentisofoho.

(Mat'yu 9:14-15; Mak 2:21-22)

³³ Ose ul'imentisoso hof'iko Jisas'imo ul'imentohofi, Joun'ye inomokomoyo sohwa hof'iko sikuno fehohnjo somohof'iko Mpohomo jomo'nohini ul'wo'nont'ifi wosopayo hopi'nonohinoso man'wo'n'ngkiyohof'ihwafoho. I a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkawowo'n'ngkohofa huhwanji oso yahinoso iwo'n'ngkohof'ihwafoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hof'iko wosopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino n'wo'n'ngkohofofoho.

³⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas kakine'no olo pahnn'imo hungkuno loso ul'imento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumant'ifi hof'iko kakine'no s'imonyo iyo so'no wosopayo manyo'njo iwo'n'ngkohofotaha. O'o, awonoho. Hof'iko kakine'no s'imonyo engo yont'ifi wopayo engo n'wo'n'ngkohofofoho.

³⁵ I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hof'iko kakoe a'amu mta'ni kompemaf'ikuji fonjasy'kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humaf'ikujoso s'imeho tango'njo humaf'ikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho.

³⁶ Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnn'imo hungkuno hufa'u ole ul'imento, Hwe fihwo kako manji'mofotantamo imo'nnyo somohof'ikoe wamti'mokumo l'hwosi kako hwapife yokumpohn'nyo songo somta'ni t'ifonehwo s's'impehwosi lojwoma lohof'ihwosi manji'mofotantamo somohof'ikojasyososo wop'ngo umo'n'montolaho. O'o, oso hwapife songoso manji'mofoyofoho somohof'ikojahumo l'hwosi s's'impemaso somta'ni wonyo umo'n'montonoho. Manji'mofotantamo huhwo sohomo lojwohof'ikojasyoso hi'nji apa'no wonyo was's'imp'o'n'montonoho.

³⁷ Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lhwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso ni'hu'nahone wonyo umo'n'montonoho.

³⁸ U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

³⁹ A'amu fehohnjo hofiko hohontajo yahino so'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiko yahino songoso nakwolaho lontifi hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hohontajo yahino wopayo manyo humayo iwo'n'ngkohofoso hofiko nje yahino songo losetihwalokwe somne'no nakwolaho wolantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

6

*Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.
(Matiyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Sikuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syohopo hano humemoyohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahon'ngki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwoso'mokontifi pahoso fuyo lafontifi neso n'mentohofofoho.

² Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa uhwonontifi ulimentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo olo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi n'ngkohofoto.

³ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt'i'mokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofu sohonta'ne'no selohon'ngkono.

⁴ Ntefit kako An'tumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo An'tuye s'imanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wosopayo hiso a'amu siki'ngo somne'maho. O'o, a'amu An'tuye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nononto kakoe a'amu sohwapo nuy'mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwapo oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

⁵ Jisas ose ulohononto ole ulimonto, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwapingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako Anituye tajo ango we'e sohomo noswonto hwe moya'mi somo Anituye hungkuno ulimentisofoho. Osopo nohumentanngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

⁷ A'amu fehohnjo a'amu Jutafe honingkanu hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko nohumantifi Jisasimo hungkuno ito'no muhwajiyo ango somo ipemotowane'entifi ole syafihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumontolikeno. Ose syafisyontifi Jisasimo uhwontohumamentohofofoho.

⁸ Jisas hofikoe huno so'mjo yahino so'no huno uya-honngki hwe aho wonyo'njo sohomo ulimonto, Kiko nolikafohoji olo ajwo lopo filohoho. Ose ulahonngki kako nolikafonto ajwopo loho'mentisofoho.

⁹ Oseso Jisas kako a'amu huhwo sohwo ulimonto, Ngko sekumo waselohonmonne'no yohono. Oso honingkanu hungkuno Mouses neyakwosamo uyimentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wopingo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wopingo umokantantaho. Wonyo umokantantaho.

¹⁰ Ose ulonto a'amu'njo so'mo timo fe'nihwononto hwe aho wonyo'njo sohomo ulimonto, Jije ahoso sihwaho fisipofu. Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo kako kakoe aho sihwaho sipeehonngki wopingo umonimentisofoho.

¹¹ A'amu huhwo sohwa ose uhwonontifi simano hntotihino umningkahonngki hofiko ole hnnimentohofi, Nakwo Jisasimo pipi ulohofanehwono. Ose hnnimentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno liku'mofo syoho so'no hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo umhwosopo'mentisofoho.

(Matiyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ulimo lonto kako hwofiki'nyo we'e sopone'no simentisofoho. Osopo nohumanto Anitune'no jomo ne'no ulontanngki iyoho longkonimentisofoho.

13 Mofehi'nyo si'mofopahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho ulonto oso hwa mta'ni kako hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo uhwosopo'mentiso sohwapo kako yofe mulimentisoso *apousel'yoho* mulimentisofoho. Oso yofe *apousel'iso* hungkuno hwap'ngoso olenoho. Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo hwafoho.

14 Hwe fihwo uhwosopo'mentisoso Saimoun'yoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako nom'ne yofe Pitafoho mulimentisofoho. Nom'nihwo Ent'lu Saimoun Pitafe kon'ngkwa'we hweho. Nom'nihwa'u Jem'si'nji Joun'njoho. Nom'nihwa'u Filip'i'nji Mpatoulom'yu'njoho.

15 Nom'nihwa'u Mat'iyu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jem's Alifiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwo Saimoun'yoho. Kakoe yofe nom'neso Selout'yoho.

16 Nom'nihwo Jutas Jem'siye hwomu hweho. Nom'nihwo Jutas Isikaliyout'yoho. Kako Jisas'mne'no kakoe mango sohwapo tokoyo'ofo imentisofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ngo engo sono ufo'ma'mentisofoho.

(Mat'iyu 4:23-25)

17 Oseso Jisas kako hwofiki'nyopo nta'ni kakoe inomokomoyo sohwanji nowent'fi hintafo sono u'mofawent'fi osopo inomokomoyo pi'n'ngo engo sohwanji loho'mentohofofoho. Oso hopo sopo nom'ne hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hwaho Jutiyanta'ango so'nji ango Jelusalem so'nji oso ango hufa'u mit'mom'ngo sponjo molinyo sohwa'u Taiya'nji Saitoun'njonta'ango uhu'mokont'fi humamentohofofoho.

18 A'amu hiso nakwo Jisasiye hungkuno upo'n'ngkuhwasi a'amu mnokino'njo hn'n'mo wop'ngo wonamokono lont'fi uhu'mokumentohofofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo'njo so'nji Jisasi'mo u'mahon'ngkofi kako wop'ngo umokumentisofoho.

19 Oseso hwe moya'mi hopi'nono hofiko Jisasi'mo aho wokisyusyano lont'fi imentohofofoho. Hwap'ngoso hofiko Jisasi'mo aho kisusyahon'ngkofi yokumpohn'nyo Jisas mta'ni hofikimo umentisoso hofikoe a'apahoso wop'ngo imo'n'mentohofofoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo'njo humotaho jo'njo somne'no hungkuno uyimentisofoho.

(Mat'iyu 5:1-12)

20 Jisas kakoe inomokomoyo sohwapo uhwononto ole ul'mento, Sekwo Anitune'no huno engo maseyo'njo soku sekwo Anitumne'no huno wop'ngo wot'pemanano lifijo'manji

sekwo simeho wopingo wasemo'nono. Anitu sekumo semokosyohumayo hweho.

²¹ Sekwo wopayo mijoho pe'nyo soku wopayo'no hi semo'nyo hopaso sekwo Anituye honingkano wopingo mne'no hi semo'noso'manji Anitu kakoe hungkuno sekwoe simehomo wopayo simeho hopaso wosehnnimontonoho. Oseso sekwoe simeho wopingo wasemo'nono.

Sekwo a'amu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo simonyo fiymno. Hwangku sekwo tikafo wojantifeho.

²²⁻²³ Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimne'no nningkopalokwofo so'no a'amu nom'neso sehoningkuji hofiko sekune'no simeho nihu'no wonyo umo'nimontonoho. Oso'no hofiko sekumne'no hohujo ikinjasemofikuji sitofo woselantifeho. Hofiko sekune'no hungkuno nihu'no wonyo selikujono sekwoe yofeso wopwahu'montonoho. Yo'mayoso ose selohofikujono sekwo simonyo fiymno. Hwapingoso sekwo upa'nimno. Sekwo nje yofe somne'no yo'mayo tango olo se'mante so'no sekwoe ho'yango engo yo'mayoso ahwomomo weho. Oso a'amu sekumo wonyo selohofalokwofo hofikoe ajuyohwosa huhwa hohonta a'amumo Anitu kakoe hungkuno uyahonngki limotofo sohwa huhwamo wonyo uloho'motofihwafoho.

²⁴ I oso'no sekwo a'amu hamniyoho ho'yango yo'mayoso engo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo soku Anitu tohino nejaponoho likuji sekwo iyoho wasenono. Sekwoe simeho wopingo semokiyo'ne yo'mayoso olo hwaho lopo nto mo'malofo kuyoho.

²⁵ Sekwo a'amu olohonta wosopayo engo nonontifi simeho nohnnalokwofo soku sekwo Anitumne'no iningo nayonoho likuji iyoho wasenono. Hwangku sekwo mijoho engo nope'nifitne kuyoho.

Sekwo a'amu olohonta tikafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho engo lhwasi timijo engo neswaponoho likuji sekwo iyoho wasenono.

²⁶ Sekwo a'amu soku a'amu nom'ne pi'ningosohofiko sekwoe yofe ho'nosemawo'ninkohoho so'manji Anitu nakwoe yofe moho'nonemanoho likuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso a'amu huhwo sohwafe ajuyohwosa huhwa a'amu Anituye hungkuno hwasyo limotofo sohwafe yofe hi ho'noma'motofofoho.

Jisas kako ole ulimentisofoho. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono.

(Matiyu 5:38-48)

27 Sekwo nje hungkunomo haloho pewo'n'ngkohoho soku sekwo upa'n'mno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. A'amu sekumo simeho wonyo sejap'wo'n'ngkohoho somo sekwo hof'kimo wop'ingo'nohini ulohopmno.

28 A'amu fehohnjoso hof'ko sekumo wonyo wosemokano lont'ifi sifajo sel'kujo'no sekwo oso a'amu homo somo Anitu kako wop'ingo ulohoho'ne jomo ul'mno. A'amu sitofo sel'kujo'no sekwo a'amu homo somne'no Anitu ufo'mayo'ne jomo ul'mno.

29 A'amu fihwo j'je manjijohopo kupos'hwoso'no j'je manjijoho fehohnta'ni ut'hwaho osopo wakuposono. Hwe fihwo kako j'je manji'mofo so'no hi umo'n'ngkuhwoso'no kumahwoso'no k'iko yoka ulohotoho. O'o, j'je hwap'ife hi'nji uyo.

30 U, hwe fihwo kako yo'mayo so'no jomo kil'hwoso'no k'iko yano'nohino uyo. U, hwe fihwo kako j'je yo'mayoso wae yakumof'hwoso'no k'iko apa'no aku kijape-e'ne hungkuno ulohotoho.

31 Sekwo yo'mayo yahino a'amu sekumo woselohofant'ife'no yalokwofo hopaso sekwo s'imo'mo oso yahino hiso hof'kimo ulohopmno.

32 A'amu sekumne'no umo'n'wo'n'ngkohoho osomnohini sekwo hof'kine'no semo'n'ngkuwo so'no Anitu kako peho wop'ingo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njo Anitumne'no mosyaf'isiyo hi oso hopa y'wo'n'ngkohofofoho.

33 A'amu sekumo wop'ingo selohof'wo'n'ngkohoho osomnohini sekwo wop'ingo ulohof'kuji'manji oso hiso'no Anitu kako peho wop'ingo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njo Anitumne'no mosyaf'isiyo'njo hi oso hopa y'wo'n'ngkohofofoho.

34 Sekwo sekwoe yo'mayo so'no hwangku aku nejap'fitne'ent'ifi uy'wo'n'ngkohoho'manji Anitu kako peho wop'ingo waseloho'montolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njo Anitumne'no mosyaf'isiyo'njo hi oso hopa y'wo'n'ngkohofofoho.

35 O'o, sekwo olo yahino loso fiy'mno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. Hof'kimo wop'ingo ulohopmno. A'amu sekumo yo'mayo so'no jomo sel'kujo'no nakumo aku wonejap'ife sekwo huno nosyaf'sy'kutoho. Sekwo oso yahino somo in'ngkafijo'manji Anitu kako yo'mayo wonyoangkafoso sejap'hwosi sekwo Anitu Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umo'nant'ifeho. Hwap'ingoso Anitu kako a'amu kakine'no isamoyoka

mujo'njo so'nji a'amu hon'ngkano n'hu'no wonyo'njo so'njimo wop'ngo ulohof'wo'n'ngkiso hweho.

³⁶ Sen'ngkwohwo An'itu sohwo kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso hopaso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho waselofono.

*Nom'ne a'amu somne'no yano ilof'ne hungkunofoho.
(Mat'yu 7:1-5)*

³⁷ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilof'kuji wony- ofoho nul'kutoho. Ose ifijo'manji An'itu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho. Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no tohino uy'kutoho. Ose ifijo'manji An'itu huhwo sekwoe yahino somne'no tohino mosejapone- hoho. A'amu sekumo wonyo selohopijosofo wonyoso sekwo wae feeopmno. Oso wonyo hiso'no apa'no huno nosyaf'sy'kutoho. Ose ifijo'manji An'itu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemof'hwosi oso hiso'no kako apa'no huno mosyaf'syonehoho.

³⁸ Sekwo yo'mayoso a'amumo uy'kujo'no An'itu huhwo kako sekumo yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo a'amu nom'nemo yo'mayoso uy'kujo'no An'itu kako sekumo yo'mayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohu'mep'wesyahon'ngkuhwosi kipo kipo lohof'hwosi wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uy'wo'n'ngkohoho hopaso An'itu kakoe yo'mayoso aku wosejapmmontonoho.

³⁹ Jisas kako pahnn'mo hungkuno'nji ul'mentisoso ole ul'mento, A'amu t'mpi'nyo sohwo kako nom'ne a'amu t'mpi'nyo sohomo hon'ngkano ut'hwamtolaho. Awonoho. Siko huhwa'u pi'n'imomo woho'n'i'mofanjiyoho.

⁴⁰ Hwomu sikule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lut'hwawo'n'ngkiso sohomo uyakolo'montolaho. Awonoho. I oso'no kako syoho yokumpohn'nyo engo ihwosi hwangku kako syoho lut'hwayo pa'nyo umo'n'imontonoho.

⁴¹ K'iko j'je hnn'ngkwa'wehwoe t'momjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwonalokuno. I, j'je t'momjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no k'iko huno makiyotaho. K'iko j'je t'momjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojo so'no manoho- nyo'njo sohwo

⁴² k'iko j'je hnn'ngkwa'wehumo ole peho'ne ulalokuno. N'ngkwahwo j'je t'momjo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mo. Ose peho'no ulalokuno. K'iko mango'nohino hwosoho. Si'mo'mo k'iko j'je t'momjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji k'iko t'mo ito'no uhwon'ngkohoji hwangku j'je hnn'ngkwa'wehwoe t'momjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

Iyo wonyo sohwo kako ipisayo wonyoso unto'nimontonoho.

(Matiyu 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Iyo wopɪngoso ipisayo wonyoso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso iyo wonyoso ipisayo wopɪngo minto'nonehoho.

⁴⁴ Nakwo iyomjo ipisayo somo uhwonɪngkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wopɪngotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somta'ni ikwonjayo momjonanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyae somta'ni momjonanehwono.

⁴⁵ Hwe wopɪngo sohwo kakoe simeho mo'mo huno wopɪngo'njo hweho. Oseso kako yahino wopɪngo'nohini wotɪpema'monte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe simeho mo'mo huno wonyo'njo hweho. Oseso kako yahino wonyo'nohini wotɪpema'monte hweho. Yo'mayo huno simeho mo'mo engo yamo'nnyoso mango mta'ni liwo'nɪngkohoho.

Ango mojo'ne yahino hufa'uyoho.

(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, peho'ne ntɪwo'nɪngkohoho. Sekwo Hwe Engofo ko ntontɪfeso sekwo nje hungkunomo tɪfi monnɪngkayo'njo kuyoho.

⁴⁷ A'amu ngkimo nɪ'manto nje hungkunomo haloho pento tɪfi nnɪngkawo'nɪngkiso sohwo kako olo pahnnɪmo hungkuno loso pa'nyoso wolosetɪhwamne'no yohono.

⁴⁸ Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu fihwo ango wopɪngo wamolɪmo loso sohwo pa'nyo hweho. Kako hwosa'imo mno kengomo'mo ijɪhwosi hwosaho nɪhu'no yokumpohn'nyo wawontɪmontonoho. Osopo ango yokumpohn'nyo molososo ango huhwo sohwo wonyo mmo'nonehoho. O'o, ifofo engo ihwosi oso ango huhwo sohwo mojwofonehoho. Hwapɪngoso kakwo'yohwo sohwo hwosaho yokumpohn'nyo molinyofoho.

⁴⁹ I oso'no a'amu fihwo kako nje hungkunomo ko nupa'nɪngkuhwosi ngkimo monnɪngkape'njo sohwo kako a'amu ango siki molahinyo pa'nyo hweho. Kako ango hwosaho ne mo'mo mawonjiyo'njo yososo iyo po'nɪfo'nohini hwaho tojwaponohini wawontɪmontonoho. Oso hopo sopo ango molɪhwoso'no ifofo engo ihwosi oso ango moloso hiso wojoha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohomo Jisas wopɪngo u'mokumentisofoho.

(Matiyu 8:5-13)

¹ Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo ulonto kako angò Koponeyamne'no umentisofoho.

² Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyo fihwo kako mnokino engo tìpemanto poyo mofonepo wope'nìmonto imentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohumne'no simeho uyimojo hweho.

³ Kako Jisas mofonepo humaho upa'nonto kako Jutafe hwe engo fehohnjo sohwo Jisas a'amu mnokino'njo sohumo wopìngo umokiyo'no utimayo'ne lihwatimentisofoho.

⁴ Lihwojahonìngki hofìko Jisasìmo u'mantifi hungkuno yokumpohn'nyo akwe'no ulimentohofi, Olo hwe wopìngo'nohìni lohwo kako honìngkano ito'nohino iwo'nìngkiso hweho. Oseso kiko kakimo ufo'maho.

⁵ Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta sohwo'na'nime'no hitoho ulofìwo'nìngkiso hweho. Kako nakune'no Anituye tajo angò we'eso molimentisofoho.

⁶ Ose ulahonìngkofi Jisas hofìko'nji umentohofofoho. Kako angò'njo tìfonepo i'mofowahonìngki hwe yofe engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwo Jisasìyepo'no lihwatimentisofoho. Hofìko Jisasìmo u'mantifi hwe huhwo sohwo hungkuno motapontifi ulimentohofi, Nje angò ne sopo nì'mayo so'no syoho engo ihnoho. Hwe Engofo, kiko nje angòmo ko swapihneso ngko hwe wopìngo hwo'nnye angò'm'maho.

⁷ Oso'no ngko kikiyepono ko pmneso ngko hwe wopìngo hwo'nì'maho. I oso'no kiko osopo nohumahoji hungkuno'nohìni lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo wopìngo umò'nìmontonoho.

⁸ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hofìkoe hungkunomo tifi ito'no inìngkawo'nìngkohe hwo'nyoho. U, hofìko ngko huhwo'nìmo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ulì'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohumo Oyomo ulì'me'no kako wapmmontonoho. U ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ulì'me'no kako syoho uyimontonoho. Oseso kiko hungkuno'nohìni ulohojò'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wopìngo umò'nìmontonoho. Ose ulimentohofofoho.

⁹ Jisas kako oso hungkuno hofìko motapmmentohofò homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'nìngo engo syafìhu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'nìngo engo kakimo inìngkamentohofò somne'no Jisas kako ikinjamo lohofonto pisopisaho lonto ulìmento, Ngko oso hwe engo

huhwo sohumne'no hungkuno waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Isilael sofe simeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki oso a'amu hwe yofe engo'njo sohwo luhwatimentiso sohwa hofiko hofikoe ango pone'no asomo nowentifi uhwonimentohofoso syoho ulohofiyo sohwo kako wop'ngi nohumentan'ngki uhwonimentohofofoho.

Apiwojo ango Nainnta'ango siye hwomu poyo pe'nimentiso sohomo Jisas kako apa'no songo ulika'mentisofoho.

¹¹ Sikuno fehohnjo memjaofahon'ngki Jisas kako ango Nain sopone'no umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nom'ne hwe moya'mi pi'n'ngi engo hi'nji umentohofofoho.

¹² Oso ango hopo sponjo kuso engo somo i'mofawentifi uhwonimentohofoso a'amu sohwa hofiko a'amu poyo pe'nnyo sohwo itokwapmmentohofofoho. Poyo pe'nnyo sohwoe kona'wohisi kako oso hwomu huhwo sohumnohini ma'mentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo hohonta poyo pe'nmentisoyoho. Oso ango hopo sponjo hwe moya'mi pi'n'ngi engoso a'musi'nji nopontan'ngkofi Jisas uhwonimentisofoho.

¹³ Jisas uhwononto a'mu simne'no hitoho engo ulofahon'ngki a'mu simo ulimento, Kiko humotaho lohotoho.

¹⁴ Ose ulonto mofonepo lohofawento a'amu poyo pe'nnyo sohwoe ijempoho sopo aho kisesyahon'ngki a'amu itokwapmmentohofoso sohwa loho'mentohofofoho. Jisas ulimento, Olo hwomo lohosi, ngko wakilimonne'no yohono. Filikaho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki oso hwomu huhwo sohwo songo likafonto hungkuno limentisofoho. Oseso Jisas kako kona'wohimo uyimentisofoho.

¹⁶ Ose uhwonontifi hwe moya'mi hopi'nono iyoho yontifi hofiko Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Ole ulimentohofi, Hwe Engo lohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki najo'ne sohwo nto ifawotoho. Anitu kakoe a'amu ne somo ufo'mayo'ne nto ifawotoho.

¹⁷ Oso Jisas imentiso so'no hwaho Jutiya oso'mo ho'nomiwento hwaho ango'meemo ho'nimentisofoho.

*Joun Jisasimne'no hungkuno luhwatimentisofoho.
(Matiyu 11:2-19)*

¹⁸ Yo'mayo hungkuno Jisasimne'no ho'n'ngkiso so'no Jouniye inomokomoyo sohwa upa'nontifi Jounimo ulimentohofofoho.

19 Joun kako upa'nonto kakoe inomokomoyo hufa'u hwa'umo Jisasiyepono hungkuno lihwatimentisofoho. Hungkunoso olenoho. Hwe tifi wapmmontonoho ho'nimentiso sohwsilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

20 Ose lihwojahonngki siko Jisasi'mo u'manji ulimentisiyo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kikimo ole kilahonngkohoho. Kiko hwe tifi wapmmontonoho limentohe sohwsilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho. Jouniye hungkuno ose ulohonmentisiyefoho.

21 Oso hohosohonta Jisas kako hwe moya'mi mnokino kengo kengo'njo somo wopingo umokumentisofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. A'amu timpi'nyoso apa'no timo honimentohofofoho.

22 Jisas kako Jouniye inomokomoyo sohwa'umo ole ulimento, Siko nuhusisi yo'mayo nuhwonalokusiyo so'nji yo'mayo upo'nalokusiyo so'ntnne'no Jounimo ulohunyo. A'amu timpi'nyoso timo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo nihu'no wonyo'njoso (*lepila*) hofikoe a'apahoso wopingo imo'nngkohoho. A'amu haloho piku'nnyoso apa'no ito'no upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nnyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wopingoso upo'nalokwofo.

23 A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno, Anituye hwolikeno, huno ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Siko nuhusisi oso hungkuno hiso Jounimo ulinyo.

24 Ose ulahonngki oso hwe Joun lihwatimentiso sohwa'unto wahonngki Jisas kako hwe moya'mi somo Jounimne'no hungkuno ulimentisofoho. Ole ulimento, Hohonta sekwo oso hwaho a'amu mohumunyo sopo umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'nnggo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaha. O'o, ose'maho.

25 Pehohumo uhwonano lontifi umentohofoto. Hwe fi-hwo hwapife yo'mayo wonyoangkafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaha. O'o, a'amu hwapife yo'mayo wokoso'njo wonyoangkafo sohwa hofiko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo humawo'nngkohofofoho.

26 I, oso'no sekwo pehohumo uhwonano lontifi, umentohofoto. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki hungkuno

najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, os-ohifoho. Upa'nimno. Oso hwe sekwo uhwonimentohofosohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uya-hon'ngki naliwo'n'ngkohoho somo yakolo'nnyo hweho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohumne'no Anituye hungkuno kakoe hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wol'hwatimonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

²⁸ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hofiko Jounimo muyakolopitnehoho. I, oso'no a'amu yofe engo ane sohwo Anitumo enjwa'mo humaso sohomo Joun kako osohumo muyakolofonefoho. Jisas ose ul'mentisofoho.

²⁹ Hwe moya'mi pi'n'ngo so'nji a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji hofiko Jouniye hungkunomo upa'nontifi hnnimentohofi, Anituye yahino nto'nohino somo un'ngkowano lahon'ngkofi Joun hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho.

³⁰ I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji hofiko Jouniye mijo kiyomayo so'no nakwolaho limentohoho so'no hofiko oso hon'ngkano wop'ngo Anitu uti'hwamentiso somne'no hohujo ikinjao'mentohofofoho.

³¹ Oso a'amu huhwo sohwanne'no Jisas ole ul'mento, Oso a'amu olohonta humalofo sohwa peho pa'nyo hwasimo waselimonnto. A'amu peho hwalo.

³² Hofiko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hofiko angopo humantifi nom'ne mehomi somne'no joho ole l'mof'wo'n'ngkohoho pa'nyo hwafoho.

Nakwo hmpehpe yoka simonyo'ne kul'mokahon'ngkuhwoni sekwo simonyo miyo kuyoho.

Nakwo wosofe lahon'ngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.

³³ Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohumo sekwo uhwonontifi limentohofi, Towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo hweho.

³⁴ I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko ahu'mo wosopayo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji ni'wo'n'ngkohe so'no sekwo ngkine'no ole lalokwofo. Uhwonimno. Hwe wopayo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Ipisae mijo pompenjiyo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho.

Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Oso ngkine'no l'wo'n'ngkohofihwasoho.

³⁵ I oso'no hwe moya'mi hofiko An'tuye huno engo mawo'n'ngkohofoso hofikoe hon'ngkano wop'ngo somo hofikoe ito'no humayo somo a'amu uhwon'ngkuji ne'njofoho wolant'ifeho.

A'mu hon'ngkano wonyo'njosi kako Jisasiye sifemo hwone mijo ehuloho'mentisofoho.

³⁶ Falisi fihwo kako ngko'nji wosopayo wonaho lonto Jisasimo joho ul'mentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo nyo'ne humohumantisofoho.

³⁷ Oso hopo sopo a'mu hon'ngkano wonyo'njosi humun-yoponoho. Kako Jisas Falisiye angomo wosopayo nalo-foho upa'nonto kako ahwonte hofiyo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso nomanto Falisi huhwo sohwoe angomo humentisofoho.

³⁸ Kako noswonto Jisasiye hohujo hnta'ni sifepo hwom-tame ehumanto humotaho sul'mentisofoho. Kakoe t'mijoso Jisasiye sifepo lo'n'ngkahon'ngki kako kakoe mijiyo'nji Jisasiye sifemjo yoko'nyoso sosayo us'po'mentisofoho. Ose yonto a'musi kako Jisasiye sifemo hinjoho hu'nonto hwone mijo akino wop'ngo'njoso ehuloho'mentisofoho.

³⁹ Oseso oso Falisi Jisasimne'no wapono l'mentiso sohwo oso hisimo uhwononto Jisasimne'no huno ole syafihu'mento, Olo hwe lohumo An'tu hungkuno uyahon'ngki nalimojo ne hwo'manji kako oso a'mu siye yahinoso huno uy'hwonesohilo. Oso a'musi n'ihu'no woniyoho. Oseso ngko huno niyohoho. Kakimo An'tu hungkuno uyahon'ngki nalimojo ne hwo'maho.

⁴⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahon'ngki ul'mento, Saimoun, ngko kicine'no hungkuno wakil'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki Saimoun ul'mento, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwosi, Nohonjo. Ose ulahon'ngki

⁴¹ Jisas ul'mento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hwe hufa'u hwa'umo hamniyoho aku mayo'ne nokiso uy'mentisofoho. Hwe fihumo kako *faif hant'let* (500) kina uyonto nom'nehumo *fifiti* (50) kina uy'mentisofoho.

⁴² Oso hwe hufa'u huhwo sohwa'u siko aku uyoso hopo'maho. Oseso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayoso'no sikoe syohofoho lonto siko'ne n'ihu'nahonefoho, ul'mentisofoho. Ose ul'mentiso so'no oso hwe hufa'uyo huhwo sohwa'u siko oso hwe

hamniyoho mokosyohumayo sohumne'no simeho umo'nyo engoso tihwolo.

⁴³ Ose ulohoningkahonngki Saimoun ulimento, Ngko huno ole syofisyalokweno. Oso hwe *faif hantilet* (500) kina ma'mentiso sohwo kako hwe sohumne'no simeho umo'nyoso engo umo'nimentisofoho. I oso hwe *fifiti* (50) kina'nohini ma'mentiso sohwo kako simeho we'e'nohoni uyimentisofoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, Jije huno nehopi kiyohoho.

⁴⁴ Ose ulonto kako a'mu simne'no ikinjamo lohofonto Saimounmo ulimento, Kiko olo a'mu losimo uhwonyo. Ngko jije angomo swapohe sohonta kiko nje sifemo mijo yatiku'nyo'neso montapefoho. I oso'no olo a'mu losi kako kakoe timijo'nji nje sifemo nyotijwantofoho. Kakoe mijyo'nji sosayo nisipeentofoho.

⁴⁵ Ngko noswopahonngko kiko ngkimo hinjoho manihu'nyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo a'mu losi kako nje sifemo hinjoho ne'nohini nhu'nngkohoho.

⁴⁶ Ngko noswopahonngko kiko nje mnokinopo hwone mijo mehantohofefoho. I oso'no olo a'mu losi kako nje sifemo hwone mijo akino wopingo'njoso ehontohokwoho.

⁴⁷ Oso'no Saimounkimo, ngko ole wakilimonne'no yohono. Olo a'mu losi kako ose ntohofantokuso so'no kiko huno ole wakiyono. Kakoe honngkano wonyo pi'ningo engo'njo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkine'no simeho mikunimposo engo umo'nalofoho. U hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo so'nji honngkano wopingo iwo'nngkiso sohomo Anitu kakoe wonyo we'eso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako Anitumo simeho we'ene uyimontonoho.

⁴⁸ Ose ulonto Jisas kako a'mu simo ulimento, Ngko jije wonyoso wae nto yakumofohono.

⁴⁹ Ose ulahonngki oso a'amu kako'nji humohumantohofoso hofiko hofikoe hungkuno ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo a'amufe wonyo wae yaofwo'nngkiso lohwo sohwo tihwolo. Ose hnn'mentohofofoho.

⁵⁰ Jisas kako a'mu simo ulimento, Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no kiko Anituye a'amu ne imo'nngkohino. Oseso kiko simeho wopingo'nji fisyohumantono.

8

Hwoya'mi fehohnjo sofa Jisasimo iningkamentohofso so'ne hungkunofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako ango ho'mo ho'meemo uku'mo'mentisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu a'amu kakimo enjwa'mo humawo'n'ngkohoho somo hofiyo umokosyohumawo'n'ngkiso so'no liku'mo'mentisofoho. Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa kako'nji hano umentohofofoho.

² I, hwoya'mi fifa hofiko tifi in'ngkamentohofofoho. Oso hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhn-namo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. Fifa mnokino'njo sofamo wop'ngo umokumentisofoho. A'mu fisi kakoe yofe Maliya. Oso hihne'no Maliya Makitola nta'angiyoho limentohofofoho. Hohonta oso a'mu simo towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso ehuhn-namo'nnyo simo Jisas kako wae yao'mentisofoho.

³ Nom'nesi Jouanafoho. Oso a'mu siye hwehwo sohwo kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Heloutiye angomo mokosyohumayo syoho'njo hweho. Nom'nesi Susanofoho. Oso fanji nom'ne moya'mi pi'n'ngo sofanni hofiko Jisasi mo tifi in'ngkamentohofofoho. Oso moya'mi hofo sofa hofiko Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufo'mano lontifi hofikoe hamniyoho yo'mayoso uy'mentohofofoho.

Hwe sohwo ufongoyo fisosomokaofa so'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisasi'nji nohumantifi nom'ne hwe moya'mi ango ho'mo so'mta'ni hofiko'nji uhu'mokahon'ngkofi Jisas olo pahnnimo hungkuno ul'mento,

⁵ Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho. Fisosomokofahon'ngki ufongoyo neso fehohnjoso hon'ngkanopo piwahu'mentisofoho. Oso homo somo a'amu nopontifi hwotoho hmentohofofoho. Fehohnjoso yihufo sohwa ni'mentohofofoho.

⁶ Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njopo piwahu'mentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo ane imo'nonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho.

⁷ Ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njopo piwahu'mentisofoho. Nantipe hiso ufongo hiso'nji sofoka'mentisoso nantipe sohwo kako ufongomo kingkulo'mentisofoho.

⁸ Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso nofokafonto ipisayo ne pi'n'ngo engo into'ni'mentisofoho. Ufongoyo anga'nohino somta'ni pi'n'ngo engo imo'ni'mentisofoho. Jisas ose ulonto kako mohm'no ole ul'mento, A'amu fihwo nje hungkuno

upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako pahnnimo hungkuno peho'ne ulimentisoto. Hwapingoso olenoho.

(Matiyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Jisasiye inomokomoyo sohwa oso pahnnimo hungkuno homo somne'no hwapingo so'no Jisasi mo ulohonimentohofofoho.

¹⁰ Jisas ulimento, Anitu kako a'amumo mokosyohumayo yahino somne'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no hwe moya'mi nom'niso hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'n'iwon'ingkofofoho. Oseso hofiko yo'mayo somo timo ko uhwonantifeso yofe m'hwofe'njofoho. Hofiko yo'mayo somo haloho ko upa'nontifeso hofiko hwapingo neso huno muyofoho.

Ufongoyo fisosomokafo'ne pahnnimo hungkuno hwapingofoho.

(Matiyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ose ulonto Jisas ole ulimento, Oso pahnnimo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anituye hungkunofoho.

¹² Oso ufongoyo honingkanopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso Anituye hungkuno upo'n'ingkahon'ingkofi tifi Seten hwe wonyo sohwo hofikoe simehomjo hungkuno somo wae yaofiwo'n'ingkiso hweho. Seten kako huno ole syofisyalofoho. A'amu Anituye hungkuno simehomo mnawe'manji hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uyikujo'no Anitu hofikimo asomo utimanoho. Ose syafisyonto wae yaofiwo'n'ingkisofoho.

¹³ Oso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi simeho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'n'ingkohofofoho. I oso'no oso hungkuno meho'nasiyoso pmpongo muhwatnyo pa'nyofoho. Oso a'amu hiso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono we'enehwo uyontifi yo'mayo tango u'mante so'no hofiko iyoho un'ingkahon'ingki hofikoe simeho hi'ntnnono uyo we'eso ho'naofiwo'n'ingkohofofoho.

¹⁴ Oso ufongoe nantipe yongo'njopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi Anitumo ko in'ingkowahon'ingkofi yo'mayo hwahoponjo tangoso u'manteso hofiko hamniyoho so'no huno pi'n'ingo engo syafisyontifi hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyahon'ingkofi oso yo'mayo hiso hofikoe simeho umo'nyo kingkulofiwo'n'ingkisofoho.

Oso'no hofi:koe ipisayoso mojo miyonefoho. Hofi:ko nom'ne a'amu somo Anituye honingkano tipemayo'ne mufo'mapitnnefoho.

15 I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofi:ko Anituye hungkuno upa'nontifi simeho mo'mo meho'nasyontifi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofi:koe humayoso ito'nohinofoho. Hofi:ko nom'ne a'amumo Anituye hungkunomo in'ngkafitnne'entifi lutihwawo'n'ngkohofofoho.

Sikiloho nomongkujikuji hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mak 4:21-25)

16 A'amu sikiloho'njoso hofi:ko nomongkujikuji ahwonte'mo wokipitofosyantihm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyantihm'maho. Awonoho. Hofi:ko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swapifijo somo oso pomponahoso hofi:kimo walohumontonoho.

17 Oso pahnnimo hungkunoso olene'no lonetihwalofoho. Yo'mayo hiyaso wojoso hwangku utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo simeho mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwangku utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu hopi'nono uhwonantifeho.

18 Sekwo Anitumo in'ngkawentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo sokumo, Anitu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anitumo simeho we'e uyo sohwo, Ngko Anituye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso simeho we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisasiye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanji kakiye pono pmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisasi'njopo uhu'mokumentohofoho so'no hofi:ko Jisas pone neso m'mofapifitnnehofo.

20 Oseso hwe fihwo Jisasi'mo ulimento, Hnna'wohi'nji hnn'ngkwa'wehwosanji hofi:ko yoloho'mo lohofontifi kikimo woku'mano lontifi humohumantohofofoho.

21 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu Anɨtuye hungkunomo haloho pentɨfi inɨngkawo'nɨngkohofoso hofɨko nje na'uja nje nɨngkwahwosafoho.

Jisas kako ifofo engo sohumo moi'wo hmmo'nyo ulɨmentisofoho.

(Matɨyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Sɨkuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko yofayokinomo kotasontɨfi Jisas ulɨmento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'ni woekano. Ose ulahonɨngki nɨhu'nahone yofayokino hano imentisofoho.

23 Nowekontanɨngkofi Jisas kako saho fosyawo'mentisofoho. Nofosyowentanɨngki ifofo engo nto yahonɨngki oso yofayokino homo somo mijo ufehu'mokahumonto yahonɨngki yofayokino hiso mijo womuhulo'mto imentisofoho.

24 Inomokomoyo sohwa hofɨko Jisasɨmo komo'no ulɨkafontɨfi ulɨmentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, we'lenepi nakwoe yofe moi'wo umo'nontane'no yalokuhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas nolɨkafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahonɨngki ifofo'nji mijo'nji moi'wo imo'nɨngkahonɨngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nɨhu'nahone lofawo'mentisofoho.

25 Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ulɨmento, Sekwoe sɨmeho hi'ntnnohinoso ntɨ'mo weho. Ose ulahonɨngki hofɨko yomo yontɨfi iyoho yontɨfi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofo'nji mijo'njimo yoka ulisolohaloho'nohini isolohɨhwoe huhwolo.

Hwe sisɨ'masoho'njo sohumta'ni Jisas kako towahunowonyo wae yao'mentisofoho.

(Matɨyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Hofɨko hwahohwaho Ngkalili sopo nta'ni mijo ayo somo nowakentɨfi hwahohwaho Ngkekesa sopo ki'mofamentohofofoho.

27-29 Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mta'ni ifohohosyosyahonɨngki oso ango sopenjo hwe fihwo u'ma'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohumo towahunowonyo sohwa kakimo ehuhnnamo'nnyo hweho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo kako he ane hweho. Kako ango ne so'mo mohumayo hweho. O'lo, kako a'amufe pijafosokimomo ho'nasiyo sopo humemmojo hweho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo oso towahunowonyoso oso hwe huhwo sohumo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkohofosohonta a'amu angoponjoso aho kesyohumantɨfi ahwomonano so'nji kakoe sɨfe ahomo kohilofontɨfe sohwo kako ahwomonano hiso mtɨhupewo'nɨngkisofoho. Towahunowonyo homo somo hwahohwaho a'amu ane sopeno'no

ipemotawowo'n'ingkohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasimo uhwononto joho mohm'no lamofonto Jisasiye sife ki'nyo'mo piwasyonto mango engo ulimento, Jisas kiko Anitu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kiko ngkimo peho wontoho'monne'nelo. Hungkuno yokumpohn'nyo wakilmonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulimentiso hwapingoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo sohomo ulimento, Kiko olo hwe lohomo uliko'maho.

³⁰ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Jije yofe pihwo'nyo hwosilo. Ose ulahon'ngki ulimento, Nje yofeso *Ami* hwo'nyoho. (Nakwoe hungkuno ole, Sishwayo pa'n'ingo, pi'n'ingo engofoho.) Hwap'ngoso towahuno wonyo pi'n'ngoso oso hwe huhwo sohomo ehuhnamo'nnyofoho.

³¹ Towahuno huhwo sohwo hofiko Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko tohino mayo so'no tikano somne'no nolonehwajohotoho.

³² Oso hwo'fiki'nyo mofone sopo yahu pi'n'ingo engoso hofiko mno ijontan'ngkofo somne'no towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko timo'nohino fohononehwajo. Nakwo oso yahu nongkwafe pone'no wohwontane'no yihwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo honohwat'mentisofoho.

³³ Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nuliko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofofoho. Ehuhnaofahon'ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mtiku'nontifi mijomo nihu'nahono mihulo'mentisofoho.

³⁴ Oso yahu mokosyohumayo sohwa yo'mayo somo uhwonontifi hano kunto kunto'no wentifi hwe moya'mi ango engo sponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon'ngkofi ho'n'im'mentisofoho.

³⁵ Oso hungkuno hiso ho'ningkahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontifi imentohofofoho. Hofiko Jisasi'nji i'mofapontifi uhwon'mentohofoso oso hwe towahuno wonyo ulikoma'mentohofoso sohwo kako he yofonto kako huno wop'ngo'njo imo'nonto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo nohumentan'ngki uhwon'mentohofofoho. Ose uhwonontifi iyoho imentohofofoho.

³⁶⁻³⁹ Oso a'amu t'finjo i'mofapmmentohofoso somo a'amu hofiko Jisas oso hwe towahuno wonyo uliko'ma'mentohofoso sohomo wop'ngo umokumentiso somo uhwon'mentohofoso so'no mpoyo lutihwamentohofofoho. Ose upa'nontifi oso hwe moya'mi hopi'nono oso hwaho Ngkekeso so'meem mta'angoso hofiko Jisasimo ulimentohofi, Kiko

nakumo noneli'ko'mahoji nom'ne angopono mpano. Ose uli'mentohofu hwap'ngoso ole'nefoho. Hofi'ko iyoho mi'kun'imposo un'ngkahon'ngki uli'mentohofofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahon'ngki oso hwe towahuno wonyoso uli'ko'ma'mentohofu sohwo kako Jisasimo yokumpohn'nyo uli'mento, Ngko kiko'nji wowahontne'no yohono. Ose ko ulahon'ngki Jisas uli'mento, Kiko jije angopono asomo uhuji yo'mayo wonyoangkafo Anitu kiloho'maso so'no jije a'amu somo filuti'hwaho. Ose lihwajonto Jisas kako ni'hu'nahone asomo wako'mentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo nowento hwe moya'mi hopi'nonohinomo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no luti'hwamentisofoho.

Mu poyo pe'nyosi'nji a'mu mnokino'njosi'njiye hungkunofoho.

(Matiyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisas kako mijo ayo nongkihnta'ni asomo wako'mentiso sohonta hwe moya'mi hopi'nono kakine'no humohontohu-mantohofoso Jisasimo uhwononti'fi simonyo imentohofofoho.

⁴¹⁻⁴² Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasimo u'ma'mentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako Anituye tajo ango we'e somo mokosyohumayo'ne yofe engo'njo hweho. Kako mu anga'nohino'njo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'nyosi kako poyo wope'ni'monto mofone sopo kan'ngkwohwo Jisasimo u'manto Jisasiye sifi'ki'nyo'mo hwomtame ehumanto Jisasimo yokumpohn'nyo uli'mento, Kiko nje ango pone'no wowaho. Ose uli'mentisofoho.

⁴³ Oso a'amu'njo hopo sopo a'mu fisi kako humuny-oponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontan'ngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. A'amu fihwo kako oso a'mu hisiye mnokino homo somo wop'ngo umokone sohwo mohumuny-oponoho. Kakoe hamniyoho hopi'nono a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokiyo sohwo nto umojiyoho.

⁴⁴ Oso a'mu hisi kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwap'ife tokwajo somo aho upm'mokahon'ngki a'musi kakoe honiyoso sosayo komo'no sa'nimentisofoho.

⁴⁵ Oso hohosohonta Jisas uli'mento, Ngkimo aho ti'ho ni'pm'mokantofoho. Ose ulahon'ngki hofi'ko anga'no anga'no uli'mentohofi, Ngko'maho. Ngko makupm'mokoho yohono. Ose lontan'ngkofi Pita Jisasimo uli'mento,

Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'n'ingo engo kikimo ifehu'mokokumant'ifi kakupm'mokohoho.

46 Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwohoe huno niyohoho.

47 Ose ulahon'ingki oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syaf'syonto yomo yomo yonto Jisas'ye s'f'iki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe t'imopo kako Jisas'imo aho kisuhumentiso hwap'ingo so'no lut'ihwanto ole ul'imento, Nje mnokinoso ni'hu'no komo'no moi'wo imo'n'ingkohoho.

48 Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, Nje mupe, k'iko ngkimo s'imeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta k'iko wop'ingo imo'n'ingkinu. K'iko s'imeho wop'ingo'njo siki uhuji fohumantono.

49 Ose ulontan'ingki hwe fihwo Jailos'ye angopo nta'ni noponto Jailos'imo u'manto ul'imento, J'ije mu poyo nto pe'n'ingkohoho. Oseso k'iko olo hwe engo lohomo j'ije angopone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

50 Ose ulahon'ingki Jisas kako upa'nonto Jailos'imo ul'imento, K'iko iyoho yohotoho. K'iko ngkimo s'imeho hi'ntnnono ntahopohojo'no j'ije mu wop'ingo umo'n'imontonoho.

51 Ose ulonto Jisas kako Jailos'ye angopo i'mofawento oso hopo sopo Jisas kako Pita, Joun, Jem's oso hwanji kan'ingkwowho'ya'u'njimo ut'imanto hof'iko'nohini angomohumentohofofoho. Nom'ne a'amu somo ole ul'imento, Sekwo noswap'ikutoho.

52 Ose ulahon'ingki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hof'iko mu hisine'no humotaho lopemo'nowentan'ingko'fi Jisas ul'imento, Sekwo humotaho l'ikutoho. Kako poyo'maho. Saho fosityaweho.

53 Ose ulahon'ingki a'amu hiso hof'iko mu poyo nto pe'n'imentiso so'no huno uyahon'ingki hof'iko Jisas'imne'no sitofo ulont'ifi t'ikafo uj'imentohofofoho.

54 Ioso'no Jisas kako mu poyo pe'n'imentiso siye aho manto mango mohm'no ole ul'imento, Mupe, k'iko fil'ikaho.

55 Ose ulahon'ingki oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahon'ingki mu sopi l'ika'mentisofoho. Nolikofahon'ingki Jisas kan'ingkwowho'ya'umo ul'imento, Wosopayo uyinyo.

56 Ose ulahon'ingki kan'ingkwowho'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji yomo engo imentisiyefoho. Jisas kako kan'ingkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo nulohosiloho. Ose ul'imentisofoho.

9

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro kakoe syoho somo iyo'ne uhwatimentisofoho.

(Matiyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro lutimanto yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo wae yaofikui wopingo umokiyo'ne kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho.

² Jisas hofikimo ulimento, Sekwo angomeemne humpekui Anitu kako a'amu somo umokosyohumamonto yalokunjo so'no lutihwafikui a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumno.

³ Ose ulonto ulimento, Sekwo yo'mayo hano emoyo so'ne'no mno, ho'yo, wopayo, hamniyoho manji'mofonom'neso nomotawekutoho. O'o, hano'nohino fiyikuno.

⁴ Sekwo nom'ne angopo i'mofahokui a'amu fihwo sekumo kakoe angomne'no setimaso sohwo angomnohini fosyawentifijo sohwaso oso angohopo sopo nuliko'mafikui angonom'nepono nje hungkuno lutihwayo'ne fihwan'mno.

⁵ Ango fipo i'mofafijoso a'amu mosetimaso'njo mikujimanji oso angohopo sopo nuliko'mafikui hopo sponjo hwahosemongki'nososo hofikonohontohumentan'ngkui oso hintalinyo hiso wae fehumno. Oso homo somo uhwon'ngkui hofiko hofikoe yahino somne'no huno ole wosyafihupife. U, nakwo wonyo yihwono. Ose syafisyikui iyoho unono.

⁶ Ose ulonto hofikimo uhwojahon'ngki hofiko angomeemne'no humpomentohofofoho. Ango ho'mo ho'mmeemo Anituye hungkuno wopingoso liku'mofontifi a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo hwahomokosyohumayo Helout sohwo kako Jisasimne'no hungkuno upa'nimentisofoho.

(Matiyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Hwe yofe engo'njo hwahon'ngkili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Heloutiyoho. Oso huhwo sohwo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno pin'ngosyafihu'mentisofoho. Hwap'ngoso a'amu fehohnjoso Jisasimne'no ole ulimentohofi, Joun poyo pe'nimentiso sohwo kako pin'mo mta'ni apa'no songo nto likakwoho.

⁸ Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, Ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki kako neyakwosamo hohonta lutihwamojo sohwo kako poyo pe'nimentiso sohwo apa'no

nto likakwoho. Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, U, nom'ne a'amu hohonta humamojo sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki lutihwamojo sohwo nto likakwoho.

⁹ Helout oso hungkuno upa'nonto kako syaf+hu'mento, Nje a'amu lihwat+mentoheso hofiko Jouniye ti'wangomo m+ngo ntofil+jwamokwof+hweho. Oseso olo hwe lohwo Joun+'manji pipilo. I oso'no ngko pipine'no upa'n+ngkohono oso huhweho eso, hungkuno upa'n+maleso t+hwo. Ose syaf+syonto kako Jisas+mo uhwon+monto imentisofoho.

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) sohwo wopayo uyimentisofoho.

(Matiyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

¹⁰ Jisas kakoe inomokomoyo (*apousel*) uhwat+mentiso sohwa asomo nopont+fi hofiko yo'mayo imentohofoso'no Jisas+mo ulimentohofofoho. Nto ulahon+ngkofi Jisas kako hofiko'nji a'amu nom'ne hopi'nonohino somo uhwat+mofont+fi hofiko'nohino ango Mpetisaita ne'no umentohofofoho.

¹¹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso oso hiso'no huno uyahon+ngki hofiko umentohofoso in+ngkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moya'mi hiso kakimo nto in+ngkawahon+ngkofi uhwononto ulimento, Sekwo oyon+mno. Jisas kako An+tu hwe moya'mi somo wop+ngo umokosyohumamonto iwo'n+ngkiso so'no hungkuno ulonto a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.

¹² Oso'no sikuno'nji kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa Jisas+mo u'mant+fi ulimentohofi, Kiko oso hwe moya'mi somo ango so'mne'no lihwajohoho'no hofiko osopo fosyawekuji wosopayo wot+pemap+fe. Olo humalohwone lopo a'amu ango yo'mayoso aneponho.

¹³ Ose ko ulahon+ngkofi Jisas ulimento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uy+mno. Ose ulahon+ngki hofiko ulimentohofi, Nakwo wosopayo pi'n+ngo'njo hwanan+'maho. Wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inan+ku hufa'uyo so'ntnnohino mokosyohumalohwono. I kiko ole losyof+syalokuno. Sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni a'amu hopi'nonohino somne'no wosopayo mpe uyamno. Ose losyof+syalokuno. Ose ulimentohofofoho.

¹⁴ Oso a'amu hiso *faif tausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo hofikimo ul+mno. A'amu *fif+ti* (50), *fif+ti* (50) m+hu'mokin+ngkuji wohumafe.

¹⁵ Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hofiko Jisas ulimentiso hopa m+hu'mohu'm+ngo y+hu'mati+mentohofofoho.

16 Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku hufa'uyo so'nji nomanto kako ahwomomo timo uhwontohumanto Anitumo isamayoka ulimentisofoho. Isamayoka nto ulonto kako wopayo hiso kutikujolo hohofonto kakoe inomokomoyo sohwaso a'amu somo yano ulofiyone hu'muyimentisofoho.

17 A'amu hopi'nonohinosa wopayo hiso moi'wo nontifi simaho uhnn'ngkahon'ngki hofiko wosopayo nilifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

Pita Jisasimne'no Kilaisiyoho ose lijwao'mentisofoho.

(Matiyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Sikuno fihumo Jisas kako'nohini kan'ngkwohumo jomo ulontan'ngki kakoe inomokomoyo sohwa mofonepo humo-humantohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso ulohonimento, A'amu ngkine'no pehofo mjolim'walokwofo.

19 Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, A'amu fehohnjo kikine'no ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo'likeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilai-jatikenno. I nom'nihwa a'amumo Anitu hungkuno uya-hon'ngki lutihwanto pe'nimentiso sohwo apa'no songo lika'maso hwolikenno. Kikine'no ose mjolim'walokwofo.

20 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo sohwaso, ngkine'no pehofo nt'wo'n'ngkohofihwasilo. Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Kiko sohwaso Anituye Kilaisikiyoho. Anitu nakwoe hwaho lopone'no kuhwotimentiso hwosoho.

Jisas kako poyo pe'ningkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

21 Pita ose ulahon'ngki Jisas kako inomokomoyo sohwaso hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, Sekwo oso hiso'no nom'nemo lujimofikutoho.

22 Ose ulonto ole ulimento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofoho sohwanji hofiko ngkine'no nakwolaho ntikujilo hohujo ikinjanimofikujilo nofonjanihufitnnefoho. I oso'no sikuno hufa'u sifune memjaofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

23 Ose ulonto hwe moya'mi hopi'nono Jisasimo in'ngkamentohofoho somo ole ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo won'ngkopano lifijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n'wo'n'ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje

yahinꞅngkuji sekwo sꞅkuno huhwo huhwi nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofo ne sopo tifi nꞅnꞅngkapmno.

²⁴ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopꞅwahu'montonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahonꞅngkuhwosi kakoe humayoso pꞅwasyososo hwangku kakoe humayoso wotꞅpema'montonoho.

²⁵ A'amu fihwo kako Anꞅtumne'no hohujo ikinjaofꞅhwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

²⁶ A'amu fihwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanꞅmofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinjꞅmo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopꞅngo'nohini sohwafe yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanꞅmofoso sohune'no ngko hohujo ukinjꞅmo'monnoho.

²⁷ Ngko hungkuno nehopi waselꞅmonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanꞅngkuji Anꞅtu a'amumo wopꞅngo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantꞅfeho. Ose ulꞅmentisofoho.

Jisas kakoe a'apaho sꞅmano nom'ne kengo imo'nꞅmentisofoho.

(Matꞅyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

²⁸ Sꞅkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sꞅhune memjaofahonꞅngki Jisas kako Pitaja Jounja Jemꞅsꞅjamo utꞅmanto kako Mpohumo jomo ulꞅmo lonto hwofꞅki'nyo we'e sopone'no kotasꞅmentohofofoho.

²⁹ Kako Mpohumo jomo ulontanꞅngki kakoe sꞅmo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo imo'nonto kakoe manji'mofo sawemoso nꞅhu'no halojo pomponaho pa'nyo imo'nꞅmentisofoho.

³⁰ Oso hohosohonta hwe hufa'u hohonta pe'nꞅmentisiye sohwa'u kako'njopo i'mofaponji hungkuno hnnꞅmentohofoso Mousesꞅ'nji Ilaija'njoho.

³¹ Siko ahwomomjo yokumpohn'nyo so'nji u'manji siko Jisas kako ango Jelusalem sopo yo'mayo Anꞅtu kako Jisas yone'ento uyohotꞅmentiso somo ne imo'nyo'ne poyo umo'nꞅmontonoho, hnnꞅmentohofofoho.

³² Pitajanji nom'ne sohwanji saho humofosyawentohofo sohwa nolꞅkafontꞅfi uhwonꞅmentohofoso Jisasiye

pomponaho so'nji hwe hufa'u sohwa'u'njimo uhwon+mentohofofoho.

³³ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jisas+mo uhwot+!mofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno pi'n+ingo syof+sikaofonto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehoningkuhwoneso wop+ngofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u s+hune womolantane'no y+hwono. Anga'no k+iko'nefoho. Anga'no Mouses+mnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahon+ngki ul+mentisofoho.

³⁴ Pita ose ulontan+ngki himo hwahonepo kepijiyofasy-onto hof+ikimo ifeehu'mokosyahon+ngki inomokomoyo so-hwa hof+iko iyoho imentohofofoho.

³⁵ Oso himo ho'mo so'mta'ni mampaho ole ho'n+mento, Olo hwe lohwo sekumne'no uhwosopo'mentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'n+mno.

³⁶ Oso mampaho hiso moi'wo ho'n+kwato lohofahon+ngki inomokomoyo sohwa uhwon+mentohofoso Jisas kako'nohini lohofontan+ngki uhwon+mentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yo'mayo uhwon+mentohofohonta hof+iko nom'ne sohwo hungkuno mul+mentohofofoho. O'o, mampi'nyo humohumantohofofoho.

Hwomu towahuno wonyo ehuhnnamo'nyo fihumo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

(Mat+yu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Mo'n+ngkanta hof+iko hwof+iki'nyo we'e sopo ul+iko'mant+fi nowent+fi hwe moya'mi pi'n+ingo engo hon+ngkanopo Jisas+mo uswo'n+mentohofofoho.

³⁸ Hwe fihwo kako oso hwe moya'mi pi'n+ingo engo somta'ni Jisas+mo johu ul+mento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakil+monne'no yohono. K+iko nje hwomu lohumo t+mo uhwonyo. Ngko olo hwomu anga'nohino'njo hwo'nyoho.

³⁹ Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohomo u'manto aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahon+ngki hwomu sohwo kako johu mohm'no l+wo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohomo wonyo kimokonto mohm'no mohm'no ulohofahon+ngki hwomu sohwoe mango mta'ni makwoangoso sap+wo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe a'apaho wonyo ne'no umokonto komo'no musya'ofe'njo yonteso hwomu sohwo kakoe a'apahoso kangotnnyo imo'n+mojofoho.

40 Oseso ngko jije inomokomoyo sohwa hofiko towahuno wonyo hiso wae weenimofife lonji humotaho ko loheso hofiko hopo'maho.

41 Ose ulahonngki Jisas ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwo honngkano itonohino'maho. Oso yahino hiso ne'no wesomanji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo n'imayoso sikuno alale womemjanimo'montolikeno. Jije hwomuso ngko'njo lopone'no motape.

42 Nomotowentanngki towahuno wonyo sohwo kako hwomu huhwo sohumo hwahopo kelopmmokwajonto mohm'no hnojwao'mentisofoho. Jisas kako towahuno wonyo huhwo sohumo yoka ulonto wae yimofonto hwomu sohumo wopingo umokumentisofoho. Wopingo umokonto kanngkwohumo uyimentisofoho.

43 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Anituye yokumpohn'nyoso utihwa'nyopo uhwonontifi hi ulikofahonngki hofiko yomo imentohofofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohware kako poyo imo'none so'no apa'no ulimentisofoho.

(Matiyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Hofiko Jisas kako imentiso so'no huno piningo engo syofisyontanngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohware ulimento,

44 Sekwo olo hungkuno loso selime'no haloho ito'no upa'nimno. Sekwo iningo mofikutoho. Hwangku we'enepi ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohware aho somo hofiko ngkimo woho'nonisyantifeho.

45 Ose ulahonngki hofiko oso hungkuno ulimentiso so'no huno mummentisofoho. Hwapingoso oso hungkuno hiso hofikine'no hiyaso wo'nnyo so'no hofiko huno mosyafisiyo'njo yontifi hofiko hwapingo ne so'no Jisasimo ujoso'no iyoho unimentisofoho.

Inomokomoyo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

(Matiyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Inomokomoyo sohwa hofiko nakwoe hwe yofe engo'njo simo'mo yakoloso, tihwolikeno sohnohojikamontifi ikujoho wofongki'nantifi imentohofofoho.

47 Jisas kako hofikoe huno somjo huno wo'nnyo so'no huno uyahonngki kako mehomi we'eso utimanto, momemokosyohumamentisofoho.

48 Oseso inomokomoyo sohwo ulimento, A'amu fihwo kako olo mehomi lohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho. A'amu ngkimo nifo'maso sohwo kako hwe engo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe engo somne'no huno mosyafisiyo'njo a'amu nom'nimo ufo'mayo'nohini sohwo kako Anituye timopo hwe engo ne simo'mjo hweho.

A'amu sekwoe yo'mayo syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho.

(Mak 9:38-40)

49 Jisasiye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasi mo ulimento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonmalohwoneso hwe fihwo kako jje yofe ulonto towahuno wonyo wae yaofontanngki uhwonmalohwonefoho. I oso'no kako nakwo'nji kikimo mokinngkwaloku yihwono i oso'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyoso wae yaofohotoho.

50 Ose ulahonngki Jisas ulimento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honngkanomo nopijumofikutoho. A'amu sekwoe syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyaso Jisas hofikoe angopo wahonngki hofiko Jisasi mo mutimammentohofofoho.

51 Jisasi mo Anitu ahwomomne asomo utimayo sikuno mofonepo imo'nngkahonngki Jisas kako Jerusalemne'no we-e'neso huno yokumpohn'nyo syofisyomanto Jerusalemne'no wawomo lonto hano simentisofoho.

52 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jerusalemne'no nowentanngkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo a'amu Someliyafe ango fipone'no Jisas kakine'no ango ito'no esyohumayo'ne ulohasiyo'ne lihwatimentisofoho.

53 I oso'no oso ango hopo sponjo a'amuso hofiko Jisasi mo hofikoe angomo ipemotasyuyo so'no nakwolaho lontifi mutimmaso'njo imentohofofoho. Hwapngoso kako Jerusalemne hweho lontifi mutimammentohofofoho. Hofiko Anitumne'no hwomtame ulohofu yahinoso Jerusalemnohini * uhwonyoso nakwolaho linyofoho.

* 9:53: A'amu Someliyaso Hwofiki'nyo Ngkelisim sopo uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'nngkohofofoho. Oso'no a'amu Jutaso hofiko Jerusalem uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'nngkohofofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonyo.) A'amu Someliyaso hofiko huno ole, A'amu Jutaso hofikoe yahino wopingo minngkawo'nngkiyohofu. Oso'no hofiko Jisasi mo mufo'maso'njo imentohofofoho.

54 Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko yo'mayo yo'mayo yahino somo uhwononji ulimentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho so'no joho lutimehwasi olo a'amu lomo nasiyoso wopingotaho.

55-56 Ose ulahon'ngki Jisas kako sikimo yoka ulimento, Siko sikoe simeho mo'mjo huno wonyoso huno maseyohi yohoho. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko a'amumo wonyo imokiyo'ne pmentohe hwon'maho. O'o, a'amumo ufo'mayo'ne pmentohe hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki hofiko nom'ne ango pone'no womentohofofoho.

*A'amu Jisasi mo tifi in'ngkayo yahino so'ne hungkunofoho.
(Mat'yu 8:19-22)*

57 Hofiko hon'ngkanopo noloho'nowentan'ngkofi hwe fi-hwo Jisasi mo ulimento, Kiko ango nti'mno usoso ngko tifi wokin'ngkamonnho.

58 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Sikisiwojo sohwa hofiko hofikoe sokimoso hi'njo hwafoho. Yihufo sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho fosyawe'neso ane hwo'nyoho.

59 Ose ulonto kako nom'ne hwe sohomo ulimento, Kiko ngkimo tifi n'ngkape. Ose ko ulahon'ngki hwe sohwo kako ulimento, Kiko ngkimo tifi n'ngkape ntohino so'no ngko kikimo wokin'ngkapmmonnoho. I oso'no simo'mo ngko nje mpohumo kaki'no pi'nimo'mo ijopijisyasi'mo peso. Wopingotaho.

60 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, A'amu ngkimo tifi mon'ngkapifijoso hofiko ujopijisyahufe. Hofikoe syohofoho. I kiko sohwo si ngkimo n'ngkapohoji Anitu a'amumo wopingo umokosyohumamonto yalokunjo so'no kiko a'amu somo Anitu kakoe hungkunoso filijimofo. Ose ulimentisofoho.

61 Hwe nom'nihwo Jisasi mo ulimento, Hwe Engofo, ngko kikimo tifi wokin'ngkamonnho. I oso'no ngko simo'mo nje a'amumo aho nihu'no upeemeso wopingotaho.

62 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, A'amu ngkimo tifi ko n'ngkapihwosi kako tifi no'mo yo'mayo uliko'maso so'no ikintimantimo mjim'we'njo sohwo kako Anitu a'amumo mokosyohumayo spono syoho iyo so'no hopo'maho. Ose ulimentisofoho.

10

Jisas kako hwe nom'ne 'sefenti-tu' (72) sohwamo ango'meemo kakoe hungkuno lutihwayo'ne lihwatimentisofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako nom'ne a'amu *sefenti-tu* (72) sohwo kakoe syoho somne'no uhwosopo'mentisofoho. Kako a'amufe ango ho'mo ho'meemo tifi ngko nu'ma'mne'ento ango ho'mo ho'mne'no hwe hufa'u hufa'u lihwatimentisofoho.

² Simo'mo hungkuno ole ulimonto, Pahnnimo hungkuno waselimonne'no yohono. Wopayo syoho sopenjo pi'ningo engoso toyo nto imaho. I oso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho. Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'ninkiso kakwo'yohumo jomo ulikujono kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo lihwajiyo'ne jomo ulimno.

³ Sekwo upa'nimno. Ngko sekumo yahu mu hopa sikiswojo sohwafe ango'mne'no wokasemo'mji yalokweno. Hofiko sekumo wonyo wselohofantife'no yalokwofo. Sekwo yahu mu hopa yokumpohn'nyo ane'njo sohwhanne'no huno ose ko niyahonngki losehwojalokweno. Oso'no mpanimno.

⁴ Sekwo hamniyoho so'nji yo'mayo ho'yango memokomayo'ne so'nji sifikwongofosyo nom'ne so'nji nohu'memokaho'ninkutoho. Sekwo honngkanomo wekuji uhwonifijoso hwe fihwo honngkanopo nohumentanngkuhwosi uhwonngkuji nijwokohumafikutoho. O'o, sekwo kakimo yakolo'nohini ulohofefoho.

⁵ Sekwo a'amufe ango sopo i'mofahokuji ole ulimno. Anitu kako sekumo wopingo waselohomonto iwo'ninkiso so'no sekwo simaho wopingo'nji fisyohumamno. Ose ulimno.

⁶ Hwe fihwo kako yahino wopingo iwo'ninkiso sohwo angopo i'mofafijoso kako sekumo wopingo selohofihwoso'no Anitu oso a'amu huhwo sohomo wopingo uloho'montonoho. I oso'no a'amu fihwo yahino wonyo iwo'ninkiso sohwo angopo i'mofafijoso sekwo Anitu wopingo uloho'monto iwo'ninkiso so'no simaho wopingo'njo fisyohumamno, ulifijoso hwe huhwo sohwo ngkilaho selihwosi mosefo'maso'njo ihwoso'no sekwo nom'ne angopo ne'no simaho wopingo'njo hwasi fohumpopmno. Anitu kako sekumo wopingo sefo'mahwosi oso a'amu huhwo sohomo mufo'manehoho.

⁷ A'amu fihwo kakoe angommne'no setimahwoso'no sekwo oso ango homo somnohini humafikujoni yo'mayo wosopayo'nji miji'nji sejapikujono sekwo hmnimno. Hwapingoso a'amu kakoe syoho somne'no kako yo'mayo mayoso yahino ito'nohinofoho. Sekwo ango anga'nohino somo fisyawekujoni nom'ne angomno nonje nonje uyo'eno. O'o, oso ango anga'nohino somtani nje hungkuno

filiku'mopmno.

⁸ Sekwo ango fipo i'mofahokujo'no a'amu hofiko sekumo setimafikuji yo'mayo mijo wosopayo so'nji sekune'no likuji yano selofifijoso sekwo umapmno.

⁹ Sekwo oso ango hopo sopenjo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokukuji hofikimo ole ulimno, Anitu sekumo wopingo semokosyohumayo'ne mofonepo nto i'mofapohoho.

¹⁰ I oso'no sekwo ango fipo i'mofahokujo'no a'amuso sekumo mosetimaso'njo miyikuji sekwo oso ango hopo sopenjo honingkano sopo lohofikuji ole ulimno,

¹¹ Sekwoe ango loponjo hwaho hintalinyo namongki'nngkisoso sekwo sekwoe yahino somne'no huno syafisiyo'no nakwo hintalinyo hiso wae yasyihwoneso sekwo'nefoho. Sekwo olo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Anitu kako sekumo wopingo wosemokosyohumamoto ko yahoningki oso'no sekwo hohujo ikinjaofwo'nngkohoho kuyoho. Oseso nakwo tohino manoho likuji Anitu semokosyohumayo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Nto i'mofapohoho.

¹² Ose ulonto ole ulimento, Nje a'amu sohwaso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofone sohonta oso ango Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutomjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

A'amu Anituye hungkunomo simeho miwolo'mokiyo somne'no sekwo Anituye tohino somne'no iwaho ito'no fiyimno, Jisas kako ose ulimentisofoho.

(Matiyu 11:20-24)

¹³ U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaitajo sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no iwaho ito'no fiyimno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyowo'nngki yohofoso esetihwamentohe somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko uhwonontifijontentesi hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hulngkwajingo a'apahopo loho'nngkuji hofikoe honingkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnesohilo. I sekwo yo'mayo wopingo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofokuyoho.

¹⁴ Anitu kako a'amufe honingkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji

hofiko Anituye tohino engo tipemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

¹⁵ I oso sikuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu humawo'n'ngkohoho soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ngkohoho soku sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento, A'amu sekwoe hungkuno haloho'no sepewo'n'ngkiso sohwo nje hungkuno homo haloho'no nipewo'n'ngkisofoho. A'amu sekumo hohujo ikinjasemofiwo'n'ngkiso sohwo ngko huhwo'n'imo hohujo ikinjanimofiwo'n'ngkiso hweho. A'amu ngkimo hohujo ikinjanimofiwo'n'ngkiso sohwo kako Anitu n'hwatimentiso sohwo huhumo hohujo ikinjimofalofoho. Jisas ose moi'wo ulonto kako a'amu huhwo sohwamo uhwatimentisofoho.

Jisas kako a'amu kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa asomo i'mofapmmentohofoho.

¹⁷ Hwangku no'mo a'amu *sefenti-tu* (72) Jisas kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa hofiko asomo i'm'wentifi simonyo imentohofoho. Simonyo yontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo towahuno wonyo somo jije yofe ulimalohwone so'no hofiko jije yofe somne'no enjwa'mo paswontifi hiyaso humpo'malofohofoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko Seten ahwomo mta'ni emta'm'ngo hopa yonto piwesyahon'ngki uhwon'mentohefoho.

¹⁹ Sekwo upa'n'mno. Ngko nje yokumpohn'nyo sejapmmentohe so'no sekwo homa wonyo so'nji a'nant'ihwoyo so'njimo sekwo hwotoho fifijoso hopoenohino hwasoho. Sekwo Seteniye yokumpohn'nyo somo uyakolofone yokumpohn'nyo hi'njo hwasoho. Yo'mayoso sekumo wonyo semokoneso awonoho.

²⁰ I oeso sekwo olo so'no simonyo ikuji huno ole syafisyikutoho. Towahuno wonyo sohwa nakwoe hungkunomo enjwa'mo humalofa. Oso'no sekwo simonyo ikutoho. O'o, Anitu sekwoe yofe ahwomomo mt'i'mokasehumentiso so'no simonyo fiy'mno. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no simonyo yonto Mpohumo isamoyoka ulimentisofoho.

(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo Jisasiye simeho wop'ingo umokahon'ngki Jisas kako simonyo yonto Mpohumo ulimento, U, Mpohwoe, kiko

ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ingo hwosoho. Ngko ole so'no isamayoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tipema'mentohofosonta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ngkwowho'ya'umo uy'wo'n'ngkohofosopa kijopontan'ngkofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.

²² Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ulimeto, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanihumentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fi hwo kako nje hwap'ingo sopone'no huno inyoso tihwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohuni huno uyohoho. U, Mpohwoe hwap'ingo sopone'no huno inyoso tihwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohuni huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wosetihwamo ul'wo'n'ngkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnnohuni huno nayohoho. Ose ulimentisofoho.

²³ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwan'nohuni humantifi Jisas hofikimnohuni ulimeto, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwon'wo'n'ngkohofosomo uhwon'ngkuji simonyo uyife.

²⁴ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo pi'n'ngo sohwanji hofiko yo'mayo sekwo uhwalokwofo somo uhwonano lontifi ko imentohofosomuuhwon'mmentohofosofoho. Yo'mayo sekwo upo'nalokwofo loso hofiko upo'nano lontifi ko imentohofosohofiko mupa'n'mmentohofosofoho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'mentisofoho.

²⁵ A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo kako Jisasimo yamofu uloho'mo lonto nu'manto ulimeto, Nje Lontihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'ne yo'mayoso pipi i'mo woma'monnto.

²⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimeto, Mousesiye hon'ngkano hungkuno nejapmmentisoso hungkuno pehofo wo'nnyoto. Atofo lonji huno pipi kiyohoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki kako ulimeto, Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no simeho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo

Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Ose yohoji a'amu kiko'njopo mofonepo humawo'n'ngkohoho somo kiko kikine'no kumo'n'wo'n'ngkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono.

²⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hopi lohino. Kiko oso hungkuno nto'nohino losomo in'ngkafijo'manji kiko songo ne'no humayo'neso watipihwon'monnoho. Noho fitipemaho.

²⁹ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wopingo umokin'monto yonto ole ulimento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'n'ngkohoho somo ngko hofikine'no nimo'nyoso pipilo.

³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas pahnn'mo hungkuno ole ulimento,

Hwe fihwo kako ango Jelusalem uliko'manto ango Jelikou sopone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufo'nohino sohwa hon'ngkanopo uhwon'ma'nontifi hofiko kakoe ho'yango yo'mayoso moi'wo lonte'memantifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofontifi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hon'ngkanopo nohumanto kako we'enepi poyo wape'n'monto imentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako hon'ngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohomo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

³² Nto uyokolofahon'ngki hwe nom'ne Lifaiye temtitofa mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwo enjwa'mo syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako hwe huhwo sohomo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

³³ I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou hon'ngkano homo somo nowento uhwon'mentisoso hwe huhwo sohwo nohumentan'ngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho.

³⁴ Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohoho sohomo ulikafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumentisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohomo noho'nomanto kakoe yahupo m'humajonto ango fosyawe'ne somo motawento wopingo umokosyohumamentisofoho.

³⁵ Mo'n'ngkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohwo sohomo sife aho hopi'nonohino kina uyonto ulimento, Kiko olo hwe huhwo

lohomo hamniyoho kijapoheso kakine'no yo'mayo mpe yohoji ito'no mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no jije hamniyoho ihn'namo'njo'manji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmmonnoho. Ose ulonto umentisofoho.

³⁶ Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. A'amu hufa'u s'hune sohwa oso hwe fonjahumentohoho sohomo uhwontopahon'ngkofi oso a'amumo simeho nehopi a'amu mofonepo humawo'n'ngkohoho hopaso tihwo u'masohwolo.

³⁷ Ose ulahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamojo sohwo ulimento, Olo a'amu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumne'no hitoho ulofahon'ngki ufo'ma'maso hweho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko nuhuji a'amu somo ose'nohini ulohoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Mota'nji Maliya'nji siko'nopee'nye angomno umentisofoho.

³⁸ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko Jerusalemne'no hano ne'no nosontifi ango fipo i'mofamentohofoso osopo a'mu fisi kakoe yofe Mota kako uhwon'mentisoso kako Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo uhwononto kakoe angomno ipemotawomentisofoho.

³⁹ Motafe konampiye yofeso Maliyafoho. Jisas kako angomo noswopahon'ngki Maliya kako Jisasiye sifiki'nyo'mo humanto kakoe hungkunomo haloho humupo'ntohumantisofoho.

⁴⁰ Maliya osopo nohumentan'ngki Mota kako wosopayo nto'no esyohumayo syoho engo yonto kako yo'mayo so'no huno pi'n'ngo pi'n'ngo syofisikaofonto Jisasi'mo ulimento, Hwe Engofo, nje nampohwo kako ngkimo mon'fo'maso'njo ngko'nohini wopayo iloho yo'mayoso yalokweno. Oso yahinono wop'ngotaho. Kiko nje nampohumo filihwajo. Ngkimo won'fo'mano.

⁴¹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Motafu, Motafu, kiko huno pi'n'ngo engo syafisyonji jije simeho yo'mayo pi'n'ngo engo somne'no peho'no kilikakwoho.

⁴² Anga'nohino wonyoangkafoso yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyoso wo'nnyofoho. Kiko oso hisomne'no umofonyo yalokuno. Maliya kako oso wop'ngo hiso woma'monto nje hungkunomo upo'nalofoho. Oso wop'ngoso kakinta'ni wae meeofanehwono. Ose ulimentisofoho.

11

*Mpohumo jomo ujo'ne yahinofoho.
(Matiyu 6:9-15; 7:7-11)*

¹ Sɪkuno fihumo Jisas kako Mpohumo jomo moi'wo ulahonɪngki kakoe inomokomoyo fihwo kakimo ulɪmento, Hwe Engofo, hohonta Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Mpohumo jomo ujo'ne itɪhwamentisofoho. Oso hopa kɪko olohonta fonetɪhwaho.

² Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Sekwo Mpohumo jomo ulano likujoso sekwo olo pa'nyoso ulɪmno.

Mpohwo jɪje yofe wopɪngo'nohinoso ne'nohini woho'nɪwo'nɪngkuhwono.

Oso sɪkuno kɪko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono

³ Sɪkuno huhwo huhwi nakwoe wosopayo fonejape.

⁴ Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofosofe wonyo somo nakwo wae yao'malohwone hopaso kɪko nakwoe wonyoso wae fenamofu.

Kɪko nakumo yamofu nalohofu somo nonehumajohotoho.

⁵ Ose lutɪhwanto kako Mpohumo jomo ujo'ne nom'ne hungkuno lutɪhwamento, Sekwo anga'nohini fihwosi kɪko sɪkwo'miyo kuntoliyopo a'amu kɪko'njo mofone sopo humawo'nɪngkiso sohwoe angomo u'mahoji ulɪmnoho. Kɪko wosopayo hufa'u sɪhune ntape.

⁶ Nje a'amu kako honɪngkanomo noponto ngkimo nɪ'maso sohwo ngko wopayo nuyɪmneso ane hwo'nyoho.

⁷ Ose ulohojo'no kako oso hwe angu homo somjo sohwo kako ole wakilɪmontonoho. Kɪko ngkimo syoho engo peho'no ntopantokuno. Hoku'yo nto pijwasyonji nje mehomi'nji nakwo saho fosyawotohwono. Ngko yo'mayoso nolɪkahm'mo mokijapmmehono.

⁸ Ose kilɪhwoso'no kɪko pipi uyɪmonnto. Ngko sekumo waselɪmonne'no yohono. Oso hwe angu somjo sohwo kako ole wosyafɪhu'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje a'amu ko huhune'no ngko molɪkafe'njo i'mo ngko muyo'njo uyɪmonnoho. Ose ko syafɪsyɪhwosi kɪko johu ne'no lɪwo'nontanɪngkohoji oso a'amu angu somjo sohwo kako nolɪkafɪhwosi yo'mayo hopi'nonohino kɪko umofonyo inyoso wokijapmmontonoho. Hwapɪngoso kɪko kakimo jomo ne'no ulɪwo'nɪngkohino so'no wonɪmango munyofoho.

⁹ Oso pa'nyoso Mpohumo jomo ujo'ne yahino wo'nnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulɪfijoso kako yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafɪhafe tɪpentanɪngkuji sekwo oso hiso uhwonantɪfeho.

Sekwo hoku'yopo hwaningo fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

¹⁰ A'amu hopi'nonohino hofiko Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwaningo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

¹¹ Sekwo mpohwosa sohwasi sekwoe hwomu sohwa inaniku'ne selifijoso sekwo homa wonyoso uyantifetaho. Awonoho.

¹² I yihu'mno so'no selifijoso sekwo a'nantihwoyo uyantifetaho. Awonoho.

¹³ Oseso sekwo honingkano wonyo'njo ko huhwasi sekwo sekwoe mehomimo yo'mayo wopingo'nohini uyiwon'ngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe seningkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohomo jomo ulikujo'no kako kakoe Towahuno Wopingoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Setennta'ango towahuno wonyo wae yaofone yokumpohn'nyo malokuso so'no hwasyo hungkuno limentohofofoho.

(Matiyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Sikuno nom'nehwi Jisas kako hwe ilo'nnyo sohumta'ni towahuno wonyo wae yaofahoningki towahuno wonyo sohwo nto li'mofahoningki hwe huhwo sohwo hungkuno ito'no limentisofoho. A'amu pi'ningo engoso oso homo somo uhwonontifi yomo yontifi pisopisaho mjalimimentohofofoho.

¹⁵ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa ole limentohofi, Towahuno wonyo hopi'nonohino sohwafe hwe engoso Setenyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nom'neso Mpelisepuliyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose limentohofofoho.

¹⁶ A'amu nom'ne sohwa hofiko Jisasimo yamofu uyano lontifi ulimentohofi, Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ngkiyohofoso fonetihwaho. Ose uhwon'ngkuhwasi Anitu kiko'nji humaho wolano.

¹⁷ Ose ulahoningkofi Jisas kako hofikoe huno somo huno moi'wo uyahoningki ole ulimento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ngkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofikoe wopingo fosyohumayo'neso wonyo umo'n'montonoho. I oso pa'nnyoso a'amu

hofi'ko'montohwa hofi'ko yoka hnn'ngkuji hofi'koe fosyohu-mayoso wonyo umo'n'montonoho.

¹⁸ Oseso sekwo olo so'no peho'ne lalokwofo. Ngko Seten mta'ango yakumpohn'nyo towahuno wonyo wae yafo'ne manti'mtentesi Seten'ye a'amumu sohwa hotitofi'kuji ikujoho fongki'n'ngkutnnesohilo. Ose'manji Seten'ye yokumpohn'nyoso pipi umo'n'montolo.

¹⁹ I Seten kako towahuno wonyo wae yafo'ne ngkimo nifo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaofi'wo'n'ngkohoho somo tihwo ufo'mahwoso'no weeofantifeto. O'o, sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁰ I oso'no ngko Anitu mta'ango towahuno wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo malokwe'manji oso sikuno Anitu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon'ngki sekwo oso hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²¹ Seten kako kakoe yo'mayo yo'mayo somo kako kakoe mekino sampe yo'mayo so'nji yohofi'hwontohumawo'n'ngkisoso nom'nihwo kako yo'mayoso wae meeofonehoho.

²² I oso'no hwe nom'ne Seten'ye yokumpohn'nyo yakolo'nnyo sohwo nopihwosi kako Seten'ye mekino sampe yo'mayoso kakimo yokumpohn'nyo imokinyo'ne mokosyohumantoso somo wae yaofi'hwosi kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

²³ A'amumu fihwo kako nje a'amumu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amumu nje syoho somne'no monifo'maso sohwo kako syoho homo somo fonifonyo imakalofoho.

Towahuno wonyo a'amumu nto uli'ko'maso sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:43-45)

²⁴ Towahuno wonyo kako a'amufe simemo mo'mo humamojo sohwo oso ango somta'ni uli'ko'mahwosi nom'ne hwaho a'amumu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafihafe wonyopi tipehwosi kakoe ango simo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho.

²⁵ Asomo nopihwosi oso ango homo somo uhwonososo ango homo somo hintalinyo wae nto yososo wopingomo uhwonimontonoho.

²⁶ Ose uhwon'ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofi'ko hofi'koe wonyoso simo'mjo sohwoe

yakolo'nnyo somo kako utimahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo simo'mo kako wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo m+kun+imposo somo humaho. Ose ul+mentisofoho.

Simeho wop+ingo tipemayo yahino neso olenoho.

27 Oso hohosohonta hwe moya'mi pi'n+ingo engo no-humentan+ingkofi a'mu fisi nohumanto Jisas+imne'no johu ulonto ul+mento, Hnna'wohi kikimo kumanto amno kijap+mmentisosi kako kikine'no simonyo uyono.

28 Ose ko ulahon+ngki Jisas ul+mento, O'o, simonyo iyo yahino neso olenoho. Hwe moya'mi hofi+ko An+ituye hungkunomo upa'ninyoso in+ngkafijo'manji hofi+ko simonyo nehopi uyant+feho.

Yo'mayo kengo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso uhwonano lont+fi Jisas+imo johu ut+imentohofofoho.

(Mat+yu 12:38-42; Mak 8:11-13)

29 Hwe moya'mi pi'n+ingo engoso Jisasi'njopo uhu'mokontan+ingkofi Jisas kako olo hungkuno loso ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku wop+ingo ku'maho. Hwap+ingoso sekwo ole nt+wo'nalokwofo, K+iko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yohojo'no'manji nakwo nokohon+ngkuhwasi nakwo huno wonayono. K+iko An+ituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ko nt+wo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset+hwamonnoho.

30 Hohonta yo'mayo Jounamo u'ma'mentiso somo a'amu Ninifoso uhwonont+fi hofi+ko huno ole umento, An+itu Jounamo lonehwat+mentisofoho. Oso hopaso yo'mayo ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+imo n+imante so'no olohonta a'amu humawo'n+ngkohofoso nohon+ngkujo'no hofi+ko huno ole uyono. An+itu ngkimo n+hwat+mentiso hwo'nyoho.

31 Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no An+itu kako yano ilofone s+kuno somo i'mofap+hwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkih-nta'ni mokosyohumamojosi kako nol+kafi+hwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo An+itumo min+ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap+ingoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanoponta'angosi kako Soulomoun An+ituye hungkuno wolont+hwano lonto kako sapmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomoun+imo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohumo sekwo kakimo min+ngkowalokuyohoho.

32 Anitu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne sikuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolikafikuji sekwo olohonta humalofo sokumo ole selifitnnefoho. Sekwo sekwoe honingkano wonyo somne'no simeho mawolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose selifitnnefoho. Hwapingoso a'amu Ninifoso hofiko oso hungkuno Jouna lijawo'mentiso somo upa'nontifi hofikoe honingkano wonyo somne'no simeho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe honingkano wonyomne'no simeho mawolo'mokiyofoho.

Pomponahopo humayo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 5:15; 6:22-23)

33 A'amu fihwa sikiloho mongkujontifi hiyaso'mo u, ahwonte enjwa'mo moho'nasiyo'njo hwafoho. O'o, hofiko ijempoho tojwa sopo ho'nasyontifeso a'amu ango homo somo nosyukuji pomponaho hiso uhwonantifeho.

34 Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. Timo pi'n'ngo'manji sikwo'mjoho'mo humalofo.

35 Oseso sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo pomponahopo humalofo soku yahino pi'n'ngo pi'n'ngo mafikuji apa'no sikwo'mjoho'mo fosyohumafikutoho.

36 Sekwoe simeho mo'mo sikwo'mjoho ane hwasimanji pomponaho'nohinopo'manji sekwoe simo'mangoso nom'ne a'amu somo pomponaho hopaso uloho'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwayo sohwanjimo yoka hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Jisas kako oso hungkuno ulikwato lohofahoningki a'amu Falisi fihwo kako kako'nji wopayo wonaho lonto Jisasimo joho lutima'mentisofoho. Oseso Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe angomo noswonto wosopayo niwo'n'ngkohoho sopo humamentisofoho.

38 Oso a'amu Falisi huhwo sohwo kako Jisas aho mijo miyatiku'nyo'njo yonto wosopayo nyo'ne humahoningki uhwononto yomo yonto huno pi'n'ngo engo syafihumentisofoho.

39 Jisas oso hwe huhwo sohwoe hunomo huno uya-honingki ole ulimento, Sekwo a'amu Falisi sohwasisekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajijwontifeso sekwoe humayoso kiho'njo hwasoho. Yo'mayo uhwonontifeso hi

semo'n'iwo'n'ingkohoho. Oso'nji simeho mo'mo yo'mayo hon'ingkanono wonyo nom'ne wo'nnyo hwasoho.

⁴⁰ Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo yat'iku'nyo'ne'nohini syofisyalokwofo. Anitu kako sekwoe paho hohnta'nnohini mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako sekwoe simeho mo'mo sekwoe huno so'nji mt'i'mokumentisofoho.

⁴¹ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no aho yokumpohn'nyo kesyohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ingkohoho somo yo'mayoso uy'kujo'no sekwoe simeho mo'mo kiho ane umo'n'imontonoho. Ose ifijo'manji a'amu uhwon'ifijosohofiko sekwoe simeho mo'mo kiho ane so'no huno uy'imontonoho.

⁴² Sekwo a'amu Falisi sohwasisekwo tohino t'ipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho wosopayo yo'mayo mawo'n'ingkohofoso sekwo hotitofont'ifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ingkahon'ingki anga'no Anitumne'no ko ho'nosyantifeso sekwo hon'ingkanono ito'nohino somne'no huno mosyafisiyo'njo yontifeso Anitumne'no masemo'nyo'njo hwasoho. U, sekwo sekwoe yo'mayo wop'ingo fehohnjoso Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ingkohofoso wop'ingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe somo min'ing kayo'manji yahinoso wop'ingo'maho.

⁴³ Sekwo a'amu Falisi sohwasisekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Sekwo huno ole seinyo hwasoho. A'amu tajo angomo humawo'n'ingkohoho sofe simanopo hwe engo sohwoe epohumayo wop'ingo sopo wohumentanoho semo'nnyo hwasoho. Sekwo hwe moya'mi uhu'mokiyo sopo nje hwe engofo selontife'no yiwo'n'ingkohofihwasoho.

⁴⁴ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Sekwo olo pa'nyo hwasoho. A'mopijohinomo'mo ho'nasyiwo'n'ingkohoho sopo iyo mowontimofasiyo sopo'nyo hwasoho. Tojwa lopo wop'ingo sopo a'amu hano emoyont'ifi hwaho ajwomo'mo pisakino'njo wojo so'no huno muyofoho. Sekwo oso pa'nyo hwasoho.

⁴⁵ Jisas ose ulahon'ingki hwe fihwo kako hon'ingkanono hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwo Jisasimo ulimento, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwo, oso hungkuno tango'njo Falisi sohwasimo ulohinoso nakwo huhwo na'nnonjimo nelalokuno.

⁴⁶ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Sekwo a'amu hon'ingkanono hungkuno lut'ihwawo'n'ingkohoho huhwo sohwasisekwo huhwasisekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. A'amu sekwoe hon'ingkanono

hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne syoho m'ikun'imposo uy'wo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo a'amufe hohujopo tango m'ikun'imposo kisasyohon'ngkofi hofiko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo y'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo hofikimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.

⁴⁷ Sekwo An'ituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'mno. Seyakwosa hohonta humamotofo sohwa hofiko a'amumo An'itu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohware fonjahumentohofofoho. A'amumo fonjahumentohofohuhwo sohware pijohino sopo sekwo wokosuyo yo'mayoso hulimotofihwasoho.

⁴⁸ Sekwo ose iwo'n'ngkohofoho so'no ole itihwalokwofoho. Neyakwosa hofiko a'amu huhwo sohware fonjahumentohofohofoho yahinoso wop'ngofoho. Ose lontifi sekwo wokosuyo hulimotofihwasoho.

⁴⁹ An'itu kako huno hwapingo'njo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uyahon'ngki lijwafo syoho'njo (*apousel*) sohwanji sekuyepono lihwatimeso sekwo a'amu fihwamo fonjasy'kuji nom'ni hwamo wonyo ulohofantifeho. Ose selalofoho.

⁵⁰ Oseso a'amu fihwamo An'itu kakoe hungkuno uyahon'ngki hungkuno hiso lijwafo'ne syoho'njo sohware fonjahumentohofoso An'itu nakwoe hwaho mt'i'mokumentiso simo'mta'ango so'ntnne'no olohonta fonjahumomopmmalofo so'ntnne tohinoso olohontajo hwe moyam'i humalofo soku womantifeho.

⁵¹ Kein kako Apelimo fonjahumentiso somta'ni a'amu hofiko Sekolaiya sohomo An'itumne'no yo'mayo ho'nasy'wo'n'ngkohofoho sopo oso ango An'itu humaho limotofo ajwo sopo fonjahumentohofoho oso'ntnne tohinoso a'amu olohontajo humalofo soku womantifeho.

⁵² Sekwo hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofoho sohware sekwo An'ituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'mno. Sekwo An'ituye hungkuno ne'njo somo min'ngkayo'njo yontifi hiyaso'mo ho'nahumentohofoho so'no a'amu nom'neso hungkuno homo somo un'ngkowano ko lahon'ngkofi sekwo hofikoe hon'ngkanomo pijumokosyohumawo'n'ngkohofihwasoho.

⁵³⁻⁵⁴ Jisas ose ulonto oso homo uliko'mahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko simano likumpentifi oso sikuno homo somta'ni impo'angomo womuhwojano lontifi hungkuno mtitofahumentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Jisasiye hunomo yamofu uyano lontifi hwasyo

hungkuno wonalono lontifi hofiko yo'mayo so'no Jisasimo ulohonwo'nimentohofofoho.

12

Yo'mayo hiyaso'mo mokosyohumawo'n'ingkuhwone hwasyo yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno.

(Matiyu 10:26-27)

¹ Hwe moya'mi nihu'no pi'n'ingo engo uhu'mokumentohofoso hofiko ito'no humamento-hofomaho. O'o, hofiko nom'ne a'amu sofe sifemo hwotoho wosolongkufinantifi imentohofofoho. Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ikinjamo lohofonto hofikimo simo'mo ole ulimento, Sekwo a'amu Falisi sohwafe yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Yahino hiso olenoho. Hofiko hofikoe yahino wonyo utihwa'nyopo m'mofape so'no hwasyo hungkuno seliwo'n'ingkohofihwafoho. Oso yahino so'no selalokweno.

² Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'n'ingkohofohungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

³ Oseso yo'mayo hungkuno sekwo sikwo'mjoho'mo lontifeso hwangku mofehi'nyo'nji woho'n'imontonoho. Yo'mayo hungkuno sekwo hiyaso'mo hofiyoka lontifeso hwangku utihwa'nyopo mango engo'nji wamjilim'wantifeho.

Yo'mayo so'no iyoho sen'ingkuhwaloho. Anitumne'nohini iyoho wasenono.

(Matiyu 10:28-31)

⁴ Ose ulonto ole ulimento, U, nje a'amu soku, sekwo upa'n'imno. Sekwo a'amu poyo semokiyo somne'no sekwo iyoho sen'ingkuhwaloho. O'o, hofiko sekwoe a'apaho poyo semokukuji osopo pipi selohopitnnehofoho. O'o, awonoho.

⁵ I olo humne'no sekwo iyoho senyo'ne'no waselimonne'no yohono. Anitu kako sekwoe a'apaho poyo semokuhwosi sekwoe huyo'mangoso nihu'nahone tikanomo uhwajiyo'ne yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Osohumne'nohini iyoho wasenono.

⁶ Sekwo huno seyohoho. Yihufu nihu'no we'e popijamo pa'nyoso a'amu yihufu hiso aho fehohnjo hopi'nonohino somo touya hufa'u somne'no mpe yiwo'n'ingkohofofoho. I oso'no oso yihufu nihu'no we'e somne'no Anitu kako in'ingo mamofwo'n'ingkiyohoho.

⁷ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofu nto limentisofoho. Oseso sekwo a'amu poyo semokiyo sohwanne'no iyoho seningkuhwaloho. O'o, oso yihufu ni'hu'no we'e Anitu iningo mamofe'njo hofiyo mokosyohumawo'n'ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

*Jisasimne'no yokumpohn'nyo lohofu'ne hungkunofoho.
(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Olo so'no waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu ahwomomjo sofe timopo hungkuno wolijwao'monnoho.

⁹ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni a'amu ahwomomjo sofe timopo hohujo ikinjimo'mnefoho.

¹⁰ I a'amu fihwo ngkine'no sitofo ntososo kako oso wonyo hiso'no Anitumo wae yaofu'ne jomo ulososo Anitu kako wae weo'montonoho. I oso'no a'amu Anituye Towahuno Wopingo sohume'no sitofo ulososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho.

¹¹ A'amu hofiko tajo ango we'e so'mo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji a'amu yofe engo'njo sofe timopo ipesemotasokujo'no sekwo iyoho seningkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohon'ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho.

¹² O'o, olo hoholohonta Anituye Towahuno Wopingo kako yo'mayo hungkuno sekwo ujo'ne so'no waselimonnoho.

A'amu hamniyoho engo'njo yo'mayo ho'yango yokumpohn'nyo aho kemokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

¹³ Hwe moya'mi pi'ningo engo nohumentaningkofi hwe anga'nohino sohwo Jisasimo ole ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, nje mpohwo poyo pe'ningkahon'ngki nje tathwo kako ho'yango hopi'nonohinoso ma'mentisofoho. Oseso olo hilo so'no kiko nje tathumo uso. Ho'yango hiso yano ilofihwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lonihwajohoho ^{USO}.

¹⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, I pipilo. Seningkwohwoe ho'yango yo'mayoso yano ilofu'ne syohoso tihwo ntapmentisoto. Awonoho.

¹⁵ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ole ulimento, Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'nyo so'no yahino so'no i'waho

fiyimno. A'amu ho'yango pi'n'ngo engo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako oso ho'yango somta'ni simeho wop'ngo neso motipuhwonyo hweho.

16 Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe hamniyoho engo'njo fihwo kakoe wopasyoho somta'ni yo'mayo pi'n'ngo engo ma'mentisofoho.

17 Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engo'njo sohwo hnnimento, Ngko pipi imnehono. Yo'mayo wosopayo ho'nasiyo'ne angoso hopo'maho.

18 Ose syafisyonto ole limento, U, ole uyimonnoho. Nje wosopayo ho'nasiyo'ne angoso we'eso wae yahm'mo nom'ne engo mikunimposo wamolimo. Ose moli'mo ngko wopayo yo'mayoso oso angoso songomo woho'nahumonnoho.

19 Ose i'me'no ngko nje huyo'mangomne'no ole wahnimo, Jije yo'mayo wop'ngoso pi'n'ngo weho. Soswo pi'n'ngo engoso kiyakolofihwoso'no ho'yango yo'mayoso ne'nohino wakuwentimtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. O'o, iyoho humahoji yo'mayo mijo wosopayo n'ngkohoji simeho wop'ngo'njo fesyohumaho.

20 Ose ko hnn'ngkahon'ngki Anitu hwe huhwo sohomo ulimento, Kiko huno ane hwosoho. Olo sikwo'miyo lomo kiko poyo wape'nimonnoho. Jije ho'yango engo ito'no esyohumahnososi hwo woma'mteto.

21 Oso pahnnimo hungkunoso ulonto ole ulimento, Oso pa'nyoso a'amu ho'yango yo'mayoso pi'n'ngo engo elofisosyalofonjo sohwo kako Anituye timopo ne so'no umofonyo yone hweho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno.

Yo'mayo yo'mayo so'no huno pi'n'ngo pi'n'ngo syafisiyo'ne hungkunofoho.

(Mat'yu 6:25-34)

22 Ose ulonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ulimento, Oso'no ole selalokweno. Sekwo sekwoe fesyohumayo so'no huno pi'n'ngo engo syafisyikuji ole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'n'ngo engo syafisyikuji ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahinmonnto. Ose syafisyikutoho.

23 Hwap'ngoso nakwo peho'ne humolawotohwono. Wosopayo'netaho. Hwapife'netaho. O'o, oso'ne'maho.

24 Sekwo yihufone fisyafihupmno. Hofiko wopuyo hulivo'n'ngkohofomaho. Hofiko wopayo mehu'meesyiwon'ngkohofomaho. Hofiko wopayo angoso yo'mayo ho'nasiyo'ne angoso hi'njo'maho. I oso'no Anitu kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uy'wo'n'ngkohoho.

Sekwo hwe moya'mi soku Anitu kako sekumo sehononteso sekwo yihufu somo yakolo'nnyo kuyoho.

²⁵ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokin+mne'no yohono lososo ne umo'n+montolo. Awonoho.

²⁶ I sekwo oso we'e hiso ifitneso hopoenohini mmo'nyohwas+manji sekwo nom'ne yo'mayo pi'n'ingo engo somne'no huno pi'n'ingo pi'n'ingo peho'ne syof+syalokwofo.

²⁷ Sekwo wokoso fofu so'no huno fisyaf+hupmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko he yo'mayoso mojiyof+wo'n+ngkiyohoho. I oso'no ole wasel+monne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapingo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofu we'e somo muyakolofoneho.

²⁸ Ou oso wokoso fofu sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n+ngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso fofu Anitu wonyoangkafo mt+mokuwo'n+ngkiso somo uhwonontaneso wopingofoho liwo'n+ngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

²⁹ Oseso sekwo wopayo yo'mayo mijo so'no peho wnantane'nunto Ose syafisy+kutoho. Huno pi'n'ingo pi'n'ingo seyo'eno.

³⁰ A'amu olo hwaho lopo Anitumo min+ngkayo'njo hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisy+wo'n+ngkohoho. I oso'no sen+ngkwowho Anitu sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon+ngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopingo wosemokosyohumamontonoho.

³¹ Oseso simo'mo sekwo Anitumo enjwa'mo humayo'ne hi semo'n+ngkuhwoso'no Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijosu wosejapmmontonoho.

*Ahwomomjo ho'yango wojo so'ne hungkunofoho.
(Matiyu 6:19-21)*

³² Nje yahu mehomi soku sekwo yo'mayo so'no iyoho sen+ngkuhwoloho. Anitu kako kakimo enjwa'mo humayo'ne mesehumajiyo'neso hungkuno nto mtito'mentisofoho. Anitu kako sekumo semokosyohumayo so'no simeho wopingo umo'nalofoho.

³³ Sekwoe ho'yango yo'mayoso a'amu mpe waselohopife. Sekwo oso hamniyoho hiso a'amu umofonyo

iyu somo uyimno. Ose ifijo so'no sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo ho'yango wonyo mmo'nonehoho. Oso'no sekwo sekwoe ho'yango engo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sponjo ho'yangoso mpo'naofe'nefoho. A'amu ho'yango hufo iyoso aneponoho. Namu, mote, yo'mayoso ho'yangomo wonyo mmokonehoho.

³⁴ Ango jije ho'yango yo'mayo wopingo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohumne'no ito'no esyohumayo'ne hungkuno-foho.

³⁵ Sekwo sekwoe he ito'no yofikuji sikiloho mongkujikui ito'no fesyohumamno.

³⁶ Ose ifijo'manji sekwo olo pa'nyo wohontohumantifeho. A'amufe hwe engo sohwo kako ape mayo'ne wopayo iloho engo somta'ni asomo poso sohonta kako hoku'yopo hwaningo fonjihwoso'no syoho ulohofiyo sohwa hano komo'no wohwosampitimantifeho.

³⁷ Oso syoho ulohofiyo huhwo sohwa hofiko saho mofosyawoso uyantifeho. O'o, hofiko hofikoe hwe engo sohumne'no yo'mayo ito'no esyohumentanngkuji hwe engo sohwo poso sohonta hofiko simonyo engo uyantifeho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yo'mayo ito'no esyohumayo somo uhwonngkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo wopayo niwo'nngkohoho epohumayo sopo uhmajihwosi kako wopayo uyimontonoho.

³⁸ I kako sikwo'miyo kuntoliyopo poso'manji u kako yihufo yoka simo'mjo ho'niwo'nngkiso so'nji poso'manji kako kakoe syoho ulohofiyo sohwo uhwonososo hofiko saho mofosyowentanngkuji uhwonngkuhwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

³⁹ Hwe engo sohwo kako asomo pe-e'ne mofehi'nyo simo'me so'no huno ito'no seyoso'manji sekwo hopi'nonohino soku ito'no wesyohumantifeho. U, oso hopaso hwe ango mokosyohumayo sohwo kako nom'ne a'amu kakoe ango hopo sopo nta'ni yo'mayo hufo woma'mo lonteso'no sikuno huno uyontentesi kakwo'yohwo oso sikuno somne'no hontohumentanngkuhwosi a'amu hufo imojo sohwo kako yo'mayoso momahwonesohilo.

⁴⁰ Oseso sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno sekwo huno mosyofisyomokosyohumentanngkuji asomo wapmmonnoho. Ose ulimentisofoho.

Syoho ulohofiyo wopingo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 24:45-51)

⁴¹ Pita ose upa'nonto Jisasimo ulimento, Hwe engofu, oso pahnnimo hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi hopi'nonohino'nyumo lonalohino.

⁴²⁻⁴³ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas kako nom'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fihwo huno wopingo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo umokosyohumayo syohoso uyahon'ngkuhwosi syoho hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo sohwo kako asomo pihwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyo sohwo mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontan'ngkuhwosi uhwon'ngkuhwoso'no oso syoho ulohofiyo sohwo simonyo uyimontonoho.

⁴⁴ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyo huhwo sohumo enjwa'mo woho'nahumontonoho.

⁴⁵ I oso'no oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kako huno ole wosyafihu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. Ose syafisyihwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyo hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo toho'nohini n'ngkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo n'ngkuhwosi wonilohofao'montonoho.

⁴⁶ Syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan'ngkuhwosi asomo wapmmontonoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyo huhwo sohumo tohino engo uyihwosi a'amu kakoe hungkunomo haloho maposo'njo sopo uhumatimontonoho.

⁴⁷ Syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo yo'mayo syoho yone'ento ulisoso kako huno ko uyahon'ngkuhwosi hungkuno homo somo min'ngkayo'njo yo'mayoso ito'no mesyohumayo'njo oso hwe huhwo sohwo tohino engo woma'montonoho.

⁴⁸ Syoho ulohofiyo nom'nehwo kakwo'yohwo sohwoe huno somo huno muyo'njo so'no kako yahino wonyo ko ihwosi kakune'no huno mosyafisiyo'njo yososo kakwo'yohwo sohwo tohino we'e'nohini uyonefoho. Anituye syoho ulohofiyo fisomo yo'mayo wopingo pi'n'ngo engo u'mante so'no kako Anitumne'no syoho pi'n'ngo engo uyono. A'amu

yo'mayo yo'mayo pi'n+ngo engo mokosyohumunyo so-hwo Anitu kako osohumo nom'ne a'amumo ufo'mayo'ne yo'mayo so'no jomo ulimontonoho.

Jisas kako nakwoe hwahopo pmmentiso so'no a'amu wohotitofantifeho.

(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Ngko olo hwaho lopo ahwomo mta'ango toho womotapmmo lonji pm'mentohe hwo'nyoho. Oso toho hiso olohonta sijontentesi wop+ngo'nesohilo.

⁵⁰ Oso toho hiso mosijontan+ngkuhwoso sohonta ngko tohino engo woma'monnoho. Oso tohino engo mayo hiso'no nje hi tango mjon+mop+hwosi oso tohino moi'wo umo'nosojwao'montonoho.

⁵¹ Ole losyon+fisyant+kwofu. Olo hwaho loPONJO ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofo'ne pmmentiso hweho. Ngkine'no ose losyon+fisyant+kwofu. O'o, sekwo upa'n+mno. Ngko a'amu hotitofu'ne pmmentohe hwo'nyoho.

⁵² Olohontajo'nji hwanguku nom'ne'ntnne'no hof+ko'montohwa a'amu aho fehohnjo hopi'nonohinoso nohotitofahon+ngkuji a'amu hufa'uso siko a'amu hufa'u s+hune sohwafe mangohwa umo'nanniyoho. I a'amu hufa'u siko ngkimo nn+ngkapohos+so'no oso a'amu hufa'u s+hune sohwa sikoe mangohwa umo'nantifeho.

⁵³ I kan+ngkwohwo kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kakoe hwomu ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kona'wohi ngkilaho want+montonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo nn+ngkap+hwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'n+montonoho. Oso hopaso a'amu pi'n+ngoso hof+ko wohotitofantifeho. Ose ulimentisofoho.

Yo'mayo imo'nalokuso so'no huno tipemayo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:2-3; Mak 8:11-13)

⁵⁴ Olo hungkuno hilo so'nji a'amu homo somo ulimento, Sekwo mofehi'nyo ikwo'mokuwo'n+ngkiso sohohnta'ni himo uhwon+ngkuji ole wolantifeho. Ifoyo wahu'montonoho. Ose likuji ou, nehopi wahu'montonoho.

⁵⁵ U, sekwo ifofo yokumpohn'nyo mongkihnta'ni sopahon+ngkuhwosi uhwon+ngkuji ole wolantifeho. Mofehi'nyo yokumpohn'nyo walimontonoho. Ose likuji ou, nehopi walimontonoho.

⁵⁶ Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji uhwonantifi sekwo huno ito'no syaf+sy+wo'n+ngkohofu kuyoho. I oso'no yo'mayo olohonta imo'nalokuso somo ko uhwonontifi sekwo sekwoe yahino wonyo somne'no tohino

mayoso'no huno maseyo'njo i'waho ito'no miyalokuyohofu. Hwap'ingoso peho'neto. Sekwo mango'nohino kuyoho.

A'amu fihwo kako kikumne'no simeho tohino umnosu so'no kiko komo'no simeho wop'ingo hmmokinyo.

(Mat'iyu 5:25-26)

⁵⁷ Sekwo huno wop'ingo syaf'sy'ikuji yahino ito'nohino somne'no yano milofahinyoso peho'neto.

⁵⁸ Hwe fihwo kako kikimo impo'angomo wolintofakohumo l'hwosi ipekumotowahon'ingkuhwosi hon'ingkanopo humahos'si osopo siko'nohino hungkuno ito'no filinyo. Majo'manji hwe engo hungkuno ito'no m'hwajiyu syoho'njo sohwo kako impo'angomo womekuhumat'i'montonoho.

⁵⁹ Ose yoso'manji kiko impo'angoso kuntu'no uliko'ma'mne hwos'i'maho. O'o, s'imo'mo kiko j'je yahino somne'no yo'mayo hamniyohoso woho'nahumonnoho. Ose ul'imentisofoho.

13

A'amu soku sekwoe hon'ingkanu wonyo somne'no simeho m'iwolo'mokiyo'manji sekwo t'ikanomu ufittne kuyoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hof'iko nohumant'ifi Jisas'mo ul'imentohofi, A'amu Ngkalilinta'ango fehohnjoso hof'iko An'tumne'no yahu fonjokisyosyant'ingkofi hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwo l'hwajahon'ingki hof'iko a'amu Ngkalilinta'ango somo fonjahumentohofofoho.

² Ose ulahon'ingkofi Jisas ul'imento, Ose ntohoho so'no sekwo huno ole losyof'syalokwofo. Oso a'amu Ngkalilinjohiso hof'ikoe hon'ingkanu wonyoso nom'ne a'amu Ngkalilinta'ango somo yakolo'nnyo so'no oso tango m'ikun'imposo t'ipema'mentohofofoho. Ose losyof'syalokwofo.

³ O'o, sekwo ose syaf'sy'ikutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo m'ikinjaopijo'manji sekwo hopi'nono oso tango hopaso not'ipemapitne kuyoho.

⁴ I oso angu Silouam sopo a'amu aho hufa'u s'ife fehohnjoho hopi'nono nom'ne s'ife mta'ni hufa'u s'hune nohumentan'ingkofi angu yokintahoponjo sawemo engo sohwo p'wasyonto a'amu homo somo kilopo'mentisofoho. Oso hwe moyam'i hofu sofe yahino wonyoso Jelusalemmjo a'amu somo yakolo'nnyo so'no huno losyof'syalokwofo.

⁵ O'o, oso'ne'maho. Hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaof'ikuji An'tumne simeho

mɪwolo'mo kiyo'manji sekwo hopi'nono oso tango hiso pa'nyoso notipemapitne kuyoho.

Iyo ipisayo ito'no minto'nɪwo'nɪngkiso so'no pahnnɪmo hungkunofoho.

⁶ Jisas kako pahnnɪmo hungkuno ole ulɪmento, Hwe fihwo kakoe impojohopo iyo ikwongo hulɪmentiso so'no kako ikwonjayo ne into'nyo so'no wonyopi uhwonomahoso imojofoho.

⁷ Oseso kako syoho mokosyohumayo sohomo ulɪmento, Kɪko upa'nyo. Soswo hufa'u sɪhune ngko oso ikwonjayo hiso womjɪmonji potnneso huno uhwonapɪwo'nɪngkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta kɪko mɪngo filofeefo. Kako hwahomjo afofo siki mayoso wopɪngo'maho.

⁸ Ose ulahonɪngki syoho mokosyohumayo sohwo ulɪmento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo olo soswo lohomo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno ijɪ'mo yahwoyoho ko'meehm'me'no ne ito'no unto'nɪmontolɪkeno.

⁹ Nom'ne soswomo ne minto'nɪngkuhwosi wopɪngofoho. Awo'manji ngko wolofeeo'monnoho. Jisas kako oso pahnnɪmo hungkunoso ulɪmentisofoho.

Sɪkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako a'mu fisimo wopɪngo umokumentisofoho.

¹⁰ Sɪkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ango we'e somo hwe moya'mimo Anɪtuye hungkuno lutɪhwamentisofoho.

¹¹ Oso tajo ango homo somo a'mu fisi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyosi kako mnokino'nji ne'no nohumentanɪngki soswo aho hufa'u sɪfe fehohnjo hopi'nono nom'ne sɪfe mta'ni hufa'u sɪhune uyakolo'mentiso so'no kakoe hohujoso fahulo'mojiyoho. Oseso kako ito'no lɪkofohumayoso miyommojofoho.

¹² Jisas kako a'mu hisimo uhwononto joho lutɪmanto ulɪmento, A'mu losiyo ngko jɪje mnokino engo kiwo'nɪngkiso somta'ni nto isɪhutofokumahono.

¹³ Ose ulonto Jisas kako a'mu hisimo aho kisuhumentisoso a'mu hisiye hohujo fahulo'nnyoso nɪhu'no komo'no ito'no mulohokumentisofoho. Jisas kako a'mu simo wopɪngo ose umokahonɪngki a'mu hisi kako Anɪtuye yofe ho'noma'mentisofoho.

¹⁴ Oso sɪkuno iyoho humayo homo somo Jisas kako a'mu simo wopɪngo imokumentiso so'no hwe engo oso tajo ango we'e somo mokosyohumayo sohwo kako sɪmeho tohino umnɪngkahonɪngki a'mu pi'nɪngo engo somo ulɪmento, Sɪkuno aho fehohnjo hopi'nono aho nom'ne

mta'ni anga'nohino somo yo'mayo syoho iyo'ne sikunofoho. Sekwo soku a'amu sohwo wop'ingo wonamokife likuj'i manji sekwo soku sikuno syoho iyo somo hm'mofapmno. Sekwoe a'apaho wop'ingo semokiyo'ne sikuno iyoho humayo losomo nopikutoho.

¹⁵ Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, Sekwo mango'nohino liwo'n'ingkohoho kuyoho. Sikuno iyoho humayo homo somo sekwo sekwoe yahu somo hofi'koe ango somta'ni mawent'ifi mijomne'no ipemotap'wo'n'ingkohoho kuyoho.

¹⁶ Oseso ngko olo Apilohamiye imu simo Seteniye towahunoso kakimo ne'no ehunnnaofontan'ingki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u shune uyakolo'nnyo simo olo sikuno iyoho humayo lomo wop'ingo umokoheso wonyotaho.

¹⁷ Jisas ose ulahon'ingki Jisasiye mango sohwa upa'nont'ifi won'mango engo un'imentisofoho. I hwe moya'mi pi'n'ingoso hofi'ko yo'mayo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no simonyo imentohofoho.

Anitumo enjwa'mo humayo'ne pahnnimo hungkunoso hufa'uyoho.

(Mat'iyu 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisas kako pahnnimo hungkuno nom'ne ul'imento, Anitumo enjwa'mo humayo yahinoso peho pa'nyoto. Ngko yamofoso pehomne'no eset'hwamnehono.

¹⁹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'lo, ni'hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahon'ingki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sponjo somo yakolonoho. Engo imo'n'ingkahon'ingki y'hufoso nopont'ifi kakoe pamo sopo hofi'koe aifo syont'ifi osopo kehumawo'n'ingkohofoho.

²⁰ Ose ulonto ole ul'imento, Pahnnimo hungkuno nom'ne Anitumo enjwa'mo humayo yahino so'no ngko yamofoso pehomo eset'hwamnehono.

²¹ Oso hiso olo pa'nyofoho. A'mu fisi kako wosopayo *polowa'nji* oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe *yis*, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'n'montonoho.

Anitumo u'mayo'ne hoku'yo we'e so'no pahnnimo hungkunofoho.

(Mat'iyu 7:13-14, 21-23)

²² Jisas kako Jelusalemne wasimonto imentisoso hon'ingkano mom'ingo somo ango pone

mjamolimohannyo soponjo a'amu somo kakoe hungkuno lutihwamosimentisofoho.

²³ Oso hohosohonta hwe fihwo ulimonto, Hwe Engofo, A'amu Anitumo u'mayo'neso a'amu anga'no anga'no sifitnnetaho. Hopi'nono sifitnnetaho.

²⁴ Ose ulahon'ngkahon'ngki Jisas ulimonto, Anitumo u'mayo'ne hoku'yoso we'efoho. I sekwo oso hoku'yo we'e homo somo syuyo'ne syoho yokino fiyoho'nimno. Hwap'ingo so'no yolohoso waselimonne'no yohono. A'amu pi'n'ingo engoso hofiko oso hoku'yo homo somo woswano lifijoso hofiko yamofoko ko ifijoso hofiko hopo'maho.

²⁵ Hwangku oso ango homo somjo kakwo'yohwo sohwo nolikafihwosi hoku'yo we'e homo somo wopijwahumontonoho. Nihu'nahone nto pijwasyihwoso'no sekwo mempo hohnta'ni lohofikuji hoku'yopo hwan'ingo fonjikuji johole ulifitnnefoho. Hwe Engofo, hoku'yo fonehwosampofoko. Ose ulifijoso kako ole waselimontonoho. Sekwo ntimta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho.

²⁶ Ose selihwoso'no sekwo ole ulifitnnefoho. Nakwo kiko'nji wopayo'nji mijo'nji nimentihwone lokono. Kiko nakwoe hon'ngkanopo lohofonji nakumo hungkuno lonetihwamentohino lokono.

²⁷ Ose ulahon'ngkuji kako apa'no ole waselimontonoho. Sekwo ntimta'ango kulo. Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Sekwo hon'ngkano wonyo y'wo'n'ngkohofokuyoho. Sekwo ngkimo i'waho ntohopmno. Sekwo mpanimno.

²⁸ Ose selihwosi kako sekumo wae yasemofihwoso'no sekwo mempo hohnta'ni humafikuji uhwon'fijoso a'amu Anitumo enjwa'mo humalofoso Apiloham, Aisak, Jekoup sohwanji a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwanjimo wosyihwon'hwowojowantifeho. Sekwo ose uhwon'ngkuji sekwo hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotahoko engo lifitne kuyoho.

²⁹ Hwe moya'mi hofiko mofehi'nyo simofapiso mta'ni sahopikuji mofehi'nyo n'ngku'n'wo'n'ngkiso mta'ni u'mofapikuji a'amu yaposiyo yohosi yohohnta'ni i'mofapikuji hofiko Anitumo enjwa'mo nohumafikuji Anituye angomo wosopayo nifitnnefoho.

³⁰ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo somne'no sitofo ul'wo'n'ngkohofoso hofiko yofe engo womantifeho. I a'amu fehohnjo hofikoe yofe olopo ho'nomawo'n'ngkohofoso hofiko yofe engo ane pa'nyo wohumantifeho. Ose ulimentisofoho.

*Jisas kako angu Jelusalemne'no humotaho limentisofoho.
(Matiyu 23:37-39)*

³¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Kiko olo angu lopo uliko'mahoji nom'ne angopono fiwano. Hwe yofe engu'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto yalofoho.

³² Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ulimno. Olohontajo'nji mo'n+ngkajo'nji ngko a'amu towahunu wonyo ehuhnname'nnyo somo wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumonnoho. No'no mo'n+ngka sikuno hufa'u sihune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monnoho.

³³ Oso'no olohontajo'nji mo'n+ngkajo'nji ne'no mo'n+ngkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jelusalemne'no wosyi'mo'monnoho. Hwap+ngoso a'amumo Anitu hungkuno uyahon+ngki lut+hwayo sohware angu nom'nepo fonjasy+wo'n+ngkohofopo'maho. O'o, angu Jelusalemnohini fonjasy+wo'n+ngkohofoponoho.

³⁴ U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofu sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahon+ngki sel+motofo sohware fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwoj+wo'n+ngkiso sohware sojo'nji fonj+wo'n+ngkohofu kuyoho. Sikuno pi'n+ngu engu somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo mi'hu'mokontifi efemokosyawowo'n+ngkohofu hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolahu limalofofoho.

³⁵ Sekwo upa'nimno. Sekwoe angu Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontan+ngkuji sikuno pi'n+ngu woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

14

Jisas kako a'amu a'apahu engu kamkamnnyo sohumo wopingo umokumentisofoho.

¹⁻² Sikuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomu wopayo nimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohware hwe engu hweho. Oso hopo sopo hwe fihwo kako a'apahu engu kamkamnnyo sohwo Jisasimo

mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofi'ko Jisas sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohomo pipi ulohofone kiyohoho lontifi humuhwontohumantohofofoho.

³ Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohomo uhwononto kako a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwawo'n'ngkohofohofohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ul'mento, Nakwoe hon'ngkano hungkuno sikuno iyoho humayo somne'no nakwo a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokiyoso wop'ngotaho.

⁴ Ose ulahon'ngki hofi'ko mampi'nyo humamento-hofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo nomanto wop'ngo umokonto, kakoe ango pone'no uhwat'mentisofoho.

⁵ Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwo ul'mento, Sekwo sikuno iyoho humayo somo syoho miwo'n'ngkiyohofihwasilaho. I sekwoe hwomutaho yahu mutaho sikuno iyoho humayo somo mijo kilofawoso somo usi'mofawesoso sekwo komo'no ukuji ut'mantifitaho. Ou, ut'mantifeho.

⁶ Ose ulahon'ngki hofi'ko kakimo aku hungkuno mul'mmentohofofoho.

A'amu hofi'koe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

⁷ Jisas kako oso ango hopo sopo nohumanto uhwon'mentisoso a'amu fehohnjoso oso ango homo somo swontifi hofi'ko epohumayo wop'ngo'nohini so'no haf'ihafe t'ipeehon'ngkofi uhwononto kako a'amu huhwo sohwanne'no pahnnimo hungkuno ole ul'mento,

⁸ A'amu fihwo kako ape ma'nyo sopenjo wopayo engo so'ne'ne kikine'no johu kilososo k'iko nuhuji epohumayo wop'ngo sopo nohumayo'eno. K'iko epohumayo wop'ngopo humuso'manji ango kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne a'amu j'ije yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohomo johu uloso'manji j'ije yofe engoso monje weekohumontonoho.

⁹ K'iko j'ije yofe we'e'njo sohwo k'iko epohumayo wop'ngopo kaki'no humentan'ngkiji kohon'ngkuhwosi oso ango kakwo'yohwo sohwo kako ole wakil'montonoho. K'iko olo epohumayo wop'ngo loso olo a'amu lohomo uyo. Ose kil'hwoso'no k'iko won'mango engo kin'ngkuhwoso'no mom'ngo so'mjo epohumayo sopo wohumamontnnoho.

¹⁰ I hwe fihwo kako kikimo kakoe angomo wosopayo nyo'ne johu kiloso'manji k'iko noswohoji epohumayo ni'hu'no mom'ngo sopenjo sopo fosyohumaho. K'iko ose humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako kikimo noko-hon'ngkuhwosi ole wakil'montonoho, Nje a'amuhwe, k'iko olopo fisohumape. Ose kil'hwoso'no oso ango homo somjo

a'amu wosopayo nontifijo a'amuso nokohon+ngkujo'no jije yofe engo umo'n+montonoho.

¹¹ A'amu kakoe yofe'nohini ho'noma'n+wo'nontoso sohumo Anitu kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje yahin+ngkuhwoso sohumo Anitu kako wop+ngo wonyoangkafo ulohof+hwosi kakoe yofeso woho'n+ma'montonoho.

A'amu jije angomo wopayo nyo'ne joho lut+mayo yahino neso olenoho.

¹² Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne joho lut+ma'mentiso sohumo ul+mento, Kiko a'amumne wosopayo iloho iyo sohonta jije a'amu so'ntnne, jije temtitofo so'ntnne, jije angoponjo a'amu hamniyoho engo'njo so'ntnne'no joho lut+mahotoho. Kiko ose isoso nom'ne sikunomo jije wosopayo somne'no hof+koe angomne'no joho kil+kuji hof+koe aku wokijopantifeho.

¹³ O'o, kiko a'amumne'no wosopayo iloho yohojoso kiko a'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'amu a'apaho wonyo'njo so'nji sife kokato'nnyo so'nji a'amu t+mpi'nyo so'njimo joho lut+mahoji uyo.

¹⁴ Oso a'amu homo somo hof+koe jije wosopayo somne'no aku kijapeso hopoenohin+maho. Oseso kiko simonyo uy+monnoho. Hwap+ngoso a'amu Anituye hungkunomo in+ngkawentife pe'n+mentohofoso likapijo sohonta Anitu kako kikimo jije yahino wop+ngo somne'no yo'mayo wop+ngoso nokijaponefoho.

*Wopayo engo so'no pahnn+mo hungkunofoho.
(Mat+yu 22:1-10)*

¹⁵ Oso a'amu Jisasi'njopo wopayo nontan+ngkofi hwe fihwo nohumanto Jisasiye hungkunomo upa'nonto ul+mento, A'amu Anitumo enjwa'mo humasoso kako Anitu'nji humayo so'no simonyo uyono.

¹⁶ Ose ulahon+ngki Jisas kako pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Hwe fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso sikuno wopayo iloho iyo'ne somo pe-e'ne kako a'amu pi'n+ngo engo somo joho lut+ma'mentisofoho.

¹⁷ Oso sikuno neso i'mofopahon+ngki kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo lihwojahon+ngki kako a'amu simo'mo nto lut+ma'mentiso somo ole ul+mento, Sekwo oyon+mno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono.

¹⁸ Ose ko ulahon+ngki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne hungkuno ul+mentohofoho. A'amu anga'no kako ole ul+mento, Ngko hwaho songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no yohono. Kiko nje

a'amu sohomo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

¹⁹ U, nom'nihwo ole ulim ento, Ngko mpulimokau yahu aho hufa'u hopi'nonohino nje hwaho ij>wolo'mokiyo'no mpo'maeso yamofo uloho'monne'no yohono. Oseso kiko nje a'amuhomo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

²⁰ Nom'nihwo ole ulim ento, ngko olohonta ape songo mahe sohwo'ni mapmnehono.

²¹ Ose ulahon'ngkofi a'amu syoho ulohofiy o sohwo kakoe hwe engo sohomo hungkuno mopanehwono ulim ento hof o so'no ulahon'ngki hwe engo sohwo simeho tohino umnimentisofoho. Simeho tohino umn'ngkahon'ngki kako kakoe syoho ulohofiy o sohomo ulim ento, Kiko komo'no uhuj i oso ango sponjo hon'ngkano engo sponjo so'nji hon'ngkano we'e we'e sponjo so'njimo nje wosopayo nyo'ne joh o filutimaho. A'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'apaho wonyo'njo so'nji t'mpi'nyo so'nji sife wonyo'njo so'njimo lutimahoji nje ango lomo fipemotoswape.

²² Ose ulahon'ngki syoho ulohofiy o sohwo a'amu homo somo ipemotaponto ulim ento, Hwe engofo, jje hungkunomo in'ngkawenji epohumayo fehohnjoso siki weho.

²³ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulim ento, Kiko hon'ngkano engo somo uhuj i syohoponjo toku'mango somo ku'mokwakuj i oso ponjo hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo utimahoji fipemotoswape. Ngko nje ango somo a'amu uhula'mopife n'ngkohoho.

²⁴ Ngko kikimo wakim o, Oso a'amu ngko simo'mo joh o lutima'maleso hofiko nje wosopayoso nihu'no momapitnnehofo. Oso pahnnimo hungkunoso Jisas ulim entisofoho.

A'amu fihwo kako Jisasimo un'ngkamo loso sohwo kako kaki'no huno ito'no ikwesyafihu lohofihwosi yo'mayo nihu'nahone ho'nasyihwosi Jisasimo un'ngkaweno.

(Mak 10:37-38)

²⁵ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo hofiko Jisasinji hano wentan'ngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulim ento,

²⁶ A'amu fihwo kako ngkimo wonn'ngkapmmo loso sohwo simo'mo kako huno ito'no uyono. Yo'mayo a'amumo kako simeho uywo'n'ngkisoso kan'ngkwohwo kona'wohi kakoe ape kakoe mehomi kon'ngkwa'wehwo kaisi i, kakoe wop'ngo humayo hi oso homo somo kako simeho uywo'n'ngkisoso simeho ntap'wo'n'ngkiso somo yakolo'nnyo'manji kako nje inomokomoyo imo'nyoso hopo'maho.

27 A'amu nje syoho somne'no yo'mayo tango ngkimo ni'mante hopaso u'mayo so'no wopɨngofoho loso sohwo kako nje inomokomoyo ne umo'nɨmontonoho. I tango hiso ngkilaho loso'manji kako ngkimo monnɨngkape'njo hweho. Oseso kaki'no kako huno ito'no ukwesyaɨsyono.

28 Sekwo olo pahnnɨmo hungkuno so'no ɨsyafɨhupmno. A'amu fihwo kako ango sawemo engo wamolɨmo loso sohwo kako kaki'no nofosyohumahwosi oso ango huhwo sohune yo'mayo mpe iyo'ne hamniyoho so'no huno ito'no ukwesyaɨhu'montonoho. Olo so'no wosyaɨsyono, Nje hamniyoho olo ango lomne'no moi'wo esojwafo'neso hopolɨkeno. Awo'manji mamolomnehono.

29 Kako oso hopa huno mosyaɨsiyo'manji kako hwosaho nto wonjososo ango neso moi'wo momolosojwafo'e'njo'manji a'amu ango homo somo uhwonɨngkuji tikafo jɨkuji sitofo ulantɨfeho.

30 Ole wolantɨfeho. Oso hwe sohwo kako ango molomo'maso sohwo kako momolosojwamofe hweho.

31 I nom'ne pahnnɨmo hungkuno ɨsyafɨhupmno. Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne hwe engo sohomo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesyaɨhu'montonoho. I nje a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen* (10,000) hwafoho. I nom'nihwo kakoeso *tɨwenti tausen* (20,000) hwafoho. I oso'no nakwo hofɨko'nji ikujoho fongki'nɨngkuhwasi nakwo hofɨkimo wae weefantantɨkeno. Hofɨko nakumo wenaofantɨfetɨkeno.

32 Kako mango sohwo moyakolofone so'no syafɨsyɨhwosi kakoe mango sohwa ikanopo nohumentanɨngkuji a'amu sɨmeho pompengo isyɨmofone wolɨhwatɨmontonoho.

33 Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakinɨngkamo ntoso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesyaɨsyono. Kako yo'mayo yo'mayo mokosyohumayoso Anɨtuyefoho lɨhwosi kako Anɨtumne'no syoho yokumpohn'nyo uyɨmontonoho. Kako nje inomokomoyo ne hweho.

A'amu fihwo kako Jisasɨmo unɨngkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjaofososo kako olo sa pa'nyo umo'nɨmontonoho. (Matɨyu 5:13; Mak 9:50)

34 Nakwo wosopayo sa'nji niwo'nɨngkuhwoneso wopɨngofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'nɨngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopɨngo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho.

35 Oso sa hiso nakwo syohopo ho'nosyasyoso hwaho afofo'njo umo'n+montolaho. O'lo, sa hiso n+hu'nahone siki ho'naofi+wo'n+ngkuhwonefoho. A'amu fihwo nje hungkunomo haloho upa'n+mo lihwosi'manji haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono.

15

Yahu imo'naofo'ne pahnn+imo hungkunofoho.
(Mat+yu 18:12-14)

1 A'amu mta'ni hamniyoho hu'memayo syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano wonyo'njo so'nji hofi+ko Jisasiye hungkunomo upo'nano lont+fi kakimo u'ma'mentohofofoho.

2 A'amu Falisi sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji ose uhwonont+fi Jisasi+mo sitofo ul+mentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon+ngkano wonyo imof+wo'n+ngkohoho so'nji majopohi'nonto wopayo n+wo'n+ngkiso hweho.

3 Jisas oso hiso'no huno uyahon+ngki olo pahnn+imo hungkuno ul+mento,

4 K+iko yahu *sipsip wan hant+let* (100) mokosyohumunyo sohwo si yahu kenga'no isi+peeofi+hwoso'no k+iko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja nontan+нкуji ul+iko'mahoji isi+peeofoso sohune'no hafi+hafe wot+pmmonnoho. Hafi+hafe ne'nohini ti+pehoji wot+pema'monnoho.

5 Not+pemahoji yahu hiso j+je sangopo sa'ni kitofohoji si+monyo'nji hofiyo womotawomonnoho.

6 K+iko j+je angopo i'mofahoji j+je a'amu so'nji j+je a'amu afaponjo so'ntnne'no joho lut+mahoji'no hofi+ko nuhu'mokukujo'no k+iko ole ul+montnnoho. Nakwo si+monyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopee'o'maso sohwo nto ti+pemahono. Ose ul+monnoho.

7 Jisas ose ulonto ole ul+mento, Oso hopaso a'amu *nainti-nain* (99) hon+ngkano wop+ngo in+ngkuwo'n+ngkohofoso hofi+ko si+meho mi+wolo'mokiyo'njo humentan+ngkofi a'amu ahwomomjoso uhwonont+fi si+monyo miyofoho. I oso'no a'amu anga'no hon+ngkano n+hu'no wonyo'njoso kako hon+ngkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofi+hwosi An+itumne'no si+monyo mi+kun+imposo uyant+ifeho.

Hamniyoho impo'naofo'ne pahnn+imo hungkunofoho.

8 A'mu fisi kako hamniyoho aho hufa'u hopi'nono mokosyohumunyo si kako anga'nohino impo'naofososo kako sikiloho mongkuj+hwosi angomjo hintalinyo hul+jusy+hwosi ti+mo ito'no fe'n+hwon+ngkuhwosi ne'no ti+pem+hwosi wot+pema'montonoho.

⁹ Notipemahwosi kako kakoe a'amu so'nji ango hopo sponjo humawo'n'ingkohoho so'njimo joho lutimawoso'no hofiko kakoe angopo i'mofapikujono ole ulimontonoho. Nakwo simonyo uyano. Nje hamniyoho impo'nao'mayoso olohonta ngko tipemanji nje simeho wopingo nimo'n'ingkohoho.

¹⁰ Oso pa'nyoso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo hon'ngkano wonyo'njo sohwo kako kakoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofihwosi Anitumne'no simeho uyahon'ngkuhwosi a'amu ahwomomjoso hofiko simonyo engo uyantifeho.

Hwomu fihwo kako kan'ngkwohumo uliko'mayo so'no pahnnimo hungkunofoho.

¹¹ Jisas ose ulonto nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho.

¹² Aku'mu sohwo kan'ngkwohumo ulimento, Mpohwo, yo'mayo ho'yangoso hamniyohoso tifi no'mo ejapmmne'enji elofisasyiwo'n'ngkinoso njeso olohonta ntape. Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo eno ulonto kakoe hwomu hufa'u hwa'une ho'yangoso yano ulofiyonto aku'mu sohomo uyimentisofoho.

¹³ Sikuno we'nehwo memjaofahon'ngki aku'mu sohwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango nomihu'mokonto kako ango ikano engo sponne'no umentisofoho. Oso hopo sopo nohumanto nom'ne a'amu'nji syohi'nyo yonto mijo yokumpohn'nyo nonilohofonto kako kakoe a'apahomne'no hamniyoho hopi'nonohinoso hu'meeo'mentisofoho.

¹⁴ Kakoe hamniyoho yo'mayoso nto hu'meeofahon'ngki oso ango hopo sopo mijoho engo i'mofapmmmentisofoho. I'mofopahon'ngki kako hon'ngkanimentisoso kakoe yo'mayoso huno hon'ngkanimentisofoho.

¹⁵ Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto tipmmmentisoso syoho tipema'mentisofoho. Oso hwaho hopo sponjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso tipema'mentisofoho.

¹⁶ Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontan'ngkofi uhwononto kako huno ole syafihu'mento, Ngko huhwo'ni womanimo. Ose syofisyahon'ngki a'amu kakimo mufo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta kako huno ito'no ikwesyafisyonto kakoe hunoso ehohosisyahon'ngki ole hnnimento, Nje mpohwoe syoho ulohofiyo sohwa wosopayo engo nalokwofo. Ngko kakoe hwomu sohwo'ni olopo nohumanji mijoho we'e mope'nal'kuyohono.

18 Ngkilaho. Ngko nolikahm'mo nje mpohwoepono asomo u'mo ole ul'mo, Mpohwo, ngko hon'ngkano wonyo imote so'no ngko An+tu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho.

19 Oseso olohonta ngko hwe wop'ngo hwon'maho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho. O'o, kikimo syoho kilohofiyo hwo'ni man'mokufo.

20 Ose hnnonto kako kan'ngkwohwoepono asomo umentisofoho.

Kan'ngkwohwo kakoe hwomu nopontan'ngki ikanopo nta'ni uhwon'hwojawento kan'ngkwohwo kakine'no hitoho ulo'mentisofoho. Oseso kako hano kunto kunto'no nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hinjoho hu'n'mentisofoho.

21 Ose ulohofahon'ngki hwomu sohwo ul'imento, Mpohwo, ngko hon'ngkano wonyo imentohe so'no ngko An+tu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu wop'ngo hwon'maho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho.

22 Ose ko ulahon'ngki kan'ngkwohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo ul'imento, Sekwo nowekuji manji'mofosawemo wonyoangkafoso komo'no motap'kuji nje hwomumo ulohofano. Ajo'miyomjo wokoso wonyoangkafoso'nji ulohofano. Sif'kwongofosyo'nji ulohofano.

23 Sekwo *mpul'mokau* yahu is'ku'nnyo engoso fonjasy'kuji iloho en'ngkuhwasi simonyo uyano.

24 Hwap'ngoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto pe'n'mentononji y'wo'n'ngkohe sohwo olohonta kako apa'no songo i'mofapohoho. Kako nto is'peeo'maso sohwo ngko apa'no t'pemahono. Ose ulahon'ngki n'hu'nahone simonyo ema'mentohofofoho.

25 Ose yontan'ngkofi hwomu tis'maso sohwo kako syoho'mo humamentisofoho. Osopo nta'ni kako asomo noponto ango ne so'mo i'mofaponto upa'n'mentisoso ta'nji simonyo'nji ho'nowentan'ngki upa'n'mentisofoho.

26 Oseso tis'maso sohwo kako syoho ulohofiyo fihumo joholutimanto ul'imento, Hof'iko peho yalokwofo.

27 Ose ulahon'ngki ul'imento, hnn'ngkwa'wehwo sohwo nto i'mofapohoho. Oseso j'je mpohwoe *mpul'mokau* yahu is'ku'nnyo engoso fonjiyont'fi simonyo yalokwofo. Hwap'ngoso hnn'ngkwohwo kakoe hwomu huhwo sohumo apa'no mayoso wonyo mmo'nyo'njo ito'no fosyohumayo'nefoho.

28 Tis'maso sohwo ose upa'nonto simeho tohino um'ngkahon'ngki kako angomo masyuyofoho. Oseso kan'ngkwohwo mempo noswaponto tis'maso sohumo angomo woswapononto hungkuno hofiyo ul'mentisofoho.

29 Ose ko ulahon+ngki tis+maso sohwo ul+mento, Soswo huhwo huhwi ngko k+ko'nji nohumanji kikimo syoho kilohofiyu siki'njo pa'nyo imo'n+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Ngko j+je hungkunomo yokumpohn'nyo mmo'nyo kit+hwayo hwo'nyoho. I oso'no nje a'amu so'nji s+monyo niyo'ne k+ko yahu *meme* we'eso me aneso ntopahon+ngkini nje a'amu'nji s+monyo niment+hwonetaho. O'o, awonoho.

30 I oso'no j+je hwomu aku'mu lohwo kako j+je hamniyoho ho'yango yo'mayoso hwoya'mi hwa'nte sofamo ihn'nakumo'maho. I olohonta kako apa'no ku'mahon+ngki k+ko s+monyo iyo'ne yahu isi'ku'nnyo me'wampe'njolo fonjyalokuno.

31 Ose ulahon+ngki kan+ngkwohwo ul+mento, Nje hwomu sohwo, s+ikuno huhwo huhwi nekwo majopohi'n+wo'n+ngkuhwoyo montosa'yoho. Nje yo'mayo hopi'nonohinosa k+ko'nefoho.

32 I oso'no hnn+ngkwa'wehwo sohwo kako poyo nto pe'n+mentononji iwo'n+ngkohehwo if+walofoho. Oseso nakwo s+monyo engo ihwasi s+meho wop+ngo'njo wohumano. Kako moi'wo nto imo'n+mentiso ko huhwo sohwo nakwo olohonta apa'no t+pemahwono. Ose ul+mentisofoho.

16

Hwe fihwo nom'nihwoe syoho mokosyohumayo so'no huno'njo sohune'no pahnn+mo hungkunofoho.

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwo pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Hwe hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayo syoho umokosyohumayo'ne sohwo humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohumayo huhwo sohune'no a'amu fehohnjo sohwa hwe engo sohomo ole ul+mentohofi, J+je syoho kilohofiyu sohwo kako j+je hamniyoho yo'mayoso fon+fonyo kilohof+wo'n+ngkiso hweho.

2 Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyu sohomo johu lut+manto ul+mento, Oso hungkuno kikine'no upa'n+ngkoheso pipi imahnne'elo. K+ko nje syoho ntohofiyoso hopoenohin+maho. J+je syoho moi'wonoho. K+ko nje yo'mayo syoho mokosyohumawo'n+ngkino so'no ngkine'no hungkuno yolohoso iyoswomo mt+mojo.

3 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kako ole hnn+mento, Nje hwe engo sohwo kako ngkimo yo'mayo syoho mokosyohumayoso wae ween+mo'mte'no yohoho. Ngko pipi imnehono. Nom'ni hwoe syoho tohohmtnno'njo somne'no ulohofiyu so'no yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ngko

nom'ni hwamo wopayo yo'mayo so'ne jomo ujo so'no won+mango'njo hwo'nyoho.

4 Nje hwe engo ngkimo wae yan+mofososo a'amu hofikoe angomo nt+mapijo so'no ngko pipi imnehono. Huno pi'n+ngo syof+sikaofonto huno wop+ngo t+pemanto

5 kako kakoe hwe engo sohwoe yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohofu sohwo joho lut+ma'mentisofoho. Si'mo'mjo sohwo u'mahon+ngki ul+mento kiko nje hwe engo sohunta'ni yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy+hneso alalelo.

6 Ose ulahon+ngki kako ul+mento, Ngko sikil+mijo ipofoso *wan hantilet* (100) siki ma'mentohofoho. Ose ulahon+ngki syoho mokosyohumayo sohwo ul+mento, Kiko olopo komo'no fesyohumahoji olo iyoswo *wan hantilet* (100) mt+mojino lomo *fifiti'*nohino (50) mt+mojo.

7 Ose ulontan+ngki nom'nihwo tifi i'mofopahon+ngki osohumo ul+mento, Kiko nje hwe engo sohunta'ni yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy+hneso alalelo. Ose ulahon+ngki ul+mento wopaki'yo *wan hantilet* (100) ma'mentohofoho. Ose ulahon+ngki hwe mokosyohumayo sohwo ul+mento, Kiko j+je aku uhnne so'no iyoswo nomahoji *eti'*nohino (80) mt+mojo. Ose ul+mentisofoho.

8 Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso so'no kakoe hwe engo sohwo ole hnn+mento, Nje syoho ntohofiyo hwe wonyo sohwo kako huno'njo hweho. Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo sohwo ul+mento, A'amu hwahoponjo yahinomo in+ngkawowo'n+ngkohofoso hofiko hofikoe hofiyo humayo so'no yo'mayo ho'yango engo mayo'ne huno'njofoho. Oso huno engo t+pemawo'n+ngkohofoso a'amu An+tumne'no syafisy+wo'n+ngkohofoso somo uyakolo'nnyofoho.

9 Oseso sekwo sekwoe hamniyoho ho'yango yo'mayo so'nji nom'ni hwamo wop+ngo'nohino ulohopijoso hwangku sekwoe sikuno moi'wo imo'noso sohonta hamniyoho yo'mayoso ul+ko'majo sohonta An+tu kako kikimo wokit+ma'montonoho. Osopo wop+ngo ne'nohino nohumantohotnnefoho.

10 Kiko yo'mayo we'e somo ito'no mokosyohumayo'manji yo'mayo engo somo ito'no womokosyohumamonnoho. I hwe fihwo kako yo'mayo we'e somo syoho ito'no miyo'manji kako yo'mayo engo homo syoho ito'no miyonehoho.

11 Kiko hwahoponjo hamniyoho ho'yango yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso ahwomomjo ho'yango neso mokosyohumayo syoho ne t+hwo wokijapmmontolo.

12 Kiko nom'nihwoe yo'mayo somo ito'no momokosyohu-mayo'njo isoso kiko'ne ho'yango yo'mayoso tihwo wokijap-mmontolo.

13 Jisas ose ulonto ulimento, Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo simeho uyihwosi nom'nihune'no simeho wonyo uyimontonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ingkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho unimontonoho. Kiko Anituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo mokosyohumayoso syoho ito'no mihnehino.

A'amu Anitumo enjwa'mo humayo so'nji a'amu Mosesiye hon'ingkano hungkunomo enjwa'mo humayo so'ntne hungkunofoho.

(Matiyu 11:12-13)

14 A'amu Falisi hofiko hamniyoho'no hi umo'nyo sohwa Jisasiye hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko Jisasimne'no simano wonyo ikinontifi sitofo ulimentohofofoho.

15 Jisas hofikimo ulimento, Sekwo a'amufe timopo yahino wopingo'njo hwafoho nalifitne'entifi yahino ito'nohino iwo'n'ingkohofihwasoho. I oso'no Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno uyohoho. Sekwo yo'mayo iwo'n'ingkohofosomo a'amu uhwonontifi sekwoe yofe ko ho'nosemahon'ingkofi Anitu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno unyo so'no kako wonyofoho selalofoho.

16 Mosesiye hon'ingkano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo so'nji ne'no nowentan'ingki Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo i'mofapmmentisofoho. M'mofape sohonta Anitu kako oso hungkuno simo'mjo somo nningkapifitne'ento limentisofoho. I oso'no Joun i'mofapmmentiso sohonta kako Anitumo enjwa'mo ito'no humayo so'no hungkuno wopingo loma'mentisofoho. Oseso olohonta a'amu pi'n'ingo engo Anitumo u'mano lontifi mjiyohoto yohotofo ko mjoloho'nimopahon'ingkofi sekwo a'amu Falisi sohwasi timo'nohini uhwontohumawo'n'ingkohofo hwasoho.

17 Hungkuno songo ko loma'mentisoso nakwoe hwaho'nji ahwomo'nji moi'wo ko imo'n'ingkuhwosi Anituye hon'ingkano hungkunoso moi'wo mmo'nyo ne'no nowentihwonefoho.

Ape ho'nasiyo yahino so'no Jisas hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyihwosi nom'ne ape maso sohwo kako ape ito'no mayo hon'ngkano somo mt'hupeso sohwo kako ose yososo kako hon'ngkano wonyo'njo hweho. I nomn'ihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon'ngkano somo mt'hupeso so'no kako huhwo hon'ngkano wonyo'njo hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwo'nji Lasalos ho'yango ane sohwo'njiye hungkunofoho.

¹⁹ Jisas kako ole ulimento, Hwe fihwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango engo'njo sohwo nohumanto he wop'nggo wop'nggo'nohinoso yonto wosopayo wonyoangkafo'nohini nimojo hweho.

²⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hoku'yo sopo a'amu fehohnjo sohwa hwe ho'yango ane fihumo motasont'ifi uhumat'i'motofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Lasalosiyoho. Kakoe a'apaho uyo engo'njo hweho.

²¹ Oso hwe hamniyoho engo'njo sohwoe ijempoho sopo nta'ni yo'mayo wosopayo m'ikufu p'wasyonteso womanimo lonto humamojofoho. Osopo nohumentan'ngki si'wojoso kakoe uyomo melanyo koto'motofofoho.

²² Hwangku sohonta oso hwe ho'yango ane sohwo poyo pe'n'ngkahon'ngki a'amu ahwomomjoso uti'motasont'ifi Ap'lohama'njopo uhumat'i'mentohofofoho. Hwe ho'yango engo'njo huhwo poyo pe'n'ngkahon'ngki a'amu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho.

²³ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo kako t'ikanomo nohumanto a'apaho tohino m'ikun'imposo'nji humanto t'imo yokintahopo uhwon'mentisoso Ap'lohama kengo nohopo nohumentan'ngki uhwononto Lasaloso'nji nohumentan'ngki uhwon'mentisofoho.

²⁴ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose uhwononto joho mohm'no ulimento, Mpohwo Ap'lohama sohwo, k'iko ngkine'no hitoho wakilofono. K'iko Lasalos ngkiyepono fil'hwajo. Kako nop'hwosi kakoe ajo'miyo mijo yomahwosi nje melanyopo ingo want'ipeno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo n'immnantofoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Ap'lohama ulimento, Hwomuhwo, k'iko huno wakiyono. Hohonta k'iko songo humanji k'iko yo'mayo yo'mayo wop'nggo'nohini t'ipema'motnno hwosoho. I, Lasalos sohwo kako yo'mayo wonyo'nohino t'ipema'mojo hweho.

I olohonta Lasalos kako wop'ingo humentan'ingki kiko tohino'nji fosyohumahnno.

²⁶ Oso'nji nom'ne huno ole wakiyono. Nakwo'nji sekwo'nji ajwo lopo Anitu kako momonyo m'ikun'imposo ho'nahumentiso weho. A'amu olo hohnta'ni humalofoso sekuyepono wose'mano likuji oso momonyo somo nomt'ihupekuj mose'mapitnehof. A'amu sekwo'nji humalofoso oso momonyo homo somo nomt'ihupekuj hofiko nakuyepono mowekap'fitnehof.

²⁷ Ose ulahon'ingki hwe ho'yango engo'njo sohwo ulimento, Mpohwo hungkuno yokumpohn'nyo wakil'monne'no yohono. Kiko Lasalos sohomo nje mpohwoepono fil'hwajo.

²⁸ Oso hopo sopo nje ningkwahwosa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje a'amu huhwo sohwo olo ango tohino'njo lopono i'waho ito'no iyo'no hungkuno yokumpohn'nyo ulono. Hofiko olopo nop'fitnnoho.

²⁹ Ose ulahon'ingki Apiloham ulimento, Hofiko Mousesiye hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwafe hungkuno hi'njo hwafoho. Oso hungkuno homo somo haloho upa'nife.

³⁰ Ose ulahon'ingki a'amu ho'yango'njo sohwo ulimento, O'o, Mpohwo Apiloham sohwo, hungkuno homo somo mupa'n'fitnehof. I oso'no a'amu poyo sohwo songo nolikaf'hwosi hofikimo u'mahwoso'no hofiko simeho yiwolo'mo kukuji hon'ingkano wonyomo hohujo ukinjaofantifeho.

³¹ Ose ulahon'ingki Apiloham ulimento, Hofiko Mousesiye hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohwafe hungkuno so'nji mupa'n'fijo'manji a'amu poyo fihwo songo likaf'hwosi u'mahwosi hungkuno ul'hwoso'no hofiko kakoe hungkuno homo simeho hi'ntnnono muy'fitnehof. Jisas ose ul'mentisofoho.

17

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.

(Mat'yu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimento, A'amu Anituye hungkunomo simeho uy'iwon'ingkohof somo yo'mayo yahino wonyo yamof ulohof'neso nehopi i'mofaponefoho. I'mofap'hwoso'no a'amu pi'n'ingoso wop'wesyantifeho. I oso'no oso a'amu nom'nihwo

p+wasiyo'ne yamofu ulohofoso sohwo tohino engo manefoho. Oso'no kako huno ito'no wasyofisyono.

² Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi we'e sohomo yamofu mulohofe'njo sohonta a'amu kakoe ti'wangomo sojo m+kun+mposo ifakouj+kuj mijo ayomo ho'naofont+fijontesi wop+ngo'nesohilo. Hwap+ngoso a'amu nje mehomi lohwo p+wasiyo'ne imokoso sohwo tohino m+kun+mposo manefoho.

³ Oso yahino hiso'no sekwo i'waho ito'no fiy+mmo. Jije n+ngkwahwo wonyo kilohofu so'manji k+ko oso yahino wonyo somne'no yoka uso. Ulohojo'no kako kakoe yahino wonyo somne'no simeho tango t+pemahwosi oso wonyo somo wae yaofu so'no kil+hwoso'no k+ko oso wonyo hiso wae hmmofo.

⁴ S+kuno anga'nohino fihumo kako kikimo wonyo ne'no kilohofontan+ngkuhwosi aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u ko imo'n+ngkuhwoso'no kako wonyo anga'no anga'no yoso somne'no, Tatohwo k+ko nje wonyo wae feen+mofu, oeso ne'no kilontan+ngkuhwosi k+ko kakoe wonyoso wae ne'no hmmofo.

Simeho hi'ntnnono uyo yahino hungkunofoho.

⁵ A'amu An+tuye hungkuno lut+hum+ku'mofu syoho'njo (apousel) sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwone somo k+ko engo fonamojo.

⁶ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montopantokuyohofu. Sekwo ngkimo n+ngkape-eso ni'hu'no we'e patnnyo uyo pa'n+ngo'manji sekwo oso iyo ipisayo'njo sohomo ole ul+fijoso, Pmpongo hi'nji sokato lohofohoji mijo ayo nompou filohofayo. Ose ul+fijo'manji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasepo'montonoho. I oso'no sekwo ngkimo mo'n+ngkapohiyohofu. Jisas ose ul+mentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyofe yahino ito'nohino so'ne hungkunofoho.

⁷ Hwe fihwo sekwo'njopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyu hi'njo hwo'manji oso syoho ulohofiyu sohwo kako syohopo hwaho mno ijyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moi'wo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwo'njopo i'mofaponto kako wopayo mijoho ko uyahon+ngki kako komo'no humahop+hwosi wopayo manonehoho.

⁸ O'o, s+mo'mo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo ito'no esyohumawosi kakoe he wop+ngo ihwosi wosopayo hiso iku'yopo ifosalokumpehwosi hwe engo sohomo wosopayo uy+ntonoho. Kakoe hwe engo sohomo wopayo moi'wo kaki'no uy+hwosi kako t+fi wan+ntonoho.

9 Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo huhwo sohwo kakoe syoho ito'no imentiso so'no isamoyoka ulimontolaho. O'o, awonoho. Hwapingoso kakoe syoho'nohinofoho lihwoosi isamoyoka mujo'njo uyimontonoho.

10 Oseso sekwo hoku yo'mayo hungkuno Anitu seloso somo sekwo ito'no ko iningkafijoso sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye syoho ulohofiyo hn'nwi nakwo ito'nohinonimaho. Kakoe syoho iwo'ninkuhwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayoso peho'neto. O'o, nakwoe syohofoho.

Hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwo Jisas kako wopingo umokumentisofoho.

11 Jisas kako Jelusalemne honingkanohwaho Someliya'nji Ngkalili'nji ne'no ajwopo simentisofoho.

12 Kako ango fipo imofopahoningki hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwa Jisasimo honingkanopo uswo'nimentohofofoho.

13 Hofiko ikanopo lohofontifi Jisasimo johomohm'no ulimentohofi, Jisas Hwe Engo sohwoosi, kiko nakumne'no hitoho wakilofono.

14 Ose ulahoningki Jisas hofikimo uhwononto ulimento, Sekwo nukuji a'amu tajo ango syoho'njo sohwo sekwoe a'apahomotakuji utihwamno. Ose ulahoningki haloho'no yontifi hofiko nowentifi hofikoe a'apahoso honingkanoo ajwopo wopingo umo'nimentisofoho.

15 Hwe fihwo hofiko'njo ajwosopohumaso sohwo kakoe a'apahowopingo honingkononto kako Jisasiyepono asomumentisofoho. Kako mango engo lonto Anituye yofeho'noma'mentisofoho.

16 Kako Jisasimo u'mantohwahopo piwasyonto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo simano mongkutofosyohumantoh Jisasimo isamoyoka engo ulimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwaho Someliyanta'ango hweho.

17 Jisas osohumohwononto ulimento, A'amo aho hufa'u hopi'nono sohwo wopingo umokohono. Kikohini ni'mahinoso nom'nihwa nti'mo humalofoh.

18 Olo hwe lohwo kako a'amu Jutahwo'maho. O'o, temtifo kengo mta'ango hweho. Kikohini Anitumohisamoyoka ujo'ne asomopisoso peho'neto.

19 Ose lonto ulimento, kikonolikafohoji mpano. Kikohimeho hi'ntnnono ntapohino so'no jije a'apahowopingokumo'ninkohoho. Ose ulimentisofoho.

Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso u'mofapmmontonoho.

(Matiyu 24:23-28, 37-41)

²⁰ A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasimo ulimentohofi, Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohumayo'ne sikunoso ntohonta u'mofapmmontolo. Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayoso a'amu timo'nji muhwonifitnnehofo.

²¹ Sekwo ole malifitnnehofo. Ihwoni, Anitu kako kakoe a'amumo emokosyohumayoso olopo weho. U, nompopo weho. Ose malifitnnehofo. O'lo, Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayoso simeho mo'mo wo'nnyoponoho. Sekwoe timo'nji muhwonifitnnehofo.

²² Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwa ulimento, Hwangku nom'ne sikuno i'mofapihwoso'no sekwo ole wohnnantifeho. Nakwo oso Hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohmo uhwonontane'no yihwono. Ose ko hnnngkuji sekwo muhwonifitnnehofo.

²³ Oso hohosohonta a'amu fehohnjoso ole woselantifeho, Ihwoni, oso hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo oso nompopo humaho. U, olopo humaho. Ose selikujo'no sekwo haloho upekutoho. A'amu huhwo sohmo nuhwonngkakutoho.

²⁴ Sekwo emta'mingo so'no huno seyohoho. Emta'mingo kako oso nompopo nta'ni yonto kako ahwomomo ifehu'mokosyahonngki a'amu hopi'nono timo uhwonowo'nngkohofofoho. Oso pa'nyoso oso Hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo kakoe pe-eso emta'mingo uhwonowo'nngkuhwone pa'nyoso i'mofapihwoso'no sekwo uhwonifitnnehofo.

²⁵ I oso'no simo'mo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo umnososo a'amu olohonta humalofoso kakine'no hohujo ukinj+mofantifeho.

²⁶ Oso a'amu hohonta N'wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'nngoso oso Hwomu Anitu uhwsopo'mentiso sohwo poso sohonta a'amu humalofoso uyantifeho.

²⁷ Hofiko humamotofo sohonta hofiko wosopayo'nji mijo'nji nonontifi ape ma'n+motofofoho. Oso yahino hiso ne'no mj+mwentanngkofi N'wa kako yofayokinomo noswahonngki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoya'mi hopi'nonohinosa mijo mihulo'mentisofoho.

²⁸ Apilohamiye kami Lout sohwo humamojo sohonta a'amu humamentohofi oso hiso pa'nyo imotofofoho. Hofiko nohumantifi yo'mayo wopayo mijo nontifi yo'mayo ho'yango mpe yontifi nom'ni hwamo hamniyoho mayo'ne

ho'yango uyontifi hofiiko wopayo syoho yontifi ango molimotofofoho.

²⁹ Ose yontan+ngkofo sohonta Lout kako ango Soutom uliko'manto ango kengopo nowahon+ngki toho'nji sojo hwoyango hnnyo so'nji ahwomo mta'ni ifoyo hopa syonto hwe hwoya'mi hopi'nonohino somo wonyo imokumentisofoho.

³⁰ A'amu oso pa'n+ngo yontan+ngkuji oso hwomu Anitu uhwosopo'mentiso sohwo utihwa'nyopo i'mofape so'no Anitu ujo wehontojwahumontonoho.

³¹ Oso sikuno homo somo utihwa'nyopo i'mofaposo sohonta a'amu fihwo kako angkuhwafopo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwon+ngkuhwosi kakoe angomjo ho'yango yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehoho. Oso pa'nyoso hwe fihwo syoho'mo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwon+ngkuhwosi kakoe angoponjo yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehoho.

³² O'o, sekwo Loutiye ape simne'no fisyafihupmno. Kako kakoe angoponjo yo'mayo so'no syafisyonto ikinjao'mentisoso sojo imo'n+mentiso somne'no fisyafihupmno.

³³ A'amu olo hwaho lophonjo humayo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kakoe fisyohumayoso moi'wo umo'n+montonoho. A'amu olo hwaho lophonjo humayo somo aho mokemokosyohumunyo sohwo kakoe fisyohumayo neso wotipema'monte hweho.

³⁴ Ngko waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'n+ino. Oso sikuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe hufa'u hwa'u saho afapo fisyowentan+ngkohosisi Anitu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho.

³⁵ I a'mu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan+ngkohosisi Anitu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamontonoho.

[³⁶ I hwe hufa'u hwa'u syohopo lohofontan+ngkohosisi Anitu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho.]

³⁷ Jisas ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa nupa'nontifi Jisas+mo ulimentohofi, Hwe Engofo ose nalohinoso imo'nyoso ntipo umo'n+montolo. Ose ulahon+ngkofi Jisas pahnn+mo hungkuno ole ulimento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijajo wo'nnyo sopo yihufu aji'mango oso hopo sopo uhu'mokufitnnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofiiko Mpohumo jomo ne'no ujo'ne pahnn+mo hungkuno ulimentisofoho.

¹ Jisas kako a'amuso Mpohumo jomo ne'no ulikuji piso'mo'nyo mmunyo'njo iyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento,

² Ango fipo a'amufe hungkuno mihwajiyo'ne hwe engo sohwo humunyofoho. Kako Anitu sohumne'no iyoho munyo'njo yonto a'amu somne'no hwotoho fewo'n'ngkiso hweho.

³ Oso hopo sopo apiwojo fisi kako humunyoponoho. Sikuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno ito'no mihwajiyo iyo sohwoepono piwo'n'ngkisiyoho. Ole ulimojo, Nje mango sohwa hofiko ngkimo wonyo wonimokantife'no yalokwofo. Oso'no kiko ngkine'no hungkuno ito'no menihwajo.

⁴ Ose ko ulahon'ngki simo'mo hwe engo huhwo sohwo oso apiwojo simo ufo'mayoso ngkilaho ko lonto tifi no'mo ole syafihu'mento, Ngko Anitumne'no iyoho ko mionji a'amumne'no huno mosyafisiyo'njo ko yonji

⁵ i oseso olo apiwojo losi kako ngkimo ne'no ni'mawo'nyosi syoho engo ntopantokuso so'no ngko kakimo ufo'ma'mo. Kakoe hungkunomo ito'no womihwatimonnoho. Kako ngkimo sikuno huhwo huhwi ni'mawo'nyo ihwosi nje a'apaho wonyo nimokonoho.

⁶ Jisas ose ulonto ulimento, Oso hwe engo hungkuno mihwajiyo syoho'njo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto upa'n'ngkohoho so'no sekwo huno fisyafihupmno.

⁷ Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso so'no sekwo huno pipi seyohoho. Anitu kako kakoe a'amu uh-wosopo'mentisoso hofiko kakine'no jomo sikuno huhwo huhwi im'ngonji sikuno'nji uliwo'n'ngkohoho so'no kako hofikimo momuhwajiyo uyimontolaho. I komo'no womuh-watimontolaho.

⁸ Ngko sekumo waselimonne'no yohono. Anitu kakoe a'amumo komo'no womihwatimontonoho. I oso'no oso Hwomu Anitu nihwosopo'mentiso sohwo'ni nopm'mo a'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntopontan'ngkujo wasehonimonntaho.

Hwe Falisi sohwo'nji hwe nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo sohwo'njiye pahnnimo hungkunofoho.

⁹ A'amu fehohnjo hofiko hofikoe yahino wopingo somne'no hofikoe yofe ho'noma'nontifi a'amu nom'ne sohwanne'no wonyofoho liwo'n'ngkohoho somne'no Jisas kako olo pahnnimo hungkunolo ulimento,

¹⁰ Hwe hufa'u hwa'u siko Anitumo jomo ulaho lonji Anituye tajo anga engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo kako a'amu Falisi hweho. Nom'nihwo kako hamniyoho mayo syoho'njo hweho.

¹¹ A'amu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe simeho mo'mo ole hnnimento, Mpohwo Anitu, ngko nom'ne a'amu pa'nyo hwonimaho. Oso'no ngko isamayoka kilalokweno. Hofiko yomayo hufo yontifi yomayo yahino itonohino somo miyontifi hofiko ape ito'no ma'nyo honingkano somo mtihupewo'nngkohofihwafoho. Ngko oso pa'nyo hwonimaho. I ngko olo hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwonimaho.

¹² O'o, ngko Sante huhwo huhwi sikuno hufa'u somo ngko wopayo manyo'njo humawo'nngkohe hwo'nyoho. Yomayo hopi'nonohino nomantneso ngko aho hofohu'nono hopi'nonohinoso mtihupo mtihupe lohofonji kenga'no kikine'no honakisywo'nngkohe hwo'nyoho.

¹³ Ose ulontanngki oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako kengopo lohofonto kako ahwomomo timo uhwonyoso wonimango'no ingku'no humanto kakoe swokinopo hwaningo pohn'nto ulimento, Anitu ngko hwe wonyo sohwo'ne'no kiko hitoho wakilofono.

¹⁴ Jisas oso pahnnimo hungkuno ulonto a'amu homo somo ole ulimento, Ngko waselimonne'no yohono. Oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako Anitumo ose ulimentiso so'no Anitu kako uhwononto hwe wopingo hweho ulahonngki hwe huhwo sohwo kako kakoe angopone'no asomo umentisofoho. I oso a'amu nom'ne Falisi sohwo ose'njo hwo'maho. O'o, a'amu kakoe yofe honoma'nwo'nngkiso sohomo Anitu kako monje ulohomontonoho. I oso'no a'amu kako kakoe yofe monje yahinuwo'nngkiso sohwoe yofeso Anitu kako wohonimamontonoho.

Jisas kako mehomi we'e somo Anitu kako wopingo ulohofone jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. (Matiyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A'amu piningo engoso hofiko hofikoe mehomi we'e somo Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motapmmen-tohofofoho. I oso'no Jisasiye inomokomoyo sohwa hofikimo ose uhwonontifi yoka ulimentohofofoho.

¹⁶ Yoka ulahonngkofi Jisas kako mehomi somo joholutimanto inomokomoyo sohwo ole ulimento, Sekwo mehomi somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiye pono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imonifijomanji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho.

¹⁷ I hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyo'njo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nihu'no awonoho.

Hwe yofe engo'njo yo'mayo ho'yango somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe hungkunofoho.

(Mat'iyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Hwe fihwo yofe engo'njo sohwo kako Jisasimo ole ulimento, Kiko Anituye yahino netihwawo'n'ngkohino wopingo hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayo yahinoso pipi tipema'mnehono.

19 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko wopingo hwasoho eso peho'ne ntohino. Anitu kako'nohini wopingo hweho.

20 Kiko hon'ngkano hungkuno so'no huno moi'wonoho. Ole nalohi, Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt'ihuposo'eno. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi fin'ngkayo.

21 Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo ole ulimento, Ngko hungkuno homo somo upa'n'mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose nohini in'ngkwalokweno.

22 Jisas oso hungkuno upa'nonto ole ulimento, Yahino anga'nohino somne'no kiko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. Kiko jije ho'yango yo'mayoso a'amu mpe kilohof'kujo'no kiko oso hamniyohoso nomahoji a'amu ho'yango ane somo yano ulofiyo. Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nn'ngkape.

23 Ose ulahon'ngki hwe engo huhwo sohwo kako nupa'nonto simeho tango umentisofoho. Hwap'ngoso kako hamniyoho ho'yango yo'mayoso mikun'imposo'njo hweho.

24 Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe simeho tango uhwononto nom'ne a'amu somo ulimento, A'amu hamniyoho yo'mayo ho'yango aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohofoso hofiko Anitumo enjwa'mo humayo'neso syoho engo ifitnnefoho.

25 Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

26 Ose ulahon'ngki oso a'amu oso hungkuno hiso upa'n'imentohofu so'no hofiko yomo yont'ifi ole ulohon'mentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango

wopingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimonto, Yo'mayo hopi'nono a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Anitu yososo hoponoho.

²⁸ Ose ulahon+ngki Pita ulimonto, Nakwo nakwoe angopo yo'mayo yo'mayoso uliko'mentani kikimo kin+ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon+ngki Jisas ulimonto, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hofiko Anitumo enjwa'mo wohumano hnnontife so'no hofiko hofikoe angonji ape'nji hamningkwa'wehwosanji, kaningkwowho'ya'u'nji kakoe mehomi'nji uliko'mapijo so'no

³⁰ Anitu kako hofiko ose uliko'mapijoso hofikimo yo'mayoso pi'n+ingo engo aku uy+hwosi tifi no'mo kako hofikimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'n+ingkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisoso hufa'u shune imo'n+imentisofoho.

(Matiyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo lutimanto ulimonto, Upa'nimno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no yihwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno Anitu a'amumo uyahon+ngki limotofo sohwa ngko oso Hwomu Anitu nihwosopo'mentiso sohwo'nne'no mt'i'mokumentohofoso olohonta ne umo'n+imontonoho.

³² Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofiko ngkimo a'amu temtitofo kengo sofe ahomo ho'nani+hufitnnefoho. Hofiko ngkimo sitofu nti'kuji ngkimo wonyo ntohofikuji memijo niyat+i'mopitnnefoho.

³³ Hofiko ngkimo impojonyo nifonj+kuji wofonjon+syantifeho. Nofonjon+sy+kujo'no sikuno hufa'u shune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³⁴ Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa oso hungkuno somne'no huno mummentisofoho. Hungkuno hwapingo ne so'no huno muyahon+ngki hnnimentohofi, Olo hungkuno loso fahos+hwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnontife hofikoe hunoso mehohosus+humentisofoho.

Jisas a'amu timpi'nyo sohumo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisas kako ango Jelikou mofonepo i'mof+wahon+ngki hwe timpi'nyo sohwo oso hon+ngkano mom+ngopo humanto

a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto joho humalisofoho.

³⁶ Osopo humanto upa'nimentisoso a'amu pi'n'ngo engo ntohumpotopahon'ngkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofosomo ul'imento, Hofi'ko peho yalokwofo.

³⁷ Ose ulahon'ngki hofi'ko ul'imentohofi, Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi kako joho mohm'no ul'imento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

³⁹ Ose ulahon'ngki a'amu simo'mo sappingmentohofoso hofi'ko kakimo yoka ulonti'fi ul'imentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahon'ngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ul'imento, Ntefitiye Imu sohwo, ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki Jisas kako nolohofaponto hofi'kimo ul'imento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fipemotapmno. Ose ulahon'ngki oso hwe t'mpi'nyo huhwo sohwo mofonepo uhwojowahon'ngkofi Jisas ul'imento,

⁴¹ Ngko kikimo pipi ntohoho kin'ngkohoho. Ose ulahon'ngki kako ul'imento, Hwe Engofo, ngko apa'no timo wahonimo.

⁴² Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko timo fohonyo. Kiko ngkimo simo'hi'ntnnono ntapohino so'no jije simo'hi'ntnnonohinoso wop'ngo kumokohoho.

⁴³ Jisas ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo timo komo'no hononto Jisasimo in'ngkawento Anitumo isamoyoka engo ul'imentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwononti'fi hofi'ko hopenonohinoso Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

19

Sakiyosiye hungkunofoho.

¹ Jisas kako ango Jelikou sopo noswonto nom'ne ango pone'ento angkuhwafo ajwo sopo pasimentisofoho.

² Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho.

³ Kako Jisasimo uhwonimo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'n'ngo engo hwe tifo huhwo sohwo hoholo hoholofo ulohofahon'ngkofi kako Jisasimo muhwonyo'njo yonto

⁴ kako a'amu pi'n'ngo homo somo nuyakolofonto hano kunto kunto'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo p'hwoso'no uhwonimo lonto humokehumantisofoho.

⁵ Jisas oso hopo sopo i'mofawento timo yokintahopo uhwon'ngkisoso Sakiyos nohumentan'ngki uhwononto

ulimonto, Sakiyos, kiko komo'no fikotape. Ngko olohonta jije angomo wohumamonne'no yohono.

⁶ Ose ulahon'ngki Sakiyos kako komo'no welikofapi lohofonto simonyo yonto Jisasimo utimanto kakoe angomne'no ipemotawomentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi ose ipemotawahon'ngki uhwonontifi sitofa ole mjal+mimentionofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo lohwoe angomo wofosyawomonte'no yohoho.

⁸ Sakiyos kako Jisasi'njopo lohofonto ulimonto, Hwe Engofo, kiko upa'nyo. Nje hamniyoho yo'mayo ho'yango so'nji ajwopo hotitohm'mo fehohnjo ngko mokosyohumahm'mo fehohnjo ngko a'amu umofonyo yalokwofo somo uyimonnoho. U, ngko a'amu fihumo hwasyo hungkuno lutima'mentohe'manji olohumo ngko hwasyo hungkuno lutima'mentohe so'no yo'mayoso kakimo osofosofahu'no uyimonnoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimonto, Ose lohino so'no nakwo huno ole nayohoho. Olo sikuno lomo olo ango lo-ponjo hwe moya'milofe hon'ngkano wonyo somta'ni Anitu kako hofikimo nto isihutofomakwoho. Sakiyos huhwo Apiloham'ye imu hweho.

¹⁰ A'amufe Hwomu sohwo'ni olo a'amu olo pa'nyo wonyo hon'ngkanomo humentan'ngkujo somne'no notipemahm'mo utimayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyiwo'n'ngkohoho sohwa hamniyoho ito'no mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Mat'iyu 25:14-30)

¹¹ Oso hungkuno hiso nto upo'n'ngkahon'ngkofi Jisas kako ango Jelusalem mofonepo u'mofapmmonto yahon'ngki a'amu hopo soponjoso ole syafihu'mentionofi, Oso sikuno Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo somo utihwa'nyopo ujo wehontojwahumonte'no yohoho. Ose syafihu'mentionoho so'no Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ulimonto,

¹² Hwe engo fihwo kako ango ikano fipo uhwosi osopo a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo mahwosi kakoe angopo asomo wapmmontonoho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo kako ango ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyi aho hufa'u hopi'nonohino sohwo joho lutimanto hamniyoho aho sife hopi'nono kina aho sife hopi'nono kina hu'muyonto ulimonto, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji ngko

nom'ne angopo nohumentani'mo sekwo nom'ne hamniyoho engo emafikujoso ngko hwanguk wopihwonimo. Ose ulimentisofoho.

¹⁴ Ose hwe huhwo sohwo angoponjo a'amu fehohnjoso hofiko kakine'no nakwolaho lontifi kako nto womentisopo hwe fihwamo tifi iningkayo'ne olo hungkuno motayo'ne lihwatimentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.

¹⁵ Ose ko lihwojahon'ngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto hofikimo mokosyohumayo'ne asomo pmentisofoho. Asomo noponto kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyo sohwo hamniyoho alale kema'malofo uhwonimo lonto joho lutima'mentisofoho.

¹⁶ Hwe nom'nehwo simo'mo u'manto ulimento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmentohino somta'ni ngko *tu hantilet* (200) kina ema'malefoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko syoho n' mokosyohumayo wopingo hwasoho. Kiko oso syoho kijapmentohi somo ito'no mokosyohumamahno so'no ngko syoho engo wokijapmmo. Kiko ango aho hufa'u hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki nom'ne syoho ulohofiyo osofeponjo sohwo u'manto ulimento, Hwe engofo, kiko oso aho sife hopi'nono kina ntapmentohino somta'ni ngko *wan hantilet* (100) kina ema'malefoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopi'nonohinosa mokosyohumuhne'no syoho wokijapmmo.

²⁰ Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo nom'nehwo u'manto ulimento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmentohinosa olo'mo weho. Ngko hwapife we'e somo fosyofosyonji hiyaso'mo ho'nahumentohi wolo'noho.

²¹ Hwap'ngoso ngko jije yahino so'no ngko huno niyohoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwasoho. Yo'mayo nom'ne a'amu ho'nasyontifeso kiko mawo'n'ngkino hwasoho. Wosopayo nom'ne a'amu mofontifeso kiko ij'wo'n'ngkino. Oso'no ngko kakine'no iyoho n'ngkohoho.

²² Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Kiko syoho n' mokosyohumayoso wonyo hwasoho. Kiko nje yahino so'no huno ko kiyahon'ngki kiko ngkimo ito'no mantohommahno so'no ngko wonyo hwasoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Yo'mayo a'amu ho'nasyontifeso ngko mawo'n'ngkohono. Wosopayo nom'nihwa hulontife somta'ni ngko ij'wo'n'ngkohono.

23 Kiko nje yahino so'no huno ito'no ko kiyahon'ngki kiko a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nani'siyoso peho'no imahnnoto. Kiko osopo nje hamniyohoso ho'nasyontentesi ngko asomo pm'mo nje hamniyoho somta'ni nom'ne hamniyoho honje i'mofaposo so'nji nto mahm'mnesohilo.

24 Ose ulonto kako nom'ne a'amu kako'njopo humalohofontohoho sohwafo ulimento, Sekwo oso aho sife hopi'nono kina olo hwe lohomo uy'imentoheso nomafikuji oso hwe *tu hantilet* (200) kina mokosyohumaso sohomo umasimno. [

25 Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Hwe engofo, kako *tu hantilet* (200) kina hi'njo hweho.]

26 Ose ulahon'ngkofi hwe engo sohwo ulimento, Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nimno. A'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ngko yo'mayo nom'neso uy'monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohunta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

27 Ose ulonto ulimento, Nje a'amu fehohnjo olo ango lo-ponjoso ngko hofikimo umokosyohumayo'neso nakwolaho ntontifi nje mangohwa imo'nalokwofo so'no sekwo oso a'amu somo nutimotapikuji nje timo lopo fonjahumno. Jisas oso pahnnimo hungkunoso ulimentisofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Matiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)

28 Jisas oso hungkunoso moi'wo ulonto Jisas Jerusalemne hon'ngkano siyo somo kako simo'mo nto simentisomo hofiko tifi in'ngkasimentohofofoho.

29 Jisas kako oso hwofiki'nyo Oulifino liwo'n'ngkohoho sopo ango hufa'u Mpetifase'nji Mpetani'nji mofone sopo nosi'mofonto kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ole lihwatimento,

30 Siko oso ango ne sopo u'mofahusisi siko oso kuso somo noswohosisi timo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentan'ngkuhwosi uhwonanjyoho. Oso yahu songo imo'n'masoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisihutofomotapinyo.

31 Siko oso yahu hiso isihutofomahosiso'no a'amuso ole selikujono siko peho'no isihutofomasiyeto. Ose selikujono siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohonne'no syoho weho, ose ulinyo.

32 Jisas ose lihwojahon'ngki siko nowenji yo'mayo Jisas luhwatimentisoso tipema'mentisiefoho.

33 Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontanꝯngki oso yahu hofekwosa sohwa uhwonontꝯfi ulꝯmentohofi, Siko peho uyanjiyo'no itolofalokusiyo.

34 Ose ulahonꝯngkofi siko ulꝯmentisiyo, Nakwoe Hwe Engo kako olo yahu lohuno syoho weho.

35 Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwo'nji Jisasꝯyepono motasꝯmentisiyefoho. Siko sikoe manji'mofoso yahufe hohujopo pojisyosyahonꝯngki Jisas oso hopo sopo kehumamentisofoho.

36 Noposokehumawento nowentanꝯngki hwe moya'mi hofꝯkoe hwapꝯfe Jisas kako hano wene honꝯngkano sopo Jisasꝯye yofe ho'nomayo'ne hu'meehumentohofofoho. Osopo Jisas kehumentanjo yahu sohwo hwotoho mjahmmꝯwomentisofoho.

37 Jisas kako hwofꝯki'nyo Oulif Jelusalem mofone sopo i'mofaponto oso honꝯngkano monje we sopo hwe moya'mi hofꝯko Jisasꝯmo inomokoho'nawo'mentohofoso yo'mayo syoho wonyoangkafo Jisas imojo so'no syafꝯsyontꝯfi hofꝯko sꝯmonyo yontꝯfi mango engo lontꝯfi Anꝯtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

38 Mango mohm'no ole lꝯmentohofi,
Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayo'ne Anꝯtuye
yokumpohn'nyo'nji palokuso lohwoe yofe
woho'nomano.

Anꝯtu kako nakwo hwahoponjo hwe moya'mi hn'ne'no
sꝯmeho wopꝯngo nejahopohoho.

Anꝯtu yokintahopo humaso sohune'no yofe engo
woho'nomano.

39 Ose lontanꝯngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa hwe moya'mi pi'nꝯngo'njo sopo lohofontꝯfi Jisasꝯmo ulꝯmentohofi, Nakwoe Lonetꝯhwayo sohwo, oso hwe moya'mi kikimo inomokoho'nakuwotofo somo kꝯko yoka uso.

40 Ose ulahonꝯngkofi Jisas ulꝯmento, Sekwo upa'nꝯmno. Hungkuno waselꝯmonne'no yohono. Olo a'amulo hofꝯko mampi'nyo humantꝯfijontentesi olo honꝯngkano loponjo sojolo mango engo lꝯkuji nje yofe ho'nonꝯmafꝯkutnnesohilo. Ose ulꝯmentisofoho.

Jisas kako pone engo Jelusalem sopo yo'mayo imo'none so'no humotaho lꝯmentisofoho.

41 Jisas kako Jelusalem u'mofawento pone hopo sopo kako uhwononto humotaho lꝯmentisoso

42 ole lꝯmento, A'amu Jelusalemjo soku, sekumo ito'no esehumajiyo'ne yahinoso ko se'mahonꝯngki sekwo hohujo ikinjaofalokwofo. Oso'no yahino wopꝯngo hiso hiyaso'mo wentanꝯngkuhwosi sekwo motꝯpꝯhwonꝯfitnnehoho.

43 Sekwo upa'nimno. Hwangku sikuno nom'ne i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo wosefonjano likuji sekikitofikujiku meku'mofasi lohofikujiku hofiko tojopo ko'mokwasokujiku nolikofaofikujiku

44 sekwoe ango fonjowonampekuji sekwo sekwoe mehomi hi'nji hokunonji nihu'nahone poyo moi'wo imo'nifitnnefoho. Sekwoe sokango so'nji sokilojo so'nji we'e huhwo kihn'naweso mokihn'nawenefoho. Hwapingoso oso sikuno Anitu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo yofe mihwofe'njo imalofo kuyoho.

Jisas kako Anituye tajo ango engo somo a'amu yo'mayo ho'yango somta'ni hamniyoho mayo yontaningkofo somo wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

45 Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu ho'yango yo'mayoso hu'meesyontifi hamniyoho mentan'ngkofo somo wae yafo syohoso ema'mentisofoho.

46 Kako hofikimo ole ulimeto, A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi, Olo nje ango loso Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ngkohoho sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mtimokumentohofofoho ulimentisofoho.

47 Ose imo'nimentiso so'no sikuno huhwo huhwi Jisas kako hwe moya'mimo Anituye tajo ango engo somo kakoe hungkuno lutihwamojofoho. A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofiko Jisasi'mo fonjasiyo'ne hon'ngkano wotipemantife'no imentohofofoho.

48 Ose ko yahon'ngkofi hwe moya'mi hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nano mjalimumentohoho so'no hwe engo sohwa hofiko Jisasi'mo fonjasiyo'ne hon'ngkanoso motipema'mmentohofofoho.

20

Hofiko Jisasi'mo kakoe yokumpohn'nyo hwapingo so'no ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Sikuno fihumo Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumanto hwe moya'mi somo kako Anitumo u'mayo yahino so'no hungkuno lutihwamentisofoho. A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamentohoho huno'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofiko Jisasi'mo u'ma'mentohofofoho.

² U'mantifi uli'mento'hofo, Olo so'no fonaso. Kiko olo syoho iwo'n+ngkino loso tihwo kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmmaso'nji iwo'n+ngkinoto.

³ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli'mento, Ngko huhwo'ni hungkuno anga'no waselohon+monne'no yohono. Sekwo olo so'no ngkimo ntohon+ngkofo so'no ngko sekumo waseli'monne'no yohono.

⁴ Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

⁵ Hofiko ose upa'nontifi ole hnn+mentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonali'montonoho. Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

⁶ I Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi upa'n+ngkuji hofiko sojo wonefonjantifeho. Hwap+ngoso a'amu loso hofiko huno ole syofi'syalokwofo, Anitu kako Joun+mo hungkuno uyahon+ngki nal+mentisofoho.

⁷ Ose hnnontifi Jisas+mo ole uli'mento'hofo, Nakwo huno monayofoho. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso nti'mto'angotikeno.

⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli'mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n+ngkohe hwap+ngo so'no maseli'mnehono.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n+ngkohofohofohwamne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat+yu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ose ulonto kako olo pahnn+mo hungkuno oso a'amu homo somo uli'mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hul+mentisofoho. Oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n+ngkohofohofohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopo nowento osopo kako ne'no humamajofoho.

¹⁰ Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo mayo'ne sikuno i'mofape somo kako kakoe syoho ulohofiyo fihumo ipisayo fehohnjo mayo'ne'ento kako oso a'amu kakoe syoho mokosyohumayo sohwa'ni u'mahwosi ipisayo mayo'ne lihwat+mentisofoho. Oso a'amu syoho mokosyohumayo sohwa syoho ulohofiyo huhwo sohomo ikujoho fonjontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofohofoho.

¹¹ Osohonta kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne syoho ulohofiyo fihumo lihwat+mentisofoho. Osohumo hofiko

ikujoho fonjontifi yahino wonyo umti'mokontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho.

¹² Kakwo'yohwo kako syoho ulohofiyo hufa'u sihune sohomo lihwojahonngki kako nowento a'amu'njopo i'mofowahonngki hofiko osohomo ikujoho wonyo fonjimokontifi mempo hohnta'ni swoho'nofapmmentohofofoho.

¹³ Oseso syoho kakwo'yohwo sohwo ole hnn+mento, Ngko pipi imnehono. Ngko nje hwomu lohuno ngko simeho uyalokwe lohomo luhwatimeso hofiko kakoe hungkunomo haloho upeentifetiken. Ose syafisyonto hwomu huhwo sohomo lihwatimentisofoho.

¹⁴ A'amu syoho homo somo mokosyohumayo sohwa hwomu huhwo sohomo uhwon+tumantifi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohwo kako hwanguku sohonta kanngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino, nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Ose fonjosy+hwasi nakwo kakoe syohoso nihu'nahone womantanoho.

¹⁵ Ose hnnontifi hofiko hwomu huhwo sohomo nokentifi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofontifi osopo poyo nihu'nahone fonjahumentohofofoho. Jisas ose ulonto kako a'amu homo somo ulohon+mento, Ose imentohofoso'no ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwo pipi uloho'montolo.

¹⁶ Hwanguku kako nop+hwosi oso a'amu wonyo sohwo nofonjasy+hwosi kako nom'ne a'amu sohwo syoho hiso mokosyohumayo'ne uy+montonoho. Jisas ose ulahonngki a'amuso upa'nontifi ul+mentohofi, U, kako oso hwolaho.

¹⁷ Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ul+mento, Olo An+tuye hungkuno iyoswomo mt'i'mokumentohofoso loso hwap+ngo neso huno pipi seyohoho.

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu anjuwo'n+ngkohofoso
sohwa wae yao'mentohofoso loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone
hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoso.

¹⁸ Nom'nepo An+tuye hungkuno mt'i'mokumentohofoso olenoho. A'amu hopi'nono oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomafikuji p+wahupijoso hofiko hofikoe a'apaho kempititi'me lohof+hwosi wuhu'mehinawo'montonoho. I oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjontihupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pa'n+ngo umo'n+montonoho.

19 Jisas oso pahnnimo hungkuno ulahonngki a'amu honngkano hungkuno lutihwawo'nngkohoho huno'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji hofiko huno ole uyimento, Jisas oso pahnnimo hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe simeho mo'mo me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syafisyontifi oso hohosohonta hofiko Jisasimo aho kehwasi wofonjasyano lontifi imentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa sohumne'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hofiko Jisasimo hungkuno ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Oseso hofiko Jisasimo fonjasiyo'ne'entifi honngkano wotipemano lontifi Jisasimo humuhwontohumantohofofoho. Hofiko Jisasiyepono a'amu fehohnjo sohwa wamo luhwojahonngkofi oso a'amu sohwa hofiko a'amu Jisasiye hungkunomo wopngo hwofoho wonalono lontife hwasyo humupo'nontohumantohofofoho. Ose ko imo'nontifi hofiko pojiyontifi hofiko Jisasiye hungkunomo yamofu uloho'mentohofofoho. Ole hnnmentohofi, Jisas kako a'amu hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanne'no hungkuno wonyo loso'manji nakwo aho kehwasi oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosyihwaso'no hofiko Jisasimo tohino uyantifeho. Ose hnnontifi Jisasimo humuhwontohumantohofofoho.

21 Oseso hofiko Jisasimo ole ulohonimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwaso, nakwo huno nayohoho. Kiko hwe moya'mimo Anituye yahino so'no hungkuno lutihwawo'nngkinoso nehopi'nohino lutihwawo'nngkino hwosoho. Kiko a'amu yofe engo'njo sohwanne'no iyoho makinyo'njo hwosoho. Nakwo hopi'nonohinosa afaponohinoho. Hungkuno ito'nohino l'wo'nngkino hwosoho.

22 Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no yihwono. Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho woho'nosyano lakinngkohoho. Moho'nasiyo'njo uyano lakinngkohoho.

23 Ose ulahonngkofi Jisas kako hofiko poji yamofu ulohofano lontifi imentohofu so'no hwasyo yahino so'no huno uyahonngki ole ulimento,

24 Hamniyoho anga'no ntihwaho. Olo hamniyoho losomjo huyo'mango so'nji yofe so'nji tihwoeto. Ose ulahonngki ulimentohofi, Sisafefoho.

25 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wano. Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uy+mmo. I An+ituye yo'mayo so'manji An+umo uy+mmo.

26 Jisas ose ulahon+ngki a'amu huhwo sohwa hungkuno wop+ngo somne'no hof+ikoe si+meho mo'mo pisopisaho lont+fi mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso oso a'amu hof+ikimo lihwat+mentohofoho sohwa hof+iko Jisasiye hungkuno somne'no hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne hwe moya'mife t+mpopo makekutnnesohilo.

A'amu Satiyusi sohwa Jisas+mo a'amu poyo nope'nont+fi apa'no songo likafu so'no ul+mentohofofoho.

(Matiyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 A'amu Satiyusi fehohnjo sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. A'amu Satiyusi huhwo sohwa hof+iko huno ole uy+wo'n+ngkofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hof+iko ni+hu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofoho. Apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syaf+sy+wo'n+ngkohofofoho.

28 Hof+iko Jisas+mo u'mant+fi ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo hwosi, Mouses nakumne'no hungkuno ole mot+imokumentono. Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi mot+ipemayo'njo sohwo poyo pe'n+ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon+ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wot+ipemano. Mouses ose mt+imokumentisofoho.

29 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tis+maso sohwo kako ape manto mehomi mot+ipemaso sohwo poyo pe'n+mentisofoho.

30 Oseso kon+ngkwa'wehwo aku'mu sohwo oso ape hisimo ma'mentisoso kako huhwo mehomi ane'njo pe'n+mentisofoho.

31 Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa ose'nohini ma'mentohofoso mehomi ane pe'n+mentohofofoho.

32 Hwangku oso ape hisi poyo pe'n+mentono.

33 Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta t+hwoe ape umo'n+montolo. Hof+iko'n+ikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

34 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofoso hof+iko ape ma'n+wo'n+ngkohofoho.

35 I oso'no oso hwe moya'mi poyo pe'n+ifijos apa'no songo likapijo hopaso apa'no likaf+ikuji songo ne'nohino humafijo sohonta hof+iko apa'no ape moma'n+ifitnefoho.

36 Hof+iko a'amu ahwomomjo pa'nyo nohumaf+ikuji apa'no poyo mape'n+ifitnefoho. An+itu hof+ikimo poyo

pe'nyo somta'ni ulikafoso so'no hofiko kakoe mehomi umo'nantifeho.

³⁷ Mouses huhwo kako a'amu poyo pe'nyo sohwa apa'no songo likafoso so'ne huno nafohoto'mentisofoho. Mouses kako oso iyo we'e toho ko nimentisoso yofoho miyo loho'nnyo somo uhwononto ulimento, Hwe Engo hwofilo'nnyo ne sohwo kako Apilohamiye Anituyoho. Kako Aisakiye Anituyoho. Kako Jekoupiye Anituyoho.

³⁸ Ihwoni. Mouses kako ole syafihu'mento, Apilohamja Aisakija Jekoupija hofiko hohonta poyo ko pe'nimentohofoho sohwa songo humalofo so'no syafisyonto oso hungkuno hiso limentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, songo humalofo sofe Anituyoho. Anitu kakoe timopo a'amu hopi'nonohinosa songo humalofo.

³⁹ Jisas ose ulahoningki a'amu fehohnjo honingkanohungkuno liwo'ningkohoho huno'njo sohwa Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwoosi, hungkuno wopingo nalohino.

⁴⁰ Ose ulontifi hofiko nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwoamo Kilais hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohumne'no ulohonimentisofoho.

(Matiyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisas a'amu Falisi sohwoamo ulimento, A'amu ole liwo'ningkohoho Kilais kako oso a'amu Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi liwo'ningkohoho.

⁴² Oso Ta'njo Iyoswo somo Ntefit ole limento, Anitu kako nje Hwe Engo Kilais, Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohumo ole ulimento, Kiko nje aho anga sohohta'ni fosyohumaho.

⁴³ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwoamo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

Ntefit ose limentisofoho.

⁴⁴ Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho limentiso so'no Kilais sohwo kako Ntefitiye imuhwo imo'nyoso pipilo.

A'amu honingkanohungkuno lutihwawo'ningkohoho huno'njo sohwafe yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko Jisasiye hungkuno upa'nontifi nohumentaningkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwoamo ole ulimento,

46 Sekwo a'amu honingkano hungkuno lutihwawo'n'ingkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'no i'waho ito'no fiyimno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapife sawemo yontifi honingkanopo emoyiwo'n'ingkohohofoho. Osopo emoyontan'ingkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho uliwo'n'ingkohoho so'no umo'n'iwo'n'ingkisofoho. Oso'nji hofiko tajo ango somo a'amufe simanopo humayo'no umo'n'iwo'n'ingkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'n'iwo'n'ingkiso hwafoho.

47 Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apiwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango hiso hofiko'ne nihu'nahone emawo'n'ingkohofihwafoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho.

21

Apiwojosi yo'mayo so'no umofonyo inyosi kako Anitumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.

(Matiyu 12:41-44)

¹ Jisas kako Anituye tajo ango engo somo ne'no nohumanto timo uhwonimentisoso hwe moya'mi hamniyoho engo'njoso hofiko Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo ipoho so'mo ho'nosyantaningkofi uhwonimentisofoho.

² Osopo uhwonimentisoso apiwojosi ho'yango anesi kako Anitune'no touya hufa'u'nohino ho'nosyahon'ngki uhwononto

³ Jisas kako a'amu kako'njopo lohoho somo ole ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo apiwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofo. Olo apiwojo losi kako hamniyohomo yo'mayo so'no nihu'no umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne hamniyoho wosopayo mpe-e'ne aniyoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Anituye tajo ango engo so'no tifi no'mo wonyo imo'none so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ A'amu fehohnjoso hofiko tajo ango engo somne'no ole limentohofi, Olo tajo ango engo somjo sojo wonyoangkafoso hofiyofoho. Hwe moya'mi hofiko wokoso wonyoangkafo loso Anituye yofe ho'nomayo'ne yahumentohofosomo uhwonontifi pisopisaho limentohofofoho. Ose lahoningkofi Jisas ulimento,

⁶ Hwangku olo yo'mayo wopingo uhwonalokwofo loso wonyo umo'n+montonoho. Sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopingo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako yo'mayo tango i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Hofiko Jisas+mo ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwoosi, oso yo'mayo hungkuno nalohinoso ntohonta umo'n+montolo. S+mo'mo peho i'mofap+hwo'so'no huno wonay+montolo. Oso yo'mayoso i'mofape-e'ne sikunoso we'eneponoho eso. Fonaso.

⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, A'amu sekumo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiy+mnno. A'amu pi'n+ngo engo i'mofap+kuji, hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho. Ngko K+lais hwo'nyoho. Anituye sikuno mofonepo nto i'mofapohoho. Ose selikujo'no sekwo hofikoe hungkunomo in+ngkakutoho.

⁹ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne'no upa'n+ngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso yo'mayoso s+mo'mo i'mofap+hwo'so'no sikuno ae'uyo imo'nyoso komo'no mmo'nonehoho.

¹⁰ Ose ulonto ulimento, Hwangku a'amu temtifo kengo sohwanji temtifo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'n+fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n+fitnnefoho.

¹¹ Hwangku hwaho lopo hwom+hwo m+kun+imposo pi'n+ngo engo i'mofaponefoho. Hwaho kengo kengo sopo mijoho engo i'mofap+hwo'si mnokino engo wot+pemantifeho. Ahwomo sopo yo'mayo wonyo imo'n+ngkuhwosi nom'ne yo'mayoso ahwomo sopo i'mofap+hwo'so'no uhwon+ngkuji sekwo iyoho senonefoho.

¹² Oso yo'mayo noselohe sikuno somo m'mofopontan+ngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe ulikujo'no hofiko sekumo aho sekekuji wonyo

selohopitnnefoho. Hofiko tajo ango somo mesehumajikui hungkuno mjaselikui impo'angomo mintofasehufitnnefoho. Hofiko nje yofe monje yasiyo'ne a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwafe simanopono ipesemotawofitnnefoho.

13 Oso nje yofe monje yasiyo'ne ko selohofahon'ngkui sekwo hwe engo sohwafe simanopo lohofikui ngko a'amu wonyo hon'ngkano somta'ni isihutofomayo'ne pmentohe sohwo'niye hungkuno sekwo ul'fitnnefoho.

14 Oso hohosohonta oso hungkuno hofiko mjaselikui'no sekwo aku hungkuno ul'fitne so'no huno pi'n'ngo seyhwoloho.

15 O'o, ngko'nohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo hungkuno wop'ngo wosejapmmonefoho. Oso hungkuno sejapme homo somo sekwoe mango sohwa hofiko nohnaj'kui sekwoe hungkunomo monje maselohopitnefoho.

16 Sekwoe a'amu so'nji selosen'ngkwejamo nje yofe ul'kujo'no hofiko sekwoe mango sohwafe ahopo mosehumoj'pitnnefoho. A'amu fehohnjo sekwo'njo hohnta'ni humalofo somo poyo semokufitnnefoho.

17 Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnonefoho. Hwap'ngoso nje yofeso sekumo weho.

18 Oso hohosohonta ngko hofiyo semokosyohumameso sekwoe mnokino mta'ni mijiyi anga'nohino fihwo yofomahwosi moi'wo mmo'nonefoho.

19 Yo'mayo tangoso se'mahwoso'no sekwo ngkine'no yokumpohn'nyo ne'no lohopyoso sekwo songo ne'no humayo'ne neso not'pemapitnnefoho.

Ango Jerusalem wonyo imo'none so'no Jisas hungkuno ul'mentisofoho.

(Mat'yu 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 A'amu ikujoho'njo sohwa hofiko ango Jerusalem sopo hofoyo syukuj'no sekwo uhwon'ngkui huno ole seyonefoho. Ango Jerusalem wonyo imo'nyo'ne sikunoso mofone nto imo'n'ngkohoho.

21 Oso hohosohonta a'amu hwaho Jutiya sopo humun-yoso hofiko hwofiki'nyopono hiyaso komo'no s'fitnnefoho. A'amu ango Jerusalem ne sopo humalofo soku sekwo nul'ko'maf'kui kengocono kunto'no ufitnnefoho. A'amu ango Jerusalem mempo hohnta'ni humafijoso hofiko apa'no ango ne mont'imo mahufitnnefoho.

22 Oso sikuno somo a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kako tohino uyone sikunofoho. Anituye hungkuno

a'amu oso hiso'no mt'i'mokumentohofoso oso s'ikuno somo ne imo'nonefoho.

²³ Oso s'ikuno somo moya'mi s'meho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap'ngoso oso s'ikuno homo somo olo hwaho lopo tango m'ikun'imposo i'mofap'hwosi An'tuye s'meho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

²⁴ A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo imokuhwosi a'amu fehohnjo somo hof'ikoe mangohwa impe intofo-motakuji ango kengo kengopo uhmajonefoho. A'amu An'itumne'no nakwolaho lalokwofoso hof'iko ango Jelusalem somo hwotoho f'ifitnefoho. Hof'iko hwotoho ne'no fentan'ngkuji hof'ikoe s'ikuno moi'wo imo'nonefoho.

*Hwangku sohonta A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mat'yu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

²⁵ Jisas ose ulonto ole ul'imento, Sekwo ahwomomo uhwon'ifijoso mofehi'nyo hamno hntokwaliyo sohwo mo yo'mayo kengo kengo i'mofap'hwaso'no uhwon'ifitnefoho. Olo hwaho lopo mijo ayo engoso yoka engo ho'n'ingkuhwosi mt'ihupo mt'ihupe lohofahon'ingkuhwosi a'amu hwaho ho'mo ho'mto'ango oso hiso uhwon'ingkuji hof'iko iyoho m'ikun'imposo unonefoho.

²⁶ Hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hof'iko olo hwaho lopo yo'mayo imo'none so'no huno syaf'isy'ikui hof'ikoe s'meho mo'mo iyoho m'ikun'imposo ehon'ingkuji t'imo hwaf'ihwafe mokomayonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ingkuhwosi uhwon'ifitnefoho.

²⁷ Oso hiso i'mofopahon'ingkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji kako pomponaho engo'nji noponefoho.

²⁸ Hwangku oso yo'mayoso i'mofape-e'ne mofone imo'n'ingkuhwoso'no osohonta sekwo likaf'ikui sekwo sekwoe mnokino likojwamo lohof'ikui ahwomomo uhwon'imno. Sekwo hon'ingkanu wonyo somta'ni is'ihutofosemayo sohwo asomo set'mayo'ne sohwo mofoneponoho.

*Iyoswo songo inyo sohonta uhwon'ingkuji huno waseyono,
Ifoyo wahu'montonoho.*

(Mat'yu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ose ulonto Jisas kako olo pahnn'imo hungkuno ul'imento Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'imno.

³⁰ Iyoswo songo in'ing'kiso loso uhwon'ingkuji ifoyo wahu'montonoho.

³¹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon'ingkuji sekwo huno ole waseyono. Oso s'ikuno An'itu

kako yo'mayo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne sikunoso mofonepo nto i'mofapohoho.

³² Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan'ngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³³ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowenti'hwonefoho.

Jisasiye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

³⁴ I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo yo'mayo hwahoponjo so'no huno pi'n'ngo syafisyikutoho. Sekwo wosopayo engo n'ngkuji mijo yokumpohn'nyo n'ngkuji nonilohofikutoho. O'o, ngkine'no huno fisyafisyikuno. Sekwo siki humayoso wop'ngo'maho. O'o, sekwo oso pa'nyo humafijo'manji nje sikuno engo asomo pe-e'neso me tongo somne'no hmn'wo'n'ngkiso hopaso wosema'montonoho.

³⁵ Oso sikuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono angomeemjo humalowotofo somo i'mofaponefoho.

³⁶ Sikuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohuman-tokuno. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no jomo engolopohamo ul'kuno. Sekwo ose ifijo'manji yo'mayo tango i'mofaposo somo uyakolof'kuji A'amufe Hwomu sohwoe simanopo lohopitnnefoho. Ose ul'mentisofoho.

³⁷ Sikuno huhwo huhwi Jisas kako Anituye tajo ango engo somo hwe moya'mimo Anituye hungkuno lut'hwamojofoho. Oseso sikwo'miyomo kako oso hwof'ki'nyo Oulif li'wo'n'ngkohoho sopo saho foyawo'mojofoho.

³⁸ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof'iko kakoe hungkuno upo'nano lontifeso im'ngo ne'nji likafont'fi Anituye tajo ango engo somo humotofofoho.

22

Jutas kako Jisasiye mango sohwife ahomo uyimo limentisofoho.

(Mat'yu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Joun 11:45-53)

¹ Oso Anitu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno iyoho humayo engoso * umo'n'monte'no yohoho. Oso sikuno homo somo a'amu Jutaso hof'iko wopayo iloho iyoso engo kafo'ne so'nji miyo'njo yontifeso wopayo feejo'nohini n'motofofoho.

* 22:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

² Oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lutiko Jisasi^{mo} fonjasiyo'ne hon'ngkanoso ko t*ipeent*fi hofi^{ko} hwe hwoya'mi ikujoho nafongkupitnnoho syafisiyontifi iyoho un'ngkahon'ngki ole hnn'mentohofi, Nakwo Jisasi^{mo} pipi fonjosyanehwono.

³ Oso s*ikuno* somo Seten kako Jutas Isikaliyoutiye simeho mo'mo paswonto huno uy'mentisofoho. Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango hweho.

⁴ Jutas kako nowento oso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho imotofo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo Anituye tajo ango engo somo uhwontohumamotofo yofe engo'njo sohwanjimo u'manto Jisasi^{mne}'no tokoyo'ofo imentisofoho.

⁵ Oso a'amu huhwo sohwa Jutasie hungkuno upa'nontifi s*imonyo* yontifi hofi^{ko} hamniyoho uyo'ne'entifi hungkuno mtito'mentohofofoho.

⁶ Jutas kako eno ulonto kako Jisasi^{mo} hofi^{ko} ahomo kumangkiyo'ne a'amu pi'n'ngo mohumunyo sohonta hon'ngkano t*ipeeh*mentisofoho.

Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo somne'no siko wosopayo ito'no esyohumamentisiyefoho.

(Matiyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Joun 13:21-30)

⁷ Oso hohosohonta oso s*ikuno* engo iyoho humayo'ne a'amu Juta hofi^{ko} wosopayo iloho inyoso engo mokamo'nnyo feejo'nohini nimotofo s*ikunoso* i'mofapmmentisofoho. Oso s*ikuno* homo somo hofi^{ko} yahu *sipsip* honiyo hoku'yopo ulohofone fonjohumotofo s*ikunofoho*.

⁸ Oseso Jisas kako Pita'nji Joun'njimo lihwajonto uli^{mento}, Siko nowehosisi s*ikuno* engo iyoho humayo'ne somjo wosopayoso ito'no yasyohosi so'no nakwo wonano.

⁹ Ose ulahon'ngki siko uli^{mentisiyo}, Nekwo nti'mo wesyo-humantayo'no kumo'n'ngkohoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki uli^{mento}, Upa'ninyo. Ango engo sopono nowehosisi hwe fihwo kako mitihwontoho'njo sohumo uswo'n'ngkohosisi siko kakimo in'ngkasohosisi ango kako swoso somo fin'ngkasyinnyo.

¹¹ Siko noswohosisi ango kakwo'yohwo sohumo ole ulinyo. Nekwoe Loneti sohwo kako kikine'no hungkuno ole lehwejohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji s*ikuno* engo somjo wosopayo nti^{po} wonantaneto. Ose lehwejohoho.

12 Ose ulohosi'so'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo woseti'hwamontonoho. Oso homo somo nakwoe wosopayo ito'no feesinyo. Ango homo somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho.

13 Jisas ose ulahon'ngki siko nowenji yo'mayo Jisas uli'mentiso hopaso tipema'mentisiyefoho. Notipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo kakoe a'apaho'nji kakoe hon'yo'nji nyo'ne uyimentisofoho.

(Mat'iyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

14 Oso wosopayo nyo'ne sikunoso nto i'mofopahon'ngki Jisas kako wosopayo nyo'ne ijempoho sopenjo epohumayo sopo kakoe inomokomoyo *apousel* sohwanji humamentohofoho.

15 Jisas nohumanto uli'mento, Ngko ole'no ni'mo'ni'mojofoho. Ngko sekwo'nji olo Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaftsiyo Sikuno Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo non'ngkuhwasi tifi tohino engo woma'monnoho.

16 Sekwo nje hungkuno upa'ni'mno. Olo sikuno engo lomjo wosopayo ni'wo'n'ngkuhwone loso n'ngkuhwasi ngko olo hwaho lopo apa'no manimnehono. O'o, ngko poyo imo'ni'me'no olo sikuno engo lomjo wosopayo n'ngkuhwoneso ne u'mofapmmontonoho. Tifi no'mo Anituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko olo sikuno lomjo wosopayo n'ngkuhwone hopa apa'no nononti'mnefoho.

17 Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto uli'mento, Sekwo olo mijolo nomafikuji yano filofanimno. Ose ulonto uli'mento,

18 Sekwo nje hungkuno upa'ni'mno. Olo mijo loso ngko manimnehono. Ngko ne'no manyo'njo humanti'me sohwo'ni hwangu Anituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko apa'no nononti'mne hwo'nyoho.

19 Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto Anitumo isamoyoka ulonto kutikuji lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo hu'muyonto uli'mento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mtihupenji sejapohono. Tifi no'mo sekwo ole mjanimikuji ngkine'no fisyani'isyikuno.

20 Wosopayo moi'wo n'ngkahon'ngkofi kako wosopayo uyimentiso hopaso kako mijo homo ose'nohini uyimentisofoho. Kako mijo uyonto uli'mento, Olo ipisayo mijo noswanyo lo'mjo loso nje honiyofoho. Sekwo

Anitu'nji mokotiku'nyo'ne yahino songo lomne'no sekwoe wonyomne'no mpe iyo'ne usihumahefoho.]

²¹ I uhwonimni. Olo a'amu nje mango sohwo ngkine'no tokoyo'ofu yone lohwo'nji olo ijempohu lopo humalohwono.

²² I Anitu kako hohonta hungkuno mtito'mentiso hopaso ngko poyo umo'nimonne'no yohono. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo tokoyo'ofu ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho.

²³ Ose ulahonngki hofiko anga'no anga'nohino sohwa humahnnngkofi, Oso yahino wonyo hiso tihwo uloho'monteto. Ose humahnnngkohofofoho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa hungkuno tohu pa'nyo ole hnnimentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

²⁴ Jisasiye inomokomoyo sohwa hofiko oso hungkunoso hnnontifi hofikoe hungkunoso tohu pa'nyo imo'nngkahonngki ole so'no yoka hungkuno hnnimentohofi, Nakwo yofe engo'njo nomihwamo yakolo'nnyoso tihwolo.

²⁵ Ose hnnngkahonngkofi Jisas ulimento, Hwe yofe engo'njo olo hwahu lopo a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiko hofikoe a'amu somo syohu ko uyahonngkofi a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo nefomayo'nefoho liwo'nngkohofofoho.

²⁶ I oso'no sekwo oso hopa ikutohu. O'o, a'amu ngko yofe engo woma'mo loso sohwo kako nom'ne a'amumo enjwa'mnohini wohumano. I kako nom'ne hwamo womokosyohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwafe syohu ulohofiyo hopaso umo'nono.

²⁷ Hwe engo simo'mjoso tihwolo. A'amu ijempohopo wosopayo niwo'nngkiso sohwohaho. A'amu wosopayo ilohu yontu uyiwonngkiso sohwohaho. I a'amu ijempohopo humantu wosopayo niwo'nngkiso oso hweho. I oso'no ngko yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono. O'o, ngko sekwoe syohu selohofiyo pa'nyo hwo'ni humaleno.

²⁸ Sekwo ngko'nji nohumentanngkofi yo'mayo tangoso ngkimo yamofu ntohofu'neso nu'mahonngki sekwo ngkimo manihwatimofefoho.

²⁹ I oso'no nje Mpohwo kako ngkimo yo'mayu hopi'nonohino enjwa'mo ho'nanihumentiso so'no ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo ho'nosesyalokweno.

³⁰ Oseso ngko yo'mayu somo mokosyohumentahonime sohonta sekwo nje epohumayo sopo nohumafikuji nje wosopayo'nji mijo'nji nifitnefoho. Sekwo ngko'nji

nohumafikuji oso a'amu Isilael hofikoe temtifofo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sofe hwe engo umo'nantifeho. Ose imo'n'ngkuhwoso'no sekwo hofikimo mokosyohumantokutnnefoho.

Jisas kako Pitamo ole ulimento, Kiko ngkine'no hohujo ukinjanimo'monnoho.

(Matiyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas Pitamo ulimento, Saimoun, Saimoun, kiko upa'nyo. Seten kako sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wopingo somo kehilo ehilofo waseloho'monte-e'no joho losetimalofoho.

³² Seten ose ko yontan'ngki ngko jije simeho hi'ntnnono ntopantokunoso poyo mape'nyo'njo yone'enji Mpohumo kikine'no jomo nto ulimaleno. Oseso kiko apa'no ngkimo n'ngkapohoji kiko jije n'ngkwahwosamo nifo'mahoji yokumpohn'nyo usofitofoho.

³³ Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Hwe Engofu, hofiko kikimo impo'angomo intofakohufijo'manji ngko huhwo'nnonji untofaehufe. I hofiko kikimo poyo kumokufijo'manji ngko huhwo'nnonji wemokufe.

³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Pita, ngko olo hungkuno wakil'monne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo tosika yoka moho'nyo kuntoliyopo kiko ngkine'no mango hufa'u shune ole ulimonnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho.

Yo'mayo hamniyoho ho'yo ifiki'yo hwakuhwajo so'ntnne'no hungkuno ulimentisofoho.

³⁵ Hohonta sekwo nje hungkuno lutihwayo'ne losehwatimentohe sohonta sekwo hamniyoho ki'yo'nji ifiki'yo'nji sifikwongofosyohwanji momotayo'njo imentohofofoho. Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no umofonyo imentohofotaho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Awonoho. Umofonyo mimmment'hwonefoho.

³⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I olohonta kiko hamniyoho ho'yo hi'njo hwosi'manji maho. I a'amu ifiki'yo hi'njo hwo'manji osenohini womano. I a'amu hwakuhwajo ane hwo'manji kako kakoe manji'mofu yajihwosi nom'ne a'amu mpe ikujo'no kako hwakuhwajo mpe uyono.

³⁷ Hwap'ngoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa hofiko ngkine'no hungkuno ole mt'i'mokumentohofi, Hofiko kakimo utimafikuji a'amu wonyo hwanji m'humatipitne hweho. Oso hungkuno ngkine'no mt'i'mokumentohofoso ne umo'n'montonoho. Yo'mayo ngkine'no Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso olohonta ne umo'n'montonoho.

³⁸ Ose ulahon+ngki hofi+ko ul+mento+hofo, Hwe Engofo, kiko uhwonyo. Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalo-hwono. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hoponoho, ose ul+mentisofoho.

Jisas kako iyo uyo syoho Ngket+semani sopo An+tummo jomo ul+mentisofoho.

(Mat+iyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisas noswaponto kako oso hwofi+ki'nyo Oulif si+mojo sopo sahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa in+ngkamentohofofoho.

⁴⁰ Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomokomoyo sohwa ole ul+mento, Yamofa se'maso sohonta wonyo pi+wesyanoho likuji An+tummo jomo yokumpohn'nyo ul+mno.

⁴¹ Ose ulonto Jisas hofi+kimo we'nenepi nonje ul+ko'motamentisofoho. Sawemopo'maho. O'o, a'amu sojo fonjont+fi pi+wasy+wo'n+ngkiso hopa sopolé humawento An+tumne'no hwomtame ulohofonto ole ul+mento,

⁴² Mpohwo, kiko huno ole kiyoso'manji olo tango u'masoso ngko wae umo'mo. Huno ose kiyoso'manji olo tango ni'masoso wae feen+mofo. I, huno ose makiyo'manji wae yan+mofohoto. Ji+je hunomnohini fin+ngkayo. Nje hunomo in+ngkahutoho.

⁴³ Ose ulahon+ngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo u'manto Jisasi+mo yokumpohn'nyo usofito'mentisofoho.

⁴⁴ Jisas kako tango mi+kun+mposo engo uyahon+ngki kako Mpohumo jomo yokumpohn'nyo ne'nohini ulontan+ngki kakoe a'apaho mta'ni wokino hon+yo pa'n+ngo hwahopo lo'n+mentisofoho.

⁴⁵ Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo ulosojwamofonto nol+kafonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwon+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho fosyowentan+ngkofi uhwon+mentisofoho. Hofi+koe si+meho tango ifisy+mofahon+ngki po'n+fo imo'nont+fi saho fosyawo'mentohofofoho.

⁴⁶ Ose uhwononto ul+mento, Sekwo saho peho'no fosyawotofo. Fil+kapmno. Sekwo yamofa ne'masoso yahino wonyoso nop+wesyanoho likuji Mpohumo jomo ul+mno.

Jisasi+ye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofofoho.

(Mat+iyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)

⁴⁷ Jisas ose ulontan+ngki hwe pi'n+ngo engo sohwa Jisasi+mo u'ma'mentohofofoho. Oso hwe Jutas Jisasi+ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono si+fe mta'ni hufa'uyo

somta'ango sohwo kako a'amu pi'n'ingo engo huhwo sohwo ipemotaponto Jisasiye huyo'mo nu'manto hinjoho uhu'n+mentisofoho.

⁴⁸ Ose uhu'n+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Jutas, kiko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo hinjoho n+hu'n+ngkinoso nje mango hwamo ujo wehontojwan+humne'no lantohofohino.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki Jisasiye inomokomoyo kako'nji humunyo sohwa yo'mayo imo'none so'no nuhwonont+fi hof+ko ul+mentohofi, Hwe Engofo, kiko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo a'amu lohwo hwo hwakuhwajo'nji wofonjosyano. Huno ose lakiyohoho.

⁵⁰ Ose ulontan+ngkofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe aho anga sohohnjo haloho somo hwakuhwajo'nji loku'mentisofoho. Lojwahan+ngki halohoso p+wahu'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ose uhwononto ul+mento, Oso yahino wonyoso olhonta foho'namopmno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwoe halohopo aho upm'mokahon+ngki halohoso wop+ngo umo'n+mentisofoho.

⁵² Jisas wop+ngo ose umokonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu An+ituye tajo ango engo somo uh-wontohumayo fefo tokuso'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hof+ko kakimo aho ke-e'ne pmmentohofoho sohwo ole ul+mento, Sekwo a'amu hufo iwo'n+ngkiso sohune'no aho wokano lont+fi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

⁵³ Sikuno pi'n'ingo engo somo An+ituye tajo ango engo somo ngko sekwo'nji nohumentan+ngko sekwo ngkimo aho man+ko'mmentohofohoho. I oso'no olhonta Seteniye yokumpohn'nyo engo imo'n+ngkohoho. Oso'no sekwoe sikunohoho. Ose ul+mentisofoho.

Pita ole limento, Ngko Jisasiye'no huno maniyohoyohoho. (Mat+yu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jisas ose ulahon+ngki hof+ko Jisasi'mo aho kent+fi ipemotawomentohofohoho. Ipemotawent+fi hof+ko oso a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwoe angomo motahumentohofohoho. Pita hof+kimo ko in+ngkawomentisoso hof+kimo mufantohi'nyofohoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'm+wesyofoho.

⁵⁵ Oso ango hopo sponjo a'amuso tojo ajwo somo toho intofont+fi humohumantohofohoho. Osopo Pita hof+ko'nji humamentisofoho.

⁵⁶ Pita kako tɪpomponaho sopo nohumentanɪngki a'mu syoho ulohofiyo fisi kako Pitamo uhwononto ulɪmento, Olo hwe lohwo huhwo Jisasi'nji humawo'nɪngkiso hweho.

⁵⁷ Ose ulahonɪngki Pita ulɪmento, Olo a'mu losijo awonoho. Ngko kakine'no huno maniyofoho. Ose ulɪmentisofoho.

⁵⁸ Hwangku we'eneɪpi nohumantɪfi hwe fihwo kako Pitamo uhwononto ulɪmento, Kɪko huhwosi kakoe a'amu hwosoho. Ose ulahonɪngki Pita ulɪmento, Olo hwe lohwo ngko kakoe a'amu hwonɪ'maho.

⁵⁹ Pita ose ulonto oso hopo sopo ne'no nohumentanɪngki mofehi'nyo sɪmo'me anga'nohino uyakolofo somo hwe fihwo Pitamne'no hungkuno yokumpohn'nyo ole ulɪmento, Hungkuno nehopi'nohini walɪmonne'no yohono. Olo hwe lohwo huhwo kako Jisasi'nji humawo'nɪngkiso lohwoɪkeno. Kako Ngkalilinta'ango hweho.

⁶⁰ Ose ko ulahonɪngki Pita ulɪmento, Olo hwe lohwo kɪko hungkuno lohinoso ngko huno manyo'njo yohoho. Ose ulontanɪngki tosiɪka yoka kunto'no ho'nɪmentisofoho.

⁶¹ Ose ho'nɪngkahonɪngki Jisas kako Pitamne'no ikinjamo lohofonto Pitamo uhwonɪmentisofoho. Pita kako Jisasiye sɪmanomo uhwononto oso hungkuno Jisas Pitamo ulɪmentiso so'no huno ikwesyaɪɪhu'mentisoso olenoho. Olo sɪkwo'miyo lomo yɪhufo tosiɪka yoka malontanɪngkuhwoso sohonta kɪko Pita ngkine'no mango hufa'u sɪhune ole walɪmonnoho. Ngko Jisasiɪmne'no huno maniyofoho.

⁶² Pita kako huno ose syaɪsyonto kako mempo swonto kakoe yahino wonyo so'no sɪmeho tango mɪkunɪmposo uyahonɪngki humotaho engo lɪmentisofoho.

Hofiɪko Jisasiɪmne'no tɪkafo ujontɪfi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho.

(Matɪyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ A'amu Jisasiɪmo aho ko'mentohofo sohwa hofiɪko Jisasiɪmne'no sitofo ulontɪfi ikujoho fongku'mentohofofoho.

⁶⁴ Hofiɪko Jisasiye tɪmomo hwapɪfe kotɪjɪswontɪfi ikujoho fonjontɪfi ulɪmentohofi, Kɪko huno hwapɪngo'njo sohwo siɪhwo kufonjohoho. Kɪko huno kisyo'manji oso hweho fonaso.

⁶⁵ Ose ulontɪfi hofiɪko sitofo mjalomumentohofofoho.

Hofiɪko 'kaunɪsol' sohwaɪfe tɪmopo Jisasiɪmo nom'ne hungkuno ulohonɪmentohofofoho.

(Matɪyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24)

⁶⁶ Imɪngo ne mofehi'nyo sɪ'mofape so'nji a'amu kaunɪsol sohwa uhu'mokumentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa fehohnjoso hofiɪko tajo ango syoho'njo sohwaɪfe

hwe engo hwafoho. Fehohnjoso honingkano hungkuno lutihwawo'n'ingkohofihwafoho. A'amu sohwa hofiko hofikoe *kaunisol* sohwafe pono Jisasimo ipemotasantifi ole ulimentohofi,

⁶⁷ Kiko yoloho fonaso. Kiko K'lais Anitu lokuhwatimentiso sohwsilaho. Ose ulahon'ingkoifi Jisas ulimento, Ngko selimeso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montap'fitnnehoho.

⁶⁸ U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohonimeso sekwo nje hungkunomo aku mant'fitnnehoho.

⁶⁹ I oso'no olohonta'nji sikuno engolopohamo memjaofihwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni Anitu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwap'ingo'njo sohwoe aho anga sohohnta'ni wohumamonnoho.

⁷⁰ Ose ulahon'ingki ulimentohofi, Kiko sohwosi, kiko Anituye Hwomu Nehwsilaho. Ose ulahon'ingkoifi Jisas ulimento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho.

⁷¹ Ose ulahon'ingki hofiko hnnimentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'n'ingkuhwono. Nom'ne hungkuno pehofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnnimentohofofoho.

23

A'amu Jutaso hofiko hwe engo Pailotiye timo sopo Jisasimo hungkuno ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Oseso a'amu hopi'nonohinoso nolikafontifi Pailotiyepono Jisasimo ipemotawomentohofofoho.

² Ipemotawentifi hofiko Jisasimne'no olo hwasyo hungkuno lomantifi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohomo uhwon'wo'n'ingkuhwoneso kako nakwoe a'amu somo hwasyo honingkanomo ipemotawowo'n'ingkiso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasy'wo'n'ingkuhwone honingkano somo wopijwonao'mto iwo'n'ingkiso hweho. Kako ole hnn'wo'n'ingkiso hweho. Ngko K'lais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho.

³ Ose ulahon'ingkoifi Pailot Jisasimo ulohonimento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hwsilaho. Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

⁴ Ose ulahon'ingki Pailot kako a'amu tajo angu syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ulimento, Ngko olo hwe lohunta'ni honingkano wonyo motipemahoyohono.

⁵ Ose ulahon'ngki hofi'ko mohm'no olo hwasyo hungkuno ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya so'meemjo hwe moya'mimo hungkuno ulahon'ngki hofi'ko a'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo soh wamo wae weo-fant'ife'no yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalilinta'angoso ne'no hwasyo mjal'mopmmojoso ae oloponoho. Hwasyo ose ul'imentohofofoho.

Heloutiye timopo a'amu hofi'ko Jisasimne'no hungkuno ul'imentohofofoho.

⁶ Pailot kako oso hungkuno upa'nonto hofi'kimo ulohon'mento, Olo hwe lohwo Ngkalilinta'ango hwolaho.

⁷ Ose ulahon'ngki hofi'ko hungkuno ul'imentohofoso Pailot kako huno ole uy'mento, Jisas kako oso hwaho Helout mokosyohumamojo soponta'ango hweho. Huno ose uya-hon'ngki kako Heloutiyepono Jisasimo lihwat'imentisofoho. Oso hohosohonta Helout huhwo'nji ango Jelusalem humamentisofoho.

⁸ Helout kako Jisasimo uhwononto simonyo imentisofoho. Hwap'ngoso kako Jisasimne'no yo'mayo hungkuno upa'nonto kako Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso ihwoso'no uhwonimo l'mojo hweho.

⁹ Oseso Helout kako yo'mayo hungkuno pi'n'ngo Jisasimo ko ulohon'ngkahon'ngki Jisas kako hungkuno mujofoho.

¹⁰ A'amu tajo ango syoho'njo soh wafe hwe engo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofoto sohwanji hofi'ko Jisasimne'no hungkuno yokumpohn'nyo mjal'm'imentohofofoho.

¹¹ Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofi'ko Jisasimo wonyo umti'mokont'ifi sitofo ul'imentohofofoho. Oso'no hofi'ko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo soh wafe manji'mofoto wonyoangkafo a'amu oso homo somo uhwon'ngkuji t'ikafo ujio'ne ulohof'hwajont'ifi Pailotiyepono asomo lihwat'imentohofofoho.

¹² Hohonta Helouti'nji Pailoti'nji siko mangohwo pa'nyo humamojiyoso oso s'ikuno homo somo siko s'meho afa inonji nje a'amuhwe hnn'mentisiyefoho.

Pailot kako Jisasimo us'hutof'hwat'imo ko lonto Jisasimo fonjinto'ofasiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39-19:16)

¹³ Oso'no Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo soh wafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no lut'imanto

¹⁴ ul'imento, Sekwo olo hwe lohomo ngkiyepono ipemotapohofolo lohune'no sekwo ntohofi, Kako hwe moya'mife

hunomo wonyo umokalofoho. Ose ntohoho so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe t̄mopo ulohon̄ngkeso ngko kakoe hon̄ngkano wonyoso mot̄pemahoyohono. O'o, sekwo upa'n̄mno. Sekwoe hungkunoso ne anefoho.

15 Helout kako ngkiyepono olo hwe lohomo asomo lihwat̄maso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe hon̄ngkano wonyoso mot̄pemuyonto lihwat̄maso hweho. Upa'n̄mno. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjasyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho.

16 Oso'no ngko kakimo sohwe'n̄ji ikujoho fonji'mo us̄hutof̄ihwat̄monne'no yohono. Ose ul̄mentisofoho.

17 [Oso humamotofo sohonta yahino oleso wo'n̄nyoponoho. Oso An̄tu A'amu Is̄lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf̄isiyo s̄ikuno iyoho humayo engo uhwon̄motofo homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo is̄hutof̄ihwat̄mojofoho.]

18 Pailot kako Jisas̄mo us̄hutof̄ihwat̄mo l̄imentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ul̄mentohofi, Oso hwe sohomo fonjasȳkuji Mpolapas nakuyepono fis̄hutof̄ihwat̄mno. Ose ul̄mentohofofoho.

19 Oso hwe Mpolapas huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nont̄fi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hof̄iko impo'angomo uhumat̄'mentohoho hweho.

20 Pailot kako Jisas̄mo us̄hutof̄ihwat̄mo lonto hungkuno apa'no ul̄mentisofoho.

21 I oso'no hof̄iko mango mohm'no ul̄wo'n̄mentohofi, Iyopo fonjinto'ofahumno. Iyopo fonjinto'ofahumno.

22 Ose ulahon̄ngkofi Pailot kako hungkuno hufa'u s̄ihune umo'nono lonto ul̄mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwoe wonyoso mot̄pemahoyohono. Kako poyoso peho'no umo'n̄montolo. O'o, ngko kakimo sohwe'n̄ji ikujoho fonji'mo us̄hutof̄ihwat̄monne'no yohono.

23 Ose ko ulahon̄ngki hof̄iko n̄ihu'no yokumpohn̄nyo imo'nont̄fi fonjinto'ofasiyo'ne apa'no mango mohm'no ul̄mentohofofoho. Oso'no hof̄ikoe mangoso Pailot̄ye mangomo hwotoho hmentohofofoho.

24 Oseso Pailot hof̄ikoe hungkunomo haloho'no yonto Jisas̄mo fonjasiyo'ne hungkuno ul̄mentisofoho.

25 Oso hwe kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nont̄fi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hof̄iko impo'angomo uhumat̄'mentohoho sohomo Pailot kako is̄hutof̄ihwat̄mentisofoho. I Jisas̄ sohune'no

hofi+koe hungkunomo in+ngkawento Pailot kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

Hofi+ko Jisas+mo iyo hwojiyafi+ku'nnyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Mat+iyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)

²⁶ Hofi+ko Jisas+mo ipemotawent+fi hwe fihwo Saimoun angu Sailininta'angu sohomo aho ka'mentohofofoho. Saimoun huhwo sohwo kako syoho mta'angu sohwo angopono pontan+ngki hofi+ko Jisas+ye iyo hwojiyafi+ku'nnyoso Saimoun+ye sangopo n+tofiyahon+ngkofi kako intofonto Jisas+mo t+fi intof+mj+mentisofoho.

²⁷ Nto wahan+ngkofi hwe moya'mi pi'n+ngo engo hofi+ko Jisas+mo in+ngkawent+fi moya'mi fifa hofi+ko Jisas+mne'no hitoho ulofahon+ngki humotaho l+mentohofofoho.

²⁸ Ose lontan+ngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ul+mento, Sekwo Jelusalemmjo moya'mi sofasi sekwo ngkine'no humotaho peho'no ntant+kwofu. O'o, sekwo sekwo'ntnne'no sekwoe mehomi'ntnne'no humotaho engo fili+mno.

²⁹ Upa'n+mno. Hwangku s+ikuno wonyo i'mofap+hwsu'no ole l+fitnnefoho.

Moya'mi hwonjo sofanji,
moya'mi yawoso mmo'nyo'njo sofanji,
moya'mi mehomi amno manyo sofanji,
hofi+ko s+imonyo uy+fe.

³⁰ Oso s+ikuno homo somo hwe moya'mi hwofi+ki'nyo engo somo ole ul+fitnnefoho. Sekwo nakumo fi+kilopenahumno. I hwofi+ki'nyo we'e somo ole ul+fitnnefoho. Sekwo nakumo fifehu'mokonesyohumanno. Ose ul+fitnnefoho.

³¹ Hungkuno ole l+wo'n+ngkohofu, A'amu olo wonyo loso iyo mijo'njo t+pemapijo sohonta ifijo'manji iyo yofoho imo'n+ngkuhwosu'no pipi uyant+feto. Jisas kakine'no ose ul+mentisofoho.

³² Hwe hufa'u hon+ngkano wonyo imo'mojiyo sohwa'u Jisas+nji fonjinto'ofasiyo'ne ipemotawomentohofofoho.

³³ Oso hwofi+ki'nyo we'e yofe ole, A'momnokino Yokino Huyo'mango Pa'nyoponoho l+wo'n+ngkohofu sopo i'mofawent+fi osopo Jisas+mo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso hwe wonyo imojiyo sohwa'u'nji anga'nohino sohwo Jisas+ye aho angahohnta'ni fonjinto'ofasyont+fi nom'ne humo Jisas+ye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

³⁴ Hofi+ko Jisas+mo fonjinto'ofosyahon+ngkofi Jisas kako An+tummo ul+mento, Mpohwo sohwsu'no wonyo ntohofant+kwofu losu'no hofi+ko huno itu'no muyo hwafoho.

Oso'no kiko hofikoe wonyoso wae yimofohoji hofikimo ufo'maho. Ose ulimentisofoho. Hwe itokuso'njo sohwa hofiko Jisas+ye manji'mofo yo'mayoso tihwo tihwo manekiyohoho lontifi syohi'nyo yontifi oso syohi'nyo homo somo uyakolo'mentiso a'amu sohwo ma'mentisofoho.

³⁵ Hwe moya'mi hopi'nono hofiko nolohofontifi humuh-wontohumantohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisas+mne'no sitofo ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n+ngkiso hweho. Oso'no kako Kilais An+tu uh-wosopo'mentiso ne hwo'manji kako ufo'ma'nono.

³⁶ Ose lahon+ngkofi a'amu itokuso'njo huhwa sitofo ulontifi hofiko Jisasi'njo mofone sopo wentifi mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo ifomokosyohumantifi, Mono. Mijo hmnyo, ulontifi

³⁷ ulimentohofi, Kiko a'amu Juta somo mokosyohu-mawo'n+ngkino nehwosi'manji kiko fo'ma'nyo. Sitofo ose ulimentohofofoho.

³⁸ Jisasi+ye iyo hwojiyafiku'nnyo kakoe mnokino'njo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofofoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.

³⁹ Oso a'amu wonyo sohwa'u Jisasi'nji fon-jinto'ofahumentohofoho sohwa'u nom'nehwo Jisasi'mo sitofo ole ulimento, Kiko Kilais nehwosi'manji kiko fo'ma'n+ngkohoji nekumo fefo'maho.

⁴⁰⁻⁴¹ Ose ulahon+ngki nom'nehwo upa'nonto yoka ulimento, Kiko pe'n+ngkino loso'no An+tumne'no iyoho makin+ngkoho liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotohwayo lomne'no tohino mahwoyo loso ito'nohinofoho. Olo hwe lohwo kako hon+ngkano wonyo ane hweho. I oso'no nekwo tohino mahwoyeso kako'nji afa'no mahwono.

⁴² Ose ulonto kako Jisasi'mo ulimento, Hwangku kiko a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo majo sohonta kiko ngkine'no huno asyan+fohujo.

⁴³ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wakil+monne'no yohono. Olo sikuno lomo kiko ngko'nji ahwomomjo ango wop+ngo *Palatais* sopo wohu-mantayoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n+mentisofoho.

(Mat+yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

⁴⁴ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *k+louk*) oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki mofehi'nyo limentisofoho.

45 Sɪkuno mjao'mentiso hohosohonta Anɪtuye tajo ango engo somjo hwapɪfe engo oso ajwoponjo ango we'e Anɪtu humayo'nefoho lɪmotofo sopo hoku'yopo pmpilɪpeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisɪmpo lohofonto hufa'u imo'nɪmentisofoho.

46 Sisɪmpeehonɪngki Jisas kako mango mohm'no ole ulɪmento, Mpohwo, nje huyo'mangoso jɪje ahomo woho'nakohumne'no yohono. Ose ulonto kako poyo imo'nɪmentisofoho.

47 Poyo imo'nɪngkahonɪngki a'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto Anɪtuye yofe ho'nomanto ulɪmento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako honɪngkano wonyo ane hweho. Kako ito'nohino hweho. Ose lɪmentisofoho.

48 Hwe moya'mi hopi'nono oso hopo sopo lohofontɪfi yo'mayo imo'nɪmentiso somo tɪmo humuhwontohumantohofoso sɪmeho tango mɪkunɪmposo uyahonɪngki hofɪkoe ango pone'no humpo'mentohofofoho.

49 Jisasɪye a'amu so'nji moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasɪmo inɪngkamotofo sofanji kengo nompɪ lohofontɪfi yo'mayo imo'nɪmentiso somo humuhwontohumantohofofoho.

Hofɪko Jisasɪye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho. (Matɪyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

50 Hwe fihwo kakoe yofe Jousepɪyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Jutafe ango Alimateyanta'ango hweho. Kako hwe wopɪngo'nohini hweho. Kako *kaunɪsol* syoho'njo ko huhwo

51 kako oso wonyo hofɪko Jisasɪmo uloho'mentohofɪ so'no eno mujo'njo imentisofoho. O'o, kako oso hwe Anɪtu uhwatɪmo lɪmentiso sohwoe pe-e'ne sɪkuno so'no hontohumamojo hweho.

52 Oso hwe huhwo sohwo kako Pailotɪmo u'manto Jisasɪye pijafɪ mayo'ne ulohonɪmentisofoho.

53 Oseso kako Jisasɪye pijafoso iyopo nta'ni nomanto hwapɪfe halojo somo ifohumpo lohofonto sokimo a'amuhwa hofɪko mtɪ'mokumentohofɪ somo ho'nahumentisofoho. Oso sokimo homo somo nom'ne a'amu poyo pe'nnyoso moho'nasiyomnoho. O'o, songofoho.

54 Oso sɪkuno Fɪlaite somo hofɪko sɪkuno iyoho humayo'ne yo'mayoso ito'no yasiyo'ne sɪkunofoho. Sɪkuno iyoho humayoso umo'nɪmonte'no yohoho.

55 Oso moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasɪmo inɪngkapmmentohofɪ sofa hofɪko Jousepɪ'nji nowentɪfi Jousep Jisasɪye pijafɪ sokimomo ho'nosyahonɪngki humuhwontohumantohofofoho.

⁵⁶ Osofa hofikoe ango pone'no humpo'mentohofofoho. Nowentifi yo'mayo yo'mayo akino'njoso Jisasiye pijafomo ehulohofane'entifi ito'no esyohumamentohofofoho. Oso sikuno iyoho humayo somjo honingkano hungkuno limotofo hopaso hofiko iyoho humamentohofofoho.

24

Jisas kako apa'no songo lika'mentisofoho.

(Matiyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)

¹ Santemo nihu'no imingo ne'nji oso moya'mi hofosofa hofiko Jisasiye pijafomo hwone mijo yo'mayo akino'njoso ehulohofone'nto'no esyohumamentohofoso hu'memantifi sokimo Jisas wentanjo sopone'no umentohofofoho.

² Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo pijwahumentohofoso nohwosompo'nowentaningi uhwonontifi

³ sokimomo swontifi uhwonimentohofoso Jisasiye pijafoso motipihwonimentohofofoho.

⁴ Oso hiso'no hofiko huno piningo engo syafisyontifi humentaningkofi hwe hufa'u hwa'u manji'mofomofehi'nyo lawo'nnyo sohwa'u hofiko'njopo lohofahoningki

⁵ moya'mi sofa iyoho uningkahoningki hofiko ingku'ni ingku'ni lohofontifi humamentohofofoho. Hwe huhwo sohwa'u ulimentisiyo, Sekwo a'amu songo humaso sohune'no a'amu poyo pe'nimentohofolo hwafepono peho'ne tipmmopalokwofo. [Kako olopo mohumuyoho. Anitu nto uliko'maho.]

⁶ Kako hwaho Ngkalili humanto selmentiso hungkuno so'no huno apa'no fikwesiyafihupmno.

⁷ Ole so'no selmento, A'amufe Hwomu sohomo a'amu honingkano wonyo'njo sohwafe ahomo ho'nasyikujo'no hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasyikujo'no sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no apa'no songo likafone hweho.

⁸ Ose ulahoningki hofiko Jisas hofikimo hohonta ulimentiso so'no syafisyontifi

⁹ oso sokimo homo somo uliko'mamentohofofoho. Nuliko'mantifi hofiko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu so'njimo yo'mayo so'no ulimentohofofoho.

¹⁰ Oso moya'mi hofosofa ole fafoho. Maliya ango Makitolanta'ango si'nji Jouana'nji Maliya Jemsiye kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso hungkuno hiso a'amu *apousel* sohwaomo ulimentohofofoho.

11 Oso a'amu *apousel* sohwa hofi'ko moya'mi sofafe hungkuno somo upa'nonti'fi ifofo hungkuno lohapohofa ose syafi'syonti'fi hofi'ko si'meho hi'ntnnono mummentohofofoho.

12 I oso'no Pita kako nolikafonto sokimomo uhwon'imo lonto hano kunto kunto'no ufeelo'm'mentisofoho. I'mofawento mempo hohnta'ni hwomtame ehumu lohofonto ti'mo sokimomo'mo monje syuhwon'ihwojahusyoso hwap'ife halojo so'nohini wentan'ngki syuhwon'ihwojawento kakoe ango pone'no asomo ponto yo'mayo imo'n'imentiso so'no huno pi'n'ingo engo humosyaf'isifofoho.

Hwe hufa'u hwa'u Emeyos hon'ngkano sopo Jisas'imo uhwon'imentisiyefoho.

(Mak 16:12-13)

13 Oso si'kuno homo somo hwe hufa'u hwa'u siko ango Emeyosi'ne'no hano umentisiyefoho. Oso hon'ngkano Jerusalem mta'ni ango ne sopo i'mofae so'no hano uyoso aho hufa'u hopi'nono si'fe mta'ni anga'no *kiloumitafoho*.

14 Siko hano nowenji yo'mayo imo'n'imentiso so'no humomjahnn'm'husiyefoho.

15 Siko hungkuno mjohnn'm'wentan'ngki Jisas kako huhwo siko'njo mofonepo nta'ni imo'noma lohofonto siko'nji humahwofofoho.

16 Jisas siko'nji ko went'fi siko Jisas'imo yofe m'hwofe'njo imentisiyefoho.

17 Jisas sikimo ul'mento, Siko peho hungkuno mjol'm'walokusiyo. Ose ulahon'ngki siko lohofu lohofonji si'meho tango'njo sohwa'u si'mano upo'mentisiyefoho.

18 Hwe nom'nihwo kakoe yofe K'liyopas sohwo kako Jisas'imo ul'mento, A'amu ango kengo kengoponta'angoso Jerusalem uhu'mokumalofo sohonta humamahno sohwo si yo'mayo imo'n'imaso so'no ki'ko huno makiyoho liyohoho.

19 Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Peho imo'n'imasoto. Ose ulahon'ngki siko ul'mentisi, Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'n'imaso so'no lalokuhwayoso Jisas ango Nasaletnnta'ango sohomo imo'n'imasofoho. An'itu kakimo hungkuno uyahon'ngki nal'mojo hweho. Yo'mayo imojo so'nji hungkuno li'mojo so'nji wonyoangkafofoho. Nakwo a'amu huhwo sohwi uhwon'iment'ihwone hn'nnonji An'itu huhwo'nji wop'ngo hweho lalokuhwono.

20 Nakwoe a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji nakwoe hwe engo sohwanji hofi'ko hwe engo nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafe ahomo ho'nohumalof'ihweho. Noho'nosyahon'ngkofi hofi'ko

poyo umo'nono lontifi kakimo iyopo fonjinto'ofahumalofohweho.

²¹ I oso'no nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako a'amu Juta hn'nimo a'amu aho yokumpohn'nyo nemokosyohumentan'ngkujo sohwa mta'ni isihutofonemayo'ne hweho. I osohonta oso yo'mayo imo'nimasoso sikuno hufa'u shune memjao'masofoho.

²² Oso'no olo im'ngo lo'nji moya'mi fehohnjo nakwo'nji Jisasimo in'ngkamotofo sofa hungkuno nelahon'ngkofi nakwo yomo engo ihwonefoho. Hofiko olo im'ngo lo'nji Jisasiye pijafho ho'nohumalofho sopo

²³ huno uhwonawentifi asomo nopontifi ole nalohofi, Nakwo a'amu ahwomo mta'ango sohwa'umo uhwon'ngkahon'ngkuhwoni siko ole nalisiyo, Kako songo humaho. Ose nalohofho.

²⁴ A'amu fehohnjo nakwo'nji humantihwone sohwa hofiko Jisasiye pijafho ho'nohumalofho sopo uhwonowano lontifi umentohofoso moya'mi sofa uhwon'ngkahwofo hopa hofiko uhwon'ngkohofofoho. I oso'no hofiko Jisas sohomo muhwon'ngkiyohofho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas ulim'ento, Siko huno ane hwahusoho. Siko a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofho sohwafe hungkunomo sim'eho hi'ntnono muyo'njo peho'no imasiyoto.

²⁶ Hofiko ole nalimotofi, Kilais kako simo'mo yo'mayo so'no tohino mahwosi tifi no'mo kako yofe engo'nji yokumpohn'nyo engo'nji mane hweho. Ose nalimotofofoho.

²⁷ Ose ulonto Jisas kako Mousesiye hungkuno mta'ni lomanto a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofho sohwafe hungkuno so'nji ulim'entisofoho. Yo'mayo hungkuno kakine'no mtimokumentohofoso Jisas sikimo lijumo'mentisofoho. Oso'no kako yoloho neso lutihwamentisofoho.

²⁸ Jisas kako ne'no lutihmuhwahon'ngki oso ango Emeyos siko wowanji imentisiyo sopo mofonepo imofawentifi Jisas kako hano ne'no wamonto ko yahon'ngki

²⁹ siko hungkuno yokumpohn'nyo ulim'entisi kiko nekwo'nji fesyohumaho. Mofehi'nyo wan'ngku'nimonto isoso we'enepe sikuno wonammontonoho. Ose ulahon'ngki Jisas siko'nji ango fihumo noswontifi humamentohofofoho.

³⁰ Oseso hofiko wosopayo nyo'ne epohumayo sopo humantifi Jisas kako wopayo nomanto Anitumo isamayoka ulonto wosopayo hiso nokujonto sikimo uyim'entisofoho.

³¹ Ose uyahon'ngki sikoe timo ehohosisyahon'ngki Jisasimo yofe uhwo'mentisiyefoho. Yofe uhwofahon'ngki

Jisas kako imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahon'ngki siko kakimo apa'no muhwon'mmentisiyefoho.

³² Ose yonji ole hnn'mentisi, Nekwo kako'nji hon'ngkanopo nopontani kako Anituye hungkuno yoloho neso le-et'hwamopiso so'no nekwoe simeho wonyoangkafo emo'n'ngkisofoho.

³³ Ose hnn'mentisiyo sohonta siko nol'kafonji Jelusalemne'no asomo umentisiyefoho. Nowenji siko Jisas'ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu hof'iko'nji humamotofo so'njimo u'mahon'ngki

³⁴ hof'iko sikimo ul'mentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engo nto l'iko'maho. Kako Saimoun'imo u'mahon'ngki Saimoun uhwon'ngkohoho.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo hon'ngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole ul'mentisi, Jisas kako wopayo kujonto ejopahon'ngki nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hof'iko Jisas'imo uhwon'mentohofofoho.

(Mat'yu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

³⁶ Hof'iko oso hungkunoso hnnontan'ngkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni imo'noma lohofonto hof'iko'njo ajwo sopo lohofonto ul'mento, Simeho wop'ingo'njo fosyohumamno.

³⁷ Ose ulahon'ngki hof'iko yomo yont'ifi iyoho un'ngkan'ngki hnn'mentohofi, Pehot'keno. Mewosot'keno.

³⁸ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo yomo peho'no epemo'nawehofa. Sekwoe simeho mo'mo huno pi'n'ingo peho'no seyohoho.

³⁹ Nje sife aho nohon'ngkuji sekwo aho ni'pmmokumno. Ngkonoho. Ngko songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hof'iko a'apaho'nji yokino so'nji ngkimo nohon'ngkohofa pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji m'kufo so'nji anefoho.

⁴⁰ Ose ulonto kako kakoe sife'nji aho'nji hof'ikimo ut'hwamentisofoho.

⁴¹ Ose uhwonont'ifi hof'iko kakimo simeho hi'ntnnono muyilohwono ko syof'syont'ifi hof'iko simonyo yont'ifi pisopisaha mjal'm'hwan'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nnyo hwasilaho.

⁴² Ose ulahon'ngki hof'iko inan'iku iloho yahumentohofoso umosiyahon'ngkofi

⁴³ nomanto non'ngkahon'ngki hof'iko kakimo t'imo uhwon'mentohofofoho.

⁴⁴ Ose uhwon+ngkahon+ngkofi kako hofi+kimo ul+mento, Hohonta ngko sekwo'nji humanji ole sel+mentoho, Yo'mayo hungkuno Mouses ngkine'no mt+'mokumentiso so'nji a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki ngkine'no li+motofo sohwafe hungkuno so'nji a'amu ngkine'no Ta'njo Iyoswomo mt+'mokumentohoho so'nji oso hungkuno hopi'nonohino ngkine'no mt+'mokumentohofoso ne imo'none so'no nto sel+mentohefoho.

⁴⁵ Ose ulonto hofi+koe hunomo ehohos+syahon+ngki hofi+ko An+tu ye hungkuno ne so'no huno ito'no umentisofoho.

⁴⁶ Ole ul+mento, An+tu ye hungkunoso ole nalohi, K+lais oso hwe An+tu uhwat+mentiso sohwo tohino engo nomah-wosi s+kuno hufa'u s+hune memjaofi+hwoso'no kako poyo imo'nyoso sohwo songo wol+ka'montonoho.

⁴⁷ Oso hungkuno wop+ngoso a'amufe hon+ngkano wonyo somta'ni isi+hutofomayo'ne hungkuno loso ango Jelusalem sopo nta'ni ango'meemo motahumpekujil woluti+hwafi+kufe. Hungkuno hiso olenoho. An+tu kako a'amumo wop+ngo uloho'mentiso so'no a'amu hofi+koe hon+ngkano wonyo somne'no ni+hu'nahone hohujo ikinjaofi+kujo'no An+tu hofi+koe wonyoso wae umo'montonoho.

⁴⁸ Sekwo yo'mayo homo somo uhwon+motofo sohwasi oso hiso'no sekwo a'amu nom'nemo filuti+hwafi+kuno.

⁴⁹ Upa'nimno. Ngko sohwo'ni oso nje Mpohwo wosejap-mmonno sel+mentisoso sekuyepono wol+hwat+monnoho. Sekwo olo ango Jelusalem lopo nohumentan+ngkuji ah-womomjo yokumpohn'nyoso sekumo wose'ma'montonoho. Nose'mahwoso'no oso hiso'nji nakwo nom'ne angopono wohumpehwano lifijo'manji noho fohumpekuno. Ose ul+mentisofoho.

*An+tu kako Jisas+mo ahwomomne'no motas+mentisofoho.
(Mak 16:19-20; Apousel sohwafe Syoho 1:9-12)*

⁵⁰ Oseso Jisas kako hofi+kimo ipemotawento ango Mpetani sopo uhwojamentisofoho. Oso hopo sopo kakoe a'amu somo aho ulonjimokumentisofoho.

⁵¹ Ulonjimokukwato lohofonto hofi+kimo uh-wot+'mofahon+ngki An+tu Jisas+mo ahwomomne'no motas+mentisofoho.

⁵² Hofi+ko Jisas+mne'no hwomtame nto ulohofonti+fi hofi+koe si+meho wonyoangkafo'njohwa Jelusalemne'no asomo pont+fi si+monyo imentohofofoho.

⁵³ Hofi+ko s+kuno huhwo huhwi An+tu ye tajo ango engo somo humanti+fi An+tu ye yofe ho'noma'motofofoho.

Luki+ye hungkunoso osohophonoho.

Joun

Olo Hungkuno Wopɨngo loso Joun mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo mofonepo *sikɨsɨti-foua* (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasiye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Sɨmo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. Tɨfi Jisasiye inomokomoyo imo'nɨmentisofoho. Olo iyoswo loso Matiyu, Mak, Lukɨja mti'mokumentohoho pa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwapɨngoso ole: Matiyu'nji Lukɨ'nji siko iyoswo mti'mokiyoso Jisasiye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mti'mokumentisoso olenoho. Sɨmo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye Hungkuno sohwo, kako Anɨtu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 honɨngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mti'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 honɨngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mti'mokonto ole lɨmento: Ngko olo iyoswo mti'mokohe loso'no sekwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfijo'manji songo ne'no humayo'neso wotɨpemantifeho. Joun mti'mokumentiso hungkuno hwapɨngo neso osohopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mti'mokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho syafɨsyɨku'ntnne'ento mti'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofɨ lɨhwasi Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho lɨhwasi nakwo kakimo tɨfi unɨngkohwano.

Songo ne'no humayo hwapɨngo sohwo a'amu imo'nɨmentisofoho.

¹⁻² Sɨmo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye hungkuno sohwo kako Anɨtu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. Kako huhwo Anɨtuyoho.

³ Anɨtu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinosa mti'mokumentisofoho. Yo'mayo

yo'mayoso nom'ne hwap'ingo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwap'ingo hweho.

⁴ K'lais kako songo ne'no humayo hwap'ingo sohwo kako songo humayo hon'ngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho.

⁵ Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino s'kwo'mjoho'mo humentan'ngkuhwaso hn'n'mo lonasiyo'ne hweho. Oso s'kwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohwo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nol'wo'n'ngkuhwonefoho.

⁶ An'tu kako hwe fihumo uhwat'mentiso sohwo kakoe yofeso Joun'iyoho.

⁷ Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'n'ngkuji s'meho hi'ntnnono uy'fitnne'ento pmmentisofoho.

⁸ Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, An'tu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo uti'hwayo'ne Joun'imo uhwat'mentisofoho.

⁹ Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'n'mo hon'ngkano neti'hwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentan'ngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo hon'ngkano wop'ingo uti'hwayo hweho.

¹⁰ An'tu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mti'mokumentiso sohwo olopo nopahon'ngki a'amu olo hwaho lophonjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yont'ifi monje yahumentohofofoho.

¹¹ Kako kakoe hwap'ingopo i'mofi'wahon'ngki kakoe tentitifo a'amu Jutaso hofi'ko kakimo s'meho muyo'njo yont'ifi hwotoho hmmentohofofoho.

¹² I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofi'ko K'lais'imo yofe uhwofont'ifi kakoe hungkunomo s'meho hi'ntnnono uy'mentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofi'ko K'lais'imo s'meho unyo somo K'lais kako kakoe yokumpohn'nyo uy'mentiso so'no An'tuye a'amu ne umokumentisofoho.

¹³ Moya'mi sofa hofi'ko mehomi aswo mawo'n'ngkohoho hopaso a'amu An'tuye mehomi mmo'n'fitnnehofo. O'o, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu An'tuye mehomi ne imo'nyoso mmo'n'fitnnefoho. O'o, An'tu kako huno ole syafi'hu'mento, A'amuso nje hwomumo s'meho uy'kujo'manji hofi'ko nje mehomi ne imo'n'fitnnefoho. Ose syafi'hu'mentisofoho.

¹⁴ An'tuye hungkuno hweho li'wo'n'ngkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto K'lais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo

lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'n'imo wop'ingo'nohini nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohini lonetihwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo K'laisiye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'mentihwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso An'itu kakoe Hwomumo uyahon'ngki uhwonontani An'tuye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'mentihwonefoho.

¹⁵ Joun kako i'mofaponto K'lais huhwo sohumne'no lijwao'mentisofoho. Ole lijwao'mento, Olo hwe lohumne'no ole nto sel'mentohefoho. Ngko s'imo'mo sekumo nto sel'ma'mentohefoho. T'ifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwap'ingoso ngko nje na'u aswo mon'imaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.

¹⁶ Kako nakumo wop'ingo nalohofoso hwap'ingo hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'n'imo kakoe wop'ingo'nohinoso nakumo wop'ingo ne'no ne'no nalohof'wo'n'ing'kiso hweho.

¹⁷ Hohonta An'itu kako neyakwo Mouses'imo kakoe hon'ing'kano hungkuno uy'imentisofoho. Oso hon'ing'kano hungkuno homo somo a'amu nto'no min'ing'kamentohofoso hof'iko tohino engo tipema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas K'lais kako none'mahon'ngki kako hon'ing'kano neso nonetihwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wop'ingo'nohini nalohof'wo'n'ing'kiso hweho.

¹⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo An'tumo muhwonyo'ne'nwoho. I oso'no An'tuye Hwomu Anga'nohino sohwo kan'ing'kwowho'nji nohumanji kako An'tuye yahino ne so'no nakumo netihwawo'n'ing'kiso hweho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno l'imentisofoho.

(Mat'yu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

¹⁹ A'amu Jutafe hwe engo Jelusalem humamotofo sohwa hof'iko a'amu fihwamo Joun'mne'no uhwat'imentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof'iko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwap'imo enjwa'mo syoho y'wo'n'ing'kohoho oso huhwo sohwa Lifaiyoho li'wo'n'ing'kohoho, oso hwanji hof'iko Joun'mo nu'mant'ifi ulohon'imentohofi, K'iko t'hwosilo. An'itu kako kuhwosopo'mentiso sohwsilaho.

²⁰ Ose ulohon'ing'kahon'ing'kofi Joun kako hungkunoso hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole

ulimento. Oso hwe Anitu a'amu Juta sohwna'nimo nefo'mayo'ne nihwosopo'mentiso sohwni'maho. Ngko Kilaisin'maho.

²¹ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I ose'manji kiko tihwosilo. Kiko neyakwo Ilaija kulaho.

O'o, Ilaijan'maho.

Ose ulahon'ngki apa'no ulimentohofi, I kiko oso hwe engo sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngkuhwosi wonalimonte'no hontohumalohwone sohwsilaho.

Ose ulahon'ngkahon'ngkofi ulimento, O'o, ngko oso hwo'n'maho.

²² Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I kiko tihwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwat'malofa sohwaso kikine'no pehofo ulanehwono. Kiko kikine'no pehofo hn-alokuno.

²³ Ose ulahon'ngkofi ulimento, Hohonta Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo ole limento, Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.

Kakine'no hon'ngkano nto'no hnmopmno.

Oso hungkuno hon'ngkano imofo'ne sohune'no Aisaiya hohonta limentisoso ngkine'no limentisofoho. Joun ose limentisofoho.

²⁴ Oso a'amu Jounimo hungkuno ulohon'ngmentohofi huhwo sohwaso a'amu Falisi sohwa lihwat'mentohofofoho.

²⁵ Hofiko Jounimo nom'ne hungkuno ulimentohofi, Anitu a'amu fihumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso Kilais sohwo kiko oso hwosi'maho. Kiko Ilaija ki'maho. Kiko oso hwe engo sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngkuhwosi wonalimonte'ne hontohumalohwone sohwsim'aho. Ose'manji kiko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno.

²⁶ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Joun ulimento, Ngko a'amu somo mijo'nohini kiyomawo'n'ngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho.

²⁷ Ngko simo'mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe t'finjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yok-intahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiyo'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe somo monje yahin'mentisofoho.

²⁸ Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ulimentisofoho.

Jisas kako Anituye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

²⁹ Mo'n'ngkanta Joun kako uhwon'ngkisoso Jisas kako nto pahon'ngki uhwononto a'amu kako'njoponjo somo ul'imento, Sekwo uhwon'imno. Olo hwe lohwo An'ituye Yahu *Sipsip* Pa'nyo hweho. Hwap'ngoso kako nakwo hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁰ Olo hwe lohume'no ngko ole nto sel'malefoho. Ngko s'mo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. T'ifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwap'ngoso ngko nje na'u aswo mon'maso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo non-iyakolofonefoho. Ose nto sel'malefoho.

³¹ Hohonta olo hwe An'itu nakwoe hwahopo nefo'mayo'ne uhwat'imentiso lohumo ngko huhwo'ni yofe m'hwom'malefoho. I oso'no kakoe hon'ngkano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo i'mofap'hwoso'no hof'iko kakimo yofe uhwofant'ifeho. Hof'ikimo it'ihwayo'ne hwo'nyoho. Ose ul'imentisofoho.

³² Joun kako uhwon'imentiso so'no oso a'amu huhwo sohwo ole ul'imento, Ngko nuhwononji ole uhwon'malefoho. An'ituye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wop'ngoy y'ihufo ntolofiyo pa'nyoso noponto olo hwe lohumo nto kehumahoho.

³³ Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohumne'no huno manimmasofoho. I oso'no An'itu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lon'hwat'imentiso sohwo ole nt'imento, Hwangku k'iko An'ituye Towahuno Wop'ngoy ahwomo mta'ango nop'hwosi hwe fihumo kehumaso sohomo uhwon'ngkohoji k'iko huno ole wakiyono. K'iko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho.

³⁴ Ose nt'imentiso so'no olohonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako An'ituye Hwomu hweho. Joun ose ul'imentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo s'mo'mjo osofosofahu'nohino sohwo ma'mentisofoho.

³⁵⁻³⁶ Mo'n'ngkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'nji nohumant'ifi Jisas'mo uhwon'mentohofofoho. Jisas kako hano emoyontan'ngki Joun kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole ul'imento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako An'ituye Yahu *Sipsip* Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁷ Joun ose ulahon'ngki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisas'mo t'ifi in'ngkamentisiefoho.

38 Jisas kako ikinjaofonto uhwon+ngkisoso siko nto in+ngkopahon+ngki uhwononto ul+mento, Siko peho'no wot+peenji hwahusilo. Ose ulohon+ngkahon+ngki siko ul+mentisiyo, Hwe Engofo, kiko An+ituye hungkuno nal+wo'n+ngkino sohwoosi, kiko ango nt+po humawo'n+ngkino hwosilo.

39 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Siko uhwonanji'manji e'wano. Noho fi+piyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahon+ngki siko Jisas humawo'n+ngkiso ango somo uhwon+mentisiyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwap+ngoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 *kilouk*) sikuno so'njoho.

40 Oso hwe hufa'u sohwa'u Joun+ye hungkunomo upa'nonji Jisas+mo in+ngkawomentisiyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Ent+lu+yoho. Saimoun Pitafe kon+ngkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso mt+'mokalokweno.

41 Ent+lu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimoun+mo ti+pihwononto ul+mento, Nakwo oso hwe An+itu nefo'mayo'ne uhwo'sopo'mentiso sohumo nto ti+pihwon+ngkuhwono. Kako Kilais+yoho.

42 Ent+lu ose ulonto kako Saimoun+mo Jisasiyepo ipemotowahon+ngki Jisas kako nuhwononto Saimoun+mo ul+mento, Kiko Saimoun sohwoosi Joun+ye hwomu hwosoho. Yofe songo womeekil+mo. Sifas kiyoho. Ose ul+mentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifas+yoho Ngk+lik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwap+ngo neso sojo hweho.

Jisas kako Filip+'nji Notaniyel+'njimo nningkapinyo ul+mentisofoho.

43 Mo'n+ngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filip+mo uswo'nonto ul+mento, Kiko ngkimo nningkape.

44 Filip kakoe pone Mpet+isaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'n+kwa'i Ent+lu'nji Saimoun'nji humamojiyoponoho.

45 Filip kako Notaniyel+mo ti+pihwononto ul+mento, Oyomo. Hohonta Mouses kako An+ituye hon+ngkano hungkuno mt+'mokonto kako hwe fihwo An+itu nefo'mayo'ne uhwo'sopo'mentiso so'no mt+'mokumentisofoho. A'amu An+itu hungkuno uyahon+ngki limotofo sohwantnne'no olo hwe huhwo sohumne'no ifalifaliyo mt+'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo ngko nto ti+pihwon+ngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnnta'ango hweho. Jousepi+ye hwomu hweho. Uyomo. Uhwonayo.

⁴⁶ Ose ulahon+ngki Notaniyel ul+mento, O'lo, a'amu Nasalet sohwa wop+ngo hwa'maho. Hwe wop+ngo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kiko uhwonae.

⁴⁷ Notaniyel kako Jisasiyepono pontahon+ngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ul+mento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohomo uhwon+mno. Oso a'amu Isilael sohwo wop+ngo'nohini hweho. Kako hwasyo hon+ngkanoso ane hweho.

⁴⁸ Jisas ose ulahon+ngki Notaniyel kako nupa'nonto Jisas+mo ulohon+mento, Kiko ngkine'no huno pipi kiyahon+ngki nohon+ma'n+ngkohino. Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Jije angomo'mo kiko iyo fisayo pmpongo somo nohumentan+ngkini Filip kako mokohonontan+ngki ngko kaki'no kohon+ma'n+ngkohefoho.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki Notaniyel ul+mento, Nje Lont+hwayo sohwo, hungkuno lonet+hwayo sohwo, kiko Anituye Hwomu hwosoho. Kiko nakwo Isilael sohwo'niye Hwe Engo Ne hwosoho.

⁵⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko fisayo pmpongo somo nohumentan+ngkini kohononji kilohe so'no kiko simaho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangku yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ngko i'me'no kiko uhwon+monnoho.

⁵¹ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ul+mento, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwo-sompo'nawehwosi Anituye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu nihwosopo'mentiso sohwo'niyepono nop+kuji nos+kuji yontan+ngkuji sekwo uhwon+fitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

¹⁻² Sikuno hufa'u sihune memjaofahon+ngki oso hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo kako ape mayo'ne sikuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitne'ento joho ul+mentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisasiye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hof+ko'nji uhu'mokumentohofofoho.

³ Oso hopo sopo a'amu pi'n+ngo engo uhu'mokumentohofoso hof+ko oso ape mayo somjo ipisayo mijo pompenjiyo wain+so moi'wo nto naofahon+ngkofi Jisasiye kona'wohi Jisas+mo ul+mento, Hof+koe mijoso moi'wonoho.

4 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Na'u, kɨko ngkimo peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo ehontojwasiyo'ne sɨkunoso mmo'nyofoho.

5 Ose ulahonɨngki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo syoho ulohofiyo sohwamo ulɨmento, Jisas kako sekumo yo'mayo peho peho'ne selɨhwoso'no u, sekwo haloho'no fiyɨmno. Ose ulɨmentisofoho.

6 Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amu Jutaso hofɨkoe yahinoso ole aho mijo yatɨjuyo'ne hungkuno wo'nyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso honɨngkano hungkuno homo somo ito'no inɨngkwalokuhwone so'no nakwo hn'nwi honɨngkano wonyo ane'nwoho. Ose syafɨhu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nyoponoho. Oso hwakwontoho mɨkunɨmposofoho.

7 Jisas kako syoho ulohofiyo sohwamo ulɨmento, Sekwo hwakwontoho somo mijo mangonepo fihm'mopmno. Ose ulahonɨngki a'amu huhwo sohwa hofɨko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho.

8 Moi'wo ihm'mofahonɨngkofi Jisas ulɨmento nosisyasyɨkuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uyɨmno. Ose ulahonɨngki hofɨko sohumemotamentohofofoho.

9 Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso munɨngkonɨmentisoso mijo me'wampe'njo *wain* munɨngkonɨmentisofoho. Oso hiso hwapɨngo so'no kako huno mummentisofoho. Oseso oso syoho ulohofiyo sohwa hofɨko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofo so'no huno umentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no joho ulɨmentisofoho.

10 Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohumo ulɨmento, A'amu hofɨko wopayo engo iloho yanɨwo'nɨngkohofo sohwa hofɨko a'amu hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo *wain* iso kaki'no uyɨkuji hwangku hofɨko oso mijoso sɨmeho uhnnɨngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso tɨfi wanɨfe. I oso'no kɨko oso yahinoso momahoyohino. O'o, kɨko mijo me'wampe'njo wonyoangkafoso nowentanɨngki sɨmo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso nto nɨngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentanɨngkuhwoni kɨko mijo wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ulɨmentisofoho.

11 Oso syoho sɨmo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amu hwahoponjo sohwa mifitnnefoho. Oso syoho sɨmo'mjo hiso

Jisas kako hwaho Ngkalili anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amu somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonontifi hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

¹² Oso hiso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas ango Koponeyam sopone'no homn'ngkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji womentohofofoho. Osopo sikuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas Anituye tajo ango engo somo a'amu mpe yontan'ngkofo sohwife yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho. (Matiyu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

¹³ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * liwo'n'ngkohofoso mofonepo umo'n'monto yahon'ngki Jisas kako ango Jelusalem sopone'no simentisofoho.

¹⁴ Osopo i'mofawento kako tajo ango angiyoho'mo uhwon'mentisoso yahu mpulimokau sipsip'i'nji yihufo oso hu'mesyontan'ngkofi uhwon'mentisofoho. Oso'nji a'amu ahu'mo hamniyoho uyontifi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yontifi hofikoe ijempoho sopo nohumentan'ngkofi uhwon'mentisofoho.

¹⁵ Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto sipsip'i'nji mpulimokau oso'nji mofonjiyohoto'mihwati'mentisofoho. Nom'ne a'amu hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo sohwife hamniyohoso iwonto'meeofonto ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho.

¹⁶ Ose yonto Jisas oso a'amu yihufomne'no hamniyoho a'amu mta'ni mawo'n'ngkohoho sohware ul'mento, Sekwoe yihufo nomafikuji mpan'mno. Sekwo olo nje Mpo-hwoe ango loso sekwoe ho'yango ango imofone'maho. Mpan'mno. Ose ul'mentisofoho.

¹⁷ Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no kakoe inomokomoyo sohwa hofiko huno ikwesyafihu'mentohofohonta hungkuno anga'no Ntefit Jisasimne'no mti'mokumentiso Anituye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no syafihu'mentohofofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Ngko olene'no nimo'n'ngkohoho.

Jije ango kiho ane wopingo'nohini wentihwone so'no nimo'n'ngkohoho.

* 2:13: Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohumameso'no wonyo n̄imokufitnnefoho.

Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somne'no huno syafihu'mentohofofoho.

¹⁸ Jisas kako yo'mayo yo'mayo An̄ituye ango mta'ni wae yao'mentiso somo a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa uhwonontifi simeho tohino umn̄ngkahon̄ngki Jisas̄imo ul̄imentohofi, Olo hiloso t̄hwo kilisomo yohinoto. K̄iko yo'mayo wonyoangkafo nakwo miȳwo'n̄ngkuhwoneso uȳimne'no'manji u, nakwo huno wonayono. Olo yokumpohn'nyo loso An̄itu mta'ni ma'masofoho huno wonaimontonoho.

¹⁹ Ose ulahon̄ngkofi Jisas ul̄imento, Olo'nohini woset̄hwamonne'no yohono. Sekwo olo An̄ituye ango lomo wae yaopijo'manji s̄ikuno hufa'u s̄ihune memjaof̄hwoso'no ngko apa'no ango hiso nul̄iko'mnefoho.

²⁰ Ose ulahon̄ngki a'amu Juta sohwa ul̄imentohofi, Olo ango syoho ne'no yontan̄ngkuhwoni soswo *fouti-sik̄is* (46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no k̄iko s̄ikuno hufa'u s̄ihune memjaof̄hwoso'no k̄iko apa'no mojosohopolaho. Awonoho. K̄iko hopo'maho. Ose ul̄imentohofofoho.

²¹ I oso'no oso ango hiso'no Jisas ul̄imentisoso kakoe a'apahomne'no pahnn̄imo hungkuno hnn̄imentisofoho.

²² Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'n̄ngkahon̄ngki An̄itu apa'no songo ul̄ika'mentiso sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni olo hungkuno Jisas nal̄imentiso somne'no huno ikwesyaf̄syontani yo'mayo hungkuno An̄ituye iyoswo somo a'amu mt̄i'mokumentohofoho so'nji yo'mayo hungkuno Jisas nal̄imentiso somne'no simeho hi'ntnnonohino ument̄ihwonefoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno so'ntnne'no huno uȳimentisofoho.

²³ Oso An̄itu A'amu Is̄l̄ael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf̄siyo s̄ikuno engo † somo hof̄iko elijwonontan̄ngkofi Jisas kako ango Jelusalem sopo nohumentan̄ngki a'amu pi'n̄ingo sohwa uhwon̄mentohofoso Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miȳwo'n̄ngkiyohofoso yontan̄ngki uhwonontifi ole hnn̄imentohofi, Olo hwe lohwo An̄itu mta'ango ne hweho.

²⁴ Ose ko hnn̄ngkahon̄ngkofi Jisas kako huno ole syaf̄ihu'mento, A'amu fehohnjoso hof̄iko simeho hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syaf̄ihu'mentisofoho.

† 2:23: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

²⁵ Hwapingoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe simeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'nihwa Jisasimo mulifitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesyafisyiwo'n'ingkohoho so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofiko olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho, ko hnn'ingkahon'ingkofi Jisas kako simonyo miyofoho. Hwapingoso hofiko huno ukwesyafisyontifeho un'ingkan'ngki kako timo'nohini uhwon'imentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemosi'nji hungkuno hnn'imentisiyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanomo in'ngkamojo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho.

² Sikuno fihumo sikwo'miyomo Nikoutemos kako Jisasimo nu'manto ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, Anitu kako kikimo kakoe hungkuno lonetihwayo'ne lokuhwatimentiso hwosoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako kiko'nji mohumayontentesi kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso miyohotnesohilo. O'o, Anitu kiko'nji humaho.

³ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hungkuno ni'hu'no nehopi wakil'monne'no yohono. Kiko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo Anitumo enjwa'mo humayo somo motipihwononefoho.

⁴ Ose ulahon'ngki Nikoutemos ulimento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomawesoso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no kiko filontihwaho.

⁵⁻⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohomo Anituye Towahuno Wopingo ehuhnamo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakil'mne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako Anitumo enjwa'mo humayoso motipihwononefoho.

⁷ Kiko songo apa'no hmmo'nyo kilohe so'no yomo yohotoho.

⁸ Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini in'ngkawowo'n'ngkisofoho. Oso ifofo huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mjim'wowo'n'ngkohoho. Kiko ifofo neso muhwonhnehino. O'o, mo'mayo'nohini

uhwonihwajiwon'ingkinu. Ifofo hiso nti'mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehusasyiwon'ingkohoho. O'o, kiko huno makiyonehoho. Oso hopaso Anituye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, kiko huno makiyofoho.

⁹ Ose ulahon'ingki Nikoutemos Jisasimo ulimento, Olo ntohino loso pipi i'mofaponeto.

¹⁰ Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Kiko a'amu Juta somo Anituye hungkuno lutihwayo yofe engo'njo sohwo si olo hungkuno losomne'no kiko huno nto'no mehohosakisiyotaho.

¹¹ Hungkuno nehopi kilalokweno. A'amumo hungkuno lutihwawon'ingkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji yo'mayo timo uhwonyo so'ntnne'no uliwon'ingkuhwone hwona'nyoho. I oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo simaho muyo'njo yontifi hohujo ikinjaofalokwofo.

¹² I ngko yo'mayo olo hwaho loponjo i'mofopalokunjo so'no selahon'ingko sekwo oso hungkuno homo somo simaho hi'ntnnono muyo'njo yalokwofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no selime'no sekwo huno pipi waseimontolo.

¹³ A'amu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu tihwo waselimentolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso uhwon'ingkohono eso tihwo waselimentolo. Osenoho esofo. O'o, awonoho. Ngko'nohini A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanji pmenttohe hwo'nyoho.

¹⁴ Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo nohumentan'ingkofo Mouses kako homa huyomango mtimokonto tokemo montitofosyahon'ingki a'amuso oso homa somo uhwonontifi Anituye yofe honoma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo fonjinto'ofan'hufitnefoho.

¹⁵ A'amu hopi'nonohinoso ngkimo simaho hi'ntnnono ntapifijosso hofiko songo wopingo ne'no nohuman tokutnefoho.

¹⁶ Ose ulikwato lohofonto ulimento, Anitu kakoe Hwomu nihu'no anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no Anitu kako sekwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino sokune'no simaho mikunimposo sejapmentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwatimentisofoho. Oseso a'amu ngkimo simaho hi'ntnnono ntapifijosso hofiko hofikoe wonyomne'no tohino mayo'ne'maho. O'o, hofiko songo ne'no engolopohamo humayo'nefoho.

17 Anitu kako ngkine'no ole mosyanifisiyo'njo yonto olo hwaho lopone'no lonihwatimentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe honingkano wonyo'ne tohino engo uhumnimontonoho. Oso hunoso mosyanifisiyo'njo imentisofoho. O'o, a'amu hofikoe honingkano wonyo somo humentaningkuji hofikoe wonyomjo tohino mafikutnnehonto kako hofikimo isihutofomayo'ne ngkimo lonihwatimentiso hwo'nyoho.

18 A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso hofiko tohino hofikoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo tifi monningkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinoso mayo'ne hweho. Hwapingoso kako Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo'nne'no simeho hi'ntnnono montapnmojo hweho.

19 Oso tohino mayo hwapingoso olenoho. Pomponaho honingkano wopingo wonyoangkafo somo utihwayo'ne nto pmentisofoho. I oso'no a'amu fehohnjo hofikoe honingkano wonyo so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'ntnne'no umo'n'ingkahonjoso ole l'wo'n'ingkohofofoho. Nakwo pomponaho somo in'ing kayoso nakwolaho. O'o, sikwo'mjoho'mo wohumentihwano lontifi iwo'n'ingkohofofoho.

20 A'amu honingkano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoso hofiko pomponaho hiso'no mangohwa imo'n'wo'n'ingkohofofoho. Hofikoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uhwon'fitnnohontifi pomponaho so'no i'waho yontifi sikwo'mjoho'mo humawo'n'ingkohofofoho.

21 I oso'no a'amu Anituye honingkanomo tifi nehopi'nohini in'ingkuwalokwofoso hofiko pomponaho hopo sopo nto i'mofapontifi osopo humolawotofo. Hofiko oso pomponaho sopo nohumentaningkofi a'amu hofikoe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n'ingkohoho so'ntnne'no uhwonontifi Anituye yokumpohn'nyo'nji yalokwofo hnnimentohofofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisas'ye hwapingo ne so'no lijwao'mentisofoho.

22 Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hwaho Jutiya sopone'no umentihwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe moya'mi somo mijo kiyoma'mentihwonefoho.

23 Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso

ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahon+ngkofi kako mijo kiyoma'mentisofoho.

24 Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Joun+mo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

25 S+kuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentan+ngkofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hof+kimo u'manto a'amu Jutafe hon+ngkano wop+ngo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yat+ku'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Joun+ye inomokomoyo sohwanji hnn+mentohofofoho.

26 Oseso Joun+ye inomokomoyo sohwa hof+iko Joun+mo u'mant+fi ul+mentohofi, Nakwoe lonet+hwayo sohwo, k+iko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihnta'ni k+iko'nji humamentiso sohune'no k+iko kakine'no hungkuno lijwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyomalofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinoso kakiyepono walokwofo.

27 Ose ulahon+ngkofi Joun ul+mento, An+tu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hof+koe syohoso muyo'njo yontentesi hof+iko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisasiyepono walokwofo so'no nakwo huno nayohoho. An+tu kako Jisasi+mo oso syoho hiso uy+mentisofoho.

28 Olo hungkuno hohonta sel+mentohe loso nto upa'n+mentohof, Ngko K+lais oso hwe An+tu nakwoe hwahopo a'amumo ufo'mayo'ne lihwejone sohwon+maho. O'lo, a'amu oso hwe huhwo sohwoepono ufitne hon+ngkanoso ito'no esyohumayo'neso An+tu lon+hwat+mentiso hwo'nyoho.

29 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno ul+mento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwoso'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hof+iko kakine'no s+imeho wop+ngo wonyoangkafo umo'n+montonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisasi+ye a'amu sohwo'ni uhwon+ngkoheso a'amu pi'n+ngo Jisasiyepono walokwofo so'no uhwononji nje s+imeho wop+ngo wonyoangkafo nto n+mo'n+maho.

30 Jisasi+ye yofeso engo imo'nonefoho. Ngko kakimo enjwa'mo humahon+mo nje yofeso monje wantoho'montonoho.

31 Ose ul+kwato lohofonto ole ul+mento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'n+mo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hof+iko yo'mayo olo hwaho loponjo so'no l+wo'n+ngkohofofoho.

Hwe ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho.

³² Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino wopingo kaningkwohwoe ango wopingo sopo uhwon+mentiso so'nji yo'mayo upa'n+mentiso so'ntnne'no lonetihwawo'n+ngkiso hweho. I oso'no a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonetihwawo'n+ngkiso homo somo nupa'nontifi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.

³³ A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo simeho uyonto Anitu kako nehopeho linyo hweho.

³⁴ Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no Anitu lihwat+mentiso sohwo kako Anituye hungkuno nalwo'n+ngkiso hweho. Hwapingoso Anituye Towahuno Wopingo sohwo oso hwe huhwo sohomo ifehu'mokahumentisofoho.

³⁵ Mpohwo Anitu kako kakoe Hwomu huhwo sohomo simeho uyonto yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

³⁶ A'amu fihwo kako Anituye Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu Anituye Hwomu sohwoe hungkunomo tifi min+ngkayo'njosohofiko Anitumo enjwa'mo humayo somo motip+hwon+fitnnefoho. O'o, hofikoe wonyomne'no tohino mayo'nefoho. Hofikine'no Anituye simeho tohino uhmnonefoho. Joun ose ul+mentisofoho.

4

Jisasi'nji a'mu Someliyanta'ango si'nji hungkuno hnn+mentisiyefoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hofiko olo hungkuno upa'n+mentohofi, A'amu pi'n+ingo engo Jisasiye inomokomoyo imo'n+ngkahon+ngkofi Jisas hofikimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Joun+ye inomokomoyo sohwo yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'n+mentohofofoho.

² Ose ko upa'n+mentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwo'ni a'amu somo mijo kiyoma'ment+hwonefoho.

³ Oso hungkuno homo somo a'amu Falisi sohwa upa'n+mentohofi so'no Jisas kako huno uyahon+ngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo ul+iko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono l+mentisofoho.

⁴ Ose lonto kako honingkano somo nowento kako hwaho Someliya sopoe umentisofoho.

⁵ Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousepimo hwaho umentisoso mofoneponoho.

⁶ Oso hopo sopo mijimo Jekoup nihu'no hohonta ijimentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyo kwa'ofiyo ne lopo lohofontanngki (12 kilouk somo) Jisas kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.

⁷ A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmentisofoho. Oso a'mu hisi nopahonngki Jisas ulimento, Mijo ntape. Ngko wanimo. Ose ulimentisofoho.

⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no ango ne sopo nto umentihwoneponoho.

⁹ Jisas kako'nohini nohumentanngki oso a'mu Someliyanta'angosi Jisasimo ulimento, Kiko a'amu Juta hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no kiko mijo ntape. Ngko wanimo eso peho'no ntohino. Ose ulimentisofoho. Hwapngoso a'amu Juta so'nji a'amu Someliya so'nji hofiko hungkuno molanmotofofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofofoho.

¹⁰ Jisas kako oso a'mu simo ulimento, Anitu kako a'amumo yo'mayo wopngoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wanimo kiloheso sohwo'nnontnne'no kiko huno nto'no kiyontentesi kiko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo.

¹¹ Ose ulahonngki a'musi ulimento, Hwe Engofu, kiko mijo ifanyoso ane hwosoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso nt'i'mta'ni woma'monnto.

¹² Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo mijimo loso nejapmentisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji hofikoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta nmotofofoho. Oseso nakwo jije mijoso peho'no womantantoho. Jije yofe engoso neyakwo Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho.

¹³ Ose ulahonngkahonngki Jisas ulimento, A'amu olo mijo loso niwo'nngkohofoso hofiko nom'ne sikunomo mijo'ne apa'no umo'nimontonoho.

¹⁴ I oso'no a'amu fihwo kako olo mijo uyime loso noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uyime loso nonngkuhwosi kakoe simeho mo'mo mijolimo hopa imo'nngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no

swap+wo'n+ngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho.

¹⁵ Ose ulahon+ngki a'musi ul+mento, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangu ngko mijo'no mijoho mape'n+imnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.

¹⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko jije angopo nowe-hoji jije hwehumo ut+mahoji olopo asomo fipe.

¹⁷ Ose ulahon+ngki a'musi ul+mento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ou, k+ko hwehwo ani'nyoho ntohinoso n+hu'no nehopi lohino.

¹⁸ K+ko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino sohwo uma'n+mentohino kiyoho. I, olo hwe lohwo olohonta k+ko'njo humasiyoso jije hwehwo'maho. Oso jije hungkuno nehopi lohino.

¹⁹ Ose ulahon+ngki a'musi yomo yonto ul+mento, Hwe Engofo, ngko kikine'no huno niyohoho. Kikimo An+tu hungkuno kijopahon+ngki l+motnno hwosoho.

²⁰ Nakwo a'amu Someliya hn'nwiye neyakwosa hof+ko olo hwof+ki'nyo lopo * An+tuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofoho. I oso'no sekwo a'amu Juta soku ole l+wo'n+ngkohofi, A'amu hopi'nono ango Jerusalem sophonini An+tuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.

²¹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, A'mu losi, nje hungkuno ne somo k+ko s+meho hi'ntnnono uyo. S+kuno fihwi umo'n+imonto yalokunjo somo sekwo olo hwof+ki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitnehoho. I a'amu ango Jerusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitnehoho. O'o, a'amu ango'meemjoso hof+ko hwap+ngopo An+tuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokantifeho.

²² I oso'no sekwo a'amu Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne hwap+ngo neso huno masey-ohoho. Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo An+tuye yofe ho'nomawo'n+ngkuhwone ne sohumo nakwo huno nayohoho. Hwap+ngoso nakwo a'amu Juta hn'n+mta'ni An+tu kako hwe fihumo uhwosopeehon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo is+hutofomayo'ne hweho. Oso'no hwap+ngo neso huno nayohoho.

²³ Oso s+kuno hiso umo'n+imonte'no kilohe hiso olohonta nto i'mofapohoho. A'amu fihwo kako ngko An+tuye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uy+montonoho. Kako An+tuye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno

* **4:20:** Oso hwof+ki'nyo sopo a'musi l+mentisoso Hwof+ki'nyo Ngkelisim hwaho Someliya sophonoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

huhwo sohwo Anituye yofe ho'nomayo'ne honingkano neso utihwahoningkuhwosi oso hwo iningkohwoso'no kako Anituye yofe nehopi woho'noma'montonoho. Nje Mpohwo kako a'amu oso yahino so'njo somne'no umo'n'ngkohoho.

²⁴ Anitu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amu Anituye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi kako honingkano nto'nohinomo uningkamontonoho. Oso yahinoso Anituye yofe ho'nomayo'ne nefoho.

²⁵ Ose ulahoningki a'musi ulimento, Ngko huno ole niyohoho. Anitu kako ole nalimento, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwasopo'mentohe sohomo sekuyepono uhwatimonnoho. Oso a'amu huhwo sohumne'no Kilaisiyoho liwo'n'ngkuhwonefoho. Kako nopihwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonetihwamontonoho.

²⁶ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko kiko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ulimentisofoho.

²⁷ Ose ulikwato lohofahoningki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni u'mentani uhwonimentihwoneso Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontaningki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'n'ngo syafihu'mentihwonefoho. I oso'no nakwo a'mu simo ole mujofoho. Kiko peho'no kumo'n'ngkohoho. I Jisasi'mo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho.

²⁸ Oseso a'musi kako kakoe mijipo'nyoso nuliko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ulimento,

²⁹ Sekwo nopikuji olo hwe lohwo uhwonimno. Kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe Anitu uhwatimnoho nalimentiso Kilais sohwoikenno.

³⁰ Ose ulahoningki hofiko hofikoe angopo uliko'mantifi Jisasi'mo uhwonano lontifi pmentohofofoho.

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni Jisasi'mo ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo.

³² Ose ulahoningkuhwoni Jisas nalimento, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho.

³³ Ose nelahoningki inomokomoyo sohwna'ni ole hnnimentihwoni, A'amu fihwo kako Jisasi'mo wopayo nto uyisohwoikenno.

³⁴ Ose syofisyahoningkihwni Jisas nalimento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe hunomo tifi iningkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntap'wo'n'ngkisofoho.

³⁵ Ose nalonto ole nalimento, Sekwo ole liwo'n'ngkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolofihwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose liwo'n'ngkohofi kuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'n'ihwonimno. Toyo nto imaho.

³⁶ I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyooso a'amu hofiko nje hungkunomo upa'n'ngkuji simeho komo'no wontapife ntnne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tifi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yango pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno nom'ne a'amumo uliwo'n'ngkohofoso hofikoe ho'yangoso olenoho. Hofikoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'n'ngkuji Anitumo simeho uyifijo'manji oso a'amu hiso hofikoe ho'yangofoho. Hofiko oso ho'yango hiso'nji engolopohamo nohuman-tokutnefoho. Oseso oso wosopayo huliwo'n'ngkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'n'ngkohofi so'nji hofiko simonyo afa'no afa'no uyantifeho.

³⁷ Oseso oso hungkuno liwo'n'ngkohofi loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopuyo hulahon'ngki nom'nihwo wosopayo toyooso emawo'n'ngkisofoho. Ose liwo'n'ngkohofofoho.

³⁸ Sekwo wopuyo ko mahulimmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofa somta'ni wopayo toyo emalokwofo. Simo'mo a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno nom'ne a'amumo luti'hwawo'n'ngkohofi so'no sekwo oso a'amu hisomo nje hungkuno ulikujo'no hofiko nje a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofo. Jisas ose ulimentisofoho.

³⁹ Oso a'musi Jisasi'nji hungkuno hnnimentisoyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulimentiso so'no a'amu pi'n'ngo engoso Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴⁰ Oso a'amu hiso Jisasi'njopo i'mofapontifi Jisasi'mo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwo'njo lopo fosyohumaho. Ose ulahon'ngkofi Jisas hofiko'nji sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁴¹ Osopo nohumentan'ngki a'amu pi'n'ngo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴² Hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi hofiko oso a'mu simo ulimentohofi, Simo'mo jije hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafihu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no olohonta kakinta'ni kakoe

hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'nwiye wonyo somjo tohino somta'ni isi+hutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ul+imentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyu sohwoe hwomumo wop+ingo umokumentisofoho.

⁴³ Oso s+kuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto Ngkalilino umentisofoho.

⁴⁴ Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso l+imentisofoho. A'amu fihumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+imojo sohwo kako kakoe hwap+ingo sopo yofe engo ane hweho. Ose l+imentisofoho.

⁴⁵ I oso'no Jisas kako kakoe hwap+ingopo Ngkalili i'mofopahon+ngki a'amu hopo soponjoso hof+ko Jisas pmentiso so'no s+imonyo imentohofofoho. Hwap+ingoso hof+ko hi ango Jerusalem S+kuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo s+imentohofofoho. Osopo nohumant+fi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohoho Jisas yahon+ngki uhwon+imentohofofoho.

⁴⁶⁻⁴⁷ Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne s+kuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta kako hungkuno lahon+ngki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo wain imo'n+mentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentan+ngki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'n+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo t+pema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisas+mo t+p+hwononto hungkuno yokumpohn'nyo ul+imento, Nje hwomu kako poyo wape'n+monte'no mofoneponoho. Oso'no k+iko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wop+ingo n+mokiyo.

⁴⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+imento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miy-ome'manji sekwo ngkine'no masemo'nyo'njo kuyoho, s+imeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyu sohwo ul+imento, Hwe Engofo, k+iko komo'no f+ipe. Nje hwomu poyo pe'noloho.

⁵⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko jije angopono asomo fiwe. Jije hwomu sohwo wop+ngo wohumamontonoho. Ose ulahon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako Jisas+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyonto kakoe angopone'no asomo umentisofoho.

⁵¹ Nowentan+ngki kakoe syoho ulohofiyo sohwa hon+ngkanopo uswo'nont+fi ul+mentohofi, Jije hwomu sohwo wop+ngo humaho.

⁵² Ose ulahon+ngkofi kako ulohon+mento, Nje hwomu sohwo wop+ngo mofehi'nyo ntisohumo imo'n+maho. Ose ulahon+ngki hofi+ko ul+mentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki wop+ngo humaho.

⁵³ Ose ulahon+ngkofi kan+ngkwohwo huno ole uy+mento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ul+mento, Jije hwomu wop+ngo wahumamontonoho. Ose ikwesya+syonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisas+mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁵⁴ Oso wonyoangkafoso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso s+mo'mo ahu'mo mijomo wain imo'n+mentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetes+ta sopo hwe mnokino'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

¹ Oso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki a'amu Jutafe S+kuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahon+ngki Jisas Jelusalemne'no s+mentisofoho.

² Oso angopone'no Jelusalem sokilojo kuso anga'no yahu sip-sipmnefoho li+motofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nnyoponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetes+ta. Oso hopo sopo angopone'no aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyoponoho.

³ Oso angopone'no hopo sopo a'amu pi'n+ngo engo mnokino'njoso humamotofofoho. Fehohnjoso t+mpi'nyo fehohnjo sife wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hofi+ko oso mijo ayo we'e huhwo sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho.

⁴ Hwap+ngoso s+kuno fehohnjo An+ituye a'amu ahwomomjo fihwo noponto mijo ajwomo'mo songo songo imokahon+ngki uhwonont+fi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo s+mo'mo ho'n+ma'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'n+mentisofoho.]

5 Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentan'ngki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.

6 Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fosyowentan'ngki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syaf'syonto ul'mento, Kiko nje a'apaho wop'ngo wan'imo'nono lakin'ngkohoho.

7 Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu mnokino'njo sohwo ul'mento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nontomaf'kuji mijomo men'humajone a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko lontneso nom'ne a'amuso niyakolof'wo'n'ngkohoho hwo'nyoho.

8 Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, kiko nolikafohoji jije ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano.

9 Ose ulahon'ngki ni'hu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wop'ngo imo'n'ngkahon'ngki kako nolikafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso sikuno hiso sikuno iyoho humayomnoho.

10 Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso hwe wop'ngo umokumentiso sohomo ul'mentohofi, Olo sikuno loso iyoho humayo'nefoho. Jije ife yo'mayoso mokoho'nawe'ne sikuno m'maho. Kiko nakwoe hon'ngkano hungkunomo mt'hupeelokuno.

11 Ose ulahon'ngkofi kako ole ul'mento, Oso hwe kako wop'ngo nimokonto ntohoho, Kiko nolikafohoji jije ife yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho.

12 Ose ulahon'ngki hofiko ulohon'mentohofi, Tihwoe a'amuhwo kilisoto. Jije ife yo'mayoso mahoji mpano eso.

13 Ose ulahon'ngkofi oso hwe wop'ngo imo'n'mentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwap'ngoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohomo wop'ngo umokonto a'amu pi'n'ngo engo somo uhwononto kako komo'no ul'iko'ma'mentisofoho.

14 Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohomo Anituye tajo ango engo somo t'p'hwononto ul'mento, Kiko upa'nyo. Wop'ngo nto imo'n'ngkino hwosoho. I kiko hon'ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo m'kun'imposo ku'manoho.

15 Ose ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwo ul'mento, Oso hwe ngkimo wop'ngo n'mokumaso sohwo Jisas'yoho. Ose ul'mentisofoho.

16 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofiko Jisas'mne'no wonyo ulohofano lont'fi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwap'ngoso Jisas kako oso hwe

wop+ngo umokumentisoso s+ikuno iyoho humayo somo imentisofoho.

17 Hof+ko Jisas+mo yoka hungkuno ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I nje Mpohwo kako s+ikuno huhwo huhwi a'amumo wop+ngo'nohini ne'no ulohof+wo'n+ngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo s+ikuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wop+ngo ulohof+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Ose ul+mentisofoho.

18 Jisas ose ul+mentiso so'no a'amu Jutaso hof+ko Jisas+mo wofonjasyano lont+fi imentohofofoho. Hwap+ngoso hof+ko huno ole syaf+hu'mentohofi, Jisas kako s+ikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n+ngkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako An+tu nje Mpohweho nalisom'nanji kako huno ole syof+syalofoho. Ngko An+tu'nji afa hwo'nyoho. Ose syaf+syont+fi hof+ko Jisas+mo wofonjasyano lont+fi imentohofofoho.

An+tu ye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

19 Jisas a'amu Juta huhwa sohwo ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Ngko An+tu ye Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'o, yo'mayo nje Mpohwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mpohwo yonteso Hwomu sohwo kako iwo'n+ngkohoho.

20 Nje Mpohwo kako s+imeho engo m+ikun+imposo Ngkimo ntap+wo'n+ngkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso nt+hwawo'n+ngkisofoho. Oseso yo'mayo nt+wo'n+ngkisoso ngko yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo t+mo uhwon+malofa sohwaso hwangu An+tu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilo'nnyoso ntap+hwaso'no sekwo uhwon+ngkuji sekwo yomo uyant+feho.

21 Mpohwo kako a'amu poyo pe'nyo somo ul+kafonte sohwo songo apa'no umokuwo'n+ngkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo pe'nyo somo ul+ka'mo limeso i ul+ka'monnoho.

22 Olohonta Mpohwo An+tu kako a'amufe hon+ngkano somne'no wop+ngofoho wonyofoho mujo hweho. O'o, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwo'n+mo ntap+mmentisofoho.

23 Oseso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof+ko Mpohwoe yofe ho'nomawo'n+ngkohofa hopaso hof+ko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi ho'non+mapitnne'ento syoho hiso ntap+mmentisofoho. I oso'no a'amu nje yofe moho'non+mayo'njo

hwo'manji hofiiko nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.

24 Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Ngko nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu hofiiko nje hungkunomo upa'n'ngkuji Anitu nihwatimentiso sohomo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiiko songo ne'no wopingo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hofiikoe yahino somne'no hungkuno ikwolofa angkuhwafo sopo m'mofapitnnefoho. Hofiiko poyo pe'nyo yahino somo hwotoho fentiifi songo ne'no humayo yahinoso nto tipema'mentohofofoho.

25 Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso sikuno u'mofapmmonto imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo pe'nimentohofoso hofiiko Anituye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje hungkuno upo'nantifeho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo simeho uyikuji'manji hofiiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26 Nje Mpohwo kako songo humayo hwapingo sohwo kako kakoe Hwomu sohwo'nnonji songo fosyohumayo'ne hwapingo ni'mokumentisofoho.

27 Oseso Anitu kakoe Hwomu sohwo'nimo oso syoho a'amufe yahino somne'no wopingofoho wonyofoho ujoso ntapmmmentisofoho. Hwapingoso Ngko A'amufe Hwomu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

28 Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne sikuno imo'nyo sohwi i'mofapihwoso'no a'amu poyo nto pe'nontifi pi'nimomo wotofoso hofiiko nje mam-paho wonupo'nantifeho.

29 Hofiiko nupa'n'ngkuji apa'no songo wolikofantifeho. A'amu yahino wopingo imotofoso songo ne'no nohuman-tokutnnefoho. A'amu yahino wonyo imotofoso tohino engo tipemapitnnefoho.

Anitu kako kakoe hwomufe hwapingo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

30 Ngko a'amufe yahino somne'no yano milofihwajiyo syoho imeso nje huno mta'ni mimnehono. O'o, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upa'n'i'mo osomnohini ngko tifi in'ngka'mo ngko a'amumo yano milofihwajiyoso nto'nohino uyimonnoho. Hwapingoso ngko nje huno mta'ni uyimonji'maho. O'o, nihwatimentiso sohwo yo'mayo umonososo uyimonnoho.

31 Ngko sekumo ngkine'no hungkuno seli'me'no sekwo huno ole wosyofisyantifeho. Kakoe hungkuno nehopiitkeno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofisyantifeho.

32 I oso'no nom'nihwo nje Mpohwo oso hungkuno ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwap+ngo so'no set+hwalofoho. Oso ngkine'no set+hwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho.

33 I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe hungkunomo sekwo upo'nane'ent+fi kakiyepono sekwoe a'amumo uhwat+mentohofofoho. Oso hwe huhwo'nji nje hwap+ngo so'no hungkuno nehopi nto sel+mojofoho.

34 Ngko hwaho lophonjo hwe sohwoe hungkuno ngkine'no nje hwap+ngo so'no sel+mentiso so'no ngko huno pi'n+ingo maniyantofiyoho. I oso'no sekwo ngkimo s+meho ntap+fitnne'no sekwoe wonyomjo tohino somta'ni is+hutofosemayo'ne Joun+ye hungkunoso huno sefohotofo'ne selalokweno.

35 Joun sohwo kako sikiloho hopo imo'nonto sekumne'no pomponaho losesiyo'ne hweho. Sekwo kakoe pomponahopo we'lenepi wohumano lont+fi s+mony imentohofofoho.

36 I oso'no olohonta nom'ne wop+ngo Joun+mo hwofilo'nnyoso nje hwap+ngo so'no loset+hwalofoho. Oso hiso nje syoho wop+ngo Mpohwo ntapmmentiso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso sekwo uhwon+ngkuji nje hwap+ngo so'no huno waseyono. Mpohwo An+tu lihwat+mentiso hweho waseyono.

37 Nje Mpohwo n+hwat+mentiso sohwo sekwo kakimo muhwonyo'njo ko yont+fi kakoe mampaho somo mupa'nyo'njo ko yahon+ngkofi kako huhwo nje hwap+ngo so'no nto set+hwamentisofoho.

38 Kakoe hungkunoso sekwoe s+meho mo'mo maseuyoho. Hwap+ngoso sekwo An+tu n+hwat+mentiso sohwo'n+mo s+meho hi'ntnnono montape kuyoho.

39 Sekwo huno ole syof+syalokwofo. Nakwo An+tu ye hungkunomo s+kuno huhwo huhwi atofu liwo'nasoso nakwo songo ne'no humayo'ne wot+pemantanoho. Ose syaf+syont+fi sekwo oso hungkuno homo somo haf+hafe ti+pewo'n+ngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje hwap+ngo so'no ko lijwaof+wo'n+ngkisoso

40 sekwo ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo hwap+ngo sohwo'n+mo ni'mayo so'no nakwolaho liwo'n+ngkohofofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso mat+pmmopiyo hwasoho.

41 Olo hungkuno loso sekwo nje yofe woho'non+mant+fe'no maselalokuyohono.

42 O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho. Sekwo An+tumne'no Nakwolaho lalokwofo.

43 Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji se'ma'mentoheso, Ngko Anitu mta'ango hwo'nyoho selimentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo moho'nonimaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nomantifeho.

44 Sekwo sekwoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no Anitu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. O'o, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo Anitu ne anga'nohino sohomo simeho hi'ntnnono muy'fitnnehofoho.

45 Tifi no'mo sekwoe honingvano somne'no hungkuno ikwolofone sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mulimnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno ikwolofone sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo ulonefoho. Hwap'ngoso sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Mouses'ye honingvano hungkunomo ito'no iningkwolokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotipemantanoho. Ose syofisyalokwofo.

46 I oso'no sekwo Mouses'ye hungkunomo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nontapikutnnesohilo. Hwap'ngoso Mouses kako ngkine'no hungkuno mt'i'mokumentisofoho.

47 Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mt'itmokumentiso somo sekwo nto'no miningvayo hwas'i'manji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono pipi wotipeentifito. Awonoho. Jisas ose ul'imentisofoho.

6

Jisas kako a'amu faif tausen' (5000) somo wosopayo uy'imentisofoho.

(Mat'iyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipelijasiyoho.

2 Osopo Jisas nowahon'ngki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso Jisas'mo tifi iningkapmentohofofoho. Hwap'ngoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Jisas yahon'ngki uhwon'mentohofofoho. A'amu mnokino'njo pi'n'ingo somo Jisas kako wop'ngo umokahon'ngki uhwonontifi iningkapmentohofofoho.

³ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hopo sopo hwofiki'nyo we'e sopo kotosontani osopo humamentihwonefoho.

⁴ Oso a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * sohwi we'lenepi umo'n+monte'no imentisofoho.

⁵ Jisas oso hwofiki'nyo hopo sopo nohumanto timo fe'nihwon+mentisoso hwe moya'mi pi'n+ingo engoso Jisasiyepono sapontan+ngkofi uhwononto kako Filipimo ul+mento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe mt+mta'ni yanehwono.

⁶ Oso hungkuno hiso Jisas Filipimo ko ul+mentisoso Jisas kako yo'mayo yone so'no huno nto syafi'hu'mentisofoho. I oso'no kako Filipiye hunomo yamofu uloho'mo lonto oso hungkunoso ulohon+mentisofoho.

⁷ Jisas ose ulahon+ngki Filip kako ul+mento, I, nakwo hamniyoho syoho iyo sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo mpe yihwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini n+ngkuji a'amu fehohnjoso manyo'njo ikutnnesohilo.

⁸ Ose ulahon+ngki Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Entilu, Saimoun Pitafe kon+ngkwa'wehwo sohwo Jisasi'mo ul+mento,

⁹ Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'n+ingo engo lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o, hopo'maho.

¹⁰ Ose ulahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'n+mo nal+mento, Sekwo hwe moya'mi somo ampo fosyohumamno ul+mno. Ose nal+mentisofoho. Oso hopo sopo hoja pi'n+ngo'njoponoho. A'amu hiso hojapo nohumant+fi hwe'nohino sohwa *faif tausen* (5,000) humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofu majofoho.

¹¹ Ose humentan+ngkofi Jisas kako oso wosopayo hiso no-manto An+tumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo so'nji inaniku so'nji uyahon+ngki a'amu hofiko nonont+fi simeho uhnn+mentisofoho.

¹² Hofiko wosopayoso nto n+ngkahon+ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'n+mo nal+mento, Sekwo oso wosopayo nonont+fi nilifeefohofoso apa'no m+hu'mokumno. Fehohnjo siki wehwoloho.

* 6:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

13 Ose nelahon+ngki oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somta'n+ingo nil+fee'mentohofoso sohwo ho'yo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'uyo somo mehu'mee'mment+hwonefoho.

14 Oso wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ingkiyohofoso Jisas imentiso so'no hwe moya'mi hof+ko nuhwonont+fi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohomo An+tu hungkuno uya-hon+ngki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho. Ose hnn+mentohofofoho.

15 Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako huno uy+mento, Hof+ko ngkimo aho yokumpohn'nyo n+kekujji hof+ko hwe engomo men+humat+pitnnoho lonto kako'nohini hwof+ki'nyopono kotas+mentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.

(Mat+yu 14:22-33; Mak 6:45-52)

16 Si+kuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohswana'ni nakwo mijo ayo mom+ngo so'mne'no woment+hwonefoho.

17 Osopo nohumentani Jisas+mne'no wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'ment+hwonefoho. Nowekontan+ngkuhwoni ajwopo si+kuno nto meehon+ngki Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho.

18 Oso hohosohonta ifofo engo yahon+ngki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho.

19 Inomokomoyo sohswana'ni nakwo mijopo ne'no jon-jempo jonjempe mj+m+wako'ment+hwoneso nakwo mijo ajwopo ne'no humentani uhwon+ment+hwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokino'njo sopo hano nowentan+ngki uhwon+ment+hwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nan+mentisofoho.

20 I oso'no Jisas nakumo nal+mento, Ngkonoho. Sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho.

21 Ose nelahon+ngki nakwo ut+mano lontani iment+hwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahon+ngki yofayokino hiso nakwo wowantani humiy+hwone sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moya'mi hof+ko Jisas+mne'no haf+hafe t+ipmmentohofofoho.

22 Mo'n+ingkanta hwe moya'mi mijo ayo mom+ngo nongkihnta'ni humamentohofoso Jisas+mo uhwonano lont+fi hnn+mentohofi, Fosi yofayokino anga'no wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini kotas+malofofoho. Jisas+'nji'maho hof+ko'nohini kotasont+fi humpo'malofofoho. Ose hnn+mentohofofoho.

23 Oso hopo sopo Jisas kako wosopayo'no Anitumo isamoyoka ulonto a'amu homo somo yano ulofimentiso hopo sopo a'amuso nohumantifi uhwonimentohofoso yofayokino fiso Taipelijasnta'ango i'mofopahon'ngki uhwonontifi

24 Jisas'inji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji mohumunyo uhwonontifi hofiko Jisasimo wotipemano lontifi yofayokinomo kotasontifi Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole limento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

25 Nowakentifi mijo ayo nongkihnta'ni Jisasimo nto tipihwonimentohofoso sohonta Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo'si, kiko olopo ne'no ntohonta pmmahno hwsilo.

26 Ose ulahon'ngkofi kako ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso imale so'no sekwo nje hwapingo neso huno ehohosasesiyo'neso montipeentikuyohofoso. O'o, ngko wosopayo sejapmmale so'no apa'no wonejapono lontifi ntopeentikwofo.

27 Ose ulonto ulimento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho tohohmtnno'njo ikutoho. O'o, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne so'no syoho tohohmtnno'njo fiyikuno. Oso wosopayo hiso piso miyonehoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejapmmnonho. Ngko Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yalokwe so'no Anitu kako ngkine'no ole setihwalofoho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho.

28 Ose ulahon'ngki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwo pipi ihwasi yanehwono Anituye syohosofo.

29 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye simeho wopingo umokano lifijo'manji sekwo olo syoho sejapmmmentisoso fiyikuno. Sekwo oso hwe Anitu sekuyepono nihwatimentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno.

30 Ose ulahon'ngki ulimentohofi, I kiko nom'ne wopingo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yohojo'no'manji ou, nakwo ole wosyokufisyantanoho. Anitu kuhwotimentiso nehwo'soho. Ose wosyokufisyantanoho. Oso'no pipi ihnehino.

31 Neyakwosa sohwa a'amu mohumunyo sopo hofiko nohumantifi hofiko wosopayo ahwomo mta'n'ngoso (*mona*) n'notofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Kako

wosopayo ahwomo mta'angoso a'amumo uyimojofoho. Ose mti'mokumentohofofoho.

³² Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso muyimmojofoho. O'o, nje Mpohwo uyimojo hweho. I olohonta kako ahwomo mta'ango wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofoho.

³³ Oso wosopayo neso a'amufoho. Anitu kako ahwomo mta'ni hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo songo ne'no humayo'ne unyo hweho.

³⁴ Ose ulahon+ngki ulimentohofi, Hwe engofo, oso wosopayo neso sikuno huhwo huhwi engolopohamo kiko fonejapohoho.

³⁵ Ose ulahon+ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo ne hwo'nyoho. A'amu hwahoponjo wosopayo niwo'n+ngkohofoso hofiko mijoho apa'no uyimontonoho. I oso'no a'amu ngkimo ni'masoso mijoho apa'no muyonefoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapososo kako mijo'ne apa'no mumo'nonehoho.

³⁶ I oso'no nje hwap+ngo ne so'no nto setihwamalefoho. Sekwo ngkimo ko nohonontifi simeho hi'ntnnono mantape'njo imalofofoho.

³⁷ A'amu fehohnjoso Anitu ngkimo ntapmmentisoso hofiko ngkine'no wonn+ngkopantifeho. Oso a'amu homo somne'no wae meeo'mnehono. Ngkilaho mulimnehono.

³⁸ Hwap+ngoso ngko ahwomo mta'ni pmmentoheso nje huno mta'ni pmmentohe hwon+maho. O'o, Anitu nihwatimentiso sohwoe hunomnohini in+ngkayo'ne pmmentohe hwo'nyoho.

³⁹ Anitu kako nihwatimentiso sohwo ole'ne'no umo'n+ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso Anitu ngkimo nto ntapmmentiso kalohi ngko anga'no musikwaj+mnehono. O'o, ngko hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanti'meso hwangku no'mo sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo nulikahm'me'no hofiko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

⁴⁰ Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'n+ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'nimo nohon+ngkuji nje hwap+ngo ne so'no simeho hi'ntnnono ntap+fijo'manji hofiko songo ne'no humayo'neso nomafikujo'no sikuno ae'uyo somo ngko hofikimo songo nulika'mnefoho. Ose ulimentisofoho.

⁴¹ Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko hofikoe simeho

wonyo umo'n'ngkahon'ngki Jisas'imne'no sitofo hungkuno hnn+mentohofofoho.

⁴² Ole hnn+mentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepiye hwomu Jisasiyoho. Kan'ngkwowho'ya'une'no nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mta'ni pmmentohe hwo'nyoho eso hwasyoso peho'no nelalofoho.

⁴³ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ngkine'no sitofo hungkuno hofiyoka peho'no hnalokwofo.

⁴⁴ A'amu fihwo kako ngkimo tifi nn'ngkaposo sohwo kakoe huno mta'ni moni'manehoho. O'o, nje Mpohwo ngkimo ni'hwat+mentiso sohwo kako a'amu sohomo ngkiyepono mikinjihwajiyoso kako ngkimo woni'ma'montonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono Anitu lihwajoso sohomo ngko sikuno ae'uyo somo ulika'mnefoho.

⁴⁵ A'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Hwe moya'mi hopi'nonohino somo Anitu kako hofikimo huno uyo'ne itihwanefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho. A'amu hopi'nono Anituye hungkuno upa'n'ngkuji kakine'no huno nto'no syafisyikujono hofiko ngkimo woni'mantifeho.

⁴⁶ I a'amu hopi'nonohinoso hofiko nje Mpohwo Anitu sohomo muhwonyo'njofoho. O'o, ngko'nohini Mpohwo'nji humunyo sohwo'nnohini kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho.

⁴⁸ Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

⁴⁹ I seyakwosa sohwa hofiko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohumantifi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) ni'motofo sohwa hofiko hohonta nto pe'n+mentohofofoho.

⁵⁰ I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵¹ Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ahwomomo uliko'manji pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fihwo kako oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humantihwonefoho. Oso wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomne'no selalokweno. Hwap'ngoso ngko a'amu hwahoponjo somne'no poyo imo'n+i'me'no a'amu ngkine'no simeho ntapifijo'manji hofiko songo ne'no nohumantokutnefoho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Juta hofiko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo kakoe a'apaho nejapososo pipi nanehwono.

53 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje hon+yo so'nji man+fi+jo'manji sekwo songo ne'no humayoso mot+pi+hwon+fitnnefoho.

54 A'amu nje a'apaho so'nji nje hon+yo so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso si+kuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ul+ka'mnefoho.

55 Hwap+ngoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje hon+yo so mijo ne pa'nyofoho.

56 A'amu kako nje a'apaho so'nji nje hon+yo so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo won+humamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumuny-
ofoho.

57 Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako ni+hwat+mentiso so'no ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako si+kuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji ni+wo'n+ngkiso hopaso kako ngkine'no si+kuno huhwo huhwi huno syan+fi+sy+wo'n+ngkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho.

58 Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hof+ko a'amu mohumunyo sopo ni+motofo pa'nyo hwo'n+maho. O'o, oso wosopayo hiso mant+fi nont+fesof hof+ko poyo nape'n+motofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'n+mo a'amu fihwo nnososo kako songo ne'no nohumant+hwonefoho.

59 Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lut+hwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwap+ngo hweho.

60 Oso hungkuno homo somo Jisasi+ye inomokomoyo pi'n+ngo sohwo'ni nupo'nontani fehohnjoso hnn+mentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwap+ngo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho ti+hwo upo'monteto.

61 Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno mjahnn+mentohofoso Jisas kakimo ko mulahon+ngkofi kako oso hiso'no huno uyahon+ngki hof+kimo ul+mento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo won+hwot+i'mofant+fetaho.

62 I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo si+me sohonta sekwo ngkimo nono-hon+fitnne'manji sekwo huno pipi seyoneto.

63 Anituye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwapingo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohumta'ni womantifeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu Anituye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motipemanehoho. I oso'no sekwo Anituye Towahuno mayo so'no nto selohofoho. Nje hungkunomo iningkafijoso sekwo songo ne'no humafitnefoho.

64 A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nalimentisofoho. Hwapingoso simo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo simeho hi'ntnnono muyifitne somne'no kako huno nto syafihu'mentisofoho. Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofu ulohofone sohune'no huno umentisofoho.

65 Jisas a'amu huhwo sohwamo nom'ne hungkuno ulimento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo simeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikinjosehwajiyonjo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnehofo.

66 Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahoningki kakoe inomokomoyo pi'nngoso kakimo uhwatimofontifi humpo'mentohofofoho. Hofiko kako'nji hano apa'no memayofoho. Nihu'nahone uhwatimo'mentohofofoho.

67 Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwona'nimo nalimento, Sekwo huhwasi wonihwotimofantifetaho.

68 Ose nelohoningkahoningki, Saimoun Pita ulimento, Hwe Engofo, Nakwo tihwoepono humpeenehwono. O'o, kiko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwosoho.

69 Jije hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. Kiko Anituye hwomu ne sohwosi wopingo'nohini hwosoho.

70 Ose ulahoningki Jisas nalimento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwasi ngko sehwsopo'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehononji anga'nohino sohwosi towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho. Ose nalimentisofoho.

71 Oso hungkuno Jisas nalimentsoso kako Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumne'no nalimentisofoho. Hwapingoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasimne'no tokoyo'ofu uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homningkwa'wehwosa Jisasimo simeho hi'ntnnono muyimmentohofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo wofonjosyano lontifi yahonngkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho.

² Oso a'amu Jutaso hofikoe sikuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofiko hwapife ango molontifi humamotofo sohonta Anitu hofikimo hofiyo mokosyohumamojo so'no huno syafisiyo'ne sikunofoho.

³ Oseso Jisas kakoe homningkwa'wehwosa kakimo sitofo hungkuno ulimentohofi, Kiko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'o, kiko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ngkiyohofoso kiko yohojo'no a'amu pi'nngoso kikimo kohonngkuji jije yofe engo umo'nimontonoho.

⁴ Kiko yofe engo woma'mo lohoji'manji olo hiyaso lo'mo peho'no humahnno. Kiko yofe engo ne hi'njo hwasim'nanji kiko yo'mayo wonyoangkafoso a'amu hopi'nonohino somo fitihwaho. Ose ulimentohofoho.

⁵ Hwapngoso homningkwa'wehwosa huhwanji Jisasimo simeho hi'ntnnono mummentohofoho.

⁶ Jisas hofikimo ulimento, Ngko ango Jelusalemne'no utihwa'nyopo simne sikunoso m'mofapefoho. I sekwo yo'mayoso uyano likujim'nanji sekwo a'amu hwahoponjo soku sikuno engolopohamo sekwoe sikunofoho.

⁷ Olo hwaho loponjo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko sekumne'no simeho tohino mosejopalokuyohofoho. O'o, simeho tohino ngkimnohini ntopantokwofo. Hwapngoso yo'mayo yahino wonyo hofiko iwon'ngkohofoho so'no ngko lijwaofiwon'ngkohe so'no simeho tohino ntapiwon'ngkohofoho.

⁸ Nje ningkwahwoso sohwaso sekwo nosikujisekwo oso sikuno iyoho humayo engo somo fihwonomno. I, ngko oso sikuno iyoho humayo engo somo moshwonomnehono. Nje sikuno ngko siyo'neso nto'no mmo'nyofoho.

⁹ Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

Jisas kako oso Sikuno Engo hofiyakwosa hwapife ango molimentohofoho somo shwojamentisofoho.

¹⁰ Jisas homningkwa'wehwosa sohwa hofiko oso Sikuno Engo somne'no sikwato lohofahonngkofi Jisas kako

huhwo simentisofoho. I oso'no kako utihwa'nyopo simentiso'maho. O'o, hiyaso'mo simentisofoho.

¹¹ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko oso Sikuno Engo somo humawo'n'ngkohoho sopo humantifi Jisasimne'no hafihafe tipentifi a'amu somo ulohonimentohofi, Jisas kako ntimo humaho.

¹² Hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hofiko mtitofu mtitofu syohumulawentifi a'amu fehohnjoso ole limentohofi, Jisas kako wopingo hweho. A'amu fehohnjoso ole limentohofi, Jisas kako a'amumo hwasyo hungkuno liku'mofiwon'ngkiso hweho. Ose limentohofofoho.

¹³ I oso'no a'amu hopi'nonohino hofiko hwe engo sohwanne'no iyoho un'ngkahon'ngki hofiko hungkuno utihwa'nyopo mahnnimentohofofoho.

¹⁴ Oso Sikuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu somo utihwa'nyopo hungkuno loma'mentisofoho.

¹⁵ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nantifi yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso ntimta'ni tipema'masoto. Kako nakwoe sikule ango hungkuno atofu lutihwawon'ngkuhwone somo masyuyo hweho.

¹⁶ Ose hningkahon'ngkofi Jisas kako hofikimo ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango mose-lalokuyohono. O'o, Anitu kako ngkimo n'hwatimentiso sohwo ntahon'ngki selalokweno.

¹⁷ A'amu fihwo kako Anituye hungkunomo un'ngkamo loso sohwo kako olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe huno mta'n'ngo'maho. O'o, Anituye huno mta'n'ngofoho. Kako huno ose uyono.

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako yofe engo woma'mo lihwosi walimontonoho. I a'amu fihwo kako oso a'amu lihwatimentiso sohwoe yofe engoso sekwo noho'nomapitne'ento selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Hon'ngkano wonyo ane hweho.

¹⁹ Jisas ose ulonto ole ulimento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo Anituye hon'ngkano hungkuno uyimentisofoho. I oso'no sekwo hopi'nonohino soku oso hon'ngkano hungkuno somo hwotoho fentifi nto'no min'ngkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofu so'no sekwo ngkimo peho'no wofonjonisyantife'no yalokwofo.

²⁰ Ose ulahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasimo ulimentohofi, Kikimo tihwo wofonjakohumontolo.

Awonoho. Kiko towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwohoho.

²¹⁻²³ Hofiko ose ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Sikuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokino'njo sohumo wop'ngo umokumentohe so'no sekwo simeho tohino ntap'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo soku sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo hon'ngkano hungkuno ole sejapmento, Sekwo sikuno aho fehohnjo hopi'nonohino aho nom'ne mta'ni hufa'u memjaofihwoso'no mo'n'ngkanta hwomu milongo sohwo a'apaho somo shu fikolopmno. I Mouses oso hungkuno somne'no hwap'ngo hwo'maho. O'o, seyakwosa mta'angofoho. I oso'no oso sikunoso memjaofihwoso'no sikuno iyoho humayo so'manji sekwo oso sikuno somo syoho iwo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo oso ko iwo'n'ngkohofo so'no ngko hwe sohumo wop'ngo umokumentohe oso sikuno somo sekwo ngkine'no simeho tohino peho'ne ntopantokwofo.

²⁴ Sekwo yo'mayo yahino somo uhwon'ngkuji wonyofoho eso komo'no likutoho. O'o, sekwo simo'mo hwap'ngo ne so'no huno nto'no ikwesya'isy'kuji sekwoe hunoso yano nto'no mpopmno. Ose ikujo'no sekwo yahino wonyo so'nji wop'ngo so'nji huno nto'no wot'pemant'feho. Ose ulimentisofoho.

A'amu fehohnjoso hofiko ole limentohofi, Olo hwe lohwo Anitu lihwatimentiso lohwo'ikeno.

²⁵ Hwe moyami fehohnjo Jerusalem sopo humamotofoso ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohomo a'amu hwe engo sohwa wofonjasyano lont'fi iwo'n'ngkohofo lohwo'laho.

²⁶ I uhwon'mno. Kako utihwa'nyopo lohofonto kakoe hungkuno lontan'ngki hofiko yoka hungkuno mulalokuyohofo. I nakwoe hwe engo sohwa hofiko olo hwe lohume'no Anitu uhwatimentiso hweho ose kosyofisyalokwofo.

²⁷ Ose hnnont'fi nom'niso ole hnn'mentohofi, I oso'no olo hwe lohwoe hwaho loponjo ango ne so'no nakwo huno nayohoho. Oso hwe Anitu uhwatimonnoho nalimentiso so'no kako i'mofape sohonta kakoe hwap'ngo so'no nakwo huno nto'no monayonefoho. Ose hnn'mentohofofoho.

²⁸ Jisas kako Anituye ango engo somo ajwo'mo nohumanto a'amu somo mango engo ulimonto, Sekwo ngkine'no huno seyohoho. I sekwo nje ango sopone'no huno moi'wonoho. I oso'no nje hwap'ngo neso nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohune'no sekwo huno nto'no maseyohiyohoho. Ngko nje huno mta'ni pmentohe hwon'i'maho. O'o, nje Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo

kako yo'mayo yahino ne so'no hwapingo hweho. I sekwo kakimo huno ito'no maseyokuyoho.

²⁹ Ngko'nohini kakine'no huno moi'wonoho. Hwapingoso ngko kako'nji nohumentai kako huhwo ngkimo lonihwatimentiso so'no pmentohe hwo'nyoho.

³⁰ Ose ulahonngki hofiko kakimo impe untofantifi ko imentohofoso a'amu fihwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwapingoso Jisas kakoe sikunoso mmo'nyofoho.

³¹ Hwe moya'mi pi'nngoso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohumo Anitu uhwatimentiso sohwo nopihwoso'no kako olo hwe lohwoe yokumpohn'nyo somo uyakolo'montolaho. O'o, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnontifi tifi inngkamentohofofoho.

A'amu itokuso'njo sohwo Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho.

³² A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisasimne'no hnnimentohofoho homo somo upa'nontifi hofiko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwantne'no hofiko Anituye ango engo somjo a'amu hwapife tifo'njo sohwo Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho.

³³ Lihwatimentohofoho so'no Jisas kako huno uyahonngki kako a'amu kako'njoponjo somo ulimento, Sikuno we'enehwo ngko sekwo'nji wosimonnoho. Nohumam'mo ngko nihwatimentiso sohwoepono asomo wawomonnoho.

³⁴ Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonfitnnehofo. Hwapingoso oso ango ngko nu'mo humame sopo sekwo moni'mapitnnefoho.

³⁵ Ose ulahonngki a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa ole hnnimentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwoyosofo. Kako a'amu Ngkiklik sohwafe hwaho sopo nowehwosi a'amu Juta oso hopo sopo humawo'nngkohoho so'nji a'amu temtifofo kengo Ngkiklik so'njimo kakoe hungkunoso wolutihwamtolikeno.

³⁶ Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohonfitnnehofo. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo moni'mapitnnefoho. Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso pehomto. Ose hnnimentohofofoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunofoho.

³⁷ Oso sikuno ni'hu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas nolikafonto mango engo ole ulimento, A'amu mijo'no umo'noso sohwo kako ngkiyepono nopihwosi ngkinta'ni wannono.

38 A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu so-hwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kakoe simeho so'mo mijolimo hopa imo'n'ingkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso hano loho'nawo'nnyofoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

39 Mijo'no Jisas ulimentisoso Anituye Towahuno Wopingo somne'no ulimentisofoho. A'amu simeho hi'ntnnono unyo sohwa hofiko Anituye Towahuno mapitne'no ulimentisofoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji momaso'njo oso'no Anitu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisofoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofofoho.

40 Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasiye hungkuno upa'nontifi ole hnnimentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nalone sohune'no hontohumawo'n'ingkuhwoneso olo huhweho.

41 Ose hnn'ingkahon'ngkofi nom'ne a'amuso ole hnnimentohofi, Olo Kilaisiyoho. Anitu kako ahwomo mta'ni uhwatimentiso hweho. Ose lahon'ngkofi nom'neso ole hnnimentohofi, O'o, Kilais kako hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho.

42 I a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa olo hiso'no yoloho mt'i'mokumentohofofoho. Kilais kako hwe engo Ntefitiye temtitofu i'mofapihwosi oso ango Mpetilehem Ntefit humamojo hopo sopo u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho. Oso huno hwasyo syafihu'mentohofofoho.

43 Oseso a'amu Jisasi'mne'no huno kengo kengo syafisyontifi hwe moya'mi hofiko Jisasi'mne'no hotito'mentohofofoho.

44 A'amu fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'mo impe untofos-yano lontifi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisasi'mo aho mokisahumentisofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasi'mo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

45 Oseso a'amu hwapife tifo'njo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopahon'ngkofi hwe engo sohwa yoka ulimentohofi, Sekwo Jisasi'mo impe mintokwape pipi yohofu.

46 Ose ulahon'ngkofi hwapife tifo'njo sohwa ulimentohofi, Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo mupa'n'ingkohoyihwono.

⁴⁷ Ose ulahonɨngkofi a'amu Falisi sohwa ulɨmentohofi, I sekwo huhwahnnji Jisasɨmo sɨmeho uyahonɨngkofi hwasyo honɨngkanomo ipesemotaseswesotaho.

⁴⁸ I nakwo hwe engo sohwna'nnonji a'amu Falisi sohwna'nnontnne hwe fihwo kako Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono unyo sohomo lɨhwonalokwofo. Nɨhu'no awonoho.

⁴⁹ Olo a'amulo Jisasɨmo sɨmeho uyalokwofo sohwa hofɨko Mousesiye honɨngkano hungkuno somo huno muyofoho. Oso'no Anɨtu a'amu homo somo tohino uyɨmontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulɨmentohofofoho.

⁵⁰ Nikoutimos kako hohonta Jisasɨmo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo a'amu Falisi hweho. Kako hofɨko'nji nohumanto ulɨmento,

⁵¹ Nakwoe honɨngkano hungkunoso ole nalɨwo'nɨngkisotaho. A'amufe hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose nalɨwo'nɨngkisotaho. O'o, sɨmo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'nɨngkuhwasi yo'mayo iwo'nɨngkiso so'no huno nto'no nayɨhwaso'no u, osohonta kako'ne hungkuno nano womtitofantanoho.

⁵² Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, I kɨko huhwo hnonji Ngkalili nta'ango hwosilaho. Anɨtuye hungkunomo atofu fiso. Atofo lohoji olo so'no huno wotɨpema'monnoho. A'amu Anɨtu hungkuno uyɨhwoso'no nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso kɨko huno wotɨpema'monnoho.

⁵³ Ose ulahonɨngkofi hofɨko hofɨkoe angopono humpo'mentohofofoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

¹ [Oso sɨkwo'miyo somo Jisas kako hwofɨki'nyo Oulif sopo sɨmentisofoho.

² Mo'nɨngka sohonta imɨngo'nji Jisas apa'no Anɨtuye tajo ango engo somo asomo noponto sɨmentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Jisasɨmo u'mahonɨngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso lutɨhwamentisofoho.

³ Ose lutɨhwentanɨngki a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofɨko ape hwa'ntesimo ipemotasontɨfi Jisasɨ'njo ajwopo uhumatɨmentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji saho foyowentanɨngki hwe engo sohwa uhwonɨmentohofofoho.

⁴ Oseso hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwo, olo ape losi hufo yontanɨngki uhwonɨmalohwoniyoho.

⁵ Mousesiye honingkano hungkunoso ole nalimento, Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwasi wofonjosyano. Ose nalimentisofoho. I oso'no kiko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono.

⁶ Hofiko Jisasiye hunomo yamofu ulohofone oso ulohonimentohofofoho. Huno ole syafihu'mentohofi, Jisas kako Mousesiye honingkano hungkunomo mtihupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji nakwo kakimo impe untofantanoho. Ose syofisyahoningki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mt'mokumentisofoho.

⁷ Hofiko Jisasi mo ne'no ne'no ulohoningkahoningkofi Jisas kako nolikafonto ulimento, A'amu fihwo honingkano wonyo nihu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo simo'mjoso a'mu simo woho'namofono.

⁸ Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mt'mokumentisofoho.

⁹ Hofiko Jisasiye hungkunomo upa'nontifi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa simo'mo hotoswopahoningkofi hwe nom'ne sohwa hofiko tifi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nonohinoso Jisasi mo uliko'mahoningkofi Jisas kako'nohini nohumentaningki oso a'musi kako Jisasiye simanopo ne'no loho'mentisofoho.

¹⁰ Jisas nolikafonto a'mu simo ulimento, Olo a'mu losi, a'amuso ntimo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo poyo wokumokano makiloho liyohoho.

¹¹ Jisas ose ulahoningki a'musi ulimento, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehofo. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohono. Kiko nowehoji oso wonyo hiso apa'no iyo'eno. O'o, honingkano wopingo'nohini fiyohoho. Ose ulimentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

¹² Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ulimento, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo tifi nningkaposohwo kako sikwo'mjoho'mo memoyonehoho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.

¹³ Ose ulahoningki a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, Kiko kikine'no hniwo'ningkino hwosoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Jije hungkuno nehopitikenno, hwasyotikenno. Nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁴ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Ngko ngkine'no hnنالokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwapingoso ngko nje hwapingo ne pmentohe spono huno niyohoho.

Oso'no ngko ango nosimne sopone'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwapingo ne spono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne sopone'no sekwo huno maseyohoyohoho.

¹⁵ Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofwo'ningkohofihwasoho. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofwo'ningkiyohe hwo'nyoho.

¹⁶ I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwapingoso ngko'nohinimaho. O'o, nje Mpohwo nihwatimentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo.

¹⁷ Sekwoe honingkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho.

¹⁸ Ngko ngkine'no hungkuno hnniwo'ningkohefoho. I nje Mpohwo nihwatimentiso sohwo kako huhwo nje hwapingo so'no liwo'ningkiso hweho.

¹⁹ Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Jije Mpohwo nti'mo humaho. Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafisiyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafisiyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwasimANJI ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no waseyimntonoho.

²⁰ Oso hungkuno hiso Jisas kako Anituye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno lutihwamentisofoho. Kako utihwa'nyopo ko humentaningki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwapingoso kakoe sikuno poyo imo'nyo'ne sikunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitne hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

²¹ Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no ulimento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafihafe wonyopi wonyopi wotipeentifeho. Sekwo sekwoe honingkano wonyo somo poyo nope'ningkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo monimapitnnehofo.

²² Ose ulahoningki a'amu Juta sohwa hnnimentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwapingo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahinimtolikeno.

²³ Ose hnningkahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango

hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho.

²⁴ Oso'no ngko ole nto selohefoho. Sekwo poyo pe'n'ingkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo n'hwatimentiso so'no sekwo simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Kiko t'hwosilo. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Simeho'no nto selimentohe so hwo'nyoho.

²⁶ I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'n'ingo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangu oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo n'hwatimentiso sohwo ntimentiso so'nohini waselimonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

²⁷ Jisas ose ulahon'ngki hofiko Jisas Anitumne'no hofikimo ulimentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho.

²⁸ Oseso Jisas hofikimo ulimento, Hwangu sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjan'sy'kuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anitu uhwatimentiso sohweho. Sekwo huno ose wotipemantifeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntimentiso so'nohini selimentohefoho.

²⁹ Mpohwo kako n'hwotimentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'n'ngkoheso Mpohwo kakoe simeho wop'ngo umokiyo'ne iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Kako mon'sikwajonehoho.

³⁰ Ose ulahon'ngki hwe moya'mi pi'n'ingo engoso oso hungkunoso upa'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofoho.

Hungkuno neso sekumo wop'ngo wasemokumontonoho.

³¹ A'amu Juta fehohnjoso Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofoho somo Jisas ole ulimento, Sekwo simeho nehopi ntap'kujo'no sekwo nje hungkunomo tifi nehopi in'ngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho.

³² Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usihutofosema'montonoho.

³³ Ose ulahon'ngki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwoe neyakwo Apiloham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'nihwo nakumo ntohonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no kiko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo usihutofasema'montonoho. Pipineto.

34 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu hopi'nonohino hon'ngkano wonyo'njo somo oso hon'ngkano wonyo hiso hof'kimo kilo'mokomokosyohumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hof'ko oso hon'ngkano wonyo sohwoe syoho ulohofiyo pa'nyofoho.

35 A'amu syoho ulohofiyo sohwo kako kakwo'yohwoe syohoso ulohofisoso kakoe hwe engo'njo n'ihu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o, kako syoho ulohofiyo'nohino hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu sohwo'nohini engolopohamo humawo'n'ngkohoho.

36 Oso'no Anituye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon'ngkano wonyo somta'ni is'ihutofasema'meso nom'nihwo sekumo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, n'ihu'no awonoho. Nje a'amu ne nto imo'n'ngkohoho.

37 Sekwo Ap'lohamiye imu sohwo'nyoho liwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Ap'loham sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. I oso'no nje hungkuno so'no nakwolaho lont'ifeso sekwo ngkimo wofonjon'syantife'no yalokwofo so'no sekwo Ap'lohamiye imu ne hwas'i'maho.

38 Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahon'ngki loset'ihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sekwoe sen'ngkwohwo ne sohwoe yahino somo nomant'ifi yalokwofo.

Sen'ngkwohwo sohwo Seteniyoho. Jisas a'amu Juta somo ose ul'imentisofoho.

39 Jisas ose ulahon'ngki hof'ko ul'imentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo Ap'lohamiyoho. Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, I sekwo Ap'lohamiye imu ne hwas'i'manji sekwo Ap'loham imojo yahinoso sekwo ikutnesohilo.

40 Yo'mayo hungkuno nehopi An'itu ntahon'ngki ngko seliwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lont'ifi wofonjonisyatife'no yalokwofo. Ap'loham kako a'amumo wofonjahumonto miyommentisofoho.

41 O'o, sekwo sekwoe sen'ngkwohwo ne sohwoe yahinomo in'ngkwalokwofo.

Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo tipenema'mentiso hwonani'maho. Nan'ngkwohwo anga'nohino sohwo Anituyoho.

42 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo An'itu sen'ngkwohwo ntentesi sekwo ngkimo simeho ntap'ikutnesohilo. Hwap'ngoso ngko An'itu'nji

nofosyohumanji pmmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmmentohe hwon'i'maho. O'o, Anitu kako ni'hwojahon'ngki pmmentohe hwo'nyoho.

⁴³ Sekwo nje hungkunomo huno nto'no mosyafisiyo'njo peho'neto. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo upa'nontifeso nakwolaho lontifeso haloho maposo'njo hwasoho.

⁴⁴ Sekwoe sen'ngkwowho sohwo Seten'yoho. Sekwo yokumpohn'nyo yoho'nontifi sekwoe sen'ngkwowhoe yahinomo tifi in'ngkwalokwofo. Kako simo'mta'ango a'amumo wofonjahumo limojo hweho. Kako hungkuno ne'njo somno ngkilaho limojo hweho. Hwap'ngoso yahino neso kakoe simeho mo'mo momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohini limojo hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwap'ngo hweho.

⁴⁵ I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahon'ngko sekwo nje hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono montopalokuyohoho.

⁴⁶ Ngko hon'ngkano wonyo yoheso'no ti'hwo wantimontolo. Awonoho. I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohini seliwo'n'ngkohe'manji sekwo nje hungkunomo simeho hi'ntnnono montape'njo peho'ne yalokwofo.

⁴⁷ Anituye mehomi ne sohwa hofiko Anituye hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofofoho. I sekwo Anituye mehomi hwas'i'maho. Oso'no sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Jisas ulimento, Apiloham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo sitofo ulimentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi l'wo'n'ngkuhwono. Kiko a'amu Someliya pa'nyo hwosoho. Kiko mewoso hwosoho. Seten'ye towahuno wonyoso kikimo ehuhnnakumo'nyo hwosoho. Nehopi l'wo'n'ngkuhwono.

⁴⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko towahuno wonyo ane hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mpohwoe yofe engo ho'nomalokweno. I sekwo nje yofemo hwotoho nifeentokwofo.

⁵⁰ Nje yofe ho'noma'nyo'ne ngko syoho miyalokuyohono. O'o, Anitu kako nje yofe engo umokumontonoho. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno syafisiyo'wo'n'ngkohoho so'no Anitu kako tohino yano ulofiyonefoho.

⁵¹ Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji

kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁵² Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni, kiko towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwosoho. Apiloham kako poyo pe'nimentiso hweho. I a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo huhwanji pe'nimentohofofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in'ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumantihwone hweho. Oso hiso peho'no lohino.

⁵³ Kiko neyakwo Apiloham poyo pe'nimentiso sohumo yakolo'nnyo hwosilaho. I kiko oso a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki lontifi pe'nimentohofohofohwamo uyakolo'nnyo hwosilaho. Kiko tihwo pa'nyo umo'nimonji lalokuno.

⁵⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I ngko nje yofe engo imokinantimtentesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo nan'ngkwohwo Anituyoho liwo'n'ngkohofohofohwamo kako nje yofe engo nimokalofoho.

⁵⁵ I oso'no sekwo Anitu ne sohumo huno maseyo hwasoho. Ngko kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lontimtentesi, Ngko Anitu sohumo huno maniyohoyohoho. Ngko ose lontimtentesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko Anitu ne sohumo huno niyahon'ngki kakoe hungkunomo tifi in'ngkwalokweno.

⁵⁶ Sen'ngkwohwo Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahon'ngki so'no kako ngkimo timo nehopi nohonimentisofoho. Oso'no kako ngkine'no simonyo imentisofoho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso ulimentohofi, Soswo *fifiti* (50) mokiya kolofe hwosoho. Kiko Apilohammo timo uhwonimentohino hwosilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno.

⁵⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Apiloham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁹ Oseso hofiko sojo nomantifi Jisasimo wofonjosyano lontifi ko imentohofoso Jisas kako a'amu pi'n'ngo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmentisofoho.

9

Jisas kako hwe timpi'nyo sohumo wopingo umokumentisofoho.

1 Jisas kako hano emoyonto hwe t̄impi'nyo fihumo uhwon+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t̄impi'nyo humoma'mentisofoho.

2 Jisas oso hwe huhwo sohomo uhwon+ngkahon+ngki Jisas+ye inomokomoyo sohwna'ni kakimo ulohon+mentihwoni, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, oso hwe sohwo t̄impi'nyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon+ngkano wonyo imofonto imo'n+mentisotaho. Kan+ngkwohwo'ya'u hon+ngkano wonyo imo'mentisiyomo imo'nnyotaho.

3 Inomokomoyo sohwna'ni ose ulahon+ngkuhwoni Jisas nalimento, O'o, olo hwe lohwoe t̄impi'nyo imo'nyo hwap+ngoso kakoe hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. Kan+ngkwohwo'ya'uye hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t̄impi'nyo imo'nyo hwap+ngoso An+tu kako olo hwe lohomo kakoe yokumpohn'nyo ut+hwa'nyopo uy+mo l̄imentisofoho.

4 Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Mofehi'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho An+tu ngkimo n+hwat+mentiso sohwo nejapmmentisoso komo'no uyano. S̄ikuno mehwo'so'no nakwo syoho miyanehwono.

5 Ngko olo hwaho lopo nohumentan+mo olo hwaho lopo p̄onjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.

6 Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwa-homo uyati'mofonto yoko'nyo imokonto t̄impi'nyo sohwoe t̄imopo uloho'mentisofoho.

7 Ose ulohofonto ulimento, Kiko nowehoji oso mijo ayo Silouam s̄onjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ul+mentisofoho. Oso mijo yofe Silouam+yoso hwap+ngoso olenoho, Lihwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako t̄imo wop+ngo hon+mentisofoho.

8 Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t̄impi'nyo nohumanto hon+ngkano mom+ngo sopo nohumentan+ngki a'amu nopasant̄ifi nopawent̄ifi yontan+ngkofi kako hof+ikinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ulimojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t̄impi'nyo sohwo kakoe anga afaponta'ango sohwanji hof+iko hnn+mentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon+ngkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nal+wo'n+ngkiso lohwo'laho.

9 Ose hnn+ngkahon+ngkofi a'amu fehohnjoso ole l̄imentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'nihwo ole l̄imentohofi, O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwol+keno. Ose lahon+ngkofi oso

hwe tĩmpi'nyo wopĩngo umokumentiso huhwo sohwo ole ulĩmento, Ngko olo huhwo'nyoho.

¹⁰ Ose ulahonĩngki hofĩko ulĩmentohofi, Jĩje tĩmo wopĩngo kumo'nĩngkisoso pipi yohinoto.

¹¹ Ose ulohonĩngkahonĩngkofi kako ulĩmento, Oso hwe Jisasĩyoho lĩwo'nĩngkohoho sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako nje tĩmopo ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. Kĩko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahonĩngki ngko nowenji mijo yoma'nĩngkoheso nje tĩmo wopĩngo nĩmo'nĩngkohoho. Tĩmo yo'mayo somo uhwonĩngkohono.

¹² Ose ulahonĩngki hofĩko ulĩmentohofi, Oso hwe huhwo sohwo ntĩ'mo humaho. Ose ulahonĩngkofi kako ulĩmento, Kakoe humayo sopone'no ngko huno maniyohoyohoho.

¹³ Ose ulahonĩngki hofĩko oso hwe tĩmpi'nyo emmojo sohomo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho.

¹⁴ Hwapĩngoso oso sũkuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'nji iwolo'mokonto hwe sohwoe tĩmo wopĩngo umokumentisoso sũkuno iyoho humayo somnoho.

¹⁵ Hofĩkoe ango sopo i'mofapontĩfi hofĩko kakimo apa'no ulohonĩmentohofi, Jĩje tĩmo wopĩngo imo'nyoso pipi yonji honĩmahnnoto. Ose ulahonĩngkofi kako ulĩmento, Kako hwaho yoko'nyoso nomanto nje tĩmopo ntohofahonĩngki ngko mijo yoma'nĩmaleso ngko tĩmo honĩmalefoho. Ose ulĩmentisofoho.

¹⁶ A'amu Falisi fehohnjo sohwa ole lĩmentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako sũkuno iyoho humayo somo syoho iwo'nĩngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako Anĩtu mta'ango hwo'maho. Ose lahonĩngkofi nom'nihwa ulĩmentohofi, I kako nakwoe honĩngkano wonyo'mta'ango hwo'manji kako olo wonyoangkafo nakwo miyĩwo'nĩngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lontĩfi hofĩko hwasyopo hotitofontĩfi yoka hungkuno hnnĩmentohofofoho.

¹⁷ Oseso a'amu Falisi sohwa hofĩko oso hwe huhwo sohomo apa'no ulohonĩmentohofi, Oso hwe jĩje tĩmo wopĩngo kumokumaso sohumne'no kũko huno pipi kiyohoho. Ose ulohonĩngkahonĩngkofi kako ulĩmento, Oso hwe huhwo sohomo Anĩtu hungkuno uyahonĩngki nalĩwo'nĩngkiso hweho. Ose ulĩmentisofoho.

¹⁸ Oso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofĩko oso hwe tĩmpi'nyo emmojo sohwoe hungkunomo sĩmeho hi'ntnnono mumentohoho so'no hofĩko huno ole syafĩhu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako tĩmpi'nyo memmojo hweho. O'ho, nom'ni hweho. Ose syafĩsyontĩfi kanĩngkwohwo'ya'umne'no johu ulĩmentohofofoho.

19 Joho ulontifi ulimentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta tĩmpi'nyo ma'mentiso hwo'manji i olohonta kakoe tĩmo wopĩngo pipi imo'nĩngkohoho.

20 Ose ulohonĩngkahonĩngkofi kanĩngkwohwo'ya'u siko ulimentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako tĩmpi'nyo ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho.

21 I oso'no olohonta kako tĩmo pipi yonto honĩngkohoho. Oso'no nekwo huno meyhoyohoho. I oso a'amu kakoe tĩmo wopĩngo umokumaso sohune'no oso'ntnne nekwo huno meyhoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohomo ulohonĩmno. Kako engo nto imo'nĩmentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

22 Oso hungkuno kanĩngkwohwo'ya'u ulimentisiyo hwapĩngoso hofiiko Jutafe hwe engo sohwanne'no iyoho unimentisofoho. Hwapĩngoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kotĩku'mentohofi, A'amu fihwo kako Jisasi'mne'no kako Kĩlaisiyoho. Anĩtu uhwatĩmentiso hweho lijwaofoso'manji hofiiko oso a'amu huhwo sohomo tajo ango mta'ni wae yaopitnnefoho.

23 Oso hungkuno nto kotĩku'mentohofi so'no kanĩngkwohwo'ya'u ulimentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'nĩmentiso hweho. Kakimo ulohonĩmno.

24 Ose ulimentisiyo so'no hwe engo sohwa hofiiko oso hwe tĩmpi'nyo emmojo sohune'no apa'no johu ulontifi ulimentohofi, Olo wonyoangkafo imo'nĩmaso so'no kĩko Anĩtuye yofe'nohini foho'nomaho. Jisasiye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe honĩngkano wonyo'njo hweho.

25 Ose ulahonĩngkofi kako ulimento, Jisas kako honĩngkano wonyo'njo hwolĩkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko tĩmpi'nyo humamote hwo'nyoho. Olohonta ngko tĩmo nto'no honalokweno.

26 Ose ulahonĩngki hofiiko ulimentohofi, Kako kikimo pipi kiloho'masoto. Kako jije tĩmo wopĩngo pipi kumokumasoto.

27 Ose ulahonĩngkofi ulimento, Oso hungkuno hiso ngko nto selĩmalefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalofi'hwaso. Sekwo apa'no upo'nantifi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nantifi'no lolalokwofo.

28 Ose ulahonĩngki hofiiko hungkuno wonyo ulimentohofi, Kĩko kĩko'nohini kakoe inomokomoyo hwasoho. I oso'no nakwo Mousesiye inomokomoyo hwona'nyoho.

29 An+tu kako Mousesimo hungkuno ulimentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako nti'mo i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho.

30 Ose ulahon+ngkofi kako pisopisaho lonto ulimento, Oso hwe sohwo kako nje t+mo wop+ngo n+mokumaso lohune'no sekwo kakoe hwap+ngo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho.

31 I olo so'no nakwo huno nayohoho. An+tu kako a'amu hon+ngkano wonyo'njo sohwife hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amu fihwo kako An+tumomo hwomtame ulof+wo'n+ngkiso sohwo kako An+tuye hungkunomo tifi in+ngkayo so'no kako An+tuye simeho wop+ngo imokuwo'n+ngkiso osohumo An+tu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho.

32 S+mo'mta'ango s+kuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta t+mpi'nyo meesyoso sohwoe t+moso hwangu hwe nom'nihwo wop+ngo umokonefoho eso mupa'nyofoho.

33 I An+tu oso hwe huhwo sohomo m+hwat+mentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miy+hwonesohilo.

34 Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, K+ko tohwo'nanjwo mehomi hwasoho. N+hu'no wonyo hwasoho. K+ko An+tuye hungkuno wolonet+hwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulont+fi kakimo wae yao'mentohofofoho.

A'amu simeho hi'ntnnono ane sohwo t+mpi'nyo hwafoho.

35 Oso hwe t+mpi'nyo emmojo sohomo hwe engo sohwa tajo anggo somta'ni wae yao'mentohofoho so'no Jisas upa'nonto oso hwe sohumne'no t+p+hwononto ulimento, K+ko A'amufe Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono luyalokuno.

36 Ose ulahon+ngki ulimento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo t+hwolo. K+ko yoloho ntohojo'no ngko kakimo simeho hi'ntnnono uy+monnoho.

37 Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, K+ko nto nohon+ngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno.

38 Ose ulahon+ngki kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngko simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisasiye yofe ho'noma'mentisofoho.

39 Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ulimento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheso a'amu olo hwaho loponjofe yahino somo yano ilofone pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu An+tuye yahino yo'mayo so'no nto t+pema'ment+hwone so'no nakwo huno hwap+ngo'nj+nwoho. Nom'ne huno songo

típemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo tímpi'nyo'ní'maho. Ose líwo'níngkohofoso hófíko tímpi'nyo hwafoho. Hófíkoé tímpi'nyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmentohono. I a'amu Anítuye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'njí'maho lontífe oso a'amu hófíko tímpi'nyo pa'nyo ko huhwo hófíko huno wopíngo típemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko honíngkano ito'nohino somo hófíkimo utíhwamonji pmentoho so'no hófíko huno wopíngo típemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hófíko tímo honyofoho.

⁴⁰ Ose ulahoníngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasi'njo mofonepo humamentohofoso sohwa oso hungkuno hisomo upa'nontífi Jisasi'mo ulímentohofi, Nakwo sohwna'ni tímpi'nyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno.

⁴¹ Ose ulahoníngkofi Jisas ulímento, Sekwo ole lontífi jontentesi, Nakwo Anítumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'ní'maho. O'lo, nakwo a'amu tímpi'nyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lontífi jontentesi sekwo sekwoe honíngkano wonyo somne'no tohino momapitnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo Anítuye yahino somne'no huno hwapíngon'jo hwona'nyoho. Nakwo tímo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe honíngkano wonyo somne'no tohino nomapitne hwasoho. Ose ulímentisofoho.

10

Yahu 'sipsip' ílojo'ne pahnnímo hungkunofoho.

¹ Jisas nohumanto ulímento, Ngko hungkuno nehópi'nohino waselímonne'no yohono. A'amu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'njo sohwo kako nom'nepo kotasyíhwosi swoso sohwo kako hufo'ne hweho.

² Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'níngkiso hweho.

³ A'amu kuso sopo mokosyohumawo'níngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohmo uhwoníngkuhwosi wohwosampo'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehómi hópi'nonohinoso hófíkoé yofe anga'no anga'no ulíhwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'níngkuji kakwo'yohwo sohmo tífi uníngkoswantífeho.

⁴ Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ípemaswonto kako símo'mo upehoníngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'níngkuji tífi uníngkowantífeho.

⁵ Yahu hiso hófíko a'amu nom'nehumo miníngkafitnehofo. Hwapíngoso hófíko mampaho nom'ne kengo upa'níngkuji híyaso'mo wowantífeho.

⁶ Jisas oso pahnnimo hungkuno ko ulahonngki a'amuso hofiko hwapingo ne so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wopingo hweho.

⁷ Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko yahu mehomife hoku'yo hwo'nyoho.

⁸ A'amu ngko m'mofape sohontajo i'mofapmmentohofoso hofiko hufo'ne i'mofapmmentohofofoho. I oso'no nje yahu mehomi neso osohwafe mampaho somo haloho maposo'njofoho.

⁹ Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo nu'manto kako hoku'yo sohwo'nimo noswahonngki ngko oso a'amu somo wopingo nomokosyohumahm'me'no kako wopingo ne'no nohumantihwonefoho. Oso a'amu somo kakoe wonyo somjo tohino somta'ni usihutofoma'monnoho. Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswapihwosi ihwosi wosopayo wanimontonoho.

¹⁰ A'amu hufo'nohinoso hofiko siki mapifitnnehofoho. O'o, hofiko yahu hufo ikuji wofonjasyantife'nofoho. Nihu'no wonyo umokantife. I oso'no ngko nje yahu mehomi somo songo ne'no humayoso uyimonji pmmentohe hwo'nyoho. Yo'mayo tango nje mehomi somo ko u'masoso hofiko nje ahomo humawo'nngkohoho so'no hofiko simeho wopingo engo yamo'nnyofoho.

¹¹ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopingo hwo'nyoho. A'amu yahu mehomi mokosyohumayo wopingo sohwo huno ole syafisiwo'nngkiso, Nje mehomi poyo nope'nifitnoho lonji ngko hofikimo ufo'mayo'ne wape'nimonnoho.

¹² A'amu hamniyoho syoho'nohini iwo'nngkiso sohwo kako yahu somo nomokosyohumentanngki sikijo nopahonngki a'amu huhwo sohwo kako hiyaso li'mofiwo'nngkiso hweho. Hwapingoso kako yahu mokosyohumayo hwapingo hwo'maho. Kakwo'yohwo hwo'maho. Oso'no sikiswojo sohwo kako yahu somo toho lofototo'meefahonngki yahuso hiyaso humpewo'nngkohofofoho.

¹³ Hwapingoso oso a'amu huhwo sohwo kako hamniyoho'nohini syoho iwo'nngkiso hweho. Kako yahu somne'no huno mosyafisiyo'nji iwo'nngkiso hweho.

¹⁴⁻¹⁵ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopingo hwo'nyoho. Nje Mphwo kako ngkine'no huno uyalokunjoso ngko kakine'no huno niyohoho. Oso pa'nyoso

ngko nje mehomi ne somne'no huno nto'no niyohoho. Hofiko ngkimo huno nto'no uyohoho. Nje mehomi somo ufo'mayo'ne ngko poyo wape'nimonnoho.

¹⁶ Nje mehomi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyo-ponoho. Oso hiso'nji ngko uti'ma'mo hofiko nje mampaho somo haloho wopectifeho. Oseso oso yahu nom'ne so'nji nem'no afa'no umo'nantifeho. Hofikoe mokosyohumayo sohwo kenga'nohino hwo'nyoho.

¹⁷ Ngko nje yahu mehomi somne'no poyo pe'nimo ngko apa'no songo wolika'monnoho. Ose yalokwe so'no nje Mpohwo kako simeho engo ntopalofoho.

¹⁸ A'amu fihwo kakoe huno mta'ni mofonjonisyanehoho. O'o, ngko nje mehomi lomo ufo'mayo'ne poyo wape'nimonne'no yohono limentohe so'no hofiko ngkimo wofonjonisyantifeho. Nje Mpohwo kako olo hilo so'no ntonto kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'no ngko poyo pe'nyo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho. Ngko apa'no songo likafo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho.

¹⁹ Ose ulahonngki a'amu Jutaso oso hungkuno homo somo upa'nontifi apa'no hotito'mentohofofoho.

²⁰ A'amu fehohnjo pi'nngoso ole hnnimentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehunnamofiso'no kako ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo.

²¹ I oso'no a'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amu towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofiko a'amu timpi'nyo somo wopngo umokumontolaho. Awonoho. Ose hnnimentohofofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimne'no mango-hwa imo'nimentohofofoho.

²² Oso ango Jelusalem sopo nom'ne Sikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofapmmentisofoho. Oso Sikuno Engoso hofiko hohonta Anituye tajo ango engo somo hano hwosayo'ne huno syafisiyo'nefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjohontanoho.

²³ Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mempo ango hiso Soulomoun'yefoho liwo'nngkohofofoho.

²⁴ Jisas osopo hano emoyontanngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo ehofomokomantifi ulimentohofi, Nakwo jije hwapingo so'no huno akwe'no syafisyihwoneso yolohoso ntohonta wonalimonnto. Anitu ngko hwe uhwatimonnoho nalimentiso sohwsilaho. Yoloho fonaso.

25 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Yolohoso nto sel+mentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho wop+ngo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'n+ngkohe somo sekwo nuhwon+ngkuji An+tu uhwat+mentiso lohweho likutnnesohilo.

26 I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwas+i'maho. Oso'no sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

27 Nje yahu mehomiso hofi+ko nje mampaho nupa'nont+fesofeso ngko hofi+kine'no huno nyahon+ngki hofi+ko ngkimo t+fi nn+ngkap+wo'n+ngkohofofoho.

28 Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso uy+mentohefoho. Oso'no hofi+ko t+kanomo mafitnnefoho. O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae meen+mofonefoho.

29 Hwap+ngoso mehomi hiso nje Mpohwo An+tu sohwo kako ngkimo ntapmmentisofoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefoho.

30 Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.

31 Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi+ko Jisas+mo wofonjasyano lont+fi sojo ma'mentohofofoho.

32 Sojo nomahon+ngkofi Jisas ul+mento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wop+ngo pi'n+ngo iwo'n+ngkohe somo sekwo uhwon+wo'n+ngkohofo so'no syoho ntisomne'no wofonjon+syant+fe'no yohoho.

33 Ose ulahon+ngkahon+ngki hofi+ko ul+mentohofi, Nakwo j+je syoho wop+ngo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuy+hwono. O'o, k+iko An+itune'no sitofo ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. K+iko a'amu olo hwaho lopo nta'n+ngo hwosoho. I oso'no k+iko ole nalohino, Ngko An+tu hwo'nyoho nalohino hwosoho.

34 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sekwoe hon+ngkano hungkuno somo an+tu kako nom'ne hwe engo sohwanne'no ole ul+mento, Sekwo an+tu hwasoho.

35 I nakwo huno ole nayohoho. An+ituye hungkunoso ne'njofoho. Oseso An+tu kako oso a'amu kakoe hungkuno uy+mentiso huhwo sohwo sekwo an+tu hwasoho ul+mentisoso hungkuno nehopeho.

36 I oso'no ngko An+tu n+hwat+mentiso sohwo'ni ngko An+ituye hwomu hwo'nyoho sel+mentohe so'no sekwo An+itumo sitofo ulalokuno eso peho'ne ntant+kwofo.

37 Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo no-hon+ngkuji+manji sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono montape'njo uyant+feho.

³⁸ I oso'no ngko nje Mpohwo Anituye syoho yalokweno. Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohon+ngkuji oso syoho imesomo simeho hi'ntnnono uy+fitnnefoho. Ose ifijo'manji sekwo huno wop+ngo ole wosyof+syant+feho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no Anituyoho wosyon+fyant+feho. Mpohwo ngkimo n+humaho. Ngko Mpohumo humaleno.

³⁹ Ose ulahon+ngki hofi+ko Jisas+imo impe untofano lontifi ko imentohofoso Jisas kako hofi+kimo uli+ko'manto umentisofoho.

⁴⁰ Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Joun kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho. Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho.

⁴¹ Osopo Jisas kako nohumentan+ngki hwe moya'mi pi'n+ngo engo hofi+ko kakimo u'mantifi hnn+mentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno olo hwe lohune'no nal+mentisoso ne imo'n+ngkohoho.

⁴² Ose hnnontifi hwe moya'mi pi'n+ngo engoso hofi+ko oso hiso'no Jisas+imo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'n+mentisofoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani sopo nohumanto mnokino engo t+pema'mentisofoho. Oso ango hopo sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe ango-ponoho.

² Oso a'mu Maliya hisi kako t+fi no'mo nakwoe hwe engo Jisas+ye sifemo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sosayo usi+po'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako Maliyafe kon+ngkwa'wehweho.

³ Oseso Lasalos kako mnokino t+pemahon+ngki kaisifa'u siko Jisas+imne'no hungkuno ole lihwat+mentisi, Hwe Engofo, jje n+ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose lihwat+mentisiyefoho.

⁴ Lihwojahon+ngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu somo ul+mento, Olo mnokino loso n+hu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyoso ut+hwa'nyopo uhwonyo'nefoho.

Anituye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ulimentisofoho.

⁵ Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalosjontnne'no simeho engo uyimentisofoho.

⁶ Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango humamentiso sopo nom'ne sikuno hufa'u humamentisofoho.

⁷ Sikuno hufa'u memjaofahonngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya Lasalosiyee ango sopo asomo wosihwano.

⁸ Ose nelahonngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, a'amu Jutiya sponjo hwe engo sohwa hofiko kikimo sojo woku fonjantifi imalofo sopone'no kiko asomo wosihwantane'no lonalohino.

⁹ Ose ulahonngkuhwoni Jisas kako pahnnimo hungkuno kakoe sikuno syoho iyo'ne ole nalimento, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo a'amu hofiko hano emoyikujoso mopiwahupitnehoho. Hwapingoso hofiko olo hwaho lponjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonalokwofo.

¹⁰ I oso'no a'amu hofiko sikwo'mjoho'mo hano emoyontifi hofiko piwasyiwo'ninkohofofoho. Hwapingoso pomponaho anefoho. Oseso nje syohomne'no Anitu pomponaho ntopalokuso somo simeso mopiwahu'mnehono.

¹¹ Ose nalonto tifi ole nalimento, Sekwo upa'nimno. Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto foyawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo ulikofamne hwo'nyoho.

¹² Ose nelahonngki kakoe inomokomoyo sohwna'ni ulimentihwoni, Hwe Engofo, kako saho nehopi foyaweso'manji kako wopingo umo'nimontonoho. Ose ulimentihwonefoho.

¹³ Jisas kako Lasalos poyo nto pe'nimaho huno ose ko uyahonngki saho foyaweho nalimentiso so'no inomokomoyo sohwna'ni nakwo nakwoe hunoso ole syafihu'mentihwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi foyowentanngki nalohoho syafihu'mentihwonefoho.

¹⁴ Oso'no Jisas kako yoloho ole nalimento, Lasalos sohwo poyo nto pe'nimaho.

¹⁵ I sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifitnne'nji Lasalos kako poyo pe'nimaso sopo ngko mohumayoso wopingofoho nningkohoho. I oso'no olohonta kako poyo pe'nimaso sopone'no wosihwano.

¹⁶ Ose nelahonngki Toumas hufa'u mehomi imo'nimentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo sohwna'nimo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu Jisasimo sojo'nji wofonjasyano lontifi yalokwofo spono

noho wosihwano. Nakwo Jisasi'nji poyo umo'nano. Ose nelahon'ngki nakwo Jisasi'nji simentihwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulikafihwosi songo ne'no humayo'ne hwapingo sohwo Jisasi'yoho.

17 Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo si'mofonto kako hon'ngkanopo lohofahon'ngki a'amuso hofiko ulimentohofi, Lasalosiyeye pijafoso sokimomo ne'no nowentan'ngki sikuno osofosofahu'no memjao'masofoho. Ose ulimentohofofoho.

18 Oso ango Mpetani sopo ango Jerusalem mofoneponoho. Hon'ngkanoso sawemopo'maho, hufa'u si'hune kiloumitaponoho.

19 A'amu Juta pi'n'ngoso ango Jerusalem mta'angoso hofiko Mota'nji Maliya'njiyepono kon'ngkwa'wehwo pe'nimentiso so'no hofiko sikoe simeho wopingo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofofoho.

20 Mota kako hungkuno ole upa'nimento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisasi'mo hon'ngkanopo uswo'n'ngkahon'ngki Maliya kako angomo humohumantisofoho.

21 Mota Jisasi'mo uswo'nonto Jisasi'mo ulimento, Hwe Engofo, kiko olopo humantontentesi nje n'ngkwahwo poyo mape'n'ngkuhwonesohilo.

22 I oso'no ngko huno niyohoho. Kiko yo'mayo so'no Anitumo jomo ulisoso kako yo'mayo kiko ihneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

23 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oso'no jije n'ngkwahwo apa'no songo wolika'montonoho.

24 Ose ulahon'ngki Mota ulimento, Ngko huno ole niyohoho, Sikuno ae'uyo somo a'amu likapijo sohonta Lasalos huhwo nolikafone hweho.

25 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko a'amumo apa'no songo ulikafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwapingo hwo'nyoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho.

26 A'amu hofiko olo hwaho lopo songo humalofoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko poyo mape'n'fitnnehofa. Olo hungkuno kilalokwe losomo simeho hi'ntnnono luyalokuno.

27 Ose ulahon'ngki Mota kako Jisasi'mo ulimento, Ou Hwe Engofo, kiko Kilais sohwo, Anitu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwsopo'monnoho nalimentiso sohwohne'no ngko kikine'no simeho

hi'ntnnono kijahopohono. Kiko Anituye Hwomu Kilais hwosoho.

Jisas kako humotaho limentisofoho

²⁸ Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahon'ngki Maliya kakimo u'mahon'ngki Mota hofiyoka ulimento, Nekwoe Letihwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho.

²⁹ Maliya ose upa'nonto komo'no mokolikapo lohofonto Jisas'yepono umentisofoho.

³⁰ Jisas kako angone sopo m'mofapmmentisofoho. O'o, Mota uswo'n'mentiso sopo humohumantisofoho.

³¹ A'amu Jutaso hofiko Maliya'nji angomo nohumantifi Maliyamo simeho tango uyoso'no kako'nji humohuman-tohofoso hofiko kakimo uhwon'ngkohofoso kako komo'no likafonto mempono nto poswahon'ngki uhwonontifi hofiko kakimo uhwonontifi hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Kako kon'ngkwa'wehwoe pijafo ho'nahumalofosopono humotaho walimonjitikeno ose syafihu'mentohofofoho.

³² Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'nowento Jisasimo uhwononto kako Jisas'ye sifiki'nyo'mo hwomtame ehumanto ulimento, Hwe Engofo, kiko olopo humantontentesi nje n'ngkwahwo sohwo poyo mape'n'ngkuhwonesohilo.

³³ Jisas kako Maliya humotaho lontan'ngki uhwononto uhwon'ngkisosoa'amu Juta kako'nji humahwofoso humotahonto mjolimiwahon'ngkofi uhwononto kako kakoe simeho tango uyahon'ngki

³⁴ ulimento, Sekwo ntimo ho'nahumalofoso. Ose ulohon'ngkahon'ngki ulimentohofi, Hwe Engofo, kiko nopohoji uhwona.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako humotaho limentisofoho.

³⁶ A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaholontan'ngki uhwonontifi hnnimentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohomo simeho mikunimposo uyimojo hweho.

³⁷ I a'amu nom'nihwa ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu timpi'nyo somo wop'nggo umokumentiso hopaso kako Lasalosimo ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'n'ngkuhwonesohilo. Sitofohungkuno ose hnnimentohofofoho.

Jisas kako Lasalosimo apa'no songo ulika'mentisofoho.

³⁸ Oseso Jisas kako simeho tango engo apa'no uyahon'ngki Lasalos'ye pijafo ho'nahumentohofosopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalos'ye pijafo ho'nahumentohofosokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomantifi pijwahu'mentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hopo sopo nohumanto ulimento, Olo sojo pijwohumalofu loso wae feeopmno. Ose ulahonngki hwe poyo pe'nimentiso sohwoe konanisi Mota ulimento, Hwe Engofu, kakoe pijafu ho'nahumalohwoneso oso sikuno osofosofahu'no nto memjao'masoso kakoe pijafoso pisakino'njofoho.

⁴⁰ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Olohonta nto kilohefoho. Kiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntapiso'manji kiko Anituye yokumpohn'nyoso uhwonmonnoho. Ose nto kilohefoho.

⁴¹ Motamo ose ulahonngki hofiko sojo ewafu engo mehwsomppeehumentohofofoho. Nomehwsompesyahonngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto a'amu kakoe mampahu upa'nyo'ne ole ulimento, Nje Mpohwo sohwo si kiko nje hungkunomo haloho nipewo'nngkino sohwohne'no ngko isamoyoka kilalokweno.

⁴² Ngko huno niyohoho. Kiko engolopohamo nje hungkuno jomo kil'wo'nngkohe somo nupa'n'wo'nngkino hwsoho. I oso'no olo a'amu oloponjo lohokwofu lohwa kiko ngkimo olo hwaho lopone'no nihwatimentohino so'no simeho hi'ntnnono uyifitne'enji kilalokweno.

⁴³ Ose ulikwato lohofontu joho mohm'no ulimento, Lasalos kiko nohu fusyape.

⁴⁴ Ose ulahonngki a'amu poyo pe'nyo sohwo nolikafontu swapmentisofoho. Kakoe sife aho hwapife nano popontifi kakoe simo'mango hi hwapife ifohumppeehumentohofu sohwo hi'nji swopahonngki Jisas ulimento, Yo'mayoso misihuto'meefikujo'no wopaweno. Ose ulahonngki hofiko kakoe hungkunomo inngkamentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Matiyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ A'amu Juta hwe moya'mi pi'nnggo fehohnjoso Maliya'nji humamentohofoso Jisas kako oso hiso imentiso somo uhwonontifi hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴⁶ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwafe angopono asomo nowentifi yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu Falisi sohwa mo tokoyo'ofu imentohofofoho.

⁴⁷ Ose yahonngkofi a'amu Falisi sohwanji a'amu yofe engo'njo taju ango syoho'njo sohwanji hofiko a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwa mo uswo'nontifi hnnmentohofi, Nakun pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'nngkiyohofoso yalofoho. Pipi pijwaofanehwono.

48 Nakwo kakoe yahino losomo mopijwaofe'manji a'amu hopi'nonohinosa hofiko kakimo simeho hi'ntnnono uyikui kakimo tifi in'ngkafitnoho. Ose ikujo'no'manji a'amu Loum nakwoe hwaho nemokosyohumawo'n'ngkohoho so-hwa nonahon'ngkuji huno ole wosyofisyantifeho. A'amu Juta hofiko nakwoe hungkunomo enjwa'mo mohumunyofoho. Ose syafisyikui hofiko nakwoe tajo ango engo somo wonyo umokantifeho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'nimo wonyo wonemokantifeho.

49 Ose hnnontifi hwe fihwo hofiko'nji humamentiso sohwo kakoe yofeso Kaiyofasyoho. Oso soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo sohwo umokosyohumayo'ne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nolikafonto ulimento, Sekwo huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo.

50 Sekwo olo a'amu losoku huno'maso kuyoho. Nakwo a'amu Juta hopi'nonohino hn'nimo a'amu Loum sohwa wonyo peho'no wonemokantifito. O'o, yahino ito'nohinosa olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.

51 Oso hungkuno ulimentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amu tajo ango syoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no Anitu oso huno hiso uyimentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amu Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'n'montonoho eso ulimentisofoho. Ose ko ulimentisoso oso hungkuno Kaiyofas ulimentisoso a'amu ango'meemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho.

52 O'o, Anitu kakoe mehomi ango'meemjo hn'nwi temtifofo anga'nohino hopa imo'n'fitne'no pe'none'ento Anitu oso hunoso Kaiyofasimo uyahon'ngki ulimentisofoho.

53 Oso a'amu huhwo sohwa Kaiyofas ulimentiso sikuno somta'ni oso hungkuno Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno loma'mentohofofoho.

54 Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amu Jutafe timo sopo hano memmentisofoho. O'o, kako oso hwaho hopo sopo uliko'manto kako nom'ne ango Efilaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji umentihwonefoho. Oso ango Efilaim a'amu mohumunyo mofone sopo molinyoponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo sohwo'nnonji humamentihwonefoho.

55 Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engof * mofonepo umo'n'monto imentisofoho. Oso'no oso Sikuno Engo mmo'nyo sohonta a'amu ango'meemjoso

* 11:55: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

ango Jelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofiko hofikoe honingkano hungkuno ito'no iningkayo so'no hofikoe he yo'mayo mijo yojujosy+hwasi nto'no wehumano lontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo ose ihwasi'manji nakwoe honingkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafisyontifi simentohofofoho.

⁵⁶ Hofiko nosi'mofontifi Jisasimne'no tipeentifi tajo ango engo somo uhu'mokontifi hofiko ole hnnimentohofi, Olo Sikuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolikeno. Ose hnnimentohofofoho.

⁵⁷ Hwapingoso a'amu Falisi sohwanji hwe engo sohwanji hofiko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole lontifi, Sekwo Jisas humentahoningkuhwosi uhwonngkuji nowenet+map+kujo'no nakwo huhwo sohomo impe untofano. Ose ulimentohofofoho.

12

*Maliya kako Jisasiye sifemo hwone mijo sohumentisofoho.
(Matiyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentanngki Jisas kako ango Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos kako poyo pe'ningkahonngki Jisas kako ulika'mentiso sopo umentisofoho.

² Oso ango Mpetani hopo sopo i'mofiwahonngki Jisasimne'no wosopayo engo iloho yontifi Mota kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento hu'mmentisofoho. Jisasi'nji a'amu nom'ne so'nji Lasalos kako huhwo'nji hofiko nohumantifi wopayo nimentohofofoho.

³ Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasiye sifemo sisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sifemo sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopingoso ango homo somo ehuhnnaloho'mentisofoho.

⁴ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isikaliyout kako Jisasi'mo fonjasiyo'ne tokoyo'ofe iyo'ne sohwo oso homo somo uhwononto ulimento,

⁵ Oso mijo wonyoangkafoso kako peho'no sisyooho. Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontifijontentesi

* 12:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

hamniyoho m+kun+mposo a'amu hamniyoho syoho'njo so-hwo soswo anga'nohino somjo hamniyoho hopi'nono ne-jap+kuji nakwo a'amu umofonyo iwo'n+ngkohoho somo uy+hwanesohilo.

⁶ Ose ul+mentisoso kako a'amu umofonyo iwo'n+ngkohoho somne'no huno nehopi syaf+syonto ul+mentiso'maho. O'o, kako hamniyoho hufo imojo so'no ul+mentisofoho. Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo hano emoyon-tan+ngkukwone Jutas Is+kaliyout sohwo kako nakwoe ham-niyoho ipofu mokosyohumante somta'ni hufo imojo hweho.

⁷ Oseso Jisas ul+mento, Olo a'musi kako olo ntohofiso loso'no kakoe syohofoho. Sekwo t+mo'nohino uhwonto-humamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumen-tan+ngkuhwosi. Ngko poyo imo'n+me sohonta nje pijafomo nto'no en+syohumaniyoho.

⁸ I a'amu umofonyo iwo'n+ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n+ngkohofofoho. I oso'no ngko sekwo'nji humaleso s+kuno moi'wo we'enepi umo'n+montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop+ngo ntohofo'ne s+kuno pi'n+ngo mauyoho.

A'amu tajo ango syoho'njo sohwa hof+ko Lasalos+mo fon-josyane'ent+fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

⁹ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n+ngoso Jisas ango Mpetani sopo humaho upa'nont+fi oso pone'no womentohofofoho. Hof+ko Jisas+mnenohini uhwonant+fi womentohofo'maho. O'o, Jisas kako Lasalos poyo pe'n+mentiso sohomo ul+ka'mentiso sohwo huhwo'njimo uhwonano lont+fi womentohofofoho.

¹⁰ Oso a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hof+ko oso hiso uhwonont+fi hof+ko Jisas+mne'nohini mtito'mentohofo'maho. O'o, Lasalos huhwo'njimo fonjosiyone mtito'mentohofofoho.

¹¹ Hwap+ngoso a'amu Juta hwe moya'mi pi'n+ngoso hof+ko Lasalos+mne'no huno pi'n+ngo syaf+syont+fi a'amu tajo ango syoho'njo sohwo ul+ko'mant+fi Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uy+mentohofofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Mat+yu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Oso ango Jerusalem hwe moya'mi pi'n+ngo engoso oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo † somo uhwonano

† 12:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

lontifi simentohofofoho. Oso hopo sopo nohumantifi upa'nimentohofoso Jisas kako mo'nngkanta Jerusalemne'no wapmmontonoho upa'nimentohofofoho.

¹³ Oseso hofiko yo'mayo wokoso wopingo wopingoso nomotawentifi Jisasi'mne'no honngkanopo hontohumentohofofoho. Nohontohumantifi Jisasi'mne'no joho ole limentohofi,

Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wopingo'nohino hweho.

Olo hwe lohumo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Nakwo a'amu Isilael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.

Ose limentohofofoho.

¹⁴ Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notipemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto simentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.

¹⁵ Sekwo a'amu anga Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho senngkuhwoloho.

Uhwonimno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.

Kako yahu *toungkipo* nokehumanto sopalofoho.

Oso ifalifaliyo hohonta mt+'mokumentohofofoho.

¹⁶ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mt+'mokumentohofoso'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kako ahwomomo simentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafihu'mentihwoni yo'mayo wopingoso Jisasi'mne'no oso sikuno homo somo a'amu uloho'mentohofoso'no huno ikwesyafihu'mentihwonefoho.

¹⁷ Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'nimomo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'ningo engoso Jisasi'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalosimo joho ulonto nulikofahonjoso hofiko uhwonimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko nom'ne a'amu pi'ningo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutihwamentohofofoho.

¹⁸ Oseso hwe moya'mi pi'ningo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontifi oso a'amu hiso Jisasi'mo honngkanopo uswo'nimentohofofoho.

¹⁹ Uswo'nngkahonngkofi a'amu Falisi sohwa hofiko nuhwonontifi simeho tango uyahonngki ole hnnimentohofi, Ihwoni, a'amuso hofiko nakumne'no huno mosyonefisyalokuyohofoho. O'o, a'amu anga'meemjo hopi'nonohiniso hofiko nakumo

nosikwojonaofontifi Jisasimnohini inomokoho'nawotofo. Ose hnnimentohofofoho.

A'amu Ngkilik fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo uhwonano lontifi imentohofofoho.

²⁰ A'amu pi'ningo engoso sikuno iyoho humayo engoso uhwonano lontifi ango Jusalemne'no Anituye yofe ho'nomayo'ne simentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngkilik fehohnjo hi'nji simentohofofoho.

²¹ Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofiko Filipimo u'mantifi ulimentohofi, Hwe engofu, nakwo Jisasimo uhwonano lontani sahophwone hwona'nyoho. Ose ulimentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpetisaita mta'ango hweho.

²² Filip kako hofikoe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entilumo ulahonngki siko Jisasimo u'manji oso hungkuno hiso ulimentisiyefoho.

²³ Jisas kako sikimo ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nimo apa'no songo likahm'mo nje yofe engo mayo'ne sikunoso mofonepo nto i'mofapohoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi piso nihu'nahone uyimontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne timo sahophwosi ne pi'ningo umomontonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini huno syafihu'nonto kakoe yofe'nohini ho'noma'nwo'nngkiso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'nngkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no huno mosyafihu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini syafisywo'nngkiso sohwo kako poyo pe'nngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso notipemane hweho.

²⁶ Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofiko nje inomokomoyo umo'nano lifijo'manji siko nuhusisi hofikimo ole ulinyo. Hofiko ngkimo wonnngkopantifi'manji oyonimno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofiko ngkimo tifi nningkapwo'nngkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hofiko wohumapife. Nje syoho ntohofiyo ne somo Mpohwo Anitu sohwo kako hofikimo uhwonngkuhwosi kako hofikoe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Hofiko A'amufe Hwomu sohomo woho'nomapife.

27 Jisas kako nohumanto ulimonto, Nje simeho tango mikunimposo niyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo ulimnehono. Nje Mpohwo sohwoosi olo tango engo ngkimo woni'ma'monto iso losomo kiko wae yanimotnnehino. Ose ulimnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmmento-hono.

28 Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulimo, Mpohwo sohwoosi olo a'amu hopi'nonohino loso hofiko jije yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso hofiko ngkimo ntap+fijo'manji noho wontapife.

Jisas ose ulahoningki mampaho ahwomo mta'ango ole ho'nimonto, Ngko oso hwaho sophone'no kuhwotimontohe sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonontifi nje yofe ho'nonimamentohofofoho. I kiko poyo imo'ninkohoho'no ngko apa'no songo kilika'me sohonta hofiko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwonngkuji nje yofe apa'no noho'nonimapitnefoho.

29 Ose ho'ninkahoningki hwe moya'mi kako'njo mofonepo humohumantohofoso oso mampaho hiso upa'nontifi a'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, Ahwomo yoka ho'ninkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

30 Ose hnninkahoningkofi Jisas hofikimo ulimonto, Olo mampaho ho'ninkiso loso ngko upa'nyo'ne ho'ninkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'ninkisofoho.

31 Oso'no olohonta Anitu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu hwahoponjo yiwoninkohoho so'no yano ulofihwoso'no hofiko hofikoe wonyo somjo tohino mayo'nefoho. Olohonta Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho mokosyohumaso sohwoe yokumpohn'nyoso wae wee'montonoho.

32 Ngko olo hwaho lopo nohumentanimo a'amu hofiko ngkimo iyo hwojiyahofiku'nnyo yokintaho sopo monhumatipijo sohonta ngko a'amumo wohu'mema'monnoho.

33 Oso hungkuno ulimentisoso a'amu somo ngko poyo imo'nimne'no honinkano umofitihwamo lonto kako oso hungkunoso ulimentisofoho.

34 A'amu huhwo sohwa upa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Kiko poyo umo'nimonnoho lalohino. Nakumo Anituye hungkuno ole nalimento, Oso hwe Anitu a'amu ufo'mayo'ne uhwosopomentiso sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho. I oso'no kiko A'amufe Hwomu sohwoi'manji iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo womonhumojantifeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tihwolo.

35 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Sekwo olopo nohumentan+ngkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo lopo wolasehumontonoho. Nolasesy+hwo'so'no sikuno wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyohwoso'no pomponahopo fosyohumamno. Sikuno semenoho. A'amu sikwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.

36 I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentan+mo sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tifi nningkap+fijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantifeho. Ose ul+kwato lohofonto Jisas kako hof+kimo ul+ko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi pi'n+ngoso Jisas+mo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

37 Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ko yahon+ngki a'amu Juta pi'n+ngoso simeho hi'ntnnono muy+mmentohofofoho.

38 Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohumo Anitu uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo simeho hi'ntnnono tihwo wonejapmmontolo.

Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso Hwe Engo ihwoso'no ne'njofoho eso tihwo wonal+montolo.

Aisaiya hohonta ose mt+'mokumentisofoho.

39 Oseso a'amuso hof+ko Jisas+mo simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwap+ngo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mt+'mokumentisoso olenoho.

40 Anitu kako a'amuso nohon+fitnnoho syaf+syonto hof+koe t+mo upijiy+mentisofoho.

Anitu ngkine'no huno nto'no ikwesyaf+hupitnnoho syaf+syonto hof+koe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.

Anitu ose uloho'mentiso so'no hof+ko hof+koe hon+ngkano wonyo somta'ni ikinjaof+kuji ngkiyepono pont+fijontentesi ngko hof+kimo wop+ngo umoku'mnesohilo.

41 Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwon+mentisoso K+laisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso K+lais+mne'no l+mentono.

42 A'amu Jutafe hwe engo pi'n+ngo sohwa hof+ko Jisas+mne'no simeho hi'ntnnono ko uyahon+ngkofi hof+ko a'amu Falisi sohwanne'no iyoho un+ngkahon+ngki

hofi'ko Jisasimne'no hungkuno yolohoso molijwaofe'njo imentohofofoho. Hwapingoso ole syafi'hu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofi'ko nakumo Anituye tajo ango somta'ni wae enamopitnoho lontifi molijwaofe'njo imentohofofoho.

⁴³ Anitu hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyonte so'no hofi'ko huno mosyafi'hu'mmentohofofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyontife so osomnohini syafisyontifi inngkamentohofofoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino somo yano ilofo'ne hungkunofoho.

⁴⁴ Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, A'amu fihwo simeho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no lonhwatimentiso osohwo huhwo'ntne'no ntopantofoho.

⁴⁵ A'amu ngkimo timo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino monehonantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho.

⁴⁶ Ngko olo hwaho loponjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofi'ko sikwo'mjoho'mo mohumafitne so'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upa'nngkuhwosi hungkuno homo somo tifi minngkayo'njo sohomo ngko kakoe yahino somne'no tohino muyimnehono. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwonimaho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni ishutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁸ I a'amu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo tifi minngkayo'njoso hofi'ko hofikimo hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyohohi'nyohohi. Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto lijwasemo'mentohe hiso hofikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho.

⁴⁹ Hwapingoso yo'mayo hungkuno seliwo'nngkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso lijwasemofone ntahonngki selalokweno.

⁵⁰ Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwoe hungkunomo tifi inngkaweso sohwo kako songo ne'no humantihwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno

hopi'nonohinosa Mpohwo ntiwo'n'ingkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe sifemo mijo yoma'mentisofoho.

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n'ingka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uyimento, Mo'n'ingka ngko olo hwaho lopo uliko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono wasimne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho loponjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulofwo'n'ingkohoho somo Jisas kako hitoho mikunimposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan'ngki kakoe poyo imo'nyo sikunoso i'mofapmmentisofoho.

² Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nohumentani sikuno'nji wopayo nontan'ingkuhwoni Seten kako Jutas Isikaluyout Saimoun'ye hwomu sohumo olo hunolo nto uyimento, Kiko Jisasimne'no tokoyo'ofu uyimonji yalokunoso olohonta olo sikwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.

³ Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uyimento, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinosa ngkimo enjwa'mo nto ho'nani'humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uyimento, Nje Mpohwo kako olo hwaho lopo nihwatimentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nosimnefoho. Huno ose uyimentisofoho.

⁴ Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwo kako nolikafonto kakoe nem'no manji'mofo wae yaofonto kako sosayo sipo'nyo nomanto kakoe simehopo nano mtitofahinmentisofoho.

⁵ Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwna'niye sifemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sipo'nyo kakoe simehopo mtitofahinmentiso so'nji sosayo nasipo'mentisofoho.

⁶ Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahon'ngki Pita ulimento, Hwe Engofo, kiko nje sifemo mijo uyon'ima'monntaho.

⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Olohonta olo kilohofalokwe loso kiko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangku kiko huno wakiy'montonoho.

* 13:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nje sifeso mijo niyan'mahotoho. N'ihu'no ngkilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko j'je sifemo mijo miyokumaso'manji k'iko ngko'nji mohumayo'ne hwosoho. K'iko nje syoho mantohofiyo'ne hwosoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Saimoun Pita komo'no ul'imento, Hwe Engofo, ose'manji nje sifemnohini yon'mahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fiyon'maho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, A'amu fihwo kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'n'ngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sifemnohini mijo yomo'n'ngkuhwosi kiho ane'njo wohu-mamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwasi anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwasi kiho ane hwasoho. Ose ul'imentisofoho.

¹¹ Hwap'ngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofu yone sohune'no huno uyahon'ngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ul'imentisofoho.

¹² Oseso Jisas hof'koe sifemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofu apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nal'imento, Ngko sekwoe sifemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto lasey-ohoho.

¹³ Ose ulonto ul'imento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonet'ihwayo hwosoho. Nakwoe Hwe Engo hwosoho nt'wo'n'ngkohof'ihwasoho. Oso hungkuno nt'wo'n'ngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohinoho.

¹⁴ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno meselut'ihwayo sohwo'ni ngko sekwoe sifemo mijo yosema-hono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho likuji nom'ne a'amu sofe sifemo mijo miyomapitnnoho lonji selohofohono. Oseso sekwo sohwasi sekwo nom'ni hwafe sifemo mijo y'maof'ikuj'o'no hof'iko sekwoe sifemo uyosemap'ife.

¹⁵ Olo selohofuhe yahino loso nto set'ihwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno.

¹⁶ Ose ulonto ole ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Upa'n'mno. A'amu fihwa hof'iko nom'nihwoe syoho ulohofiy'wo'n'ngkohoho sohwa hof'iko hof'ikoe hwe engomo muyakolopitne hwafoho. A'amu fi-hwa hungkuno motawowo'n'ngkohoho sohwa hof'iko a'amu lihwat'imentiso sohomo muyakolopitne hwafoho.

¹⁷ Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohofuhe so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwap'ngoso huno waseyono. Sekwo nom'ne hwamo ulohofoso ngko

selohofohē hopaso ifijo'manji sekwo simeho wopingo wasemo'nimontonoho.

¹⁸ Ose ulonto ole ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohwhanne'maho. Ngko sehwasopo'mentohe sohwhanne'no sekwoe yahino humayo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no Anituye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne umo'nimontonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngko'nji wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjanimofihwosi nje mangohwo umo'nimontonoho.

Ifalifaliyo ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁹ Oso hungkuno hiso ne imo'noso sohonta'ne'no selalokweno. Ne imo'n'ingkuhwoso'no sekwo huno ole wosyonifisyantifeho. Jisas kako ne'njo hweho. Ose wosyonifisyantifeho.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Ngko a'amu fihumo uhwojahoni'mo a'amuso osohumo utimafikui wopingo ulohopifijo'manji hofiko ngko huhwo'nimo ntimafikui wopingo wontohofantifeho. A'amu ngkimo ntimalokwofo sohwa hofiko nje Mpohwo Anitu huhumo utimalokwofo. Ose nalimentisofoho.

Jutas kako Jisasimo mango hwafe ahomo ho'nahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hi tango mikunimposo uyahon'ngki kako hungkuno yolohoso ole lijwao'mento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan'humonte hweho.

²² Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohino sohwna'ni hon'ngkonontani tihune'no kalohoho huno syafihu'mentihwonefoho.

²³ Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo simeho engo ntap'wo'n'ngkiso so'no ngko Jisas'nji afapo humohumantohe hwo'nyoho.

²⁴ Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahon'ngki ngko kakimo uhwon'ngkahon'ngko Pita ole ntimento, Kiko Jisasimo ulohonyo. Tihune'no kolalofoho.

²⁵ Ose ntahon'ngki ngko Jisasimo ikinjamo lohofonji ulimentoho, Hwe Engofo, kiko tihune'no lalokuno.

²⁶ Ose ulahon'ngko Jisas nalimento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomahm'mo a'amu fihumo uyimonnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako

wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumo uyimentisofoho.

²⁷ Ose uyahonngki Jutas nimentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutasimo ehuhn-nao'mentisofoho. Jisas Jutasimo ulimento, Kiko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo.

²⁸ Oso hungkuno Jisas Jutasimo ulimentsoso kakoe inomokomoyo sohwna'ni osopo humohumantihwone sohwna'ni hwapingo neso huno monayo hwona'nyoho.

²⁹ O'o, fehohnjo sohwna'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofu mokosyohumawo'nngkiso so'no huno ole syafihu'mentihwoni, Jisas kako oso Sikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne lihwatimentiso so'no syafihu'mentihwonefoho. Fehohnjo sohwna'ni huno ole syafihu'mentihwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lihwajimentiso so'no syafihu'mentihwonefoho.

³⁰ Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwonimentsoso sikuno nto mjaolimentsoso uhwonimentsofoho.

Jisas kako honngkano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo sohwaro lutihwamentisofoho.

³¹ Jutas kako syukwato lohofahonngki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwna'nimo nalimento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no Anituye yokumpohn'nyo engo somo a'amu timo uhwonngkuji hofiko kakoe yofe engo woho'nomantifeho.

³² Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'nimo komo'no wontapmmontonoho.

³³ Ose nelikwato lohofonto ole nalimento, Nje mehomi sohwasu ngko sekwo'nji we'enepe nohumahm'mo woseliko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe wonyopi wotipeentifeho. Ngko a'amu Jutas sohwaro hungkuno nto ulimaleso olohonta sekwo huhwahnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo monimapidnnohofo.

³⁴ Oseso ngko honngkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no simoho wosema'nono. Ngko sekumo simoho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo simoho uyimno.

³⁵ Sekwo oso hopa a'amu somo simoho uyikujo'no nom'ne a'amuso sehonngkuji ole waselife, Jisasiye inomokomoyo hwasoho. Ose woselantifeho.

Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikinj+imofone so'no ulimentisofoho.

(Mat+iyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimoun Pita kako Jisas+imo ulimento, Hwe Engofo kiko nt+imne hwasilo. Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ulimento, Ngko ume sopone'no kiko olohonta mann+ngkapihnnohino. I oso'no hwangku sohonta kiko ngkimo n+imatnne hwasoho.

³⁷ Ose ulahon+ngki Pita ulimento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokin+ngkapeso pipine'elo. A'amu sohwa hof+ko kikimo fonjakohufijo'manji hof+ko ngkimo fonjanisiyoso wop+ngofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'n+imeso wop+ngofoho. Wape'n+imo.

³⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nifo'mayo'ne wape'n+imo lalohino. Hungkuno nehopi'nohini wakil+monne'no yohono. Olohonta tos+ka yoka maho'nyo sohonta kiko mango hufa'u s+hune ole wal+monnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ul+monnoho. Jisas Pitamo ose ulimentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo An+itumo u'mayo'ne hon+ngkano hweho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nohumentani nakumo nal+imento, Sekwo sekwoe s+imeho wonyo semo'n+ngkuhwoloho. O'o, sekwo An+itumo s+imeho hi'ntnnono ne'no uy+mno. Oso'no sekwo ngko huhwo'n+imo s+imeho hi'ntnnono ntapmno.

² Nje Mpohwoe angoso sohe pi'n+ingo'njoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njontentesi ngko sekumo hohonta sel+imnesohilo. Ngko sekwoe ango ito'no wesyohumamne hwo'nyoho.

³ Ngko sekwoe ango ito'no yases+imo ngko sekumo set+imayo'ne asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo hument+hwanefoho.

⁴ Ngko s+imne hon+ngkano somne'no sekwo huno seyohoho.

⁵ Ose nelahon+ngki Toumas ulimento, Hwe Engofo, kiko nt+imne hwasilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso hon+ngkano somne'no hunoso pipi ihwasi syof+syanehwono.

⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko sohwo'ni Mpo-humo u'mayo'ne hon+ngkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwap+ngo hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwap+ngo hwo'nyoho. A'amu fihwo kako

Anitumo u'mayo'ne honingkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohini Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwapingo hwo'nyoho.

⁷ Sekwo nje hwapingo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno seyihwonesohilo. Olohonta sekwo Anitune'no huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwoningkohoho. Sekwo ngkimo nohoningkohoho so'no sekwo Anitu huhumo uhwonontifi kakine'no huno nto'no seyohoho.

⁸ Ose ulahoningki Filip ulimento, Hwe Engofo, kiko Mpohumo fonetihwaho. Nonetihwahojo'no nakwo simeho wopingo wonamo'nimontonoho.

⁹ Ose ulahoningki Jisas kako ulimento, Filip ngko sekwo'nji sikuno pi'ningo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo kiko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwsilaho. A'amu ngkimo nohonowo'ningkiso sohwo kako nje Mpohwo Anitumo uhwalofoho. Oso'no pipine'no lohino. Kiko Mpohumo fonetihwaho lohinosofo.

¹⁰ Kiko ole losyofisyalokuno. Jisasi'nji kaningkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kaningkwohwo kengo hweho. Ose losyofisyalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo Anitu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'ningkohoho.

¹¹ Sekwo olo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyimno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miyowo'ningkiyohoho iwo'ningkohe so'no sekwo huno ikwesyafisyikuji sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno.

¹² Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'ningkoheso kako uyimontonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono sime sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho.

¹³ Hwapingosole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulikuji nje yofe lifijosole ngko yo'mayoso wosejapmmonnoho. Ngko yo'mayo sekumo sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomafikujo'no kakoe yofe engoso umo'nimontonoho.

¹⁴ Sekwo nje Mpohumo nje yofe ulifijosole ngko yo'mayo imneso'no jomo ntikujo'no ngko uyimmonnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wopingo somo uhwajone'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Sekwo ngkimo simeho nehopi ntapifijo'manji ou, sekwo nje hungkuno hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonningkopantifeho.

¹⁶ Ngko Mpohumo jomo uli'me'no kako nom'nihwo sekumo Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmontonoho. Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini wofosyohumentihwantife hweho.

¹⁷ Anitu kakoe Towahuno sohomo sekuyepono uh-wajihwoso'no Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini wasetihwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino somo iningkuwalokwofoso hofiko oso Towahuno huhwo sohomo momaso'njofoho. Hwapingoso hofiko kakimo timo muhwonyo'njo ikuji hofiko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Hwapingoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako sekwoe simeho mo'mo wohumamontonoho.

¹⁸ Ngko sehwti'mo'me sohonta Anituye Towahuno sohwo sekwo'nji humaso so'no sekwo sikumehomi pa'nyo mohumafitnehofo. O'o, ngko sekuyepono asomo wapmonnoho.

¹⁹ We'enepi olo hwaho loponjo a'amuso hofiko ngkimo apa'no manohonifitnefoho. I oso'no sekwo wonohonantifeho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no wohumantifeho.

²⁰ Ngko nje Mpohwoepono sehwti'mo'me sohonta sekwo huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohumantifeho. Ngko sekumo wosefosyohumamonnoho.

²¹ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo somo ito'no tifi iningkaweso sohwo kako ngkimo simeho nehopi ntopalofoho. A'amu ngkimo simeho ntapwo'n'ngkiso osohomo nje Mpohwo kako simeho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohomo simeho uyi'mo ngko kakimo utihwa'nyopo ikini'me'no kako ngkimo wonohonimontonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

²² Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutasiyoho. Osohwo kako Jutas Isikaliyouti'maho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto Jisasi'mo ulimento, Hwe Engofo, kiko nakwo sohwo'ni'mo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo iyoso pipilo.

²³ Ose ulohoningkahonngki Jisas ulimento, A'amu ngkimo simeho nehopi ntaposo'manji kako nje hungkunomo ito'no wonningkamontonoho. Oso hwe huhwo sohomo nje Mpohwo Anitu kakine'no umo'nimontonoho. Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo

sohomo u'mehwasi kako'nji engolopohamo ne'no wohumantanoho.

²⁴ A'amu nje hungkunomo tifi ito'no min'ngkayo'njo sohwo kako ngkimo simeho hi'ntnnono mantap'wo'n'ngkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo n'hwat'imentiso sohwoe hungkuno ntap'mmentisoso selalokweno.

²⁵ Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno.

²⁶ I oso'no ngko sekumo sehwo'ti'mo'me'no nje Mpohwo kako kakoe Towahuno Wop'ingo sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohumayo'ne sekuyepono uhwat'montonoho. An'tuye Towahuno Wop'ingo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo yo'mayo so'no hofiyo woloset'hwamontonoho. Kako sekwoe huno huno sefhotof'hwoso'no yo'mayo hungkuno sel'mentoheho huno ikwesya'f'isy'kuji huno wasey'montonoho.

²⁷ Ngko sekumo sehwo'ti'mofalokwe so'no ngko nje simeho wop'ingo'nji simeho pompenjiyo'nji sejopalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe simeho pompenjiyoso simeho wop'ingoso iyoswo ilo'molajo iwo'n'ngkisoso pa'nyo'njofoho. I nje simeho wop'ingo nje simeho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho sen'ngkuhwoloho.

²⁸ Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno fikwesya'f'hupmno. Ngko Mpohwoepono nosi'mo sekuyepono asomo wap'mmonoho. Sekwo ngkimo simeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoe ango wonyoangkafo sopo nosi'me'no sekwo simeho wop'ingo wasemo'n'montonoho. Hwap'ingoso Mpohwo An'tu kako ngkimo hwofilo'nnyo hweho.

²⁹ Yo'mayo hiso mmo'nontan'ngki selalokweno. Oso'no hwanguk sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofap'hwoso'no sekwo osomo uhwon'ngkuji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'fitne'no selalokweno.

³⁰ Nje sikuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofoto nto imo'n'maho. Hwap'ingoso Seten hwe wonyo olo hwaholoponjo yahinomo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako wonyo ntohoho'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontan'ngkuhwosi ngko poyo wape'n'monnoho.

³¹ Hwap'ingoso hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofi'ko ngko nje Mpohumo simeho engo uyalokwe so'no huno

típemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmmen-tiso somo ito'no tifi un'ngkamonnho. Yo'mayo tango ko n'i'mahon'ngkuhwosi ngko ne'no un'ngkamonnho. Ose nalonto nalimento, Filikapmno. Wohwano. Ose nalimentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwap'ingo ne hweho.

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwna'nimo pahnn'imo hungkuno ole nalimento, Ngko iyo hwap'ingo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nimo mokosyon'humunyo hweho.

² Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi wae weeo'mtonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nonohinosa kako nofasy'hwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwap'ingoso ipisayo engo into'n'ngkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho.

³ Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwasi sekwo nje hungkunomo ito'no in'ngkwalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofo.

⁴ Sekwo ngkimo fosyon'humamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwap'ingo somta'ni nosanj'hwosi p'wasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo mon'fohi'nyo'manji sekwo huhwasi ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

⁵ Ngko iyo hwap'ingo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo fosyon'humaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo n'is'kwat'fijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitne hwasoho.

⁶ A'amu fihwo kako ngkimo n'is'kwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofont'fi tohomo ho'naef'wo'n'ngkohoho hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohomo wae yaofonefoho.

⁷ Sekwo ngkimo non'humaf'kuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf'kujo'manji yo'mayo so'no semo'n'ngkuhwoso'no ngkimo jomo nt'fijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho.

⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo ne imo'n'ngkuji sekwo ipisayo ne engo'njo imo'n'fitne hwasoho. Oseso a'amu hofi'ko An'tu kako sekumo hofiyo semokosyohumentan'ngkuhwosi sehon'ngkuji hofi'ko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnefoho.

9 Nje Mpohwo kako ngkimo simeho engo ntapwo'n'ingciso hopaso ngko sekumo simeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumafikuji ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syafisyikuji yo'mayoso ifitne so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo fiyoho'nimno.

10 Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tifi ito'no in'ingkawowo'n'ingkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo tifi ito'no in'ingkafigo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.

11 Olo hungkuno selalokwe loso nje simonyo iyoso sekwoe simeho mo'mo wasewenonji selalokweno. Oso simonyo iyoso simeho mo'mo engo m'ikun'imposo wasemo'n'ingkuhwono.

12 Jisas ose nalonto nalimento, Sekwo olo hungkuno losomo tifi ito'no fin'ingkamno. Ngko sekumo simeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uyimno.

13 A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo simeho uyihwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwo ole ulimontonoho. Olo a'amu lomo sekwo nusihutofikuji ngkimnohini fonjan'humno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo simeho uyoso yakolo'nyo hweho.

14 Sekwo sohwasu nje hungkunomo tifi ito'no nningkap'fijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho.

15 Syoho ulohofiyu sohomo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'njo hweho. O'o, syoho ulohofiyu sohwo kako syoho'nohini inyo hweho. I ngko olohonta nje syoho ntohofiyu hwasoho eso apa'no maselimnehono. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo nti'mentiso so'no ngko yolohoso nto sel'malefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.

16 Sekwo ngkimo simo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehontifi nihwosopo'mentohofihwon'maho. O'o, ngko simo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwsopo'mentohe hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahon'ngkuji a'amu pi'n'ngoso nje hungkuno nupa'n'ngkuji tifi nningkap'fijosu nakwo'nji ne'no nohumantokutnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'n'ingkuhwoso'no ne'no nowentihwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ulikuji yo'mayo so'no jomo ulifijosu kako wosejapmmontonoho.

17 Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn'nyo selalokweno. Sekwo a'amu somo simeho nehopi uyimno.

A'amu hwahoponjo sohwa hofi'ko Jisasiye inomokomoyo sohwanne'no mangohwa imo'n'ifitnne so'ne hungkunofoho.

18 Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo tifi in'ngkwalokwofoso hofi'ko sekwoe mangohwa imo'n'ifijo'manji sekwo huno ole waseyono, Si'mo'mo ngkine'no mangohwa imo'n'malofofoho.

19 Sekwo olo hwaho loponjo yahinomo tifi in'ngkafijontentesi u, a'amu hwaho loponjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho sel'ifijoso simeho sejap'kutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho loponjo a'amu hwas+'maho. O'o, ngko olo hwaho loponjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwsopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hofi'ko sekwoe mango hwafoho.

20 Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fisyaf'hupmno. A'amu syoho ulohofiyo sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo in'ngo sey'hwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'n'imo a'amu hwahoponjoso wonyo ntohofi'wo'n'ngkohoho hopaso hofi'ko sekumo woselohofant'feho. I hofi'ko nje hungkunomo haloho n'ipopijo'manji hofi'ko sekwoe hungkunomo haloho wosepent'feho.

21 A'amu hwahoponjoso hofi'ko An'tu n'hwat'mentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tifi n'ngkap'wo'n'ngkohoho so'no hofi'ko yo'mayo wonyoso woselohofant'feho.

22 Ose nalonto nal'imento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hofi'kimo mulont'i'mtentesi hofi'koe hon'ngkano wonyo somne'no hofi'ko tohino engo momaf'kutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'n'motofoso hungkuno homo somo simeho muyofoho. Oso'no s'ikuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho uli'me'no hofi'ko mampi'nyo ifitnnefoho.

23 A'amu nje mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpo-hwo huhune'no mangohwo osenohini umo'n'monte hweho.

24 Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hofi'ko miy'wo'n'ngkiyohofoso ngko hofi'ko'njopo it'hwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yonti'mtentesi hofi'koe wonyo hon'ngkano somne'no tohino engo momaf'kutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wop'ngo imentohe somo hofi'ko t'imo uhwonont'ifi hofi'ko ngkine'no nakwolaho nt'imentohofoso hofi'ko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'n'imentohofofoho.

25 Oseso hofikoe yahino homo somne'no oso Anituye hungkuno anga'no mti'mokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngko hofikimo wonyo ko mulohofahon'ngko hofiko ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.

26 Ose nalonto nalimento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosi'mo Anituye Towahuno yokumpohn'nyo sosofitofosyosehumayo'ne sohomo ngko sekuyepono woli'hwatimonnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji fosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako sekuyepono wapmmontonoho. Kako nop'hwosi ngkine'no hungkuno woli'jwasemo'montonoho.

27 I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamotohwone so'no sekwo huhwahnonji a'amu hopi'nonohino somo yo'mayo upa'nontifi uhwonontifeso filut'hwafikuno.

16

1 Ngko sehwti'mo'me sohonta sekwo ngkine'no hohujo ikinjanimopitnnohonji yo'mayo yolohoso lijwosemofalokweno.

2 Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni wae wesemofantifeho. I tifi no'mo a'amu fehohnjoso hofiko sekumo fonjasesyikujo'no hofiko huno hwasyo ole wosyofisyantifeho, Nakwo Anituye syoho wopingo ulohofiy'wo'n'ngkuhwone so'no olo hwe lohomo wofonjoso. Hwasyo ose wosyofisyantifeho.

3 Hwap'ngoso hofiko nje Mpohwo'nji ngko huhwo'nnontne'no huno nto'no muyofoho.

4 Tifi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo lijwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno ikwesyafihupitne'enji selalokweno.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo hilo so'no masel'mmotefoho.

5 I oso'no olohonta Anitu kako ngkimo sekwoe ango lopone'no nihwatimentiso sohwoepono asomo wasi'mne hwo'nyoho. Ngko wasi'mne hwo'nyoho ko selahon'ngko sekwo ngkimo peho'ne nehwti'mofalokuno eso mantohonyofoho.

6 I olohonta ngko wasehwti'mo'mne'no yohono selohe so'no sekwo sekwoe simeho tango seyohoho.

7 I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'monne'no yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasi'monne'no yohono.

Ngko sekumo masehwoti'mofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko sime'manji ngko Anituye Towahuno huhwo sohomo sekuyepono walihwatimonnoho.

8 Kako nopihwosi syoho hufa'u sihune yone hweho. Simo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyihwoso'no hofiko yofe uhwopitnnefoho. Nom'ne syohoso kako honingkano ito'nohinoso utihwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anitu kako yano ulofiyone so'ntnne'no ulimontonoho.

9 Hofikoe yahino wonyo hwapingo so'no Anituye Towahuno sohwo ole utihwamontonoho. Hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono montapmmotofo so'no honingkano wonyoso hi'njofoho.

10 Anituye Towahuno sohwo kako honingkano wopingo ito'nohino so'no ole utihwamontonoho. Ngko honingkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo ntimanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonifitnnefoho.

11 Anituye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utihwamontonoho. Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loponjo a'amu mokosyohumawo'n'ngkiso sohomo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenimo iningkowalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyihwoso'no hofiko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utihwamontonoho.

12 Ose nalonto nalimento, Ngko sekumo hungkuno pi'ningo engo waselimonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selime somo huno seyone so'no hopoenohino hwasi'maho. O'o, hopi'nono seli'me'no sekwoe simeho tango engo sey-onoho.

13 I oso'no hwangu Anituye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopihwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatimontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofisyihwasi waselimonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'n'wo'n'ngkiso so'no waselimontonoho. Oso'nji yo'mayo tifi no'mo imo'none so'ntnne'no waselimontonoho.

14 Kako nje hungkuno selimentoheho nomahwosi sekumo selihwoso'no yoloho neso lijwasemofihwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetihwamontonoho.

15 Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso

njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselimonnoho. Anituye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetihwamontonoho.

Simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuji apa'no simonyo uyantifeho.

¹⁶ Sekwo we'enepe ngkimo manohonyo'njo uyantifeho. I oso'no sekwo we'enehwo humafikuji hwangku sohonta ngkimo nonohonifitnefoho.

¹⁷ Ose nelahonngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwna'ni ole hnnimentihwoni, Oso hungkuno nalisoso hwapingo neso peho'neto. Ole nalohi, We'enepe sekwo ngkimo monohonifitnehofo. I oso'no we'enehwo nohumafikuji ngkimo apa'no nohonifitnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mpohwoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho.

¹⁸ Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁹ Ose hnnontani nakwo Jisasimo ko mujo'njo yahonngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahonngki nakumo nalimento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enepe sekwo ngkimo manohonifitnehofo. We'enehwo humafikuji apa'no ngkimo wonohonantifeho. Ose selohono.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. We'enepe yo'mayo tango n' mane so'no a'amu hwahoponjo pi'nnggo engoso hofiko simonyo yontanngkuji sekwo sohwasihumotaho engo likuji simeho tango waseyimontonoho. I oso'no sekwoe simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuji sekwo simonyo engo uyantifeho.

²¹ Ose nalonto kako pahnnimo hungkuno ole nalimento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto simeho tohino umnonte so'no kakoe simeho wopingo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no innggo mofihwosi simonyo uyimontonoho.

²² Oso mehomi aswo mawo'nngkohoho pa'nyoso sekwoe simeho tango'nji humalofo. Oso'no hwangku sohonta ngko apa'no sehoni'me'no sekwo simonyo engo apa'no uyantifeho. Oso simonyo iyo homo somo wae yafo'ne a'amu fihwo mohumuyohoho. O'o, awonoho. Simonyo iyoso ne'no nowentihwonefoho.

²³ Oso sikuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mantifitnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohini

waselimonne'no yohono. Sekwo nje Mpohumo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ulikuji nje yofe'nji ulifijo so'no kako ngkine'no syanifisyihwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapmmontonoho.

²⁴ Hohonta oso hopaso sekwo mimmotofihwasoho. O'o, nje yofeso Mpohumo mulimmotofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ulifijoso yo'mayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo simonyo nehopi'nohini uyantifeho.

Jisas kako olo hwaho loponjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.

²⁵ Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnnimo hungkuno seliwo'n'ngkohefoho. I tifi no'mo ngko pahnnimo hungkunoso maselimnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wolijwasemo'monnoho.

²⁶ Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no Anitumne'no jomo ulifijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumamnehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ulifijoso kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho.

²⁷ Hwapingoso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontife sohwhanne'no Anitu nihwatimentiso so'no huno seinyo sohwhanne'no Anitu kako simeho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'nimontonoho.

²⁸ Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lopono pmmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwo'timohm'mo nje Mpo-hwoepono asomo wasimne hwo'nyoho.

²⁹ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwo'ni ulimentihwoni, Ihwoni. Olohonta kiko pahnnimo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino.

³⁰ Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. Kiko huno hwapingo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hofiko huno'nohini syofisyantifeso hofikoe huno hiso kiko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. Kiko Anitu mta'ango nehopi'nohino hwosoho.

³¹ Ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimento Olohonta sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono nehopi lontopantikwofo.

³² Upa'nimno. Sekumo tango se'mayo'ne sikunoso we'lenepi umo'nimonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hofiko ngkimo nikekujo'no sekwo ngkimo nihwot'imofikuji sekwo anga'no anga'no sekwoe angomne'no esesamo wohumpeentifeho. Oso'no sekwo ngkimo nihwot'imofikujo'no ngko'nohini nje mango

sohwanji wohumamonnoho. I oso'no ngko'nohini'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamontonoho.

³³ Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahoningkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyonifisyantifeho. Ngko Jisasimo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syanfisyikuiji sekwo simeho wopingo'nji wohumantifeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentaningkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantifeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuiji simonyo fiymno. Hwapingoso ngko olo hwaho laponjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalimentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no Anitu ufo'mane'ento jomo ulimentisofoho.

¹ Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwanan'mo nalonto kako ahwomomo timo uhwononto kaningkwohumo jomo ulimento, Mpohwo, nje sikuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwo nje yofe engoso utihwaho. Oseso kiko utihwahojo'no ngko jije hwomu sohwo'nne'no yofe engo nihwofikujo'no hofiko jije yofe woho'nomantifeho.

² Kiko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumatimentohinofoho. Kiko a'amu fehohnjo ntapmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uy'ne'engi ntapmentohinofoho.

³ Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofiko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantifeho. Kiko'nohini Anitu nehwoho wokuhwofantifeho. Ngko Jisas Kilais sohwo'nne'no ole wonihwofantifeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anitu uhwatimentiso hweho. Ose wonihwofantifeho. Yofe ose nihwofikuji hofiko wopingo'nohini humafikuji songo ne'no humantokutnefoho.

⁴ Ngko olo hwaho lopo nohumanji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engoso nto utihwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho.

⁵ U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta ngko kiko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kiko'nji humanji mokosyohumamote pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kiko ngkimo asomo ntape.

6 Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmentohino lohwa ngko hofikimo kikine'no lutihwamale so'no hofiko kikine'no yofe kihwofalokwofo. Jije a'amu huhwo sohwa kiko ngkimo ntopahon'ngkini hofiko jije hungkunomo haloho pentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi tifi in'ngkopalokwofo.

7 Oso a'amu kiko ntapmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahon'ngko hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anitu mta'angofoho. Huno ose unyofoho.

8 Yo'mayo hungkuno kiko ngkimo ntapmmentohinoso ngko lutihwahon'ngko hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kiko'nji humanji kiko olo hwaho lopone'no nihwatimentohinofoho. Oso hungkuno somo hofiko simeho hi'ntnnono uyalokwofo.

9 Olo a'amu huhwo lohwanne'no jomo wakilimonne'no yohono. A'amu nom'ne olo hwaho loponjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu kiko ngkimo ntapmmentohino lohwanne'no jomo kilalokweno. Jije a'amu hwafoho.

10 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomotifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso kiko'ne mehomifoho. Jije mehomi huhwo sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifoho. Hofiko nje yofe engo ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso jijefoho. Jije yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso njefoho.

11 Ngko kikiyepono wosapmmo li'mo hofikimo uhwatimo'monnoho. Olo hwaho lopo hofiko'nohini wohumantifeho. Oso'no nje Mpohwo wop'ngo'nohino sohwoosi olo a'amu lohwa hofiko ngkimo simeho ntap'fitne'enji uhwo'sopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo uyakolopitne so'no kiko jije yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji umokosyohumaho. Kiko ngko'nji simeho afa in'imotowoyo hopaso hofiko simeho afa unife.

12 Ngko hofiko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kiko ngkimo ntapmmentohino so'nji ngko hofikimo wop'ngo umokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo nihuhone mikinjan'mofefoho. O'o, ntapmmentohino hopi'nonohino sohwa wop'ngo nn'ngkopalokwofo. A'amu anga'nohino sohumne'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoso ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tikanomo wene sohwo piwahu'mentisofoho.

13 Olohonta olo a'amu lohwamo uhwoti'mahm'mo kikiyepono wosapmmonnoho. Ngko hofiko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofikoe simeho wop'ngo umo'none'enji

kilalokwe so'no nje simeho wopingo nimo'n'iwo'n'ingkiso hopaso engo womantifeho.

¹⁴ Ji je hungkunoso olo a'amu loh wamo nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi olo hwaho lo ponjoso hofikoe mango hwa imo'n'i mentohofofoho. Hwapingoso ngko hopa hofiko olo hwaho lo ponjo yo'mayo somo min'ing kayo'njo hwafoho.

¹⁵ Ngko hofiko'nji yanimofo'ne makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno. Hofiko olo hwaho lopo nohumentan'ingkuji oso hwe wonyo Seten kako a'amu loh wamo wonyo umokonohonji kiko hofikimo hofiyo mokosyohu mane'enji kilalokweno.

¹⁶ Ngko olo hwaho lo ponjo yahinomo in'ing kunyo hwon'i maho. Oso pa'nyoso hofiko huhwanji olo hwaho lo ponjo yahinomo in'ing kunyohwa'maho.

¹⁷ Mpohwo ji je hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu loh wamo kiko it'hwahon'ingki ji hofiko hofikoe huno ehohosasy'hwoso'no hofiko yo'mayo yahino wonyomo ul'ko'maf'kuji ji je yahino wopingo'nohini ikuji ji je a'amu ne wopingo umo'nantifeho.

¹⁸ Hohonta kiko ngkimo ni hwojahon'ingkini ngko a'amu olo hwaho lo ponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu loh wamo hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji hofikimo uhwojalokweno.

¹⁹ Ngko kiko'nji nohumahm'mo olo syoho simo'mjolo uyimonne'no yohono a'amu lohwa hofiko ji je hungkuno so'ne huno ufohotofohojo'no hofiko ji je yahino wopingo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofiko ji je a'amu ne wopingo umo'nantifeho.

²⁰ Ose ulonto ole ulimeto, Olo a'amu loh wamnohini mokosyohumaho eso makilimnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso hofiko oloh wafe hungkunomo haloho upa'n'ingkuji ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo somo kiko hofiyo mokosyohumaho kilalokweno.

²¹ Ngko ole'no nimo'n'ingkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono nekumo simeho ejap'kuji hofiko nekwo hopa simeho hunoso afa'njo umo'nantifeho. Mpohwo, kiko ngkimo ni humahnno. Ngko kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofiko nekumo ehumayo so'no nimo'n'ingkohoho. Hofiko ose ehumaf'kujo'no a'amu hwahoponjoso hofikoe yahino wopingo somo uhwon'ingkuji ole wosyofisyantifeho. Ou, Anitu kako Jisas Kilais sohomo nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso sohweho likuji ngkine'no simeho wontipantifeho.

²² Ji je yokumpohn'nyo kiko ntapmentohinoso ngko hofikimo uyimaleno. Oseso ole'no nimo'n'ingkohoho.

Nekwo simeho afa inontai humalohwoyo hopaso hofiko simeho afa'njo umo'nantifeho.

²³ Jije hungkuno lontneso nje simehomo mnawojo hopaso nje hungkuno hofikoe simehomo ose mnaweho. Oseso hofiko simeho afa iningkuji wopingo humafitne so'no nimo'n'ngkohoho. Oseso a'amu hwahoponjoso hofikoe humayo somo uhwon'ngkuji ole wohnnantifeho. Anitu kako Jisasimo nakwoe hwaho lopone'no nehopi uhwatimentiso hweho. Anitu Jisasimo simeho uy'wo'n'ngkiso hopaso kako olo a'amu lomo simeho uyalofoho.

²⁴ Ose ulonto ulimento, Mpohwo, ole'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi kiko ntapmmentohino hopi'nonohinoso hofiko ngko'njopo wohumantifeho. Olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta kiko simeho ntafonji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engo ntapmmentohinofoho. Olo a'amu lohwa hofiko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji ntapmmentohino somo uhwon'fitne so'no nimo'n'ngkohoho.

²⁵ Ou Mpohwo, kiko yo'mayo yahino ito'nohino iwo'n'ngkino sohwasimo olo hwaho lofonjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofiko kiko ngkimo nihwatimentohino sohwo'nne'no huno unyofoho.

²⁶ Jije yahino yo'mayo so'no hofikimo nto utihwamaleso ngko ne'no utihwahn'mnefoho. Oseso kiko simeho engo ntopantokuno hopaso hofiko simeho engo unantifeho. Ngko hofikimo humahm'me'no kikimta'angoso hofiko simeho ose unantifeho. Jisas kako Anitumo ose ulimentisofoho.

18

Jutas kako Jisasimne'no mango sohwaso tokoyo'ofu imentisofoho.

(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisas kako Anitumo ose ulahon'ngki kako kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo oso hopo sopo uliko'mentani mijo we'e Kitlon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentihwonefoho.

² Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofu yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopone'no huno unyo hweho. Hwap'ngoso sikuno pi'n'ngo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.

³ Hwe yofe engo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko a'amu hwapife tifo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutas'nji uhwojahon'ngkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopone'no ipemotawomentisofoho.

Hofiko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmmentohofofoho.

⁴ Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no simo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwo nuh-won+imanto ulimento, Sekwo t+hune'no t+peelokwofo.

⁵ Ose ulohon+ngkahon+ngki hofiko ulimentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no t+peelokuhwono. Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulimentisofoho. Jutas oso a'amu Jisas+imne'no tokoyo'ofoyo yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho.

⁶ Jisas kako olo huhwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko iyoho yont+fi hohokuhano asohosile we'enepi went+fi hwa-hopo p+wahu'mentohofofoho.

⁷ Oseso Jisas kako apa'no ulimento, Sekwo t+hune'no t+peelokwofo. Ose ulahon+ngki hofiko ulimentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho.

⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo want+imant+fi pohof+hwasi'manji nje inomokomoyo lohwo t+mo'nohini fohon+hwat+imno. Hofiko wahumpop+fe. Jisas ose ulimentisofoho.

⁹ Simo'mjo Jisas kan+ngkwohumo ole nto ulimento, Oso a'amu ntapmmentohino sohwo ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo n+hu'nahone mikinjan+mofefoho. Oso hungkuno ulimentiso so'no huno ikwesya+syonto wahumpop+fe ulimentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwanne'no ulimentisoso ne imo'n+imentisofoho.

¹⁰ Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwos+pema'nonto a'amu fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwahon+ngki halohoso p+wahu'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. Kakoe yofeso Malikos.

¹¹ Pita ose yahon+ngki Jisas ulimento, Ji+e hwakuhwajoso asoso'mo fotofahinyo. Kiko huno pipi kiyalofoho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, l+imentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hofiko Jisas+imo Anasiyepono ipemotamentohofofoho.

¹² Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji a'amu Jutafe hwap+fe t+fo'njo sohwanji hofikoe hwe engo sohwanji hofiko Jisas+imo aho kent+fi kakimo impe intokwomentohofofoho.

¹³ Sîmo'mo hofîko Anasiyeono motawomentohofofoho. Anas huhwo sohwo kako Kaiyofasiye kanengkwowheho. Kaiyofas sohwo kako oso soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo so'no yofe engo ma'mentisofoho.

¹⁴ Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amu Juta somo ole ulîmento, Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto ulîmentisofoho.

Pita ulîmento, Ngko Jisasîmne'no huno maniyohoyohoho lîmentisofoho.

(Matîyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ A'amu sohwa hofîko Jisasîmo ipemotosontanîngkoko somo Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisasîmo inîngkasîmentîhwoyofoho. Oso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako ngkine'no huno uyo so'no ngko Jisasî'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohefoho.

¹⁶ I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo foyohumamentisofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mu hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ulîmentohefoho. Oso a'mu hisi Pitamo ipemotaswonto

¹⁷ Pitamo ulîmento, U, kîko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo hwsilîkeno. Ose ulahonîngki Pita ulîmento, Awonoho. Ngko'maho. Ose ulîmentisofoho.

¹⁸ Oso ango sponjo syoho ulohofiyo so'nji a'amu hwapîfe tîfo'njo sohwanji kwongkwongo usahonîngki toho intofontîfi a'apaho toho imokinîmentohofofoho. Pita huhwo'nji hofîko'nji nolohofontîfi a'apaho toho imokinîmentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo Jisasîmo hungkuno ulohonîmentisofoho.

(Matîyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako Jisasîye inomokomoyo sohwantnne'no yo'mayo hungkuno Jisasî hofîkimo lutîhwawo'nîngkiso so'ntnne'no Jisasîmo ulohonîmentisofoho.

²⁰ Oseso Jisasî ulîmento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo utîhwa'nyoponohini lutîhwawo'nîngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo ngko Anîtuye tajo ango engo'njo sponjo tajo ango we'eso a'amu Juta uhu'mokuwo'nîngkohofoho sopo nje yo'mayo hungkunoso lutîhwawomentohofoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho.

21 Oso'no kiko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kiko oso a'amu nje hungkuno upa'n'wo'n'ngkohoho somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko li'wo'n'ngkoheso hofi'ko huno moi'wo'nnyofoho.

22 Ose ulahon'ngki hwe hwapife tifo'njo fihwo kako Jisasi'njopo lohofonto Jisasiye manjijohopo hwan'ngo fonjonto ulimento, Kiko olo hwe yofe engo'njo lohomo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso.

23 Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no lanifonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kiko olo a'amu lohwoamo uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne nifonjohino. Ose ulimentisofoho.

24 Oseso oso impe Jisasi'mo into'mentohofoso Jisas into'nowentan'ngki Anas kako oso hungkuno Jisasi'mo ulohon'mentiso sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono lihwat'mentisofoho.

Pita apa'no Jisasi'mne'no ngko huno maniyohoyohoho ulimentisofoho.

(Matiyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokiontan'ngki a'amu huhwo sohwo ulimentohofi, Kiko huhwosi kakoe inomokomoyo hwsilikeno. Ose ulahon'ngkofi Pita hwasyo hungkuno ulimento, Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwon'maho.

26 Ose ulahon'ngki oso hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo ulimento, Ou, nehopi. Kiko Jisasi'nji oso iyo uyo syoho sopo nohumentan'ngkini ngko kohon'ngkohe hwsoho.

27 Ose ulahon'ngki Pita apa'no ulimento, Awonoho. Ngko osoho hwon'maho. Ose ulahon'ngki yihufu tosika yokaso oso hohosohonta ho'n'mentisofoho.

Hofi'ko Jisasi'mo Pailotiyepono ipemotamentohofofoho.

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 A'amu sohwa hofi'ko Kaiyofas nta'ni Jisasi'mo utimantifi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango engo sopone'no im'ngo ne hos'wo hos'we iyo so'nji Jisasi'mo ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi'ko hofi'koe Anitu Kako A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hofi'koe he a'apaho yo'mayoso

* 18:28: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

mijo nto yatiku'mentohofofoho. Oso'no hofiko huno ole syafihu'mentohofi, A'amu Loum nakwoe yahinomo min'ngkayo'njo sohwafe angomo nakwo syukwato lohofihwosi kiho'njo imo'n'ngkuhwasi nakwo el'jwanyo engo sopo wopayo monanehwono. Ose syafisyont'fi mempo hohnta'ni humamentohofofoho.

²⁹ Oseso oso hopo sopo nohumentan'ngkofi Pailot mempono noswaponto ul'imento, Sekwo olo hwe lohumo olo hungkuno nto'no m'hwajiyo ango lopone'no peho'no ipemotapohof'hwolo. Peho wonyo imaso'neto.

³⁰ Ose ulahon'ngki hofiko ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo ango lopo kikiyepono mipemotap'hwonesohilo.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Pailot ul'imento, Sekwo a'amu Juta soku sekwoe hon'ngkano hungkuno somne'no huno syafisy'kuji kakoe hungkunoso nto'no m'hwat'imno. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa ul'imentohofi, Sekwo a'amu Loum sohwaso nakwo a'amumo fonjasiyo'no hon'ngkano somo pijwonaof'wo'n'ngkohofofoho. † Ose ul'imentohofofoho.

³² Hohonta Jisas kako kakoe a'amu somne'no kako poyo imo'none so'no lut'hwamentiso sohonta kako a'amu Loum sohwa a'amumo iyo hwojiyaf'ku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'n'montonoho nal'mentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'n'monte'no yohoho.

³³ Oseso Pailot kako ango engo somo apa'no swonto Jisas'imne'no johu lit'imanto ul'imento, K'iko a'amu Jutafe Hwe Engo hofikoe hwaho mokosyohumayo'ne hwsilaho.

³⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Oso hungkuno ntohinoso jije huno mta'ni lantohino. I a'amu Jutaso hofiko kil'malofoyoho kantohino.

³⁵ Ose ulahon'ngki Pailot ul'imento, Ngko a'amu Juta hwo'ntaho. Jije temtitofu Juta sohwanji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko ngkiyepono kumotapohofu. K'iko peho imahnno'neto.

³⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko a'amumo mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'o, ngko olo hwaho lophonjo a'amumo mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofiko a'amu Juta sohwanji fongki'n'ifijoso a'amu Juta sohwa mon'maf'kutnesohilo. I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo k'iko pa'nyo hwon'i'maho.

† **18:31:** A'amu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hofiko hungkuno m'hwajiyo'neso yono l'mentihofofoho. Oso'no hofiko hon'ngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofofoho. A'amu anga'no mape'nyoso wop'ngofoho.

37 Ose ulahon+ngki Pailot ul+mento, Ose'manji kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno nto'nohinoho. Ngko olo hwaho lopo imo'n+mentoheso syoho anga'nohinoho hungkuno nehopi'nohinoho lijwafo'neso imo'n+mentohe hwo'nyoho. A'amu hofi'ko hungkuno nehopi'nohinoho umo'n+wo'n+ngkisoso nje hungkunomo haloho pewo'n+ngkohofofoho.

38 Ose ulahon+ngki Pailot ul+mento, A'amu hungkuno ne so'no huno unyoso tihwolo. Ose ul+mentisofoho.

Pailot kako Jisas+mo iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne l+mentisofoho.

(Mat+yu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amu Jutafepono apa'no noswonto ul+mento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso moti'p+hwon+ngkiyohono.

39 I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. Anitu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syaf+siyo S+kuno Engo † iyoho humayo somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni isi+hutofomayo'ne jomo nti'wo'n+ngkohofi'hwaso. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohomo usi+hutofonehwajono lasemo'n+ngkohoho.

40 Ose ulahon+ngki hofi'ko mango engo mohm'no ul+mentohofi, Olo hwe lohomo nus+hutofohotoho. O'o, kiko Mpolapas sohomo usi+hutofo. Mohm'no ose ul+mentohofofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufo ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

1 Oseso Pailot kako Jisas+mo ut+manto kakoe a'amu itokuso'njo sohwo impe'nji fongkupmno, ul+mentisofoho.

2 Hofi'ko Jisas+mo nofonjont+fi impe yongo'njoso nokikisont+fi hnn+mentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino'manji'mofo pa'nyofoho. Ose lont+fi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Ose yont+fi hofi'ko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'n+ngkohofopaso Jisas+mo uloho'mentohofofoho.

† 18:39: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

³ Ose ulohofontifi kakimo u'mantifi sitofo ulontifi ulimentohofi, Ou, Hwe Engo sohwozi, kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino sohwozilaho. Ose ulontifi kakoe manjijohopo fongku'mentohofofoho.

⁴ Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo ulimento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotoswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo hon'ngkano ane hweho.

⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako mempono swapmentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mt'i'mokumentohofoso Jisas'ye mnokinopo monjimofahumentohofofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas osopo nohumentan'ngki Pailot a'amu somo ulimento, Ihwoni, olo hwe lohomo uhwonimno.

⁶ Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo sohwanji hofiko Jisasimo uhwonontifi joho mohm'no ulimentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Olo hwe lohwoe hon'ngkano wonyoso ngko motipihwonyo'njo yohono. Sekwo soku utimafikuji iyomo fonjinto'ofahumno.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amuso ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitumne'no sitofo nalimentisofoho. Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho nalimentisofoho. Oso'no nakwoe hon'ngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono nal'wo'n'ngkohoho.

⁸ Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo m'kun'imposo unimentisofoho.

⁹ Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisasimo ulimento, Kiko nt'i'mta'ni pmentohino hwasilo. Ose ulahon'ngki Jisas oso hungkuno ulimentiso somo asomo mujo'njo yahon'ngki

¹⁰ Pailot ulimento, Pipilo. Kiko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo peho'no humahnno. Ngko kikimo kis'hutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. Oso'no kiko huno makiyoho liyohoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosyohumahnoso Anitu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi kiko ngkimo wonyo mantohofohotnesohilo. Oso a'amu ngkimo jije ahomo ho'nan'humalofo sohwa hofikoe wonyoso jije wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hofikoe wonyoso m'kun'imposofoho.

¹² Pailot kako Jisasiye hungkunomo upa'nonto Jisasi mo usihuto'mo lonto huno pi'ningo engo syafihu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no upa'nontifi hofiko Pailotimo mango engo ulimentohofi, Kiko olo hwe lohomo isihutofihwaji so'manji kiko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo sohwoe a'amu hwosimaho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo hwo'nyoho liwo'ninkiso sohwo kako Sisafe mango hweho.

¹³ Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisasi mo mempono ipemotoswapmmmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno nto'no mihwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo sopo yofe ole limotofofoho, Sokumnangoponoho. A'amu Hipilusoso oso hiso'no hofikoe hungkunoso ole limotofofoho, Ngkapatofoho limotofofoho.

¹⁴ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho mo'ninkanta humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oso homo somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahonngki Pailot a'amu Juta somo ulimento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho. Sekwo uhwonimno.

¹⁵ Ose ulahonngki hofiko johohom'no ulimentohofi, Wayo yafikuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahonngkofi Pailot ulimento, Ngko sekwoe hwe engo sohomo iyomo wofonjinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'ninkohoho. Ose ulahonngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa ulimentohofi, Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anganohino sohwo Sisafoho.

¹⁶ Ose ulahonngkofi Pailot kako Jisasi mo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne a'amu huhwo sohwoe ahomo honahumentisofoho.

Hofiko Jisasi mo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Oseso Jisasi mo utimantifi iyo hwojiyafiku'nnyoso nomantifi kakwo'yohumo utofimentohofofoho. Jisasi kako itokwawento ango Jerusalem uliko'mantifi A'momnokinoponoho liwo'ninkohoho sopo kotasimentohofofoho. Hipilu hungkunoso oso hopo sopone'no ole liwo'ninkohoho Ngkoulkotanoho liwo'ninkohofofoho.

* 19:14: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

18 Oso hopo sopo hofiꝑko Jisasiꝑmo iyo hwojiyafiꝑku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso Jisasi'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohosiꝑnta'ni fonjinto'ofasyontiꝑfi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

19 Pailot kako iyoswo nomanto Jisasiꝑye mijo kwa'ofiyo tokwajo nohonje sopo mt'i'mokohofojahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt'i'mokumentisofoho.

20 Jisasiꝑmo fonjinto'ofahumentohofoho hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'nꝑngoso nosapontiꝑfi oso iyoswo mt'i'mokohofojahumentiso homo somo atofoto limentohofofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u sihune'njo mt'i'mokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngkiꝑlikife hungkuno'nji a'amu Loumiꝑfe hungkuno'nji mt'i'mokohofojahumentisofoho.

21 Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hofiꝑko oso iyoswomo uhwonontiꝑfi Pailotiꝑmo ulimentohofi, A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mt'i'mokinyoso hwasyofoho. Ole mt'i'mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho limojo hweho. Ose mt'i'mojo.

22 Ose ulahonꝑngkofi Pailot ulimento, Hungkuno mt'i'mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose ulimentisofoho.

23 A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hofiꝑko Jisasiꝑmo iyo hwojiyafiꝑku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyontiꝑfi hofiꝑko kakoe manji'mofo yo'mayo so'nji nomantiꝑfi yano ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofofoho. A'amu anga'no anga'nohino sohwannefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso ufohotofoso ane'njo uhwonontiꝑfi

24 ole hnnimentohofi, Oloso nosiꝑsiꝑmpehwaloho. O'lo nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentohofoso Anituye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwapiꝑfe yo'mayoso yano ilofontiꝑfi hu'mema'mentohofofoho.

Nje manji'mofo so'no hofiꝑko syohi'nyo yontiꝑfi uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofofoho.

25 Oso Jisasiꝑye iyo hwojiyafiꝑku'nnyo'njo mofone sopo Jisasiꝑye kona'wohi'nji konosiꝑma'nji Kiloupaꝑsiꝑye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Makitola nta'angosiꝑnji humamentohofofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasiꝑye iyo hwojiyafiꝑku'nnyo'njo tiꝑfo ne sopo loho'mentohofofoho.

26 Ngko Joun Jisasiye a'amu sohwo'nnonji Jisasiye kona'wohi'nji afapo lohofontan'ngkuhwoi Jisas ehononto elimento, Na'uyo oso hwe sohwo jije hwomu hweho.

27 Ose ulonto ntimento, Olosi jije na'uyoho. Ose nta-hon'ngki oso sikuno somo ngko Jisasiye kona'wohih'n'ni nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'n'imentisofoho.

(Mat'yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28-29 Ose imo'n'imentiso sohonta Jisas kako huno ole umento, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syafisyonto ole ulimento, Ngko mijo'no nimo'n'ngkohoho. Ose ulimentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentan'ngki hofiko hwapife pa'nyo we'eso mijo homo somo yomantifi tokemo popojontifi noho'nomantifi Jisasiye mangomo uyimentohofofoho. Ose imentohofoho sohonta oso hungkuno Ntefit Jisasimne'no hohonta mtimokumentisoso ne imo'n'imentisofoho. Mtimokinyoso olenoho. Ngko mijo'no nimo'n'ngkohoho.

30 Ose ulahon'ngki Jisas mijo hiso nononto limento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango Anituye pone'no uhwatimentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasimo hosimno hupepo honje hmmentisofoho.

31 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofikoe Sikuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syafihu'mentohofi, Nakwoe Sikuno Engo iyoho humayo somo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo a'amufe pijafo ne'no weso nakwolaho lontifi hofiko Pailotimo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ulimentohofi, Kiko jije a'amu itokuso'njo sohwa ulahon'ngkohoji hofiko a'amu iyoponjo sohwafe sife kutikujo lohofikuji hwahopo womeho'nahufe.

32 Ose ulahon'ngkofi Pailot hungkuno ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko oso hwe hufa'u Jisasinjo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohofoho sohwa'uye sifemo kutikujo loho'mentohofofoho.

33 Nokujontifi Jisasimo u'mantifi kako poyo nto imo'n'imentiso uhwonmentohofofoho. Ose uhwonontifi Jisasiye sifemo makujiyo'njo imentohofofoho.

34 I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasimo hosimno hupepo honje hmmentisoso honiyonji mijo'nji usihuma'mentisofoho.

35 Ngko Joun sohwo'ni yo'mayo imo'n+imentiso somo uhwon+mentohefoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yo'mayo uhwon+mentoheso yo'mayo upa'n+imentoheso olo iyoswo lomo ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uy+fitnne'enji mt+'mokalokweno.

36 Yo'mayo uhwon+mentoheso imo'n+ngkahon+ngki Anituye hungkuno mt+'mokumentohofoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno anga'no mt+'mokumentohofoso olenoho.

Hofiko kakoe yokinoso makujiyofoho.

37 Nom'ne hungkuno mt+'mokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohomo hofiko hosimno hmmentohofoso sohomo uhwonant+feho.

Hungkuno mt+'mokumentohofoso hiso oso sikuno homo somo ne imo'n+mentisofoho.

Hofiko Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho. (Mat'yu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Oso hiso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jousep anga Alimateyanta'ango sohwo kako Pailot+imo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasimne'no simeho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho un+ngkahon+ngki kako simeho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no mol+jwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailot+imo u'manto ul+mento, Ngko Jisasiye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahon+ngki Pailot eno ulahon+ngki Jousep Jisasiye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho.

39 Jousep kako'nohin+'maho. O'o, Nikoutemos kako hohonta Jisasimo sikwo'miyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasiye pijafoso ma'mentisiyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wop+ngo'njo so'nji iyoswo akino wop+ngo'njo so'nji pijafoso somo ho'nasiyo'ne pi'n+ngo engo motapmmentisofoho. Kakoe tangoso *teti-foua* (34) *kiloufoho*.

40 A'amu Jutaso hofiko a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasiyo'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasiye pijafoso so'nji yo'mayo akino wop+ngo'njo so'nji hwap+femo popoku'mentisiyefoho.

41 Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofoso mofone sopo iyo uyo syoho wo'nnyoponoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko sokimo songo a'amufe pijafoso ho'nasiyo'ne'entifi mt+'mokumentohofofoho. Hofiko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponoho.

42 Oso sikuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sikuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofiko Jisasiye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontifi oso sokimo mofone sponjo somo ho'nahumentisiyefoho.

20

*Jisas kako pi'nimo nta'ni songo lika'mentisofoho.
(Matiyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

1 Sante imingo ne'nji sikwo'mjoho so'mo Maliya ango Makitolanta'angosi kako nolikafonto Jisasi'mo ho'nahumentohofu sopone'no uhwonimentisoso pi'nimomjo sojoso hwosampo'nnyo uhwonimentisofoho.

2 Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowento Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonjimo tpehon+ma'nonto elimento, Nakwoe Hwe Engo sohomo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofiko ntimo koho'nahumalofu. Ngko huno maniyohoyohoho.

3 Ose elahonngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowentai

4 ngko Pitamo uyakolofonji ngko simo'mo sokimo somo i'mofapmmentohefoho.

5 Ngko i'mofaponji iku'n+hwonngkoheso hwapife yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyo'njo imentohefoho.

6 Saimoun Pita kako tifi n+mj+mentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwonimentisoso hwapife'nohini nowentanngki uhwonimentisofoho.

7 Oso hwapife nom'neso Jisasiye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentanngki uhwonimentisofoho.

8 Ngko simo'mo sokimomo i'mofapmmentohe huhwo'ni noswonji yo'mayo somo uhwononji Jisas kako likafone so'no ngko simo'hi'ntnnono uyimentohefoho.

9 Hohonta sohonta nakwo Anituye hungkuno mtimokumentohofu so'no yofe muhwofe'njo imentihwonefoho. Hungkuno mtimokumentohofoso Jisas kako poyo imo'nngkuhwosi apa'no songo likafone'no mtimokumentohofofoho.

10 Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo simo'hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amu'njopo asomo umentihwayofoho.

Maliya ango Makitolanta'angosi Jisasi'mo uhwonimentisofoho.

(Matiyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

11 Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaho limentisofoho. Humotaho lonto iku'nihwon+mentisoso sokimo ajwomo'mo

12 a'amu ahwomo mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo halojo'njo sohwa'u uhwon+mentisofoho. Siko Jisasiye pijafho'nahumentohofosopo nohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentan+ngki nom'nihwo sife hohnta'ni humentan+ngki uhwon+mentisofoho.

13 Siko Maliyamo ulimentisiyo, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Ose ulahon+ngki Maliya ulimento, Hofiko nje Hwe Engo sohwoe pijafoso wae yan+mo'malofono nti'mo koho'nahumalofolonji lotipeelokweno.

14 Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwon+mentisoso Jisasi'mo ko uhwononto kako Jisasohumo yofemihwofe'njo imentisofoho.

15 Jisas Maliyamo ulimento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Hafihafe tihune'no tipeelokuno. Ose ulahon+ngki Maliya ole syafihu'mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe engofo, kiko kakoe pijafosonomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngkonomahm'mo womotawomo.

16 Ose ulahon+ngki Jisas kakoe yofe ulimento, Maliya. Ose ulahon+ngki Maliya ikinji lohofonto Jisasi'mo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe hungkuno ulimento, *Lapounai*. Nakwoe hungkunoso ole: Lontihwayo hwasoho.

17 Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo ahononipmmakohotoho. O'o, ngko nje Mpohwoeponomasileno. Kiko nuhuji nje a'amu sohwo ole uso, Ngko nje Mpohwoepono wasimne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo sekwo huhwa hnononjiye Mpohweho. Nje Anitu sohwo sekwo huhwa hnononjiye Anituyoho. Ose uso.

18 Ose ulahon+ngki Maliya ango Makitolanta'angosinowento Jisasiye inomokomoyo sohwonanimo tipenahononto nalimento, Ngkonakwoe Hwe Engo sohumontouhwon+ngkohono. Ose ulonto kako yomayo hungkuno Jisas ulimentiso so'nji nalimentisofoho.

*Inomokomoyo sohwa Jisasi'mo uhwonimentohofofoho.
(Matiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

19 Oso sikuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwonanini nakwo a'amu Juta somne'no iyohonen+ngkahon+ngki nakwo oso ango humamentihwone homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani

humohumantihwonefoho. Nohumentaningkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto nalimento, Nyingkwahwosafu, sekwo iyoho seningkuhwoloho. Simeho wopingo'nji fesyohumamno.

²⁰ Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji netihwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohomo uhwonontani simonyo engo imentihwonefoho.

²¹ Jisas nom'ne hungkuno nalimento, Sekwo simeho wopingo'nji fesyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo nihwatimentiso hopaso ngko sekumo wosehwatimonnoho.

²² Ose nalonto kako kakoe mammtno nafohusonto nalimento, Sekwo Anituye Towahuno Wopingo'nohinosa sekwoe simeho mo'mo wehuhnosemafono.

²³ Sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moi'wo umo'nimontonoho. Simeho mo'mo momniwenehoho. I sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae mumopijo'manji oso wonyo hiso simeho mo'mo ne'no wamnwo'montonoho.

Toumas kako Jisasimo uhwonimentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo ne'ma'mentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyonoho. Oso hwe huhwo sohune nom'ne yofeso olenoho. Ntitimosiyoho. Hufa'u mehomi hweho.

²⁵ Oseso inomokomoyo nom'ne sohwna'ni Toumasimo ulimentihwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lika'maso sohomo nto uhwonimalohwone hwona'nyoho. Kako songo humaho. Ose ulahoningkuhwoni Toumas nalimento, Ngko Jisasiye ahomjo ime so'nji kakoe hupeponjo ime so'nji uhwonimo ngko ime homo somo nupm'moku'mo ngko kakimo simeho hi'ntnnono uyimonnoho. Ngko kakimo muhwonyo'manji sekwo hwasyo ntohofo waselimonnoho. Ose nalimentisofoho.

²⁶ Tifi sohonta sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjaofahoningki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo angomo nohumentaningkuhwoni Toumas huhwo nakwo'nji humamentisofoho. Nakwo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani nohumentaningkuhwoni Jisas nakwo'njo ajwo lo'mta'ni imo'noma lohofonto nakumo nalimento, Sekwo simeho wopingo'nohino hwasi fohumamno.

²⁷ Ose nalonto kako Toumasimo ulimento, Toumas, kiko olopo fiye. Nje ahomjo ime somo nohonngkohojo nipm'mojo. Nje hupeponjo imesomo jiye aho motapohojo

nipm'mojo. Ngkonoho. Kiko simeho hi'ntnnono ntap-mmotnnoso noho'naofohotoho. O'o, simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nohini ntape.

²⁸ Ose ulahon'ngki Toumas ulimento, Ou, ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko nje Hwe Engo hwosoho. Kiko nje Anitu kiyoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nohon'ngkino so'no simeho hi'ntnnono ntopahino. A'amu hofiko ngkimo manohonyo'njo ko yontifi simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose ulimentisofoho.

Olo hungkuno Joun mt'i'mokumentiso loso hwap'ngoso peho'neto. Hungkuno hwap'ngoso olenoho.

³⁰ Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwna'nnonji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'n'ngkiyohofoso pi'n'ngo engo imentiso so'no hungkuno we'e'maho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamti'mokiyo'njo imentohefoho.

³¹ I oso'no ngko olo iyoswo mt'i'mokohe loso'no sekwo Jisas Klaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uyifijo'manji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa Jisasimo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako apa'no kakoe inomokomoyo sohwna'nimo mijo ayo Taipelijas sopo nohumentan'ngkuhwoni ne'ma'mentisofoho. Kako ne'ma'mentisoso olenoho.

² Nakwo a'amu aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no sohwna'ni oso hopo sopo humamentihwoneso olenoho. Saimoun Pita'nji Toumas a'amu hufa'u mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili ango Kananta'ango sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'inonji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humamentihwonefoho.

³ Nohumentan'ngkuhwoni Pita kako nalimento, Ngko inaniku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahon'ngki nakwo ulimentihwoni, Nakwo huhwna'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sikwo'miyo sohomo inaniku ufomeeno lontani wonyopi imentihwoneso inaniku mifammentihwonefoho.

⁴ Mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mit+mom'ingo sopo lohofontan'ngki inomokomoyo sohwona'ni kakimo yofe muhwo'mment'hwonefoho.

⁵ Oseso Jisas nal'imento, Oso a'amu sohwasi, sekwo inan'ku hi'njo hwasilaho. Ose nelahon'ngki nakwo ul'iment'hwoni, Ane hwona'nyoho.

⁶ Ose ulahon'ngkuhwoni kako nal'imento, Sekwo inan'ku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohta'ni ho'naopijoso inan'ku ufomeent'ifeho. Ose nelahon'ngki nakwo inan'ku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inan'ku we'e pi'n'ingo ifamment'hwone'maho. Inan'ku pi'n'ingo engo inan'ku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko iment'hwoneso wonyopi iment'hwonefoho.

⁷ Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ul'imentoho, Nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulahon'ngko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofo yojasyonto humohumentiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofo komo'no miyonto Jisas'mo komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofitohm'mo'mentisofoho.

⁸ Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwona'ni yofayokino somo ne'no nohumentani inan'ku ifamiyo ho'yoso hus'impemotowentani ifohohosahument'hwonefoho. Nakwo ikanopo nta'ni hus'impemotament'hwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) hus'impemotapmment'hwonefoho.

⁹ Nakwo ifohohososyontani uhwon'iment'hwoneso tikwolojo'nohini imnontan'ngki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inan'ku'nji wentan'ngki uhwon'iment'hwonefoho.

¹⁰ Ose uhwon'ngkahon'ngkuhwoni Jisas nal'imento, Sekwo inan'ku olohonta ifomahofoso fehohnjoso n'notapmno.

¹¹ Ose nelahon'ngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inan'ku ifamiyo ho'yoso mom'ingo sopone'no hus'impemotapmmentisofoho. Inan'ku engo'nohinoso *wan hant'ilet fifiti-t'ili* (153) ko mnawo'nnyo so'no inan'ku ifamiyo ho'yoso mamt'hupo'mmentisofoho.

¹² Jisas kako nal'imento, Sekwo nop'ikuji wosopayo hmn'imno. Ose nelahon'ngki a'amu anga'no anga'no Jisas'mo t'hwosilo mul'mment'hwonefoho. O'o, nakwo hopi'nonohino sohwona'ni Jisas nakwoe Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'ment'hwonefoho.

¹³ Jisas kako wosopayo'nji inan'ku'nji nomanto nakumo nejapmmentisofoho.

14 Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwna'nimo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u si'hune imo'nimentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uyimentisofoho.

15 Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentaningkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulimento, Saimoun Jouniye hwomu sohwise, kiko olo nom'ne lohwife simeho ntopantokwofo somo uyakolofonji simeho yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahoningki Pita ulimento, Ou, Hwe engofo kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

16 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwise, kiko ngkine'no simeho kumo'nalofoho. Ose ulahoningki Pita ulimento, Ou, Hwe Engofo, kiko huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahoningki Jisas ulimento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

17 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u si'hune umo'nononto ulimento, Saimoun, Jouniye hwomu sohwise, Kiko nje a'amu nehopi'nohinohwise limo'nalokuno. Ose ulahoningki Pita kako simeho tango uyahoningki kako huno syafihu'mentono. Kako hungkuno hufa'u si'hune hiloso peho'no ntohon'wo'nantofoho. Ose syafisyonto kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, kiko yo'mayo hopi'nonohino nje simehomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko jije a'amu nehopi'nohini hwo'nyoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahoningki Jisas Pitamo ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho.

18 Ngko hungkuno nehopi'nohino wakilimonne'no yohono. Kiko hwe songo nohumanji kiko jije huno mta'ni wemoimo lontne somne'no ahuloho hwapife yo'mayoso ito'no yonji umotno hwosoho. I oso'no hwangku kiko a'mane imo'njo sohonta kiko jije aho yihusosyohumentaningkiji a'amuso kikimo ahuloho kumtitofikuji kiko ango ngkilaho kinoso sopone'no wokumotowantifeho.

19 Jisas ulimentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako tifi poyo pe'none so'no ulimentisofoho. Hwangku sohonta a'amu hofiko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako Anituye hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syafisyikui hofiko

Anituye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no utihwanto ulimento, Kiko ngkimo nnngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno limentisofoho.

²⁰ Jisas ose ulahonngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontanngko nononimentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisasiye huyo ne'mo nohumanji ulimento, Kikine'no tokoyo'ofoto hwo kilohofalofoho.

²¹ Ngko oso huhwo sohwo'nimo Pita nonohononto Jisasmo ulimento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohomo pipi uloho'noneto.

²² Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Kiko ngkimo tfinohini nngkape.

²³ Jisas ose ulimentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syafihu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syafisyahonngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'nimmentisofoho. I oso'no Jisas kako ose malimmentisofoho. O'o, ole'nohini limento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ulimentisofoho.

²⁴ Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno lijwasemofonji ifalifaliyo mtimokalokweno. Oseso sekwo nuhwonngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwonmentiso so'no mtimokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

²⁵ Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentanngki ngko fehohnjo'nohini semtimokiyalokweno. I a'amu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wantimokumo lihwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesiyi'neso hopa'maho. Nihu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohopeho.

‘Apousel’ ‘Apousel’ sohwafe Syohofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-tili* (33) nto uyakolo'mentisopolikeno Luk olo iyoswo loso mt+'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilosimne'no mt+'mokonto tifi olo iyoswo *Apousel* loso mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisasimo a'amu songo in'ngkamentohofoho so'nji Pouli'nji Mponopasi'njiye syoho'nji Pita'nji Pouli'nji nom'ne a'amu so'njimo Anituye Towahuno nihu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontne'no Luk mt+'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'n'nggo womulantifi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwafo Anituye Towahuno uhula'ofho iyoswofoho. U, Pita'nji Pouli'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe tifo mulinyoso ole: *Apouseliyoho*. Luk iyoswo simo'mjo mt+'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mt+'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisasimo in'ngkunyoso Anituye hungkuno liku'meefo yahon'ngkofi a'amu Jisasimo min'ngkunyoso tango uyontifi fonjasiyo uloho'motofho so'ne mt+'mokin'yofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwapingo Anituye hungkuno liku'meefo syohoso Jelusalem mta'ni foka'mentisoso nihu'nahone Jutiya piwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya piwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'nimoponto nakwoe ango lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapingoso *Apousel* sohe engo 1 hon'ngkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk ango Loum humanto mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hofiko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohofoho kalohi nakwo atofho lihwasi tifi un'ngkohwano.

Jisas ulimento, Nje Towahuno Wopingoso sekuyepono woli'hwatimonnho.

¹ Nje Tiyoufilosohwosi, ngko Luk+'ni mt+'mokalokweno. Iyoswo simo'mjo kikimne'no mt+'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno luti'hwanto kakoe syohoso nomjim'wento

ahwomomo simentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mtimokumentohofoho. Hungkuno songoso olenoho.

² Jisas Kako ahwomomo masiyo sohonta kako Anituye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwosopo'mentiso sohwo oso hungkunoso yo'mayo syoho ifitnne'ento ulimentisofoho.

³ Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontaningkofi sikuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuhwonontifi ole syafihu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uyimentisofoho. Jisas nohumanto Anitu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lutihwamentisofoho.

⁴ Sikuno fihwi Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'nji nuhu'mokontifi Jisas ole ulimento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohumantokuno. Oso hiso Anitu kako sejapone so'no nto selimentohe so'no fohontohumantokuno.

⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho. Sikuno mofonepo Anituye Towahuno wosehula'o'montonoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ *Apousel* sohwa Jisasi'nji uhu'mokumentohofoho so'no Jisasi'mo ulohonmentohofi, Hwe Engo sohwo, lohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Isiael engo umonimontolaho.

⁷ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Oso sikuno hiso sekwo huno maseyohoyohoho. O'o, Mpohwo Anitu oso sikuno hiso honahumentisofoho. Kako'nohini mokosyohumaho.

⁸ I oso'no Anitu kakoe Towahuno Wopingo sekumo sehula'ofoso sohonta kakoe yokumpohn'nyo nomafikuji nje hungkuno sekwo nomotakuji a'amu hopi'nonohino somo filutihwafikuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no ango yawojo'meemo filutihwafikuno.

Jisas ahwomomo simentisofoho.

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Oso hungkuno hiso Jisas ulahonngki a'amu sohwa uhwontohumentanngkofi kako ahwomomo simentisofoho. Nosontanngki himo a'amufe timomo uhoholo'mentisofoho.

¹⁰ Hofiko ahwomomo timo huno honamofontifi hwe manji'mofo halojo'njo hufa'u sohwa'u hofiko'nji lohofonji ulimntisi.

¹¹ Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofontifi ahwomomo peho'no uhwontohumalofo. Anitu nto utimawoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo lohonta

uhwoningkohoho pa'nyoso hwangu asomo noponefoho. Ose ulimentisiyefoho.

Hofiko Jutasie syohomne'no hwe fihumo uh-wosopo'mentohofofoho.

12 Oso hwofiki'nyo Oulif sopo nta'ni nokotapontifi Jelusalemno umentohofofoho. Ikanopo'maho. O'o, tifoneponoho. A'amu Jutaso sikuno iyoho humayo osomno hofiko hano tifonepo emmotofoso pa'nyoponoho.

13 Jelusalem i'mofapontifi ango tokilonjwa'mo molinyo somo humamentohoho sopo kotasimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwafe yofe ole, Pitaja, Jounja, Jem+sija, Entiluja, Filipija, Toumasija, Mpatoulomiyuja, Matiyuja, Alfiyosiyehwomu Jem+sija, Saimoun Seloutija, Jem+siyehwomu Jutasohwanjoho.

14 Hofiko simeho afa'nohino inontifi Anitune'no jomo ul'wo'nimentohofofoho. Moya'mi sofa Maliya Jisasie kona'wohi'nji koningkwa'wehwosanji hofiko'nji Anitune'no jomo ul'wo'nimentohofofoho.

15 Hofiko Anitumo jomo ulontaningkofi sikuno fiso mem-jao'mentisofoho. Sikuno fihumo a'amu *wan hantilet tiwenti* (120) Jisasimo iningkamotofoso nohumentaningkofi Pita nolikafonto ulimento,

16 Nje a'amu soku, hohonta Anituye Towahuno sohwo kakoe mampaho Ntefitiyehwomeho'mo ho'nosyahonngki Ntefit oso hungkunoso mt'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imo'nyonefoho. Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofo imentisofoho. Oso'no Ntefit mt'mokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imo'nimasofoho.

17 Jutas nakwo'nji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afa'nohinoso Jisas nahwosopo'mentisofoho.

18 Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo so'ne hamniyoho nomanto hwaho mpe yonto osopo mnokino ki'mo lohofonto piwahu'mentisofoho. Nopiwasoyonto kakoe simeho fongkulo lohofonto yo'mayoso hu'mewahu'mentisofoho.

19 Oso hungkuno hiso ho'nngkahonngki a'amu Jelusalem mta'angoso nupa'nontifi oso hwaho hopo sopono mulmentohofi, Akelitamanoho. Hopo sopone yofe yiwo'lo'mo ole, Hwaho jahino'njoponoho.

20 Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Ta'njo Iyoswomo mt'mokumentisofoho. Hungkuno ole, Kakoe angoso siki wawentihwono. A'amu fihwo nohumayo'eno.

Nom'ne hungkuno ta'njoso ole mt'mokumentisofoho, Hwe nom'nehwo kakoe syoho womano.

21-22 Oseso Jutasīye syoho mayoso'no nom'ne hwe fihumo uhwosopehwasi kako nakwo'nji Jisas songo lika'mentiso so'no wolutihwantanoho. Olo hwe huhwo lohwo kako nakwo'nji Jisasi'nji nohumentanīngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mentiso sohonta Jisas kakoe syoho ema'mentisoso oso syoho mji+mīwento osohonta Anītu Jisasi'mo utīma'masofoho. Oso hopi'nono uhwonīwo'nīngkiso sohomo nakwo uhwosopeeno.

23 Pita ose ulahonīngki a'amuso hwe hufa'u hwa'u uhwosopo'mentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Jousep Mpasopas, nom'ne yofe mulīmotofoso Josītosīyoho. Hwe nom'ne sohwo kakoe yofe Matiyas.

24 Oso hwa'umo uhwosopentīfi Anītumo jomo ulīmentohofi, Hwe Engo, a'amu hopi'nonohinofe sīmehomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwonalokune lohwa'u ntisohumo uhwosopeenehwono.

25 Oso hwe huhwo sohwo Jutasīye *apousel* syoho womano. Syoho hiso Jutasīmo kīko uyahonīngkini Jutas syoho wopīngoso ulīko'manto nīhu'nahone tīkanomo umentisofoho.

26 Anītumo ose ulontīfi hofīko sojo we'e so'nji syohi'nyo yontīfi Matiyasīmo uhwosopo'mentohofofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jisasiye *apousel* aho hopi'nono sīfe mta'ni anga'nohino sohwanji humamotofofoho.

2

Anītuye Towahuno pmentisofoho.

1 Oso Sīkuno Engo iyoho humayo'ne *Pentikous* * osomo a'amu Jisasi'mo inīngkawo'nīngkohofoso ango fipo uhu'mokumentohofofoho.

2 Osopo nuhu'mokahonīngkofi tī'mayo yoka pa'nīngo ahwomo mta'ango ho'nonto ango uhu'mokumentohofoso somo uhula'o'mentisofoho.

3 Oso a'amuso oso tī'mayo yoka upa'nontīfi uhwonīmentohofoso tī'melanyo hopa yonto oso hiso mtīhupo mtīhupe lohofonto a'amu nohumentanīngkoho somo a'apahopo humolawopmentisofoho.

4 Oseso Anītuye Towahuno Wopīngo a'amu somo ifeehu'mokasi lohofonto hungkuno kengo kengo nom'ne a'amufe mampaho pa'nyo hofīkoe mangomo umasiyahonīngki hofīko hungkuno kengo kengo līmentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wopīngoso umentisofoho.

* **2:1:** Oso iyoho homayo sīkunoso sīkuno *ffītiso* (50) Anītu Kako A'amu Isīlael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo Sīkuno Engo somo humantīfe sohonta *Pentikous* imofapīwo'nīngkisofoho.

⁵ Juta a'amu hwaho kengo kengoponta'ango Mousesiye hon'ingkano hungkunomo in'ingkamotofoso Jelusalem humamentohofofoho.

⁶ Oso ti'mayo yoka hiso ho'n'ingkahon'ngki a'amu Jelusalem humamotofoso nupa'nontifi a'amu pi'n'ingo engo oso angopo komo'no uhu'mokumentohofofoho. *Apousel* sohwa hungkuno kengo kengo lontan'ingkofi a'amu hopi'nonohinoso hofi'koe mango hungkuno li'motofoso upa'nimentohofofoho.

⁷ Nupa'nontifi yomo yontifi huno pi'n'ingo engo syafi'hu'mentohofi, Olo pipil'keno. Oso a'amu hungkuno kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilinta'ango hwafoho.

⁸ Nakwoe hungkuno kengo kengo loso na'uja aswo nema'mentohofosohonta upa'nimentihwone pa'nyofoho. Oso hiso pipilo.

⁹ Nakwo kengo kengopo nta'n'ingo'nwoho. Patiya, Mitiya, Elam, nom'ne a'amu Mesopoutemiyanta'ango, nom'ne Jutiya, Kapotousiya, Puntos, Esiya,

¹⁰ Fijijiya, Pamifiliya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo nom'ne Loum mta'ango hn'nwi humalohwono.

¹¹ Nakwo a'amu Juta hn'nnonji nom'ne a'amu kengoso nakwoe yahinomo in'ingkowalokwofo so'nji, Kilitnnta'angoso Alepiya'njoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo Anitu iwo'n'ingkiso so'no nakwoe hungkuno kengo kengoso upo'nalokuhwono.

¹² Ose syafisyontifi yomo yomo yontifi huno engo syafisyontifi ulimentohofi, Oloso pipilo.

¹³ A'amu fehohnjo sitofo ole ulimentohofi, olo hwe lohwa Anituye hungkuno nelalokwofo lohwa hofi'ko mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose ulimentohofofoho.

Pita kako Anituye hungkuno luthwamentisofoho.

¹⁴ Pita *apousel* aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nolikafonto mango engo ulimento, Sekwo Jutiya'ango soku a'amu Jelusalem humalofosikunonji nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno.

¹⁵ Ole lolalokwofo, Hwe lohwa mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose lolalokwofo. Awonoho. Ose'maho. Olo mofehi'nyo'njoho. A'amu mofehi'nyo'nji mijo iyoho'njo manyo hwafoho.

¹⁶ O'lo hohonta Jouel hwe Anituye hungkuno li'mojo sohwo olo hilo so'no li'mentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta ne imo'nalofoho. Jouel ole mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ Anitu hohonta ole ulimento, Sikuno moi'wo imo'nyoso mofone sohonta nje Towahuno sofe

yokumpohn'nyoso a'amu hopi'nonohinomo
uyonefoho.

Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hofiko Anituye
hungkuno ulifitnnefoho.

Hwe songo sohwamo ngko wojo uhwonyo pa'n'ngo yo'mayo
so'no utihwamnefoho.

Hwe a'mane sohwa wojo uhwonifitnnefoho.

¹⁸ U, nje Towahunoso nje hwe moya'mi syoho ntohofiyo
somo uyimnefoho.

Ose uyohon+'mo hofiko nje hungkuno nalifitnnefoho.

¹⁹ Sekwo ahwomo ajwo lopo timo uhwon'ngkujo'no nom'ne
kengoso setihwamnefoho.

Olo hwaho lopo yo'mayo kengo wonyoangkafoso
nomti'mokumnefoho.

Oso kengoso hon'yo'nji toho'nji tikayo hujenjemo'nji
nomti'mokumnefoho.

²⁰ Olo mofehi'nyolo sikwo'mno imo'n'ngkuhwosi sikuno
meefonefoho.

Hamnosohon'yo'nohino imo'nonefoho.

Olo hiloso nuhwon'ngkuji u nje Sikuno Engoso
imo'nonefoho.

²¹ Oso hohosohonta hwe fihwa hwoya'mi fifa ngkine'no joh
ntikujo somo utima'mnefoho.

Nje a'amu imo'nifitnnefoho.

Oso hungkunoso Jouel mt+'mokumentisofoho.

²² Sekwo a'amu Isilael soku, olo hungkuno haloho
upa'nimno. Jisas Nasalet nta'ango oso huno sekwo huno
moi'wonoho. Anitu Jisasimo kakoe yokumpohn'nyo
uyahon'ngki olo hwaho lopo Jisas yo'mayo kengo
wonyoangkafoso netihwamentisofoho. Oso hiso
nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas Anituye
Hwomu Ne hweho.

²³ Anitu kako hohonta huno ole, Nje hwomu a'amufe
wonyo'ne poyo pe'nyo'ne hwahopo uhwatimonne'no
yohono. Ose syafihu'mentisofoho. Oso'no olo hwe
lohwo Anitu sekwo ahomo ho'nahumentisofoho.
Ho'nosyahon'ngki sekwo a'amu Loum somne'no
ipemotasontifi hofiko iyo hwojiyafiku'nnyo somo
fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁴ Anitu kakoe hwomumo poyo pe'nyo yahino tohino
somta'ni isihutofomanto apa'no songo ulika'mentisofoho.
Jisas sohumo sokimo somo mokilopm'mokumentisofoho.

²⁵ Hohonta Ntefit ole mt+'mokumentisofoho.

Nje Hwe Engo sohwo kako ngko'nji mofonepo humaso
sohumo ngko uhwon'wo'n'ngkohefoho.

Kako nje aho angahohnta'ni humaso sohune'no ngko
mop+wahu'mnehono.

Yo'mayo nom'neso ngkimo milojan+mofonehoho.

²⁶ Hiso'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

Nje mampaho Anituye yofe ho'nomayo'nefoho.

Ngko poyo pe'nime sohonta iyoho mannonefoho. O'o, ngko Anitumo uhwon+mnefoho.

²⁷ Nje huyo'mangoso tikanomo humayo'ne nisikwajiyo'eno.

Jije hwomufe a'apaho piso imo'nyo'eno.

²⁸ Songo humayo'ne hon'ngkano ntihwahino.

Kiko ngko'nji humayo so'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

Ntefit hohonta ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno Ntefit mt'i'mokumentiso so'no yolohoso waselimo. Ntefit kakine'no mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako poyo pe'n'ngkahon'ngki hofiko ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe pi'nimomo olo hwaho lopo weho. Nakwo timo uhwon'wo'n'ngkuhwono.

³⁰ Ntefit kako Anituye hungkuno limojo hweho. Anitu Ntefitimo ulimeto, Jije imu hwe yofe engo'njo jije yofe pa'nyo imo'n'ngk'hwosi a'amumo umokosyohumane hweho. Ose ulahon'ngki Ntefit kako huno umentisoso oso hungkuno hiso ne imo'nonefoho.

³¹ Hohonta Ntefit yo'mayo Anitu yone'ento uhwon'mentisoso oso'no hwe Anitu uhwasopo'mentiso sohwo poyo nope'n'ngkuhwosi apa'no songo nolikafone so'no limentisofoho. Ole mt'i'mokumento, Kakoe huyo'mango tikanomo humayo'ne nusikwajiyo'eno. Kakoe a'apaho piso imo'nyo'eno.

³² Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Anitu nto ulika'mentiso lohomo nakwo uhwon'ment'hwone. Oso-hune'no lalokuhwono.

³³ Kako ahwomomo nokotasonto osopo Anituye aho angahohnta'ni nto humantono. Hohonta kako ole nto nal'mentisofoho. Ngko Anituye Towahuno Wopingo wosejapmmo. Jisas ahwomomo nosahon'ngki Mpohwo kakoe Towahuno uyahon'ngki Jisas Towahuno hiso nehwojahon'ngki olohonta hungkuno mampaho kengo kengo so'nji sel'hwoneso yo'mayo y'hwoneso hwapingo Anituye Towahuno nehulo'ofalofoho.

³⁴ Upa'nimno. Ntefit oso hungkunoso kakine'no mamti'mokumentisofoho. O'o, kako ahwomomo mas'immentisofoho. Ole mt'i'mokumentono, Anitu nje Hwe Engo Kilais Anitu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohomo ole ulimeto, Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

³⁵ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwamo jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

36 Oso'no sekwo a'amu Isilael soku, huno ito'no fisyafihupmno. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohoho lohune'no Anitu Hwe Engo nemokosyohumayo'ne sohumo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kilaisiyoho. Pita ose ulimentisofoho.

Hwe moyami pi'ningo engoso simeho yiwalo'mokahon'ngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho.

37 A'amuso olo hungkunolo nupa'nontifi simeho tango mikhunimposo umentisofoho. Pita'nji apousel nom'ne sohwanjimo ulimentohofi, Ou, hwe sifahwe, nakwo pipi yanehwono.

38 Ose ulahon'ngkofi Pita ulimento, Sekwo a'amu anga'no anga'no hon'ngkano wonyo foho'naopmno. Anituye hungkunomo tifi fin'ngkamno. Jisas kako jije wonyo wae yakumofihwosi kakoe a'amu ne imo'n'ngkohoho'no a'amumo utihwayo'ne mijo wokiyosemapife. Ose ikujo'no kakoe Towahuno Wop'ngo wosejapmmontonoho.

39 Anitu selimento, Nje Towahuno Wop'ngo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwo'ne'nji sekwoe mehomi mne'nji a'amu hwaho kengoponta'ango oso'ntnne'nohinofoho. A'amu hopi'nonohino nakwoe Hwe Engo Anitu kakine'no joho ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wop'ngo wosejapono.

40 Pita ose ulonto, hungkuno nom'ne pi'ningo engo ulonto, ulimento A'amufe hon'ngkano wonyomne'no i'waho fiyimno. Tohino engo nomapitoho. Sekwo Anitumo fin'ngkamno.

41 Ose ulahon'ngki a'amuso nupa'nontifi oso hungkuno somo in'ngkowahon'ngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho. Oso sikuno somo a'amu *tili tausen* (3,000) Anitumo simeho uyimentohofoso Anituye a'amu ne imo'n'imentohofoho.

A'amu Jisasimo in'ngkawo'n'ngkohoho sofe yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofofoho.

42 Anituye a'amu ne imo'n'imentohofoso apousel sohwa Anituye hungkuno lutihwentan'ngkofi hofiko upa'nimotofofoho. Hofiko nuhu'mokontifi ufo'ma'nimotofofoho. Hofiko wosopayo afapo nta'ni nonontifi † Anitumo jomo ulimotofofoho.

† 2:42: A'amu pi'ningo engo huno'njo Jisas Kilaisimo in'ngkunyoso nihu'mokontifi wopae nimentohofofoho. Osohonta wopayo moi'wo nontifi hofiko hunso Jisasie mikufo'nji honiyonji ne'no syafihu'motofofoho.

43 Anitu kakoe yokumpohn'nyo *apousel* sohwo uya-hon'ngki hofiko yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. A'amuso oso hiso nuhwonontifi pisopisaho mjalimwentifi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofofoho.

44 A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umotofoso afapo nohumantifi hofikoe ho'yango yo'mayoso nem'nohino afafoho.

45 A'amu ho'yango'njo hwaho'njoso oso hiso a'amu nom'ne somo uyontifi hamniyoho nomantifi umofonyo inyo somo yano ulohmentohofofoho.

46 Hofiko simeho yano inontifi sikuno huhwo huhwi Anituye ango engo somo nuhu'mokontifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. Hofiko wopayo nom'ne ango kengo kengomo nonontifi hofikine'no huno mosyafisiyo'njo yontifi nom'ne a'amumne'no syafihu'motofofoho. Oso'no hofiko simeho wop'ngo'nji humamotofofoho.

47 Wop'ngo nohumantifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ulimotofi, Anituye a'amu neso wop'ngo'nohinofoho. Sikuno huhwo huhwi a'amu nom'neso Anituye hungkuno nupa'nontifi simeho uyontifi in'ngkamotofofoho. Anituye a'amu neso pi'n'ngo engo imo'nimentohofofoho.

3

Hwe sife wonyo'njo sohwo wop'ngo imo'nimentisofoho.

1 Sikuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko Anituye ango engo somno simentisiyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 *kilouk*) a'amu pi'n'ngoso Anitumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho.

2 Kuso somne'no ole liwo'n'ngkohofi wonyoangkafo-ponoho. Hopo sopo hwe fihwo sife kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Sikuno huhwo huhwi huhwo sohwoe a'amuso intokwasontifi osopo itofasiyo'nohini imotofihweho. A'amu ango engo somo nohotoswa-hon'ngkofo sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho jomo ulimojo hweho.

3 Osopo sife wonyo'njo sohwo nohumanto uhwonimentisoso, Pita'nji Joun'nji woswanji yontan'ngki uhwononto ulimento hamniyoho we'e ntapinyo.

4 Ose ulahon'ngki Pita'nji Joun'nji siko timo yokumpohn'nyo uhwononji ulimentisi, Kiko timo fehonyo.

5 Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo hamniyoho won-topanjiyo'ne fohonto uhwonimentisofoho.

⁶ Pita uli+mento, Ngko hamniyoho ane hwo'nyoho. Nom'neso wokijapmmo. Jisas K+lais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyo'nji wakil+monne'no yohono. Hano fiyo.

⁷ Ose ulonto kako kakoe aho nomanto uli+ka'mentisofoho. Ose ulikofahon+ngki hwe huhwo sohwoe sife yokumpohn'nyo imo'nonto noswol+kofawento hano umentisofoho.

⁸ Siko'nji ango engo somo noswont+fi hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto An+umo isamoyoka uli+mentisofoho.

⁹ A'amu ango engo somo nohumant+fi uhwon+mentohofoso, hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto An+umo isamoyoka ulahon+ngki uhwonont+fi

¹⁰ ole syaf+hu'mentohofi, U olo hwe sife kokato'nnyo'njo lohwo hoku'yopo humanto hamniyoho'no jomo li+mojo hweho. Oso hunoso uyahon+ngki yomo yomo yont+fi pisopisaho li+mentohofofoho.

An+ituye ango engo somo Pita hungkuno lut+hwamentisofoho.

¹¹ Hwe huhwo sohwo Pita'nji Joun'njimo aho kehon+ngkofi hwe moya'mi hopi'nono hano kunto kunto'no went+fi kontolompo'ango somo uhu'mokumentohofofoho. Oso kontolompo'ango somo Soulomoun+yefoho limotofofoho.

¹² Osopo uhu'mokahon+ngkofi Pita nuhwononto uli+mento, Sekwo a'amu Is+lael soku, yomo yomo peho'no yohoho. Nekumo t+mo yokumpohn'nyo peho'no ehonalokwofo. Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohn'nyo mta'ni hwe lohwo wop+ngo imo'n+ngkohoho. Huno ose laseyohoho.

¹³ O'o, Ap+lohamja Aisak+ija Jekoup+ija nakwoe ajuyohwosafe An+ituyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulohofiyoso Jisasiye yofe ho'nomayo'nohinofoho. Oso huhwo sohomo sekwo nokent+fi a'amu Loum sohwafepono ipemotosahon+ngkofi osopo Pailot us+huto'mto yahon+ngki sekwo nakwolaho uli+mentohofofoho.

¹⁴ Oso Jisas huhwo sohwo hon+ngkano wonyo ane hweho. Wop+ngo'nohino hweho. Osohomo nakwolaho ulont+fi hwe wonyo a'amumo fonjahumentiso sohune'no Pailot+mo jomo uli+mentohofoho kuyoho.

¹⁵ Ose ulont+fi sekwo yo'mayo songo humayo hwap+ngo sohomo sekwo a'amu Loum somo uyahon+ngkofi hof+iko fonjahumentohofofoho. Nofonjosyahon+ngkofi An+itu apa'no uli+ko'mentisofoho. Oso hiso'no nekwo nuhwonontayo olhonta hungkuno hiso'no selalokuhwoyo.

¹⁶ Nekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon'ingkuhwoi Jisasiye yokumpohn'nyo olo hwe lohumo wop'ingo imokohoho. Sekwo olo hwe sife kokato'nnyo lohumo huno moi'wonoho. Olo simeho hi'ntnnono Jisasimo uyalokuhwayo loso Jisas mta'angofoho. Olo hiloso hwe sohomo wop'ingo umokahon'ingki uhwon'alokwofo.

¹⁷ Nje a'amufu, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisasimo fonjahumentohofu sohonta huno ito'no mosyaf'isiyo'njo imentohofu kuyoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

¹⁸ Hohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwo Anitu ul'imento, Hwe uhwasopo'mentohe sohwo tohino engo manefoho. Ose ulahon'ingki a'amu somo ul'imentohofofoho. Sekwo Jisasimo fonjahumentohofu sohonta oso hungkuno hiso ne imo'n'imentisofoho.

¹⁹ I oso'no olhonta sekwo huno fikwesya'fihupmno. Sekwoe simeho yi'wolo'mo filohopmno. Sekwo simeho yi'wolo'mokukujono Anitu sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho.

²⁰⁻²¹ Wayo yasemof'hwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji simeho wop'ingo'nji wosejapmmntonoho. Hohonta Anitu nakune'no fohu'n'imentisoso nefo'mayo'ne kakoe hwomu Jisasimo uhwasopo'mentisofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo limentohofu so'no ito'no imo'nyo'ne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moi'wo imo'n'ingki'hwosi nopone hweho.

²² Hohonta Mouses seyakwosamo ul'imento, Hwe Engo Anitu sekwo'njo mta'ango fihumo wam'hwosopo'mtonoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n'ingo hweho. Oso hwe huhwo sohwoe mangomo sekwo haloho ito'no upa'n'ingkuho.

²³ Hohosohonta a'amu oso hwe huhwo sohwoe hungkuno haloho maposo'njo ifijosu Anitu oso a'amu somo kengopo uhmajososo ni'hu'nahone wae umontonoho. Mouses ose ul'imentisofoho.

²⁴ Anituye hungkuno limotofo sohwa Samuel'janji nom'ne t'finjo sohwanji hofiko olo sikuno lomne'no limentohofofoho.

²⁵ Oso a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa sekwo hofikoe imu kuyoho. Oso'no oso hungkuno Anitu seyakwosamo ul'imentisoso sekumne'nefoho. Anitu Ap'lohammo ul'imento, Jije imu sohwa mta'ni hwe fihwo a'amu hopi'nonohinomo wop'ingo ulohofonefoho. Ose ul'imentisofoho.

²⁶ Oseso Anitu kakoe hwomu Jisasimo uhwasopento sekumne'no wop'ingo selohofu'ne kaki'no uhwat'imentisofoho. Kako ole umo'n'alofoho, Sekwo

a'amu anga'no anga'no hon+ngkano wonyomo hohujo ikinjaof+kujo'no ngko wop+ngo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pita'nji Joun'njimo impe intofahumentohofofoho.

¹ Pita'nji Joun'nji a'amu somo oso hungkunoso ulontan+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo angomjo uhwontohumayo sohwife hwe engo so'nji a'amu Sati+yusi sohwanji i'mofapmmentohofofoho.

² I'mofapont+fi s+mano hintotohino umn+mentisofoho. Hwap+ngoso Pita'nji Joun'nji siko a'amu somo Jisas poyo pe'n+mentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho lut+hwamentisiyefoho. Oseso a'amu hopi'nono poyo pe'n+fijosso hwangu nol+kapitnnefoho.

³ S+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahon+ngki oso a'amu sohwa Pita'nji Joun'njimo mo'n+ngkanta hungkuno ulane'ent+fi impo'angomo intofahumentohofofoho.

⁴ Oso'no a'amu Pita'nji Joun'njiye hungkuno upa'n+mentohofoso fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yont+fi An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+mentohofofoho. Oso a'amu we'e pi'n+ngo'maho. Oso hwe huhwo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho.

Hwe yofe engo'njo sohwife timo sopo Pita'nji Joun'nji loho'mentisiyefoho.

⁵ Mo'n+ngka im+ngo'nji a'amu yofe engo'njo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofa sohwanji hof+ko Jerusalem uhu'mokumentohofofoho.

⁶ Hof+ko nuhu'mokont+fi a'amu nom'ne sohwanji hungkuno l+mentohofofoho. A'amu nom'ne sohwa ole, Anas, hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji, Kaiyofas+janji, Jounjanji, Alek+isanta'njoho. Nom'ne a'amu Anasiye temtitofomjo sohwa hof+ko'nji uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Hof+ko Pita'nji Joun'njimo hof+ko'njo ajwo lopo uhu-majont+fi ul+mentohofi, Oloso pipi imasiyoto. T+hwoe yokumpohn'nyo'nji t+hwoe yofe'nji umokumahnnoto, hwe wop+ngosofo.

⁸ Ose ulahon+ngkofi An+tuye Towahuno Wop+ngo Pitafe s+me homo uhulo'ofahon+ngki Pita ul+mento, Sekwo hwe engo Is+laelnta'ango sohwas,

⁹ olohonta sekwo a'amu s+fe wonyo'njo sohomo wop+ngo umokumalohwoyo so'no ehon+ngkohofotaho.

10 Oseso sekwo hopi'nono huno waseyono. A'amu Isilael hopi'nonohinoso huno wosyafi+hupife. Jisas Kilais Nasaletnta'ango sohwoe yokumpohn'nyoso olo hwe lohomo wopingo umokahonngki kako nakwo'njopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohomo sekwo iyomo fonjinto'ofosyahonngkofi Anitu poyo pe'nyo sohomo apa'no uliko'mentisofoho.

11 Olo sojo engkwosaho pa'nyo ango injuwo'n'ngkohoho sohwa hofiko wonyofoho lontifi ho'nao'mentohofofoho. Oseso olohntajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapngohwo imo'n'ngkohoho.

A'amu hohonta hungkuno mt'i'mokumentohofoso olo hungkuno Jisas+mne'no mt'i'mokumentohofofoho.

12 Nom'ne hwe nefo'mayo'ne olo hwaho lopo mohumunyonoho. Anitu nom'nehumo a'amu nakwoe wonyo wayo'ne muhwosopo'mmentisofoho. O'lo, Jisas kako'nohino hweho. Pita ose ulimentisofoho.

13 Ose ulahonngki hofiko Pita'nji Joun'njiye yokumpohn'nyo losomo uhwonontifi huno syafihu'mentohofi, Olo hwa'u siko ifalifaliyo mamti'mokiyo hwa'uyoho. We'mjo pa'nyo hwa'uyoho. I oso'no siko iyoho munngkohoyohoho. Jisasiye yokumpohn'nyo ma'masiyo hwa'uyoho.

14 Ose syafisyontifi uhwonimentohofoso hwe wopingo umokumasiyo sohwo siko'nji lohofontanngki uhwonontifi hofiko hungkuno ane hwafoho.

15 Oseso Pita'nji Joun'njimo ulimentohofi, Siko mempono swohosisi osopo fosyohumunyo.

16 Ose ulontifi hnnimentohofi, Olo hwe lohwa'umne'no pipi yanehwono. Olo hwa'u olo wonyoangkafo loso yahonngki a'amu hopi'nonohino Jelusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi yane'elo. Awonoho.

17 I oso'no olo hungkuno nonje nonje ho'nimuyo'eno. Nakwo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulano. Nom'ne hungkuno Jisas+mne'no nom'ne a'amu somo nulohosiloho.

18 Ose hnnontifi sikimne'no joho ulontifi ulimentohofi, Siko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno nulohosiloho. Yo'mayo Jisas+mne'no lut'hwahosiloho.

19 Ose ulahonngkofi Pita'nji Joun'nji siko ulimentisiyo, Nekwo Anituye hungkuno ho'naofososo sekwoe hungkunomo tifi senngkawasoso Anitu kako huno pipi uyimtolo. Sekwo huno pipi seyohoho.

20 Yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso uhwonimentihwoyoso hungkuno wopingo'nohini upa'nimentihwoyoso oso hiso'no nom'ne a'amumo mujoso pipilo. Awonoho.

21 Ose ulahon'ngki hofiko hungkuno nom'ne tango'njo ulontifi Mpanino ulimentohofofoho. Hofiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Hwap'ngoso a'amu hopi'nono olo hilo so'no Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Oso'no Pita'nji Joun'njimo tohino uyihwaloho.

22 Olo hwe lohwo wop'ngo umokumasiyo lohwo kako hwe engo hweho. Kakoe soswo *fouti* (40) yakolo'noho.

A'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoso Anituye hungkuno yokumpohn'nyo lohofihwasi lutihwane'entifi Anitumne'no jomo ulimentohofofoho.

23 Pita'nji Joun'nji nowenji sikoe a'amu'njopo i'mofawenji oso hungkuno hiloso ulimentisiyefoho.

24 A'amuso nupa'nontifi hofiko simeho yano inontifi Anitumo isamoyoka ole ulimentohofi, Ou Mpohwo, kiko enemokosyohumayo hwosoho. Kiko ahwomo'nji hwaho'nji mt'i'mokumentohino hwosoho. Kiko ayo'nji yo'mayo songo humayoso mt'i'mokumentohino hwosoho.

25 Hohonta jije Towahuno Wop'ngo sohwo jije hungkuno nakwoe ajuyohwo Ntefit jije syoho kilohofiyi sohwoe mangomo mufohotofahon'ngkini Ntefit ole ulimento, A'amu kengo kengoso simeho tohino peho'no umnalofoho. Nakwoe a'amu huno ito'no mosyafisiyo'njo peho'neto.

26 Hwe yofe engo'njo sohwa hontohumamentohofofoho. Hofiko'nji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji nuhu'mokontifi hungkuno nano mtitofontifi limentohofi, Anitu'nji oso hwe uhwsopo'mentiso sohwo'njiye syohomo nakwo wae uyano.

Ose limentohofofoho.

27 Oso hungkuno ne imo'n+masofoho. Olo ango lopo Helout'nji Pountiyos Pailot'nji a'amu kengo so'nji a'amu Isilael so'nji nuhu'mokontifi Jisas uhwsopo'mentohino sohumo fonjane'entifi imentohofofoho.

28 Oso hiso'no hohonta kiko nohumanji yo'mayo ne imo'none so'no limentohinoso olohonta oso a'amuso jije hungkunoso ne imokumalofofoho.

29 I olohonta Mpohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo nalimalofoso upa'n+mahnno. Jije hungkuno l'wo'nyo sohwo'na'nimo yokumpohn'nyo fisosofitofonesyohumaho. Oso'no nakwo jije hungkuno lontan'ngkuhwasi iyoho monanonehoho.

30 I oso'no nakwo jije hungkuno lontan'ngkuhwaso'no kiko a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umojo. Yo'mayo wonyoangkafoso jije hwomu Jisasiye yokumpohn'nyo'nji noho fiyo.

³¹ Anitumo ose ulahon'ngkofi oso ango humamentohofosopo mo'mayo yonto Anituye Towahuno Wop'ingo hofi'kimo ifehu'mokahumentisofoho. Ifehu'mokahumentisoso hofi'ko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulontifi iyohomunimmentisofoho.

Jisasiye a'amu neso hofi'ko yo'mayoso inimentohofofoho.

³² A'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'nimentohofoso simeho inontifi a'amu fihwo ole huno mosyafisiyo'njo imentisofo, Oloso nje'nohinofoho. A'amufe'maho. O'o, oloso huno mosyafisiyo'njo imentisofoho. Yo'mayo hopi'nononino hi'njoso a'amu somo inimentohofofoho.

³³ *Apousel* sohwa a'amu somo Hwe Engo Jisas lika'mentiso so'ne hungkuno ne'nohino ulontifi Anituye yokumpohn'nyo utihwayo'ne yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. Anitu a'amumo wop'ingo'nohino uloho'mentisofoho.

³⁴ Hohosohonta a'amu hiso umofonyo miyofoho. A'amu hwaho'njoso ango'njoso yo'mayo ho'yangonjoso nom'ne a'amu somo yano uyontifi hamniyohoso *apousel* sohwa umentohofofoho.

³⁵ *Apousel* sohwa oso hamniyoho nomantifi a'amu umofonyo iyo somo yano ulohmentohofofoho.

³⁶ Hwe fihwo kakoe yofe Jousepiyoho. *Apousel* sohwa nom'ne yofe ole mulmentohofi, Mponopasiyoho. Yofe hiso yi'wolo'mo ole, Sosofitofihwe hweho.

³⁷ Olo hwe huhwo sohwo Lifaiye temtitofomta'ango hweho. Hwaho Saip'ilos nta'ango hweho. Hwe nom'nehwo oso hwe huhwo lohwo sohwoe hwahompe nulohofahon'ngki hamniyohoso Mponopas nomanto *apousel* sohwafe sifi'ki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

5

Anonaiyas'nji Sofaila'nji siko Anitumo hwasyo ulimentisiyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas kakoe apefe yofe Sofaila, siko hwahohi'njo ya'uyoho. A'amu nom'neso sikinta'ni oso hwahoso mpe uloho'mentohofofoho.

² Siko hamniyohonomanji fehohnjo siko'ne hiyaso mokosyohumanji fehohnjo Anonaiyas kako *apousel* sohwafe sifi'ki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

³ Oso hiso Pita nuhwononto ulimento, Anonaiyas, Seteniye hungkunomo in'ngkawenji hamniyohofehohnjo hiyaso mokosyohumanji Anituye Towahuno Wop'ingomohwasyo ole ulohino. Hamniyohohopi'nono ma'maleso olenoho. Oso hwasyo ulohino.

4 Jije hwaho mpe makiloho'mmalofu sohonta hwaho hopi'nono j'jefoho. Mpe ntakiloho'malofu sohonta hamniyoho hopi'nono j'jefoho. I oso'no oso hungkuno simehomo'mo peho'no syaf'syohino. Kiko hwe sohwo'na'nnohinomo hwasyo monalohoyohino. O'o, Anitumo hwasyo ulohino.

5 Ose ulahon'ngki Anonaiyas nupa'nonto nop'wasyonto, poyo pe'n'imentisofoho, Oso hungkunoso ho'n'ngkahon'ngki a'amu nupa'nont'fi iyoho un'imentisofoho.

6 Hwe songo sohwa nol'kafohumant'fi Anonaiyas'ye pijafomo hwap'fe ekojisasi lohofont'fi mempo hohnta'ni motawent'fi pi'n'momo ijopijisyahumentohofofoho.

7 We'enepi a'amu poyo pe'n'imentiso sohwoe ape noswonto yo'mayoso mupa'n'immentisosi,

8 noswopahon'ngki Pita ul'imento, Jije hwahomme'no olo hamniyoho ma'masiyotaho. Ose ulahon'ngki ul'imento, Eno, osenoho.

9 Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Kiko jije hwehwo'nji hiyahusi Anituye Towahuno sohomo yamofu peho'no uloho'masiyoto. Upa'nyo. Hwe songo sohwa jije hwehwo sohomo pi'n'momo ijopijisyasyont'fi nto pohofu. Hoku'yopo lohokwofu. Kikimo womotokuwant'feho.

10 Ose ulahon'ngki a'musi Pitafe s'fiki'nyo'mo pi'wasyonto poyo pe'n'imentisofoho. Hwe songo sohwa noswapont'fi poyo pe'n'imentisosiye pijafomo uhwonont'fi nomotoswapont'fi kakoe hwehwo'njopo ijopijisyahumentohofofoho.

11 Oso hungkuno hiso noho'n'ngkahon'ngki Anituye a'amu ne so'nji a'amu kengo so'nji nupa'nont'fi iyoho un'imentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafosu imotofofoho.

12 Yo'mayo kengo wonyoangkafosu a'amu apousel sohwa ut'hwamentohofu somo a'amuso uhwon'imentohofofoho. Anituye a'amu neso Soulomoun'ye kontolompo'ango sopo uhu'mokumotofofoho.

13 A'amu kengo fehohnjoso Anituye a'amu ne somo uhwonont'fi l'imentohofi, A'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohofosu wonyoangkafosu. Ose lont'fi i hof'iko'nji muhu'mokumentohofofoho. O'o hof'iko iyoho un'imentisofoho.

14 Hwe hwoya'mi pi'n'ngo engoso Jisasi'ye hungkuno upa'nont'fi hungkuno nehopi lont'fi simeho hi'ntnono uy'imentohofofoho. Oso a'amu hiso Anituye a'amu ne s'imo'mjo so'nji uhu'mokumotofofoho. A'amu pi'n'ngo engo imo'n'imentohofofoho.

15 A'amu pi'n'ngoso a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi hon'ngkanopo itofasi lohofontifi ole syafi'hu'mentohofi, Pita nopi'hwosi kako kote uhumiyo'f'hwoso'no a'amu mnokino'njososo wopi'ngoso umo'n'ife. Ose syafi'hu'mentohofofoho.

16 A'amu ango kengo mta'ango Jelusalem mofone sponjososo Jelusalem uhu'mokumentohofofoho. A'amu mnokino'njo, a'amu sisi'masoho'njo towahunoso wonyo'njososo somo itokwapmmentohofofoho. Hopi'nonohinososo wopi'ngoso imo'n'imentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso sohwo 'apousel' sohwasoso impo'angoso mta'ni isihuto'mentisofoho.

17 Hwe yofe engo'njososo tajo ango syoho'njososo sohwo kakoe a'amu'njososo a'amu Satiyusi sohwanjososo yo'mayoso so'nososo nupa'nontifi simeho tohinososo umn'imentisofoho. Hwap'ngososo a'amu *apousel* sohwasoso yokumpohn'nyoso yo'mayoso wonyoangkafo so'nososo iwo'n'ngkohofofoho. Hofiko ososo yokumpohn'nyoso ane hwasofoho. Ososo'nososo simeho tohinososo umn'imentisofoho.

18 Simeho tohinososo umn'ngkahon'ngkoso *apousel* sohwasoso aho kentifi impo'angososo intofahumentohofofoho.

19 Ososo sikwo'miyo somo a'amu ahwomomjoso sohwo nopontososo impo'angoso hoku'yo somo hwasampentososo a'amu *apousel* sohwasoso mempososo hohnta'ni ipemotoswapontososo ul'imentososo,

20 Sekwo Anituye ango engoso somo nowekujoso osoposo lohofikujojoso olo hon'ngkanososo songomne'nososo a'amumososo filu'ihwasomnososo. Ose ul'imentisofoho.

21 A'amu *apousel* sohwasoso ososo hungkunososo halohoso imentohofososo im'ngososo ne'njososo Anituye ango engoso somo noswontifi Anituye hon'ngkanososo songomne'nososo lut'ihwasomentohofofoho.

Ososo im'ngososo so'njososo hwe yofe engo'njososo tajo ango syoho'njososo sohwo kakoe a'amu'njososo a'amu Jutafe *kaunisolo* sohwanjososo hwe engoso hopi'nonososo nuhu'mokontifi impo'angomne'nososo hungkunososo lihwas'mentohofofoho. A'amu impe'njososo sohwasoso fipemotapmnososo. Ose lihwas'mentohofofoho.

22 Hungkunososo lihwojahon'ngkoso a'amu impo'angososo noswontifi uhwon'mentohofososo hunososo uhwonontifi asomoso nopontifi *kaunisolo* a'amu sohwasoso ul'imentohofofoho.

23 Ole ul'imentohofi, Nakwo impo'angoso soposo nowentanososo hano yokumpohn'nyoso pito'malofososo uhwonontanososo, a'amu pijwohumayoso sohwasoso lohofontan'ngkoso uhwon'ngkuhwonefoho. I ango ne somo a'amu aneponohoso. Hunososo uhwon'ngkuhwonefoho.

24 Ose ulahon+ngkofi hwe engo a'amu uhwontohumayo sohwo'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji oso hungkuno nupa'nontifi huno pi'n+ngo engo syaf+syontifi pipi imo'n+ngkohoho syaf+hu'mentohofofoho.

25 Ose syaf+syontifi nohumentan+ngkofi hwe fihwo noswonto ul+mento Upa'n+imno. Oso a'amu sekwo impo'angomo intofohumalofo sohwa An+tuye ango engo somo nolohofontifi a'amu somo lut+hwalokwofo.

26 Ose ulahon+ngki hwe engo a'amu itokuso'nji mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu sohwanji nowentifi An+tuye ango engo somo i'mofapontifi *apousel* sohwa nomantifi ipemotaumentohofofoho. Hof+ko ikujoho mafongku'mmentohofofoho. O'o hof+ko iyoho un+ngkahon+ngki a'amu nom'neso sojo nofongkupitnnehontifi *apousel* sohwa mafongku'mmentohofofoho.

'Apousel' sohwa hof+ko 'kaun+sol' sohwa'mne'no hungkuno ujo'neso iyoho munyo'njo imentisofoho.

27 Ose ipemotawentifi a'amu *kaun+sol*+njopo uhumati'mentohofofoho. Osopo nohumentan+ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo ul+mento,

28 S+mo'mo ole sel+malohwono, A'amu somo yo'mayo Jisas+imne'no lut+hwa+f+kutoho. A'amu hopi'nonohino Jerusalem humalofoso sekwoe hungkunomo upa'n+malofofoho. Ole ulalokwofo. *Kaun+sol* a'amu sohwa Jisas+imo fonjahumentohofofoho.

29 Ose ulahon+ngki Pita'nji nom'ne *apousel* sohwanji ul+mentohofi, Nakwo An+tuye mampaho haloho y+hwasi tifi in+ngkayo'nefoho. A'amu hwahoponjo sohwa hungkunomo min+ngkowanehwono.

30 Sekwo Jisas+imo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. I oso'no neyakwosanjiye An+tu sohwo Jisas+imo ul+ko'mentisofoho. Songo apa'no umokumentiso hweho,

31 Nul+kafonto kakoe aho angahohnta'ni uhumoja-hon+ngki nakwoe Hwe Engo imo'n+mentisofoho. A'amu Is+lael hn'nwiye wonyo wayo'ne pe'n+mentiso hweho. Oso'no a'amu Is+lael soku, hon+ngkano wonyomne'no hohujo ikinjaof+kuji wonyo hiso wae yasemof+hwaso hon+ngkano nom'ne songo wosejapmmontonoho.

32 Oloso nuhwonontani nakwo An+tuye Towahuno Wop+ngo'nji sohwa'ni olo hilo so'no ul+wo'n+ngkuhwono. A'amu An+tuye hungkunomo tifi in+ngkayo somo An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo uy+masofoho. Ose ul+mentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwanne'no hungkuno limentisofoho.

³³ Oso hungkuno *kaunisol* a'amu sohwa nupa'nontifi sɪmano hintotohino umnimentisofoho. *Apousel* a'amu sohwanne wofonjano lontifi imentohofofoho.

³⁴ Hiso'no hwe fihwo *kaunisol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel * kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo honɪngkano hungkuno lutihwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hopi'nonohinoso kakoe yofe ho'nomawo'nimentohofofoho. Oso hwe sohwo nolikafonto ulimento, A'amu *apousel* sohwanne mempo hohnta'ni filihwajimno.

³⁵ Ose ulahonɪngki hofiko lihwojahonɪngkofi Ngkomeliyel ulimento, A'amu Isilael sohwaso olo hwe lohwanne ulohopitne so'no huno ito'no fisayafihupmno.

³⁶ Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ulimento, Ngko yo'mayoso huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahonɪngki a'amu fehohnjo *foua hantilet* (400) sohwa inɪngkamentohofofoho. Osohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa hwe huhwo sohomo nofonjosyahonɪngkofi inomokommotofoto sohwa hiyaso humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho.

³⁷ Tifi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe mtimokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe Jutas. Osohwo nolikofahonɪngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomantifi inɪngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'nɪngkahonɪngki inomokommotofoto sohwa humpo'mentohofofoho. Hofiko apa'no muhu'mokiyofoho.

³⁸ Oseso ole waselimonne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwanne'no iyoho masenɪngkoho liyohoho. Wohuman-tokufe. Hofikoe syoho hwahoponta'ango'manji moi'wo imo'nonefoho.

³⁹ Olo syoho hiloso Anitu mta'ango'manji milojao-pitnehoho. Ne'nohini wentihwonefoho. Sekwo Anitumo fongkupitnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisasimne'no tohino ma'mentohofoto so'no simeho wopɪngo umo'nimentisofoho.

⁴⁰ Ose ulahonɪngki hungkuno nehopeho ulontifi a'amu *apousel* sohwanne'no johu lontifi oso hwamo fonjontifi

* 5:34: Osohonta Poul Jisas Kilaisimo minɪngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Pouliye syo itihwayo imo'nimojo hweho. (Sohe engo 22, honɪngkano we'e 3 somo uhwonyo.)

yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye yofe apa'no nolikutoho. Ose ulontifi uhwatimentohofofoho.

⁴¹ *Apousel* sohwa *kaunisol* sohwamo nuliko'mantifi hnnimentohofi, Nakwo Jisasiye syoho yontane tohino namningkahonngki simeho wopingo namo'nngkohoho. Anitu wopingo nahonngkohoho. Nakwo Jisasiye yofe'no tohino mayoso hoponoho.

⁴² Sikuno huhwo huhwi hofiko Anituye ango engo somo a'amufe ango'njopo Jisasi'mne'no hungkuno wopingo uliwo'nimotofofoho. Anitu a'amu ahwomo mta'ni uhwatimentisoso Jisasi'yoho lutihwamentohofofoho.

6

A'amu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo sohwa 'apousel' sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.

¹ Osohonta a'amu Jisasi'mo iningkamotofoso we'e pi'ningo imo'nimentohofomaho. A'amu fehohnjo Ngklik hungkuno'njofoho. A'amu fehohnjo Hipilu hungkuno'njofoho. A'amu Ngklik hungkuno'njoso a'amu Hipilu somo yoka ulimentohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho, yomayoso a'amu umofonyo iyo somo uyahonngkofi nakwoe apiwojo sofa we'e'nohino mawo'nngkohofofoho. Hipilu apiwojo sofa engo mawo'nngkohofofoho. Ose ulimentohofofoho.

² Oso hungkunoso honngkahonngki a'amu *apousel* sife mta'ni hufa'uyo sohwa a'amu hopi'nono Jisasi'mo inomokomotofo somne'no joho ulahonngkofi nuhu'mokontifi ulimentohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo sohwa'ni wopingomaho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano mpo'nososo Anituye hungkuno pipi losetihwanehwo.

³ O'o, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwa uhwosopopmno. Syoho yano mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino sohwa hwe wopingo'nohino hwafoho liwo'nngkohofofoho. Uhwosopopijoso hofiko wopayo yomayoso yano mpe syohoso womokosyohumantifeho.

⁴ Ose yontanngkujoso nakwo Anitumo isamoyoka uliwo'nngkuhwasi a'amu somo Anituye hungkuno wolutihwantanoho.

⁵ Ose ulahonngkofi, E, wopingofoho lontifi Sitifenimo uhwosopo'mentohofofoho. Sitifen huhwo sohwa Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiwo'nimojo hweho.

Anituye Towahuno Wopingo engo yamo'nnyo hweho. Nom'ne a'amu sohwaro uhwasopo'mentohofoso ole, Filipija, Piloukoulasiya, Nikanouja, Timounja, Pamenasiya, Nikoulasiyanjoho. Nikoulas huhwo sohwo ango kengo Antiyoknta'ango a'amu Jutafe yahino ma'mentiso hweho.

⁶ Oso a'amu sohwaro uhwasopenti *apousel* sohwaro utihwamentohofofoho. *apousel* sohwa a'amu huhwo sohware mnokinopo aho kisasyonti hofikine'no Anitumo jomo ulimentohofofoho.

⁷ Oseso Anituye hungkuno Jelusalem ango ayo'mo ho'nimentisofoho. A'amu Jelusalem humamentohofosi Jisasi mo inomokommotofosi piningo engo imo'nimentohofofoho. A'amu tajo ango syoho'njo fehohnjo sohwa Anituye honingkano songo tipemanti Jisasi mo iningkamentohofofoho.

A'amu Juta fehohnjoso Sitifeni'mne'no hwasyo ulimentohofofoho.

⁸ Anitu Sitifeni mo yo'mayo wopingoso ulohofahonngki Sitifen kakoe yokumpohn'nyo engo imo'nonto yo'mayo wonyoangkafosi imentisosi a'amu uhwonimentohofosi ole limentohofi, Anitu oloso yalofoho. Ose limentohofofoho.

⁹ I oso'no a'amu nom'nehwa nolikafonti Sitifeni'ni Anituye hungkuno so'no yoka hnnimentohofofoho. Oso a'amu sohwa hohonta siki syoho hamniyoho momaso'njo imotofo sohwa olhonta siki humalofo. Hofiko afapo humawo'nngkohofosi sopo ole limentohofi, Ango siki'nhwa humayo'nefoho. Oso ango homo somo a'amu Juta Anitumne'no isamoyoka angofoho. Oso a'amu sohwa ango Sailini'ni Aleksantiya'ni oso ango soponta'ango hwafoho. Hofiko'ni nom'ne a'amu Juta Silisiya hwaho Esiyanta'ango sohwa Sitifeni mo yoka ulimentohofofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno wopingoso Sitifeni mo huno wopingo uyahonngki a'amu nom'ne sohware hungkuno somo Sitifen kakoe hungkuno uyakolo'mentisofoho.

¹¹ Oso'no a'amu sohwa simano hintotohino umnngkahonngki a'amu sohwaro hwasyo jo'ne hamniyoho uyahonngkofi ole ulimentohofi, Olo hwe Sitifen sohwo kako Mousesi'mne'no sitofi limaso hweho. Ou, kako Anitu tnne'no sitofi limasofoho. Hwasyo ose ulimentohofofoho.

¹² Oso hwasyoso ho'nngkahonngki nehopeho lontifi a'amu so'ni hwe engo sohwanji hwe honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji simaho wonyo umo'nngkahonngki Sitifeni mo u'manti aho kenti *kaunisol* uhu'mokumotofo sopo ipemotamentohofofoho.

13 Osopo a'amu hwasyo ulifitnne sohwa mihumatim'entohofofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye anggo engo so'no wonyo hungkuno ulimasofoho. Mousesiye honing'kano hungkunomne'no hwotoho hmaso hweho.

14 Olo hungkuno Sitifen nalimasofoho. Jisas Nasaletnnta'ango sohwo Anituye anggo engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mta'ango ining'kawo'n'ingkuhwoneso Jisas wae yafihwosi nom'ne yahino songo nejaponefoho. Oso hungkunoso Sitifen nelahon'ngki upa'n'malohwonefoho. Hwasyo ose ulimentohofofoho.

15 A'amu *kaunisol* sohwa nohumantifi Sitifenimo uhwonmentohofoso kakoe simo'mango a'amu ahwomomjo pa'nyo imo'n'mentisofoho.

7

Sitifen kakoe hungkuno 'kaunisol' sohwo ulimentisofoho.

1 Hwe yofe engo'njo sohwo Sitifenimo ulimento, Oso hungkuno kikumne'no nalohofoso nehopitaho.

2 Ose ulahon'ngki Sitifen ulimento, Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apiloham kako anggo Helan'imne'no mawe'njo imentiso sohonta oso hwaho Mesopoutemiya nohumentan'ngki Anitu wonyoangkafo sohwo u'mahon'ngki Apiloham nuhwon'ngkahon'ngki Anitu ulimento,

3 Olo hwaho lo'nji jije a'amu so'njimo uhwatim'ofe. Nom'ne hwaho nokit'hwahm'me'no osopo fohumantohoho.

4 Ose ulahon'ngki Apiloham oso hwaho Kalitiya uliko'manto hwaho nom'ne Helan osopo humamentisofoho. Kaning'kwowho poyo pe'n'mentiso sohonta Anitu ulimento, Hwaho nom'ne kit'hwahm'me'no mpano. Ose ulahon'ngki olo hwaho humalohwone lopo pmentisofoho.

5 Anitu Apilohammo olo hwaholo nut'hwanto osohonta kako yano muyimmentisofoho. O'o nihu'no awonoho. I oso'no Anitu ulimento, Oso hwaho hiloso kiko'nji jije imuhwanjimo sejapmnefoho. Ose ulimentisofoho. Osohonta Apiloham kako hwomu ane hweho.

6 Nom'ne hungkuno Anitu ulimento, Jije imuso a'amu kengo sofe hwahopo ufijoso osopo siki syoho ulohofikutnnefoho. A'amu kengoso jije imu somo tohino engo uyfitnnefoho. Soswo *foua hantilet* (400) uyokolofontan'ngkuhwosi jije imuso osopo humafitnnefoho.

⁷ Oso a'amu kengo jije imu somo yokumpohn'nyo umokosyohumayo somo hungkuno tango'njo ikwolofone uyimnefoho. Osohonta jije imu oso hwaho kengo sopo uliko'mafikujoso olo hwaho lopo nje yofe ho'nonimafitnefoho. Ose ulimentisofoho.

⁸ Anitu nom'ne hungkuno Apilohammo uyimentisofoho. A'apaho sihu kolo'nyo'ne ulimentisofoho. Anituye hungkuno iningo mamofe'ne honingkano hiso uyimentisofoho. Oseso Apilohamiye hwomu Aisak imo'ninkahonngki sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne hohnta'ni hufa'u sihune memjaofahonngki Apiloham kakoe hwomufe a'apahomo sihu ukolo'mentisofoho. Hwangku Aisakiye hwomu Jekoup imo'ninkahonngki sihu ukolo'mentisofoho. Tifi sohonta Jekoupiye hwomu aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u imo'ninkahonngkofi sihu ukolo'mentisofoho. Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso ne'nohini sihu kolo'nimotofofoho.

⁹ Jekoupiye hwomu sohwa hamninkwa'wehwo Jousepine'no hintotohino umninkahonngki a'amu kengo sohwa Jousepimo mpe uyahonngkofi hafila'wehwosa hamniyoho ma'mentohofofoho.

¹⁰ Yo'mayo tango so'nji Jousepimo u'mahonngki Anitu ufo'ma'mentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo osohwo Jousepmne'no joho ulahonngki Anitu Jousepimo huno engo wopingo'njo uyahonngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo ulimento. Kiko hwe wopingo hwasoho. Oso'no kiko olo hwaho Ijipi'nji, nje a'amu lo'nji nje ango lo'nji hopi'nono kiko ngkine'no mokosyohumayo'ne hwasoho. Ose ulonto Jousepmmo ango'nji hwaho'nji mokosyohumayo'ne yofe engo mulimentisofoho.

¹¹ Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentanngki wopayo nosyofahonngki mijoho engo i'mofapmmmentisofoho. Neyakwosa hwaho Kenan sopo humamentohofoso mijoho uyimentisofoho.

¹² I oso'no Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upa'nonto neyakwosamo Ijipmne'no lihwatimentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hofiko Ijipmne'no apa'no umentohofoso osohonta Jousep ulimento, Ngko Jousepi'nyoho. Ose ulahonngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo Jousepiye a'amu sohwanne'no huno umentisofoho.

¹⁴ Oseso Jousep kanngkwohumne'no hungkuno lihwatimentisofoho. Jekoupi'montohwa hofiko *sefenti-faif*foho (75). Osomne'no Jousep lihwatimentisofoho.

15 Oso'no Jekoup Ijipine'no nowento osopo poyo pe'nimentisofoho. Neyakwosa osopo poyo pe'nimentohofofoho.

16 Hwangku sohonta hofikoe imuso hofikoe yokinoso Syekemne'no motawentifi oso sokimo somo yokinoso ho'nahumentohofofoho. Oso sokimo hwaho'njoso Apiloham hohonta Hemie hwomu sohwamo hamniyoho uyonto mpe imentisofoho.

17 Oso hungkuno Anitu Apilohammo ulimentisoso ne umo'nimonte'no yahoningki a'amu Isilaeliso pi'ningo engo imo'nimentohofofoho.

18 Osohonta Ijipmjo hwe yofe engo'njo sohwo Jousepmne'no huno muyofoho.

19 Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo ulohofahoningki tohino engo ma'mentohofofoho. Hwe engo sohwo ulimento, Sekwoe mehomi milongo imo'nifijoso melojwasiyo'ne'maho. Nuhwoningkuji foho'naofikuno. Osopo wape'ninkuhwono. Ose ulimentisofoho.

20 Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo imo'ninkahoningki kaningkwowho'ya'u hamno hufa'u sihune uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohomo angomo hiyaso mokosyohumentaningki

21 Mousesimo mempo hohnta'ni ho'nahumentisiyo sohonta hwe engo hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe mu Mousesimo uhwontohumayo ma'mentisofoho. Kakoe hwomu ne pa'nyo imo'nimentisofoho.

22 Ijipmjo hwe huno'njo sohwa Mousesimo yo'mayo so'no mesyomt'i'mokutihwamentohofofoho. Mouses huno engo manto hwe engo imo'nimentisofoho. Kakoe syohoso hungkunoso wopingo'nohino hweho.

23 Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahoningki limento, Ngko nje a'amu ne Isilael somo uhwonamo.

24 Ose syafisyonto nowento uhwonimentisoso Hwe Ijip syoho ulohofiyi mokosyohumayo sohwo a'amu Isilael sohomo wonyo ulohofontaningki Mouses nuhwononto syafihu'mento, Nje a'amu Isilael sohomo ufo'ma'mo lonto hwe Ijip'njo sohomo fonjahumentisofoho.

25 Hwe sohomo fonjasyonto Mouses huno ole syafisyonto, Nje a'amu Isilaeliso ole huno syofisyalokwofo, Anitu Mousesimo nefe'mayo'ne uhwatimaso hweho. Ose syafihu'mentisofoho. I oso'no a'amu Isilaeliso oso hunoso huno masyafisiyo'njo imentohofofoho.

26 Mo'ninkanta hwe Isilael sohwa'u ikujoho fongki'nontaningki Mouses nuhwononto, mtampo lohofonto ulimento, Nje a'amu sohwahusi, Siko'nikwahisoho.

Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyo.

27 Ose ulahon'ngki hwe fihwo kon'ngkwa'wehumo wonyo ulohoho sohwo Mousesimo ilojaofonto ul'imento, Nakumo nemokosyohumayo'neso. Tihwo kil'masoto. Kiko nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo'ne hwsilaho.

28 Ou, kiko fosi hwe Ijip mta'ango sohomo fonjahumahhno hopa wofonjan'humonne'elaho.

29 Ose ulahon'ngki Mouses nupa'nonto hiyae wento oso hwaho Ijip ul'iko'manto hwaho nom'ne Mitiyan humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u tipema'mentisofoho.

30-31 Soswo *fouti* (40) uyakolofahon'ngki hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo u'ma'mentisofoho. Mouses osohonta hwofik'i'nyo Sainai mafone sopo a'amu anepo humamentisofoho. Mouses nohumanto uhwon'hwajamentisoso iyoswo we'e so'mta'ni toho nto sijahon'ngki ose uhwononto, yomo yonto kako tifonepo nowento toho hwap'ngo ho'mo so'mo uhwon'mentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo ul'imento,

32 Ngko jije ajuyohwosa Apilohamja, Aisak'ija, Jekoup'ija, hofikoe Anitu hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Anituye mampaho upa'nonto Mouses yomo yomo yonto iyoho un'ngkahon'ngki simo'mango akofaho hi'n'imentisofoho.

33 Ose yahon'ngki Anitu ul'imento, Olo hwaho lopo ngko humaleno. Oso'no jije sifikwongo fosyo fiyojasyo.

34 A'amu Ijip'iso nje a'amu Isilael somo wonyo engo nolohofahon'ngkofi hofiko tohino engo malokwofo so'no uhwon'ngkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo upa'n'ngkohefoho. Hofikimne'no ufo'mayo'ne pohono. Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwat'mo. Ose ul'imentisofoho.

35 A'amu Isilael'iso hofiko Mousesiye hungkunomo hwotoho nto hmmentohofofoho. Ole ul'imentohofi, Kiko nakwoe hwe engo hwsilaho. Nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo hwsilaho. Mousesimo ose ulohon'imentohofofoho. Huhwo sohomo Anitu nuhwajonto hwe engo mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohomo uhwsopo'mentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango toho we'e sohomo u'ma'mentiso sohwo Mousesimo sosofitofosyohumamentisofoho.

36 A'amu Isilael Ijip nohumentan'ngkofi Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango a'amu somo ipemotas'mentisofoho. Soswo *fouti* (40) uyakolofontan'ngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo

Sa'njo Honiyo'nohino * pisongkotn'nawojo sopo Mouses yoma'yo kengo wonyoangkafoso imentisofoho.

³⁷ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isilael somo ulimonto Anitu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'ningo hweho.

³⁸ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isilael so'nji hwaho a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo hwofiki'nyo Sainai sopo Mousesimo hungkuno uyimentisofoho. Mouses neyakwosanjopo humentaningi Anitu Mousesimo honingkano hungkuno wopingo uyimentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nonohino hn'nwiye'foho.

³⁹ I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho limentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso Ijipmne'no asomo wowantifi imentohofofoho.

⁴⁰ Oseso hofiko Elounimo ulimontohofi, Nakumo ipenemotawe'nehwo anitu nom'ne kengo mtimojo. Mouses Ijip mta'ni nehwojoponto kako ntimtikenno. Nakwo huno monaiyohoyohoho. Ose ulimontohofofoho.

⁴¹ Hohosohonta yahu huyomango hwasyo anitu kengo pa'nyo mtimokontifi yahu nom'ne nofonjasyontifi anitu huyomango hwasyo sohomo ulimontohofi, Olo yahu loso kikine'no fonjasyihwonefoho. Ose ulimontohofofoho. Olo hiloso hofikoe aho'nji imentohofoho so'no simheho wopingo umonimmentisofoho. Oso'no hofiko elijwanimontohofofoho.

⁴² Oso'no Anitu hofikimo hohujo ikinjimofahoningi hofiko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo hwanjimne'no hofiko hwomtame ulohomontohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa ole mtimokumentohofi,

A'amu Isilael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohumentaningkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontaningi ngkine'no yahu fonjahumentohofotaho. Awonoho.

⁴³ Sekwo anitu hwasyo Molouk kakoe hwapife ango molontifi motasimentohofofoho.

Nom'ne anitu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo huyomango mtimokontifi motasimentohofofoho.

Oso hwamne'no hwomtame ulohomotofofoho.

Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwatimo.

Ose mtimokumentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwapife ango molimontohofofoho. Anitu ne sohune'no hwomtame ulohofone molimontohofofoho. Oso hwapife ango hiso'no Anitu Mousesimo huyomango utihwanto ulimonto,

* 7:36: Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

Olo pa'nyo moso. Ose ulahon'ngki hwapife ango molimentohofofoho.

⁴⁵ Neyakwosa hofiyakwosa mta'ango olo hwapife ango nomantifi Jousy'wa'nji motasontifi nom'ne a'amufe hwaho ma'mentohofofoho. A'amu nom'ne hwaho'njo somo Anitu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwapife ango hiso oso hwaho hopo sopo ne'no wentan'ngki Ntefit kakoe sikuno imo'n'imentisofoho.

⁴⁶ Ntefit imo'n'ngkahon'ngki Anitu nuhwononto limento, Ntefit hwe wopingo hweho. Kakimne'no simeho wopingo nimo'n'ngkohoho. Ose lahon'ngki Ntefit Anitumo jomo ulimento, Jekoupiye Anitu hwosoho. Kiko'ne ango wamolimonne'no yohono.

⁴⁷ Ose ko lahon'ngki Ntefitiye hwomu Soulomoun Anituye ango molimentisofoho.

⁴⁸ A'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa ole limentohofi, Anitu Yo'mayo Yo'mayo Yakolo'nnyo sohwo ango a'amu hwahoponjo sohwa molifijo somo mohumanehoho.

⁴⁹ Anitu ole ulimento,
Ahwomo loso nje epohumayoponoho.
Hwaho hiloso nje sife ikwo'ofofoho.
Ngko'ne ango pipi molifitnehoho.
Ngko nti'mo humamnehono.

⁵⁰ Yo'mayo hwapingoso tihwolo. Ngkonoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

⁵¹ Sekwo a'amu hahn'nyo iyo'njo kuyoho. Sekwoe simeho'nji sekwoe huno so'nji a'amu nje hungkunomo haloho maposo'njo pa'nyo hwasoho. Nje Towahuno Wopingo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewo'n'ngkohofihwasoho.

⁵² Seyakwosa Anituye hungkuno limotofo hopi'nonohino sohwo wonyoso ulohofiwo'n'imentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole selimotofi, Hwe Wopingo sohwo noponefoho. Ose selahon'ngkofi sekwo hopi'nonohino somo fonjahumentohofofoho. Olohonta oso hwe wopingo sohwo nopahon'ngki sekwo osohumo tokoyo'ofo yontifi fonjahumentohofofoho.

⁵³ A'amu huhwo sohwaso sekwo Anituye hon'ngkano hungkuno a'amu ahwomo mta'ni selimentisoso ne masewo'nyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sitifen ose ulimentisofoho.

Sitifenimo sojo'nji fonjahumentohofofoho.

54 A'amu *kaunisol* sohwa Sítifeniye hungkuno nupa'nontífi huno nehopi ko uyahoníngki símano hintotohino umníngkahoníngki mpuyo límentohofofoho.

55 Oseso Anítuye Towahuno Sítifenímo u'mohulofahoníngki, Sítifen ahwomomo uhwonímentisoso Anítuye pomponaho mofehi'nyo pa'níngo uhwononto Jisas Anítuye aho anga sohohta'ni nohumentaníngki uhwononto, ulímento,

56 Uhwonímno. Ahwomo mtampotoho. Anítuye hwomu Anítuye aho anga hohnta'ni líkofohumaho, uhwonalokweno.

57 Ose ulahoníngki hofíko haloho píku'nontífi mamuyo mjalímíwentífi Sítifenímo ifeehu'mo uloho'mentohofofoho.

58 Sítifenímo aho yokumpohn'nyo nokentífi nomotawentífi angkuhwafopo mempo hohnta'ni nosutofafontífi sojo fongku'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa Sítifenímne'no hwasyo hungkuno ulímentohofoho sohwa hofíko manji'mofoyojomantífi hwe songo Souliye huyo'mo ho'nahumentohofofoho.

59 Sojo ne'no ufonjontaníngkofi Sítifen Anítumo joho ulímento, Hwe Engo Jisas kíkó nje huyo'mangoso nímahó.

60 Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo ulímento, Hwe Engofo olo wonyo ntohofohofó loso'no kíkó olo a'amu sohwamo wonyo uyohotoho. Ose ulonto níhu'nahone poyo pe'nímentisofoho.

8

Soul kako a'amu Jisasímo iníngkamotofó somo wonyo umokumentisofoho.

1 Sítifenímo fonjosyahoníngkofi Soul nohumanto ulímento, Sítifenímo fonjasiyoso wopíngofoho. Ose ulímentisofoho. Oso mofehi'nyo somo Anítuye a'amu ne Jelusalem humamentohofó somo a'amu kengoso wonyo engo uyomahoníngkofi tohino engo ma'mentohofofoho. Oso'no Anítuye a'amu neso nole'mofontífi hwaho Jutiya, Someliya sophone'no humpo'mentohofofoho. A'amu *apousel* sohwa hofíko'nohini Jelusalem humamentohofofoho.

2 Hwe Jisasímo iníngkamotofoso Sítifeniye pijafoso motawentífi ijopijisyasyontífi humotaho engo sulímentohofofoho.

3 Soul huhwo sohwo a'amu Jisasímo iníngkawowo'níngkohofó somo wae weeo'mo lonto a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo nohusímpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

Anituye hungkuno a'amu Someliya somo lutihwamentohofoho.

⁴ Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofoso ango kengo kengo sopo Anituye hungkuno lutihwamentohofoho.

⁵ Filip ango Someliya spono nowento osopo Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho.

⁶ Ose ulahonngki a'amu hopi'nono nupa'nontifi yo'mayo kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonontifi huno engo syafihu'mentohofoho.

⁷ A'amu sisi'masoho'njo towahuno wonyo'njoso nohumantifi mamuyo engo lontifi towahuno wonyoso uliko'ma'mentohofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo songo songo miyo'njoso a'amu sife wonyo'njoso wopingo umokumentisofoho.

⁸ Ose uhwonontifi simeho wopingo umonimentisofoho.

⁹ Hwe fihwo Saimoun oso ango hopo sopo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo hwapingo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo hweho. Saimoun ulimojofoho, Ngko huno hwapingo'njo hwo'nyoho. Ose ulimojo hweho. A'amu Someliyaso Saimoun ne'no pisapisaho limotofoho.

¹⁰ A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo iyo so'nji nihu'no hopi'nono Saimouniye hungkunomo nupa'nontifi ulimotofi, Saimoun hwe huno'njo hweho. Anituye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose limotofoho.

¹¹ Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no a'amu kakoe hungkunomo inngkamotofoho.

¹² Oseso Filip noponto Anitu enemokosyohumayo so'nji Jisas Kilais ntnne'no lutihwahonngki a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngkofi hwe moya'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho.

¹³ Saimoun huhwo sohwo Filipiye hungkuno nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyahonngki Filip kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filipi'nji nohumanto yo'mayo kengo wonyoangkafosomo nuhwononto pisapisaho limentisofoho.

¹⁴ A'amu *apousel* Jelusalem humamentohofoho sohwa ole upa'nimentohofi, A'amu Someliyaso Anituye hungkunomo tifi inngkamentohofoho. Ose upa'nontifi Joun'nji Pita'njimo lhwatimentohofoho.

¹⁵ Siko nowenji a'amu Anitumo inngkayo so'no jomo ole ulimentisi, Mpohwo jiye Towahuno Wopingoso a'amu somo uyo. Ose ulimentisiefoho.

16 Hwap'ingoso Filip Jisasiye yofe lonto a'amu somo mijo kiyoma'mentisoso Anituye Towahuno Wop'ingo a'amu somo muhula'mo'mmentisofoho.

17 Pita'nji Joun'nji a'amufe mnokinopo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno Wop'ingo a'amu somo uhula'mo'mmentisofoho.

18 Saimoun kako *apousel* sohwa'umo uhwon'mentisoso siko a'amu somo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no uhwononto kakoe hamniyoho no-manto Pita'nji Joun'njimo ul'mento,

19 Nje hamniyoho nomahosi Anituye Towahuno ntapinyo. Ngko a'amufe mnokinopo aho kisasehumeso Anituye Towahuno uhula'mofono.

20 Ose ulahon'ngki Pita ul'mento, Oloso Anitu a'amu somo uyalokusoso mpe uy'monntaho. Kiko jije hamniyoho'nji tikanomo uhnnefoho.

21 Olo syohoso jije'maho. Anitu jije simehomo kohonalo-foho. Wop'ingo'maho. Wonyo mnaweho.

22 I oso'no jije hon'ngkano wonyoso foho'namofo. Oso'no hohujo ikinjamofohoji Anitumo, Jije huno wonyo so'no wayo'ne jomo uso.

23 Jije hon'ngkano pisakino'njo hwosoho. Oso wonyo hiso kikimo yokumpohn'njo kekisyohumaho.

24 Ose ulahon'ngki Saimoun kako Pita'nji Joun'njimo ul'mento, Siko ngkine'no Anitumo jomo ulinyo. Oso ntohino so'no ne mmo'nonehoho. Ose ul'mentisofoho.

25 *Apousel* sohwa'u Anituye hungkuno hopi'nonohino a'amu somo luti'hwani Jerusalemno umentisiyefoho. Oso hon'ngkano hwaho Someliya sopo ango kengo kengo hopo sopo Anituye hungkuno luti'hwamentisiyofoho.

Filip Anituye hungkuno hwe Itiyoupiyanta'ango sohumo luti'hwamentisofoho.

26 Hwe ahwomomjo sohwo Filip'mo ul'mento, Kiko Jerusalem hon'ngkano sopo ni'huji ango Ngkasa hon'ngkano osomo fiwe. Ose ul'mentisofoho. Oso hon'ngkano hopo sopo a'amu mahumunyoponoho.

27 Filip nol'kafonto umentisofoho. Kako hon'ngkanopo nohumanto uhwon'mentisoso, Hwe fihwo Itiyoupiyanta'ango sohwo hwe yofe engo'njo hweho. Oso hwaho Itiyoupiya sopo a'mu mokosyohumayosi kakoe yofe Kantasiyoho. Oso a'musiye hamniyoho hopi'nono hwe huhwo sohwo mokosyohumayo hweho. Kako Anitumne'no hwomtame uloho'mo lonto Jerusalemne'no umentisofoho. Ose yonto kakoe angopo ne'no asomo pmentisofoho.

³⁹ Mijo mta'ni simentisiyoso Anituye Towahuno Wopingo komo'no Filipimo kengopo mihumati'mentisofoho. Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filipimo apa'no muhwonimentisoso simeho wopingo'nji kakoe angopo ne'no umentisofoho.

⁴⁰ Filip nom'ne angopo Asyitout i'mofawento angopo hopi'nonohino somo Jisasiye hungkuno wopingo lutihwawento hwangu angopo Sisaliya sopo i'mofamentisofoho.

9

Jisas kako Souliye hunomo yiwolo'mokahon'ngki Soul kakoe inomokomoyo imo'nimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 22:4-16; 26:9-18)

¹ Soul kako a'amu Jisasi'mo inomokomotofo somo wae weeo'mo lonto imentisoso hwe yofe engo'njo tajo angopo syoho'njo sohomo ulimento,

² Iyoswo mt'i'mokohoji ntape. Iyoswo hiloso nomotawe'mo, Ntomasi'kos a'amu tajo angopo syoho'njo sohwo utihwamo. Ose ulahon'ngki uyimentisofoho. Iyoswo ole limentisofoho, Soul a'amu Jisasiye hon'ngkanomo in'ngkwalokwofo somo notipemahwosi hwe moya'mi sofamo impe intofihwosi Jelusalemne'no womotaweno. Ose mt'i'mokumentisofoho.

³ Soul Ntomasi'kos'imne'no nowentan'ngki angopo mofone sopo pomponaho engo ahwomo mta'ni uloho'mentisofoho.

⁴ Ose ulohofahon'ngki Soul hwahopo wasyonto mampaho pomponaho homo somta'ni upa'nimento, Soul, Soul, kiko ngkimo wonyo peho'no n' mokantokuno.

⁵ Ose upa'nonto ulimento, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahon'ngki ulimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo n' mokantokuno.

⁶ Kiko nolikafohoji angopo ne somo fusyo. Osopo hwe fihwo kiko ihne so'no wakil'montonoho. Ose ulimentisofoho.

⁷ A'amu Soul'nji umentohoho sohwa mampi'nyo nohumantifi mampaho ko upa'nontifi ne sohomo muhwonimentohofoho.

⁸ Soul nolikafonto t'imo hononto t'ampi'nyo imo'nimentisofoho. Ose yahon'ngki a'amu aho umpo'nimentohofoho. Aho impo'nomotawentifi Ntomasi'kos i'mofamentohofoho.

⁹ Soul t'ampi'nyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowentan'ngki sikuno hufa'u s'ihune memjao'mentisofoho.

¹⁰ Hwe fihwo Jisasi'mo inomokommojo sohwo kakoe yofe Anonaiyas oso hwo humamentisofoho. Oso hwe huhwo

sohwo wojo uhwon'ngkahon'ngki An'itu ul'imento, Anonaiyas. Ose ulahon'ngki ul'imento, Hwe Engofo, ngko olopo humaleno.

¹¹ Ose ulahon'ngki An'itu ul'imento, K'iko nol'ikafohojo oso hon'ngkano Nto'nohinofu mul'imentohofu somo mpano. Osopo Jutas'ye ango somo hwe fihwo ango Tasosnta'ango sohwo kakoe yofe Souli'yoho. Osohumo uhwona.

¹² Ngkine'no jomo ntonto wojo uhwon'ngkisoso ole uhwon'ngkoho hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusyahan'ngki t'imo wop'ingo umokohoho.

¹³ Ose ulahon'ngki Anonaiyas ul'imento, U, Hwe Engofo. Oso hwe sohumne'no hungkuno pi'n'ingo upa'n'imalefoho. Kako j'ije a'amu neso Jelusalem humalofo somo wonyo uloho'maso hweho.

¹⁴ Hwe yofe engo'njo tojo ango syoho'njo sohwo iyoswo uy'masofoho. Iyoswo hiloso j'ije a'amu ne impe intofo'nefoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki An'itu ul'imento, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho ntohofiyo uhwasopo'mentohofoho. A'amu kengo so'nji hwe yofe engo'njo so'nji a'amu Is'lael so'njimo olo hwe lohwo nje yofe wolut'ihwamte hweho.

¹⁶ Olo hilo so'no kako tohino engo nomane so'no ut'ihwomonnoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Anonaiyas nowento ango so'mo nowonto Souli'mo aho kisusyonto ul'imento, Nje n'ngkwahwo Soul, Hwe engo Jisas hon'ngkanopo uhwon'mahnno sohwo j'ije t'imo wop'ingo kumokiyo so'no lon'hwaji so'no pohe hwo'nyoho. An'tuye Towahuno Wop'ingo s'imehomo wokuhulo'ma'mtonoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki Souli'ye t'imo mta'ango fepa pa'n'ingo hu'mewasi lohofahon'ngki t'imo wop'ingo imo'n'imentisofoho. Wop'ingo imo'nonto nol'ikofahon'ngki Anonaiyas kakimo mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁹ Kiyoma'mentisoso Soul wopayo nononto a'apaho yokumpohn'nyo imo'n'imentisofoho. S'ikuno memjaofontan'ngki Soul a'amu Ntomasi'kos Jisas'imo inomokommotofo so'nji humamentohofohofoho.

Ntomasi'kos ango sopo Soul An'tuye hungkuno lut'ihwamentisofoho.

²⁰ Soul komo'no An'tuye syoho emanto a'amu Juta uhu'mokiyo ho'mo so'mo nowento Jisas'imne'no ole lut'ihwamento, Jisas An'tuye Hwomu hweho.

²¹ Ose ulahon'ngki a'amuso nupa'nont'ifi yomo yomo yont'ifi ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo Jelusalemno a'amu Jisas'imo jomo ul'wo'n'ngkohoho somo wonyo

umokumaso hweho. Oso'no olopo pmmasofoho. A'amu somo impe intofihwosi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso huhweho. Ose hnnimentohofofoho.

²² Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Ole lutihwamento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno nehopi ko lutihwahonngki a'amu Juta ango Ntomasikos sopo humamentohofoso nupa'nontifi honohono'no imentohofofoho.

Soul hiyaso lima'mentisofoho.

²³ Sikuno pi'ningo memjaofahonngki a'amu Jutaso nuhu'mokontifi Soulmo fonjane'entifi hungkuno kotiku'mentohofofoho.

²⁴ Soul oso hungkuno hiso upa'nimentisofoho. A'amu Jutaso kuso homohomo Soulmne'no ne'no uhwontohumamotofofoho.

²⁵ Oseso sikuno fihumo Soul kakoe inomokommotofosohwanji sokilojopo kotasontifi Soulmo sohwo ho'yo engomo kamentifi mempo hohnta'ni intofuyoho'mokumentohofofoho.

Soul Jelusalem humamentisofoho.

²⁶ Hohosohonta Soul Jelusalemne'no nowento a'amu Jisasimo inomokommotofosohwaji ufohi'nimo lonto ko yahonngki hofiko Soulmne'no iyoho unimentisofoho. Soul Jisasie inomokomoyo ne sohune'no simeho hi'ntnnono muyofoho.

²⁷ I oso'no Mponopas Soulmo utimanto apousel sohwafepono motawomentisofoho. Mponopas ole ulimento, Soul honngkanopo nakwoe Hwe Engo Jisasimo uhwonngkahonngki hungkuno ulimasofoho. Soul Ntomasikos a'amu somo Jisasimne'no hungkuno lutihwanto iyoho munimmaso hweho.

²⁸ Ose ulahonngki Soul hofiko'nji nohumanto Jelusalem emoyonto Jisasine'no hungkuno lutihwanto iyoho munimentisofoho.

²⁹ A'amu Juta Ngklik hungkuno'njo so'nji Soul'nji hungkuno hnnontifi Jisasimne'no yoka hnnimentohofofoho. Hofiko Soulmo wofonjaofano lontifi imentohofofoho.

³⁰ A'amu Jisasimne'no inomokommotofoso oso hunoso uyahonngki Soulmo hwaho Sisaliyamne'no motawentifi ango Tasosimne'no uhwojamentohofofoho.

³¹ Hohosohonta a'amu Jisasimne'no inomokommotofoso Jutiyanta'ango so'nji Ngkalilinta'ango so'nji

Someliyanta'ango so'nji hofiiko wopingo humamentohofofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofofoho. O'o simeho pompenjiyo'nji nohumantifi Jisasimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofofoho. Anituye hungkuno haloho upeehoningkofi Anituye Towahuno Wopingo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moya'mi pi'ningo engo nohotoswontifi a'amu ne imo'nimentohofofoho.

Pita kako ango Lita sopo a'amumo wopingo umokumentisofoho.

³² Pita ango ho'mo ho'mo emoyonto ango fipo Lita osopo nowento Anituye a'amu ne sonji humamentohofofoho.

³³ Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho. Kako ijempohopo wentaningki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u shune uyakolo'mojofoho.

³⁴ Pita osohomo nuhwononto ulimento, Ainiyas olohonta Jisas Kilais wopingo wakumokono. Filikaho. Jije ijempoho ito'no fesijwasyo. Ose ulahoningki Ainiyas komo'no lika'mentisofoho.

³⁵ A'amu ango Lita'nji Seloun'nji humamentohofoso hwe sohumo uhwonontifi Jisasimne'no simeho yiwolo'mokumentohofofoho.

Ango Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'nimentiso somo songo ulika'mentisofoho.

³⁶ Ango nom'nepo Joupa Jisas a'mu fisi inomokammojosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngkikiso ole limotofo Ntoukas. Sikuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojiyoho.

³⁷ Oso hohosohonta mnokino tipemanto pe'nimentisofoho. Kakoe pijafo mijo yajjwontifi ango tokilonjwa'mjo yokintahopo ho'nahumentohofofoho.

³⁸ Oso ango Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisasiye inomokomoyo imotofo Joupa ango humamotofoso Pita ango Lita sopo humaho upa'nontifi hwe hufa'u sohwa'umo lihwojahoningkofi Pitamo ulimentisiyo. Kiko nakwo'nji fipe. Kiko nohontohumahotoho.

³⁹ Ose ulahoningki Pita nupa'nonto nolikafonto umentisofoho. I'mofawentifi oso ango yokintahopo sopo kotasimentohofofoho. Apwojo sofa Pita'njopo nolohofontifi humotaho lontifi manji'mofo, he, yo'mayo Ntoukas mtimokumentisoso Pitamo utihwamentohofofoho.

⁴⁰ Pita ulimento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto Anitumo jomo ulimentisofoho.

Pita kakoe simo'mango ikinji ehumanto a'musiye pijafu wentanjo sohohta'ni ole ulimonto, Tapita, filikaho. Ose ulahonngki a'musi timo hononto, Pitamo uhwononto likofohumamentisofoho.

⁴¹ Pita kakoe aho nomanto ulika'mentisofoho. Nulikafonto Anituye a'amu ne'nji apwojo ntnne'no johu ulonto a'mu songo hisimo utihwamentisofoho.

⁴² Olo hiloso Joupa sopo ho'nngkahonngki hwe moya'mi upa'nimentohofofoho. Oseso a'amu pi'nngo engo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

⁴³ Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mtimokiyo syoho'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo'nji Pita nohumentanngki sikuno pi'nngo memjao'mentisofoho.

10

A'amu ahwomo mta'ango sohwo hwe Kouniliyos osohumo u'manto hungkuno ulimentisofoho.

¹ Hwe fihwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo hweho. A'amu Loum mta'ango itokuso'njo fehohnjo *wan hantilet* (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho.

² Hwe huhwo sohwo hofikomontohwa Anitumne'no hwomtame ulohomotofofoho. A'amu Juta umofonyo iyo somo ufo'mamojo hweho. Kako Anitumo jomo ulimojo hweho.

³ Sikuno fihwi akupo'nyo so'nji (3 *kilouk*) wojo hopa uhwonmentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo noswonto ulimonto, Kouniliyos.

⁴ Ose ulahonngki Kouniliyos nuhwononto iyohu unngkahonngki ulimonto. Hwe engofo, peho'no pohino. Ose ulahonngki ulimonto, Jije hungkuno Anitumo uliwo'nngkohinoso upa'nwo'nngkiso hweho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mahnoso Anitu nuhwononto kikine'no huno wopingo syokufisyalofoho.

⁵ Olohonta hwe fihwo ango Joupa sopone'no filihwajo. Saimoun Pitamne'no.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mitimomngopo molinyofoho.

⁷ Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syohu ulohofiyu sohwa'u'nji hwe itokuso'njo sohwatnne'no johu ulimentisofoho. Oso hwe itokuso'njo Kouniliyosi'njo humamojo sohwo Anitumne'no huno syafihu'mojo hweho.

⁸ Kouniliyos oso a'amu sohwo yo'mayo imo'nmentiso so'no ulonto Joupanne'no uhwatmentisofoho.

Pita wojo hopa honingkonimentisofoho.

⁹ A'amu huhwo sohwa nowentifi honingkanopo saho fosalawo'mentohofofoho. Imingo ne'nji nolikafontifi Joupa mofonepo i'mofiwentaningkoifi Pita ango tokilonjwa'mjomo nohumanto hinjopo Anitumne'no jomo ulimo lonto antifepe kotasimentisofoho.

¹⁰ Pita mijoho uyahoningki wopayo wanimo nto ko yahoningki hofiko wopayo sokafo esyohumentaningkoifi Pita wojo hopa uhwonimentisoso,

¹¹ ahwomo mtompeehoningki hwapife mikunimposo ahwomo mta'ni pmmentisofoho. A'amu ahwomomjoso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo nokemokoho'nowentifi antifepe pmmentohofofoho.

¹² Hwapife ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji yihufo'nji nohu'mehinowentaningki uhwononto,

¹³ mampaho ole upa'nimento, Pita, nolikafohoji tongo yihufo yo'mayo somo nofonjasyohoji hmnyo.

¹⁴ Ose honingkahoningki Pita ulimento. Hwe Engo sohosi, mimnehono. Tongo manilongoso manimnehono. O'o, manilongoso nakwoe honingkanano hungkunoso noningkutoho nalimojofoho.

¹⁵ Ose ulahoningki mampaho hiso apa'no ho'nimento, Yo'mayo Anitu wopingofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho. Ose honimentisofoho.

¹⁶ Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto tiffinjo apa'no imo'nonto ahwomomo nihu'nahone simentisofoho.

¹⁷ Pita ose uhwononto huno pi'ningo engo syafisyonto huno uyimento, Oso uhwoningkoheho hwapingoso pipilo. Ose syofisyahoningki a'amu Kouniliyos uhwatmentiso sohwa ifawo'mentohofofoho. Ifawentifi Saimouniye ango somne'no ulohonontifi nowentifi,

¹⁸ Saimouniye hoku'yopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontifi joho ulimentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo lohuma. Ose ulimentohofofoho.

¹⁹ Pita ahwomomjo uhwonmentiso so'no huno syofisyahoningki Anituye Towahuno Wopingo sohwo ulimento, Upa'nyo. A'amu hufa'u sihunehwa kikine'no tipeelokwofo.

²⁰ Oso'no nolikafohoji hofiko'nji fiwanimno. Huno pi'ningo engo syafisiyo'eno. Ngko uhwatmalefoho.

²¹ Ose ulahoningki Pita nowento a'amu sohwo ulimento, Oso a'amu sekwo hafihafe tipeelokwofo sohwaso ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo peho'no pohofu.

²² Ose ulahoningki ulimentohofi Kouniliyos hwe yofe engo'njo a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo nalimaso'no pihwono. Oso hwe wopingo sohwo

Anitumne'no huno syafi'hu'mojo hweho. A'amu Jutaso ole li'wo'n'ingkohoho, Hwe wop'ingo hweho. A'amu ahwomomjo oso hwe huhwo sohomo ole ul'ima, Saimoun Pitamne'no fili'hwajo. Kakoe hungkuno upa'n'imnoho. Ose ulahon'ingkofi,

²³ Pita nolut'manto mokosyawo'mentisofoho. Im'ingo ne'nji nolikafont'ifi Pita hof'iko'nji a'amu nom'ne Jisasimo inomokomoyo imotofo Joupanta'ango sohwanji umentohofoho.

Pita Kouniliyos'ye anga spono umentisofoho.

²⁴ Nowent'ifi mo'n'inganta anga Sisaliya i'mofamentohofoho. Kouniliyos kakoe pone kakoe temtifofo so'nji a'amu nom'ne joho li'hwat'imentiso so'ntnne'no hontohumamentohofoho.

²⁵ Pita wahumo lonto yahon'ingki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho.

²⁶ I oso'no Pita nulikafonto ul'imento, O'o, ngko kiko pa'nyo hwo'nyoho.

²⁷ Pita'nji Kouniliyos'nji hungkuno hnnonji angomo noswonji hwe moya'mi nuhu'mokont'ifi humentan'ingkofi u'ma'mentisiyefoho.

²⁸ Pita hof'ikimo ul'imento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amu kengo kuyoho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu Juta hn'nwi nakwoe yahinoso ole, A'amu kengo so'nji mohumayo'nji'nwoho. Wopayo afapo nta'ni man'wo'n'ingkiy'hwone'nwoho. O'o, wonyofoho limotohwone'nwoho. I oso hiso'no Anitu ole nt'ihwamasofoho. A'amu nom'neso hof'iko a'amu Jutafe hon'ingkano hungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho lohotoho. O'o, a'amu hopi'nonohino Anitu afa'nohino uhwon'wo'n'ingkisofoho.

²⁹ Nt'ihwahon'ingki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmalefoho. O'o nupa'nonji pohono. Peho'no lont'ima'malofho.

³⁰ Ose ulohon'ingkahon'ingki Kouniliyos ul'imento, Sikuno osofosofahu'no memjan'imo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 *kilouk*) Anitumo ulontan'ingko hwe fihwo nem'no he n'hu'no tingkaho'nyo'njo sohwo nje huyo'mo lohofonto

³¹ nt'ima, Kouniliyos, jije hungkuno Anitumo ul'wo'n'ingkinoso upa'n'wo'n'ingkohoho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'mawo'n'ingkinoso Anitu nuhwononto huno wop'ingo syokufisyalofoho.

³² Oso'no Joupa anga spono'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no fili'hwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne

Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mit+mom+ngopo molinyofoho.

³³ Ose ntahon+ngki ngko komo'no hwe sohwa kohonyo'ne lihwat+malefoho. Ose'no k+ko pohinoso wop+ngofoho. An+tu nakwo'nji humalohwono. An+tu yo'mayo hungkuno kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyos+ye angomo hungkuno ul+imentisofoho.

³⁴ Ose ulahon+ngki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno niyohoho. An+tu a'amu hopi'nonohino somo afa'nohino ulohof+wo'n+ngkiso hweho.

³⁵ An+tu a'amufe a'apaho so'no temtitofo so'no huno mosyafi+siyo'njofoho. O'o, a'amu An+tummo simeho uyososo kakoe hon+ngkanomo in+ngkaweso sohumne'no An+tu simeho wop+ngo umo'n+montonoho.

³⁶ Oso hungkuno An+tu a'amu Is+lael somo uy+mentisoso sekwo huno moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas K+lais a'amu hopi'nonohinofe. Hwe Engo hweho. Kakoe syoho ole, An+tu'nji a'amu'nji simeho afa inyo'ne imokuhwone hweho.

³⁷ Sekwo soku huno moi'wonoho. S+mo'mo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno wop+ngo lut+hwamentiso sohonta Ngkalili sopo hungkuno hiloso emanto Jutiya ango ho'mo ho'meemo ho'n+mentisofoho.

³⁸ Ole upa'n+mentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango sohumo An+tu kakoe Towahuno'nji yokumpohn'nyo'nji nuyahon+ngki Jisas kako ango'meemo emoyonto a'amumo ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumo wonyo umokontan+ngki Jisas wop+ngo umokumentisofoho. Jisas kako'nohini umokumentiso'maho. O'o An+tu huhwo'njoho.

³⁹ Nakwo a'amu *apousel* sohwna'ni yo'mayo Jisas a'amu Jutafe hwaho'nji Jelusalem sopo imentisoso uhwon+ment+hwone so'no selalokweno. Hof+ko Jisas+mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

⁴⁰ Nope'n+ngkahon+ngki s+kuno hufa'u s+hune memjao-fahon+ngki An+tu ul+kofahon+ngki Jisas kakoe a'amu'njopo i'mofapmmentisofoho.

⁴¹ Nul+kofahon+ngki a'amu hopi'nono Jisas+mo uhwon+mentohofomaho. O'o An+tu Jisas+ye hungkuno jo'ne nahwosopo'mentiso sohwna'ni uhwon+ment+hwonefoho. Jisas nope'n+ngkahon+ngki An+tu apa'no ul+ka'mentiso sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa n+ment+hwonefoho.

⁴² Ole nal+mento sekwo nje hungkuno a'amumo yoloho filut+hwamno. Ole ul+mno. An+tu Jisas+mo uhwosopo'mentiso sohwo a'amu poyo pe'n+mentohofo

so'nji songo humalofu so'njimo hungkuno ito'no mihwajiyo'ne honingkano yano ilofihwajiyo'ne uhwosopo'mentisofoho.

⁴³ A'amu hohonta Anituye hungkuno limotofo sohwa kakine'no ulimentohofoho. Ole ulimentohofi, A'amu Jisasimo simeho hi'ntnono uyifijo'manji Anitu hofikoe wonyo wae yaofonefoho.

A'amu temtifo kengo somo Anituye Towahuno Wopingo uhula'mo'mentisofoho.

⁴⁴ Oso hungkuno Pita lontanngki a'amu upa'nimentohofu somo Anituye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no

⁴⁵ Jisasimo inomokomotofo Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmentohofu sohwa nuhwonontifi pisopisaho mjalimwentifi yomo imentohofoho.

⁴⁶ Ole upa'nimentohofi a'amu kengoso hungkuno kengo kengo lontifi Anitumo hungkuno wopingo isamoyoka'nji ulimentohofoho.

⁴⁷ Pita nuhwononto ulimento, Olo a'amu loso nakwo hopa Anituye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amu loso mijo nokiyomase'eno eso tihwo lonehoho. Awonoho.

⁴⁸ Ose ulonto ulimento, A'amu somo Jisasimne'no fikiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ulimentohofi, Sikuno nom'ne memjaofihwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ulimentohofoho.

11

A'amu Jelusalemmjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

¹ Nom'ne apousel sohwanji a'amu Jutiya humamotofo so'nji ole upa'nimentohofi, A'amu kengoso hofiko Anituye hungkuno nupa'nontifi tifi inngkamentohofoho.

² Pita Jelusalemmne'no sahonngki a'amu Juta fehohnjo a'apaho shu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ulimentohofoho.

³ Oso a'amu sohwa Pitamo ole ulimentohofi, Kiko a'amu a'apaho shu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo nimahnno hwosoho. Oso wonyofoho.

⁴ Ose ulahonngkofi Pita yo'mayo imo'nimentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

⁵ Ole ulimento, Ngko ango Jupa sopo nohumanji Anitumo jomo ulonji wojo hopa uhwonimentoheso, hwapife engo ahwomo mta'ango pmentisofoho. Oso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokoho'nowentifi ngko'njopo pmentohofoho.

6 Nopahon+ngkofi hwapife ajwomo'mo uhwon+maleso yo'mayo tongo, homa, yihufu somo uhwon+mentohefoho.

7 Ose uhwon+mentoheso ahwomo mta'ni mampaho ole ho'n+mento, Pita filikaho. Oso tongo yo'mayoso nofonjasy-ohoji hmnyo.

8 Ose ho'n+ngkahon+ngki ul+mentoho, Hwe Engofo, ngki-laho. Tongo manilongoso man+wo'n+ngkiyohe hwo'nyoho.

9 Ose ulahon+ngko mampaho apa'no ho'n+mento, Yo'mayo Anitu wop+ngofoho li+mentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho.

10 Ose ho'n+ngkahon+ngki oso hopa hufa'u sihune imo'n+ngkahon+ngki ni+hu'nahone ahwomomno si+mentisofoho.

11 Nosontan+ngki hwe hufa'u sihune nje ango humayo sopo i'mofapmmentohofofoho. Hwe fihwo Sisaliyanta'ango sohwo ngkiyepono hwe hufa'u sihune sohwo uh-wat+mentisofoho.

12 Anituye Towahuno Wop+ngo nt+mento, Oso hwanji fi+wano. Huno pi'n+ngo engo syafi+siyo'eno. Ose nta-hon+ngki olo hwe aho hopi'nono fehohnjo anga'nohino so-hwanji hofi+ko'nji Sisaliya'no ument+hwonefoho. Nowentani Kouniliyos+ye angomo humament+hwonefoho.

13 Kouniliyos nal+mento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo nje angomo nolohofonto ole nt+mento, Kiko ango, Joupa'no a'amu fili+hwajo. Hwe yofe hufa'u'njo Saimoun Pitamne'no fili+hwajo.

14 Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno hiso nupa'n+ngkohoji kiko jije a'amu so'nji Anituye hon+ngkano ne woti+pemanti+feho. Ose nal+mentisofoho.

15 Ngko Anituye hungkuno ul+mentan+ngko Anituye Towahuno noponto uhula'mo'mentisofoho. Oso hiso nakune'no si+mo'mo pmentiso hopafoho.

16 Ose uhwononji Jisas+ye hungkunomne'no ole syafi+hu'mentoho, Joun a'amumo mijo'nohino kiyoma'mentiso so'no hwangu Anituye Towahuno Wop+ngo wosehulo'afono.

17 Si+mo'mo nakwo Hwe Engo Jisas Kilais+mo si+meho hi+ntnnono ument+hwone sohonta kakoe Towahuno nejap-mentiso hopaso oso a'amu kengo somo umentisofoho. Oso'no ngko Anitumo pi+jwohumayoso pipilo. Awonoho, Ngko a'amu hwo'nyoho. Pita ose ul+mentisofoho.

18 Oso hungkuno hiso oso a'amu yoka'njo sohwanji nupa'nonti+fi oso yokaso noho'naofonti+fi Anitumo isamoyoka ulonti+fi ul+mentohofi, Anitu a'amu kengo somo si+meho uwolomokuwo'n+ngkiso hweho. Hofi+ko hon+ngkano wonyo ho'naofi+kujo'manji oso a'amu

somo Anitu songo ne'no humayo'ne uyimtonoho. Ose ulimentohofofoho.

A'amu Antiyouk humamotofoso Anituye syohoso kahopi imentohofofoho.

¹⁹ Sitifenimo fonjahumentohoho sohonta a'amu Jisasimo iningkamotofo somo a'amu Jisasimne'no nakwolaho limotofo sohwa wonyo umokumotofofoho. Wonyo umokuwo'n'ingkahon'ingkofo hiyaso humpo'mentohofofoho. Nohumpentifi a'amu fehohnjo Founisiya sopo i'mofopahon'ingkofo nom'neso hwaho we'e Saipilos sopo i'mofopahon'ingkofo nom'neso ango Antiyouk sopo u'mofapontifi oso hopo sopo a'amu Juta'nohino somo Anituye hungkuno lutihwamentohofofoho.

²⁰ I oso'no a'amu fehohnjo Jisasimo iningkamotofoso hwaho we'e Saipilosnta'ango so'nji a'amu nom'ne ango Sailininta'ango so'nji hofiko ango Antiyouk sopo uhu'mokontifi a'amu kengo somo Jisasiye hungkuno lutihwamentohofofoho. A'amu Juta'maho. O'o, a'amu Ngkiklik somo lutihwamentohofofoho.

²¹ Lutihwamentohoho somo Anituye yokumpohn'nyo yano uyahon'ngki hwe moya'mi kengoso Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

²² Anituye a'amu ne Jerusalem humamotofoso oso hungkuno hiso'no nupa'nontifi Mponopasimo ango Antiyoukine'no lihwatimentohofofoho.

²³ Mponopas i'mofawento uhwonimentisoso Anitu a'amu kengo somo wopingo umokumentisoso uhwononto kako simeho wopingo umo'nimentisofoho. Oseso kako a'amu somo hungkuno yano ole uyimento, Sekwo Anituye hungkuno iningo seyo'eno Kakoe hungkunomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Kakoe huyo'mo fosyohumamno. Ose ulimentisofoho.

²⁴ Mponopas huhwo sohwo hwe wopingo hweho. Kakoe simehomo'mo Anituye Towahuno toyo yamo'nnyo hweho. Kakoe simeho hi'ntnnono Anitune'no yokumpohn'nyo unyo hweho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo Anitumo in'ngkamentohofofoho.

²⁵ Osohonta Mponopas nolikafonto Tasosimne'no nowento Soulimne'no hafihafe tipmmentisofoho.

²⁶ Notipemanto ango Antiyoukimne'no womentisiyefoho. Osopo Antiyouk a'amu Jisas K'laisimo in'ngkamotofo so'nji nohumantifi hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo Anituye hungkuno lutihwentan'ngki soswo anga'no uyakolo'mentisofoho. Antiyouk ango hopo sopo a'amu

Jisasimo iningkamotofo somo yofe Kilais we'e'nwoho hnnoma'mentohofofoho.

²⁷ Hohosohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa Jerusalemnta'ango nuliko'mantifi Antiyouk+imne'no umentohofofoho.

²⁸ Hwe fihwo Anituye hungkuno limojo sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Oshumo Anituye Towahuno hungkuno uyahon+ngki Akapos nolikafonto, ole ulimeto, Hwangku hwaho hopi'nonohino lopo mijoho engo u'mofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe Kiloutiyos a'amu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso i'mofapmmentisofoho.

²⁹ Antiyouk+njo a'amuso oso hungkuno mijoho so'no nupa'nontifi a'amu Jutiya Jisasimo iningkamotofo somo ufo'mane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho. Ose mtito'mentohofoso hnnimentohofi, Hwe hamniyoho engo'njoso engo uyife. Hwe hamniyoho we'e'njo sohwa we'e uyife. Ose hnnimentohofofoho.

³⁰ Oso hiso yontifi hofiko Mponopas+nji Soul+nji hamniyohoso oso hwa'u uyohojiku'mo'mojiyofoho. Jerusalem a'amu Jisasimo iningkamotofo sofe hwe engo sohwamo uyimentisiyefoho.

12

Helout kako Jemisimo nofonjasyonto Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho.

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo Helout osohwo a'amu Jisas Kilaisimo iningkawo'n+ngkohoho somo wonyo umokumentisofoho.

² Hwe huhwo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo uhwojahon+ngki hofiko Jouniye kola'wehwo Jemis oso hwi hos+mno'nji fahumentohofofoho.

³ Fahumentohoho so'no a'amu Juta nuhwonontifi simeho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki Helout nuhwononto a'amu Jutafe simeho wop+ngo umo'nyo'ne Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho. Hohosohonta a'amuso Sikuno Engo uhwon+motofofoho. Oso sikuno so'no ole limotofo. Sikuno hiso wopayo engo kamo'nnyoso ane nyo'nefoho limotofofoho.

⁴ Osohonta Pitamo aho kento impo'angomo intofasyonto hwe itokuso'njo mtitofu osofosofahu'nohino sohwamo umentisofoho. Hofiko Pitamo uhwontohumayo'ne hwafoho. Oso mtitofu anga'nohino sohwa a'amu osofosofahu'nohino hwafoho. Helout huno ole ulimeto, Olo Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne

Syafi^{siyo} Sikuno Engo * moi'wo imo'n^{ngkuh}woso'no ngko Pita sohomo hwe moya'mife t^{imopo} uhwat^{imo}. Ose syafi^{hu}'mentisofoho.

⁵ Pita impo'angomo nohumentan^{ngki} a'amu Jisas Kilais^{imo} in^{ngkawo}'n^{ngkohofoso} Pitanne'no An^{tumo} jomo yokumpohn'nyo ufo'mayo'ne ul^{imentohofofoho}.

A'amu ahwomomjo sohwo Pitamo impo'ango mta'ni isihutofoma'mentisofoho.

⁶ Oso Sikuno Engoso moi'wo umo'n^{monte}'no yahon^{ngki} Helout huno ole syafi^{hu}'mento, Mo'n^{ngka} ngko Pitamo hungkuno ul^{imo}. Ose l^{imentiso} sohonta sikwo'miyo somo Pita a'amu itokuso'njo sohwa'u'njo ajwo'mo saho foyowentan^{ngki} ahwomo nano hufa'u'nji into'mentohofofoho. Hwe nom'ne itokuso'njo sohwa hoku'yopo a'amu impo'angomjo sohwo uhwontohumayo'ne'ent^{ifi} loho'mentohofofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'angomo humentisofoho. Noswahon^{ngki} iyohohopa longkon^{mentisofoho}. A'amu huhwo sohwo Pitafe hupepo hwan^{nggo} ufonjonto ul^{imento}, Komo'no fil^{kaho}. Ose ulahon^{ngki} ahwomo nano hufa'uyoso Pitafe aho mta'ni isihuto h^{mmokwaj}'mentisofoho.

⁸ Oso a'amu huhwo sohwo ul^{imento}, Jije ahuloho yohoji s^{ifikwongofosyo} fiyo. Ose ulahon^{ngki} Pita yahon^{ngki} ul^{imento}, Jije manji'mofo yohoji t^{ifi} nn^{ngkape}.

⁹ Ose ulahon^{ngki} Pita hwe sohomo t^{ifi} in^{ngkowahon}'ngki impo'angomo ul^{iko}'ma'mentisiyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo sohwo imentiso so'no Pita huno ito'no muy^{mmentisofoho}. Wojo hopa hon^{ngkon}'mentisofoho.

¹⁰ Siko nowenji a'amu itokuso'njo s^{imo}'mjo sohwa impo'angomjo somo uhwontohumayo sohwa nohumentan^{ngkofi} uyakolofonji nom'ne a'amu itokuso'njo ayo sponjo sohwo uyakolofonji hoku'yo ahwomo yokino'nohinoso siki hwasampo'n^{ngkahon}'ngki mempo hohnta'ni swol^{kofawenji} hon^{ngkanomo} umentisiyefoho. Osohonta hwe ahwomomjo sohwo Pitamo komo'no uhwo^{ti}'ma'mentisofoho.

¹¹ Nuhwo^{ti}'mofahon^{ngki} Pita kako huno ito'no uya^{hon}'ngki ole l^{imento}, Ngko huno niyohoho. An^{itu} kakoe a'amu ahwomo mta'ango uh^{wajiso} sohwo Helout^{iyeye} aho mta'ni isihutofon^{makwoho}. A'amu Juta sohwanji Helout^{ijonji} yo'mayo wonyoso wontohofant^{ifi} imalofoso ne mmo'n^{ngkohoyohoho}.

* 12:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

¹² Huno ose uyahon'ngki Joun Mak'iye kona'wohi Maliyafe angomno umentisofoho. Oso ango somo a'mu pi'n'ngo nuhu'mokont'ifi An'itumo jomo ulontan'ngkofi,

¹³ Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwan'ngo fonjahon'ngki a'mu syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uhwosampo'mo lonto pmentisofoho.

¹⁴ Pitafe mampaho upa'nonto ole l'imento, U, olo Pitafoho. Ose lonto kakoe s'meho wop'ngo umo'n'imentisofoho. Oso'no m'hwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no swonto ul'imento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, K'iko ilo'nnyo kiyoho. Ose ulahon'ngkofi kako yokumpohn'nyo imo'nonto ul'imento, Awonoho. Kako nehopi pohoho. N'ihu'no nehopi selohono. Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.

¹⁶ Ose lontan'ngkofi Pita hoku'yopo hwan'ngo ne'no fongku'mentisofoho. Hof'iko hano hwosampo lohofont'ifi uhwon'imentohofoso Pita nohumentan'ngki uhwonont'ifi yomo yomo imentohofofoho.

¹⁷ Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo humahon'ngkofi Pita ul'imento, An'itu impo'ango mta'ni is'hutofon'hwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ul'imento, Sekwo Jem's'i'nji nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ul'mno. Ose ulonto mempo swaponto nom'ne ango kengopono umentisofoho.

¹⁸ Hwangku im'ngo'nji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yont'ifi ole hnn'imentohofi, Pita nt'i'mto.

¹⁹ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Helout ul'imento, Sekwo Pitamne'no haf'ihafe fit'ipmno. Ose ulahon'ngki wonyopi t'ipmentohofofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwa mo ul'imento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofo sohwa mo fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya ul'iko'manto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'n'imentisofoho.

²⁰ Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ul'imentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syaf'ihu'mentohofi, Helout nakumne'no s'mano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syaf'syont'ifi nuhu'mokont'ifi Helout kakoe hungkunoso pompengo wonamofono lont'ifi l'imentohofofoho. S'mo'mo hof'iko Mp'ilas'tos'i'nji hungkuno ito'no mel'hwat'imentohofofoho.

Mpilasitos huhwo sohwo kako Heloutiye ango engo somo mokosyohumayo hweho. Hofiko oso yokaso wope'nono lontifi jomo ulimentohofoho.

²¹ Oseso Helout a'amu so'nji nuhu'mokuhwasi hungkuno lane'ento sikuno ho'nahumentisofoho. Oso sikuno somo Helout a'amu mnokino engo'njo sohwafe hwapife wonyoangkafoso pa'nonto epohumayo wopingo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ulimentisofoho.

²² Ose lontaningki a'amu sohwa joho ulimentohofi, Olo hwe lohwo a'amu'maho. O'o Anitu pa'ningo hweho.

²³ Helout ose upa'nonto huno syafihumento, Ou Anitu pa'nyo hwo'nyoho. Oso kakoe huno hiso Anitu nuhwononto a'amu ahwomomjo sohwo Heloutiyepono uhwojahoningki Helout sohomo hwaningo fongku'mentisofoho. Nofonjahonjo sohonta pihnyo Heloutiye a'apaho nolongkwopmmokosyahoningki poyo pe'nimentono.

²⁴ Anituye hungkuno ango'meemo ho'n'ngkahoningki a'amu pi'ningo engoso Jisasimo iningkamentohofoho.

²⁵ Mponopasi'nji Souli'nji Jelusalemne'no hamniyoho motawenji osopo syoho moi'wo esojwaofonji Joun Mak'nji Antiyokimne'no umentisiyefoho.

13

Hofiko Mponopasi'nji Souli'njimo Anituye syoho iku'mofo'ne uhwatimentohofoho.

¹ A'amu Jisasimo iningkamotofo ango Antiyok humamotofoso a'amu fehohnjo somo Anitu hungkuno uyahoningki lutihwamotofoho. A'amu fehohnjoso a'amu nom'ne somo mesyolutihwamotofoho. Hofikoe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe wonisa'nyo sohwo, Lusiyos ango Sailininta'ango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engo'njo Helout Tetilak, sohwo'nji humamojo sohwo, Souli'njoho.

² A'amu Jisasimo iningkamotofoso nuhu'mokontifi wopayo manyo'njo yontifi Anitumo jomo ulontaningkofi Anituye Towahuno Wopingo ulimento, Sekwo Mponopasi'nji Souli'nji nom'ne syoho uy'male so'no uhwosopomno.

³ Ose ulahoningki hofiko wopayo humaho ne'no humantifi Anitumo jomo ulontifi hwe sohwa'umo aho kisusyontifi sikimo uhwatimentohofoho.

Hwaho Saiplos sopo Anituye hungkuno lutihwamentisiyefoho.

⁴ Anituye Towahuno Wopingo hwe sohwa'umo uhwojahoningki siko Selusiya'no umentisiyefoho. Osopo

siko yofayokinomo nokotosahon+ngki hwaho we'e Saip+los+ne'no motowako'mentisofoho.

⁵ Nomotowekahon+ngki oso hwe huhwo sohwa'u Salomis ango sopo i'mofawenji a'amu Jutafe tajo ango hopi'nnonohinomo An+tuwe hungkuno lut+hwamentisiyefoho. Joun Mak siko'nji nohumant+fi ufo'ma'mentisofoho.

⁶ Siko Salomis ango sopo ul+ko'manji emoyonji, hwaho we'e nongkihnta'ni ango nom'ne Pafous sopo ifawo'mentisiyefoho. Oso ango hopo sopo a'amu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisas+yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo'nji peefo'nji hwoso'nji imojo hweho. Kako An+tuwe hungkuno hwasyo l+mojo hweho.

⁷ Mpajisas huhwo sohwo hwe yofe engo'njo Sesiyas Poulos sohwoe a'amufoho. Sesiyas Poulos sohwo hwe huno wop+ngo'njo hweho. Kako An+tuwe hungkuno upa'n+mo lonto Mponopas+'nji Soul+'njine'no joho ul+mentisofoho.

⁸ Mpajisas oso hiso'no nupa'nonto Mponopas+'nji Soul+'njine'no ngkilaho lonto sotofo ul+mentisofoho. Kako hwe yofe engo'njo sohomo ul+mento, An+tumo s+meho hi'ntnnono uyohotoho ul+mentisofoho. Oso Mpajisas sohwo a'amu Ngkilik+'njoso yofe nom'ne ole mul+motofi Elimas+yoho.

⁹ Soul osohwo nom'ne yofe ole Poul+yoho, * ul+motofofoho. Mpajisasiye Hungkunomo Poul nupo'n+ngkahon+ngki An+tuwe Towahuno Wop+ngo kako Poul+ye hunomo ufohotofahon+ngki hwe hwoso sohomo s+mano upento hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento.

¹⁰ Kiko Seteniye hwomu hwosoho. Kiko yo'mayo hon+ngkano wop+ngo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno so'nji hon+ngkano wonyo so'nji yo'mayo hwa-hoponjo so'nji kiko hwap+ngo hwosoho. Kiko An+tuwe hungkuno wop+ngo y+wolo'mokonji hwasyo lut+hwamotnno hwosoho. Olo yahino loso moho'naofeso peho'neto.

¹¹ Kiko upa'nyo. Olohonta An+tu wonyo wakumokumontonoho. Kiko t+mpi'nyo imo'n+ngkohoji mofehi'nyoso muhwonhnehino. Hwangku apa'no nuhwonhnefoho. Ose ulahon+ngki Elimasiye t+mo komo'no t+mpi'nyo imo'n+mentisofoho. T+mpi'nyo imo'nonto kako a'amu hon+ngkano ut+hwayo'ne haf+hafe t+pmmentisofoho.

* **13:9:** Oso yofe Souliyeso Hip+lu hungkuno mta'ango imo'nyofoho. Oso yofe Poul+yeso Ngkilik hungkuno mta'angofoho. A'amu fiso hofikoe huno ole, Soul sohwo Poul+yeso kakoe huno mta'angofoho syaf+hu'mentohofofoho. Hwap+ngoso kako An+tuwe hungkuno syoho a'amu Ngkilik ajwo so'mo yonto meehnt+mentisofoho.

12 Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto Anituye hungkuno Poul lutihwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Ango Antiyouk Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

13 Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofo sohwanji Pafous ango sopo nuliko'mahon+ngkofi yofayokino nut+manto hwaho nom'ne Pamifiliya sopo ango Peka sopo kuhwojamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uh-woti'mofonto Jelusalemne'no umentisofoho.

14 Hofiko ango Peka uliko'mantifi nosontifi ango Antiyouk hwaho Pisitiya sopo si'mo'mentohofofoho. Sikuno iyoho humayo somo hofiko a'amu Jutafe tajo ango somo noswontifi osopo humamentohofofoho.

15 Mousesiye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon+ngki limotofo sohwanjiye hungkuno so'nji atofu lontifi hwe engo tajo ango syoho'njo sohwa Poul kakoe a'amu ntnne'no lihwat+mentohofofoho. Ole ulimentohofi, Nakwoe a'amu sohwasu, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe simehomo sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwasu'manji noho fil+mno.

16 Ose ulahon+ngkofi Poul nolikafonto aho ho'noma lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Isilael soku sekwo'nji a'amu kengo Anitumo jomo uliwo'n+ngkohofu soku sekwo upa'nimno.

17 Anitu a'amu Isilael hn'nwiye Anituyoho. Kako nakwoe ajuyohwosamo uhwsopo'mentisofoho. Hofiko hwaho Ijip osopo kih'nawo'nnyo hwafoho. I oso'no osopo nohumentan+ngkofi Anitu wop+ngku ulohofahon+ngki a'amu pi'n+ngku engo imo'n+mentohofofoho. Hwangku Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepo uhwojamentisofoho.

18 Hwaho a'amu anepo emoyontifi yo'mayo wonyoso yahon+ngkofi Anitu nuhwononto simeho tango umentisofoho. Osopo emoyontan+ngkofi soswo *fouti* (40) uyokolofahon+ngki,

19 a'amu temtitofu kengo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne aho mta'ni hufa'u oso a'amu somo Anitu wae yafonto hofikoe hwaho a'amu Isilael somo uy+mentisofoho. Oso hwaho yofe Kenan+yoho.

20 Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne uhwsopo'mentisofoho. A'amu hungkuno ito'no m+hwajiyo sohwa a'amu Isilael somo umokosyohumentan+ngkofi soswo *foua hantilet fifiti* (450)

uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahonꞑngki a'amu Anituye hungkuno lutihwamojo sohwo Samuel imo'nꞑmentisofoho.

²¹ Samuel nohumentanꞑngki a'amu Isilaeliso Anitumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ulꞑmentohofofoho. Ose ulahonꞑngkofi Anitu kako Kisꞑye hwomu Soul sohomo uh-wosopo'mentisofoho. Kakoe temtitofu Mpenyaminꞑyoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentanꞑngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho.

²² Uyokolofahonꞑngki hwe huhwo sohomo Anitu wae yao-fonto, nom'ne hwe songo Ntefitꞑmo uh-wosopo'mentisofoho. Osohune'no Anitu ole ulꞑmento, Olo hwe lohwo Ntefit Jesiye hwomu sohumne'no nje sꞑmeho nꞑmo'nꞑngkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefit wonꝼngka'mte hweho.

²³ Ntefitꝼye imu sohwo Jisasꝼyoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Isilaelife wonyo engo tangoso Jisasꝼmo kotasꝼmentisofoho. Oso hiso'no hohonta Anitu Ntefitꝼmo ulꝼmentisoso olohonta ne imo'nalofoho.

²⁴ Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu Isilael somo lutihwamento, Sekwoe honꝼngkano wonyo pi'nꝼngo engoso foho'naopmno. Anitumo sꝼmeho yꝼwolo'mokukuji tꝼfi finꝼngkamno.

²⁵ Joun nje syoho moi'wo umo'nono lonto a'amu somo ulꝼmento, Sekwo ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso ngko'maho. I oso'no we'lenepo nopone hweho. Ngko hwe wopꝼngo hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe sꝼfꝼkwongo fosyo isꝼhuto'mne'maho. Hwapꝼngoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo hwo'nyoho.

²⁶ Nje a'amufu. Apꝼlohamꝼye temtitofu so'nunonji a'amu temtitofu kengoso Anitumo jomo ulꝼwo'nꝼngkohofu soku, oso hungkuno hwe fihwo nakwoe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no Anitu lꝼhwatꝼmentisofoho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohwo Jisasꝼyoho. A'amu Jerusalem humamotofo so'nji hofꝼkoe hwe engo sohwanji olo hwe sohumne'no huno ito'no muyofoho. Sꝼkuno iyoho humayo homo homo Anituye hungkuno lꝼmotofo sohwafe hungkuno atofu lontꝼfi haloho maposo'njo imentohofofoho. Anituye hungkuno lꝼmotofo sohwa ole mtꝼ'ꝼmokumentohofi, Oso hwe huhwo sohomo yo'mayo wonyo ulohopitnnefoho. Ose mtꝼ'ꝼmokumentohofofoho. Oso wonyo hiso hofꝼko uloho'mentohofofoho.

²⁸ Hofꝼko Jisasꝼye honꝼngkano wonyo so'no huno ko tꝼpentꝼfi a'amuso Pailotꝼmo ulꝼmentohofi, Fonjinto'ofahumno.

²⁹ Anituye hungkuno lꝼmotofo sohwa yo'mayo Jisasꝼmo wonyo ulohopitnne so'no mtꝼ'ꝼmokumentohofoso olo a'amu

huhwo sohwa wonyo hiso yontifi iyo hwojiyafiku'nnyo mta'ni motapontifi sokimo'mo ho'nahumentohofofoho.

³⁰ I oso'no Anitu apa'no songo ulika'mentisofoho.

³¹ A'amu Ngkalilinta'angoso Jisasi'nji Jelusalemno umentohofoso hohosohonta sikuno pi'n'ngo engo Jisasi'mo uhwonimentohofofoho. Olohonta oso hwe huhwo sohwa hofiko a'amu Isiael somo Jisasi'ye hungkunoso lutihwalokwofo.

³² Oso'no olohonta Mponopasi'nji ngko'nji Anituye hungkuno woselontayo'no pihwayo. Anitu neyakwosamo hungkuno nto ulimentisofoho.

³³ Olo hungkunoso olohonta ne imo'n'imasofoho. Hungkuno hiso ole, Anitu Jisasi'mo songo uliko'mentisofoho. Oso hiso'no Ta'njo Iyoswo 2 somo ole mt'i'mokumento, Kiko nje hwomu hwosoho.

Olo sikuno lomo nje yokumpohn'nyo kijapm'mo a'amu hopi'nono yofe wakuhwopife, ngko hnn'ngkwo hwo'nyoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

³⁴ Nom'nepo Anitu kako Jisasi'mo songo likafo'ne apa'no poyo mape'nyo'ne so'no Jisasi'mne'no ose ulimento, Yo'mayo wop'ngoso uloho'mne'no Ntefitimo uyimentoheso wokijapmmonne'no yohono.

³⁵ Anitu nom'ne Ta'njo Iyoswo somo ulimento, Kiko jije Hwe Wop'ngo Syoho Kilohofiyi sohumo ito'no esyohumusoso kako nope'n'ngkuhwosi pisakino mowanehoho.

Ose ulimentisofoho.

³⁶ Nakwo Ntefitimne'no huno moi'wonoho. Kako nohumanto Anituye hungkunomo tifi in'ngkamojo hweho. Kako poyo pe'n'ngkahon'ngki kakoe pijafoso ajuyohwosanjopo ijopijisyosyahon'ngkofi osopo pisakino wa'mentisofoho.

³⁷ I oso'no hwe nom'ne sohumo Anitu uliko'mentiso sohwo pisakino mowasofoho.

³⁸ Nje a'amu soku oso'no sekwo huno ito'no waseyono. Nakwo olo so'no hungkuno woselantane'no yihwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe wonyo wae weesemo'mto pmentiso hweho.

³⁹ Mousesi'ye hon'ngkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso hopa'maho. O'o, oso hungkuno hiso a'amumo wop'ngo mmokiyofoho. I oso'no oso hwe huhwo sohwa Jisas kakoe hungkunomo tifi in'ngkafijoso sekwoe wonyo wae yasemofihwosi a'amu wop'ngo wasemokumontonoho.

⁴⁰ I oso'no sekwo huno ito'no fisyafi'hupmno. Hohonta Anituye hungkuno l'motofoto sohwafe hungkuno mt'i'mokumentohofoso sekumne'no ne imo'nonoho.

⁴¹ Hungkuno ole,

Sekwo yo'mayo uhwon+wo'nont+fi yo'mayo ne'njo so'no nakwolaho lalokwofo.

Sekwo oso'no huno syaf+hup+fijoso poyo wope'nant+feho.

Sekwo nohumentan+ngkuji ngko yo'mayo wop+ngo yalokwe so'no a'amu loset+hwafijoso sekwo haloho mupa'n+fitnnehofo.

Hungkunomo s+meho hi'ntnnono muy+fitnnehofo.

Oso hungkunoso Poul ul+mentisofoho.

⁴² Ose ulonto Poul+'nji Mponopas+'nji ango uhu'mokiyo somo woswopaho lonji yontan+ngki ul+mentohofi, Nom'ne s+kuno iyoho humayo somo olo hungkuno hiloso apa'no fonalinyo.

⁴³ A'amu ango uhu'mokiyo somta'ni nohotoswopahon+ngkofi a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu kengoso Jutafe hon+ngkanomo in+ngkamotofo so'nji Poul+'nji Mponopas+'nji womentohofoho. Siko a'amu homo somo ul+mentisiyo, Sekwo An+tuwe hungkunomo t+fi fin+ngkamno. Kako wop+ngo semokosyohumane so'no s+meho ne'njo uy+mmo.

⁴⁴ Oso nom'ne s+kuno iyoho humayo somo a'amu pi'n+ngo engo ango uhu'mokiyo somo An+tuwe hungkuno upo'nano lont+fi uhu'mokumentohofohofo.

⁴⁵ Ose uhu'mokahon+ngkofi a'amu Jutaso a'amu pi'n+ngo somo uhwonont+fi hintotohino umn+ngkahon+ngki Poul+'nji Mponopas+'ntnne'no nakwolaho lont+fi sitofo ulont+fi sikoe hungkunomo hwotoho hmmentohofohofo.

⁴⁶ Ose ko yahon+ngkofi siko iyoho munn+mentisofoho. Siko ul+mentisiyo, Sekwo a'amu Juta soku An+tuwe hungkuno s+mo'mo sel+malohwoyo. Oso hiso sekwo nupa'nont+fi hohujo ikinjao'malofohofo. Hohujo ikinjao'malofo kalohi songo ne'no mohumafitnnehofo. Sekwoe syohohofo. Upa'n+mmo. Olo hilo so'no nekwo a'amu kengo somo An+tuwe hungkuno wolut+hwantayoho.

⁴⁷ An+tu ole nal+mento,

Ngko a'amu kengo sofe pomponaho pa'nyo sehwsopohonono. Sekwo hwaho yawojo'meemo nje hon+ngkano ut+hwamno. Ngkimo n+'mayo'nefoho.

⁴⁸ Ose ulahon+ngki a'amu kengoso nupa'nont+fi An+tuwe hungkuno so'no s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho. An+tu hohonta oso a'amu songo ne'no humayo'ne uhwsopo'mentisoso oso s+kuno somo Jisas+mo s+meho hi'ntnnono umentohofohofo.

⁴⁹⁻⁵⁰ Oseso An+tuwe hungkuno ango'meemo ho'n+mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso Poul+'nji Mponopas+'njimo sitofo ulont+fi hwe yofe engo'njo sohwanji moya'mi hamniyoho'njo Jutajafe tajo ango somo

syuwo'n'ingkohoho so'njimo ulikofahon'ingkofi hofiko sitofoso nupa'nontifi Poul'i'nji Mponopasi'njimo wonyo uloho'mentohofofoho.

⁵¹ Poul'i'nji Mponopasi'nji siko sifemjo hwaho wae yao'mentisiyoso a'amufe hon'ingcano wonyo utihwayo'nefoho. Wayo yaofonji ulimentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso Anitu uhwon'ingkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nuliko'manji Aikouniyamne'no womentisiyefoho.

⁵² Anituye a'amu ne Antiyouk humamotofoso simeho wop'ngo umo'n'ingkahon'ingkofi Anituye Towahuno'nji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

¹ Oseso siko Antiyouk imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Poul'i'nji Mponopasi'nji siko Jutafe tajo ango uhu'mokiyo sopo Anituye hungkuno lutihwahon'ingki a'amu Juta fehohnjo a'amu kengo so'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

² I oso'no a'amu Juta fehohnjo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hofiko Poul'i'nji Mponopasi'njimo sitofo ulontifi a'amu kengo somo ulikofahon'ingkofi hofiko sikimo wonyo uloho'mentohofofoho.

³ Poul'i'nji Mponopasi'nji siko Aikouniyam ango sopo ne'no nohumanji Anituye hungkuno yokumpohn'nyo lutihwamentisiyefoho. Siko iyoho munnimentisofoho. Anitu sikimo sosofitofosyohumentan'ingki siko yo'mayo kengo wonyoangkafo itihwamentisiyefoho.

⁴ Oso ango hopo sopo a'amu fehohnjo *Apousel* Poul'i'nji Mponopas sohwa'u'njimo simeho afa in'ingkahon'ingkofi nom'ne a'amuso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no hofiko husilo'mentohofofoho.

⁵ A'amu Juta fehohnjo hofikoe hwe engo sohwa'ntnne'no a'amu kengo fehohnjo so'nji uhu'mokontifi hnnimentohofi, Nakwo Poul'i'nji Mponopasi'njimo sojo wofonjasyano lontifi imentohofofoho.

⁶ Siko oso hiso'no nupa'nonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufa'u ole, Lisitila'nji Ntepe'njoho.

⁷ Osopo Anituye hungkuno lutihwamentisiyefoho.

Poul'i'nji Mponopasi'nji siko ango Lisitila sopo syoho imentisiyefoho.

⁸ Oso Lisitila ango hopo sopo hwe fihwo sife wonyo'njo sohwo humunyoponoho. Kona'wohi aswo mta'ni ose'nohini ma'mentisofoho. Kako hano memayo'njo hweho.

⁹ Oso hwe huhwo sohwo Pouliye hungkuno nupa'nonto si⁺meho hi⁺ntnnono uy⁺mentisofoho. Oso'no Poul uhwon⁺mentisoso kako si⁺fe wop⁺ingo umokiyo'ne syof⁺syahon⁺ngki uhwon⁺mentisofoho.

¹⁰ Poul hungkuno yokumpohn'nyo ul⁺mento, Ki⁺ko nol⁺kafohoji ji⁺je si⁺fe'nji fil⁺kofohumaho. Ose ulahon⁺ngki kako komo'no sol⁺kofapi lohofonto hano emmentisofoho.

¹¹ Oso Poul imentisoso hwe moya'mi nuhwonont⁺fi hof⁺koe hungkuno mohm'no li⁺mentohofi, An⁺tu pi'n⁺ingo pi'n⁺ingo humalofo. Hufa'u hwa'u a'am⁺u imo'nonji nakuyepono pisiyo hwaswoho.

¹² Ose lont⁺ifi hof⁺koe an⁺tu sohwa'uye yofe Mponopas⁺'nji Pouli'njimo mul⁺mentohofi, Mponopas Susiyoho. Poul hungkuno li⁺wo'n⁺ngkiso sohwo Hemesiyoho. Ose mul⁺mentohofofoho.

¹³ Oso an⁺tu Sus kakoe ango kakoe yofe ho'nomayo'ne yolohopo molinyofoho. Susiye ango mokosyohumayo sohwo ahwomo yahu'nji wokoso'nji kusomno motas⁺mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo'nji a'am⁺u hopi'nonohino so'nji yahu'nji wokoso'nji Pouli'nji Mponopas⁺'njimo uyant⁺fi imentohofofoho.

¹⁴ Oso hiso'no Pouli'nji Mponopas⁺'nji nupa'nonji yahino hiso nekwolaho lonji sikoe nem'no manji'mofos⁺impo'mentisiyefoho. Siko hano hwe moya'mi'njopono nowenji ajwopo nta'ni johu ul⁺mentisiyefoho.

¹⁵ Ole ul⁺mentisi, Oso sekwo a'am⁺u soku peho'no yalokwofo. Nekwo a'am⁺u hwoya'yoho. Sekwo hopa hwoya'yoho. Nekwo An⁺tu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sekwoe yo'mayo hwasyoso ho'naofo'ne'no selalokuhwoyo. Noho'naof⁺kuji An⁺tu songo ne'no humayo'ne sohomo fin⁺ngkamno. Kako ahwomo'nji hwaho'nji ayo'nji yo'mayo songo humayoso mt⁺'mokumentiso sohune'no selalokuhwoyo.

¹⁶ An⁺tu hohonta a'am⁺u hof⁺koe yahino wonyo imotofos⁺no uhwontohumamentisofoho.

¹⁷ I oso'no An⁺tu kako yo'mayo wop⁺ingo ut⁺ihwa'nyopo nejap⁺wo'n⁺ngkiso hweho. An⁺tu kako ahwomomo humanto ifoyo nejaponteso nakwoe yo'mayo nonyo wosopayo wop⁺ingo i'mofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe si⁺meho wop⁺ingo nemo'nalofoho.

¹⁸ Ose ko ulahon⁺ngki hof⁺iko Pouli'nji Mponopas⁺'nji yahu uyant⁺fi yahon⁺ngkofi nekwolaho ul⁺wo'n⁺mentisiyefoho.

Pouli⁺mo sojo fongku'mentohofofoho.

¹⁹ A'am⁺u Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ango Antiyouknta'ango so'nji nom'ne a'am⁺u Aikouniyam

mta'ango so'nji Poul sohumne'no nakwolaho lontifi nopontifi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinontifi Poulimo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nofonjontifi poyofoho lontifi mempo hohnta'ni mehusingpee'mentohofofoho.

²⁰ I oso'no a'amu Jisasimo in'ngkamotofo sohwa Poulimo ho'nahumentohoho sopo uhu'mokahon'ngkofi Poul apa'no songo lika'mentisofoho. Nolikafonto angkuhwafo engo spono asomo umentisofoho. Mo'n'ngka Poul'nji Mponopasi'nji ango Ntepe spono umentisiyefoho.

²¹ Poul'nji Mponopasi'nji ango Ntepe i'mofawenji Anituye hungkuno lutihwahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo nupa'nontifi tifi in'ngkomotofofoho. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lisit'la'nji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ango Antiyok osopono asomo umentisiyefoho.

²² A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ulimentisi, Sekwo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwangu sohonta Anituye ango wop'ngo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohumentihwantanoho. Ose lutihwamentisiyefoho.

²³ Ango ho'mo so'mo a'amu Jisasimo simeho umotofo spono Poul'nji Mponopasi'nji a'amu anga'no anga'no uhwosopo'mentisiyefoho. A'amu Jisas Kilaisimo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humantifi Anitumo a'amu somne'no jomo ulimentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no simeho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo kiko umokosyohumaho. Ose ulimentisiyefoho.

Poul'nji Mponopasi'nji siko hwaho Siliya ango Antiyok asomo umentisiyefoho.

²⁴ Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pamifiliya i'mofapmmentisiyefoho.

²⁵ Siko nowenji ango Peka sopo Anituye hungkuno lutihwanji ango Ataliya'no umentisiyefoho.

²⁶ Osoponta'ango yofayokinomo nokotosahon'ngki Antiyokimne'no wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyok ho'mo so'mo a'amu Jisasimne'no hitoho ulo'mojoso Poul'nji Mponopasi'nji Anituye syohomne'no uhwojahon'ngkofi siko oso syoho hiso moi'wo yonji asomo pmmmentisiyefoho.

²⁷ Siko Antiyok asomo i'mofopahon'ngki a'amu hopi'nono uhu'mokahon'ngkofi siko yo'mayo yo'mayo Anitu imentiso so'no lutihwamentisiyefoho. Siko ole ulimentisiyo, Anitu a'amu kengo somne'no hon'ngkano

hwosompeehonɪngki hofɪko sɪmeho hi'ntnnono
umalofofoho.

²⁸ Ose ulonji osopo humamojijefoho.

15

Ango Jelusalem uhu'mokumentohofofoho.

¹ Hwe fihwa hwaho Jutiya'nta'ango sohwa Antiyoukɪmne'no pmentohofofoho. Osopo a'amu Jisasimo inɪngkamotofo somo hungkuno ole lutɪhwamentohofi, Sekwo Mosesiye honɪngkano hungkuno a'apaho sɪhu kolo'nyo so'no tɪfi minɪngkayo'manji Anɪtu kako mosetɪmanefoho. Ose lutɪhwamotofofoho.

² Oso hungkuno hiso Pouli'nji Mponopasi'nji nupa'nonji a'amu Jutiya nta'ango so'nji yoka ikujoho hopa hnnɪmentohofofoho. Oso'no a'amuso ole ulɪmentohofi, Pouli'nji Mponopasi'nji nom'ne a'amu Antiyouknta'ango so'nji Jelusalemne'no fisɪmno. Osopo *apousel* nom'ne sohwanji hwe engo sohwanji olo hungkuno hilo so'no ito'no womɪhwojantɪfeho.

³ Ose lontɪfi uhwatɪmentohofofoho. Nowentɪfi hwaho Founisiya'nji Someliya'nji osopono nohumantɪfi oso ango sponjo a'amu somo ulɪmentohofi, A'amu kengo sohwa Anɪtumo hofɪkoe sɪmeho uyalokwofo. Ose ulahonɪngkofi hofɪkoe sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

⁴ Jelusalem i'mofopahonɪngkofi osopo a'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji isamoyoka ulahonɪngkofi Antiyouknta'angoso yo'mayo Anɪtu imentiso so'no ulɪmentohofofoho.

⁵ A'amu Falisi fehohnjo Jisasimo inɪngkamotofo sohwa nolɪkafontɪfi ulɪmentohofi, A'amu kengoso Jisasimo inɪngkwalokwofoso hofɪkoe a'apaho sɪhu wakolo'nɪfe. Ole ulɪmno, Sekwo Mosesiye honɪngkano hungkunomo tɪfi finɪngkamno. Ose ulɪmentohofofoho.

⁶ A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo so'no ito'no melɪwejiyo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Oso hungkuno so'no ne'no lontɪfi lontɪfi Pita nolɪkafonto ulɪmento, Nje a'amufu, sekwo huno moi'wonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta a'amu kengo somo Anɪtuye hungkuno lutɪhwayo'ne nɪhwosopomentiso hwo'nyoho. Oso'no hofɪko nupa'nɪngkuji sɪmeho hi'ntnnono uyantɪfeho.

⁸ Anɪtu kako a'amufe sɪmehomo huno uyɪwo'nɪngkiso hweho. A'amu kengo somo Anɪtu kako hofɪkine'no sɪmeho wopɪngo umo'nɪngkahonɪngki kakoe Towahuno Wopɪngo nakumo nejapmmentiso hopa uyɪwo'nɪngkiso hweho.

⁹ Anitu nakumo a'amu kengo so'njimo yahino afa nelohofalofoho. Hofiko simeho hi'ntnnono Anitumo uyahon'ngkofi oseso Anitu kako hofikoe wonyo wae yaofalofoho.

¹⁰ Sekwo Anituye simehomo tango peho'no umokalokwofo. Mousesiye hon'ngkano hungkuno tango engo'njofoho. Oso tango hiso ajuyohwosanji nakwo'nji ito'no miyo'njo imotohwonefoho. Oso'no olo a'amu kengo somo oso tango hiso peho'no uyantife'no yalokwofo.

¹¹ O'o, Jisas kako nakumne'no hitoho ulofahon'ngki nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no kako wonet+ma'mtonoho. Oso'nohinofoho. A'amu kengoso hungkuno homo somo in'ngkafijo so'no Anitu ut+ma'mtonoho.

¹² Ose ulahon'ngki a'amuso nupa'nontifi mampi'nyo humentan'ngkofi Pouli'nji Mponopas+nji ul+mentisi, Siko a'amu kengo so'nji nohumanji yo'mayo kengo wonyoangkafoso Anitu it+hwamentiso so'no lut+hwamentisiyefoho.

¹³ Moi'wo lahon'ngki Jemis ul+mento, U, nje a'amufu, nje hungkuno upa'n+mno.

¹⁴ Saimoun Pita ole nalohi, simo'mo a'amu kengoso Anituye a'amu ne mmo'nyo'njo imotofofoho. Olohonta Anitu hofikine'no hon'ngkano imo'mentiso so'no hofiko kakimo in'ngkwalokwofo. Oso'no hofiko kakoe a'amu ne imo'nimalofofoho.

¹⁵ A'amu hohonta Anituye hungkuno lut+hwamotofo sohwa olo hilo so'no mt+mokumentohofoso ole, Anitu l+mento,

¹⁶ Hwangku ngko nopmne hwo'nyoho.

Ntefitiye temtitofoso ango hopa piwahu'mentohofofoho.

Ngko wop+ngo imoku'mo ango songo hopa apa'no mol+mnefoho.

¹⁷ Osohonta a'amu kengoso ngkine'no tip+fitnnefoho.

Oso a'amu kengo uhwosopo'mentoheso nje a'amu nefoho.

¹⁸ Oso hungkuno hohonta Anitu li+mentisoso ne'no lalofoho.

¹⁹ Oso hungkunoso Jemis nulonto nom'ne hungkuno ul+mento, Nje huno ole syof+syalokweno. A'amu kengoso Jisas+mne'no huno uyahon'ngki simeho uyalokwofo somo syoho tango'njo uhwaloho.

²⁰ O'o, nakwo hofikine'no iyoswo ifalifaliyo ole womti+mokano. A'amu hofiko hwasyo anitu somo yi+hufo uy+fijoso sekwo non'ngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Sekwo tongo hon+yo hi'njoso non'ngkutoho. Ti'wangomo jilipopijoso non'ngkutoho.

21 Hohonta Mousesiye, honingkano hungkuno a'amu Jutafe angu uhu'mokiyo sopo sikuno iyoho humayo homo somo luti'hwamotofo somta'angoso olohonta ose'nohini ne'no weho. Jemis ose ulimentisofoho.

A'amu temtitofo kengo Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofosomme'no iyoswo mt'i'mokumentohofofoho.

22 A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji a'amu Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofosonji hungkuno ole mtito'mentohofi, Nakwo Pouli'nji Mponopasi'ntnne'no hwe nom'ne sohwanji Antiyokimne'no uhwojano. Ose mtitofitifi hofiko hwe nom'ne hufau Jutasinji Sailasinjimo uhwosopomentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe yofe nom'ne Mpasopasiyoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu hopi'nono ole limotofofoho. Hwe wopingo hwa'uyoho.

23 Iyoswo mt'i'mokontifi hofikonji uyohotimentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo *apousel* sohwananoni hwe engo sohwanji a'amu Jisasimo iningkowawo'n'ingkohofosontnne sekwo'ne iyoswo mt'i'mokalokuhwono:

Sekwo a'amu kengo soku Antiyok, Siliya, Silisiya sokune'no nakwo nakwoe a'amufoselalokuhwono.

24 Ole upa'nimalohwono, a'amu fehohnjo oloponta'ango sohwa hungkuno tango'njo selimalofofoho. Hungkuno hiso'no sekwo nupa'nontifi huno piningo engo syofisyalokwofo. Upa'nimno. Oso hungkuno hiso'no nakwo masejofoho. O'ohofikoe huno mta'ningo'nohinofoho.

25 Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole mtito'malohwono. Hwe engo hufau hwa'umo uhwosopentani, siko Pouli'nji Mponopasinji sekuye pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Pouli'nji Mponopasntnne'no simeho afa wopingo uyiwon'ingkuhwonefoho.

26 Siko Jisasiye hungkuno angomeemo luti'hwani iyoho munyofoho. Anitumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho munyofoho.

27 Nakwo Jutasinji Sailasntnne'no uhwojalokuhwono. Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho.

28 Anituye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no simeho afa inalokuhwono. Honingkano tango'njomosejopalokuyihwono. O'olomnohini tifi finingkamno.

29 A'amu hwasyo Anitumne'no yahu yihufo peefone uyifijoso sekwo noningkutoho. Sekwo tongo honiyo noningkutoho. Ti'wangomo jilipopijoso noningkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njomifijomanji wopingo wohumantifeho. Osohopeho.

30 Oso iyoswo mtì'mokontìfi a'amu soh wamo uhwatìmentohofofoho. Antiyok ango sopo i'mofapontìfi a'amu Jisasìmo sìmeho umotofoso uhu'mokahonìngkofi oso iyoswo umentohofofoho.

31 A'amu hiso iyoswo hiloso atofò lontìfi, olo hungkuno hilo so'no sìmeho wopìngo umo'nìmentisofoho.

32 Jutasì'nji Sailasì'nji Anìtuye hungkuno lìmojiyo sohwa'u hungkuno ne'no ulonji yokumpohn'nyo usosofito'mentisiyefoho.

33 Osopo ne'no humamentisiyefoho. Tìfi sohonta uhwatìmentohofò sopono asomo uhwatìmentohofofoho.

34 [I oso'no Sailas Antiyokìmo wohumamo lonto humamentisofoho.]

35 Oseso Poulì'nji Mponopasì'nji ango Antiyok sopo ne'no humanji a'amu nom'ne so'nji Anìtuye hungkuno lutìhwamentohofofoho.

Poulì'nji Mponopasì'nji siko mtampo'mentisiyefoho.

36 Hwangku sohonta Poul Mponopasìmo ulìmento, Oso ango ho'mo so'mo Anìtuye hungkuno lutìhwamentìhwoyo sopo oso'mno wehwaho. Hofìko wopìngo ko humalofo.

37 Uhwonowaho. Ose ulahonìngki Mpanopas ulìmento, Nekwo Joun Makjanji wehwano.

38 Ose ulahonìngki Poul ulìmento, Hohonta Joun Mak nekwo'nji nowentani ango Pamìfiliya osopo nta'ni elìko'manto asomo umentisofoho. Nekwo'nji syoho moi'wo miyo'njo imentiso hweho. Oseso nekwo'nji mowanehwono.

39 Oso'no Poulì'nji Mponopasì'nji siko yoka hnonji mtampo'mentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopasì'nji Mak'nji siko yofayokino nomanji hwaho we'e Saipìlos sopo ne'no womentisiyefoho.

40 Poul Sailasìmo utìmento siko kengopo nowahonìngki a'amu Jisasìmo inìngkowawo'nìngkohofoso ulìmentohofi, Anìtu siko'nji wesoso wosefo'ma'mtonoho.

41 Ose ulahonìngkofi siko nowenji hwaho Siliya'nji Silisiya sopo nowenji a'amu Jisasìmo inìngkowawo'nìngkohofò somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Poulì'nji Sailasì'nji umentohofofoho.

1 Poul ango Ntepe'nji Lisìtìla'nji sopone'no umentisofoho. Ango Lisìtìla sopo hwe fihwo Jisasìmo inìngkawowo'nìngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe yofe Timoutiyoho. Timoutiye kona'wohisi Juta apefoho. A'musi Jisasìmo inìngkawowo'nìngkisiyoho. Timoutiye kanìngkwowho a'amu Ngkìlik nta'ango hweho.

2 A'amu Jisasimo iningkawowo'n'ngkohofolo Lisitilanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofiko Timoutimne'no ole ulimentohofi, Hwe wopingo hweho.

3 Poul ole syafihu'mento, Ngko Timouti'nji wehwantae hwo'nyoho. Ose syafisyonto kako a'amu Jutafe yahino a'apaho sihu kolo'nyoso Timoutimo uloho'mentisofoho. Hwapingoso ole, A'amu Jutaso ango hopo sopo humamotofoso hofiko huno moi'wonoho. Timoutiye kan'ngkwowho a'amu Juta hwo'maho. O'o Ngkikliknta'ango hweho. Oso'no kakoe hwomufe a'apaho sihu makolofe'njo imentohofofoho.

4 Ango ho'mo so'meemo Pouliyo Timoutiyo Sailasiyo hofiko nowentifi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji hwe engo Jerusalem mta'ango sohwanji mtito'mentohofolo so'no lutihwamentohofofoho. Ole ulimentohofi, Olo hungkuno hiloso tifi fin'ngkamno.

5 Oseso a'amu Jisasimo iningkawowo'n'ngkohofofese simeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo imo'n'imentisofoho. A'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoso pi'ningo engo imo'n'imentohofofoho.

Poul ango Tilouas sopo wojo hopa uhwon'imentisofoho.

6 Nowentifi hwaho Filijia'nji Ngkolesiya sopo emoyontan'ngkofi Anituye Towahuno ulimento, Sekwo hwaho Esiya sopo Anituye hungkuno nolutihwafikutoho.

7 Hofiko Misiya hwaho mom'ngo sopo nowentifi Mpitiniya hwaho sopo wohwano lontifi ko imentohofoso, Jisasiye Towahuno hano pitofahumentisofoho.

8 Oso'no hofiko Misiya uhwontawentifi Tilouas ango sopo i'mofamentohofofoho.

9 Oso hopo sopo sikwo'miyo somo Poul wojo hopa uhwon'imentisoso hwe Masetouniyanta'ango sohwo nolohofonto Poulimo jomo ulimento, Mijo lopo nowekohopohoji fonefo'maho.

10 Ose uhwon'ngkahon'ngki, nakwo, ngko Luk ntnne'no Masetouniyamne'no yo'mayo ito'no esyohumentihwonefoho. Nakwo huno moi'wonoho. Anitu ole nalimento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji a'amu somo filutihwamno. Ose nal'imentisofoho.

A'mu Litiya kako Anituye a'amu ne imo'n'imentisofoho.

11 Oseso nakwo ango Tilouasnta'ango yofayokino nomen-tani nowekentani Samoutilas i'mofiwentani mo'n'ngkanta Neyapolis i'mofamentihwonefoho.

12 Oso ango sopo uliko'mentani hon'ngkanomo nowentani Filipai i'mofamentihwonefoho. Oso ango hopo sopo hwaho Masetouniya sofe ango engo ponoho. A'amu Loum mta'ango

hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofofoho. Sɪkuno fehohnjo oso ango sopo humamentihwonefoho.

¹³ Sɪkuno iyoho humayo somo nakwo kusomo noswopontani mitimomɪngo sopo nakwo huno ole syafihu'mentihwone, A'amu Juta olopo Anɪtumne'no jomo ujo'no uhu'mokumotofofoho. Osopo uhwonɪmentihwoneso moya'mi sofa nofosyohumentanɪngkofi uhwonontani nakwo nujuwokokumentani hofɪko'nji hungkuno lɪmentihwonefoho.

¹⁴ A'mu fisi kakoe yofe Litiya ango Taiyotaila nta'angiyoho. Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi kako Anɪtumo jomo ulɪmojiyoho. Kako nohumanto Poulɪye hungkuno upa'nɪmentisofoho. Anɪtu a'musiye huno yɪwolo'mokahonɪngki kako Poulɪye hungkuno yokumpohn'nyo upa'nɪmentisofoho.

¹⁵ Nupa'nɪngkahonɪngki oso a'musi kakoe angomo humamotofo so'njimo nakwo mijo kiyoma'mentihwonefoho. Nokiyomahonɪngkuhwoni a'mu hisi nalimento, Ngko Anɪtu ne'no sɪmeho hi'ntnnono nehopi syanɪfɪsyɪkujɪ'manji sekwo nje angomo nopɪkujɪ fosyohumamno. Oso hungkunoso yokumpohn'nyo nelahonɪngki kakoe angomo humentihwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hofɪko Poulɪ'nji Sailasɪ'njimo impo'angomo uhumatɪ'mentohofofoho.

¹⁶ Sɪkuno fihwi nakwo Anɪtumo jomo ujo'ne spono nowentanɪngkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo honɪngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangu imo'nyo'neso lɪmojiyoho. Oso hungkuno lɪmojo so'no hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso a'mu hisi Poulɪ'nji nakwo'nji nonenɪngkawento a'amu somo ulɪwo'nɪmento, Olo hwe lohwa Anɪtuye syoho ulohofiyo hwafoho. Anɪtu nakumo asomo nemayo so'no wolosetihwantɪfeho.

¹⁸ Sɪkuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino ose yɪwo'nɪngkiso so'no Poul sɪmeho wonyo umo'nɪngkahonɪngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo sohomo ulɪmento, Jisas Kɪlaisɪye yofe wakilɪmne'no yohono. Oso a'mu simo nulɪko'mahoji mpano. Ose ulahonɪngki towahuno wonyo sohwo kunto'no ulɪko'ma'mentisofoho.

¹⁹ Ulɪko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso uhwonɪmentohofoso hofɪkoe hamniyoho hwapɪngoso ulɪko'ma'mentisoso uhwonontɪfi Poulɪ'nji Sailasɪ'nji aho yokumpohn'nyo kentɪfi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo sohwanne'no husɪmpemotawomentohofofoho.

20 Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no melihwajiyo'njo sohomo ul'mentofi ul'mentohofi, Olo hwe lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe ango wonyo imokiyo'ne pisiyo hwa'uyoho.

21 Hiko hon'ngkano nom'ne songo netihwalokusiyoso nakwo Loum hon'ngkano'njo sohona'niye hungkuno hohontajo somo mtihupeelofoho. Hon'ngkano songoso min'ngkowanehwono.

22 Ose ulahon'ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontofi hwe sohwa'umo mango engo ul'mentohofofoho. Hwe hungkuno melihwajiyo'njo sohwa Poul'i'nji Sailas'i'nji hikoe hwapi'fe mtihupeemfontofi a'amumo ul'mentohofi, Sohwe'nji fongkupmno.

23 Nofonjantofi impo'angomo uhumati'mentohofofoho. Uhumati'mentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ul'mentohofi, Kiko hikimo yokumpohn'nyo mokosyohumaho.

24 Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo upa'nonto oseso ango ne ajwomo'mo nomotasonto sikoe sife iyomo intofahumentisofoho.

25 Kuntaliyopo Poul'i'nji Sailas'i'nji impo'angomo nohumani Anitumo isamoyoka ulonji ta lontan'ngki a'amu impo'angomjo sohwa upa'n'mentohofofoho.

26 Hohosohonta hwomihwo mikun'imposo yahon'ngki impo'angomjo hwosaho yomo yonto hoku'yo hopi'nono hwosompeefahon'ngki ahwomo nano hofikoe sife ahomjo itolo'meehumentisofoho.

27 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo nolikafonto uhwon'mentisoso hoku'yo hopi'nono nohwosompo'nowo'miwentan'ngki uhwononto huno ole syafihu'mento, Impe'njo sohwa hofiko hiyae nto humpehofo lonto kakoe sihu nomanto kakimo wojwotofahinimonto imentisofoho.

28 I oso'no Poul joho mohm'no ul'mento Kiko wonyo imokinto. Nakwo hopi'nonohino sohona'ni humalohwono.

29 Ose ulahon'ngki hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento humentisofoho. Noswonto yomo engo yonto Poul'i'nji Sailas'i'njiye sife ki'nyo'mo piwahu'mentisofoho.

30 Poul'i'nji Sailas'i'njimo mempo hohnta'ni ipemotowaponto ul'mento, Hiko hwe engo sohwahusi, Anitu nifo'mayo'ne pipi imnehono.

31 Ose ulahon'ngki ul'mentisi, Kiko Jisasimne'no simeho hi'ntnnono uyo'manji Mpohwo Anitu asomo nokumane-

foho. Kakoe a'amu ne imo'ntnne hwosoho. Jije mehomi'nji ape'nji osenohinoho.

³² Ose ulonji hwe huhwo sohomo kakoe ango humamotofo so'njimo An+tuwe hungkuno lut+hwamentisiyefoho.

³³ Hohosohonta hwe huhwo sohwo Poul+nji Sailas+njiye uyomo mijo yat+ku'mentisofoho. Yat+jwahon+ngki oso hwe sohwo kakoe a'amu'njimo Jisas+imne'no mijo kiy-oma'mentisiyefoho.

³⁴ Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo Poul+nji Sailas+njimo kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe mehomi intohwantnne'no An+tumne'no simeho hi'ntnnono uyoso'ne simeho wop+ngo umo'n+mentisofoho.

³⁵ Iyoho longkon+ngkahon+ngki hwe engo Loumnta'ango sohwa hof+ko hwe itokuso'njo sohwo l+hwojahon+ngkofi hof+ko hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohomo ul+mento, Oso hwe hufa'u sohwa'umo s+kwat+po filohoho.

³⁶ Ose ulahon+ngkofi hwe huhwo sohwo Poul+mo hungkuno ul+mento Hwe engo Loum mta'ango sohwa woses+kwajant+ife'no hungkuno l+hwojahoho. Oso'no siko impo'ango mta'ni ul+ko'mahosi+si simeho pompenjiyo'nji f+wan+nyo.

³⁷ Ose ulahon+ngki Poul kako hwe itokuso'njo sohwo ul+mento, O'o oso yahino wop+ngo'maho. Nekwo Loum a'amu hwoya'yoho. Fosi nekwo wonyo miyo'njo yahon+ngkuhwoi sekwo wonyo elohofont+fi ut+hwa'nyopo ikujoho efongku'malofofoho. Hungkuno ito'no mel+hwojajiyo'njo miyont+fi impo'angomo siki intofo ehumalof+hwasoho. I olohonta elohoho, Siko hiyae hano uhus+si f+wan+nyo. Oso yahino n+hu'no wonyofoho. Hwe engo Loum mta'ango sohwa nekumne'no nop+kuji mempo hohnta'ni ipemotewahon+ngkuji nekwo wohwantayoho.

³⁸ Ose ulahon+ngki a'amu itokuso'njo sohwa oso hungkuno hiso motowahon+ngkofi hwe engo Loum mta'ango sohwa nupa'nont+fi Poul+nji Sailas+nji Loum a'amu sohwa'une'no iyoho un+mentisofoho.

³⁹ Oso'no hwe engo sohwa impo'angomne'no nowent+fi Poul+nji Sailas+njimo simeho wop+ngo umo'nyo'ne'ent+fi ulont+fi mempo hnta'ni ipemotaswont+fi ul+mentofofi, Siko olo ango lopo ul+ko'mahosi+si mpannyo.

⁴⁰ Ose ulahon+ngkofi Poul+nji Sailas+nji impo'angomo ul+ko'manji Litiyafe angomo humentisiyefoho. Osopo a'amu Jisas+mo in+ngkowawo'n+ngkohoho so'nji nuhu'mokont+fi hungkuno simehomo'mo nusosofitofonji ul+ko'ma'mentisiyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Pouli'nji Sailasi'njimo ikujoho wofonjantifi imentohofoho.

¹ Pouli'nji Sailasi'nji ango Amifipoulisi'nji Apolouniya'nji uhwontawenji ango Tesolounika sopo i'mofapmmentisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo ango loho'nnyoponoho.

² Poul sikuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umoyo sohwo hofikoe tajo angomo hofiko'nji humentisofoho. Sikuno iyoho humayo hufa'u sihune somo Poul Anituye iyoswo mta'ango hungkuno hwapingo lutihwamentisofoho.

³ Ole lutihwamento, Anituye hungkuno ole nalimento, Hwe fihwo nopihwosi tohino engo nomahwosi nope'nningkuhwosi apa'no nolikafonefoho. Ose nalimentisofoho. Oso hiso'no Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohune'no selalokweno.

⁴ Pouliye hungkuno upa'nontifi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso simaho hi'ntnnono uyontifi Pouli'nji Sailasi'njimo iningkamentohofoho. Oso a'amu hiso fehohnjo Ngkiklik a'amu Anitune'no tajo ango somo uhu'mokumotofoho. Hwe engo sohwafe moya'mi sofanji iningkamentohofoho.

⁵ I oso'no a'amu Juta fehohnjo honimo yontifi hofiko hwe wonyo a'amu uhu'mokiyo sopo siki humawo'nngkohoho sohwamo nomantifi nom'ne hwe moya'mi'nji uhu'mokontifi mango engo liwo'nmentohofoho. Ose yahonngkofi a'amu hopi'nonohino simano hintotohino umnngkahonngki Jesouniye angomo kikito'mentohofoho. Hofiko Pouli'nji Sailasi'njine'no notipeentifi utihwa'nyopo womuhumojano limentohofoho.

⁶ Ose ko limentohofoso wonyopi tipeentifi Jesoun oso hwo'nji a'amu Jisasi'mo inngkawowo'nngkohoho nom'ne so'njimo hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwanne'no husimpentifi mango engo mohm'no ulimentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwaho hopi'nonohinopo yahino wonyo yonji olohonto olopo humasiyo.

⁷ Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'nngkisiyo hwa'uyoho. Ole limentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo ne sohwo Jisasiyoho.

⁸ Ose ulahonngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontifi hwe engo huhwanji simano hintotohino umnimentisofoho.

9 Hwe engo sohwa Jesoun'nji a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njiye hamniyoho we'e nomantifi usihutofahon'ngkofi hofiko umentohofofoho.

Ango Mpeliya sopo Pouli'nji Sailas'nji syoho imentisiyefoho.

10 Oso sikwo'miyo somo sikuno meefahon'ngki a'amu huhwo sohwa Pouli'nji Sailas'nji Mpeliya ango sopo komo'no uhwatimentohofofoho. Osopo i'mofaponji a'amu Jutafe tajo ango somo humentisiyefoho.

11 A'amu Mpeliyaso huno wopingo'njofoho. Hofiko a'amu nom'nefe hungkunomo upa'n'wo'nontifi huno ito'no syafihu'motofofoho. A'amu Tesolounika pa'nyo'maho. O'o, Pouliye hungkunomo sikuno huhwo huhwi upa'n'wo'nontifi Anituye iyoswo somo hungkuno atofoto l'omotofofoho. Ole syafihu'mentohofi, Pouliye hungkuno nehopit'keno. Anituye hungkunomo uhwonano. Ose syafisyontifi Anituye hungkunomo atofoto l'wo'n'mentohofofoho.

12 Anituye hungkuno atofoto lontifi Pouliye hungkuno ne'njo uhwonontifi Jisasimo simemo hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu hiso fehohnjo Ngk'lik a'amu hwe moya'mi yofe engo'njofoho.

13 A'amu Juta Tesolounika humamotofoso Poul Mpeliya ango sopo Anituye hungkuno lijwaofahon'ngki nupa'nontifi nolikafontifi Mpeliya ango sopo pmentohofofoho. Osopo a'amufe huno yiwolo'mokontifi fon'fonyo yahon'ngkofi a'amuso simano hintotohino umnimentisofoho.

14 Oso hiso'no a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoso nupa'nontifi Poulimo mijo ayo mom'ngopo komo'no uhwatimentohofofoho. I oso'no Sailas'nji Timouti'nji siko Mpeliya ango sopo humamentisiyefoho.

15 A'amu Poulimo ipemotawomentohofoho sohwa ango Atenis i'mofawentifi osopo Poul ole lihwatimento, Sailas'nji Timouti'nji siko komo'no wapiyo. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa Poulimo uliko'mantifi kakoe hungkuno motasimentohofofoho.

Ango Atenis sopo Poul hungkuno ulimentisofoho.

16 Poul ango Atenis hwe hufa'u sohwa'umne'no uhwontohumanto sojo huyo'mango kengo kengo uhwonimentisofoho. Oso huyo'mangoso a'amu hwomtame ulohoho'ne mt'i'mokumentohofofoho. Poul nuhwononto simemo tango umentisofoho.

17 Oso'no Poul a'amu Jutafe tajo ango somo noswonto osopo a'amu Juta so'nji a'amu kengo

Anitumne'no jomo ulimotofoto so'nji Anitune'no hungkuno hnniwo'nimentohofofoho.

18 A'amu huno hwapingo'njoso fehohnjo Epikuliyan honingkanomo iningkamotofo so'nji fehohnjo Sitouik honingkanomo iningkamotofo so'nji Pouli'nji yoka ikujoho pa'nyo hnnimentohofofoho. Yo'mayo Jisas imentiso so'no kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no Poul kako hofikimo ulimentisofoho. Oso hungkunoso nupa'nontifi fehohnjo ole hnnimentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako ne'no liwo'nngkiso lohwo pehofo hungkuno lalofoho. Nom'ne fehohnjo ole hnnimentohofi, A'amu kengofe anitu huyo'mango so'no lalofoho. Ose hnnimentohofofoho.

19 Oseso hofiko Poulimo nomantifi a'amu *kaunisol* Aleyoupakos'njo sopo uhumajontifi, Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno wonaimonte'no yalofoho.

20 Jije hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno ito'nohino'maho. Olo hungkuno hwapingoso nakwo huno wonayono. Ose ulimentohofofoho.

21 A'amu Atenis so'nji a'amu nom'ne osopo humamentohofoto so'nji hofiko hungkuno songo upa'nontifi oso hiso'no ne'no limotofofoho. Syoho ne'nji miyo'njofoho. O'o, hungkuno'nohino limotofofoho.

22 Oseso Poul kako nolikafonto a'amu *kaunisol* Aliyoupakas sohwanjo sopo lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Atenis soku, Ngko sehonngkoheso sekwoe sojo huyo'mango pi'ningo engo somne'no sekwoe Anitu pa'nyomo hwomtame ulohofiwon'ngkohofoto kuyoho.

23 Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe angso huyo'mango yofe ho'nomayo'ne pi'ningo uhwon'malefoho. Ole uhwon'maleso, ijempoho anga'nohino sopo sekwo ole mt'i'mokumentohofi, Oloso nakwo Anitu nom'nehwo huno momaso'njo sohumne'nefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho. Oso Anitu huhwo sohwo sekwo huno maseyo'njo siki hwomtame ulohofiwon'ngkohofoto sohune'no selalokweno.

24 Kako hwaho'nji yo'mayo hwahoponjo wojoso mt'i'mokumentiso sohwa kako yo'mayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. Ango a'amu molinyo sopo mohumayoponoho.

25 Kako yo'mayo umofonyo iyoso nihu'no awonoho. Oso'no a'amu pipi ufo'mapitnnehofo. O'o, Anitu kako songo humayo so'nji ifofo simano esyafo'ne so'nji a'amu hopi'nonohino somo yano uyiwon'ngkiso hweho. Yo'mayo hopi'nonohino hwapingo hweho.

26 S^{im}o'mo ne'mo kako hwe anga'nohino mtⁱ'mokumentiso sohonta a'amu hopi'nonohinofe sⁱkuno so'nji hofⁱkoe hwaho ayo momⁱngo sopo ho'nahumentisofoho. Oso hwe s^{im}o'mjo sohumta'ango temtitofo hopi'nonohinoso imo'nⁱmentohofofoho. Anⁱtu a'amu somo hwaho ho'mo ho'mo uhwoj^wo'nalofoho.

27 Anⁱtu ose yonto kako a'amuso kakine'no watⁱpenⁱmopⁱfento yalofoho. A'amu hofⁱko Anⁱtumo notⁱpemafⁱkuji nuhwonⁱfitnnefoho. Nakwo a'amu anga'no anga'nohino so'nnonjo sopo Anⁱtu mofonepo humaho.

28 Hwe nom'ne sohwa ole ulⁱmento,
Anⁱtu nakwoe hwapⁱngo hweho.

Nakwoe s^{im}ano esyaofoso, nakwoe hano emoyoso, nakwoe songo humayoso kako anga'nohino hwapⁱngo hweho.

Nom'ne hwe sekumta'ango huno'njo sohwo ole lⁱmento, Nakwo'ntne kakoe mehomi'nwoho.

29 Nakwo Anⁱtuye mehominⁱ'manji ole mosyafⁱsiyo'njo uyano. A'amu hwaho kengo kengo nomantⁱfi a'mohuyo'mango mtⁱ'mokuwo'nⁱngkohofofoho. Nakwoe Anⁱtu kako hwahoponjo huyo'mango a'amu mtⁱ'mokuwo'nⁱngkohofo pa'nyo hweho. Ose mosyafⁱsiyo'njo uyano.

30 Hohonta a'amu Anⁱtumne'no huno mosyafⁱsiyo'njoso yo'mayo huyo'mango mtⁱ'mukahonⁱngkofi Anⁱtu nuhwononto hungkuno mujo'njo imentisofoho. I olohonta Anⁱtu kako a'amu hopi'nonohino hn'nⁱmo ole nelalofoho, Sekwoe honⁱngkano wonyomo hohujo ikinjaofⁱkuji ngko Anⁱtu ne sohwo'nⁱmo tⁱfi nnⁱngkapmno. Ose nelalofoho.

31 Anⁱtu a'amu hopi'nonohino somne'no sⁱkuno yano ilofⁱhwajiyo'ne ho'nahumentisofoho. Hwe fihumo yano ilofⁱhwajiyo syoho so'no uhwosopo'mentisofoho. A'amu hopi'nonohinoso oso hwe huhwo sohumne'no huno uyoso'no Anⁱtu utⁱhwa'nyopo hwe pe'nyo sohumo songo ulⁱka'mentisofoho. Oso hungkunoso Poul ulⁱmentisofoho.

32 Oso hungkuno hwe pe'nyo sohumo apa'no songo ulⁱka'mentiso so'no nupa'nontⁱfi a'amu fehohnjo sitofo ulⁱmentohofofoho. A'amu nom'ne fehohnjoso ole ulⁱmentohofi, Olo hungkuno hiloso apa'no upo'nano.

33 Oseso Poul a'amu somo nulⁱko'manto umentisofoho.

34 A'amu fehohnjo Poulⁱmo ufohi'nontⁱfi Jisasⁱmo sⁱmeho hi'ntnnono umentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Ntiyounisiyos kako *kaunⁱsol* Aleyoupakos syoho'njo hweho. A'mu fisi kakoe yofe Ntomalisⁱyoho. Oso'nji nom'nesⁱ'njoho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Osohonta Poul Atenis uliko'manto anga Koulinne'no umentisofoho.

² Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentaningki uhwonimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Akwila. Kakoe anga hwapingo neso Pountos. Hohonta kako kakoe ape Pilisila'nji hwaho Itali uliko'manji pmentisiyefoho. Hwapingoso hwe yofe engo'njo Kiloutiyos kako a'amu Juta Loum humamotofo somo wae yaofahoningki hofiko anga kengo kengopono humpo'mentohofofoho. Oso a'mu siya'umo Poul jomo u'ma'mentisofoho.

³ Pouli'nji oso a'mu siya'u'nji hofikoe syohoso afafoho. Hwapife anga molimotofofoho. Osopo Poul siko'nji nohumantifi syoho imentohofofoho.

⁴ Engolopohamo sikuno iyoho humayo somo Poul a'amu Jutafe tajo anga somo swonto hofiko'nji hungkuno limotofofoho. Poul kako a'amu Juta'nji Ngklikik'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitne'ento lutihwamentisofoho.

⁵ Hwangku sohonta Sailasi'nji Timouti'nji hwaho Masetouniya uliko'manji Poul anga Koulin humentaningki pmentisiyefoho. Siko nopahoningki Poul hwapife anga syoho uliko'manto Anituye hungkuno a'amumo lutihwamentisofoho. Ole ulimento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo Jisas Kilaisiyoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Olo hungkuno hilo so'no a'amu Juta fehohnjoso nakwolaho lontifi hofiko Poulimo sitofo ulimentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hwapifemjo hintalinyo wae loho'nimentisoso kakoe hungkunomo haloho maposo'nefoho. Ose yonto ulimento, Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho. Nje syoho moi'wonoho. Sekwo a'amu Juta sokumo seliko'mahm'mo a'amu temtifo kengo somo Anituye hungkuno wolutihwamne'no yohono.

⁷ Ose ulonto tajo anga somo nuliko'manto hwe nom'ne temtifo kengo sohwoe anga somno nowento osopo nohumanto lutihwamojofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Anitune'no jomo uliwo'nngkiso hweho. Kakoe yofe Taitas Jositos. Kakoe anga tajo anga'njo sopo afapo molinyofoho.

⁸ Oso tajo anga mokosyohumayo sohwoe yofe Kilisiposiyoho. Kako kakoe ape'nji sikoe mehomi'nji hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. A'amu Koulin piningoso Pouliye hungkuno nupa'nontifi simeho hi'ntnnono yahoningkofi mijo kiyoma'mentohofofoho.

⁹ Sikuno nom'nemo wojo hopa uhwonimentisoso Anitu ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko nje hungkuno yoloho fiso. Kiko mampi'nyo humahotoho.

¹⁰ Ngko kiko'nji humaleno. A'amu nom'neso wonyo makumokufitnnehofo. Oso ango lopo nje a'amu ne pi'n'ingo imo'n'ifitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

¹¹ Oso'no Poul oso ango sopo soswo anga'no uyokolofahon'ngki osopo nohumanto Anituye hungkuno luti'hwamojofoho.

¹² Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyou, Loum mta'ango so-hwo yofe engo nomanto hwaho Ngk'lik mokosyohumayo sohonta a'amu Jutaso simeho afa inontifi Poul'mo nakwolaho lontifi, hungkuno ujo'ne ango Ngkaliyou hungkuno ito'no m'hwajiyo'ne spono ipemotasimentohofofoho.

¹³ Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitune'no tifi in'ngkayo so'no hon'ngkano songo lonet'ihwalofoho. Olo hon'ngkano songo losomo tifi in'ngkawasomanji hungkuno hohontajo somo womt'ihupeentanoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngkofi Poul hungkuno ulimonto yahon'ngki Ngkaliyou kako a'amu Juta somo ulimento, Olo hwe lohwo hungkuno Loummta'angomo hwotoho hmaso'manji ngko sekwoe hungkuno upa'n'mnesohilo.

¹⁵ I oso'no olo hiloso sekwoe hon'ngkano hungkuno hohontajo mta'ango so'no sekwo'nohini mtitopmno. Nje syoho'maho. Sekwoe syohofoho.

¹⁶ Ose ulonto ango mta'ni l'hwatimentisofoho.

¹⁷ Oso'no a'amu Juta hiso hwe fihwo kakoe yofe Sous'tenis tajo ango mokosyohumayo sohumo aho nokentifi ango hungkuno ito'no m'hwajiyo sopo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ko yahon'ngkofi Ngkaliyou kako hungkuno nom'ne mujofoho.

Hwaho Siliya ango Antiyok spono Poul asomo umentisofoho.

¹⁸ Poul ango Koulin sopo a'amu Jisas'mo in'ngkamotofo so'nji nohumentan'ngki sikuno nom'ne nuyokolofahon'ngki Poul oso a'amu somo uliko'ma'mentisofoho. Kako P'lisila'nji Akwila'nji siko'ya'u'nji nowentifi ango Sengk'liya sopo Poul kako Anitumo hungkuno nto ulimентiso so'no kakoe mijiyo hohwafo imokin'mentisofoho. Hohwafo imokin'ngkahon'ngki yofayokinomo nokotasontifi hwaho Siliyamne'no wako'mentohofofoho.

¹⁹ Hof'ko ango Efesos i'mofawentifi Poul a'mu siya'umo nul'ko'manto a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo somo noswonto hof'ko'nji hungkuno l'mentohofofoho.

²⁰ Hofiko Poulimo ulimentohofi, Kiko nakwo'nji sikuno pi'ningo fohumaho. Ose ulahon'ngkofi oso hungkuno somo tifi min'ngkamentisofoho.

²¹ O'o kako wamonto yonto ulimento Anitu ngkimo ole ntoso'manji, Kiko ango Efesos asomo fiwe ntososo, e'wa ngko wapmmonnoho. Ose ulonto Efesos uliko'manto yofayokinomo umentisofoho.

²² Yofayokino Sisaliya ifohohosyosyahon'ngki Poul a'amu Jisasimo in'ngkamotofo osopo humamotofo somo u'manto hungkuno we'e ulonto Antiyouk'imne'no umentisofoho.

Apoulous ango Efesos sopo Anituye hungkuno ulimentisofoho.

²³ Osopo nohumanto sikuno nom'ne somo umentisofoho. Kako hwaho Ngkolesiya'nji Filijiya'nji uhwontawento a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo yokumpohn'nyo sosofito fosyohumentisofoho.

²⁴ A'amu Juta fihwo kakoe yofe Apoulousiyoho. Oso hwe huhwo sohwoe ango hwap'ngoso Aleksantiliyanoho. Kako ango Efesos sopo noponto humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo Anituye iyoswo somo huno'njo hweho. Kako Anitune'no hungkuno wonyoangkafo liwo'n'ngkiso hweho.

²⁵ A'amu nom'neso kakimo Anituye hon'ngkanomne'no lutihwahon'ngkofi kako haloho'no yonto simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki nom'ne a'amu somo Jisasimne'no yoloho lutihwamentisofoho. I oso'no Jisasiye hungkuno fehohnjo kako huno muyofoho. O'o, Joun a'amumo mijo kiyomayo yahino so'no huno unyo hweho.

²⁶ Kako a'amu Juta sofe ango uhu'mokiyo sopo olo hungkuno hiloso a'amu somo yokumpohn'nyo lutihwoma'mentisofoho. Pilisila'nji Akwila'nji siko olo hungkuno hiloso nupa'nonji hwe sohomo nut'manji sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisasimne'no hungkuno hopi'nonohino lutihwamentisiyefoho.

²⁷ Hwangku sohonta Apoulous hwaho Ngkiklik sopone'no wamo lonto, a'amu Jisasimo in'ngkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousimo ufo'mano lontifi hofikoe a'amu hwaho Ngkiklik osopo humamotofo somne'no iyoswo mt'i'mokumentohofofoho. Ole mt'i'mokumentohofi, Olo hwe lohomo nakwoe a'amu hwosoho ulimno. Ose mt'i'mokumentohofofoho. A'amu Ngkiklik somne'no Anitu hitoho ulofahon'ngki hon'ngkano imo'mentisoso a'amu anga'no anga'no Jisasimo simeho hi'ntnnono umotofofoho. Oso a'amu homo somo Apoulous nu'manto ufo'ma'mentisofoho.

28 Osopo Apoulous'i'nji a'amu Juta Jisasimo min'ing kayo'njo so'nji uti'hwanyopo Jisasimne'no hungkuno hnn'imentohofofoho. Apoulous kakoe huno hofi'kimo yakolo ulohom'entisofoho. Kako Anituye iyoswo mta'ango uti'hwanto ole luti'hwamento, Oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohwo Jisas K'ilaisiyoho. Ose luti'hwahon'ngki hofi'koe simehomo'mo nehopeho syafi'hu'mentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

1 Apoulous ango Koulin osopo nohumentan'ngki Poul ango Antiyouk uli'komanto hwaho hwofi'ki'nyo'njo spono nowakento ango Efesos i'mofapmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasimo in'ing kamotofo fehohnjo somo tipema'mentisofoho.

2 Poul a'amu homo somo uli'mento, Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'imentohofoho sohonta Anituye Towahuno Wop'ngo ma'mentohofotaho. Ose ulahon'ngki uli'mentohofi, O'o, nakwo Anituye Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho.

3 Ose ulahon'ngkofi Poul uli'mento, Mijo sekwo ti'hwoe hungkuno upo'n'ing kahon'ngkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahon'ngki uli'mentohofi, Joun'ye hungkuno nalont'ifi mijo kiyonema'mentohofofoho.

4 Ose ulahon'ngkofi Poul uli'mento, Hohonta Joun ole ulimojo hweho, A'amu hofi'koe wonyomo hohujo ikinjaofi'kujo'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno uli'mento, hwe tifi pososohumo simeho hi'ntnnono uyimno. Ose ulimojo hweho. Oso hwe tiffinjo sohwo Jisasiyoho. Ose uli'mentisofoho.

5 Oso hungkuno hiso nupo'n'ing kahon'ngkofi Jisasiye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho.

6 Ose yahon'ngkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno Wop'ngo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uy'imentisofoho. Hofi'ko hungkuno kengo kengo lont'ifi Anituye hungkuno li'mentohofofoho.

7 Oso hwe sohwa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

8 Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisasimne'no yokumpohn'nyo luti'hwamentisofoho. Hamno hufa'u si'hune memjaofahon'ngki kako ne'no li'wo'nimojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso Anitu nemokosyohumayo sopone'no simeho yi'wolo'mokufitne'ento luti'hwamentisofoho.

⁹ I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono muyofoho. Hofiko utihwa'nyopo Anituye Honinganomne'no wonyo hungkuno sitofo limentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu homo somo uliko'manto a'amu Jisas Klaisimo iningkunyo nom'ne so'nji umentohofofoho. Sikuno huhwo huhwi Poul mesyilutihwayo sohwoe hungkuno angomo Jisasiye hungkuno lutihwamojofoho. Oso hwe mesyilutihwayo sohwoe yofe Tilanosiyoho.

¹⁰ Poul ose yontanngki soswo hufa'u uyakolo'mentisofoho. A'amu hopi'nono hwaho Esiya sopo humamotofoso Jisasiye hungkuno upa'nimentohofofoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtifo kengo so'nji upa'nimentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

¹¹ Anitu Poulimo aho yokumpohn'nyo umokahonngki yo'mayo kengo wonyoangkafoso mti'mokumentisofoho.

¹² A'amu fihwafe hwapife we'e somo Poul aho pm'mokahonngki nomotawentifi a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo uyahonngkofi a'amuso hwapife we'eso aho nopm'mokahonngkofi mnokino moi'wo imo'nimentisofoho. Towahuno wonyoso nuliko'mantifi umentohofofoho.

¹³ A'amu Juta hwoso sohwa emoyontifi towahuno wonyo somo wae yao'motofihwafoho. Oso a'amu huhwo sohwa Jisasiye yofe lontifi towahuno wonyo somo wae yaofone'entifi limentohofofoho. Towahuno wonyo somo ulimentohofi, Poul hungkuno lutihwawo'nngkiso sohune'no Jisasiyoho. Oso hwe huhwo sohwoe yokumpohn'nyo'njo kengopo wokuhwatimo. Ose ulimentohofofoho.

¹⁴ A'amu Juta yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa oso hungkunoso towahuno wonyo sohomo ulimentohofofoho.

¹⁵ Oso hungkuno towahuno wonyo sohomo ulahonngkofi towahuno wonyo sohwo ulimento, Jisas sohune'no ngko huno niyohoho. Poul ntnne'no huno niyohoho. I sekwo tihwasilo, Ngko huno maniyohoyohoho.

¹⁶ Ose ulonto hwe towahuno wonyo'njo somo a'amu sohوامو hweka'mo yaofonto hofikoe hwapifemo sisimpento ikujoho yokumpohn'nyo fongku'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hwe sohwoe angomo komo'no

uliko'mantifi a'apaho tohino'nji hwapife ane hiyae humpo'mentohofofoho.

17 A'amu Juta'nji a'amu kengo so'nji Efesos humamotofo sohwa olo hilo so'no nupa'nontifi iyoho unimentisofoho. Oso'no hofiko Jisasiye yofe ho'noma'mentohofofoho.

18 Hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisasi'mo simeho umentohofoso hofiko hofikoe hohontajo yahino hofikoe yo'mayo wonyo so'no utihwa'nyopo yoloho ulimentohofofoho.

19 A'amu pi'n'ngo engo peefo'nohwoso'no ki'nyo'no huno'njoso hofiko hofikoe iyoswo huno hwap'ingo'njo mt'i'mokumentohofoso nuhu'mokontifi a'amufe timopo toho uyo'mentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofu limentohofoso *fifti tausen* (50,000) kina imo'n'imentisofoho.

20 Hohosohonta Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo imo'n'ingkahon'ngki ango'meemo ho'n'ingkahon'ngki a'amu pi'n'ngo Jisasiye hungkunomo in'ingkamentohofofoho.

A'amu Efesos sopo humamotofoso Poul'imne'no yoka hungkuno ulimentohofofoho.

21 Osohonta Anituye Towahuno Wop'ngo Pouliye hunomo uyahon'ngki Poul ole syafi'hu'mento, ngko hwaho Masetouniya'nji Ngk'lik'i'nji uhwonta'mo tifi Jelusalemno wamo, lonto limento, Ngko osopono u'mo hwangu ango Loum sopo uhwon'monnoho.

22 Ose syafisyonto kako hwe hufa'u kakimo ufo'mawo'n'ngkisiyo sohwa'u Timouti'nji Elastos'i'nji oso hwa'umo Masetouniya'no uhwatimentisofoho. Poul sikimo nolihwajonto kako hwaho Esiya sopo we'enhwo humamentisofoho.

23 Oso hohosohonta a'amu fehohnjo Efesos humamotofoso a'amu Jisasiye Hon'ngkanomo tifi in'ingkawowo'n'ngkohofu somo wonyo uloho'mentohofofoho.

24 Oso ango sopo hwe fihwo kakoe yofe Ntemit'liyosiyo. Kako sojo ewafo pa'nyoso huyo'mango syoho'njo hweho. Oso a'amu sofe anitu hwasyosi Atemisiyo. Ntemit'liyos kakoe a'amu'nji hofikoe anitu hwasyosiye ango huyo'mango mt'i'mokahon'ngkofi a'amu hamniyoho engo'nji mpe imotofofoho.

25 Ntemit'liyos kako kakoe a'amu syoho afa'njo sohwamne'no joho ulahon'ngki uhu'mokumentohofofoho. Nuhu'mokahon'ngkofi ulimento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwap'ingofoho.

26 Oso hwe Poul sohwo kakoe yo'mayo syoho y'iwo'n'ingkisoso sekwo huno moi'wonoho. Kako ole lutihwalofi, sekwo anitu aho'nji mt'i'mokuwo'n'ingkohofoso hwasyo anituyoho. Ne anefoho. Ose lutihwalofoho. A'amu pi'n'ingo engo oso hungkunoso nupa'nontifi tifi in'ingkowalokwofo. Olo hiloso nakwoe ango Efesos'i'nohino'maho. O'o, nakwoe hwaho Esiya yawojo'meemnoho.

27 Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo wonamokumontonoho. Oso'nohini'maho. Nakwoe anitu engosi Atemis kakoe ango wonyoangkafoso siki'ngo pa'nyo umo'n'i'montefoho. S'i'mo'mo a'amu Esiya so'nji hwaho yawojo'meemjo so'nji olo a'mu lohnne'no hwomtame uloho'motofofoho. I oso'no Pouliye hungkuno Atemisiye yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.

28 Ose ulahon'ingki a'amuso nupa'nontifi simeho tohino um'ingkahon'ingki mohm'no uliwo'n'i'mentohofi, Nakwo Efesos so'nyuye Atemis yokumpohn'nyiyoho.

29 Ose ne'no uliwo'n'ontifi simeho fefoyo umokahon'ingki hofiko afa'no afa'no nolikafontifi angkuhwafo uhu'mokiyo spono komo'no wentifi hwe hufa'u hwa'u Ngkaiyos'i'nji Alisitakosi'nji oso hwa'umo kompemotawomentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwa'u Masetouniyanta'ango hwa'u Poul'i'nji emmojiyo hwa'uyoho.

30 Poul kako a'amufe s'i'manopo waloho'mto yahon'ingki a'amu Jisasimo in'ingkamotofoso uhoholo'mmtohofofoho.

31 A'amu fehohnjo yofe engo'njo hwaho Esiya mokosyohumayo sohwa Poul'imne'no hwe wop'ingo hweho hnn'i'mentohofoho sohwa Poul'yepono hungkuno ole lihwat'i'mentohofi, Poul k'iko oso uhu'mokiyo sopo nopohotoho.

32 Ose lihwamentohofoso a'amu uhu'mokiyo somjo sofe hunoso ehilo'mee'mentisofoho. A'amu fehohnjo hungkuno kengo liwo'nontan'ingkofo a'amu nom'ne sohwa nom'ne kengo hungkuno liwo'n'i'mentohofofoho. Oso a'amu pi'n'ingo sohwa uhu'mokiyo so'no hwap'ingoso huno muyofoho.

33 A'amu Juta fihwa Alekisanta sohomo a'amu somo ulone'entifi usitofomotamentohofofoho. Oso'no Alekisanta ajwomo'mo nolohofonto hofikoe hungkunomo asomo ulimo lonto aho ho'noma'mentisofoho.

34 Ose ko yahon'ingki a'amuso Alekisanta yofe uhwofontifi Juta hweho lontifi hungkuno afa'no afa'no mohm'no uliwo'n'i'mentohofi, Atemis nakwo a'amu Efesos so'nyuye a'mu engiyoho. Hofiko joho ne'no liwo'nontan'ingkofo mofehi'nyo s'i'mo'me hano uyoso hufa'u imo'n'i'mentisofoho.

35 Tifi sohonta hwe fihwo yofe engo'njo a'amufe ifali-faliyo syoho'njo sohwo mampi'nyo fosyohumamno ulonto ulimento, Sekwo a'amu Efesos soku upa'nimno. A'amu hopi'nono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisiye ango engo so'nji oso sojo ahwomo mta'ango piwahu'mentiso so'nji mokosyohumamwo'nngkuhwone'nwoho.

36 A'amu oso hungkuno somo ilojaofoneso tihwolo. Awonoho. Sekwoe simeho nto'no wasemo'nono. Fonifonyoso iyo'eno.

37 Olo hwe sekwo ipemotapohofu sohwa'u nakwoe Atemisiye ango engomjo hufu miyo hwa'uyoho. Siko Atemisimne'no sitofo mujofoho.

38 Ntemitiliyosinji kakoe syoho ulohofiyo so'nji hofiko nom'ne hwe sohumne'no hungkuno'njo'manji oso hungkunoso nakwoe hwe engo sohumne'no fipemotapmno. Osopo hungkuno jo'ne sikuno somo ito'no womihwajife.

39 Sekwo nom'ne hungkuno'njo hwasimanji sikuno uhu'mokiyo ne somo walife.

40 Olo hungkuno ne'no lontanngkuji nakwoe hwe engo sohwa huno pipi syonafihupitnehofu. Olo, yolohoso ne anefoho. Hwe engo sohwa olo uhu'mokiyo so'no nalohonifijoso nakwo pehofu ulantanto. Awonoho. Nakwo hungkuno asomo mulanehwono.

41 Ose ulonto a'amu hofiko uhu'mokiyo sopo nohumentanngkofi ulimento, Fohumpopmno. Ose ulahonngki humpo'mentohofofoho.

20

Hwaho Masetouniya'nji Ngkiklik'nji osopo Poul kako hano emoyamentisofoho.

1 Nohumpeehonngkofi Poul a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofu somne'no ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nuhu'mokahonngkofi Poul Anitumne'no hungkuno ulonto hofikimo usosofito'mentisofoho. Ose yonto ulimento nje a'amufu woseliko'ma'mne'no yohono. Sekwo mpanimno. Ose ulonto Masetouniya'no umentisofoho.

2 Oso hwaho sopo uhwontawento a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofu somo Anitune'no hungkuno ulonto a'amu homo somo usosofito'mentisofoho. Osohonta kako Ngkiklik hwaho sopono umentisofoho.

3 Osopo nohumentanngki hamno hufa'u shune uyakolo'mentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo Siliya'no wamto yahonngki a'amu Juta sohwa Poulimo wofonjonyano lontifi yahonngkofi Poul kako nupa'nonto

huno yiwolo'mo lohofonto Masetouniya'no wamo limentisofoho.

⁴ Nom'ne a'amu Poul'i'nji umentohoho sohwa hofikoe yofe ole, Soupata Pilosiye hwomu Mpeliyanta'ango hweho. Tesolounikanta'ango hwa'u Alisitakosi'nji Sekuntosi'njoho. Ngkaiyos Ntepe mta'ango sohwo'nji Timouti'njoho. Hwaho Esiya mta'ango hwa'u Tikikosi'nji T'iloufimosi'njoho.

⁵ Oso a'amu sohwa simo'mo nowentifi nakune'no ango T'ilouas hontohumamentohofoho.

⁶ Nakwo ango Filipai nohumentan'ngkuhwoni oso S'ikuno Engo a'amu hofiko oso wopayo engo ka mo'nnyoso ane nyo'ne s'ikunoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki nakwo yofayokinomo nowentan'ngkuhwoni s'ikuno aho anga'no hopi'nono neyakolofahon'ngki ango T'ilouas i'mofapmment'hwonefoho. Osopo nohumentan'ngkuhwoni s'ikuno aho anga'no hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho.

Ango T'ilouas sopo Poul kako hwe Jutikos sohumo ulika'mentisofoho.

⁷ Salole s'ikuno'nji a'amu so'nji nakwo nuhu'mokontani wosopayo niment'hwonefoho. * Non'ngkahon'ngkuhwoni Poul a'amu somo luti'hwamentisofoho. Kako mo'n'ngkanta wamo lonto imentisoso hungkuno nom'ne nom'ne luti'hwamentisoso kuntoliyopo imo'n'mentisofoho.

⁸ Nakwo ango yokintahopo tokilonjwa'mjo somo nohumentan'ngkuhwoni sikiloho pi'n'ngo sijimentisofoho.

⁹ Hwe songo fihwo kakoe yofe Jutikos osohwo kako ifofo hanopo nokehumentan'ngki Poul hungkuno ne'no lontan'ngki t'imosaho un'ngkahon'ngki ni'hu'nahone saho poyo pa'nyo foyawo'mentisofoho. Foyawo'mentisoso ango tokilonjwa'mjo hufa'u si'hune somta'ni pi'wahu'mentisofoho. Nopi'wesyahon'ngki a'amu hofiko uti'mano lontifi kotawentifi uhwon'mentohofoso kako poyo nto pe'nimentisofoho.

¹⁰ Poul nokotawento hwomu poyo sohwoe a'apahopo pisongki'namofonto kehutnoma lohofonto a'amu somo uli'mento, Sekwo yomo ikutoho. Kako songo humaho.

¹¹ Oseso Poul angomo apa'no nokotasonto a'amu'nji wopayo kutikujo lohofontifi niment'hwonefoho. Niment'hwoneso Poul apa'no hungkuno ne'no lahon'ngki iyoho longkon'ngkahon'ngki Poul nuliko'manto umentisofoho.

* **20:7:** A'amu pi'n'ngo engo huno'njoso hofiko Jisasiye m'ikufo'nji honiyo'nji nyo'neso hofiko huno syaf'hu'motofofoho.

¹² Oseso a'amuso hwomu pe'nimentiso sohomo songo humahon+ngki kakoe angomo ipemotawentifi hofiko simeho wop+ngo umo'nimentisofoho.

Poul kako angu T+louas uliko'manto angu Miletos spono womentisofoho.

¹³ Poul nalimento, sekwo yofayokinomo ukuji angu Asous sopo woswo'nano. Ngko hon+ngkanomo wamo. Ose nelahon+ngki nakwo yofayokinomo umentihwonefoho.

¹⁴ Angu Asous sopo noswo'nontani Poul+inji nakwo yofayokinomo nokotosontani angu Mitilnimne'no umentihwonefoho.

¹⁵ Mitilini nta'ni nowekentani mo'n+ngkanta hwaho we'e Kiyous mofonepo umentihwonefoho. Osopo nta'ni nowentani mo'n+ngkanta hwaho we'e Samous+imne'no umentihwonefoho. Osopo nta'ni mo'n+ngkanta Miletos i'mofapmmentihwonefoho.

¹⁶ Poul nto nalimentisofoho. Sikuno Engu Pentikous+mo † ngko Jelusalem wohumamonnoho. Oso'no angu Efesos mannehono. Hwaho Esiya sopo sikuno pi'n+ngo engu moneyakolofoneho.

A'amu angu Efesos sopo humamotofo sofe hwe engu sohwamo Poul kakoe hungkuno ae'uyo uy+mentisofoho.

¹⁷ Ose nalimento so'no angu Miletos i'mofapmmentihwoneso Poul kako hwe engu a'amu Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohoho somo mokosyohumayo Efesosnta'angu sohwamne'no hungkuno ole lihwat+mento, Sekwo nop+kuji nohon+imno.

¹⁸ Ose lihwojahon+ngki a'amu Efesosnta'angu i'mofopahon+ngkofi Poul ulimento, Ngko hwaho Esiya humamentohe sohonta nje yahinoso sekwo huno moi'wonoho.

¹⁹ A'amu Jutaso ngkimo wonyo ntohofane'entifi hungkuno ko hnn+ngkahon+ngkofi oso'no yo'mayo tango'nji nu'mahon+ngki ngko nje yofe hwotoho fenji simeho tango'nji Anituye syoho imentohefoho.

²⁰ Sekwo huno seyohoho. Ngko iyoho man+ngkahon+ngki yo'mayo sefo'mayo'no losetihwamentohefoho. Angu uhu'mokiyo utihwa'nyo spono sekwoe angu so'mno Anituye hungkuno hopi'nono losetihwamentohefoho.

²¹ Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo ole ulimento, Hon+ngkano wonyo hopi'nonohinoso foho'naopmno. Anitumne'no sekwo huno fiwolo'mokumno. Jisas+mo simeho hi'ntnnono uy+imno.

† 20:16: Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

22 Anituye Towahuno Wopingo kiko Jelusalemno fiso ntimaho. Ngko haloho yonji Jelusalemmne'no wasimonne'no yohono. Ango Jelusalem sopo peho woni'ma'mtolo. Ngko huno maniyohoyohoho.

23 Olo'nohino Towahuno Wopingo hungkuno yokumpohn'nyo ole ntahonngki, Impo'angomo ho'nakohufijoso kiko tango engo wotipema'monnoho.

24 I oso'no ngko iyoho mannngkohoyohoho. O'o, nje a'apahomne'no huno masyofisyalokuyohono. Olo syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmmentisoso moi'wo esojwamofo so'no syofisyalokweno. Syoho hiloso Anitu a'amumo wopingo'nohini uy'wo'n'ngkiso so'no woluthwamne'no yohono.

25 Sekwo upa'nimno. Hohonta ngko nose'manji Anitu yokumpohn'nyo enemokosyohumayo so'no losetihwamentohefoho. I nom'ne sikunomo sekwo ngkimo manohon'fitnnehofo.

26 Oseso olo sikuno lomo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho.

27 Yo'mayo Anitu yoneso'no nto losetihwamentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nasiyofoho. O'o hopi'nonohino losetihwamentohefoho.

28 Sekwo ito'no fehumamno. Anituye Towahuno Wopingo syoho nto sejapmmentisofoho. Sekwo a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo mokosyohumamno. Jisas kakoe honiyonji hofikimo mpe imentisofoho.

29 Ngko huno ole niyohoho. Ngko sehwti'mo'me sohonta a'amu sikiswojo pa'nyo sekwo'njo ajwo lopo nopkuji wonyo wosemokantifeho.

30 A'amu fehohnjo sekumta'ni nolikafikuji a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo hwasyomo ipesemotakuji hwasyo hungkuno woselantifeho.

31 Oso'no ito'no mokosyohumamno. Oleso inngo seyo'eno. Soswo hufa'u sihune neyakolofontanngki ngko imingo'nji sikuno'nji humotaho lonji a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwamentohefoho.

32 Ngko Anituye ahopo ho'nosesyalokweno. Kako a'amumo wopingo'nohini selohofwo'n'ngkiso hweho. Kakoe hungkuno yokumpohn'nyo esesyohumahwosi, kakoe a'amu somo honngkano wopingo inngkayo'ne yo'mayo wosejapmmentonoho.

33 Sekwoe hamniyoho hwapife yo'mayo so'no hi manimo'n'mmentisofoho.

³⁴ O'lo, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji no-humanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'amumne'no mpe imentohefoho.

³⁵ Nto setihwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiy+mno. Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijoso a'amu po'nifo somo ufo'mafikuno. Olo hungkuno Jisas nalimentisoso sekwo iningo seyo'eno. A'amu nom'nemo yano'nohino uy'wo'n'ngkohofoso hofiko simonyo iyoso nom'ne a'amu yo'mayo mawo'n'ngkohofoso somo yakolonoho.

³⁶ Poul oso hungkunoso moi'wo ulonto hofiko'nji hwomtame ehumentifi Anitumo jomo ulimentohofofoho.

³⁷ Ose yontifi hofiko humotaho lontifi Poulimo kehutnnoma'mentohofofoho.

³⁸ Sekwo apa'no manohon'fitnnehofo ulimentiso so'no hofiko simeho tango umentisofoho. Hofiko yofayokinomne'no ipemotawomentohofofoho.

21

Poul kako Jerusalemne'no asomo umentisofoho.

¹ Nakwo a'amu somo uliko'mentani yofayokinomo nokotosontani, nowekentani hwaho we'e Kous osopo i'mofapmmentihwonefoho. Mo'n'ngkanta nakwo hwaho Loutes i'mofapontani osoponta'ango ango Patola i'mofapmmentihwonefoho.

² I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho Founisiyamne'no wamonto yahon'ngki uhwonontani osohumo nokotasontani wekapmmentihwonefoho.

³ Nowekapontani hwaho Saipilos uhwonontani oso hwaho sopo yofayokino hwonamonyo hohnta'ni uyokolofontani umentihwonefoho. Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani ango Taiya sopo ifohohosahumentihwonefoho. Oso ango hopo sopo yofayokino ho'yango wojo'mesyamto umentisofoho.

⁴ Osopo nohumentani a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo tipema'mentihwonefoho. Hofiko'nji nohumentan'ngkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho. Anituye Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahon'ngki hofiko Poulimo ulimentohofi, Kiko Jerusalem spono nowakehotoho. Ose ulimentohofofoho.

⁵ Nakwoe sikuno hano iyoso'no imo'n'ngkahon'ngki nakwo angopono nuliko'mentani umentihwonefoho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo sohwa hofikoe ape sofanji mehomi'nji nakumo mitimom'ngo sopo nehwojamentohofofoho. Osopo nakwo hwomtame ehumentani Anitumo isamoyoka ulimentihwonefoho.

⁶ Ose ulontani nakwo hnn+ment+hwoni, Nakwoe a'amu soku mpan+mno, hnn+ment+hwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahon+ngkuhwoni hofi+ko angopono umentohofofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poul+imo hungkuno ul+mentisofoho.

⁷ Nakwo anga Taiya ul+iko'mentani nowekontani anga Toulemes sopo i'mofapmment+hwonefoho. Osopo a'amu Jisas+imo in+ngkamotofo so'nji noswo'nontani s+kuno anga'no fosyawo'ment+hwonefoho.

⁸ Mo'n+ngkanta anga Toulemes ul+iko'mentani nowekontani anga Sisaliya sopono i'mofapmment+hwonefoho. Osopo nakwo Filip+ye angomo humament+hwonefoho. Filip huhwo sohwo An+ituye hungkuno lut+hwamojo hweho. A'amu Jisas+imo in+ngkamotofo anga Jelusalemmo humamotofoso Filip+'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwanji *apousel* sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwasopo'mentohofofoho.

⁹ Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hofi+ko An+ituye hungkuno lut+hwamotofofoho.

¹⁰ Osopo nohumentan+ngkuhwoni s+kuno fiso neyokolofahon+ngki hwe fihwo An+itu hungkuno uyahon+ngki l+mojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe yofe Akapos+yoho. Kako i'mofapmmentisofoho.

¹¹ Nonet+manto Poul+ye ahuloho nomanto kakoe sife aho'nji kilo'nonto ul+imento, An+ituye Towahuno Wop+ingo ole ntohoho. Olo ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohomo a'amu Jutaso Jelusalem anga sopo olo pa'nyolo nokilohofi+kuji a'amu temtitofo kengo sohwafe ahomo woho'nokisyant+feho.

¹² Ose nelahon+ngki upo'nontani nakwo a'amu Jisas+imo in+ngkamotofo nom'ne so'nji Poul+imo yokumpohn'nyo ole ul+ment+hwone, K+iko Jelusalemne'no nosohotoho.

¹³ Ose ulahon+ngkuhwoni Poul nal+imento, Sekwo humotaho peho'no sontant+kwofa. Nje s+imeho tango n+yohoho. Jelusalem anga sopo ngkimo impe intofan+hufijoso Jisas+ye yofe ho'nomayo'ne pe'n+meso wop+ingofoho.

¹⁴ Ose nelahon+ngki nakwo Poul+imo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole ul+ment+hwoni, Yo'mayo An+itu yoneso umo'n+montonoho. Ose ul+ment+hwonefoho.

Jelusalemmjo hwe engo sohwaamo Poul kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

15 Hwangku sohonta nakwoe ho'yango
 ito'no nuhu'mokontani Jelusalemne'no
 uli'ko'ma'mentihwonefoho.

16 A'amu Jisasimo in'ngkamotofo fehohnjo nakwo'nji
 umentihwonefoho. Hofiko Nasouniye angomo ipenemota-
 womentohofofoho. Oso hwe Saipilosnta'ango huhwo sohwo
 hohonta Jisasimo in'ngkamajo hweho. Nakwo kakoe an-
 gomo humamentihwonefoho.

17 Humamentihwoneso Jelusalem ango sopo
 i'mofopahon'ngkuhwoni a'amu Jisasimo in'ngkamotofoso
 nonahonontifi simeho wop'ngo umo'n'imentisofoho.

18 Mo'n'ngka nakwo Poul'nji Jemis sohomo uhwonyo'ne
 umentihwonefoho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofoso
 hofikoe hwe engo sohwanji pmentohofofoho.

19 Poul a'amu sohwo, Nje a'amuhwafo ulonto,
 yo'mayo wop'ngo Anitu a'amu temtitofo kengo somne'no
 uloho'mentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

*Poul kako hwe engo sohwafe hungkunomo tifi
 in'ngkawento Anituye ango engo somo humentisofoho.*

20 Oso hiso'no nupa'nontifi Anitumo isamayoka
 ulimentohofofoho. Ose ulontifi Poulmo ulimentohofi,
 N'ngkwahwo. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Juta
 pi'n'ngo engoso Jisasimo in'ngkamotofofoho. Oso a'amu
 hiso Mousesiye hon'ngkano hungkuno hohontajo somo
 yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofihwafoho.

21 A'amu fehohnjo oso a'amu homo somo kikine'no
 hungkuno hwasyo ulimentohofofoho. Ole ulimentohofi,
 Poul a'amu Juta ango kengopo humamotofo somo
 Mousesiye hungkuno hohontajo somo tifi in'ngkakutoho
 uli'wo'n'ngkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe
 mehomi sohwo a'apaho sihu kolofikutoho. Sekwo
 oso hon'ngkano hungkuno hohontajo somo apa'no tifi
 in'ngkakutoho. Ose ulalofoho ulimentohofofoho.

22 Oso'no pipi yanehwono. Poul ntopohoho upo'nantifeho.

23 Oseso nakwo kilalokuhwoneso kiko tifi fin'ngkayo.
 Hwe osofosofahu'nohino sohwa a'amu Jutafe yahinomo
 in'ngkayo so'no Anitumo ole ulimalofi, Anitu kiko nehonon-
 tan'ngkiji oloso uyantane'yihwono. Ose ulimalofihwafoho.

24 Kiko oso hwe sohwo ufohi'n'ngkohoji hofiko'nji oso
 yahino kiho'maso semokiyo so'no fiy'mno. Kiko hofikine'no
 hamniyoho ho'nasyohoji hofiko oso yahino n'hu'nahone
 ifijoso a'amu huno ole uyono. Kikine'no upa'n'imalofoso
 hungkuno hwasyofoho. Kiko Mousesiye hungkunomo
 in'ngkwalokuno so'no hofiko uhwonantifeho.

25 A'amu temtitofo kengoso Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho somne'no hungkuno nto kotoku'malohwone so'no iyoswo mt'i'mokuyahoj'malohwonefoho. Ole mt'i'mokumalohwoni. Yahu yihufo a'amu nom'nehwo hwoso sohomo uyifijoso sekwo non'ngkutoho. Honiyoso nonyo'eno. Tongo yahu ti'wangomo nano jilipopijoso nonyo'eno. Yo'mayo hon'ngkano akngkilike iyo'eno. Ose ulimentohofofoho.

26 Oso'no mo'n'ngkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino sohomo utimanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no imentohofofoho. Ose yontifi hofiko Anituye anggo engo somo nohotoswontifi hwe engo sohomo oso yahino kiho'maso imokiyo so'no moi'wo imo'none so'no ulimentohofofoho. Oso sikuno somo Anitumne'no a'amu anga'no anga'nohino tongo hu'meesiyo'ne uyantifeho.

Anituye anggo engo somo a'amu Juta sohwa Poulimo aho kemokosyohumamentohofofoho.

27 Sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u moi'wo umo'n'monto yahon'ngki a'amu Juta hwaho Esiyanta'ango sohwa Poulimo Anituye anggo engo somo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwe moya'mi hopi'nono ulikafontifi Poulimo aho ko'mentohofofoho.

28 Nokentifi hofiko mango mohm'no lontifi ulimentohofi, Sekwo a'amu Isilael soku, fonemo'mapmno. Olo hwe lohwo kako anggo'meemo emoyonto nakwoe yahinomne'no Mousesiye hon'ngkano hungkunomne'no olo anggo engo lomne'no hungkuno wonyo liwo'n'ngkiso hweho. Oso'nohino'maho. O'o, lohonta kako a'amu temtitofo kengo sohomo olo anggo wop'nggo lomo ipemotapiso so'no anggo wonyo kiho pa'nyo imo'n'ngkohoho. Ose ulimentohofofoho.

29 Oso hungkuno hiso hwap'nggo ole. Hofiko Poulimo uhwonimentohofoso kako a'amu temtitofo kengo anggo Efesosnta'ango Tiloufimos oso hwo'nji anggo Jerusalem nohumentan'ngki uhwonontifi hwasyo ole syafihu'mentohofi, Poul oso a'amu sohwanji Anituye anggo engo somo ipemotawohoho. Ose limentohofoho.

30 Oso'no Jerusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino yomo yontifi mango engo liwo'nontifi yohoto yohotofo mjaloho'nim'wentifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko Poulimo aho kemotaswopahon'ngkofi Anituye anggo engomjo hoku'yo hopi'nono pijwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohomo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwo Poulimo utima'mentisofoho.

31 Hofiko Poulimo wofonjasyantifi ikujoho posontan'ngkofi hwe yofe engo'njo itokuso'njo mokosyohomayo sohumne'no hungkuno ho'nimentisofoho. Hofiko ole ulimentohofi, A'amu Jerusalem hofiko ikujoho fongki'nalokwofo.

32 Ose upa'nontifi hwe yofe engo'njo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo nomanto a'amu uhu'mokiyo sopo komo'no pmentohofofoho. A'amu Jutaso hwe yofe engo'njo sohwo'nji a'amu itokuso'njo sohwanjimo uhwonontifi hofiko Poulimo apa'no ikujoho mafongku'mentohofofoho. Hofiko uyohohu'mentohofofoho.

33 Hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo Poulimo aho nokento kakoe a'amu sohwamo ulimento, Sekwo ahwomo nano hufa'u nomafikuji hwe lohomo hmtofahumno. Ose ulonto ulohonimento. Olo hwe lohwo tihwolo. Peho imasoto.

34 Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu fehohnjo hungkuno anga'no lontan'ngkofi a'amu nom'ne sohwa hungkuno kengo joho lahon'ngkofi hungkuno engo ho'nimentisofoho. Hungkuno pi'n'ngo engo ho'n'ngkahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo yoloho hwap'ngoso mupa'n'mmentisofoho. Oseso kako itokuso'njo sohwamo ulimento, Poulimo itokuso'njo sohwafe angomo motasimno.

35 Ose ulahon'ngki oso ango homo somo kotasiyo sopo nomotosahon'ngkofi a'amu pi'n'ngo engo kakimo wofonjasyano lahon'ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa utimotasimentohofofoho.

36 A'amu pi'n'ngo engoso tifi in'ngkasontifi ulimentohofi, Fonjahumno.

Poul a'amu Juta somo kakoe hungkuno ulimentisofoho.

37 Hwe itokuso'njo sohwa hofikoe angomo womotowantifi yahon'ngkofi Poul hwe yofe engo'njo sohumo ulimento, Hungkuno wakil'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo ulimento, U, Kiko Ngk'lik hungkuno huno'njo hwsilaho.

38 Ngko huno ole syafisyohono. Kiko hwe engo Ijip mta'ango sohwosi a'amu hwaho mokosyohumayo sohwamo wafongku'monji yonji kakoe a'amu hosimno *foua tausen* (4000) sohwanni hwaho a'amu anepono ipemotawomentohino hwsoho.

39 Ose ulahon'ngki Poul ulimento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje hwap'ngoso hwaho Silisiya ango m'kun'imposo Tasant'ango hwo'nyoho. Nje a'amuhwe, olo a'amu lohwo ulimonne'no yohono. Wop'ngotaho.

40 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo eno ulahonɨngki Poul kotasiyo sopo lohofonto a'amumne'no mampi'nyo humayo'ne aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo yahonɨngkofi Poul Hipɨlu hungkuno'nji ulɨmentisofoho.

22

1 Poul ole ulɨmento, Nɨngkwahwosafo, Mpohwosafo, sekwo upa'nɨmno. Sekwo hungkuno ntohofo so'no ngko nje hungkuno asomo waselɨmonne'no yohono.

2 Ose ulahonɨngki a'amu Jutaso hofɨkoe hungkuno Hipɨluso upa'nontɨfi songo songo mimmentuhofofoho. Poul apa'no ulɨmento,

3 Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje na'u kako hwaho Silisiya ango Tasos sopo aswo nɨma'mentisofoho. Ngko engoso olo ango Jerusalem lopo wo'mentohe hwo'nyoho. Ngkimo hungkuno mesyolontɨhwayo sohwo Ngkomeliyeliyoho. Kako nakwoe ajuyohwosafo honɨngkano ne'njo lontɨhwamojofoho. Oseso ngko Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo inɨngkayoso sekwo olohonta inɨngkwalokwofo hopa inɨngkamote hwo'nyoho.

4 Ngko a'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umotofo somo wonyo uloho'motefoho. Fehohnjo poyo pe'nɨmentuhofofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano intofonji impo'angomo intofahumentuhefoho.

5 Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji a'amu *kaunɨsol* syoho'njo sohwanji hofɨko olo hilo so'no huno moi'wonoho. Hofɨko nje yahino so'no waselɨfe. Hofɨko a'amu Juta ango Ntomasɨkos humamotofo sohwanne'no ifalifaliyo mtɨ'mokontɨfi ntapmmentuhofofoho. Nomanji ole lɨmentoho, a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo ahwomo nano intohm'mo ango Jerusalem tohino engo mayo'ne'no womotasɨmne'no yohono lonji umentuhefoho.

Poul Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentisofo so'no ulɨmentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 26:12-18)

6 Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasɨkos mofone sopo i'mofowahonɨngko nɨhu'no komo'no pomponaho engo ahwomo mta'angoso ntoho'mentisofoho.

7 Osohonta hwahopo pɨwasyonji hungkuno ole upa'nɨmentoho. Soul, Soul, Kɨko ngkimo wonyo peho'no ntohofantokuno.

8 Ose ho'nɨngkahonɨngki ngko ulɨmentoho, Hwe engofo, kɨko tɨhwosilo. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ngko Jisas

Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. Kiko wonyo ntohofantokuno. Ose ntimentisofoho.

⁹ Hwe ngko'nji umentohofu sohwa hofiko pomponaho'nohini uhwonimentohofofoho. Hofiko mampaho oso hwe ntimentiso sohwo mupa'nyofoho.

¹⁰ Ngko ulimentoho, Hwe Engofu, ngko pipi imnehono. Ose ulahonngko ntimento, Kiko nolikafohojo Ntomasi+kos+imne'no fiwano. Osopo nuhuji hwe fihwo noku'mahwosi yo'mayo syoho kiko ihne'enji imentohe so'no walokitihwono.

¹¹ Ose ntahonngki oso pomponaho mikunimposu engosu ntimentiso so'no timpi'nyo nimo'nngkahonngki a'amu ngko'nji umentohofu sohwa ngkimo aho nimp'o'nontifi Ntomasi+kos+imne'no ipemotaniwomentohofofoho.

¹² Oso hopo sopo hwe fihwo humunyoponoho. Kakoe yofe Anonaiyas+yoho. Kako neyakwosafe honngkanomo tifi inngkawowo'nngkiso hweho. A'amu Juta Ntomasi+kos humamotofoso ole hnnimentohofi, Kako hwe wopingo hweho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo noni'mantu ntimento, Nngkwahwo Souliyo, Jije timo apa'no uhwonimonnoho. Ose ntahonngki oso hohosohonta nje timo wopingo nimo'nngkahonngki kakimo uhwonimentohefoho.

¹⁴ Nuhwonngkahonngko ntimento, Neyakwosafe Anitu sohwo kako yo'mayo yone so'no kiko huno kiyone so'no kuhwosopo'mentisofoho. Kiko oso hwe ahwomo mta'ango nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohomo uhwonyo so'no kakoe mampaho upa'nyo so'no kuhwosopo'mentisofoho.

¹⁵ Hwangku kiko kakoe hungkuno ulihnefoho. Kiko a'amu somo ya'moyo uhwonjo so'no upa'nyo so'no ulihnefoho.

¹⁶ Oso'no peho'no hontohumahnno. Kiko nolikafohojo'no ngko mijo wokiyokuma'mo. Kiko Jisasi'mo jomo ulohojo'no kako jije wonyoso wae weekumofono.

Anitu a'amu temtitofu kengo somo Poul uyimentisofoho.

¹⁷ Hwangku ngko Jerusalem apa'no noptonji Anituye angu engu somo Mpohumo jomo ulonji wojo hopa uhwonimentohefoho.

¹⁸ Hwe engu sohomo nuhwonngkahonngko ntimento, Kiko komo'no Jerusalem uliko'maho. Kiko olopo humahojo'no'manji nje hungkuno lutihsosohofiko mupa'nifitnefoho.

¹⁹ Ose ntahonngki ulimentoho, Hwe Engofu, hofiko huno moi'wonoho. Ngko a'amu kikimo simeho hi'ntnnono kijap'wo'nngkohofu somo angu uhu'mokiyoso mta'angu no'manji ikujoho fonjonji impo'angomo intofohumalefoho.

²⁰ Oso hwe Sɪtifen, jije hungkuno lɪmojo sohumo fonjahumentohoho sohonta osopo ngko hofɪko'nji nohumanji osohi so'no nje sɪmeho wopɪngo nɪmo'nɪngkahonɪngki a'amu fonjahumentohoho sohwafe manji'mofo yo'mayoso mokosyohumantohofoho.

²¹ Ose ulahonɪngko ntɪmento Kɪko mpano, Ngko kikimo honɪngkano sawemo sopo a'amu kengo somne'no wokuhwatɪmo. Ose ntɪmentisohoho.

Hwe itokuso'njo mokosyohumayo yofe engo'njo Loum mta'ango sohwo Poulimo mokosyohumamentisohoho.

²² Poul oso hungkuno a'amu kengo somne'no ulahonɪngki a'amu Juta nupa'nontɪfi joho mohm'no ulɪmentohofi, Fonjahumno. A'amu oleso olo hwaho lopo mohumanehoho.

²³ Oso hungkunoso ne'no lontɪfi hofɪkoe hwapɪfe yo'mayoso yojasyontɪfi hwaho husontɪfi husa'mentohofohoho.

²⁴ Ose yontanɪngkofi hwe yofe engo'njo kakoe a'amu itokuso'njo sohwaamo ulɪmento, Poulimo angomo ipemotasyɪkuji ole ulɪmno, A'amu sohwa mango engo kilohofoso peho'neto. Oso'no fonaso. Monajo'manji ikujoho wokufonjano. Ose ulɪmno.

²⁵ Ose ulahonɪngki hwe sohwa Poulimo hofɪko impe intofontanɪngkofi Poul hwe mnokino manji'mofo'njo kako'njopo humentanjo sohumo ulɪmento, Olo sekwoe yahinotaho. A'amu Loummta'ango sohumo kakoe hungkuno mɪkwalofe'njo yontɪfi siki ikujoho fongku'motofoso sekwoe yahinotaho.

²⁶ Ose ulahonɪngki hwe sohwo nupa'nonto nowento hwe yofe engo'njo sohumo ulohonɪmento, Kɪko peho yalokuno. Olo hwe lohwo Loummjo sohwafe hwomuhoho.

²⁷ Ose ulahonɪngki hwe sohumo nupa'nonto Poulimo nu'manto ulohonɪmento, Ole njo. Kɪko Loummta'ango hwosilaho. Ose ulahonɪngki Poul ulɪmento, Ou, ngko Loum mta'ango hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahonɪngki hwe yofe engo'njo sohwo ulɪmento, Ngko hamniyoho engo ho'naofonji a'amu Loum imo'nɪmentohewe hwo'nyoho. Ose ulahonɪngki Poul ulɪmento. Nje mpohwo Loum mta'ango hweho. Oso'no ngko a'amu Loum hwo'nyoho.

²⁹ Ose ulahonɪngki a'amu Poulimo impe intofontɪfi ikujoho wofonjantɪfi imentohoho sohwa uyohohu'mentohofohoho. Hwe yofe engo'njo sohwo olo a'amu Loum mta'ango lohomo impe intofohe so'no tohino

engo woma'monntikeno. Ose lonto iyoho unimentisofoho.
*

30 Hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu Juta Poulimo hungkuno ulohofu so'no yoloho hwapingo upa'nimo lonto mo'ningkanta Poulmjo ahwomo nano usihutofonto kako a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanjimo hungkuno ole lihwatimento, Sekwo uhu'mokumno. Ose lihwajonto Poulimo ipemotasonto a'amufe simanopo uhumati'mentisofoho.

23

A'amu Jutafe 'kaunisol' sohwaro Poul kakoe hungkuno lutihwamentisofoho.

1 Poul a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwaro timo yokumpohn'nyo uhwononto ulimento, Nje hwe sifahwe, Anitu nohonontaningki yo'mayo imoteso mjimwenji olohontajo'nji ole nnantofoho, Ngko honingkanu wonyo'njo hwoni'maho. Ose nnantofoho.

2 Ose ulahoningki Anonaiyas tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako'njo sopo humalowentaningkofo sohwaro ulimento, Poulie mangomo fongkupmno.

3 Ose ulahoningki Poul ulimento, Kiko a'apaho wopingo'njo hwosoho. Simoho mo'mo pisakino'njo hwosoho. Anitu wakufonjono. Kiko nje hungkunomne'no ito'no menihwajiyo'ne hwosi nohumanji honingkanu ito'nohino somo hwotoho fenji nifonjohino.

4 Ose ulahoningki a'amu Poul'njopo lohofontifi limentohofi, Kiko Anituye hwe yofe engo'njo sohomo sitofo lulalokuno.

5 Ose ulahoningkofi Poul ulimento, Nje a'amufu. Ngko Anituye hwe yofe engo'njo sohune'no huno maniyohoyohoho. Huno ole niyohoho Anituye hungkuno ole nalimento, Sekwo a'amu semokosyohumayo somo hungkuno wonyo ujo'eno. Oso'no ngko huno niyohoho.

6 Ose ulonto Poul uhwonimentisoso, A'amu *kaunisol* syoho'njo sohwa fehohnjo a'amu Satiyusiyoho. Fehohnjo a'amu Falisiyoho. Ose uhwononto *kaunisol* a'amu sohwaro mango engo ulimento, Nje a'amu hwafo, ngko a'amu Falisi hwo'nyoho. Nje mpohwo a'amu Falisi hweho. A'amu poyo pe'nyoso apa'no likapitnefoho. Olo hilo so'no ngko hontohumaleno. Oso'no ngko a'amu somo oso hungkunoso

* **22:29:** Loumjo sohware honingkanu hungkunoso olenoho. A'amu Loum mta'ango sohomo ikujoho fongkiyo so'no yokumpohn'nyo wo'nyofoho.

lutihwawo'n'ingkohe hwo'nyoho. Olo hilo so'no sekwo ngkine'no hungkuno ho'nosyalokwofo.

⁷ Ose ulahon'ingki a'amu Falisi sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji yoka hnnontifi husilo'mentohofofoho.

⁸ Hwap'ingoso a'amu Satiyusi sohwa ole liwo'n'ingkohofi, A'amu poyo pe'nyoso apa'no molikapitnnohofo. A'amu ahwomo mta'ango so'nji towahuno ntnne so'nji mohumuyoho. Ose liwo'n'ingkohofihwafoho. I oso'no a'amu Falisi sohwa oso hungkuno hufa'u so'no hwasyofoho liwo'n'ingkohofofoho. Hofiko olo hilo somo simeho uy'wo'n'ingkohofi, A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likapitnnefoho. A'amu ahwomo mta'angoso towahuno ntnne'no humalofo. Ose liwo'n'ingkohofofoho.

⁹ Oso'no hofikoe yokaso engo imo'n'ingkahon'ingki a'amu Falisi fehohnjo hon'ingkano hungkuno mesyilutihwayo sohwa nolikafontifi yokumpohn'nyo ulimentohofi, Poul kako wonyo miy'wo'n'ingkiso hweho. Hwe ahwomo mta'ango hwolikeno towahuno hwolikeno Poulimo ulimaso'manji kakoe syohofoho.

¹⁰ Ose ulahon'ingkofi yokaso mikunimposo imo'n'ingkahon'ingki hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo ole syafihu'mento, a'amu sohwa Poulimo yokino yohosiyo hohnta'ni ifijo so'no wope'n'imtonoho. Ose syafihu'mentiso so'no iyoho un'ingkahon'ingki kakoe a'amu itokuso'njo sohware ulimento, Sekwo oso a'amu sohware ajwomo'mo nowekuji Poulimo utimafikuji sekwoe angomno fipemotasimno. Ose ulimentisofoho.

¹¹ Mo'n'ingkanta sikwo'miyo somo Jisas Poul'njopo nolohofonto ulimento, Yokumpohn'nyo hmno'nyo. Ango Jerusalem lopo ngkine'no hungkuno yokumpohn'nyo ulimahnnofoho. Oso pa'nyo anga Loum sopo ngkine'no apa'no ulimonnoho. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu Juta Poulimo wofonjosyano nolontifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

¹² Mo'n'ingka im'ingo ne'nji a'amu Juta nuhu'mokontifi hungkuno yokintahopono lontifi ole mtito'mentohofi, Nakwo Poulimo wofonjosyano. Kako songo nohumentan'ingkuhwosi nakwo wopayo'nji mijo'nji monanehwono. Ose mtito'mentohofofoho.

¹³ Oso a'amu huhwo sohwa oso hungkuno mtito'mentohofoho sohwa a'amu we'e pi'n'ingo'maho. A'amu foutimo (40) yakolonoho.

¹⁴ Ose mtitofontifi hofiko nowentifi a'amu tajo anga syoho'njo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ulimentohofi, Nakwo hungkuno yokintohopono lontani

ole mtitofihwono, Nakwo Poulimo wofonjasyantane'no yihwono. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono.

¹⁵ Oso'no sekwo a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji sekwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no mo'n'ngka hungkuno filihwatimno. Ole ulimno, Nakwo Poulimo nom'ne hungkuno ulohonantane'no yihwono. Oso'no olopo fipemotape. Ose ulimno. Oseso nakwo hon'ngkanopo Poul'ne'no nohontohumehwasi fonjasyoso olopo maponehoho. Ose ulimentohofofoho.

¹⁶ Olo hilo so'no Poul'ye koifahwo nupa'nonto nowento a'amu itokuso'njo sohware angomo noswonto a'amu Juta Poulimo nofonjasyane'entifi limentohofoho so'no Poulimo ulimentisofoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Poul a'amu mnokino manji'mofonjo sohune'no joho ulonto ulimento, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulimte'no yohoho. Osopo fipemotaso.

¹⁸ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo ipemotasonto hwe yofe engo'njo sohomo ulimento, Poul impo'angomjo sohwo ngkine'no joho ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ulimte'no yohoho. Osopo fipemotaso. Ose ntohoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu sohomo aho nokento siko'nohinopo ipemotawento ulohonimento, Pehoho wantimonnto.

²⁰ Ose ulohon'ngki hwomu sohwo ulimento, A'amu Juta hungkuno ole mtitofohoho, Mo'n'ngkanta hungkuno ole wokilantifeho, Kiko *kaunisol*'njopo Poulimo fipemotape. Hofiko Poulimo kakoe hungkuno hwap'ngo so'no ulane'entifi hwasyo poji yalokwofo.

²¹ Oso'no hofikoe hungkunomo kiko in'ngkahutoho. Hwap'ngoso a'amu *foutimo* (40) hwofilo'nnyo sohwa hofiko hon'ngkanopo hiyaso humafikuji Poul'imne'no wohontohumantifeho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko ole mtitofohofi, Nakwo Poulimo wofonjasyano. Poul songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. Ose mtitofohoho. Kiko eno ulohoji Poulimo uhwojisomanji hon'ngkanopo wofonjasyantifeho.

²² Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu lohomo yokumpohn'nyo ulimento, Olo hiloso ntohino so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu sohomo uhwatimentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felixis sohwoepono Poulimo ipemotawomentohofofoho.

²³ Nuhwajonto kako hwe hufa'u mnokino manji'mofonjo sohwa'umne'no johu ulonto ulimonto, Siko a'amu itokuso'njo *tu hantilet* (200) sohwanji nom'ne a'amu ahwomo yahuponjo kehumawo'n'ingkohoho *sefenti* (70) sohwanji nom'ne a'amu hosimno'njo *tu hantilet* (200) sohwanji hano iyo'ne ito'no fesyohumunyo. Olo sikwo'miyo lomo, (9 *kilouk*), osomo sekwo ango Sisaliya spono fiwanimno.

²⁴ Nom'ne ahwomo yahuso Poul kehumayo'ne fesyohumunyo. Sekwo Poulimo ito'no ipemotasukuji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Feliks sohune'no utimotapmno.

²⁵ Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mtimokumento,

²⁶ Ngko Kiloutiyos Lisiyasi'ni olo iyoswo loso hwe wopingo yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Feliks sohwasimne'no mtimokalokweno. Nje Feliks.

²⁷ A'amu Juta olo hwe Poul lohomo nokentifi wofonjonyano lontifi imalofofoho. Kako a'amu Loum hweho upa'nimale so'no ngko nje a'amu sohwanji nowentani utimamalohwonefoho.

²⁸ A'amu Juta Poulimo wonyo hwosoho ulimalofo so'no oso hwapingoso huno waniyono lonji Poulimo *kaunisol* sohwafepono ipemotawomalefoho.

²⁹ Osopo huno ole tipema'male, Hofiko hofikoe honingkano hungkuno somne'no Poulimo ulimalofofoho. I oso hiso'no poyo mape'nonehoho. Impo'angomo mintofahufitnnehofo.

³⁰ Hungkuno ole nimamasofoho. Hofiko Poulimo wofonjonyantifi imalofofoho. Ose upa'nonji ngko kikiyepono komo'no uyahotimalefoho. A'amu Poulimo hungkuno ulimalofo sohwanne'no ulimalefoho. Hofiko Poulimne'no hungkuno hi'njo hwa'manji hofiko jije simanopo walife. Osohopeho.

Iyoswo ose mtimokumentisofoho.

³¹ A'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwoe hungkunomo tifi iningkawentifi oso sikwo'miyo somo hofiko Poulimo ango Antipatis spono ipemotawomentohofofoho.

³² Iyoho longkon'ingkahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofikoe angomno asomo umentohofofoho. A'amu ahwomo yahupo kehumayo'njo sohwa Poulimo ango Sisaliya'no ipemotawomentohofofoho.

³³ Hofiko Sisaliya imofawentifi hofiko iyoswo motawomentohofoso hwe yofe engo'njo Feliks osomo uyontifi Poulimo hwe engo sohwo'njopo uhwojamentohofofoho.

³⁴ Felikis iyoswo atofu lonto Poulimo ulimeto, Kiko nti'mta'ango hwasilo. Ose ulahoningki Poul ulimeto, Hwaho Silisiyanta'ango hwo'nyoho.

³⁵ Ose ulahoningki Felikis ulimeto, A'amu kikine'no hungkuno hi'njo sohwa i'mofapikujo'no jije hungkuno upa'nimonnoho. Ose ulonto, kakoe a'amu sohwaso ulimeto, Heloutiye ango engo sopo wohumano. Osopo sekwo uhwontohumano. Ose ulimentisofoho.

24

A'amu Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poulimne'no hungkuno limentohofoho.

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahoningki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas oso hwo'nji nom'ne hwe engo sohwanji hwe nom'ne hofikoe hungkuno jo'ne yofe Tetulos oso hwo'nji Sisaliya i'mofapmentohofoho. Hofiko hwe yofe engo'njo Felikis'njo sopo lohofontifi Poulimne'no hungkuno ulimentohofoho.

² Felikis Poulimne'no lihwojahoningki nopahoningki Tetulos sohwa a'amu Jutahwa hungkuno Poulimne'no ulimeto, Hwe engo Felikis sohwaso, Kiko nakumo wonyoangkafo nemokosyohumawo'n'ngkino hwasoho. Nakwo ikujoho mafongki'nyoso simaho pompenjiyo ito'no humalohwono. Nakwoe hwaho lopo yo'mayo wonyo imo'nyoso kiko huno wop'ngo syafisyonji ito'no mti'mokuwo'n'ngkino hwasoho.

³ Oseso nakwo simaho wop'ngo nemo'n'ngkahoningki isamoyoka wokilantane'no yalokuhwono.

⁴ Ngko huno ole niyohi, Kiko syoho engo'njo hwasoho. Oso'no hungkuno tifo'nohino wakilimne'no yohono. Kiko a'amufe hungkuno upa'n'wo'n'ngkino sohwaso nje hungkuno upa'nyo.

⁵ Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo uy'wo'n'ngkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amu'njopo yoka'nji ikujoho'nji ulikaf'wo'n'ngkiso hweho. Nakwoe a'amu Jutahwa fehohnjo hotiku lohofontifi hon'ngkano nom'nemo in'ngkwalokwofo sofe yofe Nasaletiyoho. Olo hwe lohwo hofikoe hwe engo hweho.

⁶ Kako a'amu temtifo kengo sohwa nakwoe Anituye ango engo somo wonyo imokiyone ipemotapmmasofoho. Ose uhwonontani Poulimo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo nakwoe yahinomne'no Poulimo ito'no wom'hwojantani ko yahon'ngkuhwoni

7 hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto nakwoe aho mta'ni usihuto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto uti'ma'masofoho.

8 Nutimanto nalima, Sekwo olo hwe lohumne'no hungkuno hi'njo hwasimanji sekwo Felikisiyepono motawomno. Lisiyas ose nalimasofoho.] I oso'no kiko Lisiyas sohomo ulohonyo. Kakoe hungkuno nupa'n'ngkohoji huno wakiyono. Yo'mayo ulimalohwone so'no wakilono. Tetulos ose ulimentisofoho.

9 A'amu Juta hopi'nonohinosa simeho inontifi ulimentohofi, Hungkuno nehopi kilohoho. Ose ulimentohofofoho.

Poul kakoe hungkuno Felikisimo ulimentisofoho.

10 Hwe engo sohwo Poulmne'no hungkuno jo'ne uhwon'ngkahon'ngki Poul ulimento, Kiko nakwo a'amu Juta sohwo'na'nimo hungkuno ito'no mihwojontan'ngkino soswo pi'n'ngo neyakolo'mojofoho. Oso'no ngko nje hungkuno kilimne so'no simeho wop'ngo nimo'n'ngkohoho.

11 Sikuno aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mmo'nyo sohonta ngko Anitumo jomo ulimo lonji Jerusalem i'mofapmmalefoho. Kiko hofikimo olo hiso'no ulohoho'no nehopeho wakilife.

12 A'amu Juta Anituye ango engo somo nom'ne a'amu shwanji hungkuno ikujoho hopa fongki'nontan'ngkuhwoni monahonyo'njo imalofofoho. Hofiko ango uhu'mokiyo sopo angkuhwafo engo sopo hwe moya'mi ikujoho so'no ulikofontan'ngko manohonyo'njo imalofofoho. Awonoho. Ngko miyo hwo'nyoho.

13 Oso hungkuno yo'mayo imale so'no kilohofoso hungkuno hwapingoso ne anefoho. Oso'no hofiko kikimo olo hungkuno loso nehopi pipi kitihwafitnehoho. O'o, yo'mayo ngkine'no kilohofoso muhwon'mmalofihwafoho.

14 I oso'no hungkuno anga'no kilohofoso nehopeho. Ole. A'amu Juta fehohnjo hotiku lohofontifi Hon'ngkano songomo in'ngkwalokwofo. Oso Hon'ngkano somo ngko tifi in'ngkawenji neyakwosafe Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokweno. Mousesiye hon'ngkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki l'motofo sohwafe hungkuno somo in'ngkwalokweno.

15 Anitu a'amu wop'ngo'nji wonyo'nji poyo pe'nyo somo ulikafone so'no simeho hi'ntnnono uyonji oso hiso'no a'amu lo'nji hontohumalohwono.

16 Ngko nje honingkano wopingomne'no syoho engo iwo'ningkohe hwo'nyoho. Oso'no Anitu'nji a'amu sohwani ngkimo wonyo hwosoho mantifitnehofo. O'o, hwe wopingo hwosoho ntifitnehofo. Ngko ole hnnimnefoho. Honingkano wopingo'njo hwo'nyoho hnnimnefoho.

17 Hohonta ngko Jerusalem uliko'manji soswo fihwo niyokolofahoningki ngko hwaho kengo kengopo emoyonji Jerusalemno asomo pmmale hwo'nyoho. A'amu hamniyoho umofonyo iyo somne'no hamniyoho motaponji Anitune'no yahu umalefoho.

18 Ose yonji ngko Anituye ango engo somo nohumanji oso hiso kiho'maso imokiyo so'no yontaningko nohonimalofofoho. Ngko a'amu osofosofahu'nohino'nji nohumentani yo'mayo ito'nohino imalohwonefoho. A'amu pi'ningo nakwo'nji mohumulofu.

19 I oso'no a'amu Juta fehohnjo hwaho Esiyanta'ango sohwa nohumantifi ngkimo aho niko'malofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ngkine'no hungkuno hi'njo hwa'manji jije simanopo lohofikuji ngkine'no hungkuno ntifitne'no mape'njo peho'neto.

20 Mape'njo so'no ngko *kaunisoli'njopo* nohumentaningko sohonta *kaunisol* sohwa peho wonyo imale'no mtito'malofu. Olo hwe lohwa wantife.

21 Olo hungkuno lo'nohinotikeno. Ngko hofiko'nji nohumanji ngko joho ole ulimale, A'amu poyo pe'nyo somo Anitu apa'no songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono uyalokweno. Oso hiso'no hofiko ngkine'no hungkuno kontalokwofo. Poul ose ulimentisofuho.

22 Feliks kako a'amu Jisasimo iningkamotofu sofe honingkano so'no huno umentiso hweho. Oso'no kako a'amu Juta somo ulimento, Nta'noho. Sekwo fohontohumamno. Hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas sohwo nopihwoso'no sekwoe hungkuno ito'no womesehwatimonnoho.

23 Ose ulonto a'amu impe'njo sohwo mokosyohumayo sohomo ulimento, Kiko Poulmno fohontohumaho. Kako pawesoso wopingofuho. Kakoe a'amu jomo u'mafikuji yo'mayo uyifijosu wopingofuho. Ose ulimentisofuho.

Feliks kako Poulimo impe intofonto soswo hufahu uyimentisofuho.

24 Sikuno nom'ne fihwa memjaofahoningki Feliks kakoe ape Ntilusila'nji pmentisiyefuho. Oso a'mu hisi Juta apefoho. Feliks Poulmne'no kakoe hungkuno upa'nyo so'ne luhwajimentisofuho. Poul a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso'no lutihwamentisofuho.

²⁵ Kako honingkano wopingo tipemayo so'no yo'mayo wonyo ho'nafo so'no hwangu Anitu a'amufe hungkuno ikwolofo so'no luthwamentisofoho. Ose ulahonngki Felikis iyoho uningkahonngki ulimento, Nta'noho. Olohonta kiko mpano. Sikuno nom'nemo ngko iyoho humame sohonta nekwo apa'no wolaho.

²⁶ Ose ulonto ole syafihu'mento, Poulmo usihuto'meso'no hamniyoho wontapmmontolikeno. Ose syafisyonto sikuno piningo somo Poulmne'no lhwajiwononto Poul'nji hungkuno hnnimentisiyefoho.

²⁷ Soswo hufa'u uyokolofahonngki hwe nom'ne Pousiyos Fesitos oso hwo Felikisiye hwaho mokosyohumayo syohoso ma'mentisofoho. Felikis huhwo sohwo a'amu Juta afofo umokumonto yonto Poulmo impo'angomo humentanngki musihutofe'njo yonto uliko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nyo sohwo wonipa'nono ulimentisofoho.

¹ Fesitos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto hwaho mokosyohumayo syohoso nomanto sikuno hufa'u sihune memjaofahonngki kako Jelusalemno simentisofoho.

² A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji Fesitos'njopo u'mantifi hofikoe hwasyo hungkuno Poulmne'no ulimentohofofoho. Hofiko jomo yokumpohn'nyo ulimentohofi,

³ Kiko nonefo'mahoji Poulmo Jelusalemno uhwajo. Ose ulontifi Poulmo honngkanopo fonjosyane'entifi nto mtito'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahonngkofi Fesitos ulimento, Poul ango Sisaliya sopo impo'angomo humaho. Oso hopo sopone'no we'enepi wamne'no yohono.

⁵ Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo sohwa ngko'nji nowehwasi osopo wolantanoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Fesitos Jelusalem nohumanto nom'ne sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihunetikeno sikuno aho hufa'u hopi'nonohinotikeno memjaofahonngki hofiko Sisaliya'no umentohofofoho. I'mofapontifi mo'nngkanta Fesitos kako ango hungkuno ito'no melihwajiyo'ne somo nohumanto kako Poul waponononto lhwatimentisofoho.

⁷ Lihwojahonngki Poul noswahonngki a'amu Jelusalem mta'ni pmentohofoho sohwa Poul'njopo nolohofontifi hungkuno tango'njo Poulmne'no limentohofofoho.

Hofiko Poulimo wonyo imentohino hwosoho ko ulimentohofoso Fesitos kako hofikoe hungkuno somo ne motipe'mammentisofoho.

⁸ Poul hofikimo aku ulimento, Ngko honingkano wonyo mmofe'njo hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe honingkano hungkunoso mtihupeso awonoho. Ngko Anituye ango engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe yofe engo'njo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.

⁹ Ose ulahoningki Fesitos kako a'amu Juta sohwamo afofo umokumonto yonto Poulimo ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo ango Jerusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wopingtaho.

¹⁰ Ose ulohoningkahoningki Poul ulimento, Olo ango humale loso a'amu Loum sohwafe hungkuno ito'no meliwojiyo angofoho. Oso'no olo ango olo huhwo lohwo nje hungkuno ito'no mefoholofihwajiyo'ne angofoho. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Juta somne'no wonyo mimmontohefoho.

¹¹ Ngko wonyo honingkano imofonti'mtentesi oso wonyo hiso'no kiko poyo pe'nyo ntifijoso hungkuno ane'njo nope'ni'mnesohilo. I oso'no oso hungkuno ntohofoso hwasyo'manji kiko hofikoe ahomo noho'nanisyohotoho. Hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo kako nje hungkuno upa'nono. Oso hiso'no ngko Loummne'no wawomne'no yohono.

¹² Ose ulahoningki Fesitos kakoe a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hnnontifi Poulimo ulimento, Kiko Sisamne'no jije hungkunomo upa'nono ntohino so'no e'wano. Sisafepono fiwano. Ose ulimentisofoho.

Fesitos kako Poulimne'no Akilipa sohomo ulimentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Akilipa sohwo kako kakoe ape Mpenaisi oso'nji siko ango Sisaliya i'mofawenji Fesitosimo isamo uloho'mentisiyefoho.

¹⁴ Siko ango Sisaliya humentaningki sikuno pi'ningo memjaofahoningki Fesitos Poulimne'no hungkuno ole lutihwamento, Poul impo'angomo humentaningki Feliks musihutofe'njo uliko'ma'mentisofoho.

¹⁵ Ngko Jerusalem nosonji osopo nohumentaningko hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji ni'mantifi Poulimne'no ntontifi ntimentohofi, Kiko Poulimo ole uso, Jije wonyo imentohino so'no poyo pe'nyo. Ose uso.

¹⁶ Ose ntahoningkofi ulimento, Nakwo a'amu Loum si'nwi oso yahino hiso ane'nwoho. Hwe fihwo a'amu

nom'ne kakine'no hungkuno hi'njo sohwo kakoe sɪmanopo malohofe'njo yɪhwosi oso hungkunoso majo'manji oso hwe sohomo tohino siki muyanehwono. O'o, a'amu sohwo nom'nehumne'no hungkuno hi'njo osohwo kakoe hungkuno ulahonɪngkuhwoso'no hwe huhwo sohwo hungkuno aku ulososo oso honɪngkano wopɪngofoho. Ose ulɪmentohefoho.

¹⁷ Hofɪko ngko'nji pmmɛntɪhwone sohonta ngko mohonto-humammentohefoho. O'o, mo'nɪngkanta ngko hungkunojo ango somo nohumanji Poulɪmne'no lɪhwatɪmentohefoho.

¹⁸ Ngko ole syafɪhu'mentoho, Hofɪko Poulɪmne'no honɪngkano wonyo so'no ulantɪfe'no yohoho. Ose syofɪsyahonɪngko hofɪko nolɪkofohumantɪfi wonyo ne so'no mujo'njo imentohofofoho.

¹⁹ O'o, hofɪko yoka ole wo'nnyo hwafoho. Poul hofɪkoe Anɪtumne'no honɪngkano songo inɪngkayo'ne tɪpema'mentiso so'nji hwe fihwo kakoe yofe Jisas osohwo poyo pe'nɪmentiso so'nji oso'no yoka ulɪmentohofofoho. Poul ulɪmento, Jisas songo humaho.

²⁰ Oso'no ole syafɪhu'mentoho, Hungkuno hwapɪngo neso pipi syafɪhu'mnehono. Ose syafɪsyonji Poulɪmo ulohonɪmentoho, Nakwo ango Jelusalem sopo nosɪhwasi osopo jɪje hungkuno ito'no melokuhwajɪmeso wopɪngotaho.

²¹ Ose ulahonɪngko Poul ntɪmento. O'o, ngko impo'angomo nohumahm'mo tɪfi hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo nje hungkuno ito'no melonɪhwajonoho. Ose ntahonɪngki ngko nje a'amu impo'angomjo mokosyohumayo sohwamo ulɪmentoho, Poul impo'angomo wohontohumano. Hwangku Sisamo uhwonyo'ne uhwatɪmonnoho.

²² Oso hungkunoso Akɪlipamo ulahonɪngki Akɪlipa ulɪmento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upa'nɪmne'no yohono. Ose ulahonɪngki ulɪmento, Mo'nɪngkanta kɪko upa'nyo.

²³ Mo'nɪngkanta Akɪlipa'nji kakoe ape Mpenaisi'nji siko hwapɪfe wokoso'njo wonyoangkafoso yahonɪngki hwe itokuso'njo a'amu yofe engo'njo sohwani oso ango Sisaliya hwe engo sohwani nopontɪfi Akɪlipa hiya'umo ipemotapontɪfi ango uhu'mokiyo sopo humentohofofoho. Nuhu'mokahonɪngkofi Fesɪtos Poulɪmo utɪmotapɪfe lɪhwatɪmentisofoho.

²⁴ Nutɪmotopahonɪngkofi Fesɪtos ulɪmento, Hwe yofe engo'njo Akɪlipa sohwani sekwo a'amu hopi'nono nakwo'njopo humalofo soku olo hwe lohomo uhwonɪmno. A'amu Juta Jelusalem mta'ango so'nji oloponta'ango so'nji olo hwe lohumne'no nje sɪmanopo lohofontɪfi nto

nt+mentohofofoho. Hofiko joho mohm'no nt+mentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho.

²⁵ I oso'no kakoe hon+ngkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no mot+pema'mmentohefoho. I kako nt+mento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno ul+mentohefoho.

²⁶ Ngko Pouliye hon+ngkano wonyo mot+pemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mt+'mokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Akilipa kiko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe simanopo ut+motapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'nifijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mt+'mokumne so'no nt+mno.

²⁷ Ngko a'amu impo'ango mta'n+ingo sohwo Sisafepono uhwat+meso kakoe hon+ngkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mamt+'mokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose ul+mentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Akilipa sohumo ul+mentisofoho.

¹ Akilipa Poul+mo ul+mento, Kiko j+je hungkuno fiso. Ose ulahon+ngki Poul kakoe aho ho'nomanto kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

² Ole ul+mento, Hwe engo Akilipa, nje hungkuno wakil+mne so'no nje simaho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho. Oso hungkuno a'amu Jutaso nt+mentohofoso asomo wakil+monne'no yohono.

³ Kiko nakwo a'amu Juta so'nyuye yahino so'nji yo'mayo nakwo huno kengo kengo so'nji huno kiyohoho. Oso'no nje hungkuno sawemoso kiko hopi'nonohinomo ito'no upa'nyo.

⁴ Ngko we'e sohwo'nnonjo sopo * olohontajo so'nji yo'mayo yahino y+wo'n+ngkohe so'no a'amu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango sopono Jelusalem osoponohini humawo'n+ngkohefoho. Oso'no hofiko huno uyohoho.

⁵ Hohonta ngko nohumanji ngko a'amu Falisi sohwife hon+ngkanomo ito'no in+ngkawo'n+mote hwo'nyoho. Oso hon+ngkano hiso tango we'e'njo'maho. Tango m+kun+mposofoho. Oso hiso'no hofiko huno uyohoho. Hofiko wokilano lifijo'manji olo hilo so'no wakil+fe.

⁶ Yo'mayo An+tu neyakwosamo ul+mentiso so'no nejpone so'no hontohumaleno. Olo hilo so'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nosyahon+ngkofi olopo lohokweno.

* **26:4:** Hohohonta Poul kako we'e humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamentisofoho. (Sohe engo 22, hon+ngkano we'e 3, somo uhwonyo.)

⁷ Nakwo a'amu Juta temtitofu sife mta'ni hufa'u so'nwi Anitune'no imingo'nji sikuno'nji isamayoka uliwo'n'ngkuhwonefoho. Hwap'ngoso yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no ne imo'nyo so'no hontohumaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nahumalofofoho.

⁸ Sekwo a'amu Juta soku, Anitu a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono muyoso peho'neto.

⁹ Hohonta ngko huno ole syafi'hu'mentoho, Oso hwe Jisas Nasaletnta'ango sohune'no hwotoho wahmmonji imentohono.

¹⁰ Ose syafisyonji ango Jelusalem sopo nohumanji ose imentohefoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa syoho ntapontifi nihwojahon'ngkofi ngko a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo nokenji impo'angomo intofahumentohefoho. Oso a'amu hisomne'no a'amu nom'neso wope'nantifeho lahon'ngkofi ngko eno ulimentohefoho.

¹¹ Sikuno huhwo huhwi hofikoe tajo ango somo nohumentan'ngkofi ngko tohino umotefoho. Ole ulimentoho, Sekwo Jisasi'mo simeho uyoso foho'naopmno. Ose ulonji hofikine'no simano hintotohino n'nn'ngkahon'ngki ango hwaho kengo'pono a'amu Jisasi'mo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo tohino uyimo lonji umentohefoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'nimentiso so'no ulimentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

¹² A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa iyoswo ntapontifi a'amu Jisasi'mo simeho uy'wo'n'ngkohoho somo tohino uyo'ne ango Ntomasi'kos osopono nihwatimentohofofoho.

¹³ U, hwe engo sohwo'si, ngko hon'ngkanomo nowentan'ngko hinjopo pomponaho engo ahwomo mta'ango lan'humentisofoho. Pomponaho hiloso mofehi'nyomo yakolo'nnyofoho. A'amu ngko'nji umentihwone sohwanji olo pomponaho hiloso uhwonimentihwonefoho.

¹⁴ Ose uhwonontani hwahopo piwahu'mentihwonefoho. Ngko Hipilu mampaha upa'nimentoho, Soul, Soul, wonyo peho'no ntohofantokuno. Kiko sihu mampo'nnyo somo entofomahoji'manji kiko sihu wosakolo'nimonnoho.

¹⁵ Ose ho'n'ngkahon'ngki ulohonimentoho, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahon'ngko ntimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo n'nmokantokuno.

16 Noli:kafohoji filohoho. Nje syoho ntohofiyo'ne kuhwosopo'mne so'no ku'mahono. Olo sikuno lomo yo'mayo uhwonngkino so'no a'amu nom'ne somo ulohoho. Oso'nji yo'mayo hwangu kitihwamne so'nji a'amumo ulohoho.

17 Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo wokuhwatimo. Hofiko kikine'no wokufonjano lifijoso wokufoma'monnoho.

18 Ngko nokuhwaji'mo kiko hofikoe hunomo fiwolo'mokahoho. Hofiko Seten'ye sikwo'mjohoso'mo humalofo somo nje pomponahopo fipemotapohoho. Hofiko Seten'ye yokumpohn'nyo usikwajikuji ngkiyepono wapi'fe. Ngkimo simaho ntapifijoso hofikoe wonyo wae weeo'mo. Oso a'amu hiso'nji nom'ne a'amu'nji ngkimo simaho ntapefojo so'no hofiko Anitu mta'ni yo'mayo wopingo mapitnnefoho. Ose ntimentisofoho. Anitu kako'ne moi'wo nto uhwosopo'mentisofoho.

Poul kako Akilipa sohumo kakoe syoho'ne ulimentisofoho.

19 U, hwe engo Akilipa sohwo, Olo hiloso ahwomo mta'ango ho'nimentiso so'no hwotoho mafe'njo imentohefoho. O'o, haloho'nohino imentohefoho.

20 Oso hungkuno hiso'no a'amu ango Ntomasi'kos humamotofo somo ulimentohefoho. Osoponta'ango a'amu Jelusalem so'nji a'amu hwaho Jutiya hopi'nono humamotofo so'nji a'amu temtitofo kengo so'njimo Anituye hungkuno luti'hwamentohefoho. Ole ulimentofo, Sekwo honngkano wonyomo hohujo ikenjaofikuji Anitumne'no simaho fiwolo'mokumno. Honngkano wonyongkafo'nohino utihwa'nyopo fiyimno. A'amu nom'neso seho'nifijoso Anituye a'amu ne kuyoho woselantifeho. Ose ulimentohefoho.

21 Oso hwapingo wo'nnyo so'no a'amu Jutaso Anituye ango engo somo aho nikentifi wofonjonisyantifi imentohefoho.

22 I Anitu nifo'mawo'nngkahonngki olopo nolohofonji a'amu yofe engo ane so'nji sekwo yofe engo'njo sikunonjimo Anituye hungkuno selalokweno. Olo hungkuno hiloso songo'maho. O'o Mousesi'nji a'amu nom'ne Anitu hungkuno uyahonngki luti'hwamotofo sohwanji hofiko nto limotofofoho.

23 Ole limotofo, Hwe ahwomo mta'ni nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohwo tohino engo nomahwosi poyo pe'nngkuhwosi apa'no songo likafone simo'mjo hweho. Oso hwe huhwo sohwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'njine'no Anituye honngkano hwosampene hweho. Ose nto limotofofoho.

Poul kako Akilipa sohumo Anituye honingkano tipemayo'ne'ento lutihwamentisofoho.

²⁴ Poul ose ulontaningi Fesitos joho mohm'no ulimento, Poul kiko hwayo hohnjo hwosoho. Kiko huno pi'ningo engo tipemanji jije huno hwayo hohnjo imo'n+mahnno hwosoho.

²⁵ Ose ulahoningi Poul ulimento, Hwe engo Fesitos sohosi, ngko hwayo hohnjo hwon'maho. Nje hungkuno nehopeho. Ngko huno'njo hwo'ni lohono.

²⁶ Hwe yofe engo'nji Akilipa sohwo kako olo hilo so'no huno uyohoho. Oso'no iyoho manninkahoningi ulalokweno. Olo yo'mayo kilohe so'no Akilipa kakoe timo'nji haloho'njimo muyakolofefoho. Olo hiloso hiyaso'mo imo'n+mentiso'maho. O'o, utihwa'nyopo imo'n+mentisofoho.

²⁷ Hwe engo Akilipa sohosi, kiko a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofo sohwafe hungkunomo simeho hi'ntnnono luy'wo'n+ngkino. Ngko huno nyohoho. Kiko uy'wo'n+ngkino.

²⁸ Akilipa Pouliye hungkunomo hotiku lohofonto ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Jije hungkuno'nohino somo upa'nonji ngko Anituye a'amu ne imo'nyo so'no huno lakiyohoho.

²⁹ Ose ulahoningi Poul ulimento, Ngko Anitumo olo'no jomo ulalokweno. Kiko'nji a'amu nom'ne oloponjo nje hungkunomo upa'n+ngkohoho so'nji Anituye a'amu ne ngko pa'nyo umo'n+ife nn+ngkohoho. I oso'no ngko impo'angomo humale hopaso oso ngkilaho nn+ngkohoho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne hmmo'n+mno.

³⁰ Ose ulahoningi hwe yofe engo'njo Akilipa sohwo'nji Fesitos hwe hwaho mokosyohumayo sohwo'nji Akilipafe ape Mpenaisi'nji a'amu nom'ne humalofo sohwanji likofohumamentohofofoho.

³¹ Hofiko noswaponti'ni hnn+mentohofi, Yo'mayo poyo pe'nyo so'no impo'angomo intofasiyo so'no olo hwe lohwo kako imentiso'maho.

³² Hwe engo Akilipa Fesitosimo ulimento, Poul kako Sisamne'no nje hungkuno upa'nono majo'njo yontentesi kiko nusikwajohotnnesohilo. Ose hnn+mentohofofoho.

27

Poul kako yofayokinomo angu Loum ne'no womentisofoho.

¹ Hofiko hwaho Itali'no yofayokinomo wekane'enti'ni hungkuno mtito'mentohoho so'no hofiko Poul'nji a'amu nom'ne impo'ango mta'ango sohwanji hwe nom'ne yofe

Juliyos oso hwoe ahomo ho'nahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe a'amu itokuso'njo *wan hantilet* (100) sohwo umokosyohumayo hweho.

² Nakwo yofayokino Atilamitiyom mta'ango somo kotasimentihwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahoningki nakwo'nji umentihwonefoho. Hwe fihwo yofe Alisitakos nakwo'nji umentihwonefoho. Kako hwaho Masetouniya ango Tesolounikanta'ango hweho.

³ Mo'ninkanta nakwo ango Saitoun ifohohosahumentihwonefoho. Juliyos kako Poulimne'no hitoho ulofahoningki Poulimo ulimento, Kiko jije a'amu olo ango lopo humamotofo so'nji fosyohumaho. Ose ulahoningki Pouliye a'amuso wopayo yo'mayoso Poulimo uyimentohofofoho.

⁴ Oso ango somta'ni nowekentaningkuhwoni ifofo engo ilojaofahoningki oso ifofo ilojao'mentiso sohosile ifofo engo'njo sohohta'ni i'waho yontani ifofo we'e'njo sohohta'ni hwaho we'e Saipilos sopo womentihwonefoho.

⁵ Nowentani nakwo Sisaliya'nji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya ango Maila sopo i'mofapmmentihwonefoho.

⁶ Osopo a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo yofayokino nom'ne Aleksantiliyanta'angoso Loum ne'no umne'ento tipema'mentisofoho. Notipemanto nakumo netimanto nehwojamentisofoho.

⁷ Oso yofayokino homo somo nakwo nokotosontani nowentani sikuno pi'ningo hofohofahn'no umentihwonefoho. Hofiko syoho tohohmtno'njo engo yontifi nakwo ango Nitos mofone sopo i'mofapmmentihwonefoho. Oso hopo sopo ifofo nomtihupmmofahoningki nakwo mayofoho. Oso'no nakwo oso hwaho we'e Kilit osohosili nowentani ango Salimoune uyakolo'mentihwonefoho.

⁸ Oso hopo sopo hofiko syoho tohohmtno'njo engo yontifi nakwo hwaho Kilit momingo sopo womentihwonefoho. Nowentani nakwo mijo wopingo'njo sopo i'mofwentani oso hopo sopo ole limotofofoho. Mijo Wopingoponoho. Ango Laseya mofoneponoho.

⁹ Osopo nohumentaningkuhwoni sikuno pi'ningo memjaofahoningki sikuno nom'ne * a'amu Juta wopayo humaho humayo somo moi'wo imo'nimentisofoho. Osohonta mijo

* **27:9:** Oso sikunoso Anitu A'amu Wonyo Wae Yaofone Imo'nimentisofoho. Oso soswo somo ifofo engo Miyo Engo Sa'njo Metiteleniyan sohohta'ni lika'mentisofoho. Yofayokino hano miyo'njo imojofoho.

ayo nihu'no wonyo imo'nimentisofoho. Oso'no Poul kako a'amu yofayokino syoho'njo sohwo ulimento,

¹⁰ Sekwo upa'nimno. Nakwo olohonta hano'manji, syoho tohohmtno'njo engo yihwasi yo'mayo hopi'nono wonyo umo'nimontonoho. Ho'yango'nji yofayokino'nnohino'maho. O'o, a'amu'nnonji wonyo umo'nimontonoho. Olo hilo so'no ngko huno niyohoho.

¹¹ Ose ko lahonngki hwe a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo kako Pouliye hungkunomo haloho miyofoho. O'o, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwo'nji hwe yofayokino kakwo'yohwo sohwo'nji sikoe hungkunomo tifi inngkamentisofoho.

¹² Oso mijo wopingo hopo sopo ifoyo'nji ifofo engo'nji iyo sohonta yofayokino ito'no mofosyohumayo'njo yiwonngkisofoho. Oso hiso'no a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole mtito'mentohofi, nakwo olopo uliko'mano. Nakwo ango Finiks nowehwasi ifoyo'nji ifofo engo'nji iyo sohonta yamofa wofosyohumano. Ose mtito'mentohofofoho. Ango Finiks oso mijo wopingo hwaho Kilit'njoponoho. Ifofommne'no hiyaso'mnoho.

Ifofo engo yonto mijo engo yonto yofayokinomo ho'noma'mentisofoho.

¹³ We'enepo ifofo posipo'nnyo imo'nngkahonngki hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Jefa wopingofoho. Hano wohwano. Ose lontifi hofiko sojo tango'njo mijo mta'ni ifiwosipemantifi nakwo hwaho Kilit momngomnohini umentihwonefoho.

¹⁴ We'enepo nowentanngkuhwoni ifofo mikunimposo hwaho Kilitnta'ango pmentisofoho.

¹⁵ Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahonngki kilonjipe monto hopo mmo'nyo'njo yahonngki ifofo yofayokinomo motali'mo'mentisofoho.

¹⁶ Nomotali'mofontanngki hwaho we'e kakoe yofe Kauta hohujo hohnta'ni umentihwonefoho. Hohujo hohnta'ni yofayokino nowentanngki nakwo oso yofayokino nom'ne we'e husimpemotawowo'nngkohofoso syoho tohohmtno'njo engo yontifi mokohusimpemantifi yofayokino engomo ho'nahumentohofofoho.

¹⁷ Osohonta hofiko yofayokino engo sohumo mnangomo'mnohini impe swofapomentohofofoho. Yokumpohn'nyo intofomokosyohumayo'nefoho. Hofiko hwaho engo Apilika sojo'njo sophone'no iyoho unngkahonngki yofayokinomjo hwapife ifofo'ne'entifi pmpilipehumentohofoso asomo pehonngki yofayokino mijopo mtapmentisofoho.

18 Ifofo'nji mijo yokino'nji nakumo ne'no ilojonemo-fahon'ngki mo'n'ngkanta nakwo ho'yango yofayokino mta'angoso mijomo ho'nomo'mosapmmmentihwonefoho.

19 Mo'n'ngkanta nom'ne sikuno sohumo hofiko yo'mayo yofayokinomjoso aho'nji mijomo mehu'meeo'mentohofofoho.

20 Sikuno pi'n'ngo engo somo mofehi'nyo'nji hntokwaliyo'nji muhwonyo'njo yontan'ngkuhwoni ifofo ne'no naloho'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo ole syafi'hu'mentihwoni, Nakwo angonepo m'mofayo'njo uyantanoho. O'o, nakwo mijomo poyo umo'nantanoho. Ose syafi'hu'mentihwonefoho.

21 Sikuno pi'n'ngo engo a'amu sohwa wopayo manyo'njo yahon'ngkofi Poul hofiko'nji ajwo'mta'ni nolikafonto ulimonto, Upa'nimno. Sekwo nje hungkunomo haloho yontifijontentesi nakwo Kilitnnta'ango muliko'maso'njo nesohilo. Nakwo olo syoho tohohmtno'njo engo miyo'njo esohilo. Ho'yango yo'mayo moi'wo mmo'nyo'njo nesohilo.

22 I oso'no ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. A'amu sohwna'ni mape'nyofoho. I, yofayokino'nohino moi'wo imo'nyofoho.

23 Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Kakine'no ngko hwomtame ulohofwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Olo sikwo'miyo lomo hwe ahwomo mta'ango sohwo ngko'njopo nolohofonto,

24 ntimaho, Poul kiko iyoho kinyo'eno. Hwangku kiko Loumjo hwe engo Sisafe simanopo lohotne hwosoho. Anitu kako kicine'no hitoho ulofwo'n'ngkiso so'no a'amu hopi'nono kiko'nji humalofo sohwa songo wohumantifeho. Ose ntimasofoho.

25 Oso'no sekwo iyoho senyo'eno. Olo hungkuno hiloso Anitu ntimasoso ne imo'nyo so'no ngko simeho uyohono.

26 I simo'mo ifofo nakwoe yofayokinomo motole'mofihwosi sojopo wonyo umo'n'montonoho. Ose ulimentisofoho.

27 Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no memjofahon'ngki nakwo Mijo Ayo Engo Sa'njo Metite-lenian sopo mtawomentihwonefoho. Oso sikwo'miyo somo kuntoliyopo a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole syafi'hu'mentohofi, Hwaho we'e mofoneponoho.

28 Ose syafisyontifi hofiko mijomo impe yamofa yamofa humomjimihwofofoho. Humomjimihwofoso uhwonimentohofoso mitipongo kengomo'mo, *fouti* (40) *mita*, uhwonontifi we'enehwo nowentifi apa'no humomjimihwofofoho. Osopo nuhwonontifi mitipongo we'e hopaponoho, *teti* (30) *mita*.

29 Ose uhwonimentohofoso hofiko iyoho uningkahonngki syafihu'mentohofi, Nakwo sojo'njopo i'mofiwanehontifi sojo osofosofahu'nohini tango'njo engoso yofayokino hano miyo'njo'ne mijomo intofuyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hofiko mofehi'nyo komo'no wosimofapono lontifi aho ku'mokumentohofofoho.

30 A'amu fehohnjo yofayokino syoho'njo sohwa hofiko ole syafihu'mentohofi, Nakwo yofayokino we'e so'njo a'amu sohwa uhwojano lontifi hofiko yofayokino we'e somo impe hiyamno syofiyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hwasyo hungkuno ulimentohofi, Nakwo sojo tango'njo yofayokino simano hohnta'ni intofuyoho'mokano.

31 Ose ulahonngkofi Poul a'amu itokuso'njo sohwanji hwe mokosyohumayo sohwo'njimo ulimento, Oso a'amu sohwa yofayokinomo mohumayo'njo ifijo'manji nakwo hopi'nono poyo wope'nantanoho.

32 Ose ulahonngki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko yofayokino we'e somo impe hotito lohofontifi mijomo uyoho'mokumentohofofoho.

33 Mofehi'nyo we'enepi wosapmmonto yahonngki Poul a'amu hopi'nonohino sohwa wosopayo nyo'ne yokumpohn'nyo ulimentisofoho. Ole ulimento, Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no nakwo wopayo manyo'njo humentanngkuhwoni memjona'maso hwona'nyoho.

34 Oso'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo wopayo'manji fohu'memapmno. Oso yokumpohn'nyo wosemokosyohumano. Upa'nimno. Nakwo hopi'nono ito'no wofosyohumantanoho.

35 Ose ulonto kako wopayo nomanto, hofikoe simanopo Anitumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso kutikujo lohofonto kako simo'mo nimentisofoho.

36 Oseso hwe hopi'nono nuhwonontifi simeho wopango umonngkahonngki hofiko wopayo hu'mema'mentohofofoho.

37 Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwa'ni *tu hantilet sefenti-sikis* (276) hwona'nyoho.

38 Hofiko wopayo moi'wo nonontifi yofayokino nohayo imo'nyo so'no ho'yango nom'ne singkume pa'nyoso mijomo meho'nao'mentohofofoho.

Yofayokino wonyo imo'nimentisofoho.

39 Mofehi'nyo simofopahonngki hwahopo uhwonontifi limentohofi, Olo hwaho hopo sopo nakwo huno monayoponoho. Ose lontifi uhwonimentohofoso mijo wopangopo

sojo ane wosoho'nohino sopo uhwonontifi osopo ufoho-hososyano limentohofofoho.

⁴⁰ Hofiko sojo yofayokino hano miyo'njo'ne intofahinyoso sihu hotitofontifi nihu'nahone mijomo uyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hofiko impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso italo'mentohofofoho. Hwapife ifofo'ne fisojwaofontifi yofayokino hwahopone'no umentohofofoho.

⁴¹ Yofayokino nowento wosoho'nji sojo'njopo hntoleho hnta'ni fokotofomanto ifofo engo'nji mijo engo'nji hohujo hohnta'ni fonjahonngki yofayokino ajwopo mtihupo'mentisofoho.

⁴² A'amu itokuso'njo sohwa huno syafihu'mentohofi, A'amu impo'angomjo sohwa mijopo pifijoso hiyaso le'mopitnoho, nakwo wofonjano.

⁴³ Ose syofisyahonngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo Poulimo ufo'ma'mo lonto ulimento, A'amu sohwaso nofonjikutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo sohwaso sekwo simo'mo nolikofaofikuji femoyamno.

⁴⁴ A'amu nom'ne sohwaso sekwo tifi iyofeejo yofayokino mta'ango nomafikuji nomtawekuji fihohosahumno. Ose ulahonngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani hwahonepo ito'no i'mofamentihwonefoho.

28

Ango Malita sopo Poul humamentisofoho.

¹ Nakwo hwaho hopo sopo ito'no i'mofwentani hwaho hiso yofe Malitayoho upa'nimentihwonefoho.

² A'amu oso hwaho sopo humamotofoso nakumo wopingo nefa'ma'mentohofofoho. Ifoyo syahonngki kwongkwongo nesahonngki hofikoe a'apaho toho umokinife lontifi toho nakumne'no enantohmmentohofofoho.

³ Poul kako toho nomanto mefontanngki homa toho uhu'nngkahonngki toho mta'ni noswaponto Pouliye ahomo toho lo'mentisofoho.

⁴ A'amu hopo sopo humamotofoso homa Pouliye ahomo lojjwosyowahonngki uhwonontifi limentohofi, Olo hwe lohwo a'amumo fonjahumasohwolikeno. Kako mijomo poyo mape'nyoso'ne homa toho ulokwoho. A'amumo fonjasiyo so'no poyo pe'nyoso wopingofoho. Wape'nimtonoho.

⁵ Ose lahonngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe a'apaho wonyo mmo'nimmentisofoho.

⁶ A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumantifi syafihu'mentohofi kakoe aho engo kahwoso'no nopihwaso wape'nimtonoho. Oseso hofiko wonyopi hontohumantifi

Poul wopⁱngo humentanⁱngki uhwonontⁱfi liⁱmentohofi, Olo hwe lohwo kako Anⁱtu pa[']nyo hweho. Ose liⁱmentohofofoho.

⁷ Oso hwaho nakwo i[']mofapmmentⁱhwone sopo hwe hwaho hopi[']nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe hwahoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Papⁱliyasⁱyoho. Kako kakoe angomo nomenehumajonto osopo wopⁱngo nelohofahonⁱngki si^kkuno hufa[']u si^hhune humamentⁱhwonefoho.

⁸ Papⁱliyasⁱye kanⁱngkwohwo mnokino[']njohwo humamentisofoho. Kakoe a[']apaho tohohmt[']nno[']njo iyoho aswo[']njoho. Oseso Poul kako[']njopo nowento mnokinopo aho kisusyonto Anⁱtumo jomo ulonto wopⁱngo umokumentisofoho.

⁹ Ose yahonⁱngki a[']amu hwaho hopo sopo humamoto-foso nuhwonontⁱfi a[']amu hopi[']nono mnokino[']njoso nopa-honⁱngkofi Poul a[']amu hisomo wopⁱngo umokumentisofoho.

Poul Molitanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

¹⁰⁻¹¹ Oso hiso[']no hofi^kko wopⁱngo[']nohini naloho[']mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo nohumentanⁱngkuhwone hamno hufa[']u si^hhune neyakolo[']mentisofoho. Uli^kko[']ma[']mentⁱhwone sohonta nakwo yo[']mayo umofonyo iyoso a[']amu hiso hofi^kko yofayokinomo hu[']meehumentohofofoho. Oso yofayokino hiso ifofo engo so[']no oso hwaho hopo sopo hontohumamentohofofoho. Oso yofayokino somo nokotosontani umentⁱhwonefoho. Yofayokinoso ango Alekⁱsantⁱliyanta[']angofoho. Hntole hohnta[']ni anⁱtu pa[']nyo huyo[']mango hufa[']u[']njoponoho. Susi[']ye hwomu hwa[']uye huyo[']mangofoho.

¹² Nowekentani ango Silakiyus i[']mofopontani osopo si^kkuno hufa[']u si^hhune humamentⁱhwonefoho.

¹³ Osopo nta[']ni nulⁱko[']mentani nowentani ango Lejiyom i[']mofapmmentⁱhwonefoho. Mo[']nⁱngkanta ifofo hohujo hohnta[']ni sopahonⁱngki si^kkuno hufa[']u memjaofahonⁱngki nakwo ango Puteyouli i[']mofapmmentⁱhwonefoho.

¹⁴ I[']mofopontani osopo a[']amu Jisasⁱmo inⁱngkamotofo somo ti[']pemahonⁱngkuhwoni nalⁱmentohofi sekwo nakwo[']nji fosyohumamno. Ose nelahonⁱngkofi Sante anga[']no neyokolofahonⁱngki nakwo ango Loummne[']no honⁱngkanomo umentⁱhwonefoho.

¹⁵ A[']amu Jisasⁱmo inⁱngkamotofo Loum mta[']angoso nakwo sopontanⁱngkuhwoni nupa[']nontⁱfi hofi^kko pi[']kwato lohofontⁱfi ango Apiyos wopayo mpe yi[']wo[']nⁱngkohofe Ango Fosyowe Hufa[']u Si^hhune[']njo sopo swo[']nⁱmentⁱhwonefoho.

Poul a'amu somo nuhwononto Anitumo isamoyoka ulonto simeho wopingo umo'nimentisofoho.

¹⁶ Nakwo ango Loum i'mofopahonngkuhwoni a'amu Loum mokosyohumayo sohwa nalimentohofi, Poul kako'ne ango tipemahwosi wohumano. Hwe itokuso'njo fihwo uhwontohumayo'ne kako'nji wahumuyo. Ose nalimentohofofoho.

Ango Loum sopo Poul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁷ Sikuno hufa'u sihune memjaofahonngki Poul a'amu Jutafe hwe engo sohwanne'no joho ulahonngki hofiko nuhu'mokahonngkofi Poul ulimento, U, Nje tathwosofo. Ngko nakwoe a'amu Juta somo wonyo mmokiyo hwo'nyoho. Neyakwosafe honngkano hungkunomo hwotoho mafiyo hwo'nyoho. I a'amu Juta ango Jelusalem sopo ngkimo impe siki nfontofi a'amu Loum sohwife ahopo ho'nanihumentohofofoho.

¹⁸ A'amu Loumiso nje hungkunomo nupa'nontifi hnnimentohofi, oso honngkanoso poyo pe'nyo'ne'maho. Oso'no hofiko nonisikwojane'entifi,

¹⁹ a'amu Jutaso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no nom'ne honngkano ane so'no hwe engo Sisa nje hungkunomo wonpa'nono limentohefoho. Ngko nje a'amu Juta somo hungkuno nom'ne mujo hwo'nyoho.

²⁰ Oso hwapingo hiso'no sekune'no joho selohono. Ngko sekumo sehonimo hungkuno wosejapmne'no yohono. Nakwo a'amu Isilael so'nyuye neyakwosa hwe ahwomo mta'ango sohumne'no hontohumamotofofoho. Oso hwe huhwo sohwo nto pmmentiso so'no simeho uyalokweno. Oso hiso'no olo impe hiloso ngkimo kenisyohumaho.

²¹ Ose ulahonngki ulimentohofi, A'amu Jutiyanta'angoso jije hungkuno so'no nakune'no iyoswo mamti'mokumentohofofoho. A'amu Jutaso mapiyontifi kikimne'no hungkuno malonetihwammentohofofoho.

²² I oso'no a'amu Jisasimo inngkamotofo somne'no a'amu fihwa ango hopo hopo wonyoponoho liwo'nngkohofo so'no nakwo jije hungkuno jije mango mta'ni wokupo'nano.

²³ Ose lontifi oso hiso'no sikuno ho'nahumentohofofoho. Oso sikuno homo somo a'amu pi'nningo engo ango Poul humawo'nngkiso sopono pmmentohofofoho. Poul Anitu nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne lutihwamentisofoho. Hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitne'ento Mousesiye honngkano hungkuno'nji a'amu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwife hungkuno ntne mta'ango Jisasimne'no lutihwamentisofoho. Oso

hungkunoso imingo mta'angoso ne'no lontaningki mofehi'nyo n'ngku'n'imentisofoho.

²⁴ Oso hungkunoso a'amu fehohnjo sohwa nupa'nontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu fehohnjo simeho hi'ntnnono muyofoho.

²⁵ Oso'no hofiko hungkuno kengo kengo hnn'ngkahon'ngkofi Poul ul'imento Anituye Towahuno Wop'ingo hohontajo hwe Aisaiya sohumo hungkuno uyahon'ngki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ul'imento,

²⁶ Kiko oso a'amu nontifepono uhuji ole uso, Sekwo hungkuno upa'n'ngkuji hwap'ingo neso mupa'n'fitnnehofo.

Sekwo yo'mayo nuhwon'ngkuji neso muhwon'fitnnohofo. Ose uso.

²⁷ Anitu Aisaiyamo ul'imento,

Oso a'amu hiso hofiko huno anefoho. Hofikoe haloho pujomokosyohumun'mentohofofoho. Hofiko timo pijiyon'nyofoho.

Ose miyo'njo yont'fijontentesi ito'no nuhwon'ngkutnnesohilo.

Hofiko haloho mapujomokosyohumunyo'njo yont'fijontentesi nupa'n'ngkutnnesohilo.

Oseso hofikoe huno ito'no uy'hwonesohilo.

Hofiko ikenjaof'kuji ngkiyepono pont'fijontentesi ngko wop'ingo umokumnesohilo.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁸ Ose ulonto nom'ne hungkuno ul'imento, Sekwo upa'n'imno. Olo hungkunoso Anitu a'amufe wonyo wae yaof'hwosi kakoe a'amu ne umokiyo so'no olohonta a'amu temtitofokengo somne'no nto lihwaj'maho. Hofiko nupa'n'ngkuji tifi un'ngkafe.

²⁹ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso nohumpent'fi hungkuno ikujoho hopa hnn'mentohofofoho.

³⁰ Soswo hufa'u uyokolofontan'ngki Poul oso ango sopo humamentisofoho. Ango kakwo'yohwo sohumo hamniyoho uy'wo'n'imentisofoho. Nohumanto a'amu kakimo jomo u'mahon'ngkofi wop'ingo uloho'mojofoho.

³¹ Poul a'amu somo Anitu yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'njo hwe engo Jisas Kilais ntnne'no hungkuno lut'hwamojofoho. Kako hungkuno yokumpohn'nyo ulahon'ngki hwe nom'nehwo mop'jumo'mmentisofoho.

Hungkuno osohopeho. Ngko Luk'i'ni mt'i'mokohono.

Loum
Olo Iyoswo loso Poul A'amu
Loummne'no Mti'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t*wenti-faif**(25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwapingo neso peho'ne mti'momumentisoto. Hwapingo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento ango Loum soponjo tajo ango somo uhwonimentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisasimo ininggunyo Loumjoso kakimo ufu'mafikujo'no kako hwaho Sipaen sopone'no wasimo lonto imentiso sone'no mti'mokumentisofoho. Antiyoukinjo tajo ango somta'ni nifo'mahoningkofi kako Anituye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'entifi uhwajimentohofofoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwajimentohofomaho. O'o, ango'meemne huhumo uhwajimentohofofoho. Esiya'ne hungkuno motasone'entifi tajo ango Efesosinjo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofofoho. Osoponta'angoso hwaho Ngklikine'no hungkuno motasone'entifi Koulinjo tafo ango somjo a'amuso ufo'ma'mentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo ango Loumjo a'amuso nonifo'mafikujo'no ngko Anituye hungkuno liku'meefo syoho uyimo. Ose syafihu'mentisofoho. Poul ango Koulin humanto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Anituye yahino wopingoso simeho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapingoso Loum sohe engo 1 honingkanano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisasimo ininggunyo kakoe yofe Fipi osimo ango Loum motayo'ne uyahotimentisofoho.

Hungkuno hwapingo homo lomjoso nakwo huno wonayono. Anitu mta'ango yahino wopingoso womano lihwasimanji nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloho atofolihwasi tifi uningkohwano.

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofa syoho hwapingo imentisofoho.

¹ Nje a'amu angu Loummjo humalofo soku, ngko Pouli'ni Jisas Kɩlaisiye syoho ulohofiyo sohwo'ni sekune'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Anitu kako kakoe hungkuno a'amumo liku'mofo (*apousel*) syoho'ne nihwosopo'mentiso sohwo'ni ngko Anituye hungkuno wopɩngo liku'mofalokweno.

² Nihu'no hohonta Anitu kakoe a'amu sohwo'ni kako kakoe hungkuno wopɩngo uyahonɩngki hofi'ko a'amumo noluthwantifi hofi'ko iyoswomo ifalifaliyo mtɩ'mokumentohofofoho.

³ Hungkuno wopɩngo hiso Anituye hwomu Jisas Kɩlaisimne'no yoloho nalinyofoho. Anituye hwomu Jisas Kɩlais sohwo kako Ntefitiye temtitofu somta'ni kako a'amu imo'nɩmentisofoho.

⁴ Oso imo'nɩmentiso huhwo sohwo kako poyo imo'nɩngkahonɩngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji Jisas Kɩlaisimo apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas Kɩlais kako honɩngkano wonyo nihu'no ane hweho. Kako Anituye Hwomu Ne hweho.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɩlais kako yo'mayo wopɩngoso nakumo naloho'mentiso so'no Anitu kako a'amu honɩngkano wonyo'njo somne'no hitoho ulofahonɩngki kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso ntapmmentisofoho. Nontopahonɩngki nje simeho wopɩngo'nji syoho hiso yontanɩngko a'amu angu'neemjoso hofi'ko Anituye hungkunomo upo'nalokwofo. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyɩkuji tifi inɩngkafitne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. Oseso a'amu pi'nɩngo engo hofi'ko Kɩlaisiye yofe engo woho'nomantifeho.

⁶ I sekwo a'amu temtitofu kengu mta'angu angu Loum humalofo soku Jisas Kɩlais kako'nji makotiku'nyo'ne johu selahonɩngki osomo sekwo tifi inɩngkwalokwofo.

⁷ Oso'no sekwo a'amu Loum soku, Anitu sekumo simeho wopɩngo sejopalokunjoso kakoe mehomi ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisoso sekumne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Nanɩngkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɩlaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɩngo selohofohosisi simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako a'amu angu Loum humalofo somo uhwonyo so'no umo'nɩngkohoho.

⁸ Simo'mo ngko olo so'no waselimonne'no yohono. A'amu angu'neemjoso hofi'ko sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyakolokwofo so'no hnnalokwofo. Ngko ose upa'nonji Jisas

Kilais kako wopingo seloho'mentiso so'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno.

⁹ Ngko Anituye hwomu sohwoe syoho so'no hi nimo'n'ingkan'ngki kakoe syoho ulohofiyo sohwo'ni kakoe hungkuno wopingo lutihwalokweno. Oso'no Anitu kako ngkimo nohon'wo'n'ing'kiso sohwo olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sikuno huhwo huhwi ngko kakimo jomo ul'wo'n'ingkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ul'wo'n'ingkohe hwo'nyoho.

¹⁰ Ngko Mpohumo ulontneso ole, Ngko ango Loummne'no wawomne'no yohono. Kiko eno ntohoji ngkimo hon'ing'kano hmmofon'hwajo. Ose ul'wo'n'ingkohefoho.

¹¹ Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehon'imonne'no yohono. Anituye Towahuno Wopingo sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejapmmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyo'mangomo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

¹² Ngko sekumo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo sehoni'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wan'sosofito'montonoho. Oso'no sekwo nje simeho hi'ntnnono uyo somo nohon'ingkuji oso hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho. Oso'no nakwo ufo'mo'nantanoho.

¹³ Nje a'amu soku, sekwo olo so'no huno fisyafi'hupmno. Sikuno engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko Anituye hungkuno selahoni'mo a'amu temtitofokengo kengo nom'ne somo ulahon'ingko hofiko Anituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentohofohopa sekwo simeho uyife n'ingkohoho. Sekwo ose ifijo'manji nje syohoso ne umo'n'montonoho. Ose ko nimo'n'ingkisoso hon'ingkanoso piku'naweho.

¹⁴ Anitu ngkimo a'amu hopi'nonohino somo kakoe hungkuno liku'mofone syoho ntapmmentiso so'no a'amu Ngklik so'nji a'amu temtitofokengo nom'ne so'nji a'amu atofojone huno'njo so'nji a'amu huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolutihwamne'no yohono.

¹⁵ Sekwo a'amu Loum humalofohokune'no Anituye hungkuno sejo'ne nimo'n'ingkahonjo'no humaleno.

Anituye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

¹⁶ Ngko Anituye hungkuno sejo'ne wonimango monningkiyohoho. Hwap'ngoso olo hungkuno wopingo hiso Anituye yokumpohn'nyo hi'njosoa'amufe yahino wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hwap'ngofoho. Hungkuno loso simo'mo a'amu Juta somnefoho. Osopo a'amu temtitofokengo mta'ango somnefoho. A'amu oso

hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyikujo'no Anitu oso a'amu homo somo asomo utimanefoho. Kako hofikoe honingkano wonyo somta'ni isi'hutofomanefoho.

17 Anituye hungkunoso a'amu ne imo'nyo'ne yahino utihwa'nyopo loneti'hwalofoho. Nakwo Jisas Kilaisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi ne kuyoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu so-hwa ole nalimentohofi, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo ole ulalofi, Kiko nje mehomi ne hwosoho. Kiko honingkano wopingo'njo hwosoho. Ose ulalofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako songo ne'no nohumanti'hwone hweho.

A'amu Anitu kakine'no hohujo ikinjamo'nnyo somne'no simeho tohino umnalofoho.

18 Nakwo huno ole nayohoho. A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofikoe honingkano wonyo iyoso'no Anitu ahwomomo humaso sohwo simeho tohino umnalofoho. Hwapingoso hofikoe honingkano wonyoso Anituye hungkuno ne'njo somo hano pijwasyiwo'n'ngkohofofoho.

19 A'amu hiso hofiko nakwo Anitumne'no huno wopingo wonayono likujimanji hofiko huno wopingo wotipemantifeho. Hwapingoso Anitu kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yo'mayoso hiyaso'mo mauyoho. Oseso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho feso sohomo Anitu kako tohino engo uyimontonoho.

20 Yo'mayo Anitu mt'i'mokumentiso somo a'amu hohonta uhwonimotofu so'nji olhontajo so'nji uhwonimopiwo'n'ngkuhwonefoho. Osono nuhwon'ngkuhwasi nakwo Anitu ne sohomo muhwonyo'njo ko ihwasi nakwo kakoe yahino so'no huno ole nayonefoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyoso ne'no nowenti'hwonefoho. Kako honingkano wonyo ni'hu'no ane hweho. Oso hiso'no kako Anitu ne hweho. A'amu hofiko Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikujo'no Anitu kako tohino engo uyoso sohonta hofiko hungkuno anefoho. O'o, hofikoe syohofoho.

21 Hwapingoso hofiko Anitumne'no huno ko uyonteso hofiko kakine'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yontifi Anitu yo'mayo wopingo ulohofiwon'ngkiso so'no kakoe yofe moho'nomayo'njo yontifi isamoyoka mujo'njo iwo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofikoe huno ilo'nnyo'njo humantifi hofiko omomonnyofoho. Sikwo'mjoho'mo humawo'n'ngkohofofoho.

22 Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi nakwo huno'nji'nwoho. Hwasyo hnnontifeso hwap'ngoso hofikoe hunoso sojo pa'nyo'njofoho.

23 Hofiko Anitu mape'nyo'njo songo ne'no humayo so-hwoe yofe engo somo hohujo ikinjaofontifi hofiko hwa-hoponjo a'amufe huyo'mango'nji tongo yihufu homa os-ohwafe huyo'mango mt'i'mokuhumajontifi osomo hwom-tame uloho'motofofoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

24 A'amu Anitumo hohujo ikinjaofiwon'ngkohoho so'no Anitu kako hofikimo nuliko'mahon'ngki hofiko yo'mayo yahino wonyoso hofikoe simeho umo lonteso yahon'ngki osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko kifosyoho yahino loho'nontifi hofikoe a'apahomo wonyo imokin'wo'n'ngkohofofoho.

25 Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjaofontifi hofiko hungkuno hwasyo somo in'ngkawowo'n'ngkohofihwafoho. Anitu kako yo'mayo hwap'ngo ne'njo sohumne'no huno mosyafisiyo'njo yontifi Anitu kako yo'mayo mt'i'mokumentiso somne'no hwomtame ulohofontifi osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. I nakwo a'amu hn'nwi Anituye yofe engo somo engolopohamo woho'nomehwan. Olo hungkuno loso nehpeho.

26 A'amu Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo ne'no iwo'n'ngkohoho so'no Anitu nuliko'mahon'ngki hofiko yahino wonyo nihu'nahone iwo'n'ngkohofofoho. Moya'mi sofa hofiko hwehwanji nto'no mohumayo'njo yontifi hofikoe simehoso nom'ne famne'no fefoyo umosiyahon'ngki hofiko nom'ne moya'mi sofanji yahino wonyo loho'n'wo'n'ngkohofofafoho.

27 Hwe huhwanji hofiko hofikoe ape'nji nto'no mohumayo'njo yontifi hofikoe simehoso nom'ne hwe sohwanne'no fefoyo umosiyahon'ngki hofiko kifosyoho loho'n'wo'n'ngkohofihwafoho. A'amu hofiko oso yahino wonyo hiso yontifi hofiko won'mango munyofoho. Oso yahino wonyo hiso hofikoe a'apaho hofikoe huno osomo wonyo umokin'montonoho.

28 A'amu hiso hofiko Anitumo hohujo ikinjaofontifi hnn'imentohofi, Anitumne'no huno syafisiyoso peho'neto. Yo'm'ingo'maho. Ose yahon'ngkofi Anitu ul'imento, E'wano. Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini hmn'ngkamno. Ose ulahon'ngki hofiko yo'mayo yahino wonyo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso iwo'n'ngkohofofoho.

29 Ose yontifi yo'mayo yahino wonyo pisakino'njoso yontifi nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'ngkahon'ngki nom'nemo wonyo ulo-hofiwon'ngkohofofoho. Nom'ne yahinoso olenoho. A'amu wop'ngo humalofo somne'no simeho tohino umniwo'n'ngkisofoho. Hofiko nom'ne a'amu somo fonjasyiwon'ngkohofofoho. Yoka hnnontifi ikujoho fongkiniwon'ngkohofofoho. Hwasyo hungkuno lontifi nom'ne a'amumne'no huno wonyo syafisyiwon'ngkohofofoho. Oso'nji nom'ne a'amu somo wonyo umokuwo'n'ngkohofofoho. Oso hofikoe yo'mayo wonyo hiso hofikimo nihu'no toyo yamo'nnyofoho. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofo uliwon'ngkohofofoho.

30 Hofiko a'amufe yofe wonyo umokuwo'n'ngkohofofoho. Hofiko Anitumo simeho wonyo uyontifi mangohwa imon'niwon'ngkohofofoho. Hofiko mango engo lontifi yokumpohn'nyo imon'niwon'ngkohofofoho. Ose yontifi hofikoe yofemnohini hon'nomaniwon'ngkohofofoho. Hofiko nom'ne yahino wonyo songo tipemantifi osomo iwon'ngkohofofoho. Ose yontifi hofiko kan'ngkwowho ya'uye hungkunomo hwotoho fewon'ngkohofofoho.

31 Hofiko huno anefoho. Yo'mayo hungkuno lontifeso oso hungkuno hiso ne mmo'nyofoho. Oso hofiko hofikoe a'amu afa ne somne'no simeho muyiwon'ngkiyohoho. Nom'ne somne'no hitoho mulofefoho.

32 Anituye hon'ngkano hungkunoso olenoho. A'amu oso yahino ose iwon'ngkisoso kako nope'n'ngkuhwosi kako tohino engo manefoho. Anituye hungkuno ose nal'iwon'ngkisofoho. A'amu hiso hofiko hungkuno homo somo huno ko uyahon'ngki hofiko yahino wonyoso ne'no iwon'ngkohofofoho. Oso'nohini'maho. O'o, a'amu hiso hofiko a'amu yahino wonyo'njo so'nji yajopohi'nontifi iwon'ngkohoho sofe yofe hi hon'nomawon'ngkohofofoho.

2

A'amufe hon'ngkano wonyo somo ikwolofo yahinoso Anitu ito'no mihwajiwon'ngkiso hweho.

¹ I, nje a'amu soku, oso yahino wonyo hiso'no seloheso sekwo huno ole so'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho eso uliwon'ngkohoho. Oso hungkunoso sekwo anga'no anga'nohino sokune'no selalokweno. Sekwo hokunonji hon'ngkano wonyo'njo kuyoho. Oso'no sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso hofiko'nohinim'no. O'o, sekwo hokunonjoho. Yo'mayo hofiko yiwon'ngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo.

Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho.

² Nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amu honingkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho.

³ Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'n'ngkohoho hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo, Anitu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyofisyalokwofo.

⁴ I, Anitu kako ngkimo simeho wopingo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako nje honingkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo honingkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kiko huno ose losyofisyalokuno. I kiko olo so'no huno makiyotaho. Anitu kako tohino komo'no mokijape hwapingoso kiko jije honingkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wopingo somo in'ngkayo so'no umo'n'ngkahoningki kohontohumaho. Kiko huno ose makiyotaho.

⁵ Sekwo sekwoe honingkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nontifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Jije wonyo hiso engo mihu'mokalokuno. A'amufe honingkano wonyo somne'no Anitu kakoe simeho tohino umnalokunjo so'no oso sikuno sekwoe honingkano wonyo somne'no hungkuno ikwolopijo sohonta tohino engo mapitnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho.

⁶ Oso Sikuno Engo homo somo Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho.

⁷ A'amu fehohnjoso hofiko Anitu'nji ango wopingo sopone'no humane'entifi hofiko Anitu wopingo kuyoho nalone'entifi honingkano wopingo somo in'ngkwalokwofo. Oso a'amu somo Anitu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho.

⁸ A'amu fehohnjoso hofiko huno hofikine'no syafihu'nontifi hofiko Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fentifi honingkano wonyo somo in'ngkawowo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako simeho tohino umn'ngkuhwoso'no tohino engo uyimontonoho.

⁹ A'amu hopi'nono honingkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta Anituye hungkuno simo'mo upa'n'imentohoho so'nji temtitofokengo kengo so'nji tango mapitnefoho.

¹⁰ I, a'amu honingkano wopingo iwo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako wopingo kuyoho ul'hwosi

yofe engo uyihwosi hofikoe simeho somo pompengo ufisyimo'montonoho. A'amu Juta so'nji temtitofo kengo kengo somne'no.

¹¹ Ou, Anitu kako a'amufe yofe engo so'no temtitofo so'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkisofoho. O'o, a'amufe yahino somnohini uhwononteso wop'ngo'nji wonyo'nji yano ulofiwo'n'ngkiso hweho.

¹² A'amu Mosesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyoso hofiko hon'ngkano wonyo imentohofoho so'no Anitu kako tohino uyonefoho. A'amu Juta Mosesiye hon'ngkano hungkuno somo ko upa'n'imentohofoso hon'ngkano wonyo imentohofoho so'no Anitu kako oso a'amu homo somo tohino uyonefoho. Oso'no Anitu ole ulonefoho. Sekwo hon'ngkano hungkuno sejape somo tifi min'ngkayo'njo kuyoho. Anitu kako ose ulihwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. Anituye yano ilofu yahinoso ito'nohinoho.

¹³ A'amu hon'ngkano hungkuno ko upa'nontifi min'ngkayo'njo somo Anitu ole ulonefoho. Nje mehomi hwasimaho. O'o, a'amu hon'ngkano hungkuno somo nto'no in'ngkafijoso hofiko Anituye mehomi ne imo'n'fitnnefoho.

¹⁴ A'amu temtitofo kengo fehohnjoso hofiko Anituye hon'ngkano somne'no huno muyo kohi hofikoe huno mta'ni hon'ngkano wop'ngo t'p'emantifi hofiko Anituye hon'ngkano hungkunomo in'ngkowalokwofo. Hofikoe huno wop'ngo t'pema'mentohofoso hon'ngkano hungkuno pa'nyo imo'n'mentisofoho.

¹⁵ A'amu fehohnjoso hofiko Anituye hon'ngkano hungkuno somne'no huno muyo kohi hofikoe yahino wop'ngo somo in'ngkowmentan'ngkofi uhwonontani oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako oso a'amu sofe simeho so'mo kakoe hon'ngkano hungkuno ho'nahumentisofoho. I oso'no oso a'amuso hofiko hofikoe huno mta'ni huno ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Oso hon'ngkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wop'ngo somo un'ngkamo. Hofikoe huno mta'ni ose syafisyiwo'n'ngkohofu. Oso'no hofiko hon'ngkano hungkuno somne'no yano ulofiniwo'n'ngkohofu.

¹⁶ Sikuno nom'ne somo Anitu kako Jisas Kilaisimo a'amufe huno hiyaso'mo wojoso ikwolofu'ne uhwajonefoho. Oso hohosohonta a'amu yo'mayo yahino wonyo hiyaso'mo imentohofoso utihwa'nyopo i'mofap'hwoso'no hofikoe huno mta'ni yano ilo'n'fitnnefoho. Oso hiso'no Anituye hungkuno wop'ngo seliwo'n'ngkoheso osohifoho.

A'amu Jutaso Anituye hon'ngkano hungkunomo

nto'no in'ingkaŋfijo'manji hon'ingkano hungkuno hiso ufo'ma'montonoho.

¹⁷ A'amu Juta soku, sekwo huno ole kosyofisyalokwofo, Nakwo a'amu Juta hn'nwi Anituye a'amu ne'nwoho. Anituye hon'ingkano hungkuno huno neyalokunjo so'no Anitu a'amu wop'ingo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofisyalokwofo.

¹⁸ I, a'amu Anituye hon'ingkano hungkuno sekumo nto losetihwamentohoho so'no sekwo yo'mayo yahino wop'ingo Anitu umo'nalokunjo so'no sekwo huno nto'no seyohoho. Oso'no yo'mayo hon'ingkano wop'ingo somne'no yano ito'no ilofihwatnniwo'n'ingkofo.

¹⁹⁻²⁰ Oseso sekwo a'amu Juta soku huno ole syofisyalokwofo, Nakwo Anituye hon'ingkano hungkuno'nji kakoe hungkuno ne'njo huno nayoso'no nakwo a'amu Anituye hon'ingkano hungkuno huno muyo t'mpi'nyo pa'nyo somo hon'ingkano utihwayoso hoponoho. Nakwo oso a'amu homo somo sikwo'mjoho so'mo humalofo somne'no pomponaho'nwoho. Nakwo a'amu huno ane somo lutihwayoso hoponoho. Nakwo a'amu mehomi we'e pa'nyo sofe hungkuno lutihwayo'nwoho. Ose syofisyalokwofo.

²¹ Kiko nom'ne a'amu somo lutihwawo'n'ingkinohwosi kiko huhwosi molutihunyoso peho'neto. Kiko nom'ne somo hufo iyo'eno uliwo'n'ingkinohwosi yo'mayoso hufo peho'no yalokuno.

²² Kiko ole liwo'n'ingkinohwosi, A'amu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose ulonji kiko huhwosi oso yahino wop'ingo homo somo wonyo imokalokuno. Kiko ole liwo'n'ingkinohwosi, hwe hwoso hwasyo anitu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji kiko hofikoe hwasyo anituye ango mta'ni yo'mayoso malokuno.

²³ Kiko jije yofe ho'noma'nonji ole liwo'n'ingkinohwosi, ngko Anituye hon'ingkano hungkuno so'no huno niyohoho. Ose lonji Anituye hungkuno homo somo min'ing kayo'njo hwotoho fenji Anituye yofe wop'ingo somo wonyo imokalokuno.

²⁴ U, Anituye hungkunoso ole nalohi, A'amu Juta soku, sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nontan'ingkofo a'amu temtifo kengoso hofiko nosehonontifi Anitumne'no sitofolalokwofo.

A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'apahomne'maho. O'o, si'mehomnefoho.

²⁵ Anituye hon'ingkano hungkunomo nto'no in'ingkahuji'manji jije a'apaho sihu kolo'nyoso wop'ingofoho. U, kiko jije a'apahomo sihu kolo'nyo'manji

Anítuye honíngkanomo miníngkusoso u, a'apaho síhu kolo'nyo yahinoso ne anefoho.

²⁶ I, a'amu temtitofo kengo a'apaho síhu makolo'nyo'njo somta'ango sohwo kako Anítuye honíngkano hungkunomo hofiyo'no iníngkaweso'manji oso huhwo sohomo Anítu kakimo ole ulímontonoho. Kíko nje a'amu ne hwosoho.

²⁷ I, sekwo a'amu Juta soku, a'apaho síhu kolo'nyo'ne yahino hí'njo soku, sekwo Anítuye honíngkano hungkuno sekwoe ahomo weho. I sekwo oso hungkuno homo somo hwotoho fewo'níngkohoho so'no a'amu temtitofo kengo mta'angoso hofíko Anítuye hungkuno momokosyohumunyoso hofíko oso hungkuno homo somo ito'no iníngkwalokwofo so'no oso homo somo a'amu Juta soku sekwo uhwoníngkuji sekwo huno ole waseyono. U, nakwoe yahinoso ito'nohino'maho. Huno ose waseyímontonoho.

²⁸ A'amu Juta somo Anítu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uhwosopo'mentisofoho. A'amu Juta fihwo kako kakoe a'apaho síhu kolo'noso so'no kako Anítuye a'amu ne imo'nímentisotaho. O'o, oso a'apaho síhu kolo'nyoso a'apahomne'nohinoho.

²⁹ Anítuye a'amu ne imo'nyo'ne yahinoso a'amu fihwo kako kakoe a'apahomnohini yo'mayo loho'nyoso hopo'maho. O'o, Anítuye a'amu ne sohwo kako Anítumne'no huno ne'no syafísyíwo'níngkiso sohwo kako Anítumo símeho uyíwo'níngkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Anítu kakoe a'amu ne umokiyoso honíngkano hungkunoso umokumentiso'maho. O'o, Anítuye Towahuno umokumentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako olo hwaho lopo yofe engo ane hweho. I oso'no Anítu kako oso a'amu sohomo yofe engo umasofoho.

3

Yahino wonyo sohwo kako yahino wopíngo somo hwotoho mafenohoho.

¹ A'amu Jutaso a'amu temtitofo kengo mta'ango somo yakolofoso pipilo. A'amu a'apaho síhu makolo'nyo sohwo a'amu a'apaho síhu kolo'nyoso yakolofoso pipilo. Osenoho.

² A'amu Juta somo Anítu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uyímentisofoho. Oso'no a'amu Jutaso nom'ni hwamo uyakolo'mentohofofoho.

³ I oso'no a'amu Juta fehohnjoso oso hungkuno homo somo tífi miníngkayo'njo yontífi nto'no miníngkammentohofofoho. I hofíko Anítuye hungkunomo símeho muyo'njo imentohoho so'no Anítu kako kakoe

hungkuno hiso a'amu Juta somo uyimentiso so'no Anitu iningo umontolaho.

⁴ Ni'hu'no awonoho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwasyo hungkuno liwo'n'ingkuhwono. I Anitu kako'nohini kako hungkuno nehopi'nohino hweho. Yo'mayo so'no liwo'n'ingkisoso ne imo'n'wo'n'ingkiso hweho. A'amu Anituye hungkunoso mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

Anitu sohwaso ki'ko jije hungkunoso ne'njo'nohino hwasoho.

A'amu hofi'ko jije hungkuno somne'no hungkuno kilifijoso u, ki'ko uyakolo'monnoho.

I oso'no a'amu hopi'nono hofi'ko jije hungkuno nehopi'nohino so'no huno uyimontonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁵ Sekwo huno pipi seyohoho. Nakwo yahino wonyo iwo'n'ingkuhwone so'no Anitu kako tohino nejaposo somo a'amu nahon'ingkuji ole wolantifeho. Anituye yahino ito'no in'ing'kayo'ne m'hwajiyo'ne yahinoso wop'ingofoho. Ose likuji Anituye yofe woho'nomantifeho. Oseso nakwoe yahino wonyo iwo'n'ingkuhwone Anituye yofe engo imokalokuhwono. A'amu fehohnjo huno ose syofisyalokwofo. Oso'no hofi'ko ole wolantifeho. Nakwo yahino wonyo iwo'n'ingkuhwoneso Anituye yofe engo imokalokuhwone'manji kako tohino nejapeso wop'ingotaho. Oso a'amu hwahoponjofe hunofoho.

⁶ Oso a'amu sohwa huno ane hwafoho. I Anitu kako nakwoe wonyomne'no yano monalofiyo'manji kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe hon'ing'kano wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo.

⁷ A'amu fehohnjoso hofi'ko Anitumo olo so'no yoka ulalokwofo, A'amu hofi'ko nje fosyohumayo wonyo somo nohon'ingkujo'no Anituye hungkuno ne'njoso uti'hwanyopo i'mofapi'hwosi hofi'ko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso'no Anitu kako ngkimo wonyo hwasoho eso peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopantofoho.

⁸ Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolantifeho. Nakwo hon'ing'kano wonyo ne'no uyano. Olo hon'ing'kano wonyo hiso ne'no yaso'manji a'amu hofi'ko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso hwasyo hungkuno hiso huno nosyofisyi'hwalofo. A'amu fiso hofi'ko olo hungkuno loso'no ngko Pouli'ni limale so'no hofi'ko hwasyo lalokwofo. Hofi'ko nje yofe monje enisyalokwofo. A'amu hiso hofi'ko oso hwasyo hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono honɨngkano nto'nohino somo nto'no mohumulofu.

⁹ Oseso nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo nom'ne a'amu somo nuyokolofanetaho. Nihu'no awonoho. Temtitofu kengo so'nji nakwo a'amu Juta hn'nnonji honɨngkano wonyomo humalohwono.

¹⁰ A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofu sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

A'amu anga'nohinohwo honɨngkano wopɨngo'njohwo mohumuyoho. O'o, a'amu hopi'nonohinoso honɨngkano wonyomo humalofu.

¹¹ A'amu anga'nohino fihwo kako honɨngkano wopɨngo somne'no huno'njohwo imo'nonto Anɨtu'nji humamne'ento honɨngkano wopɨngo tɨpemanto mohumuyoho.

¹² O'o, a'amu hopi'nono honɨngkano hwasyo somo nto hwosopee'mentohofu.

Nohwosopeemofontɨfi Anɨtumne'no hohujo nto ikinjao'mentohofofu.

A'amu anga'nohino fihwo kako honɨngkano wopɨngomo inɨngkuno sohwo mohumuyoho. Nihu'no awonoho.

¹³ A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'nɨngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni pisakino hungkuno swapɨwo'nɨngkisofu.

Hwasyo hungkunosu mijo ifofayo pa'nyo liwo'nɨngkohofofu.

Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumu wonyo umokuwo'nɨngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni hungkuno wonyo swapɨhwosi a'amumu wonyo umokumontonoho.

¹⁴ A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no sɨfajo'nji yoka'nji swapɨwo'nɨngkisofu.

¹⁵ Hofɨko nom'ne a'amumu komo'nohino siki fonjasyɨwo'nɨngkohofofu.

¹⁶ Hofɨko angu'meemo nowentɨfi a'amumu tohino engu uya-honɨngkofi hofɨko tango engu mawo'nɨngkohofofu.

¹⁷ Hofɨko a'amu sɨmeho afa inontɨfi humawo'nɨngkohofu sofe yahino somo minɨngkayo'njo iwo'nɨngkohofofu.

Oso'no sɨmeho pompengo mifɨsyɨmofɨwo'nɨngkiyohofu.

¹⁸ Hofɨko Anɨtumne'no iyoho munyofu.

Hofɨkoe yahino wonyo somne'no hofɨko Anɨtu nehonalofu eso mosyafɨsɨyofu.

A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofu sohwa ose mtɨ'mokumentohofofu.

19 Nakwo huno nayohoho. Anitu kako kakoe honingkano hungkuno nejapmmentisoso oso hungkuno homo somo enjwa'mo humafitne'ento nejapmmentisofoho. Nakwo honingkano homo somo ito'no miningkayo'njo so'no nakwo nakwoe honingkanoso wopingo'njo hwona'nyoho eso mohnnanehwono. Oso'no Anitu kako nakwoe hungkuno ikwolofoso sohonta nakwo hungkuno ane'nwoho.

20 A'amu fihwo kako Anituye honingkano hungkuno somo hofiyo ko iningkawesoso Anitu kako wopingo hwosoho eso mulonehoho. Hwapingoso honingkano hungkuno hiso nakwoe honingkano wonyo so'no netihwayo'nefoho. Oso'no Anitu hungkuno hiso nejapmmentisofoho.

*A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo os-
ohumo Anitu kako wopingo hwosoho ulimontonoho.*

21 Anituye yahino a'amumo fo'mayo'neso olohonta utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. I oso Anituye yahino wopingo i'mofapisoso honingkano hungkuno mta'ni m'mofapohoyohoho. O'o, honingkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwafe hungkuno so'nji olo yahino nom'ne songo somne'no nalimentisofoho. I oso hiso nom'ne honingkano mta'ni i'mofapohoho.

22 Honingkano nto'nohino songo hiso olenoho. A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo Anitu ole ulalofoho. Wopingo hwosoho ose ulalofoho. I a'amu hopi'nono Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohoho somo Anitu sekwo wopingo kuyoho ulalofoho. Oso'no nom'ne honingkanoso mawo'nnyoponoho.

23 Nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwi honingkano wonyo'nji'nwoho. Oso'no nakwo Anitu'nji ahwomomo humaneso hopoenohin'i'maho.

24 I oso'no Anitu kakoe huno mta'ni wopingo wonaloho'monto kakoe hwomu nakumo siki nejapmmentisofoho. Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no nakwo oso homo somo simeho uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi soku wopingo kuyoho.

25-26 Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais nakumo nejapmmentiso sohwo nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentiso so'no Anitu kako oso wonyo homo somne'no simeho tohino umnimentiso so'no Jisas kako pompengo ifisya'mentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu wonyo hohonta imentohoho so'no kako aku tohino komo'no muyofoho. Hwapingoso oso sikuno

Jisas a'amufe wonyo somjo tohino wae yaofone oso'no hontohumamentisofoho. Olohonta a'amu honingkano wonyo'njoso hofiko hofikoe wonyo somne'no Jisas poyo pe'nimentiso so'no simeho hi'ntnnono uyikujono Anitu a'amu homo somo ulimontono, Sekwo honingkano nto'nohino'njo kuyoho. Nakwoe wonyo somne'no Anitu kako Jisasimo tohino uyimentiso so'no kakoe yahino ito'nohino somo ujo ehontojwahumentisofoho. Nakwo Anituye yahino ito'nohino somo uhwonalokuhwono.

²⁷ Nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne honingkano nti'mo weho. O'o, ni'hu'no awonoho. Oso honingkano hiso ni'hu'nahone nto pijwao'maho. Oso honingkano hiso peho pijwao'maho. Nakwo Anituye honingkano hungkunomo hofiyo'no iningkowentaningkuhwanesohilo. O'o, ni'hu'no awonoho. Yo'mayo wopingo Jisas naloho'mentiso somo nakwo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso hiso nakwoe yofe ho'noma'nyo honingkano somo nto pijwao'maho.

²⁸ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu fihwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uywo'nngkiso oso humnohini Anitu kako wopingo hwosoho ulimontonoho. I honingkano hungkunomo ito'no iningkayo yahinoso hopoenohinimaho.

²⁹ U, oso Anitu sohwo kako a'amu Juta sokune'nohino hwolaho. Nom'ne temtifofo oso hwa ane hwolaho. O'o, awonoho. Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohinofe Anituyoho.

³⁰ Ou, Anitu ne sohwo kako anga'nohinohwo humaho. A'amu fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'nnyo sohwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso sohumo Anitu ulimontono, Kiko wopingo hwosoho. I a'amu nom'ne kako kakoe a'apaho sihu makolo'nyo huhwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo huhumo ulimentono, Kiko huhwosi wopingo hwosoho ulimontonoho.

³¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyaso'manji i nakwo honingkano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no nakwo honingkano hungkunomo ho'nomalokuhwono.

4

Anitu Apiloham sohumo hwe wopingo hwosoho ulimentisofoho.

¹ A'amu fihwo kako ole wantimontolikeno. Apiloham sohwo nakwo pa'nyo hweho. Kako nakwoe neyakweho. Oso'no kiko kakine'no pehofo ulihnohino. Ose wantimontolikeno. Ou, ngko ole ulimonnoho.

²⁻³ Anitu Apilohammo ole mujofoho. Apiloham jije honingkano wopingo yiwo'nngkino so'no wopingo hwasoho kilalokweno. Anitu ose ulontentesi u, Apiloham kakoe yofe ho'noma'nngkuhwonesohilo. I oso'ne'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa ole mtimokumentohofi, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako wopingo hwasoho Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso'no Apiloham kakoe honingkano wopingo so'no kakoe yofe moho'noma'nmmmentiso hweho.

⁴ U, pahnnimo hungkuno upa'nimno. Hwe fihwo kako nom'ne humo syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho mayo sohonta siki ntapohoho eso majofoho. O'o, kakoe syohomne'nefoho. I oso'no nakwo Anitumo u'mayo yahinoso ose'njo'maho. Anitu kako a'amu honingkano wopingo iwo'nngkiso so'no wopingo hwasoho mulonehoho. O'o, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohomo kiko wopingo hwasoho ulimontonoho.

⁵ Oso hwe honingkano wonyo'njo sohomo Anitu kako wopingo imokiyoso hoponoho. A'amu oso homo somo simeho hi'ntnnono unyoso sohomo Anitu kako nuhwononto yahino wopingo'njo pa'nyo uhwononto wopingo hwasoho uliwo'nngkisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo Ntefit a'amumo mokosyohumamojo sohwo olo hungkuno homo lomne'no mtimokumentisofoho. Hwe fihwo kako Anitumo u'mayo so'no syoho engo ko miyoso sohwo kako Anitumo uningkamoloso sohwo osohomo Anitu kako kiko wopingo hwasoho uloso sohwo kako simonyo uyono.

⁷ Ole mtimokumento,

Anitu a'amu honingkano wonyo'njo sofe wonyoso
wae imofihwosi hiyaso'mo nihu'nahone
ho'nasyihwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

⁸ Anitu hwe fihwo wonyo so'no huno mosyafisiyo'njo yoso sohwo kako simonyo uyono.

⁹ Oso simonyo iyoso a'amu Juta a'apaho sihu kolo'nivo'nngkohofosofe'nohinotaho. O'o, awonoho. A'amu a'apaho sihu makolo'nivo'nngkiyohofosointnnefoho. Hwapingoso ole nto lihwone, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako

Apilohamiye simeho hi'ntnnono uyoso yahino wopingo pa'nyofoho ulimentisofoho.

¹⁰ Oso hungkuno homo somo Apilohammo Anitu ntonta ulimentisoto. A'apaho sihu nto kolo'nnyohonta ulimentisotaho. Makolo'nyohonta ulimentisotaho. O'o, a'apaho sihu makolo'nyohonta ole ulimento, Kiko wopingo hwosoho, ose ulimentisofoho.

¹¹ Ou, Apiloham a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu ulimento, Kiko wopingo hwosoho ose ulimentisofoho. Tifi no'mo Anitu Apilohammo ole ulimento, Kiko simeho hi'ntnnono ntape so'no wopingo hwosoho kilimentohe so'no kiko yofe kuhwoe'neso jije a'apaho sihu fikolo'nyo. Oso'no Apiloham kako a'amu hopi'nono hofiko hofikoe a'apahomo sihu makolo'nnyo ko huhwa Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho sofe hofiyakweho. Oso a'amumo Anitu kako wopingo kuyoho ulimentisofoho.

¹² Apiloham kakoe a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no a'amu hopi'nono a'apaho sihu makolo'nyo so'nji a'apaho sihu kolo'nyo so'nji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyoso'no hofiko Apilohamiye imu nefoho. Hwapingoso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso Apiloham pa'nyo umentohofofoho.

Anituye hungkunoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho somnefoho.

¹³ Anitu Apiloham kakoe imu so'ntnne'no hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentisofoho. Apiloham kako Anituye honngkanomo inngkamentiso so'no oso hungkuno hiso ulimentiso'maho. O'o, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu wopingo hwosoho ulimentiso so'no oso hungkuno hiso Apiloham kakoe imu somo ulimentisofoho.

¹⁴ Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'ntnne'no olo hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentiso sohonta kako a'amu Anituye honngkano hungkunomnohini inngkawowo'nngkohoho somnohini ulimentiso'maho. I oso homo somnohini uyontentesi a'amu kakimo simeho hi'ntnnono uyifijontentesi hofiko simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo. I Anituye hungkunoso yokumpohn'nyo mmo'nngkuhwonesohilo.

¹⁵ Ihwoni. Honngkano hungkuno we-e'manji a'amu oso honngkano hungkuno homo somo mtihupeso sohwo kako tohino woma'montonoho. I honngkano hungkuno ane'manji a'amu fihwo mamtihupenohoho.

16 Oseso Anitumo u'mayo honingkano anga'nohinoso olenoho, simeho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwo'n'ingkuhwone so'no nakwo Anitumo mu'manehwono. O'o, Anitu kako nakumne'no wopingo naloho'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apilohammo uyimentisoso Apilohamiye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu Anituye honingkano hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono Apilohammo hopa uy'wo'n'ingkohofoso Apilohamiye imu nefoho.

17 A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa ole mt'i'mokumentohofi, Anitu Apilohammo ole ulimento, Ngko kikimo a'amu kengo kengo'mta'ango pi'n'ingo engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ulimentisofoho. Anitu huhwo sohwo kako a'amu poyo pe'nontife somo ulikafiwo'n'ingkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso utihwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwon'wo'n'ingkisofoho. Oso Anitu huhwo sohwo kako Apilohammo hungkuno ulahon'ngki Apiloham kako oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentisofoho.

18 Anitu Apilohammo ulimento, Jije ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni jije imuso pi'n'ingo engo imo'n'ifitnnefoho. Ose ulahon'ngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto hontohumamentisofoho. Apiloham kako Anitu hwomu wontapononto ne'no hontohumanto mehomi'maso ni'hu'nahone a'mane imo'n'imentisofoho. I oso'no Apiloham kako Anitu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imo'nonto kako Anitumne'no hohujo ikinj'imo'mentiso'maho. O'o, kako Anitumne'no simeho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtifo kengo kengo mta'ango hn'nwi neyakweho.

19 Apiloham kakoe soswo *wan hantilet* (100) uyokolofahon'ngki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho honingkon'mentisiyoso poyo wape'nonji mofonepo honingkononji Apiloham kako kakoe hwomumne'no Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso musikwaj'mmentisofoho.

20 Anitu Apiloham yo'mayo tifi i'mofapone so'no ulahon'ngki Apiloham kako huno hufa'u syafihu'mentiso'maho. O'o, kako Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

21 Hwap'ngoso olenoho. Apiloham kako huno ole syafihu'mento, yo'mayo hungkuno Anitu nt'imentisoso

Anitu kako ne imokiyoso hoponoho. Apiloham kako huno ose syafihu'mentisofoho.

²² Oseso Anitu Apilohamiye simeho hi'ntnnonohino uyoso'no huno syafisyonto limento, Apiloham kako simeho hi'ntnnono ne'no ntapowo'n'ngkiso so'no kako hwe wopingo hweho. Ose limentisofoho.

²³ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole mt'i'mokumentohofi, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono umentiso so'no Anitu ulimento, Kiko hwe wopingo hwosoho. Oso hungkuno mt'i'mokumentohofoso Apilohamne'nohinimaho.

²⁴ O'o, nakwo hi'nnontnne'no mt'i'mokumentohofofoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas poyo imo'nimentiso sohumo Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso oso Anitu huhwo sohumo nakwo simeho hi'ntnnono uyimentihwone so'no wopingo kuyoho nelalofoho.

²⁵ Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais kako nakwoe wonyo wayo'ne uhwatimentisofoho. I oso'no Anitu kako Jisasimo apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo Anitumo simeho uyowo'n'ngkuhwone hn'nyumo wopingo kuyoho nelalofoho.

5

Anitu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wopingo kuyoho nelalofoho.

¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyowo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako nakumo ole nelalofoho, Wopingo kuyoho nelalofoho. Oso'no kako nakwoe wonyomne'no simeho tohinoso mumnyofoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa inalokuhwono.

² Nakwo Anitumo ufohi'n'fitnne'ento hon'ngkano namommentiso so'no Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho. Oso'no nakwo simonyo yontani nakwo Anitu'nji wopingopo humayo'ne hontohumalohwono.

³ Simonyoso oso'nohini miyalokuyihwono. O'o, yo'mayo tango ne'maso oso'ntnne'no simonyo yalokuhwono. Hwapingoso yo'mayo tango ne'masoso nakwoe simeho yokumpohn'nyo sosofito'nyonefoho.

⁴ Yo'mayo tangoso ko ne'masoso nakwo yokumpohn'nyo lohofontan'ngkuhwasi Anitu kako wopingo kuyoho wonalimontonoho. Huno ose naihwo'so'no nakwo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

⁵ I yo'mayo wopingo so'no hontohumehwasi nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyihwasi nakwo

won+mango monanonehoho. Hwap+ngoso An+tu kakoe hitohoso nakwoe s+me homo ho'nonahumentisofoho.

⁶ Nakwo wop+ngo imo'nyo'ne yokumpohn'nyo ane humentan+ngkuhwoni Jisas kako oso s+kuno An+tu ho'nahumentiso somo nakwo a'amu An+tumohohujo ikinj+mo'nnyo hn'n+imo asomo net+mayo'ne pe'n+mentisofoho.

⁷ Jisas kako nakumo s+me ho nejap+wo'n+ngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amumo uyantontaho. Hwe fihwo kako nom'nihwo hon+ngkano wop+ngo'njo sohomo ufo'mayo'ne wape'n+montolaho. O'o, awonoho. I a'amu anga'nohino sohwo kako a'amu n+hu'no wonyoangkafo sohune'no ufo'mayo'ne wope'n+montol+keno. Ngko huno maniyohoyohoho.

⁸ I oso'no nakwo n+hu'no wonyo nohumentan+ngkuhwoni Jisas K+lais kako nakumo nefe'mayo'ne pe'n+mentisofoho. Ose imentiso so'no An+tu kako nakumo s+me ho nejopalokunjo so'no ut+hwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁹ Jisas nakumne'no pe'n+mentiso so'no An+tu kako nakumo wop+ngo kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas K+lais+'nji nohumentani nakwo huno ole nayohi, An+tu kako tohino monejaponehoho.

¹⁰ S+mo'mo nakwo An+tu ye mango hwona'ni humamotohwone sohonta An+tu ye Hwomu sohwo nakwoe wonyo'ne pe'n+mentiso so'no kako An+tu ye a'amu ne namokumentisofoho. Olohonta K+lais kako songo humaso sohwo kako nakumo ne'no wonefe'ma'montonoho eso huno nayohoho.

¹¹ Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako nakumo An+tu'nji motonefohi'n+ngkahon+ngki nakwo An+tu ye a'amu ne imo'nontani s+monyoyo engo yalokuhwono.

Atam'nji K+lais+'nji ye hungkunofoho.

¹² Nakwo olo so'no huno nayohoho. Hwe s+mo'mjo sohwo kako wonyo imentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmentisofoho. Poyo pe'nyoso oso yahino wonyo homo somta'ni imo'n+mentisofoho. Oso'no nakwo hopi'nono poyo pe'n+wo'n+ngkuhwono hwap+ngoso nakwo hopi'nono wonyo'nji'nwoho.

¹³ An+tu ye hon+ngkano hungkuno m'mofape sohonta nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso wo'mojoponoho. I oso'no An+tu kako kakoe hon+ngkano hungkuno muyo'njo imentiso so'no kako a'amufe yahino wonyo somne'no tohino mummentisofoho.

¹⁴ Oseso Atam nohumanto hon+ngkano wonyo yonto pe'n+mentisofoho. Oso mta'angoso ne'no mj+mo'n+moponto Mouses+ye s+kuno i'mofapmmentisofoho. S+mo'mo Atam

Anituye hungkuno ko upa'nonto hwotoho fento wonyo imentisofoho. A'amu tifi njoso hofiko Anituye hungkuno momaso'njoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hmentiso pa'nyoso ko mahmmentohofoso hofiko huhwa wonyo yontifi poyo pe'nimentohofofoho. Atam kako simo'mta'ango sohwo imentiso sohwoe yahino somo a'amu hopi'nono kakimo tifi in'ngkamentohofofoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kakoe yahino songo a'amu tifi in'ngkayo'ne moji'mofapmmentisofoho.

¹⁵ Oseso Atam'nji Jisasi'nji siko afa simo'mjo hwaswoho. I oso'no siko yahino ni'hu'no kengo kengo imo'mentisiyefoho. Atam kako wonyo engo imentiso oso mta'angoso a'amu hopi'nono hofiko nope'n'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no Anitu simoho wopingo m'kun'mposo nejapmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kilais nejapmmentisofoho. Jisasiye yahino wopingoso Atamiye yahino wonyo somo nuyakolofonto nakwoe wonyoso wae enao'mentisofoho.

¹⁶ Anitu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwat'mentiso sohonta kako Atam olo hwaho lopo yahino wonyo imentiso hopa imentiso'maho. Atam kako simo'mo wonyo yahon'ngki Anitu kako nahon'mentisoso nakwo hopi'nono wonyo ihwasi poyo pe'nyo'ne nahon'mentisofoho. Anitu ose nahononto kakoe huno mta'ni kakoe hwomu nakumo wopingo nalohofone nejapmmentisofoho. Oso wopingo naloho'mentiso so'no wopingo kuyoho nelalofoho.

¹⁷ Hwe simo'mjo Atam sohwo kako Anituye hungkuno haloho maposo'njo imentiso so'no nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi poyo pe'noma'menti'hwonefoho. I oso'no Anitu kako nakumo wopingo naloho'mne'ento kakoe hwomu nejapmmentisofoho. A'amu fihwo kako yo'mayo Jisas imentiso somo simoho wopingo uyoso osohumo Anitu kako wopingo kuyoho ul'hwosi songo ne'no humayo'neso uy'montonoho. Oso a'amuso kako Jisas Kilais'nji ne'no nohumahwosi yo'mayo somo Jisasi'nji mokosyohumantokutnnefoho.

¹⁸ Ihwoni, hwe anga'no kako wonyo imentiso so'no nakwo hinjoho'nwi hon'ngkano wonyo'njo imo'n'iment'hwonefoho. Oso'no poyo wape'nife nal'mentisofoho. I, tifi no'mo hwe anga'no Jisas sohwo kako wopingo imentiso so'no kako nakwoe wonyo hon'ngkano somne'no poyo pe'nyo hungkuno somta'ni nakumo is'hutofonemanto songo humayo'neso nejapmmentisofoho. Oso'no Anitu kako wopingo kuyoho nelalofoho.

¹⁹ Ihwoni. Olenoho. Hwe anga'no kako Anituye

hungkunomo haloho maposo'njo imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nwi yahino wonyo imo'mentihwonefoho. I hwe anga'nohino nom'ne sohwo kako Anitu yehungkunomo haloho po'mentiso so'no Anitu kako a'amu pi'n'ngongo engo hn'nyumo wop'ngongo kuyoho nalimentisofoho.

²⁰ Anitu a'amu hn'nyumo kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmentiso so'no nakwo nakwoe hon'ngkano wonyoso nihu'no wonyo hon'ngkonimentihwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahon'ngkuhwoni Anitu kako nakumne'no wop'ngongo mikun'imposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakolo'nnyofoho.

²¹ Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumanto poyo namokumojofoho. Olohonta Anitu kako nakumo wop'ngongo nalohofonto kako wop'ngongo kuyoho nalonto songo humayo'neso nejopalofoho. Hwap'ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

6

Nakwo Jisas Kilais'nji sape'nimentihwono.

¹ Oseso nakwo pehofo lanehwono. Anitu nakumo wop'ngongo nalohofone'neso engo imokiyo'ne so'no nakwo hon'ngkano wonyoso ne'no uyano. Ose lane'elaho.

² O'o, ose molanehwono. A'amu poyo pe'noso sohwo kako apa'no wonyo miyonehoho. Oso pa'nyo nakwo Jisas'nji sope'n'ngkahon'ngkuhwoni wonyoso apa'no nakumo monemokosyohumuyoho. Oso'no nakwo wonyoso ne'nohino peho'no uyantanto.

³ Nakwo Kilais Jisas'mo ufohi'nontani mijo kiyomayo yahino somo in'ngkamentihwonefoho. Nakwo Jisas'mo ufohi'nimentihwone so'no kako'nji poyo sape'nimentihwonefoho. Olo hilo so'no sekwo huno kaseyohoho.

⁴ Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo Kilais'mo poyo sope'n'fohi'n'ngkahon'ngkuhwoni Anitu nakumo Kilais'nji pi'n'momo soho'nonahumentisofoho. Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Kilais'mo songo ul'ika'mentiso sohonta nakwo'njimo songo sonel'ika'mentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayo'ne neso ma'mentiso hopaso nakwo hn'nwi songo humayo'ne neso ma'mentihwonefoho.

Oseso nakwo Kilais'nji songo ne'no humentihwanefoho.

⁵ Oseso nakwo kako'nji poyo sape'n'fohi'nimentihwonehn'nyim u, Anitu Jisas'mo ul'ika'mentiso hopaso nakwo'nji sonel'ika'mentisofoho.

6 Nakwo huno ole nayohi, Jisas nakwoe wonyo'ne'no poyo pe'n+imentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohomo Jisas kako poyo imokumentisofoho. Oseso olohonta nakwo yahino wonyo sohwo syoho ulohofiyo mohumulohwono. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso moi'wonoho.

7 A'amu s+imo'mo pe'noso sohomo yahino wonyoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho.

8 Ou, nakwo Jisasi'nji poyo sape'n+imentihwone so'no nakwo s+imeho hi'ntnnono ole uyalokuhwono. Nakwo K+laisi'nji songo ne'no nohumentihwanefoho.

9 Nakwo huno nayohoho. Jisas kako pi'n+imo nta'ni apa'no songo l+ika'mentiso sohwo kako apa'no poyo mape'nonehoho. Oseso Jisas kako poyo pe'nyo yahino yokumpohn'nyoso hwotoho nto h+mentisofoho.

10 Jisasi+ye poyo pe'nyoso olenoho. Kako s+ikuno anga'nohino somo pe'n+imentiso sohonta kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo n+ihu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yaofonto An+itumo ufohi'n+imentiso sohwo olohonta kako An+itu'nji songo ne'no humaho.

11 Oso hopaso sekwo huno f+isyafi+hu'n+mno. Sekwo hokunonji Jisasi'nji poyo sape'n+imentohofu so'no oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumanehoho. O'o, sekwo K+laisi+mo ufohi'n+imentohofu soku An+itu'nji humalofu. Oso'no sekwo huno f+isyafi+hu'n+mno.

12 Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosyohumawoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohumamo l+hwosi yahon+ngkuhwosi j+je hunomo huno wonyo ku'maso somo k+iko osomo in+ngkahutoho. O'o, oso huno wonyo hiso foho'naofu.

13 Oseso sekwoe s+ife aho t+imo a'apaho oso'nji yahino wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo pe'nont+fi apa'no songo l+ika'mentohofu so'no sekwoe s+ife aho a'apaho t+imo oso An+itumo uy+kuj+ sekwo kakoe yahino wop+ngo somo nto'nohini fiy+mno.

14 Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe hwe engo imo'n+ngkuhwosi mosemokosyohumanehoho. I nom'neso ole. Oso hon+ngkano hungkuno Mouses se+japmmentiso homo somo enjwa'mo mohumulofu. Oso hungkuno hiso ole nal+imojo. Hon+ngkano hungkunomo mt+ihupe'manji poyo wape'n+mnoho. Oso hi enjwa'mo mohumulofu. O'o, An+tu kako wop+ngo seloho'mentiso so'no sekwo kako'nji ufohi'nont+fi sekwo An+ituye pompenjiyomo humalofu.

Nakwo yahino wopɨngo sohwo syoho ulohofiyo umo'nano.

¹⁵ Oso'no nakwo pipi yanehwono. Anɨtu kako nakumo wopɨngo naloho'mentiso so'no nakwo honɨngkano hungkunomo enjwa'mo mohumulohwono. Oso'no nakwo yahino wonyoso anga'no anga'no apa'no uyantantaho. O'o, nɨhu'no awonoho.

¹⁶ U, sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo syoho ulohofiyonto kakoe hungkunomo haloho pewo'nɨngkiso so'no oso hwe nom'ne huhwo sohwo kakoe hwe engo imo'nɨngkuhwosi kakimo yokumpohn'nyo womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso oso pa'nyofoho. I kɨko oso yahino wonyoso ne'no yohojo'no oso yahino wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo kako kikimo yokumpohn'nyo kumokosyohumahwosi poyo wakumokumontonoho. U, yo'mayo Anɨtu umo kilososo u, kɨko oso hiso yohojo'no Anɨtu kako jije hwe engo imo'nɨngkuhwosi kikimo wokumokosyohumamontonoho. Ose yohojo'no Anɨtu kako kikimo wopɨngo hwosoho wakilɨmontonoho.

¹⁷ Sɨmo'mo sekwo yahino wonyo sohwo syoho ulohofiyontɨfi wonyo'nohino imotofofoho. I osohonta sekwo Anɨtuye hungkuno ne somo upa'nontɨfi hungkuno homo somo sɨmeho uyontɨfi hungkuno hiso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Oso'no nakwo Anɨtumne'no sɨmonyoyano.

¹⁸ Yahino wonyo sohwo sekumo impo'angomo nomokokilo'mokosyesyohumentanɨngki Anɨtu kako hano hwosampento isɨhutofosema'mentisofoho. Oseso Anɨtu kako sekumo yahino wopɨngo sohwo syoho ulohofiyo semokumentisofoho.

¹⁹ Oseso sekwo huno tɨfo'njo sokune'no ngko oso syoho ulohofiyo'ne pahnnɨmo hungkuno apa'no waselɨmo. Hohonta sekwo sekwoe sɨfe aho hopi'nono yahino wonyo somo uyontɨfi kakoe syoho ulohofiyontɨfi yo'mayo yo'mayo honɨngkano nɨhu'no wonyo imotofofoho. I oso'no olohonta oso pa'nyoso sekwoe sɨfe aho yo'mayoso Anɨtumo uyɨkuji yahino wopɨngo sohwo syoho ulohofiyo hmmo'nɨmno. Ose ikuji sekwo honɨngkano wonyo ane umo'nantɨfeho.

²⁰ Sɨmo'mo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo semokosyohumentanɨngki yahino wopɨngoso mimmotofofoho.

²¹ Oso hohosohonta sekwo nohumantɨfi sekwo wopɨngo humamotofotaho. O'o, oso yahino wonyo hiso sekumo poyo wasemokumonto imojofoho. Oso'no hohonta sekwo

yo'mayo wonyo imotofo so'no sekwo olohonta wonimango senalofoho.

²² Oseso Anitu olohonta kako impo'ango somjo yahino wonyo somta'ni nto isihutofosema'maho. Oso'no olohonta Anitu kakoe syoho ulohofiyo nto semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wopingo somo iningkayo so'no simeho semo'ningskahoningki honingkanano wonyo'maso imo'nalokwofo sokumo engolopohamo songo ne'no humayo'ne seajapmentisofoho.

²³ A'amu wonyo iwo'ningskohoho sofe mpe mayo pa'nyoso poyo pe'nifitnefoho. I oso'no nakwo Anitumo simeho uy'wo'ningskuhwone hn'nimo Anitu kako songo ne'no humayo'neso siki neajaponefoho. Oso songo ne'no humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji ufohi'nimentihwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas Kilais mta'angoso uyano.

¹ Nje a'amu soku, sekwo Mousesiye honingkanano hungkuno somne'no huno'njo sokune'no olo hungkuno loso waselimonne'no yohono. A'amu songo humalofa sohonta hofiko honingkanano hungkunomo enjwa'mo humalofa. Hofiko tifi iningkayo'nefoho. I a'amu poyo pe'nyoso pipi iningkapifitne'elo. Awonoho. Songo ne'nohinofoho.

² A'mu fisi hwehumo uma'ningskuhwosi oso hwe sohwo songo nohumentaningskuhwosi honingkanano hungkuno Anitu Mousesimo uy'mentisoso nihu'nahone sekumo mokotiku'nyofoho. Osohonta oso a'musiye hwehwo poyo pe'ningskuhwoso'no oso honingkanano hungkunoso oso a'mu simo apa'no momokilo'mokosyohumanehoho. O'o, oso a'musi kako apwojo wohumamontonoho.

³ I a'mu fisi kako kakoe hwehwo simo'mjo sohwo kako songo nohumentaningskuhwosi oso a'musi kako ape ma'nyo honingkanoso nomti'hupehwosi nom'nehumo uma'noso'manji oso a'musiye honingkanoso wonyo umo'nimontonoho. U, hwe sohwo poyo pe'ningskuhwoso'ne'manji i oso a'musi kako nom'ne hwehumo uma'nyo'manji oso hiso wopingofoho. Oso yahino hiso honingkanano hungkuno somo mtihupee'ne'maho. O'o, oso wopingofoho.

⁴ Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Hungkuno hiso ne hwapingoso ole'nefoho. Simo'mo Mousesiye honingkanano hungkunoso sekwoe hwehwo pa'nyo humamentisofoho. I oso hohosohonta sekwo Jisas Kilais'nji sekwo poyo sape'nimentohoho sohonta sekwo

honɪŋkano hungkuno homta'ni pe'nɪmentohofofoho. Oseso honɪŋkano hungkunoso sekumo apa'no momokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, awonoho. Kɪlais songo lika'mentiso sohomo sekwo makotiku'nɪmentohofoso'no sekwo hokunonji songo lika'mentohofofoho. Oseso sekwo Anɪtuye yahino wopɪngoso iyo'ne humalofo.

⁵ Hohonta nakwoe a'apaho huno sɪmeho tɪmo oso yo'mayo wonyoso umo lɪmojo oso hiso ne'no yontanɪŋkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojofoho. Oso hohosohonta Anɪtuye honɪŋkano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yo'mayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo so'no ne'mo'nɪŋkahonɪŋki ne'no imotohwonefoho. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonte'no yohoho.

⁶ I olohonta nakwo Jisas Kɪlaisɪ'nji poyo sape'nɪmentihwone so'no oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohwo momokilo'mokomokonesyohumanehoho. O'o, Kɪlais nakumo isihutofonema'mentisofoho. Oseso olohonta nakwo oso honɪŋkano hungkuno mtɪ'mokumentohofosomo enjwa'mo mohumuyontani nakwo a'amu songo pa'nyo imo'nontani Anɪtuye Towahunofe mampaho somo inɪŋkwalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofoho.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Honɪŋkano hungkunoso wonyofoho wolantantaho. O'o, nɪhu'no awonoho. U, honɪŋkano hungkunoso yahino wonyo yohotoho ose monajo'njo yontentesi nakwo ole hnnontanɪŋkuhwanesohilo. Nakwo wonyoso ane'nwoho. Ose hnnontanɪŋkuhwanesohilo. I olo so'no fɪsyafɪhupmno. Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'nɪŋkuhwaloho. Ose monajo'njo yontentesi a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi ko nɪmo'nɪŋkahonɪŋkuhwosi ngko ole lɪ'mnesohilo. Ngko wonyoso ane hwo'nyoho. Ose lontanɪ'mnesohilo.

⁸ Sɪmo'mo ngko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi manɪmo'nyo'njo yontanɪŋki Anɪtuye honɪŋkano hungkuno ntɪmento, Kɪko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'nɪŋkuhwohoho. Ose upa'nɪmentohe sohonta nje hunoso nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi engo nɪmo'nɪmentisofoho. Olo so'no selalokweno honɪŋkano hungkuno sohwo kako honɪŋkano wonyoso yohotoho monajo'njo yontentesi oso honɪŋkano wonyoso kakoe yokumpohn'nyoso ane'nesohilo.

⁹ Hohonta ngko hon+ngkano hungkuno mupa'nyo sohonta ngko hwe wop+ngo hwo'nyoho syafi+hu'motefoho. I oso hohosohonta ngko hon+ngkano hungkuno upa'nonji yo'mayo imote so'no huno syafi+syonji li+mentoho, Ngko wonyo'njo hwo'nyoho. Oso hiso nuhwononji yahino wonyo hiso ne'no yonji yahino wonyoso yokumpohn'nyo ni+mokosyohumentan+ngki uhwon+mentoheho hon+ngkano wonyo huhwo sohwo ngkimo poyo ni+mokone so'no uhwon+mentohefoho.

¹⁰ Oso hon+ngkano hungkuno Mouses nal+mentisoso ole so'no nejapmmentisofoho. A'amu hofi+ko hon+ngkano hungkunomo hofiyo'no in+ngkafijoso songo pa'nyo humafitne'ento nal+mentisofoho. I ngko oso hungkuno homo somo nupa'nonji ole li+mentoho, olo hungkuno homo losomo ngko ito'no min+ngkayo'njo imeso poyo pe'n+mnoho li+mentohefoho.

¹¹ Ngko huno ole syafi+hu'mentoho, Hon+ngkano hungkunomo in+ngka'me'manji hon+ngkano wonyo somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko huno ose ko syofi+syahon+ngko hon+ngkano wonyoso yokumpohn'nyo ni+mokosyohumentan+ngki kako hon+ngkano hungkuno somo hwasyo hwasyo imote so'no oso hon+ngkano hungkuno huhwo sohwo ole nt+mento, Kiko poyo pe'nyo. Ose nt+mentisofoho.

¹² Oseso nakwo huno nayohoho. An+tu kakoe hon+ngkano hungkunoso ni+hu'no wop+ngo'nohinofoho. Oso hungkuno anga'no anga'nohinoso hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo hungkunoso anefoho.

¹³ Oseso pipilo. Oso wop+ngo hiso ngkimo poyo wan+mokumontolaho. O'o, ose'maho. Yahino wonyo sohwo kako poyo wan+mokumonte'no yohoho. I hon+ngkano hungkuno somo upa'nonji yahino wonyo somo uti+hwa'nyopo uhwononji nje hon+ngkano wonyo engo somo uhwon+mentohefoho. Ngko An+ituye hon+ngkano hungkunomo upo'n+ngkahon+ngko yo'mayo wonyoso yohotoho ko ntahon+ngki nje si+meho ti+mo si+fe aho yo'mayo wonyoso umo li+moteso ngko wonyo hiso ne'no iwo'n+ngkohefoho. Oso'no hon+ngkano wonyo yahino ni+hu'no wonyofoho nn+ngkohoho.

Hon+ngkano wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesyohumaho.

¹⁴ An+ituye Towahuno sohwo kako An+ituye hon+ngkano hungkuno Mouses+mo uy+mentisoso Mouses kako mt+imokumentisofoho. I oso'no oso hon+ngkano hungkuno homo somo ngko min+ngkayo'njo yahon+ngko yahino wonyoso yokumpohn'nyo ni+mokosyohumentan+ngki

ngko oso yahino wonyo huhwo sohwoe syoho ulohofiyo imo'n+mentohefoho.

¹⁵ Ngko nje yahino wonyo iwo'n+ngkoheso neso ngko huno maniyohoyohoho. Ngko yahino wop+ngo'nohini uy+mo ko lonji oso yahino wop+ngo hiso mimmnehono. I oso yahino wonyoso miyo'njo uy+mo ko lonji oso wonyo engoso iwo'n+ngkohefoho.

¹⁶ Ngko hon+ngkano wonyoso imote so'no ngkilaho lohono. Oso'no hon+ngkano hungkuno Mouses nal+imentisoso ngko wop+ngo uhwon+ngkohono.

¹⁷ Yo'mayo wonyo iwo'n+ngkoheso ngkilaho lalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Oso wonyo iwo'n+ngkohe hiso nje huno mta'n+imaho. O'o, yahino wonyo nje simeho mo'mo mnawojoso yokumpohn'nyo imo'n+ngkahon+ngki oso wonyo hiso yalokweno.

¹⁸ Ngko huno ole niyohoho. Nje simeho mo'mo wop+ngoso momnauyoho. O'o, nje simeho wonyo'nohino umo l+imojofoho. Nje hunoso yo'mayo wop+ngo'nohini uy+mo ko lontneso nje simeho sohwo wop+ngo hiso miyonehoho. Oso'no wop+ngo yahino iyoso'no ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

¹⁹ Yo'mayo yahino wop+ngoso umo ko lonji yontneso ngko miy+wo'n+ngkiyonoho. Yo'mayo wonyoso mimmnehono lontneso oso wonyo hiso ngko iwo'n+ngkohono.

²⁰ Yo'mayo yahino wonyoso ngko miyo'njo umo lontneso oso hiso ngko iwo'n+ngkohono. Oso hiso nje huno mta'n+imaho. O'o, nje simeho sohwo fiyo ntahon+ngki ngko iwo'n+ngkohono. Hwap+ngoso nakwoe simeho mo'mo yahino wonyoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

²¹ Oso'no olo yahino wonyo loso nje simeho mo'mo mnaweho. Ngko yo'mayo yahino wop+ngoso umo ko lontneso yahino wonyo somo hwosopeef+wo'n+ngkohe hwo'nyoho.

²² Nehopi. Nje huno somo ngko ole syaf+sy+wo'n+ngkoho, An+ituye hon+ngkano hungkunoso wop+ngo'nohinofoho. Ose syaf+sy+wo'n+ngkohono.

²³⁻²⁵ I oso'no ngko ole hon+ngkonalokweno. Yahino wonyoso nje simeho mo'mo mnaweweho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo'nji nje hunomo An+ituye hon+ngkano hungkuno wop+ngo sohwo mnawojo sohwo'nji ikujoho fongki'nalokusiyo. Nje huno somo ngko An+ituye hon+ngkano hungkuno sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. I oso'no nje simeho sohwo kako yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. I oseso oso yahino wonyo sohwo

kako ngkimo impo'angomo woni+humaji'monto yahon+ngki ngko youwo youwo lalokweno. Nje si+meho hon+ngkano poyo pe'nyo somo ipen+motowalokunjo somta'ni ti+ho wont+ima'montolo. Ngko ni+hu'no wonyo hwo'nyoho.

I oso hiso'no Jisas Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo kako hon+ngkano wonyo yokumpohn'nyo somta'ni ngkimo isi+hutofon+mayo'ne hweho. Kako ngkimo asomo ni+ma'maso so'no ngko An+itumo isamoyoka ulalokweno.

8

Kilais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wop+ngoso nejapmmentisofoho.

¹ Oseso nakwo Kilais Jisasi'nji ufohi'nnyo so'no An+itu nakwoe hon+ngkano wonyo somne'no si+meho tohino muhmnyofoho. Oso'no kako hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somne'no nakumo tohinoso monejaponefoho.

² Hwap+ngoso An+ituye Towahuno sohwo nakwo Kilais Jisasi'nji monahumokumentiso sohwo kako songo ne'no humayo'ne nejaposo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso yahino wonyo somta'ni isi+hutofonema'mentisofoho. Oso'no oso yahino wonyo huhwo sohwo kako ngkimo poyo ni+mokumne'ento yalokunjo sohwo ngkimo apa'no mipen+motawenohoho.

³ Mouses kako An+ituye hon+ngkano hungkuno neyakwosamo uy+mentiso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi hon+ngkano nto'no in+ngkap+fitnne'ento nejapmmentisofoho. I oso'no yahino wonyoso nakwoe si+meho mo'mo mnawojo so'no nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi nohumentani hon+ngkano homo somo nto'no min+ngkamment+hwonefoho. Oseso nakwo hon+ngkano hungkuno ito'no in+ngkayo yokumpohn'nyoso ane'nwi humentan+ngkuhwoni hon+ngkano hungkuno hiso nakumo wop+ngo monamokummentisofoho. I oso'no An+itu kako wop+ngo namokumentisofoho. Hwap+ngoso kako kakoe Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahon+ngki kako a'amu nakwo pa'nyo imo'n+mentisofoho. Oso kako a'amu nakwo pa'nyo imo'n+ngkahon+ngki An+itu nakwoe wonyomne'no tohino engo uyahon+ngki Kilais oso hiso'no poyo imo'n+mentiso so'no An+itu kako oso yahino wonyo huhwo sohwoe yokumpohn'nyo homo somo wae yao'mentisofoho.

⁴ Hon+ngkano hungkunoso ole lonet+hwalofoho. Sekwo hon+ngkano wop+ngomnohini fin+ngkamno. I An+itu kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo wae yao'mentiso

so'no olohonta nakwoe simeho yo'mayo wonyo umo lihwosi ko yososo nakwo miningkohwanehwono. Oso wonyoso nakumo monemokosyohumanehoho. O'o, nakwo Anituye Towahuno Wopingo so'nji nohumentani kakoe mampaho osomo nupo'nontani honingkano wopingo'nohini somo tifi iningkowalokuhwono. Oseso Anitu nonahononto wopingo kuyoho nelalofoho.

⁵ Oseso a'amu hofikoe simeho yo'mayo wonyo umo lonte osomo yahoningki oso homo somo hofiko tifi iningkawowo'n'ingkohoho so'no oso yahino wonyo hiso hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkisofoho. I, a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo hofiko kakoe mampahomo iningkawowo'n'ingkohoho so'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkisofoho.

⁶ Oseso oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ingkiso so'no hofiko poyo pe'n'ingkuji tikanomo ufitnnefoho. I, Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako kakoe a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ingkiso so'no hofiko wopingo nohumafikuji simeho pompenjiyo'nji wohumantifeho.

⁷ Oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumentaningki hofiko Anituye mangohwa imo'n'imentohofofoho. Hwapingoso hofiko Anituye hungkuno somo enjwa'mo mohumunyofoho. Hofiko Anituye hungkuno homo somo iningkayoso hopo'maho.

⁸ A'amu hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonteso iwo'n'ingkohoho. Oso a'amu hiso hofiko Anituye simeho wopingo umo'nyo'neso mmokufitnnohofo.

⁹ I oseso Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho mo'mo humunyo'manji sekwo sekwoe simehoso yo'mayo wonyoso umo lihwosi yososo miyonehoho. O'o, sekwo Anituye Towahunofe yahinomo iningkowalokwofo. I, a'amu fihwo kako Anituye Towahuno ane hwo'manji kako Anituye a'amu hwo'maho.

¹⁰ Yahino wonyo sohwo kako jije a'apahomo poyo kumokososo u, Kilais kako jije simeho mo'mo humunyo hwosi'manji jije huyo'mangoso songo wohumamontonoho. Hwapingoso Anitu wopingo hwosoho nto kilimentisofoho.

¹¹ Jisas kako poyo pe'n'ingkahoningki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso sohwo kakoe Towahuno kikimo kuhumunyo hwosi'manji kako Kilais'mo ulika'mentiso hopaso kako jije a'apaho apa'no songo kilokafonefoho. Hwapingoso kakoe Towahuno kikimo kuhumunyofoho.

Anitu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'n'ingkohoho.

12 U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe simeho umo lonte osomo peho'no in'ingkowalokwofo. Oso yahino wonyo huhwo sohwo sekumo mosemokosyohumanehoho. O'o, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho. Osohumnohini un'ingkowano.

13 Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyo uyano lifijo'manji u oso hiso ifijoso sekwo poyo pe'n'ingkuji tikanomo ufitnnefoho. I oso'no sekwo sekwoe simeho mo'mo Anitu kakoe Towahunoso sekumo sehumunyo hwas'i'manji kakoe yokumpohn'nyoso nomafikuji yahino wonyo simeho umo liwo'n'ingkiso somo monje yasy'kuji poyo umokantifeho. Poyo imokukuji sekwo songo wohumantifeho.

14 A'amu Anituye Towahunofe mampahomo haloho pewo'n'ingkohofoso hofiko Anituye mehomi nefoho.

15 Anitu kakoe Towahunoso nakumo apa'no iyoho enamofone nejapmmentiso'maho. Nakumo apa'no impe hopa nantofone nejapmmentiso'maho. O'o, Anitu kakoe mehomi ne imo'nyo'ne kako kakoe Towahuno Wop'ingo nejapmmentisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomi'nwi nohumentani nakwo Anitu kakine'no iyoho miyontani Nje Mpohwosoho uliwo'n'ingkuhwonefoho.

16 Anitu kakoe Towahuno Wop'ingo sohwo kako nakwoe simeho mo'mo humunyo sohwo ole naliwo'n'ingkohoho, Kiko Anituye mehomi hwosoho. Ose naliwo'n'ingkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo Anituye mehomi'nwoho.

17 Oseso nakwo Anituye mehomi hn'n'mo Anitu kako kakoe mehomi hn'nne'no yo'mayo elofisosyohumasoso nejaponefoho. Anitu kako yo'mayo Kilaisimo uyososo nakumo nejaponefoho. Olohonta nakwo Jisasi'nji mojoku'n'ingkuhwasi yo'mayo tango Jisas ma'mentiso hopaso womano lihwasi maso'manji u hwangku no'mo nakwo Kilaisiye yofe engo so'nji kakoe ango wonyoangkafo so'nji kako'nji nomanefoho.

Hwangku nakwo Kilaisi'nji nohume hwasi kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumanefoho.

18 Nakwo Anitumne'no syoho yontan'ingkuhwasi yo'mayo tango ne'masoso olo tango hiloso we'efoho. I hwangku nakwo Anitu'nji nohumehwasi yo'mayo wonyoangkafo mikun'impososo ujo ehontojwasyoso somo uhwon'ingkuhwasi nakwo olo tango we'e loso'no huno mosyofisyanehwono.

19 Yo'mayo hopi'nono ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anitu mt'i'mokumentisoso hontohumaho. Yo'mayo so'no hontohumantifi Anituye mehomi ne hn'nimo utihwa'nyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyo'ne umo'n'ngkaningki hontohumaho.

20 Hohonta Atam kako Anituye hungkunomo hwotoho hmmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmmentisofoho. Hohosohonta yo'mayo Anitu kako mt'i'mokumentisoso Anitu kako hungkuno lahon'ngki yo'mayoso wonyo imo'n'mentisofoho. Oso yo'mayo yofoho, piso hohwayo oso iwo'n'ngkiso uhwon'wo'n'ngkuhwoneso apa'no wop'ngo imo'nyo'ne hontohumaho.

21 Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo ujo ehontojwonasyoso sohonta yo'mayo Anitu mt'i'mokumentisoso apa'no wop'ngo imo'nonefoho. Oso hohosohonta yahino wonyoso ni'hu'nahone moi'wo imo'n'ngkuhwosi nakwo a'amu hn'nnonji yo'mayo so'nji Anitu kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji nohumentihwanefoho.

22 Nakwo huno moi'wonoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu mt'i'mokumentisoso oso wop'ngo i'mofapone so'no hontohumafikuji hofiko tohino tipemayoso moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mantifi tohino tipemawo'n'ngkohoho oso hopa tipema'mop'kujo somta'angoso olohonta u'mofapmmontonoho.

23 I, yo'mayo tohino Anitu mt'i'mokumentiso osomnohini mumnalofiyoho. O'o, nakwo a'amu hi'nnonjimo nemnalofoho. Anitu kako yo'mayo hwangku nakumo nejapone so'no hofiko huno syafihupitne'ento kakoe Towahuno simo'mo nejapmmmentisofoho. I olohonta nakwoe a'apahoso yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo enjwa'mo humentani tohino engo nemn'ngkahon'ngki youwo youwo lontani nakwo olo so'no hontohumalohwono. Anitu kako nakumo yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somta'ni ni'hu'nahone asomo nemahwosi kako nakumo a'apaho songo nejap'hwosi ni'hu'nahone nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo'ne namokonefoho.

24 Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono. U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohontohumehwanesohilo. U, hwe fihwo kako oso yo'mayo hiso'no nohontohumawosi oso ne homo somo nuhwon'ngkuhwosi oso'no kako apa'no mohontohumanehoho.

25 U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno syofisyihwasi simeho hi'ntnnono uyasoso u, neso womantanoho. Oso'no nohontohumehwasi in'ngo momofanehwono.

26 Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi humentan+ngkuhwoni Anitu kakoe Towahuno Wop+ngo huhwo'nji nakwo Mpohumo jomo ujo so'ne nefo'mawo'n+ngkisofoho. Nakwo Mpohumo pehofo ulane'entani huno moneyahon+ngki nakwoe simeho mo'mnohini humotaho lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anitu kakoe Towahuno Wop+ngoso nakwoe simeho mo'mo nakune'no hitoho ulofahon+ngki kako Anitumo nakune'no yoloho uliwo'n+ngkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anitu kako'nohini upa'n+wo'n+ngkohoho.

27 Mpohwo kako'nohini nakwoe simeho mo'mo nahonyo sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho. Towahuno sohwo kako yo'mayo Anitu kako umo'nalokunjo so'no huno uyahon+ngki kako nakumne'no Mpohumo jomo ujoso'no nto'no uliwo'n+ngkisofoho.

28 I nakwo olo so'no huno nayohoho. Anitu kako a'amuso nje yahinoso ifitne'ento imentiso osomo uh-wosopo'mentisofoho. A'amu hiso hofiko Anitumo simeho ufijo'manji yo'mayo tango u'maso somo Anitu kako oso homo somo wop+ngo umokiyo'ne hweho.

29 Hwap+ngoso hohonta Anitu kako nakumne'no huno uyahon+ngki Anitu nje hwomu hopa imo'n+fitne'ento nahwosopo'mentisofoho. Oseso Kilais nela'wehwo kako simo'mta'ango sohwo imo'n+ngkahon+ngki nakwo a'amu pi'n+ngo engo hn'nwi homn+ngkwa'wehwo homnampisy-ona'ni imo'nalokuhwono.

30 Hohonta Anitu nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nahwosopo'mentiso hn'n+mo ngkimo n+mapitne'ento johon+mentisofoho. Joho nalonto wop+ngo naloho'mentiso so'no ole nelalofoho. Sekwo wop+ngo kuyoho. Wop+ngo namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohument+hwanefoho.

Anitu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako mones+kwajonehoho.

31 I oseso Anitu kako nakumo yo'mayo wop+ngo naloho'mentiso so'no nakwo huno pehofo syof+syanehwono. Anitu nakwo'nji humanto nefo'mawo'n+ngkiso so'no nakumo a'amu wonyo nalohof+wo'n+ngkohoho somne'no huno pi'n+ngo mosyof+syanehwono. O'o, hofiko nakumo moneyakolo-pitnehofo.

32 Anitu nakune'no hitoho ulofahon+ngki kakoe Hwomu kakine'no simeho uy+wo'n+ngkiso so-hune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'n+ngo

mosyafi'hu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwatimentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefe'mayo'ne hi wonejapmmontonoho.

³³ Anitu nakumo kako'ne nahwosopo'mentiso hn'nimo sekwo wonyo kuyoho eso tihwo wonalimontolo. O'o, Anitu huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wopingo kuyoho nalwo'n'ngkisofoho.

³⁴ Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womapife eso tihwo walimontolo. O'o, Kilais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohwo kakoe kaningkwowho Anituye aho anga sohohtant'ni nohumentaningki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahoningki Kilais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

³⁵ Jisas Kilais nakumo hitoho m'kunimposo engo nejap'wo'n'ngkisoso wae pehohwo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino tipemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo l'hwosi yoso'manji u poyo wonamokumo l'hwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas Kilais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

³⁶ Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

Nakwo jije a'amu hn'nwi jije syoho m'j'omopontan'ngkuhwoni a'amu hofiko nonahonontifi nonafotofontifi fonjonesyalokwofo.

A'amu tongomo uhwonontifi fonjasy'wo'n'ngkohofu hopaso nakumo nahonontifi wofonjonesyantife'no yalokwofo.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

³⁷ Oso hiso'no nakwo huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, Jisas Kilais nakumo simeho m'kunimposo engo nejap'wo'n'ngkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo ni'hu'nahone monje esyahoningkuhwoni Anitu yo'mayo homo somo uyakolofone namokuwo'n'ngkisofoho.

³⁸ Ou, ngko olo so'no simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Anitu ngkimo hitoho m'kunimposo engo ntap'wo'n'ngkiso oso'no wae yanimofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, ni'hu'no awonoho. Oseso Kilais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songo humayo

so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahuno wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmentiso oso'nji tifi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji

³⁹ i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Anitu hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menaofonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo wopingo naloho'mentiso oso'no Anitu kako hitoho ne'no nejapmmihwonefoho.

9

Poul kako a'amu Isilael somne'no simeho tango uyimentisofoho.

¹ Ngko Pouli'ni Kilaisiye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno moselalokuyohono. O'o, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji Anituye Towahuno Wopingo nje simeho mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho.

² Nje a'amu Jutaso hofiko Jisas Kilaisimo miningkayo somne'no ngko hitoho ntokwoho. Nje simeho tango nihu'nonohinoso hofikine'no niyohoho.

³ A'amu Jutaso hofiko nje ningkwahwo nampohwosafoho. Hofiko nje temtitofu mta'angofoho. Oso'no hofiko Anituye a'amu ne imo'nyo so'no nimo'ningskohoho. U honingkano wo'nyopontentesi u ngko Anitumo olo so'no jomo ulahoni'mo Anitu kiko nje a'amu Jutaso hofiko jije a'amu ne imo'nifitne'no kiko ngkimo tikanomo nihumajo ose ulimnesohilo.

⁴ Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Isilael sofe imu'nwoho. Anitu kako nakumo nahwosopo'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji netihwamentisofoho. Nakumo Anitu ole nalimento, Sekwo ngkimo nifohi'nyo'ne olo honingkano lomo ifijo so'no ngko wopingo waselohomonnoho. Ose nalonto kakoe honingkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohofone yahino wopingo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkunoso ne imo'none so'no nalimentisofoho.

⁵ Neyakwosa sohwa hofiko hwe engo hwafoho. Nakwoe temtitofu somta'ni Anitu kakoe hwomu Kilais osohumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako a'amu imo'nimentisofoho. Anitu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho hulimemokosyohumawo'ningskiso hweho. Oso'no nakwo

kakoe yofe ho'nomayoso engolopohamo ne'no ne'nohini uyihwano. Nehopeho.

Hwe moya'mi hopi'nono Anitu kakine'no uh-wosopo'mentisofoho.

⁶ A'amu Juta fehohnjoso Anitumo simeho muyo'njo so'no ole wolantantaho. Anituye hungkunoso ne mmo'nonehoho ose wolantantaho. O'o, awonoho. Anitu a'amu Juta somo kakoe mehomi imo'nyo'ne ko uhwsopo'mentisoso fehohnjoso Jutafe temtitofo ko hi hofi'ko kakoe a'amu ne'maho.

⁷ Apilohamiye imu fehohnjo somo Anitu uhwononteso hofi'ko Apilohamiye a'amu yofe uhwoe'ne'maho. O'o, Anitu Apilohammo ulimonto, Jije hwomu Aisak kakoe imu oso'nohini hofi'ko jije temtitofo nefoho.

⁸ Anitu Apilohamiye hwomu anga'nohino sohune'no hungkuno ulahon'ngki kako hwomu anga'no tipema'mentiso sohwo osohwo kako Anituye mehomi hweho. I nom'ne tipema'mentiso oso hwa hofi'koe imuso hofi'ko Anituye mehomi'maho.

⁹ Oso hungkuno Apilohammo ulimentiso hiso olenoho. Soswo anga'no niyakolofihwoso'no ngko asomo wapmmonnoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo woma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Ihwoni. Aisak kako imo'nonto kakoe ape Lepeka kako hufa'u mehomi imo'nimentisofoho. Oso hufa'u mehomi sohwa'uye kan'ngkwowho afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo a'amu Juta hn'nwiye neyakweho.

¹¹ Oso hwomu hufa'u Lepekafe simehomjo mnawojo oso hwa'umo Anitu kako kakoe huno mta'ni hwomu anga'nohino humo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwsopo'mentisofoho. Anitu kako oso hwomu sohwa'u sikoe yahino wop'ngo somne'no yano ulohmmentiso'maho. O'o, siko mmo'nyo sohonta Anitu kako hwomu anga'nohino sohomo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwsopo'mentisofoho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amufe yahino somne'no huno mosyafisiyo'njo yonto a'amu somo kakoe huno mta'ni mtitofonto uhwsopewo'n'ngkiso hweho.

¹² Oso hwomo sohwa'u siko mmo'nyo simeho mo'mo mnowentanjo sohonta Anitu Lepekamo ulimonto, Oso hwomu simo'mjo sohomo nom'ne jije hwomu t'finjo sohwo syoho ulohofiyonehwo umo'nimontonoho. Ose ulimentisofoho.

¹³ Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa hofi'ko ole mtimokumentohofi, Anitu ole limento, Ngko Aisakiye hwomu t'finjo Jekoup oso hune'no simeho uyalokweno. I ngko kola'wehwo Isou sohune'no ngkilaho, ose limentisofoho.

14 Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anituye yahino oleso nto'nohini'maho. Ose wolantantaho. O'lo, awonoho.

15 Anitu Mousesimo ole ulimmento, U ngko hwe fihune'no wopingo wakiloho'mo uli'mo u ngko kakimo wopingo uloho'mnoho. U ngko kakine'no hitoho wanto'mtonoho.

16 Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko syoho wopingo i'me'no Anitu kako ngkimo wopingo wantoho'montonoho. Ose malimnehono. O'lo, Anitu kakoe huno mta'ni mtitofihwosi a'amumo wopingo uloho'montonoho.

17 Oso'no Anitu kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamentiso osohumo ole ulimmento, Ngko kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayo'ne kuhumaji'mentohefoho. Hwapingoso ngko kikimta'ni nje a'amu Isilael somo utimahn'me'no kiko yokumpohn'nyo imo'n'ngkohoji hahn'nyo yohojo'no ngko kikimo hwotoho kufe'mo wokiyakolo'monnoho. Oseso a'amu ango'meemjoso hofiko nje yokumpohn'nyoso nohon'ngkuji nje yofeso woho'nonimantifeho. Ose ulimentisofoho.

18 Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anitu kako hwe fihune'no ngko kakine'no hitoho wantofono lihwosi u kakine'no hitoho ulo'montonoho. U Anitu kako nom'ne a'amu hune'no huno ole syafisyososo, Hwe fihwo kako yokumpohn'nyo umo'nono ose syafisyososo oso hwe huhwo sohwo kako yokumpohn'nyo umo'nimontonoho.

Olo hungkuno loso Anituye simaho tohino'nji hitoho ulofoso'ne

19 Oseso Anitu yo'mayoso umo'nono lonte so'no oso hiso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no a'amu fehohnjoso ole wontantifeho. Nakwoe yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako yoka peho'no nal'wo'n'ngkohoho. Yo'mayo imo'n'wo'n'ngkiso so'no simo'mo Anitu kakoe huno yo'mayoso umo'nono lonte huno syafisy'wo'n'ngkiso osomo tihwo ulojao'montolo.

20 Ose ntikujono ngko ole ulimno, U, kiko a'amu hwa-hoponjo fihwosi Anitumne'no yoka ujosu kiko hopoenohintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe mti'mokoso osohumo ole ulimontolaho, Kiko olo pa'nyo peho'no nmti'mokumentohino hwo'nto. Ose ulimontolaho.

21 A'amu hwakwontoho syoho'njo sohwo kako hwaho nomahwosi hwontoho nom'ne wosopayo ho'nasiyo'ne mti'mokuhwosi nom'ne siki'nyo jopaho iwontofasiyo'ne mti'mokososo wonyotaho. O'lo, kako yo'mayo kakoe huno mta'ni mti'mokiyoso u oso kako hwap'ngo hweho. Kakoe syohofoho.

22 Oso yahino oseso Anitu huhwo'njoho. Anitu a'amu honingkano wonyo imotofo so'no tohino womapife limentisofoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe simaho tohino oso'nji utihwa'nyopo ulikemokontentesi a'amu somo tohino komo'no uyihwonesohilo. O'o, Anitu kako oso a'amu somne'no hitoho ulofahoningki hontohumaho. I oso'no hofiko hahn'nyo ne'no yahoningkofi Anitu kako tohino engo uyimentisofoho.

23 I Anitu kakoe yahino wopingo ujo ehontojwasiyo'ne so'no Anitu kako a'amu fehohnjo wopingo uloho'mne'ento uhwasopo'mentiso somo nje yofe engo so'nji nje yahino wopingo so'nji mapitnne'ento imentisofoho. Hwapingoso oso hiso'no nakune'no nto'no nto enesyohumaho.

24 Oso a'amu wopingo uloho'mne'ento uhwasopo'mentisoso nakwonoho. Oso hiso a'amu Jutahini'maho. O'o, a'amu temtitofu kengo kengonwoho.

25 Houseya sohomo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo kako olo hungkuno loso a'amu Jutamaso, a'amu temtitofu kengo somne'no ole mtimokumentisofoho.

Anitu ole limento, Hwe moya'mi hofiko nje a'amu Jutamano'nyo'njo somo ngko ole ulimonnoho, Sekwo nje a'amu kuyoho.

A'amu ngko hofikimo simaho muyo'njo simo'mo imentohesomo ole ulimonnoho, Ngko sekumo simaho sejopalokweno.

26 Ango'meemjo a'amu somo nje a'amu ku'maho simo'mo ulimentohe oso ango'meemjo a'amu somo ole ulimonnoho.

Ngko Anitu songo ne'no humayo sohwo'niye a'amu kuyoho. Houseya ose mtimokumentisofoho.

27 I Aisaiya hwe nom'nehomo Anitu hungkuno uyahoningki limentiso sohwo kako a'amu jutamano'no ole mtimokumento,

A'amu Isihaeliso hofiko tafeponjo wasoho pa'nyo piningo engo ko imonifijo somtani Anitu kako angano'no anganohino manefoho.

28 Hwapingoso a'amu honingkano wonyo'njo somo Anitu hofikoe yahino wonyo so'no hungkuno ulihwosi tohino komo'no uyonefoho.

29 Oso hungkuno Aisaiya simo'mjo mtimokumentisoso olenoho.

Nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu ahwomomjo so'nji hntokwaliyo yomayo so'njimo mokosyohumawo'ningkiso osohwo kako nakwoe temtitofu fehohnjo angano'no anganohino somne'no wohumafe

majo'njo yontentesi nakwo a'amu hopi'nono Isilael
hn'n+mo Soutom'nji Ngkumoula oso pa'nyo wae
enaofihwonesohilo.

Aisaiya ose mt+'mokumentisofoho.

*A'amu Isilaeliso hofiko hofikoe yahino wop'ingo somne'no
Anituye a'amu ne imo'nane'entifi hofiko syoho engo imento-
hofofoho.*

³⁰ Oseso nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu
temtitofo kengoso hofiko nakwo Anituye a'amu ne
imo'nane'entifi syoho yokumpohn'nyo imentohofomaho.
O'o, hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkofi
Anitu sekwo wop'ingo kuyoho ulimentisofoho.

³¹ I a'amu Jutaso hofiko ole syafihu'mentohofi nakwo
Anituye hon'ngkano hungkunomo nto'no in'ngkohwaso'no
Anitu kako nakumo wop'ingo kuyoho wonal'montonoho.
Ose syafisyontifi syoho engo ko imentohofoso'no Anitu
kako wop'ingo kuyoho ose mulonehoho.

³² Hwap'ingoso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono
uyoso nakwolaho lontifi hon'ngkano hungkuno osomo
nto'no in'ngkuhwasi Anituye a'amu ne umo'nano. Ose
limentohofofoho. Hofiko oso sojo engkwosaho pa'nyoso
Anitu hon'ngkanopo ho'nahumentiso osomo entofomantifi
p'wahu'mentohofofoho.

³³ A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumentohofoso
oso hwa hofiko Jisasimne'no oso sojo homo somo ole
mt+'mokumentohofi,
Upa'nimno. Oso hwaho ango Saiyon sopo sojo engkwosaho
pa'nyo a'amu entofomayo'ne ho'nahumentohofoho.
Oso hopo sopo a'amu hofiko entofomafikuji
wop'wesyantifeho.

I a'amu oso engkwosaho homo somo simeho hi'ntnnono
uy'fijoso hofiko won'mango munonehoho.

Jisasimne'no ose mt+'mokumentohofofoho.

10

*A'amu Isilaeliso hofiko Anitu kakoe yahino wop'ingoso
nto'no ma'mentohofomaho.*

¹ U nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso
soku, olo so'no nje simeho wop'ingo nimo'n'ngkohoho.
Ngko a'amu Isilaeliso hofiko Anituye a'amu ne
imo'nifitne'enji Mpohumo jomo ne'no uliwo'nalokweno.

² Ngko oso a'amu somne'no huno ole niyohoho. Hofiko
Anituye yahino somo un'ngkowano ko lontifi oso'no hofiko
Anituye yahino ne so'no huno muyofoho.

³ Anitu kako nakune'no a'amu wopingo imo'nifitnne'ento Jisas Kilais nakwoe hwaho lopo uhwatimentisofoho. A'amu Jutaso hofiko oso homo somo simeho muyo'njo yontifi huno ole syofisyalokwofo, Nakwo hi'nwi nakwo honingkano hungkuno somo ito'no iningkawasoso wopingo umo'nantanoho. Hwasyo ose syofisyalokwofo.

⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Kilais kako honingkano hungkuno somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oseso a'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako oso a'amu osohumo ulimontono, Kiko wopingo hwosoho. Ose ulimontonoho.

Anitu kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo utima'mo lalofoho.

⁵ Mouses hungkuno osohi so'no mtimokumentisofoho. A'amu fihwo kako Anitu kiko wopingo hwosoho ntone'ento kako Anituye honingkano osomo nto'no iningkowalofoho. Oso hungkuno homo somo hopi'nono nto'nohini iningkawe sohwo'manji kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

⁶ I oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako wopingo hwosoho ose ulimontonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako huno ole mosyafisyonehoho. Kilais nakumo nefa'mayo'ne ahwomo mta'ni tihwo wositimamontolo.

⁷ A'amu poyo pe'nnyo hwahomo'mo humalofoso Kilais pe'nimentiso osohumo tihwo utima'montolo. Ose mosyafisyonehoho.

⁸ O'o, Anituye hungkunoso sekumo mose'maso'maho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa ole mtimokumentohofi, Anituye hungkunoso sekwo'nji weho. Sekwoe hunomo simehomo weho. Oso hungkuno mnawojo loso olenoho. Sekwo Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Oso hiso'no nakwo ne'no losetihwawo'ningkuhwono.

⁹ Olenoho. Kiko nom'ne a'amu somo ole uso, Jisas sohwo nje Hwe Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso osohumo Anitu kakimo pi'nimo nta'ni apa'no songo ulika'mentiso oso homo somne'no simeho hi'ntnnono uyohoji'manji Anitu kako kikimo asomo wokitima'montonoho.

¹⁰ Nakwo Anitu kakimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako ole wonalimontonoho, Sekwo nje mehomi wopingo ne kuyoho. Nakwo nakwoe mango'nji Anitu kakoe hungkunoso nom'ne a'amu somo lutihwehwaso'no Anitu kako nakumo asomo netimanefoho.

¹¹ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa ole mtimokumentohofi, U, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako Anituye simanopo

lohofihwosi kako wonimango munonefoho. Ose mtì'mokumentohofofoho.

¹² Anìtu kako nakwo a'amu Juta'nji Ngkìlik oso'nnonji nakwo temtifo kengo kengo hn'nìmo nahonìwo'nìngkisoso Anìtu kakimo u'mayo'ne yahinoso afa'nohino nahonìwo'nìngkisofoho. Oseso nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hwe engo anga'nohinoso Anìtuyoho. A'amu anga'no anga'nohinoso Anìtumo fonefo'maho ulìkujo'no kako yahino wopìngo wonyoangkafo uloho'montonoho.

¹³ A'amu Anìtuye hungkuno mtì'mokumentohofohwa ole mtì'mokumentohofi, Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo nakwoe Hwe Engo Kìlaisìmo fonefo'maho ulìhwaso'no kako wonefo'ma'montonoho. Nonefo'mahwosi kako asomo netìmanefoho.

¹⁴ A'amu hofìko Jìsasi'mo sìmeho hi'ntnnono muyo'njoso hofìko kakimo jomo mulìfitnnehofohwa. A'amu hofìko Jìsasi'ye hungkuno mupa'nyo'njoso hofìko oso hungkuno homo somo sìmeho hi'ntnnono muyìfitnnehofohwa. A'amu nom'neso hofìko nom'ne a'amu somo Jìsasi'ye hungkuno molutìhwayo'manji u oso a'amu hiso hofìko hungkuno homo somo mupa'nìfitnnehofohwa.

¹⁵ Anìtu kako Jìsasi Kìlaisìmne'no hungkuno wopìngo nom'ne a'amumo lutìhwayo'ne somo molìhwajiyoyo'manji oso a'amu hiso hofìko molìku'mopitnnehofohwa. A'amu Anìtuye hungkuno mtì'mokumentohofohwa ole mtì'mokumentohofi, A'amu Anìtuye hungkuno lìku'mofonjo sohwafe hungkunoso upa'nìfitnne'no hofìko oso a'amu huhwo sohwafo utìmafìkuji nakwo'nji fosyohumamno, ulantìfeho. Ose ulìkuji hofìkoe yofe woho'nomantìfeho.

A'amu Isìlael fehohnjoso hofìko Anìtuye hungkuno wopìngo somo tifi nto'no minìngkayo'njofoho.

¹⁶ I oso'no a'amu pi'nìngo engoso hofìko Anìtuye hungkuno wopìngo upa'nontìfi hofìko sìmeho umentohofohwa. Aisaiya ole mtì'mokumento, U Hwe Engofo, a'amu nakwo hungkuno ulahonìngkuhwoni oso hungkuno homo somo sìmeho hi'ntnnono tìhwo uyìmahohwa. O'o, awonohwa.

Aisaiya ose mtì'mokumentisofohwa.

¹⁷ Oso'no nakwo huno ole nayohi, Sìmo'mo nakwo Anìtuye hungkuno upo'nìngkuhwasi tifi oso hungkuno hiso sìmeho hi'ntnnono wonelìkafono. Nakwo Kìlaisìmne'no hungkuno wopìngo upo'nontani nakwo Anìtumo sìmeho uyalokuhwonohwa.

¹⁸ Oseso ngko ole waselohon+monne'no yohono. Hofiko Anituye hungkuno wop+ngoso mupa'n+mentohofofoho. O'o, hofiko nto upa'n+mentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt+'mokumentohofoho sohwa hofiko ole so'no mt+'mokumentohofi,

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwafe mampahoso ango'meemo ho'n+mentisofoho.

Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino sopenjoso nto mj+pa'n+mentohofofoho.

Ose mt+'mokumentohofofoho.

¹⁹ Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselohon+monne'no yohono. A'amu Isilael+iso oso hungkuno homo somo nupa'nontifi neso huno nto'no mosyafihu'mmentohofotaho. O'o, oso'ne'maho. Hofiko huno nto'no syafihu'mentohofofoho. Oso hiso'no Anitu kako Mouses+mo hungkuno uyahon+ngki Mouses kako ole mt+'mokumento,

Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohofoho so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno uy+'mo.

Wop+ngo ulohohm'me'no nohon+ngkuji sekwoe simeho tohino wasemn+montonoho.

Ngko a'amu huno'maso osomo utimahm'me'no nohon+ngkuji sekwo yoka wolantifeho.

Mouses olo hungkuno loso ose mt+'mokumentisofoho.

²⁰ I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho imentiso'maho. O'o, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo limento,

A'amu ngkine'no huno mosyafisiyo'njosohofiko ngkine'no hafihafe mat+pewo'n+ngkiyohofoso olohonta hofiko ngkimo nto tipenohon+ma'n+ngkohoho.

A'amu nom'nesohofiko ngkine'no nom'ne a'amu somo mulohon+wo'n+ngkiyohoho oso'njo utihwa'nyopo imofapmmentohefoho.

Ose limentisofoho.

²¹ I oso'no Anitu a'amu Isilael somne'no ole limento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no womotohul+jisyosyohumamonji ajape ulohofahon+ngkohofiko nje hungkunomo hwotoho nifentifi hohujo ikinjan+mof+wo'n+ngkohofofoho. Aisaiya ose mt+'mokumentisofoho.

11

Anitu kako a'amu Isilael fehohnjo somo wop+ngoloho'mentisofoho.

¹ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilael somo Anitu uhwosopo'mentiso oso hofiko Anitune'no hohujo ikinj+mofahon+ngkofi Anitu kako oso a'amu homo somo wae nihu'nahone yao'mentisotaho. O'o, awonoho. Nihu'nahone'maho. O'o, ngko huhwo'ni a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Apilohamiye imu hwo'nyoho. Ngko kakoe kakwo'yohwo Jekoupiye hwomu Mpenyamin+ye temtifofo mta'ango hwo'nyoho.

² A'amu Isilael hohonta Anitu nahwosopo'mentiso hn'nimo Anitu kako moho'nonafefoho. Hwe fihwo Ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahon+ngki kako a'amu Isilael somne'no hungkuno yokumpohn'nyo ul+mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako Anitumo ole ul+mento,

³ Hwe Engo sohwozi, a'amu sohwozi jije hungkuno uyahon+ngki limotofo oso hwamo nom'ne a'amuso fonjosyalokwofo. A'amu kikine'no yahu fonjokisasiyo ijempohoso wonyo nto imokumalofo. Oso'no ngko anga'nohino sohwo'ni humanji kikine'no simeho kijopalokweno. I oso'no hofiko ngkimo wofonjon+syantife'no hofiko ngkine'no hafihafe ntipeent+kwofu. Ose ulahon+ngki

⁴ Anitu kako kakine'no aku hungkuno pehofo ul+mentono. Anitu ole ul+mento, Kiko'nohinimaho. O'o, ngko a'amu *sefen tausen* (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofiko oso hwasyo anitu Mpal sohune'no hwomtame mulohofiwon+ngkiyohoho. O'o, hofiko ngkimo simeho ntopalokwofo. Ose ul+mentisofoho.

⁵ Olohonta oso pa'nyoso Anitu kako yalofoho. A'amu Juta anga'no anga'nohino somo Anitu kako hitoho ulofahon+ngki kako nakumo kako'ntnne nonahwosopento wop+ngo nelohofahon+ngki nakwo kakoe a'amu nehn'nwi humalohwono.

⁶ I nakwo nakwoe hon+ngkano wop+ngo imotohwone so'no nahwosopo'mentiso'maho. O'o, nakwoe hon+ngkano wop+ngomne'no nahwosopententesi u kako nakumne'no wop+ngo monalohofe'nesohilo. O'o, nakwoe yokumpohn'nyo so'no nahwosopehwonesohilo. Ose'manji Anitu nalohofososo ne ane'nesohilo.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu Isilael fehohnjo hofiko ole hwasyo syaf+sy+wo'n+ngkohofi, Nakwo hon+ngkano hungkunomo ito'no in+ngkawasomanji Anitu kako nakumo ole wonal+montonoho, Sekwo wop+ngo kuyoho. Ose wonal+montonoho. Oso'no oso hwasyo huno hiso syaf+syont+fi hofiko syoho engo yalokwofo. I oso'no Anitu kako'ntnne uhwosopo'mentiso osomnohini Anitu kako wop+ngo kuyoho ul+montonoho. I a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno somo haloho maposo oso a'amufe simehoso yokumpohn'nyo nto imo'nimaho.

8 Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mtɪ'mokumentohofɔ sohwa a'amu juta somne'no olo so'no mtɪ'mokumentohofɪ,

Hofɪkoe huno sɪmeho osomo Anitu kako saho hopa kuwojahonɪngki nakwo hungkuno hofɪkimo ula-honɪngkuhwoni hofɪko haloho mupa'nyo'njo yontɪfi muhwonyo'njo imentohofɔfoho.

Oseso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mɟɪ'mo'nɪmoponto olohonta ne'no weho.

Ose mtɪ'mokumentohofɔfoho.

9 Ihwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto wanɪmo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Ntefit kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto mtɪ'mokumentisofɔfoho.

A'amu Jutaso hofɪkoe wosopayo engo nonontɪfi hofɪkoe yo'mayo ho'yango wopɪngo somo uhwonontɪfi ole syafɪsyɪwo'nɪngkohofɪ, Ihwoni, Anitu kako nakumo wopɪngo nelohofalɔfoho.

Ose nalohofonto wopɪngo kuyoho nelalɔfoho.

Oso hunoso hwasyo syafɪsyɪwo'nɪngkohofɔ hiso hofoyo hopa wonyo umokumontonoho.

10 Hofɪkoe tɪmoso sɪkwo'mjoho imo'nɪngkuhwosi hofɪko yo'mayo somo tɪmo nto'no muhwonɪfitnnehofɔ.

Yo'mayo tango u'masoso hofɪkoe hano uyoso engkulo engkulokano wowantɪfeho.

Ntefit oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wopɪngo Anitu uyonte somne'no sɪmonyɔ ko yontɪfi kakoe hungkuno ne so'no haloho maposo'njo somne mtɪ'mokumentisofɔfoho.

Anitu a'amu temtitofo nom'ne somo kako'ntnne utɪma'montonoho.

11 I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohonɪmonne'no yohono. A'amu Jutaso hofɪko Anituye hungkunomo haloho mapososo'no hofɪko pɪwahu'mentohofɔso nɪhu'nahone pɪwahu'mentohofotaho. O'o, nɪhu'nahone'maho. Oso a'amu Jutaso hofɪko Anituye honɪngkano wopɪngo somo ito'no minɪngkayo'njo yontɪfi sompeeo'mentohofɔ so'no Anitu a'amu temtitofo kengo somne'no kakoe mehomi ne imo'nɪngkujo'no kako asomo utɪmayo'ne joho ulalɔfoho. Anitu a'amu kengo somo wopɪngo ulohofontanɪngkuhwosi a'amu Jutaso hofɪko nuhwonɪngkuji hofɪko sɪmeho tohino umnɪngkuhwoso'no hofɪko Anitumne'no huno apa'no syafɪsyɪkujo'no Anitumo apa'no u'mayo so'no hi umo'nɪmontonoho.

12 A'amu Jutaso hofɪko honɪngkano wonyo imentohofɔ so'no Anitu kako a'amu kengo somo wopɪngo

ulohofalofoho. A'amu Jutaso hofiiko Anitumne'no hohujo ikinjaofahon'ngkofi a'amu kengoso hofiiko Anitune'no huno wop'nggo tipema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hofiiko Anitune'no huno apa'no syafisyikujiasomo i'mofap'ikujio'no Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n'imo kako wop'nggo m'ikun'imposo engo wonaloho'montonoho.

13 Sekwo a'amu temtitofokengo mta'ango soku sekwo upa'n'imno. Anitu kako ngkimo a'amu temtitofokengo kengo sokumo kakoe hungkuno liku'mofono syohontapmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'n'ngkahon'ngki yalokweno.

14 Ngko olo syoho hiloso yonji ole syofisyalokweno, Sekwo temtitofokengo kengo soku Anituye hungkunomo upa'n'ngkujisimeho uy'ikujio'no Anitu kako wop'nggo waseloho'montonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo sehon'ngkujihofiiko huno ole wosyofisyantifeho. A'amu kengoso hofiiko nakwoe Anitu'njopo humafitnnohontifi hofiiko apa'no Anitumo simeho uy'ifitne'no Anituye hungkuno losetihwahm'me'no a'amu Jutanga'no anga'no Kilaisimo simeho uyantifeho.

15 Anitu kako a'amu Jutasomme'no hohujo we'enehwo ikinjaofonto a'amu temtitofokengo kengo mta'ango somo nomanto kako'njisimeho afa inalokwofo. Oso'no tifi no'mo a'amu Jutaso hofiiko Anitumo apa'no simeho uy'ikujio'no Anitu kako hofiikimo asomo utimayoso a'amu poyo pe'nontifeso songo ulikafo oso pa'nyofoho.

16 Nakwo a'amu Jutahn'nwiye yahinosolenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo simo'mjoso Anitumo uy'iwon'ngkuhwonefoho. Oso'no nakwo oso wosopayotifinjo ni'won'ngkuhwoneso oso hi'nji Anituyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi Anituyemanji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

17 Pahnnimo hungkuno upa'n'imno. Anitu kako kakoesyohopo iyo anga'nohino wop'nggoso hulimentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso Anitu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoesyoho sponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'angomufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syohosponjosohunta'ni afofo manto ne engo into'n'imentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwap'nggoso Apiloham'yoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofokengokengo'mta'ango sokune'no lalokweno.

18 Sekwo a'amu temtitofokengokengo'mta'ango soku Anitu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho.

Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofo ulikutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofe hofiyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwapingo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

¹⁹ Oso'no sekwo ole wolantifitaho. Anitu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yao-fonto oso homo somo Anitu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohotofo'neso hofikimo wae yao'mentisofoho. Ose wolantifitaho.

²⁰ O'o, ose'maho. Hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono muyimmentohoho so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtifofo kengo soku, Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hofikoe pijohino osopo mesehumat'imentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono.

²¹ Anitu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho.

²² Oseso nakwo Anitu a'amumne'no hitoho ulofo so'nji simeho tohino umnyo so'nji uhwon'ngkuhwono. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinofoho. A'amu Anituye yahino wopingo somne'no uliko'ma'mentohoho somne'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no Anitu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selofihwaso'no Anitu kako sekune'no hitoho ne'no ulo'montonoho. U, sekwo kakine'no simeho muyikujono u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho.

²³ Oseso a'amu Juta somo Anitu wae yao'mentisoso hofiko Anitu kakine'no simeho hi'ntnnono apa'no uyikujono Anitu kakoe iyo syohoponjo somo apa'no womifohu'montonoho. Ou, Anitu kako hofikimo asomo mufisyososo kako hoponoho.

²⁴ Sekwo a'amu temtifofo kengo soku sekwo we'njo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anitu kako nosemento sekumo kakoe syoho ne sophonjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwoe hwapingoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofiko oso iyo ne somta'angoso hofikimo apa'no hofikoe hwapingo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

²⁵ Nje a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho soku, olo hungkuno hiyaso'mo wo'nnyo so'no sekwo huno nto'no mosyafisiyo'njo ifitnnoho. I sekwo

sekwoe yofe moho'noma'nifitnnehonji hungkuno hiso uti'hwa'nyopo ujwo ehontojwasyi'mo waselimonne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofiko Anitune'no nakwolaho lontifi hohujo ikinj'humamentohofofoho. Hofiko ose ikinj'humahon'ngkofi Anitu kako a'amu temtitofo kengo kengo somta'ni anga'no anga'nohino uhwosopo'mentisoso hofiko Anitumo simeho uyimopalokwofo.

²⁶ Oso'no Anitu uhwonososo a'amu temtitofo kengo mta'ango uhwosopo'mentisoso kakine'no simeho nto uyikujo'no hopoenohini uhwon'ngkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo uti'ma'montonoho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohofohi,

A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isi'hutofonemayo'ne i'mofaponefoho. Kako i'mofap'hwosi a'amu Isilael Jekoupiye imu hofikoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

²⁷ Hohonta a'amu homo somo Anitu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selimentoheho olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofohono.

Ose mt'i'mokumentohofohofohi.

²⁸ A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno wopingo somne'no nakwolaho lontifi Anituye mangohwa imo'nimentohofofohofohi. Ose imo'n'ngkahon'ngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku Anituye a'amu ne imo'nalokwofo. I oso'no Anitu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwosopo'mentiso oso'no kako hofikoe hofiyakwosamme'no syafisyonto kako apa'no asomo uti'ma'monte'no yalofoho.

²⁹ U Anitu kako a'amu somo wopingo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wopingo uloho'montonoho. Hwap'ingoso Anitu kakoe hunoso mikwesyafisyonehoho.

³⁰ Hohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo in'ngkowmentan'ngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo soku Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofohofohi. I olohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno haloho maposo'njo yahon'ngkofi Anitu kako sekune'no hitoho ulofahon'ngki kako sekumo wopingo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo simeho wopingo uyalokwofo.

³¹ Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anitu hitoho ulof'hwosi'no hofikoe hon'ngkano wonyoso noho'naofikujo'no Anitu kako sekwo'nji hofikimo wopingo waselohomontonoho.

³² Sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo oso haloho maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumaho. Hwap'ngoso Anitu kako a'amu hopi'nonohino sokune'no haloho maposo'njo kuyoho ko selonte so'no kako kakoe hitoho ulofososo a'amu hopi'nonohino so'no ujo ehontojwasiyo'nefoho.

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

³³ Ihwoni. Nakwoe Anitu kako yano'nohino hweho. Kakoe hunoso ni'hu'no mi'kun'imposo'njo hweho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi kakoe huno hwap'ngo somo pipi wot'pemantanto. O'o, ni'hu'no awonoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino so'no hungkuno mtitof'wo'n'ngkiso so'no nakwo huno nayoso pipilo. Awonoho.

³⁴ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe huno oso pa'nyoso huno ti'hwo uyohoho. Anitumo huno ti'hwo umasoto.

³⁵ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso hwap'ngo hweho. I oso'no a'amu fihwo kako ole loso ngko Anitumo peho u'me'no wontapmmontolo. Aku ngkimo ntapeso, o'o, awonoho.

³⁶ Anitu kako yo'mayoso hwap'ngo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino somo kan'ngkwohweho. Oso'no nakwo Anitu kakoe yofeso engolopohamo ne'no woho'nomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe a'apahoso Anitumo uyano.

¹ Nje a'amu soku, Anitu kako nakune'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso so'no kako nakumo wop'ngo nalohof'wo'n'ngkiso so'no ngko sekumo hungkuno yokumpohn'nyo wasel'monne'no yohono. A'amu hof'ko Anitumne'no yahu fonjokisahumotofo hopaso sekwo sekwoe fosyohumayo a'apaho si'meho huno oso yo'mayo hopi'nonohinoso Anitumo uy'mno. Uy'kujo'no sekwo kakine'no yahino ito'nohino fiy'mno. Yo'mayo wonyo ji'je si'meho umo lonteso monje yasy'kuji sekwo Anituye si'meho wop'ngo umokiyo'ne oso'nohini fiy'mno. Yo'mayo iwo'n'ngkohofoso kakine'no kaki'no syaf'isy'kuji fiy'mno. Anitumne'no hwomtame ulohofu yahino neso osohifoho.

² Sekwo soku, a'amu Anitumo si'meho muyo sofe yahino pa'nyoso sekwo ikutoho. O'o, awonoho. Sekwoe huno wonyo hohontajoso iwolo'mokukuji sekwo nom'ne

kengo hopa umo'nantifeho. Oso hiso Anitu kako sekumo huno wopingo sejapihwoso'no a'amu kengo pa'nyo umo'nantifeho. Ose ikuji Anituye yahino wopingo so'no huno seyihwosi in'ngkakuji yahino hiso'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'nyo'ne so'no huno waseyono.

Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopingo so'nji yo'mayo yo'mayo so'nji nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwo kakine'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

³ Ngko sekwo anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako ngkimo nifo'mawo'n'ngkiso so'no waselimonne'no yohono. Sekwo huno sekune'nohino ole syafihu'n'ngkutoho. Ngko yo'mayo somo yakolo'nnyo hwo'nyoho. Oso'no sekwo huno ose syafihu'n'ngkutoho. O'o, sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje yo'mayo yahino wopingoso ngkinta'ango'maho. O'o, Anitu mta'angofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe moho'noma'nyo'njo ikuji sekune'no huno ito'no fisyafihu'n'mno.

⁴ Nakwo huno wosyofisyano. Nakwoe a'apahoso yo'mayo kengo iyo'neso kengo kengo wo'nnyofoho. Sife a'apaho timo simeho huno oso yo'mayo hiso syoho kengo kengo iwo'n'ngkisofoho.

⁵ Oso hopaso nakwo a'amu Jisas Kilaisimo simeho wopingo uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnji'nyoho. Nakwo a'amu kengo kengo hn'nwiye a'apahoso anga'nohino pa'nyofoho. I oso'no nakwo nakwoe syohoso kengo kengo wo'nnyoso fo'ma'nyo'nefoho.

⁶ Anitu kako nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimne'no huno syafisyonto syoho kengo kengo somne'no yokumpohn'nyo nejapmmentisofoho. Anitu kako a'amu fihumo kakoe hungkuno uyahon'ngkuhwosi hungkuno hiso ujo'ne syoho ujososo sohwo kako oso syoho hiso'no kakoe simeho hi'ntnnono ae uyokisosaweso oso hopa ulono.

⁷ U a'amu fihwo kako homn'ngkwa'wehwosamo yo'mayo so'no ufo'mayo'ne syoho hi'njohwo'manji u, oso syoho hiso'no umo'n'ngkuhwoso'no kako ufo'mano. U a'amu fihwo kako nom'ni hwamo lutihwayo syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho so'no umo'n'ngkuhwoso'no hofiyo'no wolutihwano.

⁸ U a'amu fihwo kako nom'nimo usofitofone syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho hiso'no umo'n'ngkuhwoso'no hofiyo'no usofitofono. U a'amu fihwo kako nom'ni a'amu somo umofonyo iyo'njo somo yo'mayo uyo syoho'njo hwo'manji oso

syoho hiso'no umo'n'ingkuhwoso'no kako simeho wop'ingo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umo'n'ingkuhwoso'no kako a'amu somo hofiy'o'no womokosyohumano. A'amu fihwo kako kon'ingkwa'wehune'no hitoho ulof'ihwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako s'imonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo simeho uyo yahino neso olenoho.

⁹ Sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyano likujoso mango'nohini likutoho. O'o, simeho nehopi uy'kuji ufo'mapmno. Sekwo yahino wonyo somne'no hohujo ikin-jaof'ikuji yahino ne'njo wop'ingo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno.

¹⁰ Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas simeho nejap'wo'n'ingciso hopaso simeho afa nto'no fin'imno. Sekwo nom'ne a'amufe yofe ho'nomaf'ikuji sekwo hof'ikine'no hwahopo pawomno.

¹¹ Sekwo nakwoe Hwe Engo An'itu sohwoe syoho so'no semo'n'ingkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiy'imno. Po'n'ifo imo'n'ingkutoho.

¹² Yo'mayo so'no An'itu wosejapmmo nal'imentiso so'no mane'eno lihwasi simeho wop'ingo'nji humehwasi wohon-tohument'hwano. Yo'mayo tango se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo sekwo Mpo-hwo An'itumo jomo ul'ikuno. Oso yahino homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ An'tuye a'amu neso hof'iko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo hof'ikimo komo'no ufo'mapmno. A'amu ango kengoponta'angoso hof'iko sekumo se'maf'ikujo'no sekwo hof'ikimo wop'ingo ulohof'ikuji sekwoe angomo hofiy'o'no ut'imapmno.

¹⁴ A'amu sekumo wonyo selohof'wo'n'ingkohof somne'no sekwo hof'ikine'no An'itu kako hof'ikimo wop'ingo ulohof'one jomo ul'imno. Sekwo An'itumo hof'ikimo wonyo ulohof'one jomo nul'ikutoho. O'o, wop'ingo ulohof'one jomo ul'imno.

¹⁵ A'amu somo yo'mayo wop'ingo u'mante so'no An'itumne'no s'imonyo yalokwofo so'no sekwo hof'ikimo s'imonyo fi'jo'n'lohoppmno. U a'amu somo yo'mayo tango u'mante so'no humotaho likujo'no sekwo hof'ikimo humotaho fi'jo'n'limno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no huno syaf'sy'kuji hupe hwan'ingo fongki'n'ingkuji hwahopo pawomno.

¹⁶ Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'n'ingkuji nom'ne a'amu fehohnjo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo

pa'nyo ku'maho. Huno ose seyihwoloho. O'o, sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho afa'nohini uyimno. Sekwo sekwoe yofe somo noho'noma'n'ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo momayo ulohofiyimno. Sekwo huno ole eso nosyafisyikutoho. Nakwo hn'nwi huno'nji'nwoho. Ose syafisyikutoho.

¹⁷ A'amuso hofiko sekumo wonyo selohofikujo'no sekwo yahino wonyo hofikimo aku nulohofikutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino nom'ne a'amuso oso yahino somne'no wopingofoho liwo'n'ngkohoho oso'nohini fiyimno.

¹⁸ Oso'no sekwo yoka so'nji ikujoho fongki'nyo oso'no nosyafisyikutoho. O'o, u sekwo simeho inyo'ne hon'ngkano mawentihwosi ou sekwo nom'ne a'amu somne'no simeho afa in'ngkuji sekwo hofiko'nji simeho pompenjiyo'nji nto'no foyohumamno.

¹⁹ U sekwo nje a'amu soku, nom'ne a'amuso hofiko sekumo wonyo selohofikujo'no oso'no sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengko'no nuyikutoho. O'o, Anitu kako oso wonyo homo somo uhwon'ngkuhwosi simeho tohino umn'ngkuhwoso'no kako oso wonyo homo somo aku kengko kengko'no ulohofono. Oso a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi,

Oso yahino wonyo somo aku kengko kengko'no ulohofososo nje syoho'nohinofoho.

Oso hofikoe yahino wonyo homo somne'no ngko aku umonnoho.

Anitu kako nakumo ose nal'mentisofoho.

²⁰ Nom'ne hungkuno nal'mentisoso olenoho. Jije mango sohwa hofiko mijoho'no ikujo'no kiko oso jije wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijo'no umo'n'ngkuhwoso'no kiko mijo uyo. Ose iso'manji kako kikimo wonyo kilohofoso so'no won'mango engo unimontonoho.

²¹ Oseso a'amu wonyo kilohofoso oso'no kiko simano hintotohino kumnyo'eno. O'o, kiko kakimo wopingo ulohofohojo'no kakoe simeho pompengo ifisyimofohojo'no oso kakoe yahino wonyo somo ni'hu'nahone moi'wo wesojwao'momtonoho.

13

A'amu nakumo nemokosyohumayo sohwa mo enjwa'mo wohumano.

¹ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwoe a'amu nemokosyohumayo sohwa mo enjwa'mo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho loponjo hwe engo sohwa hofiko siki i'mofapinyo hwa'maho. O'o, Anitu

kako hofikimo uhumajiwon'ngkiso hwafoho. Oso hofikoe syoho iwon'ngkohofoso Anitu mta'angofoho.

² A'amu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo hwotoho fewo'ngkiso sohwo kako oso yahino wop'ngo olo hwaho lopo nemokosyohumayo'ne Anitu ho'nahumentiso somo hwotoho fewo'ngkiso hweho. A'amu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hiso'no olo hwaho lopo tohino woma'montonoho.

³ A'amu nto'no humawo'ngkohofoso hofiko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwanne'no iyoho miyonehoho. O'o, a'amu yahino wonyo iwon'ngkohofoso hofiko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho miyo'njo wohumamo lohoji kiko hon'ngkano nto'nohino somo tifi fin'ngkayo. Ose isoso'no hwe engo sohwo kako jije yofe woho'nokuma'mtonoho.

⁴ Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwo Anituye syoho'njo hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufo'mahwoso'no kiko wop'ngo wohumamonnoho. U kiko yahino wonyoso yohoji kakine'no iyoho wakinono. Hwap'ngoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso siki momokosyohumuyoho. O'o, Anitu a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo tohino uyo'ne syoho uy'mentisofoho.

⁵ Oso'no nakwo nakwoe hwe engo sohomo enjwa'mo wohumano. Hwap'ngoso peho'neto. Hwap'ngoso hufa'uyoho. Simo'mo nakwo tohino momaso'nefoho. I oso'nohinim'aho. O'o, nom'ne ole, Anitu kako nakumo huno wop'ngo sim'ho mo'mo ho'nonahumentiso so'nefoho. Oso huno wop'ngoso, Wonyo kuyoho monalonehoho. Ose lihwasi a'amu nakwoe hwahopo mokosyohumawo'ngkohofoso sohwife hon'ngkano hungkunomo hofiyo'no un'ngkowano.

⁶ Oseso oso hwap'ngo hufa'uyo so'no hwe engo sohwa hofiko hamniyoho ho'nasiyo'ne joho nalikujono uyan-tanoho. Hwap'ngoso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye syoho'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho so'no umo'ngkahon'ngki syoho yokumpohn'nyo yiwon'ngkohofofoho.

⁷ Oso'no hwe engo sohwa hofiko yo'mayo so'no sekumo hamniyoho joho selikujono sekwo uy'mno. U sekwo hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikimo enjwa'mo humafikujoni hofikoe yofe foho'nomapmno. Hwap'ngoso hofiko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi in'ngkowanehwono hon'ngkano neso mno.

⁸ Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayoso mpe hwangu uloho'mne'eno lohoji umajo so'no aku komo'no uyo. Aku muyoso wopingo'maho. Olo yahino lomo finingkamno. Anitu kako sekumo simeho mikunimposo sejapwo'ninkingkiso so'no sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho ne'no ne'no uyano likuji ne'no uyimno. A'amu fihwo kako a'amu hopi'nonohino somo simeho uywo'ninkingkiso sohwo kako Anituye honingkanohungkunomoto'no iningkowalofoho.

⁹ Anituye honingkanohungkuno Mouses nejapmentisoso olenoho. Kiko ape mayo yahino osomo wonyo imokohotoho. Kiko a'amu fonjasiyo'eno. Kiko hufo iyo'eno. Kiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'nyo'eno. Oso honingkanohungkuno hiso'nji nom'ne honingkanohungkuno Anitu nejapmentiso so'nji hwapingoso anga'nohinoho. Oso hwapingo ne anga'nohino hiso olenoho. Simeho kiko inwo'ninkingkino pa'nyoso kiko nom'ne a'amu hopi'nonohino somo simeho uyo.

¹⁰ U a'amu kako simeho nom'ne a'amu somo uyoso sohwo kako hofikimo wonyo mulohofonehoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako honingkanohungkuno hopi'nonohino somo tifi nto'no iningkunyo hweho.

Nakwo Anituye honingkanohungkuno somo tifi nto'no uningkowano.

¹¹ Oso'no sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Olo sikuno nakwo humalohwono somne'no sekwo huno fisyafihupmno. A'amu Anituye yahino wopingo somo mining kayo'njo yalokwofo soku sekwo saho fosyawotofo. Filikapmno. Jisas kako nakumo asomo netimayo'ne sikunoso sawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta mofoneponoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyomahoningkuhwoni sikuno pi'ningo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sikuno moi'wo umo'nimonto mofoneponoho. Oseso nom'ne a'amumo simeho yokumpohn'nyo uyimno.

¹² Sikwo'mjohoso moi'wo umo'nimontonoho. Iyoho longkonyoso we'enepe walongkonimontonoho. Oso'no nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwasi nakwo Anituye yahino wopingo somo uningkowano.

¹³ Oso'no nakwoe hano emoyoso a'amu hofiko hano hinjopo emiwo'ninkingohoho hopaso nakwo honingkanohungkuno nto'nohinoho uyano. A'amu hofiko sikwo'mjohomo humalofoso hofiko yokumpohn'nyo yoho'nontifi mijo yokumpohn'nyo nontifi nonilohofontifi a'mohufo yontifi hofiko yo'mayo yahino wonyo so'nji syohi'nyo

huto'nikwo'mantifi yoka hnnontifi hofiko a'amu nom'nefe yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nivo'n'ingkohoho. Oso'no nakwo oso yahino hiso ni'hu'nahone noho'naofihwosi apa'no miyanehwono.

¹⁴ O'o, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo nomehwasi kakoe yahino wopingo'nohino somo un'ingkohwano. Nakwo nakwoe simaho yo'mayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no sitofo ulikutoho.

¹ A'amu fihwo kako Anitumne'no huno we'e'nohino tipemaso sohumo sekwo kakimo ole ulikutoho, Kiko huno kengo kengo'njo sohwo si'waho fiyo. Ose ulikutoho. O'o, sekwo kakimo nutimafikuji ole ulimno, Nakwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyivo'n'ingkuhwone hn'nonji Anitu kakoe yofe woho'nomano. Ose ulimno. I oso'no sekwo kakoe huno kengo kengo so'no yoka ulikutoho.

² A'amu fihwo kako Anituye huno engo tipemaso sohwo kako yo'mayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo so'no kako humaho humawo'n'ingkiso hwo'maho. O'o, kako yo'mayoso toho'nohini ni'wo'n'ingkiso hweho. I hwe fihwo kako Anituye huno we'e'nohini tipemaso sohwo kako yo'mayo tongoso humaho humawo'n'ingkiso hweho.

³ I hwe kako tongo oso yo'mayoso ni'wo'n'ingkiso osohwo kako nom'ne a'amu tongo oso yo'mayoso manivo'n'ingkiyohoho somo sitofo mulonehoho. I oso'no oso a'amu tongo oso yo'mayoso manivo'n'ingkiso sohwo kako oso a'amu tongo oso yo'mayo ni'wo'n'ingkiso oso hune'no, Kiko wonyo hwosoho, ose ulohotoho. O'o, a'amu huhwo sohwa'u siko Anituye a'amu hwa'uyoho.

⁴ U kiko a'amu tihwosilo nom'ne a'amu sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe syoho iyoso'no kiko syoho wonyo yalokuno, ose ulimontaho. O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohumo mokosyohumayo sohwo kako ulimontono, Kiko syoho wonyo yalokuno, wopingo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo ulimontonoho. Oso pa'nyoso Anituye a'amu huno kengo kengo'njo sofe hwap'ingoso Anituyoho. Oso huhwo sohwoe hwe engo Anitu huhwo sohwo kako kakine'no tifi in'ingkayo'ne syoho iyoso'no hofikimo yokumpohn'nyo umokumontonoho. Oso'no kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitohmmokosyohumentan'ingkuhwosi hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Mop'wahupitnehoho.

⁵ A'amu fihwo kako huno ole wosyafi'hu'montonoho. Olo sikuno loso sikuno engomnoho. Oso'no ngko olo sikuno losomo Anitumne'no syafisyi'mo iyoho wohumamo. Ose syafisyi'hwoso'no nom'ne a'amu sohwo kako ole walimontonoho. Sikuno hopi'nonohinosa afa'nohinofoho. Oso'no ngko sikuno hopi'nonohinomo Anitumne'no wosyafi'hu'monnoho. I oso'no sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no syafisyikujo'no Anitu kakoe hunomo noseti'hwahwoso'no sekwo osomnohini hmn'ngkamno.

⁶ A'amu anga'nohino fihwo kako olo sikuno nje hwe engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne Sikuno Engofoho lonto iwo'n'ngkiso hweho. A'amu nom'nihwo kako yo'mayo tongo oso yo'mayoso niwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe hwe engo sohune'no syafisyonto niwo'n'ngkiso hweho. Ou, kako kakoe Hwe Engo Anitune'no jomo ulonto niwo'n'ngkiso hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'n'ngkiso osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syafisyonto kako yo'mayoso humaho humawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako huhwo Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkiso hweho.

⁷ Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'nyo so'nji oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilohwono.

⁸ O'o, awonoho. Anitu kako'nohino nakwoe sikunoso mokosyohumawo'n'ngkisofoho. Anitu kako nakumo songo fosyohumamno ose nelahon'ngki nakwo songo nohumehwasi kakoe hungkunomo un'ngkohwono. U Anitu kako ole naloso, Sekwo poyo pe'nimno nalososo u nakwo poyo wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo humasoso nakwo Anituye a'amu'nwoho.

⁹ Kilais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso oso'no kako a'amu poyo pe'n'mentohofa so'nji nakwo a'amu songo humalohwone hn'nnonjiye Hwe Engo hweho.

¹⁰ I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo somo uhwonontifi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho. Hwangku nakwo Anituye s'imanopo lohof'hwasi nakwoe hungkuno so'no Anitu kako ikwolofonefoho.

¹¹ Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofa huhwanji olo so'no mt'i'mokumentohofi,
Hwe Engo Anitu sohwo kako ole l'imento, Ngko songo humale sohwo'ni hungkuno nehopi'nohino selalokweno. Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne umo'n'montonoho.

Hwangku sohonta a'amu hopi'nonohinoso hofiko nje yofe ho'nonimafikui hofiko ngkine'no hwomtame wontohofantifeho.

Oseso a'amu hopi'nonohinoso hofiko ngkimo wontantifeho. Kiko Anitu ne hwosoho. Ose wontantifeho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

¹² Oso'no nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe yahino iwo'ningkuhwone so'no nakwoe Anitumo nakwoe yahino hwapingo so'no yoloho wolijwaofantanoho.

Nakwo a'amu Anitumo simeho uy'wo'ningkuhwone hn'nwiye yahinoso a'amu Anitu mne'no huno we'e unyo somo wonyo umokuhwaloho.

¹³ Nakwo a'amu Anitumo simeho uwo'ningkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu hofikoe yahino kengo kengo'njo somne'no huno wonyo nosyofisyihwaloho. O'o, nakwo huno ole wosyofisyano. Ngko olo yahino loso i'me'no nom'ne a'amuso hofiko nonehonngkuji hofiko nje yahino homo somo wonyofoho ko likui hofiko nnngkapikui hofikoe huno wonyo imokinfitnnoho li'mo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yo'mayo iwo'ningkohe so'no a'amu nom'neso hofiko Anituye honngkano mta'ni piwahupitnnoho li'mo oso hiso apa'no mimnehono.

¹⁴ Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo entihwamaso so'no ngko huno nto'no ole niyohoho. Yo'mayo Anitu nakune'no nonyo wosopayo ho'nahumentisoso fehohnjo wonyo'njo ho'nahumentiso'maho. O'o, wopingo'nohinifoho. I oso'no hwe fihwo kako huno ole syofisyalofoho. Ngko olo hiloso nimeso nje honngkanoso wonyo umo'nimontonoho. Kako huno ose syafisyososo u kako noso'manji kakoe honngkano hiso nihu'no wonyo umo'nimtonoho.

¹⁵ U kiko yo'mayo wosopayo niwo'ningkino somo nom'ne a'amu hofiko nokohonngkuji hofikoe simeho tango uyoso'no u kiko oso wosopayo hiso ne'no nonji oso a'amu homo somo kiko simeho muyalokuyohino. Kilais kako oso a'amu homo somne'no asomo utimayo'ne poyo pe'nimentiso oso'no kiko oso wosopayo hiso ne'no nonngkiji kiko nom'ne a'amumo wonyo umokohotoho.

¹⁶ Kiko yo'mayo yahino iwo'ningkino so'no wopingofoho huno ose kihwoso'no a'amu nom'neso hofiko kikimo noko-honngkuji wonyofoho kilikujo'no kiko oso yahino hiso apa'no yohotoho.

¹⁷ Nakwo Anitumo enjwa'mo humalohwone hn'nwi nakwo peho'no humalohwono. Yo'mayo nonyo wosopayo nyo'netaho. Yo'mayo mijo nyo'netaho. O'o, ose'ne'maho. Nakwo Anitumo enjwa'mo humalohwone hwapingoso

olenoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no kako honingkano nto'no iningkayo so'no nefe'mawo'ninkisofoho. Kako nakwoe simeho pompenjiyo ifisyonamofwo'ninkisofoho. Kako nakwoe simeho wopingo namokuwo'ninkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo wopingo'nohini ulohofano.

18 A'amu ose iwo'ninkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo ne hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no Anitu kako kakoe simeho wopingo umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohomo uhwonontifi hwe wopingo hweho lalokwofo.

19 Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no wosyofisyano. Nakwo simeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe simeho afa namokuwo'ninkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo yahino nakwo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkuhwone hn'nwiye simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyo'neso uyano.

20 A'amu huno kengo kengo'njo sofe simeho mo'mo Anitu kakoe yahino wopingoso utihwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'nimontonoho. A'amu fehohnjoso ose syofisyalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo wosopayo yo'mayo tongoso Anitu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho. I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho humawo'ninkohoho somo nakwo nkwato lohofasoso a'amu hiso hofikoe hunoso wonyo imo'ninkuhwoso'no u hofikoe simeho mo'mo Anitu syoho yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo hi'nnonji honingkano wonyomo uningkwantano.

21 Huno wopingoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo niwo'ninkoheso yo'mayo mijo niwo'ninkoheso yo'mayo yahino iwo'ninkoheso oso'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko lihwosi ngkimo nninkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho li'mo ngko kako'nji nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso huno hiso wopingofoho.

22 Oso yo'mayo yahino hiso'no Anitu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso sikoe'nohinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lijwaofohotoho. Kiko yo'mayo yahino iwo'ninkinoso yo'mayo nonyo wosopayo niwo'ninkino so'no jije simehoso wonyofoho mahnyo'manji kiko simonyo fiyo.

23 A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo

yahino iyoso'no wonyofoho ko lihwosi yoso sohwo kako yahino wonyo'njo hweho. Hwapingoso yo'mayo iwo'n'ngkuhwone so'no nakwo simeho anga'nohino'nji ole syafisyiwo'n'ngkuhwono. Olo yahino loso nto'nohinoho. Ose syofisyontani iwo'n'ngkuhwoneso oso yahinoso wonyo anefoho. I nakwoe simehomo huno hufa'uyo'njo'manji u oso yahino hiso yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kɪlaisiye yahinomo un'ngkowan.

¹ Nakwo Anituye huno engo tipema'nyo hn'nwi nakwo nom'ne a'amu Anituye huno we'e'njo somo yokumpohn'nyo utofano. Oso a'amu homo somo yo'mayo tango hofikimo u'masoso hofiko'nohini intofoso hopo'maho. Nakwo hofikimo ufo'mano. Nakwo nakwoe yo'mayo yahino osomnohini huno syafihu'n'ngkuhwaloho.

² Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe humayo'nohini somne'no huno syafihu'n'ngkuhwaloho. O'o, nakwo a'amu hopi'nono Anitumo simeho unyo somo ufo'mano. Oseso nakwo hofikimo ufo'mehwaso'no hofiko Anituye yahino wopingo ne somo in'ngkakuji hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

³ Oso'no nakwo huno nayohoho. Kɪlais kako kakoe humayo so'no syafihu'n'mentiso'maho. O'o, kako nakune'no syonafisyonto hwahopo pmentisofoho. Kɪlaisiye yahino hiso'no hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu kikine'no hungkuno wonyo kilifijoso oso hofikoe wonyo hungkuno huhwo sohwo ngkimo ifehu'mokanisyohoho.

Oso hungkuno hiso Kɪlaisimne'no mt'i'mokumentohofosohwo.

⁴ Oso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa hofiko oso hungkuno hopi'nono hiso nakwo Anitumne'no huno tipemayo'ne mt'i'mokumentohofosohwo. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho. Oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani nakumo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

⁵ Anitu kako nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofone sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo lohofone nefo'mawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako nakumo Kɪlais Jisasiye hunomnohini nehopi in'ngkohwasi oso huno homo somnohini aho yokumpohn'nyo kemokosyohumayo'ne wonefo'ma'montonoho.

⁶ Oseso sekwo simeho afa in'ngkuji sekwoe huno anga'nohino so'nji sekwo Anituye yofe foho'nomapmno.

Oso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwowheho.

Kilaisiye kako Jutafe temtitofo osomnohini ufo'mawo'n'ingkiso'maho. O'o, temtitofo hopi'nonohino somo ufo'mawo'n'ingkisofoho.

⁷ Jisas Kilaisiye nakumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne neti'ma'mentiso hopaso nakwo nom'ne a'amu huno engo'nji huno we'e'njo somo simeho afa inyo'ne uti'mano. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko nakumo nahon'ingkuji Anituye yofe woho'nomanti'feho.

⁸ Hohonta Anitu a'amu Jutafe sofe ajuyohwosamo hungkuno uyimentiso so'no Kilaisiye kako oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne a'amu Jutafe syoho ulohofiyo imo'nimentisofoho.

⁹ Oso'nohin'i'maho. O'o, Anituye hitoho engoso a'amu temtitofo kengo kengo hi'njimo ifehu'mokasyihwosi hofiko hi Anitumo simeho wopingo uyifitne'ento Jisas pmentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohowa ole mt'i'mokumentohofi, Oseso ngko jije hungkunoso a'amu temtitofo kengo somo ulimonnoho.

Ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walimonnoho.

¹⁰ Nom'nepo ole mt'i'mokumentohofi, Sekwo a'amu temtitofo kengo sikunonji sekwo a'amu Jutafe Anitu sehwasopo'mentiso osikunonji sekwo Anitumne'no simonyo fiyimno.

¹¹ Nom'nepo ole mt'i'mokumentohofi, Sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo Anituye yofe foho'nomapmno.

I a'amu hopi'nonohino soku sekwo Anituye yofe engoso foho'nomapmno.

¹² Nom'nepo Aisaiya kako Kilaisimne'no ole mt'i'mokumento, A'amu fihwo Jutafe mta'ango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mta'ni Hwe Engo imo'nonefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso temtitofo kengo sofe Hwe Engo hweho.

Hofiko kakimo simeho uyikujo'no hofikimo asomo utimayo'ne wohontohumanti'feho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

¹³ Oso'no Anitu kako nakwoe simeho hi'ntnnono uyo'neso hwapingo hweho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkuhwone sohomo kako nakumo asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Oso'no sekwoe simeho wopingo so'nji sekwoe simeho pompenjiyo so'nji Anitu kako engo wosejapono. Oso'no sekwo Anituye

Towahunofe yokumpohn'nyo nomafikuji yo'mayo Anitu sekumo wopingo waseloho'mo selimentiso so'no sekwo simonyo fiymno.

Poul kako Anituye syoho iwo'n'ingkiso so'no kako simonyo imentisofoho.

¹⁴ U nje a'amu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo Anituye yahino wopingo so'nji kakoe huno engo notipemantifi sekwo Anituye hungkuno wopingoso lutihunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo hofiyo loho'nalokwofo.

¹⁵ I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semti'mokiyalokwe loso sekwoe huno somo huno sefohotofo'neso ngko hungkuno yokumpohn'nyo selalokweso ngko olo hungkuno hiloso mtimokalokwe so'no ngko iyoho mannyofoho. Hwapingoso Anitu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo hiloso ntapmentisofoho.

¹⁶ Oseso ngko Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekwo a'amu temtitofu kengo sokune'no Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho hopa yonji ngko kakoe hungkuno wopingoso selalokweno. Ngko olo so'no nimo'n'ingkohoho. A'amu temtitofu kengo kengoso hofiko Anitumo u'mayo'ne nimo'n'ingkohoho. Anitu kakoe Towahuno wopingo sohwo a'amu homo somo wopingo umokahon'ingkuhwosi Anitu kakoe simehoso wopingo umonimontonoho.

¹⁷ Ngko olo syoho Kilais Jisasi'nji Anitumne'no yalokuhwoyo so'no ngko simonyo yalokweno.

¹⁸ I oso'no ngko yo'mayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'n'ingkohe so'no maselimnehono. O'o, yo'mayo syoho Kilais kako'nohini iwo'n'ingkiso so'no a'amu temtitofu kengo kengoso hofiko Anituye hungkunomo haloho pentifi tifi in'ingkawowo'n'ingkohoho so'no waselimonne'no yohono.

¹⁹ Kilais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo itihwayo'ne ntopahon'ingki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miywo'n'ingkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso Anituye Towahuno sohwo ngkimo nifomahon'ingki ngko Kilaisiye hungkuno wopingoso ango Jerusalem mta'ni emamentoheso ango homo homo ne'no ulimwenji hwaho lilikom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohofoho. O'o, Kilaisiye hungkuno hopi'nonohinoso umentohofoho.

²⁰ Ngko olo so'no nimo'n'imentisofoho. A'amu ango kengo kengo'njo somo Kilais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wopingoso liku'mofone nimo'n'imentisofoho. Nom'ne a'amuso hofiko Anituye hungkunoso nto

lutihwafijo somo oso a'amu homo somo ngko apa'no molutihwamnehono.

²¹ O'lo, a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mt'i'mokumento, A'amu hofiko kakine'no mupa'nyo'njoso hofiko upo'nantifeho.

Oso'no hofiko kakoe hungkunoso nupa'n'ngkuji hofikoe hunoso ito'no uy'montonoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

Poul kako a'amu Loum somo uhwonimo osopo nta'ni hwaho Sipen osopono wamo limentisofoho.

²² Oseso ngko sekwoe ango sopono wose'ma'monji ko yontneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo n'ikilojipeehon'ngki ngko sekumo mose'maso'njo imentohefoho.

²³ Soswo pi'n'ingo engo somo ngko sekumo wose'ma'monji imote sohwo'ni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moi'wo esojwao'maleno. Oso'no olohonta ngko sekumo wose'ma'monnoho.

²⁴ Oseso ngko sekumo simo'mo sehoni'mo tifi sohonta ngko hwaho nom'ne Sipen sopono wamonnoho. I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo nohumahm'mo nje simo'ho wop'ingo kaki'no wanimo'nono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho Sipen hon'ngkanoso ntihwafikujo'no ngko wamonnoho.

²⁵ I oso'no simo'mo ngko Anituye a'amu Jerusalem humayo yo'mayo umofonyo inyo somo hamniyoho yo'mayoso wosiyohojamonnoho.

²⁶ A'amu Masetouniya so'nji Ngkilik so'nji hofiko Anitumo simo'ho uy'wo'n'ngkohofoso hofiko hofikoe yo'mayo yo'mayoso nuhu'mokontifi Anituye a'amu Jerusalemjo somo hofiko yo'mayo so'no umofonyo iwo'n'ngkohofosomme'no ufo'mayo'ne hungkuno nano mtito'malofofoho.

²⁷ Oso a'amu somo fo'mayo'ne mtito'malofoso wop'ingofoho. Oseso simo'mo a'amu Jerusalemjoso hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi hofiko a'amu temtitofo kengo somo hofikoe huyo'mangomo ufo'mayo'ne hofiko a'amu Anituye hungkuno ujo'ne uhwatimentohofofoho. Oso'no a'amu temtitofo kengoso hofiko olohonta a'amu Jerusalemjo somo aku ufo'mayo'ne yahinoso nto'nohinofoho.

²⁸ Yo'mayo ho'yango oso a'amu hiso hofiko hu'mokahinnyoso ntopahon'ngkofi ngko Jerusalemjo a'amu sofe ahomo woho'nahumonne'no yohono. Oso syoho hiso moi'wo esojwaohm'mo ngko sekwoe ango

sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho Sipen osopono wamonnoho.

²⁹ Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko sekumo se'ma'meso u Kilais kako nakumo wopingo nalohofihwoso'no nakwo wonyoangkafo wohumantanoho.

³⁰ U nje a'amu soku, ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohwo kako nakumo wopingo naloho'mentiso so'no kakoe Towahuno Wopingo sohwo nakwoe simeho mo'mjo somo ujo entohojwo nasiwo'n'ngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo Anitu kako ngkimo nifo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ulimno.

³¹ A'amu hwaho Jutiya humalofoso hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somne'no sekwo huno syafisyikui, u oso a'amuso hofiko Poulimo tohino uyifitnnoho likui oso'no sekwo ngkimo nifo'mayo'ne Anitumo jomo yokumpohn'nyo ulimno. Oso hamniyoho yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko Jerusalemne'no nomotasime'no hofiko nuhwon'ngkui hofikoe simeho wopingo umo'n'ngkuhwoso'no womantifeho. Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ulimno.

³² Oseso Anitu kako olo so'no umo'noso'manji ngko simeho wopingo'nji nose'mahm'mo sekwo'nji ngko usijo'no we'nehwo nohumahm'mo ngko nje huyo'mango yokumpohn'nyo woma'monnoho.

³³ Anitu kako nakwoe simeho pompengo ifisyonafwo'n'ngkiso hwapingo sohwo kako sekwo a'amu hopi'nonohino sokunonji wohumano. Nehopeho.

16

Poul kako hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹ Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Senikiliya oso ponjoso hofiko Anitu ne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo ufo'mawo'n'ngkisosi kako sekumo se'mahwoso'no sekwo kakimo wopingo ulohopmno.

² Oso a'mu Fipi kako Anituye syoho ulohofiyosi kako sekwo'nji humahwoso'no kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sekwoe senampi ne pa'nyo umo'nono. Sekwo kakimo wopingo ulohofikuji umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo ihwoso'no sekwo kakimo ufo'mapmno. Hwapingoso kako hwe moya'mi pi'n'ngo engo somo ufo'manto ngko huhwo'nimo nifo'mawo'n'ngkisiyoho.

³ Oso a'mu Pilisila'nji kakoe hwehwo Akwila'nji osiya'u'nji siko ngko'nji Kilais Jisasiye syoho afa'nono

iwo'n'ngkuhwone ya'uyoho. Oso hisiya'umne'no nje a'amu ya'uyoho ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno.

⁴ Siko ngkimo n'fo'ma'mentisiyo so'no a'amu nom'neso hofiko sikimo wofonjosyano lahon'ngkofi siko poyo imo'nyo'neso siko iyoho miyo'njo imentisiyefoho. Oso'no ngko'nohini isamoyoka mulalokuyohono. O'o, a'amu temtitofo kengo kengo hopi'nonohinoso hofiko An'itumo simeho uyalokwofoso hofiko osiya'umo isamoyoka m'kun'mposo ulalokwofo.

⁵ Oso a'mu siya'uye ango somo a'amu hofiko An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho osomne'no nje a'amufu ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje a'amu ne hweho. Oso hwo kako hwaho Esiya sopo humanto kako a'amu An'itumo simeho muyo'njo sohonta kako kaki'no uy'imentisofoho. Oso a'amu sohune'no nje a'amu hwosoho ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno.

⁶ Oso nom'ne a'mu Maliya hne'no ngko nje a'amuyoho ose ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohn'nyo engo yonto sekumo sefo'ma'mentisofoho.

⁷ I nom'ne hwe hufa'u temtitofo Juta oso mta'ango Ant'lounikas'nji Juniyas ntnne'no ngko nje a'amu hwa'uyo ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno. Siko ngko'nji impo'angomo humamotohwonefoho. Oso huhwo sohwa'uye yofeso a'amu *apousel* so'njo ajwo sopo weho. Osohonta ngko Jisas K'lais'mo simeho hi'ntnnono muyo sohonta siko K'lais'mne'no simeho kaki'no uy'imentisiyefoho.

⁸ Hwe nom'ne Amp'liyetas oso hune'no nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako nje a'amu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo yalofoho.

⁹ Ngko Upanos ne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako ngko'nji K'lais'mne'no syoho afa'njo hwoya'yoho. Osohumo ul'kuji S'tekis oso huhumo ul'mno. Ngko kakine'no nje a'amu hwe ulalokweno.

¹⁰ Ngko hwe nom'ne Apelis'ne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo nje a'amu hwe kilalofoho njimno. Kako K'lais'ye hungkunomo nto'no in'ngkwalofoho.

Hwe nom'ne Alis'toup'yulas montohwamne'no nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹¹ Hwe nom'ne nje temtitofo mta'ango Heloutiyan oso hune'no ngko nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

Hwe nom'ne Nasisas montohwamne'no ngko nje montohwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno. Hofiko nakwoe Hwe Engo sohumo simeho uyalokwofo.

¹² Oso a'mu hufa'u Tilaifina'nji Tilaifousa'nji siko Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokusiyoy. Oso fa'une'no nje a'amu faswo ulalokweno. Sekwo sikimo njimno.

I nom'ne a'mu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo sohwoe syohoso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkisiyoho. Oso hisi ne'no ngko nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

¹³ Oso hwe Lufos oso hune'no ngko nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Kilaisimo tifi in'ngkawowo'n'ngkiso hweho. Kona'wohi hi osenohinoho. Oso hisi kako nekwoe na'uyoho.

¹⁴ Ngko oso hwe Asin+kilitos, Filekounyo, Hemesiyo, Patiloupasiyo, Hemasiyo, oso hwanji nom'ne a'amu huhwo sohwanji humalofo sohwanne'no nje a'amuhwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹⁵ Ngko oso a'amu Filoulokos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas, nom'ne a'amu Anitumo simeho uy'wo'n'ngkohofoso hofiko'nji humalofo oso hwanne'no ngko nje a'amu hwafo ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

¹⁶ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku, sekwo nom'ne a'amu hofiko Anitumo simeho uy'wo'n'ngkohofoso'nji noswo'n'ngkuji osopo nuhu'mokohumafikuji aho po'n'imno. A'amu hopi'nono hofiko Jisas Kilaisimo simeho uyalokwofoso hofiko sekumo nakwoe a'amu kuyoho selalokwofo.

Sekwo a'amumo wonyo imokiyo'nyo somne'no i'waho nto'no fyi'mno.

¹⁷ Nje a'amu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohoto'monne'no yohono. Anituye hungkuno sekwo upa'n'wo'n'ngkohofoso somo a'amu fehohnjoso hofiko hwotoho fentifi a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso somo husilo husilofolohofantifi lohofalokwofo. Osomne'no sekwo i'waho nto'no fyi'mno. Hofiko Anituye a'amu ne somo hon'ngkano hwasyo osomo ipemotowalokwofo.

¹⁸ Hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syohoso miyalokuyohofoso. Yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonte somo in'ngkwalokwofo. A'amu hon'ngkano wonyo osomne'no mosyafisiyo'njo osomo hofiko hungkuno wop'ngoso afofo'nji ulontifeso hofiko hwasyo hon'ngkanomo ipemotawowo'n'ngkohofofoho.

19 Sekwo Anituye hungkunomo iningkawentifi yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no a'amu ango'meemjoso nto upa'nimentohofofoho. Oso'no ngko sekune'no simonyo yalokweno. Ngko olo somne'no nimo'nngkohoho. Sekwo yahino wopingo somo tipemafikuji osomnohino finingkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno apa'no nosyafisyikutoho.

20 Anitu kako nakwoe simeho somo pompengo imokiyo hwapingo sohwo kako we'nenepi Setenimo nihu'nahone hwotoho fehwoi kakimo sekwoe sifilaku'nyo'mo uhu-mati'montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wopingo waselohofono.

*A'amu Pouli'nji humamentohofoso hofiko a'amu Loum-
mjo somo nakwoe a'amufoho ulimentohofofoho.*

21 Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono iwo'nngkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo selalofoho. A'amu nom'ne hofiko nje temtitofu mta'ango sohwa Lusiyosiyu Jesouniyu Sousipata oso hwanji hofiko nakwoe a'amu hwafo selalokwofo.

22 Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango mta'ni olo hungkunolo ntahonngki ngko sekune'no semti'mokiyalokwe sohwo'ni ngko Anitumo simeho uyonji olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.

23 Ngkaiyos kako sekumo nje a'amufu selalofoho. Ngko kakoe angomo humentanngko wopingo nismokosyohumaho. A'amu kakoe angomo Anitune'no uhu'mokuwo'nngkohoho somo kako hofikimo wopingo ulohofiwonngkisofoho.

Elasitos sohwo kako olo ango loponjo hwe engo hwaho mokosyohumawonngkohoho sohwa hofikoe iyoswo ham-niyoho'njo yo'mayosoto'no emokosyohumawonngkiso hweho. Oso hwo'nji nenngkwa'wehwo Kwatos'nji siko sekumo nekwoe a'amufu selalokusiyu.

24 [Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yahino wopingoso sekwo hopi'nonohino sokumo ufehu'mokasesyono. Nehopeho.]

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

25 Ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo losetihwawonngkoheso Anitu kako oso hungkuno hiso'nji sekumo yokumpohn'nyo sesofitofoso hoponoho. Oso hungkuno hiloso hohonta hiyaso'mo wo'mojoso olohonta Anitu kako utihwa'nyopo ujo mehontojwahumasofoho.

26 Anitu kako songo ne'no humaso osohwo kako a'amumo hungkuno uyahonngki limotofo sohwa

hofi'ko olo hungkuno homo losomo ifalifaliyo
 mti'mokumentohofofoho. Oso'no olo hungkuno hilo
 so'no Anitu kako syoho hiso nejopahon'ngki nakwo
 sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofo hopi'nonohinoso
 hofi'ko oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojo so'no huno
 uyahon'ngki hofi'koe hunoso ehohos+humentisofoho.
 Oso'no a'amu hopi'nono hofi'ko oso hungkuno homo somo
 si'meho hi'ntnnono uyikuji kakoe yahino wop'ngo somo
 nuhwon'ngkuji tifi un'ngkapife.

²⁷ Oso Anitu huhwo sohwo kako'nohini huno
 hwap'ngo'njo hweho. Yo'mayo kakoe hwomu Jisas Kilais
 nakune'no naloho'mentiso oso'no nakwo Anituye yofe
 engolopohamo woho'nomehwano.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin

Olo Iyoswo S⁺imo'mjo loso A'amu Koulin somne'no Poul Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S⁺imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s⁺imentiso sohonta soswo *t⁺wenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo s⁺imo'mjo loso a'amu Koulin somne'no Poul mti'mokumentisofoho. Tajo ango Koulin i'mofapeso kako apa'no An⁺tuye hungkuno liku'meefo syoho'ne wento mti'mokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwila'nji P⁺ilisila'nji nohumant⁺fi hwap⁺fe ango syoho yont⁺fi An⁺tuye hungkunoso liku'meeo'motofofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta fehohonjo'nji a'amu Ngk⁺lik pi'n⁺ngo engo so'nji s⁺imeho hi'ntnnono uy⁺mentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto An⁺tuye hungkuno ne'no lontan⁺ngki soswo anga'no hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo ant⁺ime we'epo'maho. O'o, ant⁺ime engo mi⁺kun⁺imposoponoho. Oso ango hopo sopone'no Poul kako s⁺imeho tango'nji mti'mokumentisofoho. Oso s⁺imeho tango iyo hwap⁺ngoso olenoho. Iyoswo anga'no s⁺imo'mo mti'mokuyahot⁺mentisoso imo'nao'mentiso so'ne olo iyoswo t⁺fi'njo lofosofa'u 1 Koulin'nji 2 Koulin'nji imo'n⁺mentisiyefoho. Poul iyoswo Koulinne'no mti'mokuyahojiyoso hufa'u s⁺ihunefoho. I oso'no olohonta iyoswo anga'nohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesos humanto mti'mokumentisofoho. Paul olo iyoswo mti'mokiyo hwap⁺ngoso olenoho. A'amu Jisas⁺mo in⁺ngkunyo Koulinjoso Poul⁺mo yo'mayo yo'mayo so'no ulohon⁺mentohofoho so'no Poul kako aku hof⁺kine'no mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olohonta iyoswo homo lomo atofu lihwasi nakwo t⁺fi un⁺ngkohwano.

1 An⁺tu kako ngko Poul⁺n⁺mo n⁺hwosopo'mentisoso Jisas K⁺lais⁺ye hungkuno a'amu somo li⁺ku'mofo (*apousel*) syoho ntap⁺mentiso sohwo'nnonji nen⁺ngkwa'wehwo Sous⁺tenis⁺nji

2 nekwo nohumentai sekwo a'amu ango Koulinjo sokune'no olo iyoswo loso semt⁺i'mokiyalokuhwoyo. Sekwo K⁺lais⁺mo ufohi'nont⁺fi kakoe a'amu ne imo'n⁺mentohofofoho. Oso hiso'no An⁺tu kakine'no sekumo sehwsopo'mentisofoho. Sekwo'nohin⁺maho. O'o, hwe moya'mi ango'meemjo nakwoe Hwe Engo Jisas K⁺lais⁺mo jomo ul⁺wo'n⁺ngkuhwone hn'n⁺mo

nahwosopo'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwiye Hwe Engo nihu'no anga'nohino hweho.

³ Nan'ngkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'i'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ngo selohofohosi si smeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako Anitumo oso a'amu homo somne'no isamayoka ulimentisofoho.

⁴ Kilais Jisas kako sekumo wop'ngo seloho'mentiso so'no ngko engolopohamo sekune'no huno syasyefisyonji Anitumne'no isamayoka uliwo'n'ngkohefoho.

⁵⁻⁶ Nakwo Kilaisiye hungkuno selimentihwone so'no oso hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi sekwo Kilaisimo ufohi'n'ngkahon'ngkofi kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wop'ngo so'no huno tipemantifi sekwo nom'ne a'amu somo luti'hwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anitumo isamayoka ulalokweno.

⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako uti'hwaniyo asomo peso'no sekwo nohontohumentan'ngkofi Anitu sohwo kako kakoe yo'mayo wop'ngoso sejopalofoho. Kakoe wop'ngo somne'no sekwo umofonyo mifitnnehoho.

⁸ O'o, Anitu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sekumo sesosofitofontan'ngkuhwosi sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontan'ngkuji sekwo sikunoso moi'wo umo'nimontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye Sikuno Engo kako asomo poso sohonta sekwo wonyo ane lohof'kuji won'mango masenonehoho.

⁹ Anitu kako kakoe Hwomu Jisas Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji smeho afa inyo'ne nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nakwo Kilais'i'nji majopohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho. Oso hiso'no ne imokiyo'neso Anitu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso mikwesiyafisyonehoho. O'o, awonoho.

A'amu Koulin hofiko Anitune'no uhu'mokumotofoso hofiko husilo husilofo loho'mentohofofoho.

¹⁰ U, nje a'amu soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Sekwo yoka hnnontifi husilo husilofo lohomalofoso moi'wonoho. Sekwo apa'no oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo apa'no nuhu'mokukuji hungkuno afa'nohino filikuno huno anga'no'nohini fisyafihupmno.

11 U nje a'amu soku oso ape Kɪlouwe siye angomta'ango a'amu nopontifi ngkimo ole ntimalofi, A'amu Kouliniso hofiko yoka hnalokwofo. Ose ntimalofofoho.

12 Ngko sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo selalokweno. Sekwo huno kengo kengo syafisyontifi a'amu fehohnjo soku ole lalokwofo, Nakwo Pouliye yahinomo inngkwalokuhwono. Nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Apoulousiye a'amu'nwoho. Nom'ne a'amu soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Pitaye hungkunomo inngkwalokuhwono. I, a'amu nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Kɪlaisiye a'amu'nwoho. Ose lalokwofo.

13 Pipineto. A'amu pi'ningo engo hofiko sekwoe wonyomne'no pe'nimentohofotaho. Ngko Pouli'ni iyo hwojiyafiku'nnyopo sekwoe wonyomne'no lape'nimaleno. O'o, sekwo huno seyohoho. Kɪlais kako'nohini sekwoe wonyomne'no poyo pe'nimentisofoho. I hofiko ngkine'no mijo kiyosema'malofotaho. O'o, Kɪlaisimne'nohini sekumo mijo kiyosema'malofofoho.

14 Ngko sekwo'njo sopo mijo kiyomayoso a'amu pi'ningo'maho. O'o, Kɪlisiposi'nji Ngkaiyasi'njimnohini mijo kiyoma'maleno. Oso'no ngko a'amu hufa'u hwa'umnohini mijo kiyoma'mentohe so'no Anitumo isamoyoka ulalokweno.

15 Oso'no a'amu pi'ningo engoso hofiko ole malifitnehoho, Poul kako nakumo mijo kiyonema'mentiso so'no nakwo Pouliye a'amu'nwoho. Ose malifitnehoho.

16 U, ngko nom'ne a'amu sohune'no syafisyohono. Sɪtefanosiye a'amu oso hwanjimo ngko mijo kiyoma'maleno. U, ngko nom'ne a'amu somo mijo kokiyoma'mentohono. Awolikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno so'no peho'no selalokweno.

17 Kɪlais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso montapmentisofoho. O'o, ngkimo kako a'amu somo kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho ntapmentisofoho. A'amu huno'njo sohwa hofiko hungkuno sawemo lutihwawo'nngkohoho hopaso ngko hungkuno molutihwamnehono. O'o, Kɪlais kako iyo hwojiyafiku'nnyomo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso so'no a'amu huno nto'no mosyafihupitnoho lonji ngko a'amufe huno nto'no ehohosasiyo'ne hungkuno tifo tifo lutihwawo'nngkohe hwo'nnyoho.

Nakwo Kɪlaisimo uhwonontani uhwonimentihwoneso nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopingo so'nji nto uhwonimentihwonefoho.

18 A'amu Anitumo miningkayo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko Kilais nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo pe'n+mentiso so'no upa'nontifi hofiko huno ole syofisyalokwofo, oso hungkuno liwo'n'ngkohofoso hwayohosi hungkunofoho. Ose syofisyalokwofo. I, oseso nakwo a'amu Anitu kako nakumo asomo netimayo'ne'no hontohumentani nakwo huno ole nayiwo'n'ngki, Kilais kako nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo imo'n+mentiso sohune'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo netihwamentisofoho.

19 A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa hofiko a'amu Kilaisimne'no nakwolaho liwo'n'ngkohofosomme'no ole mtimokumentohofi, Anitu ole limento, A'amu hwahoponjoso hofiko hofikoe yokumpohn'nyo so'nji Anitumo u'mayo'ne'entifi huno uyalokunjo oso a'amuso hofikoe huno somo ngko wonyo umokumonnoho.

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji liwo'n'ngkohofoso hofiko Anitumo u'mane'entifi honingkano pi'n'ngo pi'n'ngo hofikoe huno mta'ni imofiwon'ngkohofosomo ngko wae wee'monnoho.

Anitu ose limentisofoho.

20 A'amu Anitumo miningkayoso hwahoponjosome'nohuni huno syafisyiwo'n'ngkohofosohofiko ole liwo'n'ngkohofi, Nakwo huno'njo hn'nwi nakwoe huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutihwane'entifi syafisyiwo'n'ngkohofosohoho. Oso a'amumne'no Anitu kako kakoe a'amu ne hn'nyumo ole netihwamento, Olo hwaho loponjo hunoso wonyo hwayo hohnjofoho. Oso'no a'amu kako olo hwaho loponjo huno somnohuni syafisyiwo'n'ngkisohowokakoe huno neso mauyoho.

21 I oso'no Anitu kako huno hwapingo'njosohwo kako olo honingkanolo imo'mentisofoho. A'amu hofiko Anitumo u'mano likujoso hofiko hofikoe huno mta'ni Anitumo mu'mapitnohoho. O'o, awonoho. I oso'no Kilaisiye hungkuno wopingoso a'amu somo lutihwawon'ngkuhwone somo simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko Anitumo u'mantifeho. Nu'mafikuji hofiko kakoe a'amu ne umo'nantifeho. Oso hiso'no Anitu kako simeho wopingo umo'n+wo'n'ngkisofoho. I oso hungkuno hiloso nakwo lutihwawon'ngkuhwone somme'no hofiko naliwo'n'ngkohofi hwayo hohnjo hungkuno liwo'n'ngkohofokuyoho. Ose naliwo'n'ngkohofosohoho.

22 I a'amu Jutaso ole liwo'n'ngkohofi, Anitu kako nakumo kakoe yokumpohn'nyo'nji yomayo kengo wonyoangkafo a'amu mifijosonetihwaso'manji u oso hungkunoso Anitu

mta'ango'manji uhwon+ngkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwoso'no tifi un+ngkowano. A'amu Ngk+lik oso hwa ole liwo'n+ngkohofi, u, nakwo yo'mayo hungkuno upo'nasoso huno wop+ngofoho syof+syaso'manji oso hungkuno homo somo huno naihwoso'no tifi un+ngkowano.

²³ I oso'no nakwo hungkuno lut+hwawo'n+ngkuhwoneso olenoho. K+lais kako nakwoe wonyomne'no iyo hwojyaf+ku'nnyomo poyo imo'n+imentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hof+ko oso hungkuno hiso'no nakwolaho lontifi won+paho ikin+wo'n+ngkohofofoho. A'amu Ngk+lik so-hwa hof+ko oso hungkuno homo somo nupa'nontifi ole liwo'n+ngkohofi, Olo hungkuno loso kokato'nnyofoho. Ose liwo'n+ngkohofoho kuyoho.

²⁴ I nakwo a'amu Juta hn'nnonji temtitofo kengo kengo hn'n+imo An+tu nahwosopo'mentiso hn'nwi nakwo An+tuye mampahomo upo'nontani nakwo huno ole nayohi, K+lais kako nakumo asomo net+mayo'ne poyo pe'n+imentiso sohomo nuhwonontani uhwon+ment+hwoneso nakwo An+tuye yokumpohn'nyo so'nji An+tuye huno wop+ngo so'nji uhwonalokuhwono.

²⁵ Oso hon+ngkano An+tu kakimo u'mayo'ne imo'mentiso so'no a'amu hwahoponjoso hof+ko huno syaf+syontifi hof+ko ole liwo'n+ngkohofi, Olo hon+ngkano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lontifeso hof+koe huno so'nji yokumpohn'nyo so'nji An+tu kakoe huno hwap+ngo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji hof+kimo yakolo'nnyofoho.

²⁶ Ou, nje a'amu soku, An+tu kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne johoh sel+mentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohn'nyo ane, yofe engo ane imo'n+mentohofoho kuyoho.

²⁷ A'amu hwahoponjo yahino somne'no huno'njoso An+tu kako oso a'amu homo somo won+mango ufisy+mo'mo lonto a'amu huno'masoso hof+ko nje hon+ngkanomo tifi nn+ngkap+kuji nje a'amu ne imo'n+ifitne'ento uhwosopo'mentisofoho. A'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo'njo somo An+tu kako oso a'amu homo somo won+mango ufisy+mo'mo lonto a'amu yokumpohn'nyo aneso nje a'amu ne imo'n+ifitne'ento hof+kimo uhwosopo'mentisofoho.

²⁸ A'amu hwahoponjoso hof+ko yo'mayo so'no ole liwo'n+ngkohofi, Wonyofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose liwo'n+ngkohofofoho. Oso homo somne'no An+tu kako oloso ngko'nefoho. Woma'mo li+mentisofoho. An+tu kako a'amu hwahoponjofe hunoso ne anefoho.

Moi'wo umo'nono limentisofoho. Oso'no yo'mayo so'ne hofikoe yofe ho'nomawo'n+ngkohoho somo Anitu kako wae yao'mentisofoho.

²⁹ Anitu kako oso yo'mayo hiso imentiso so'no nakwo Anituye timopo nakwoe yofeso moho'nomo'nanehwono.

³⁰ Anitu kako nakumo Jisas Kilaisi'njopo menehumaji'mentisofoho. Oso'no Anitu kako Kilaisi'ye hungkunoso nakwoe hunomo moho'nonahumentiso so'no nakwo kakine'no huno nto'no syofi+syalokuhwono. Kilais kako nakumo wop+ngo naloho'mentiso so'no Anitu kako nakumo wop+ngo kuyoho nelalofoho. Jisas kako hon+ngkano wonyo somta'ni nakumo mpe enema'mentiso so'no kako nakumo Anituye a'amu ne namokumentisofoho.

³¹ Oso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa hofiko ole mt'i'mokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso woho'noma'n+mo lososo kakoe yofe moho'noma'nonehoho. O'o, kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohwoe yofe'nohini woho'nomano.

2

Poul kako Kilaisi'ye iyo hwojiyafijiyo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, hohonta ngko sekumo nose'manji ngko Anitu kakoe hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso selimote sohonta sekwo huno ole syafi+hupitnne'enji masel+mentohono, Kiko yofe engo'njo hwosoho. Huno hwap+ngo'njo hwosoho. Ose nt+fitnne'enji masel+mentohono.

² O'o, ngko nje simeho somne'no ole nto hnn+mentoho, Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yo'mayo kengo kengo so'no ngko hungkuno masel+mnehono. O'o, awonoho. Ngko Jisas Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nakwoe wonyomne'no poyo pe'n+mentiso sohune'no ngko huno nihwoso'no oso'nohini woloset+hwamne'no yohono.

³ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko yokumpohn'nyo ane nohumanji iyoho nn+mentisofoho.

⁴⁻⁵ Sekwo nje huno somo tifi nn+ngkap+fitnne'enji hungkuno selimote'maho. O'o, sekwo Anituye yokumpohn'nyo somo tifi in+ngkafitnne'enji hungkuno sel+mentohefoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno loset+hwamentohe sohonta a'amu huno'njoso hofiko nom'ne a'amufe hunomo uwolo'mokantifi hungkuno nto'no esyohumawo'n+ngkohoho pa'nyoso sel+mentohe'maho. O'o, ngko Anituye hungkuno selahon+ngko Anitu kakoe Towahuno Wop+ngofe yokumpohn'nyoso

sekwo utihwa'nyopo nuhwonontifi sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Olo hungkuno loso ne'njofoho. Huno ose syafihu'mentohofofoho.

Anituye Towahuno sohwo kako nakumo huno wopingo nejopalofoho.

⁶ Anitu kako huno engo nejapmmentisoso nakwo a'amu Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohu-malofo somo lutihwawo'n'ingkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaho loponta'ango'maho. U, a'amu olo hwaho lopo nakumo yokumpohn'nyo ne mokosyohu-mawo'n'ingkohoho sohwa mta'ango'maho. O'o, hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umo'n'montonoho.

⁷ Nakwoe Anitu mta'ango huno engoso lutihwawo'n'ingkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyaso'mo wo'mojofoho. Anitu kako nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Anitu kako nakumo kakoe a'amu ne namokuhwosi nakwo kako'nji kakoe ango wonyoangkafo sopo humane'ento hungkuno mtito'mentisofoho.

⁸ A'amu olo hwaho lopo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwa hofiko oso huno hwapingo somo huno nto'no mosyafisiyo'njo hwafoho. I oso'no hofiko nakwoe Hwe Engo Anitu pomponaho hwapingo sohwoe hwomu sohune'no huno nto'no syafisyontifijontentesi hofiko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyo somo mofonjinto'ofasyikutnesohilo.

⁹ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no a'amu Anituye hungkuno nihu'no hohonta mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo somo muhwonyoso

yo'mayo wonyoangkafo so'no haloho mupa'nyo so'nji yo'mayo wonyoangkafoso a'amufe hunomo mufohotofo'njo

oso yo'mayo hiso Anitu kako kakoe a'amu simeho uy'wo'n'ingkohoho somne'no nto'no esyohumaho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁰ Oso yo'mayo so'no hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso Anitu kakoe Towahuno wopingo sohwo netihwamentisofoho. Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako yo'mayoso nakwo hiyaso'mo yalokuhwone somo utihwa'nyopo nahononto yo'mayo wopingo Anituye hunomjo oso'nji kakoe yahino so'no kako huno uyohoho.

¹¹ A'amu tihwolo, nom'ne a'amu sohwoe huno somo uhwonyosofo. O'o, awonoho. Oso hwe sohwo kako'nohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako Anituye huno somo kako huno muyo hweho. Anitu

kakoe Towahuno sohwo'nohini kako Anituye huno so'nji yahino so'nji huno uyohoho.

¹² I oso'no nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo olo hwaho loponjo yahino wonyoso momaso'nwoho. O'o, Anitu kako nakumo kakoe Towahuno nejapmmentiso oso hiso yo'mayo wopingo Anitu kako siki nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwoe hunoso nto'no nto ehohosonasyohoho.

¹³ Yo'mayo wopingo Anitu kako nakumo siki nejap'wo'n'ngkiso so'no selalokuhwoneso nakwo nom'ne a'amufe huno mta'ni mentani moselalokuyihwono. O'o, olo hungkuno loso Anitu kakoe Towahuno Wopingo nakumo lonetihwahon'ngki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo somne'no lutihwalokuhwono.

¹⁴ U, a'amu Anituye Towahuno Wopingo ane sohwo oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye Towahunofe hungkunoso huno nto'no muyo hweho. U, oso hiso peho'neto. Oso a'amu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso nupa'nonto huno ole syofisyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo hungkunofoho. Ose syofisyalofoho. Nakwo a'amu Anituye Towahuno hi'njo hn'nwi nakwo Towahuno Wopingofe hungkuno hilo so'no huno nto'no nayohoho. I a'amu Anituye Towahuno Wopingo aneso kako olo hungkuno hwapingo ne hilo so'no huno muyonehoho. Oso'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe wopingoso oso a'amu hisomo muyonehoho.

¹⁵⁻¹⁶ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe huno somne'no huno tihwo uyohoho.

Anitu sohomo tihwo wolutihwamontolo. O'o, ni'hu'no awonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wopingo hi'njo hn'nimo Kilais kakoe huno fehohnjoso nejapmmentisofoho. Oseso a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo kako yo'mayo yo'mayo somo uhwon'ngkuhwosi kako yamofu uloho'montonoho. Oloso wopingofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, a'amu kako Anituye Towahuno Wopingo aneso kako Anituye a'amu ne somo yamofu mulohofonehoho. O'o, Anituye Towahuno Wopingonjo sohomo yahino wopingo utihwamontonoho.

3

Anituye a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ngkohofu sohwa hofiko Anituye syoho ulohofiyu hwafoho.

¹ Nje a'amu soku, hohonta ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno selimentoheso ngko a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo somo uliwo'nngkohe pa'nyoso sekumo hungkuno maselimentohefoho. O'o, ngko a'amu hofiko simeho sohwo yo'mayo wonyoso umo lonte somo iningkawowo'nngkohoho pa'nyo sokumo Anituye hungkuno selimentohefoho. Oso hohosohonta sekwo Kilaisiye yahino somne'no mehomi milongo pa'nyo humamentohofofoho.

² Anituye hungkuno neso tongo u wopayo yokumpohn'nyo pa'nyofoho. I sekwo mehomi milongo pa'nyo soku nohumentanngkofi ngko amno mijo'nohini sejapmentohefoho. Anituye hungkuno fehohnjoso tongo pa'nyoso sekwo manimmentohofofoho. I olohonta hohonta sekwo manifitnnehofo.

³ Hwapingosho sekwo Anituye Towahuno ane pa'nyo soku ne'no humalofo. I nom'ne a'amu sekwo'nji humalofo somne'no simeho tohino'nji uyontifi yoka hnniwo'nngkohoho kuyoho. Oso yahino sekwo iwo'nngkohofoso sekwoe simeho sohwo kako yo'mayo wonyo umo lonte somnohini iningkawowo'nngkohoho kuyoho. Oso yahino hiso hwahoponta'angofoho.

⁴ Yahino anga'no yalokwofoso olenoho. A'amu anga'nohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Pouliye a'amu hwo'nyoho. I nom'nihwo kako ole lalofoho, Ngko Apoulousiye a'amu hwo'nyoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe Towahunofe yahinotaho. O'o, awonoho. Hwahoponta'ango'nohinofoho.

⁵ Oso'no sekwo huno nto'no fisiyafihupmno. Apoulous sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwo'ni peho hwo'nto. Nekwo sohwoya'i Anituye syoho ulohofiyohwoya'yoho. I oso'no nekwo Anituye hungkuno wopingosho selahonngkuhwoi sekwo nupa'nontifi Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo kako nekumo syoho anga'no anga'no ejopalofoho.

⁶ Ihwoni. Ngko sekwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno ipisayo uyo hulohoho hopa hulasehumentohofoho. Apoulous kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofahonngki Anitu kako oso ipisayo homo somo hwapingo sohwo kako engo imokalofoho.

⁷ I a'amu kako ipisayo uyo hiso huliwo'nngkiso sohwo kako kakoe yofeso engo'maho. Yofe we'e'njo hweho. U a'amu kako hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofiwo'nngkiso sohwo kako kakoe yofe hi we'e'njo hweho. Anitu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo sohwo kako oso hwo'nohini kako yofe engo hi'njo hweho.

⁸ Oso a'amu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwo'nji hoja wonyo wae yaofalokuso sohwo'nji sikoe syoho neso afafoho. I oso'no siko sikoe syoho sikoepi sikoepi yalokusiyo so'no sikoe syoho homo somne'no ho'yango womanjiyoho.

⁹ Ou, Apoulousi'nji nekwo Anituye syoho ulohofiyo hwoya'yoho. Sekwo soku Anituye syoho kuyoho. Oso'no sekwo husilo husilofo peho'no loho'mentohofoto.

A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako angu molihwo'n'ingkiso pa'nyo hweho.

Sekwo Anituye angu pa'nyo soku Anitu kako angu hiso molalofoho.

¹⁰ Anitu kako ngkimo wop'ingu ntohofonto kako kakoe syoho wop'ingu ntapmmmentisoso yonji ngko angu ingkuso s'mo'mjo hwo'nyoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno selimentohe sohonta oso hwasaho yokumpohn'nyoso nto iju'mo'mentohefoho. U a'amu nom'ne sohwa hofi'ko Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofi'ko oso hwasaho hopo sopo angu neso molalokwofo. A'amu huhwo sohwa hofi'ko oso angu hiso wonyo imo'nonoho likuji hofi'ko huno nto'no wasyofi'hupife.

¹¹ I oso'no sekwo huno seyohoho. Oso hwasaho ngko s'mo'mjo iju'mo'mentoheso Jisas Kilais'yoho. Oso hwasaho homo somo a'amu nom'nehwo kako yofafi'hwosi kako nom'ne hwasahoso momawonjonehoho. O'o, awonoho.

¹² A'amu fihwo kako oso hwasaho hopo sopo angu wamolimo lihwo'si'manji kako oso hwasaho hopo sopo nano yokumpohn'nyoso nomahwosi syasyososo oso nano huhwo sohwo kako angu yokino homo somo yokumpohn'nyo wokemokosyohumamontonoho. I yo'mayo holayo yokino, s'ingkume yokino oso nano po'nifoso kako nomahwosi mtitofasyososo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho.

¹³ I nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi olo syoho yalokuhwone hiloso hwangu sohonta uti'hwanyopo u'mofapmmontonoho. Oso sikuno Jisas Kilais kako nakwoe hungkuno ikwolofone somo asomo pososohonta yo'mayo syoho iwo'n'ingkuhwone somo toho hopa nonefoho. Oso toho hiso n'ingkahon'ingkuhwosi nakwo yo'mayo syoho iwo'n'ingkuhwone somo yamofa nalohofi'hwoso'no nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye syoho ne so'no huno wonayono.

¹⁴ U hwe fihwo kako angu oso hwasaho hopo sopo hofiyo'no moloso'manji oso kakoe angu homo somo toho manonehoho. O'o, awonoho. Oso angu hiso toho manyo'njo

nto'no molohinowentaningkuhwosi oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yango woma'mtonoho.

¹⁵ U hwe fihwo kako oso hwosaho hopo sopo kako ango nto'no mamajo'njo yoso sohwoe angoso toho n'ingkuhwosi kakoe syoho hopi'nonohinoso wonyo umo'n'montonoho. Syoho hiso ne ane umo'n'montonoho. U oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangoso momanehoho. Oso hwe huhwo sohwo kako songo ko humaso sohwo kako toho mta'ni ifiwo'n'ngkohoho pa'nyo hweho.

Anituye a'amu neso hofiko Anituye angofoho.

¹⁶ Olo so'no sekwo in'ngo seyihwoloho. Sekwo Anituye a'amu ne soku Anitu kakoe ango kuyoho. Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho ajwomo'mo humaho.

¹⁷ U hwe fihwo kako sekwo Anituye ango sokumo kako wonyo semokoso sohomo u, osohomo Anitu kako kakimo oso wonyo hiso aku uyimontonoho. Wayo weo'mtonoho. I hwap'ngoso sekwoe simehoso Anituye ango wop'ngo'nohiniponoho.

*Sekwoe yo'mayo hwahoponjofe yofeso
noho'nomafikutoho. O'o, Anituye yofe'nohini
foho'nomapmno.*

¹⁸⁻²⁰ A'amu yo'mayo hwahoponjo so'no huno'njo somo Anitu kako uhwononteso hofikoe huno neso nihu'no ane kuyoho uliwo'n'ngkisofoho. Hohonta hwe fihwo Joup kako Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumento,

A'amu olo hwaho loponjo huno somnohini in'ngkawowo'n'ngkohoho somo oso huno ne ane huhwo sohwo hofikimo nano mokoji'lipemawo'n'ngkohoho.

Joup ose mt'i'mokumentisofoho. Hwe nom'ne Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumento, Anitu kako a'amu olo hwaho loponjo yo'mayo yo'mayo so'no huno'njo sohwafe hunomo uhwononteso hofikoe hunoso ne anefoho. Ose liwo'n'ngkisofoho.

Hungkuno ose mt'i'mokumentisofoho. U, hwe fihwo kako hwasyo hungkuno hnonoho. A'amu fihwo kako sekwo'njo sopo humaso sohwo kako olo hwaho loponjo yo'mayo somo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo ngko yo'mayo so'no huno'njo hwo'nyoho. Ose liwo'n'ngkiso sohwo kako yo'mayo hwahoponjo wonyo so'no hohujo ikinjaofihwosi kako Anituye hungkuno ne'njoso womano. Oso huno wop'ngo hiso nomahon'ngkuhwosi a'amu fehohnjoso hofiko nuhwon'ngkuji ole ulanti'feho. Kako ilo'nnyohwo imo'n'ngkohoho. Ose

ko ulifijoso oso hwe huhwo sohomo Anitu kako nuh-won+ngkuhwosi hwe sohwo walimontono oso huno'njo nto imo'n+ngkohoho walimontonoho.

21 Sekwo nakwo a'amu hwahoponjo hn'nyumo neningkapikuji sekwo husilo husilofo ih-watimo'n+ngkutoho. U sekwo a'amufe yofe noho'nomaf+kutoho. Yo'mayo Anitu mt+mokumentisoso sekwo'nefoho.

22-23 I hwapingoso sekwo Kilaisiye kuyoho. I Kilais kako Anituye hweho. Nakwo a'amu hufa'u sihune ngko Poul+njo Apoulousiyo Pitayo oso hwona'ni nakwo sekumo sefo'mayo'ne hwona'ni humalohwono. Olo hwaho lopo yo'mayo Anitu ho'nahumentisoso sekwo'nefoho. Anitu kako songo humayo'ne sejapmmentisoso sekwo wopingo humayo'ne sejapmmentisofoho. Poyo pe'nyo sejapmmentisoso sekwo ango songo ne'no humayo sopo t+p+hwonyo'ne sejapmmentisofoho. Yo'mayo hopi'nono olohonta wojo so'nji tifi no'mo imo'none so'nji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne sejopalofoho.

4

Anitu kako Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwafe syoho somne'no yamofu ulohofonefoho.

1 Sekwo ngko Poul nontne'no Apoulousi'nji nom'ne sohwanne'no olo so'no huno fisiyaf+hupmno. Nakwo Anituye hungkuno seliment+hwone sohwa'ni nakwo Kilaisiye syoho ulohofiyo hwona'nyoho. Kilais kako nakumo Anituye hungkuno hiyaso wo'mojoso nejopahon+ngki nakwo sekumo sejopalokuhwono.

2 A'amu nom'nimo Anituye hungkuno lut+hwawo'n+ngkiso sohwo kako kakoe Hwe Engo oso syoho uy+mentiso sohumne'no syoho yokumpohn'nyo uyono.

3 Ngko Anituye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofu ntohopijoso ngko sekwoe huno somne'no ngko huno pi'n+ngo mosyaf+hu'mnehono. I ngko huhwo'ni olo syoho Anitumne'no yalokwe loso'no ngko yamofu maloho'n+mmnehono.

4 Hwap+ngoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wopingofoho huno ko syaf+hu'meso oso huno hwasyo'manji olo syoho homo losomme'no ngko yamofu nto'no pipi loho'n+mmnehono. I oso'no ngko hwe wopingo hwo'nyoho eso mahnn+mmnehono. O'o, nje Hwe Engo sohwo kako nje syoho so'no olo wonyofoho, olo wopingofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo kako'nohini want+montonoho.

5 Oseso sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no wonyofoho nulikutoho. O'o, fohontohumamno. Nakwoe Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo yamofu wonaloho'montonoho. Yo'mayo yahino wonyo huno wonyo hiyaso'mo wojoso kako utihwa'nyopo ujo wehontojwahumontonoho. Oso hohosohonta a'amu syoho wopingo yontifijo somo Anitu kako'nohini a'amu anga'no anga'nohino somo, Kiko syoho wopingo'njo hwosoho. Kiko wopingo'njo kiyoho, ose ulonefoho.

A'amu Koulin humamotofoso hofiko hofikoe yofe ho'noma'nimotofofoho.

6 U, nje a'amu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso ngko'nji Apoulousi'ntnne'no selalokweno. Hungkuno hiso sekumo yahino wopingo somo setihwayo'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fekutoho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuji nom'ne a'amufe yofeso monje yasyikuji nom'ne a'amufe yofe'nohini noho'nomafikutoho. U, nje a'amu soku, sekwo oleso nolikutoho. Pouli'nji Apoulousi'nji siko nakwoe hwe engo hwa'uyoho. Ose likuji sekwo nom'ne a'amu sohwafe yofeso monje yasyikutoho.

7 I sekwo yo'mayo huno wopingo syafisyiwo'n'ngkohofoso nti'mta'angoto. Oso huno wopingo hiso sekumta'ango'maho. O'o, Anitu kako sekumo sejapmentisofoho.

8 Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkuno hopi'nonohinoso huno nto'no nayohoho. Yo'mayo nakwo nto'no humayo so'no Anitu nto nejapmmasofoho. Nakwo nom'ne a'amu Anituye hungkuno lonetihwamentohoho sohwafo uyokolofontani nakwo hwe engo nto imo'n'imalohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso losyofisyalokwofo. I sekwo hwe engo ne imo'n'ifijontentesi nje simehoso wopingo nto nimo'n'ngkuhwonesohilo. Oso'no sekwo nakwo'nji hwe engo nto humehwanesohilo.

9 Ngko huno ole syofisyalokweno. Anitu kakoe hungkuno liku'mofiwon'ngkuhwone (*apousel*) sohwafo'nimo nom'ne a'amu sohwafe sifiki'nyo'mo nehumaji'nyo pa'nyo hwona'nyoho. I a'amu nakumo ole nalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Hofiko poyo wape'nife ose nalontifi hofiko oso'no nakumo a'amufe timopo wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no a'amu hopi'nono hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji hofiko yo'mayo ne'mawo'n'ngkiso somo nehonalokwofo.

10 Nakwo Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone so'no a'amu hofi'ko nakumo nonahonontifi hofi'ko ole naliwo'n'ngkohofi'hwona'nyoho. Sekwo omomo huno'njo hwasoho. Ose naliwo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sokune'no huno ole syofi'hu'nalokwofo nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho. Nakwo huno'nji'nwoho. Ose syofi'hu'nalokwofo. I nakwo Anituye hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone sohwna'n'imo a'amu hofi'ko nakumne'no sitofo naliwo'n'ngkohofi, Sekwo yokumpohn'nyo ane hwasoho. Ose naliwo'n'ngkohofofoho. I sekwo soku sekwo huno ole syofi'hu'nalokwofo. Nakwo yokumpohn'nyo wop'ngo'nji'nwoho. Ose syofi'hu'nalokwofo. Hofi'ko nakune'no ole nelalokwofo. Sekwo yo'mingohwasi'maho. I sekwo soku sekwo huno ole syofi'hu'nalokwofo. A'amu hofi'ko nakwoe yofe ho'nonemalokwofo. Ose syofi'hu'nalokwofo.

11 Nakwo a'amu Anituye hungkuno liku'mofosyoho'njo sohwna'ni mijoho'no hohonta humamentihwone somta'angoso olohonta hohonta mijo wosopayo oso'no mijoho'no humalohwono. Olohonta nakwo hwapi'fe wonyo'nji nohumentan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofi'ko nakumo aho ku'mokontifi nefonjalokwofo. Nakwo angomeemo uku'mofahon'ngkuhwoni nakwoe angosopo nakwo fosyawe'ne nakwoe angoso ane hwona'nyoho.

12 Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo'nji nakwo syoho tohohmtno'njo yontani yo'mayo wosopayo oso mayo'ne hamniyoho tipemalokuhwono. A'amu pi'n'ngo engoso nakune'no lalokwofo. Oso hwamne'no nakwo hofi'kimo wop'ngo ulohofone Mpohumo jomo uliwo'n'ngkuhwonefoho. Hofi'ko nakumo wonyo nelohofahon'ngkofi nakwo hofi'kimo oso wonyo hiso hofi'kimo aku muyofoho. O'o, nakwo timo'nohini uhwontohumalohwono.

13 Hofi'ko nakune'no sitofo wonyo nelahon'ngkofi nakwo hofi'kimo simeho pompengo ifisyumofone hungkuno wop'ngo'nohini uliwo'n'ngkuhwono. Nakwo olo hwaholoponjo hintalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Nakwo a'amu jopaho ho'naofiwo'n'ngkohofopa'nyo hwona'nyoho. Oso pa'nyoso nakwo ne'no humomopontani olohonta ose'no humalohwono.

A'amu Kouliniso hofi'ko Pouliye yahinomo tifi un'ngkafe.

14 Ngko olo hungkuno mt'i'mokohe loso sekumo wonimango ifisyasemofone'maho. O'o, awonoho. U, nje mehomi soku, ngko sekumo hitoho ntofantokunjo soku,

sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'n'ngkuji huno nto'no fisyafi+hupmno. Yahino wop'ngoso wolosetihwamne'no yohono.

15 A'amu pi'ningo engo hwalikeno anga'nohino hwalikeno, oso hwa hofiko sekumo nose'mantifi hofiko Kilaisiye yahino so'no losetihwawo'n'ngkohofoso oso wop'ngofoho. Oso'no ngko hungkuno ane hwo'nyoho. I oso'no sen'ngkwohwo sohwo pi'ningohwo'maho. O'o ngko sen'ngkwohwo ne sohwo'ni ngko Poul'nyoho. Ngko ni'hu'no simo'mo Jisas Kilaisiye yahino so'no losetihwahon'ngko sekwo kakoe hungkuno wop'ngo somo nupa'nontifi Kilais kakimo in'ngkawentifi sekwo nje mehomi ne imo'n'imentohofofoho.

16 Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo ngko sen'ngkwohwo ne sohwo'niye hunoso mafikuji sekwo nje yahino somo tifi fin'ngkamno.

17 Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timoutimo uhwojalokweno. Kako nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no ni'mo'niwo'n'ngkiso hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kilaisiye syoho somo hofiy'o'no mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Ngko Kilaisiye yahino wop'ngo osomo in'ngkwalokwe so'no Timouti kako sekwoe hunomo wasefohoto'monte'nefoho. Oso Kilaisiye yahino hiso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafofoho. Timouti kako sekumo a'amu ango'meemjo somo Anituye hungkuno lutihwawo'n'ngkoheso sekumo wolosetihwamontonoho.

18 A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofo Poul kako nakumo mone'manehoho. Ose lontifi hofiko hofikoe hunomnohini in'ngkawentifi yokumpohn'nyo imo'nalokwofo.

19 Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo kako nje hon'ngkano mopijasiyo'njo ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo nose'mahm'mo ngko oso ango hopo sponjo a'amu yokumpohn'nyo imo'n'imentohofoso osohwafe hungkunoso mupa'n'imnehono. O'o, hofikoe syoho hofiko Anitumne'no yalokwofo osomo ngko yamofu uloho'monnoho. Oso syoho hiso ne'njotikeno. Ne anetikeno, li'mo uhwon'monnoho.

20 Anitu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ngkiso oso hwa hofiko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofiko Anituye Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho iwo'n'ngkohofoso ne'njofoho.

21 Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo peho hungkuno sel'mnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'manji ngko sekumo nto'no

mesehwajiyo'ne simeho tohino'nji yoka yokumpohn'nyo walimonnoho. I sekwo nje hungkuno homo somo hofiyono in'ngkafijo'manji ngko hungkuno wonyoangkafo waselimonnoho. Oso'no ngko sekumo pipi seloho'mnehono. O'o, sekwoe syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakino'njo wo'nnyoponoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiko sekumne'no ole ntimalofi, Sekwoe ango sopo yahino pisakino'njoso i'mofapohoho. Oso yahino nihu'no wonyoso a'amu Anitumo in'ngkunyoso hofiko oso yahino hiso mifitnehoho. Oso yahino hiso olenoho. Hwe fihwo kako kan'ngkwowhoe ape ma'masofoho.

² I oseso sekwo sekwoe yofeso peho'no ho'nomo'nalokwofo. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo yahinoso noho'naofikujiji sekwo humotaho fisahnn'mno. Oso yahino hiso'no sekwo wonimango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohomo sekwo wae yaofikujono kako sekwo'nji apa'no Anituye yofe ho'nomayo'ne nomihu'mikukutoho.

³ Ngko sekwo'nji mohumuleno. I oso'no ngko sekune'no huno ne'no syosefisyalokwe so'no ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oso'no oso hwe yahino wonyo'njo sohumne'no sekwo ngko'nji ulohofane'ntnne'no hungkuno nto mtito'maleno.

⁴⁻⁵ Sekwo Kilaisiye yofe so'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo uhu'mokahon'ngkofi nje huno sohwo kako sekwo'nji humasoso ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokuhwasi nakwo kakoe yokumpohn'nyo'nji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somne'no simeho uwolo'mokono lihwasi nakwo kakimo wae yaofihwasi Seteniye ahomo hwe huhwo sohomo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohomo nomahwosi kako yo'mayo tango kakimo uyihwosi kakoe a'apaho wonyo umokumontonoho. Sekwo ose ulohofikujono oso hwe huhwo sohwo kakoe simeho uwolo'mokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohomo asomo utima'montonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwe wonyo imaso sohomo wae feopmno ulimentisofoho.

⁶ Sekwo yokumpohn'nyo yahino iwo'n'ngkohofoso oso yahinoso wop'ngo'maho. Nakwo huno wonayono. Tongo sihu kolofihwasi oso huyo we'e nonto sihu

kolofofisingkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo mīkufo hopi'nonohino somo nīhu'nahone mijo uwolofososo oso tongo mīkufoso nīhu'nahone wonyo umo'nīmontonoho.

⁷ Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso pa'nyo hweho. Kako sekwo'nji ne'no humasoso oso tongo wonyo imo'nīwo'nīngkiso hopaso sekwo hopi'nono wonyo wasemokumontonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wopīngō'nohini wohumantīfeho. Tongo huyo ane'njo pa'nyo nohumafīkuji sekwo oso yahu *sipsip* wonyo nīhu'no aneso hofīkoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofō hōpa umo'nantīfeho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo Kīlaisīyoho.

⁸ Oso'no nakwo nohumehwasi Kīlais kako wonyo nīhu'no ane sohwo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nīmentiso so'no huno wosyofīsyantanoho. Nakwo huno ose syofīsyīhwasi nakwo yahino wonyo nīhu'no ane nohumehwasi honīngkano wopīngō'nohini uyano. Hungkuno nehōpi'nohini wolano.

⁹ Nom'ne iyoswo sekune'no nto mtī'mokumentoheso ole mtī'mokumentohono. A'amu hōfīko ape mayo yahino somo wonyo imokuwo'nīngkohōfo sohwanji sekwo nōmajōpohi'nīngkutōho. Ose semtī'mokimētohefōho.

¹⁰ Ngko oso hungkuno a'amu Anītuye hungkuno mupa'nyo'njo oso hwamne'no mtī'mokumentōhe'maho. I a'amu hōfīko Anītuye hungkunōmo mupa'nyo'njo sohwa hōfīko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwo'nīngkohōfofōho. Hōfīko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nīwo'nīngkisōfōho. Hōfīko nom'ne a'amu sohwafe yo'mayoso hufo iwo'nīngkohōfofōho. Hōfīko Anītu songo ne'no humayo sohūmo hwotoho fentīfi hwasyo anītu oso hwamo u'mawo'nīngkohōfofōho. I sekwo oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa mo ulīko'mano līkujī'manji sekwo ntī'mne hwasilo. Olo hwaho lopo oso a'amu huhwo sohwa mo sekwo ulīko'mapitneso honīngkano aneponoho.

¹¹ I oso'no nje hungkuno semtī'mokimētohe hwapīngō neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko Anītuye a'amu ne hwo'nyoho, ose seloso sohwo kako yo'mayo wonyo ne'no yīhwoso'no'manji sekwo kako'nji nōmajōpohi'nīngkutōho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nōsoso, kako hwasyo anītu sohwoe honīngkano hwasyo somo inīngkawesoso, kako nom'ne a'amu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpōhn'nyo nīngkuhwosi nilohōfososo nom'nēfe yo'mayoso hufo masoso oso a'amu huhwo sohwo'nji sekwo

nomajopohi'n'ingkutoho. O'lo, n'ihu'no awonoho. A'amu ose sohwo'nji sekwo kako'nji wosopayo man'ifitnnehofo.

¹²⁻¹³ A'amu Anituye a'amu ne mmo'nyoso hofikoe yahino somne'no nakwo yamofo mulohofanehwono. O'lo, nakwoe syoho'maho. Anitu kako'nohini yano ulohmmontonoho. U, nakwoe syoho neso Anituye a'amu neso hofiko nakwo'nji humalohwono, hofikoe yahino somo yamofo ulohofasoso nto'no wom'ihwojantanoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu fihwo sekwo'njo mta'ango sohwo kako yahino wonyo ne'no iwo'n'ingkiso'manji sekwo kakimo ul'mno.

Kiko nakwo'nji nejokohumahotoho.

Ose ul'mno kako sekwo'nji nosejokohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo oso hungkuno homo somo fin'ingkamno.

6

Nakwo a'amu K'ilaisimo in'ingkawo'n'ingkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu somo hungkuno ikwolofone ango sopo ipemotohwaloho.

¹ A'amu hufa'u sohwa'u Anitumne'no simeho unyo sohwa'u siko yoka hnn'ingkohosisi siko oso yoka hiso ikwolofone sopo motusoso wop'ingotaho. O'lo, a'amu Anitumo simeho muyo'njosohofiko oso hungkuno somo m'ihwajiyoso wop'ingo'maho. Oso'no sekwo won'mango masotaho. Anituye a'amu ne sohwa hofiko nto'no wom'ihwajife.

² Sekwo olo so'no huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi hwe moya'mi olo hwaho lopo humalofo sofe hungkunomo ukwolofantanoho. Oso'no huno maseyotaho. I, hwangku sekwo a'amu hopi'nonohinofe hungkuno ikwolopijo'manji u oso hungkuno we'e yoka hn-nalokusiyo so'no sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo nto'no m'ihwajiyoso nakwo hopo'maho. Ose lolalokwofo.

³ I oso pa'nyoso nakwo a'amu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanehofo. Oso'no sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yaso'manji olohonta olo hwaho lophonjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho.

⁴ I oseso sekwo yoka hi'njo hwas'i'manji u sekwoe'nohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo nto'no m'ihwajimno. Sekwoe hungkuno somo a'amu mempo hohnjo sohwa hofiko Anitumo min'ingkayo'njo sohwo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotu'mafikutoho.

5 Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no won+mango wasenono. Sekwo Anituye a'amu ne sohwanji'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka hungkuno nto'no muhwajiyo'neso mohumuliyoho. Awolaho. O'o, a'amu pi'n'ngo humalofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nontifi mempo hohnjo a'amu sohwafepono motawowo'n'ngkohoho kuyoho.

6 Anituye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno hi'njo sohwa'u siko oso yoka hungkunoso mempo hohnta'ango sohomo motausoso oso wonyofoho. I oso'nji siko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwa mo sikoe hungkunoso motu'mayoso ni'hu'no wonyofoho.

7 I sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo yoka hn-nalokwofo so'no sekwo Anituye hon'ngkano somta'ni nto pi'wahu'malofo. A'amu sekumo wonyo seloho'malofo so'no sekwo oso wonyo seloho'malofo homo somo simeho tohino ne'no peho'neto. Hofikoe syohofoho. U, hofiko sekwoe yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo timo'nohini uhwonto-humamno. Sen'ngkwa'wehwosafoho.

8 I sekwo ose miyalokuyohoho. O'o, sekwo soku sekwo sen'ngkwa'wehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo, ose yontifi sekwo hofikimo hwayo itihwantifi sekwo hofikoe yo'mayoso siki malokwofo. U, sekwo ose yontifi sekwoe a'amu somo wonyo ulohofalokwofo.

9 A'amu yahino wonyo'njososo hofiko Anitu mokosyohumasoso angoso sopo mu'mapitnnefoho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe simehomnohini hwasyo hungkuno hnn'ngkutoho. A'amu a'mohufo yoso sohwo, a'amu hwasyo anitu oso hwamo tifi in'ngkaweso sohwo, a'amu ape mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u a'amu fihwo kako ape pa'nyo imo'nonto nom'ne hwe'nji kifosyoho loho'n'wo'n'ngkisiyo oso hwanji

10 hufo iwo'n'ngkohoho sohwanji nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ngkiso sohwanji, a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohof'wo'n'ngkohoho sohwanji nom'ne a'amumno sitofo li'wo'n'ngkohoho sohwanji, a'amu nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawo'n'ngkohoho sohwanji oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa hofiko Anituye angoso kako mokosyohumasoso sopo mu'mapitnne hwafoho.

11 I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo humamotofo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekwoe wonyoso wae yasemofonto kako sekumo kako'ne nto sema'maso kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo wop'ngo kuyoho selalofoho. Hwap'ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wop'ngo

selohofahonɨngki Anɨtuye Towahuno sohwo kako sekwoe simeho mo'mo syoho yalofoho.

Anɨtuye a'amu ne hn'nwi nakwo Anɨtuye angon'woho. Oso'no nakwo nakwoe a'apahomo nto'no womokosyohumunano.

¹² A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Yo'mayo yahino Anɨtu kako ngkine'no hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hiso'no honɨngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso ngkimo monɨfo'manehoho. Oso yahino homo somo ngko ne'no i'me'no oso yahino huhwo sohwo ngkimo monɨsikwajonehoho. O'o, ngkimo yokumpohn'nyo wokenɨmokosyohumamontonoho. Oseso ngko oso yahino hiso mimnehono.

¹³ A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Wosopayo hopi'nonohinosa nakwoe simehomnefoho. Nakwoe simehoso wosopayo'nefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no hwangku Anɨtu kako a'apaho songo nejapɨhwoso'no a'amufe simeho yo'mayo wopayo oso kako moi'wo umokumontonoho. I oso'no nom'ne yahino so'no huno fɨsyafɨhupmno. Anɨtu kako hwe'nji ape'nji mtɨ'mokumentisoso a'apahoso akngkilɨke'ne mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, nɨhu'no awonoho. Nakwoe a'apahoso Anɨtumo inɨngkayo'nefoho. Nakwoe Mpohwo Anɨtu kako nakumo nefe'mayo'nefoho.

¹⁴ Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji kako Jisas nakwoe Hwe Engo sohomo ulɨka'mentisofoho. Hwangku nakwo poyo pe'nasoso kako Jisasɨmo pi'nɨmo mta'ni ulɨka'mentiso hopaso nakumo hwangku nelɨkafonefoho.

¹⁵ Sekwo huno olo so'no fɨsyafɨhupmno. Sekwo Anɨtuye a'amu ne soku sekwoe a'apahoso Kilaisɨyefoho. Oseso ngko Kilaisɨye a'apaho fehohnjo sohwo'ni ngko oso Kilaisɨye a'apaho hiso oso a'mu hwa'ntesimo ufohi'nɨmontaho. O'o, nɨhu'no awonoho. Nehopeho.

¹⁶ Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mtɨhupehwosi oso ape hwa'nte nonjimo ufohi'noso sohwo sikoe a'apahoso nɨhu'no anga'no umo'nɨmontonoho. Oso'no huno maseyotaho. Anɨtu kako ole nalohoho. Hwe fihwo'nji ape hih'nji ufohi'nisoso sikoe a'apahoso nɨhu'no anga'nohinoho. Ose nalohoho.

¹⁷ Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo Kilaisɨmo ufohi'noso sohwo siko afa umo'nanjiyoho. Sikoe neso anga'nohinoho.

¹⁸ Akngkilɨke yahino so'no i'waho nto'no fiyɨmno. Anɨtuye hwe moya'mi ne sokumo a'amu fefoyo yahino wonyo somo inɨngkawowo'nɨngkohofoso hofɨko oso honɨngkano

wonyo homo somo upesemotowano likuji ikujo'no sekwo oso a'amu somta'ni nolahn'n'ngkuji hiyaso fohumpopmno. Olo fefoyo yahino wonyo so'nji akngkilike yahino so'nji a'amufe a'apaho wonyo imokuwo'n'ngkisofoho. I nom'ne yahino wonyoso a'amufe a'apahomo oso pa'nyoso wonyo mmokonehoho.

¹⁹ Sekwo olo so'no huno waseyono. Anitu kakoe Towahuno Wop'ngoso sekumo sejopahon'ngki sekwo kako'nji humalofo. I kako sekumo humaho. Oso'no sekwoe a'apahoso kakoe ango kuyoho. I oso'no kiko jije a'apahoso kiko kakwo'yohwosi momokosyohumuhnno. Oso'no jije hunomnohini in'ngkahutoho.

²⁰ O'o, awonoho. Anituye Towahuno kumokosyohumaho. Hwap'ngoso Anitu kakoe hwomu anga'nohino sohwoe hon'yo'nji mpe esema'mentisofoho. Oseso yo'mayo yahino wop'ngoso Anituye simeho wop'ngo umokiyo'neso oso'nohini fiy'mno.

7

Hwe kakoe ape'nji nto'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Oso hungkuno sekwo ngkine'no mt'i'mokumentohofa so'no ngko sekumo aku wasemti'mokimne'no yohono. U, hwe fihwo kako ape momaso'njo hwosijo humayoso oso wonyo'maho.

² I oso'no a'amu pi'n'ngo engo hon'ngkano wonyo yalokwofo so'no hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo umo'nososo kako yahino wonyo nu'manoho lihwosi'manji e, kako ape womano. U sekwo moya'mi anga'no anga'nohino sofasi sekwo hwehwamne'no syafisy'kuji'manji e, hwehwamo uma'n'mno.

³⁻⁴ Apsi kako kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyoho. O'o, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe a'apahoso kako momokosyohumunyofoho. O'o, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I oso'no hwe sohwo jije ape saho wofosyowaho kil'hwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho. I oso pa'nyoso ape siki jije hwehwo afa saho wofosyowaho kil'hwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho.

⁵ Siko ape noma'n'ngkohosi siko saho wofosyowaho lohosi i'waho loho'n'ngkohosiloho. I oso'no siko osohi so'no simeho afa in'ngkohosi sikuno Mpohumo jomo ujo'ne somo i'waho we'nenepi fehmunyo. Ehumahosi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wop'ngofoho. Oseso hwangu siko sikoe a'apahoso apa'no nem'no m'humokininyo. U, siko sikoe a'apahoso nem'no komo'no mom'hu'mokinyo'njo yohosi

humentaningkohosisi Seten kako sikoe simehomo wonyo wasemokumontonoho.

⁶⁻⁷ Oso hungkuno ngko selalokwe so'no sekwo ngkimo aku ntohon+mentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoho sohwa olo so'no hofiko mamtimokumentohofofoho. Oso'no sekwo ape womano likujimanji noho mapmno. I oso'no ngko huno ole niyohoho. Hwe moya'mi hopi'nono hofiko ape moma'nyo'njo hwsijo ngko hopa humafijoso oso wopingofoho. I, Anitu kako nom'ne a'amu sohumo ulimontono, Kiko ape maho. A'mu simo ulimontono, Kiko hwehwamo uma'nyo. Ose ulimontonoho. I nom'nehumo ulimontono, Kiko ape nomahotoho. Kiko hwsijo foyohumantono. I nom'ne simo ulimontono. U, kiko hwehwamo muma'nyo'njo yawoso fiwentono. Ose ulihwosi kako oso a'amu homo somo kakoe yokumpohn'nyo uyahoningkuhwosi oso a'amu hiso Anituye hungkuno homo somo hofiyo uningkohwantifeho.

⁸ Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sikunonji moya'mi hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohofoho osofahnonnjimo ngko ole selalokweno. U sekwo ngko pa'nyo humayoso oso wopingofoho.

⁹ U, hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo uyoso'manji oso simeho fefoyo huno somo monje meesiyo'manji u, kako ape womano. U, a'mu fisi kako kakoe huno simeho oso'nji huno ole syafisyoso u, ngko hwehwamo uma'nimo lososi oso wopingofoho. Kako uma'nono. U hwe fihwo kako ape woma'mo loso sohwo kako ape momaso'manji u kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. U, a'musi kako hwehwamo uma'nimo lososi kako hwehwamo muma'nyo'njo'manji a'musi kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. Oso'no oso hwe sohwo kako ape womano. A'musi kako hwehwamo uma'nono.

¹⁰ U, sekwo hwe moya'mi ape nto ma'nyosiyoswahnne'no olo honingkano hungkunolo selalokweno. Olo hiloso ngko nje huno mta'ango maselohoyohono. O'o, Anitu ntapmmasofoho. Oso hiso olenoho. A'mu siki kiko jije hwehumo nuliko'mahotoho.

¹¹ U a'mu hisi kako kakoe hwehumo uliko'ma'masosi kako kengo nompo siki humasosi kako nom'ne huhwamo muma'nonehoho. O'o, kako siki wohumamo loso'manji wopingofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo simo'mjo nongkumo apa'no uma'nono. Siko simeho afa umonanjijyoho. Oso pa'nyoso hwe sohwoi sekwo sekwoe apeso wae yaofikutoho.

12 Olo hungkunolo ngko Pouli'ni nje huno mta'ni syofi'syomanji wasel'imne'no yohono. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa olo so'no mamt'i'mokumentohofoho. Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo in'ngkunyoso sohwo kakoe ape kako Kilaisimo min'ngkayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae yaofi'hwoloho.

13 U, a'mu fisi kako Kilaisimo in'ngkunyoso siye hwehwo kako Kilaisimo min'ngkunyoso sohwo kako nje ape'nji wohumamo loso sohomo kakoe apesi kakoe hwehumo mul'iko'manehoho.

14 Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako Kilaisimo min'ngkunyoso sohwo kako kakoe ape Kilaisimo in'ngkunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisosyohumaho. U, hwe fihwo kako Kilaisimo in'ngkunyoso sohwo kakoe ape Anituye hungkunomo min'ngkunyoso siya'u oso hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisosyohumaho. Anitu kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye mehomi somo Anitu kako ole ul'hwonesohilo. Sekwo nje mehomi ku'maho. Ose ul'hwonesohilo. Oso hisiya'u hwehwolaho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anituye hungkunomo tifi ne'no in'ngkaweso'manji oso hisiya'u sikoe mehomi t'ipemahosi'osi oso anga'nohino Anitumne'no huno uyalokuso so'no Anitu huno syofi'sy'ihwosi mehomi sohomo wop'ingo uloho'montonoho.

15 Anitu kako kakoe mehomi simeho pompengo'nji humafitne'ento joho sel'wo'n'ngkisofoho. Ikujoho mafongki'n'fitnehofo. Oso hiso'no hwe Kilaisimo in'ngkamentiso sohwoe ape kako Anitumo in'ngkayo so'no ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokil'iko'ma'mo uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. U, ape Kilaisimo in'ngkahosi'osi kakoe hwehwo sohwo Anitumne'no ngkilaho. Nje ape Kilaisimo in'ngkawesi'ngko wae weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe hungkunomo mamt'hupenohoho.

16 U, Kilaisimo in'ngkuso a'mu ne siki kiko jije hwehwo kako Anitumo min'ngkayo'njo osohumo kiko kako'nji humahoji ufo'majoso kako Kilaisimo in'ngkaweso sohwo umo'n'montol'ikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. U, sekwo hwe Kilaisimo in'ngkayo sohwasisekwoe ape sofa hof'iko Anitumo min'ngkayo'njo sofamo sekwo hof'iko'nji humaf'ikuji ufo'mapijoso hof'iko Kilaisimo in'ngkamentohofoso umo'nant'ifet'ikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nul'iko'mahotoho.

Yo'mayo ape mayo'ne yahino wopingo Anitu kako nakumo nejayinyoso ne'no uyano.

17 Oso hungkuno selohe so'no syafisyikuji olo so'ntnne'no huno fisyafihupmno. Olo hungkuno hiloso ngko Anituye a'amu ango'meemjo humalofo somo uyiwon'ningkohefoho. Sekwo Anituye hungkunomo mupa'nyo'njo nohumentan'ngkofi Anitu kako sekumo kakine'no in'ngkayo'ne joho selimentiso osohonta sekwoe yahino kengo kengo se'ma'mentiso so'no huno wosyofisyano. Yo'mayo yahino wopingo hiso Anitu kako sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo yano selohmmentisofoho.

18 Yahino kengo kengo so'no selalokweso yolohoso olenoho. U a'amu Juta fihumo a'amu hofiko kakoe a'apaho sihu ukolo'mentohofoso sohwo kako hwangku sohonta Kilaisimo in'ngkahwosi hwangku kako oso a'apaho sihu kolo'mentohofoso nomahwosi kako apa'no wamifohi'nimontolaho. O'o, awonoho. U nom'ne a'amu tentitofoso kengo mta'ango fihwo kako kakoe a'apaho sihu makolo'nnyo sohwo kako Anitumo in'ngkahwosi kako a'amu Juta pa'nyo a'apaho sihu wakolo'nimontolaho. O'o, awonoho.

19 Nom'nehwafe yahinoso peho'no mane'elo. A'apaho sihu kolo'nyo so'nji a'apaho sihu makolo'nyo so'nji oso yahino hiso neso anefoho. Yahino ne'njososo Anituye hungkunomo tifi nto'no in'ngkayo so'nohinoho. Osomne'nohini fisyafihupmno.

20-22 Nom'ne yahino kengo so'no yolohoso waselimne'no yohono. Hwe fihwo kako a'amufe syoho ulohofiyoso sohwo hamniyoho motipemaso'njo siki ulohofiyoso sohwo kako ose nohumentan'ngki Anitu oso hwe huhwo sohomo kakimo in'ngkayo so'ne joho ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako Anitumo in'ngkawento kako oso siki syohoso ne'no mjimwalofoho. Nusikwajiyo'eno. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hofiko hofikoe syoho somne'no aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumafijososo kakoe hon'ngkano wonyoso kakimo apa'no yokumpohn'nyo mokumokosyohumanehoho. O'o, hon'ngkano wonyoso somta'ni Kilais kako kakimo isihutofokuma'masofoho. Oso pa'nyososo nom'ne hwe fihwo kako nom'ni hwafe syoho mulohofiyon'jo o'o kakoe syoho'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako Anitumo in'ngkohwasi kako Kilaisiye syoho ulohofiyohwo umonimontonoho. Oseso kiko a'amufe syoho siki syoho ulohofiyontan'ngkuji Anitu kako kakine'no joho kilmaso'manji oso syoho homo somne'no kiko simeho tohino kumn'ngkuhwoloho. O'o, kiko oso syoho hiso

ne'no fiyo. I tifi no'mo kiko oso syoho siki yontaningki oso syoho homo somo uliko'mayo'ne honingkananto i'mofapihwoso'no kiko oso honingkananto homo somo finingkayo.

²³ Anitu kako nakumo honingkananto wonyo somtani mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe honiyo usihumamentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho ulohofinwoho. Nom'ne a'amufe hunoso jije hunomonomokokilo'mokokisyohumafikutoho.

²⁴ Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopingo kengo kengo a'amu yontaningkofi Anitu kako a'amu homo somo kakimo iningkayo so'no johu ulahoningki oso a'amu hiso hofikoe yahino kengo kengo somo musikwojifitnnehofo. O'o, oso yahino wopingo kengo kengo hiso Anitunji ne'no fiyimno.

Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

²⁵ Sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo osomne'no hungkuno ntohonimalofofoho. Olo hungkuno hilo so'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa mamtimokumentohofofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo wopingo ntohofonto kako huno wopingosonpantokunjo so'no nje huno mta'ni waselimne'no yohono. Oseso nje hungkuno hiloso hwasyo honingkananto somo mipesemotawenohoho.

²⁶ Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anituye a'amu ne hn'nimo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku sekwo humawo'ningkohofohopaso ne'no fosyohumantikuno. Oso yahinoso wopingofoho.

²⁷ Ihwoni. Kiko ape hi'njo hwosi'manji oso ape homo somo kiko nusikwajohotoho. I, kiko ape ane sohwo si ape mayoso'no huno nosyafisyohotoho.

²⁸ I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fisi kako hwehwamo uma'nimo lososi ou, kako uma'nono. Oso honingkananto hiso wonyo'maho. O'o, wopingofoho. I oso'no hwe moya'misiyoswa hofiko olo hwaho loponjo tango engomalokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku oso tangoso sekumo se'mayoso wopingo'maho. O'o, oso humalofo hopa humayoso wopingofoho.

²⁹ U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anituye syoho iyo so'ne sikunosopi'ningo'maho. Oseso hwe ape ane sohwo kako Anituye syohoso yokumpohn'nyo iwo'ningkiso oso pa'nyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono.

³⁰ A'amu simeho tango'njo humantifi humotaholalokwofoso hofiko oso tango hiso'no huno apa'no nosyafisyikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu

hofiko simeho wopingo'nji hofiko simonyo yalokwofoso hofikimo yo'mayo simeho wopingo umokoso oso'no huno apa'no syafisyikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu kakoe ho'yango angomne'no ho'yango mpe iwo'n'ngkiso sohwo kako oso ho'yango hiso'no huno pi'n'ngo engo syafisyihwoloho. O'o, kako Anituye syoho'nohini uyono.

³¹ A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho so'no syoho yokumpohn'nyo yalokwofoso hofiko yo'mayo mpe iyoso'no hofiko huno pi'n'ngo engo syafisyikutoho. O'o, oso yahinoso sekwo ikutoho. Hwap'ngoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho so'nji yo'mayo so'nji moi'wo umo'n'montonoho.

³² Ngko ole'no nimon'ngkohoho. Sekwo yo'mayo tango so'no huno pi'n'ngo engo syafisyikutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anituye syoho somne'nohini huno syafisyiwo'n'ngkisofoho. Kako Anitu kakoe simeho wopingo umokiyo oso'ne'no huno syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

³³ Hwe ape'njo sohwo kako yo'mayo hofiko'montohwafe a'apaho ufo'mayo'ne so'no huno pi'n'ngo engo syafisyiwo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo kakoe afepe simeho wopingo umokiyo'ne oso'ne'nohini syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

³⁴ Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunoso hufa'u'njo hweho. Anga'nohinoso Anitunefoho. Nom'neso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayo'nefoho. U, moya'mi a'moyawoso ofofanji mu sijo ofofanji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. Ngko Anituye simeho wopingo umokumo li'mo nje huno so'nji nje a'apaho so'nji hon'ngkano wopingo'nohini uyimo. Ose wolantifeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hofiko nakwoe hwehwafe simeho wopingo umokano likuji hofiko yo'mayo ango mehomi oso nto'no wemokosyohumantifeho.

³⁵ Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefo'mayo'ne selalokweno. Olo hungkuno ape mayo'ne hiloso sekumo yokumpohn'nyo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, sekwo Anituye syoho hofiyo iyoso'no selalokweno. Sekwo Anituye syohoso yokumpohn'nyo yontan'ngkiji yo'mayo jije syoho homo somo wopijwakumo'mo lihwosi ihwoso'no kiko oso homo somo wae yaofohoji kiko Anituye syoho somne'no jije simano motekulofu.

³⁶ Hwe fihwo kako kako'ne ape nto ufohoto'nnyo sohwo kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokunjo so'no ape mayo'ne sikuno kengo no'mo ho'nahinyo so'no kako

kakoe apemne'no simeho fefoyo uyihwoso'no kako oso ape masoso oso honingkanoso wonyo'maho.

³⁷ I oso'no hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo'nji yokumpohn'nyo ito'nonto yo'mayo kako ape mayo'ne mosokosoke ulohofone sohwo awonoho. I oso'no kako kakoe simehoso fefoyo u'maso osomo monje yasyihwosi i oso ape kakine'no ufohoto'malofosine'no kako ole loso kako ne'nohini yawoso wohumano loso sohwo Anitu kako kakimo uhwononteso hwe wopingo hweho ulimontonoho.

³⁸ Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohoto'nnyo simo masoso oso wopingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe so'no hwe fihwo kako Anituye syoho somne'no huno syafisyihwosi kako kako'ne ape ufohoto'nnyo simo maso'njo yososo oso wopingoso yakolo'nnyofoho.

³⁹ U, a'mu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siya'u siko nihu'nahone nto makotiku'nnyo ya'uuyoho. I oso a'musi kakoe hwehwo poyo pe'nnyosi kako nohumahwosi huno ole syafisyoso, U, ngko hwehwamne'no nimon'ningkohoho. Oso syafisyoso wopingofoho. I oso'no huno ose syafisyihwosi kako hwe Anitumne'no huno syafisyonto in'ngkawo'n'ngkiso oso humnohini uma'nono.

⁴⁰ I, nje hunoso olenoho. Oso ape a'moyawososi kako nom'ne huhwamo muma'nyo'njo yososi kakoe simeho wopingoso yakolo'nnyo umonimontonoho. Oso hungkunoso nje huno mta'ango selalokweno. A'amu kengoso hofiko huno nom'ne kengo kosyofisyalokwofo. I oso'no ngko huno moi'wonoho. Anitu kakoe Towahuno huhwo olo hilo so'no ngko'nji simeho afa inalokuhwayo. Ose syofisyalokweno.

8

Hwasyo anitune'no tongo fonjokisasyiwo'n'ngkohoho oso'ne hungkunofoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiko hwasyo anitune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ngkohoho so'no sekwo ngkimo oso yahu hiso'no hungkuno ntohonimalofo kuyoho. Oso'no sekwo ngkimo ole ntimalofo. Olo yahu loso nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi wonantantaho. Manyo'njo uyantantaho. Ose ntimalofofoho. Olo hilo so'no a'amu huno kengo kengo mokosyohumalofo. A'amu fihwo kako huno ole syafisyihwoloho. Nje hunoso nto'nohinofoho. A'amu huno kengo'njoso hofikoe hunoso nto'nohinim'no. A'amu kako huno ose syafisyoso sohwo kako yokumpohn'nyo imon'onto nom'ne a'amuso monje esyalofoho. O'o, kiko huno olo'no fisyafisyo. A'amu olo hilo so'no huno kengo kengo'njo so'nji

nakwo simeho uyano. Oso yahino wopingo huhwo sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho.

² A'amu fihwa hofiko huno ole syafihu'malofi, oloso nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso a'amu huhwo sohwafe hunoso nto'no mosyafisiyofoho. Fehohnjoso huno motipemaso'njo humalofo.

³ U, a'amu fihwo kako Anitumo simeho uywo'ningkiso oso hune'no Anitu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu ne hwosoho ulalofoho.

⁴⁻⁶ Oseso oso yahu anitu hwasyo sohune'no fonjokisasywo'ningkohoho so'no ole selalokweno. A'amu nakwoe Anitu ne sohomo miningkayo'njo sohwa hofiko ole liwo'ningkohoho, Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji nakwoe hwe engo anituyoho. Ose lontifi oso hwamne'no hofiko iningkawentifi hwomtame ulohofwo'ningkohofofoho. I nakwo hn'nwiye Mpohwo Anitu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso hwapingo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. Anitu kako'nji humane so'no nakumo namti'mokumentisofoho. Jisas Kilais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mt'i'mokumentiso hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'angofoho. Oseso nakwo oso hwasyo anitu sohune'no nakwo huno ole nayohoho, neso anefoho. Anitu pi'ningo mohumuyoho. O'o, nakwoe Anitu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini humaho.

⁷ Oseso a'amu fehohnjo hofiko hohonta hwasyo anitumo iningkamotofoso hofiko olhonta nakwoe Anitu ne sohomo kahopi iningkowalokwofo. Oso'no hofiko hwasyo anitu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho. Oseso hofiko ole syofisyalokwofo, a'amu hofiko oso yahu hwasyo anitumne'no fonjokisasywo'ningkohofoso hofiko nifijoso u hofiko oso hwasyo anitu sohwoe yofeso ho'nomalokwofo. Ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole lalokwofo. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yahu fonjokisasywo'ningkohofoso oso yahu hiso nakwo naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono.

⁸ Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wonyofoho. U, nakwo oso yahuso manyo'njo yaso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wopingofoho. Ose monalonefoho.

⁹ I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno fisyafihupmno. Anituye a'amu ne fehohnjoso hofiko Anitumo simeho we'e'nohini uyalokwofoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Hwasyo anitumne'no yahu

fonjokiasyohofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofisyalokwofo. I sekwo soku sekwo huno ole syofisyalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji oso wopingofoho. Honingkanono wonyo anefoho. Ose syafisyikuji oso yahu hiso sekwo nonontaningkuji oso a'amu simeho we'e unyoso hofiko nosehoningkuji ole wolantifeho, U, hofiko yahu nalokwofo. Oso'no ngko huhwo'nnonji wonano. Ose ko likuji yahu nifijo'manji u hofiko hofikoe simeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeentifeho. Ose ikujo'no Anitu kako wonyofoho ulimontonoho.

¹⁰ Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohino'nji'nwoho liwo'nngkohoho soku sekwo oso hwasyo anituye ango somo nosyukuji yahu ningkahoningkuji a'amu nom'nehwo kako simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyoso huno kengo kengo syafihu'nyo sohwo kako nosehoningkuhwosi kako oso yahu hwasyo anitu oso hune'no fonjokiasyohofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonantifeho.

¹¹ Ihwoni, seningkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohumne'no Kilais kako asomo utimayo'ne poyo pe'nimentiso oso hwe huhwo sohomo sekwoe huno wopingo so'nji sekwo kakimo wonyo umokantifeho.

¹² Oso a'amu simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyo sohomo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo Kilais huhumo wonyo ulohofantifeho.

¹³ Oseso ngko yahu fehohnjoso nonimoho. Hwapingoso ngko oso yahu hiso nimeso nje ningkwahwoe honingkanoso wonyo umokumeso'no ngko oso yahuso apa'no manimnehono.

9

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no simonyo imentisofoho.

¹ Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Olo hwahoponjo syoho hiloso a'amu hwahoponjoso montapmmmentohofofoho. O'o, Anitu kako ntapmmmentisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo mokilo'mokomokonisyohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimo uhwonimentohofoso ngko huhwo'ni uhwonimentohefoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahonngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho umentohoho so'no olo nje syoho homo losomo ne imo'nimentisofoho.

² I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho loso Anitu kako

Poul+mo muy+immentisofoho. Ose ko lontifi sekwo soku sekwo Anituye hungkuno nje mango mta'ni upa'nontifi in+ngkamentohofoho so'no sekwo huno wop+ngo neso ole tipema'mentohofi, Poul kako Anituye syoho nehopi yalofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho, Poul kako Anituye *apousel* ne hweho. Sekwo oso hiso'no huno seyohoho.

³ A'amu fehohnjoso hofiko nje syoho somne'no yoka nt+wo'n+ngkohoho so'no ngko olo hungkuno homo losomo aku ul+wo'n+ngkohono.

⁴ Nekwo Mponopasi'nji Anituye hungkuno a'amu somo ul+hwaso'no hofiko nekumo wosopayo ejap+fijo'manji e'wa, oso yahinoso wonyotaho.

⁵ Pita'nji nom'ne hwe Anituye hungkuno liku'mofa (*apousel*) syoho'njo sohwanji Jisasi+ye kon+ngkwa'wehwo sohwanji hofiko moya'mi Anitumo in+ngkawowo'n+ngkohoho osofamo ape ma'mentohofofoho. Hofiko Anituye hungkuno a'amumo liku'mofoso a'musyanji emoyontifi liku'mofalokwofo somo sekwo wosopayo yo'mayoso uyalokwofo. I oseso nekwo Mponopasi'nji nekwo ose yasoso oso wonyotaho.

⁶ I nekwo Mponopasi'nji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso notipementai nekwo wopayo yo'mayo oso mpe iwo'n+ngkuhwoyo. I nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno selahon+ngkofi sekwo wopayo uy+wo'n+ngkohoho kuyoho. Nekwo wosopayo'ne yo'mayo so'no jomo selonontenti Anitu kako yahino nto'nohin+'maho el+hwonesohilo.

⁷ Olo so'no huno waseyono. Hwe engo sohwafe a'amu itokuso'njo sohwa hofiko siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'o, awonoho. Hofiko hamniyoho nomantifi wosopayo mpe iwo'n+ngkohoho. A'amu wopasyoho iwo'n+ngkiso osohwo kako siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'o, kako wopayo nomahwosi wan+montonoho. A'amu yahu mokosyohumayo sohwo siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'o, awonoho. Yahu fehohnjoso wan+montonoho.

⁸ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no nakwo a'amu olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho lalokuhwono. I nakwo'nohinom'no. O'o, Anituye hungkuno hi hi'njofoho.

⁹ Mouses kako hohonta olo hilo so'no ole mt+'mokumento, Sekwo yahu *mpul+mokau* sohwo hofiko wosopayo *hwit* paho wae yaofone hwotoho fehon+ngkuji sekwo hofikoe mango somo nop+jumof+kutoho. Ose mt+'mokumentisofoho. Oso yahu *mpul+mokau* huhwo sohwo kako kakoe syoho somne'no mijoho uyahon+ngkuhwosi wosopayo *hwit*

fehohnjoso wan+montonoho. Anitu kako oso yahu mpul+imokau osomnohini syaf+syonto nal+mentisotaho.

¹⁰ O'o, nakwo a'amu hi'nnonntne'no syaf+syonto nal+mentisofoho. Anitu kako olo yahino loso'no umo'n+ngkohoho. A'amu kako wopasyoho osomne'no hwaho ikutof+wo'n+ngkiso sohwo'nji a'amu wosopayo toyo yahon+ngki hu'memawo'n+ngkiso sohwo'nji siko wosopayo fehohnjoso nomahnne'enji syaf+syonji syoho iwo'n+ngkisiyofoho.

¹¹ Oso pa'nyoso nekwo Anituye Towahunoso sekwo s+meho mo'mo uyo hul+ment+hwoyofoho. Oso syoho iment+hwoyo homo somne'no sekwo yo'mayo a'apahomne'no ejap+fijo'manji oso wonyotaho. O'o, oso yahino hiso nto'nohinofoho.

¹² Nekwo sekumo nosel+ko'mahon+ngkuhwoi nom'ne a'amu sohwa hof+iko sekumo Anituye hungkuno loset+hwahon+ngkofi sekwo hof+kimo wosopayo yo'mayoso uy+mentohofofoho. Ose uy+mentohof so'no sekwo hof+kimo yahino nto'nohinoso uloho'mentohofofoho. Si'mo'mo Anituye hungkunoso sekwoe ango sopo m'mofape sohonta nekwo Anituye hungkuno loset+hwament+hwayofoho. Oso'no nekwo sekumta'ni yo'mayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yo'mayoso womantayo ko iment+hwayoso oso hiso nekwo momasofoho. Hwap+ngoso nekwo ole syaf+hu'ment+hwoi, a'amu nekumne'no huno ole syaf+hupitnnehof, Siko wosopayo'nji mijo'nji engo womaho nolonji Anituye hungkuno lonet+hwalokusiyo. Ose syaf+hupitnnehof. Nekwo Kilais kakoe hungkunoso mop+jwosyahnnohontai nekwo nakwoe hamniyoho'nji hof+koe yo'mayo wosopayo mayo so'no yo'mayo tango kengo kengo nekumo e'ma'mentisofoho.

¹³ Sekwo olo hilo so'no huno maseyotaho. A'amu hof+iko Anituye ango engo somne'no wopayo Anitumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofoso a'amu oso ango homo somjo syoho'njo sohwa hof+iko nomant+fi n+wo'n+ngkohofofoho. Oso ijempoho Anitumne'no yahu fonjokisasy+wo'n+ngkohofoso sponjo a'amu syoho'njo sohwa hof+iko yahu fehohnjoso nomant+fi non+wo'n+ngkohofofoho.

¹⁴ Oso yahino hiso'no Anitu kako nakumo olo hon+ngkano hungkuno loso nejapmmentono. A'amu Anituye hungkuno lonet+hwawo'n+ngkohofoso sohwa hof+iko oso hungkuno hiso lonet+hwahon+ngkuji nakwo a'amu hn'nwi nupa'n+ngkuhwasi nakwo oso a'amu huhwo sohwafe a'apahomne'no ufo'mayoso wosopayo uyantanoho. Anitu

oso honɪngkano hungkunoso nejapmmentisofoho.

¹⁵ Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni wosopayo'no jomo selont'i'mtentesi oso yahinoso wopɪngo'nesohilo. I oso'no ngko sekwo'nji nohumanji yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olohonta ngko yo'mayoso ma'mne'enji momt'i'mokalokuyohono. O'o, ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje simeho wopɪngo numo'nɪmaho. Oso nje simeho wopɪngoso a'amu fihwo kako wae ntohofonoho. Ngko olo syoho loso ne'no i'mo mijoho'no pe'nɪme'manji e'wano. Nje simeho wopɪngo wanɪmo'nɪmontonoho.

¹⁶ Ngko Anɪtuye hungkuno losetɪhwalokwe so'no ngko nje yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe woho'namo'nɪmontaho. O'o, oso nɪhu'no awonoho. Anɪtu kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso ngko molosetɪhwayo'njo'manji u ngko tango engo woma'monnoho.

¹⁷ Hungkuno selalokwe hwapɪngoso olenoho. Ngko olo syoho loso ngko nje huno mta'ni uyɪmo lonti'mtentesi u ngko sekumo ole selɪ'mnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no yo'mayo ho'yangoso ntapmno. Ose selɪ'mnesohilo. O'o, olo syoho loso Anɪtu kako ngkimo nonɪhwosopento ntapmmentiso so'no ngko nom'ne honɪngkano ngko umneso ane hwo'nyoho. O'o, ngko Anɪtu kakoe syoho'nohini ulohofiwo'nɪngkohe hwo'nyoho.

¹⁸ I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho hamniyoho ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho. Ngko Anɪtuye hungkuno a'amumo lutɪhwawo'nɪngkohe so'no ngko hamniyoho mantɪ'mtentesi oso yahinoso nto'nohini'maho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho oso momaso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso yahino ngko esetɪhwalokwe so'no nje simeho wopɪngo nɪmo'nɪngkohoho. Oso simeho wopɪngoso nje hamniyoho pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyo hweho.

¹⁹ Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyo umo'nɪmonjɪ'maho. Oseso ngko hamniyoho mayo'ne a'amufe hungkunomo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyo imo'nɪmentoheso hwe moya'mi hopi'nonohini hofɪko Anɪtumo simeho uyɪfitne'enji imentohefoho.

²⁰ Ngko a'amu Juta somo Kɪlaisɪmo inɪngkafitne'enji hofɪkoe yahino somo enjwa'mo humanji Kɪlaisɪye hungkuno lutɪhwamentohefoho. I ngko Kɪlaisɪmo

simeho uyalokwe so'no Kilais kako Jutafe honingkano hungkuno somta'ni ngkimo isihutofonima'mentisofoho. Oso'no ngko honingkano hungkuno somo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no a'amu honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko Kilaisiye hungkunomo iningkafitne'enji ngko honingkano hungkunomo enjwa'mo humaleno. Osopo humanji ngko Anituye hungkuno lutihwawo'n'ngkohefoho.

²¹ Oso pa'nyoso a'amu temtitifo kengoso hofiko a'amu Jutafe honingkano hungkuno somo enjwa'mo mohumunyo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji ngko huhwo'ni oso honingkano hungkuno homo somo enjwa'mo mohumawo'n'ngkiyohono. Ose yontan'ngko nohonontifi hofiko Kilaisimo iningkafitne'enji iwo'n'ngkohefoho. I oso'no ngko oso pa'nyo nohumanji ngko Anituye honingkano hungkuno so'no in'ngo maniyofoho. O'o, ngko Kilaisiye honingkano hungkuno somo enjwa'mo ne'no humawo'n'ngkohefoho.

²² A'amu fehohnjoso hofikoe simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nnyoso hofiko huno ole syafisyiwo'n'ngkohofi, U, nakwo yo'mayo yahu oso nasoso nakwoe honingkano wonyo umo'nimontonoho. Hofiko oso yahino so'no ntahon'ngkofi ngko oso yahino hiso'no wonyo'maho kosyafisyonji ngko hofiko'nji nohumahm'mo oso yahino hiso ngko huhwo'ni mimnehono. Ngko oso hiso i'me'no nohon'ngkuji hofiko Kilaisiye hungkuno wop'ngo somo nupa'n'ngkuji hofiko simeho yokumpohn'nyo uyantifeho. Ngko a'amu ango'meemjo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji hofikoe yahino somo in'ngkamentohefoho. A'amu fehohnjoso hofiko ngkimo nonehon'ngkuji hofiko Anitumo in'ngkafitne'enji oso yahinoso iwo'n'ngkohe hwo'nyoho.

²³ A'amu fehohnjoso hofiko Kilais Jisasiye hungkuno somo tifi in'ngkakuji oso homo somo Anitu kako hofikimo wop'ngo ulohofone'enji olo syoho loso yalokweno. Oso pa'nyoso ngko huhwo'nnonjimo wop'ngo ntohofone'nji yalokweno.

Nakwo Anituye syoho yokumpohn'nyo yaso'manji nakwo wop'ngoso womantanoho.

²⁴ A'amu hopi'nono hofiko mjake'we wohnnano likuji mjake'we ko hnnifijoso a'amu fehohnjoso hofiko ho'yango wop'ngoso womantife'maho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Oso pa'nyoso sekwo hokunonji Anitu mta'ni yo'mayo wop'ngo mayo'ne sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'n'mno.

25 A'amu hofi'ko yo'mayo mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso womano likuji hofi'ko piso'mo'nyo ikutoho. O'o hofi'ko hofi'koe a'apaho yokumpohn'nyo ito'nyo'ne syoho ne'no mjim+wekuji mjake'we hnnyo somjo ho'yango mayo'ne syoho engo uyantifeho. I oso syoho engoso hwahoponjo ho'yango'nefoho. Oso hiso moi'wo umo'n+monte'no yohoho. I oso'no nakwo Anituye syoho yalokuhwone hn'nwi nakwo ho'yango engolopohamo ne'no went+hwone so'no syoho yalokuhwono. Oso'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

26 A'amu mjake'we hnnyo sohwa hofi'ko hano ito'nohino yontifi hohwafo sopo komo'no i'mofap+wo'n+ngkohofofoho. Hano ikitokitofa so'njo'maho. O'o, awonoho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho iwo'n+ngkohono. A'amu y+hufo wopolofano likuji hofi'koe meso siki wofant+hm'maho. O'o, hofi'ko y+hufo ne somo nuhwon+ngkuji wofantifeho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho yalokweso siki miyalokuyohono.

27 O'o, awonoho. Ngko nje hunomnohini min+ngkwalokuyohono. O'o, yo'mayo wonyo nje simeho sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji Anitu kakoe syohoso y+hufo nemo uhwonontifi polofohofa oso hopeno'no yalokweno. U ngko ose mimme'manji Anitu kako ngkimo olo hungkuno loso want+montonoho. Kiko a'amu somo nje hungkunoso ko ulonji kiko yo'mayo yahino wonyo jije simeho sohwo umo lonte somo monje meesiyo'njo iso'manji kiko ho'yango momatnohino. Anitu kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofa nalohofi'hwoso'no nakwo osomo in+ngkuhwaloho.

1 Nje a'amu soku, a'amu fehohnjoso hofi'ko Anituye hungkunomo hwotoho hmentohofa somne'no sekwo huno olo so'no fi'syafi+hupmno. Hohonta Mouses kako a'amu Is+laelife ajuyohwosamo hwaho Ijip mta'ni nomanto hofi'ko Ijip nul+ko'mantifi hwaho a'amu anepono motawento osopo humamentohofofoho. Oso hopo sopo Mouses+nji a'amu Is+lael so'nji hofi'ko osopo nohumentan+ngkofi himo a'amu hopi'nonohino somo ifehu'mokahumentisofoho. Siki ifehu'mokahumentiso'maho. O'o, hon+ngkano uti'hwayo'ne ifehu'mokahumentisofoho. Osohonta hofi'ko mijo ayo engo mom+ngo sopo i'mof+wahon+ngkofi Anitu kako hofi'kimo mijo ayo engo huhwo sohomo mt+hup+hwojahon+ngki a'amu hopi'nonohino hofi'ko osopo wako'mentohofofoho.

² A'amu hiso hofiiko Mouses nakwoe hwe engo umo'nono lontiifi hofiiko kako'nji ufohi'nontiifi kakimo iningkawentiifi hofiiko himo homo somo enjwa so'mo humantiifi mijo engo somo wako'mentohofofoho.

³⁻⁴ Oseso hofiiko mijoho uyahoningki Anitu kako ahwomo mta'ni wosopayo'nji mijo'nji hopi'nonohino somo umentisofoho. Nuyahoningki hofiiko ni'mentohofofoho. Oso hopo sopo mijo sojo mta'ni ni'mentohofoso oso mijo hwapingoso Kilaisiyoho. A'amu hofiiko hano loho'nowentaningkofi Kilais kako hofiikimo hofiyo emokosyohumamojo hweho.

⁵ I oseso Anitu kako a'amu hopi'nonohino homo somo wopingo ko ulohofahoningki hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiiko yahino wonyoso yahoningkofi Anitu kako nuh-wononto oso hwaho a'amu ane sopo Anitu kako hofiikimo poyo umokumentisofoho. Umokahoningki hofiikoe pijafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo pa'nyo osopo nonje hu'mehinawo'mentisofoho.

⁶ Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'ni'mentisoso nakumo honingkano wopingo netihwayo'ne imo'ni'mentisofoho. Hofiiko yo'mayo so'no hi umo'ninkingahoningki wonyo imentohofofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono.

⁷ Oso'no neyakwosa fehohnjo sohwa hofiiko hwasyo anitumo iningkawentiifi hofiiko hwomtame uloho'mentohofofoho. Oso hwamne'no Anituye hungkunoso ole nalimento, Hofiiko hwasyo anitu somne'no hwomtame ulohofontiifi hofiiko nohumantiifi wosopayo'nji mijo'nji nontiifi nolikafontiifi hofiiko syohi'nyo wonyo imentohofofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono.

⁸ I oso'no nakwo nom'ne a'amufe apohufo ihwaloho. Oso a'amu Isilael pi'ningo engoso hofiiko oso yahino wonyo hiso yahoningkofi Anitu kako oso sikuno anga'nohino somo hofiikimo poyo imokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofiiko *t>wenti-t>ili tausen>foho (23,000).*

⁹ I oso'no nakwo Anitumo yamofu nulohofihwaloho. A'amu Isilaeliso hofiiko Anitumo yamofu ulohofontiifi hofiiko kiko nto'no monemokosyohumawo'ninkingiyohino hwosoho ulahoningkofi Anitu kako oso a'amu homo somo homaso toho wolo'meehufe lonto homamo uhwojahoningki a'amu pi'ningo engo somo homaso toho lofopijisyu'mo'mentohofofoho.

¹⁰ I yo'mayo Anitu iwo'ninkiso so'no yoka hningkuhwaloho. A'amu Isilaeliso hofiiko Anitumne'no yoka hungkuno ulahoningkofi a'amu ahwomo mta'angoso kako a'amu pi'ningo engo somo fonjahumentisofoho.

¹¹ Oso yo'mayo yahino wonyo imentohofoso a'amu fihwa hofiiko oso yahino wonyo imentohofu

nonontifi ole syafisyiwo'n'ngkohofi nakwo Anitu'nji mafohoto'n'ngkuhwono.

¹⁹ Ngko hungkuno hwapingoso pehofo selalokweno. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohofoso ne hi'njotaho. Oso hwasyo anitu sohwo kako nehopi lohumaho. Ose loselalokweno.

²⁰ O'o, oso awonoho. Hofiko yo'mayo hwasyo anitu sohune'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso sohwo oso towahunu wonyo somne'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso Anitumne'maho. Oso'no oso a'amu hofiko towahunu wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji sekwo hofiko'nji nomihu'mokin'ngkutoho. Sekwo hofiko'nji mihu'mokin'fijo'manji towahunu wonyo sohwanji ufohi'nantifeho.

²¹ Sekwo nuhu'mokontifi Kilaisiye honiyo'nji a'apaho'nji nontifi towahunu wonyofe wosopayo so'nji nomohu'mokukuji non'ngkutoho. O'o, sekwo oso hon'ngkano hufa'uyo homo somo sin'ngkakutoho. Sekwo Anitu'nji wohumano likuji sekwo towahunu wonyo so'nji nohumafikutoho.

²² Sekwo oso hon'ngkano hufa'uyo somo ifijo'manji Anitu kako ngkilaho selihwosi nakumo simeho wonyo wonejapmmontonoho. Hwap'ngoso Ngko'nohini Hwe Engo hwo'nyoho ose nalimentisofoho. Nakwo yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantontaho. Nihu'no awonoho. Ose selalokweno.

Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye yofeso engolopahamo woho'nomehwanu.

²³ A'amu fehohnjoso ole liwo'n'ngkohofofoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu kako nakumne'no hano mopitofasiyoso nakwo yasoso oso hiso'no hon'ngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno liwo'n'ngkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso nakumo monefo'manehoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkowentan'ngkuhwasi oso yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo monasosofitofonehoho.

²⁴ Yo'mayo nakwo uyano lihwasoso huno nakune'no syofihu'n'ngkuhwasi ihwaloho. O'o, nakwo huno nom'ne a'amu somne'no huno wosyofisyano. U, ngko ose i'mo nom'ne somo ufo'ma'montaho. Sekwo huno oso'no syafisyikuji yo'mayoso fiyimno.

²⁵⁻²⁶ Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso Anituyefoho. Anituye hungkunoso ose nalimentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso oso wop'ngofoho. Sekwo tongo wonano likujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekuji sekwo oso tongo

kakwo'yohwo sohomo olo tongo loso kiko hwasyo anitu hwoso sohune'no fonjokisasyohino mta'angotaho. Ose ulohon'ngkiji mpehotoho. O'o, kiko mpe'nohini yohoji hmnyo.

27 U hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo iloho ihwosi wonano lihwosi johu selihwoso'no u sekwo wosihwano likuji'manji u sekwoe hunofoho. Noho fiwanimno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmnimno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'ningo syafisyikutoho. O'o, sekwo toho'nohini hmnimno.

28 I oso'no hwe fihwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo anitumne'no fonjokisahumalofo mta'angofoho. Ose selihwosi, Ngko manimnehono selihwoso'no sekwo oso hwe huhwo sohwoe huno somne'no huno syafisyikuji non'ngkutoho.

29 Hwap'ngoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso nime'manji nje hon'ngkano wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisoso oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofisyalofoho. Olo yahu hiloso nimeso ngko hwasyo anitumo hopa in'ngkwalokweno. Oso a'amu huhwo sohwo kako huno ose syofisyalofoho. Oso'no sekwo oso yahuso non'ngkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo hon'ngkano somo hano pitofonesyalokwofoso wop'ngo'maho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amu ole nal'fitnnoho, Oso yahinoso wonyofoho. Ose nal'fitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amu somo mulohonanehwono.

30 Ngko Anitumo wosopayo'ne isamoyoka ulimo nonime'no nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo oso hon'ngkanoso wonyofoho eso peho'no wantimontolo.

31 Oseso sekwo nonyo wosopayo wonano yo'mayo yahino uyano likuji'manji sekwo simo'mo huno ole fisyafihupmno. Yo'mayo imeso ngko Anituye simeho wop'ngo umokumontaho. Sekwo oso hiso'no huno kaki'no syafisyikuji sekwo yo'mayo Anituye yofe ho'nomayo'ne fiyikuno.

32 Sekwo soku sekwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofokengo so'nji a'amu Anitumo in'ngkawowo'n'ngkohofoso'ntnne'no huno fisyafihupmno. Sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohofoso somo sen'ngkafijo'manji hofikoe hon'ngkano wonyo ifijo so'no sekwo oso homo somo ikutoho.

33 Ngko huhwo'n'ye yahinoso oso pa'nyofoho. A'amu hofikoe simeho wop'ngo umo'none'eni ngko yo'mayo wop'ngoso iwo'n'ngkohefoho. Yo'mayo ngkimo nifo'mayo syoho osomnohini miyalokuyohono. O'o, a'amu pi'ningo

engo somo wopɪngo ulohofon'neso syoho yalokweno. Hwapɪngoso a'amu hofɪko Anɪtumo inɪngkafitnne'enji ngko yo'mayoso yalokweno.

11

¹ Sekwo ngkimo nohonɪmno. Kɪlaisiye yahinomo inɪngkwalokwe hopaso sekwo ngkimo tɪfi nnɪngkapmno.

Moya'mi sofa hofɪko Anɪtumne'no uhu'mokukuji hofɪko hofɪkoe mnokinoso ufehu'mokohinantɪfeho.

² Sekwo ngkine'no huno syanɪfɪsyɪwo'nontɪfi oso hungkuno nto sejapmmentohe somo sekwo hofiyo inɪngkwalokwofo. Oso'no ngko sekwoe yofe ho'nomalokweno.

³ I oso'no sekwo olo nje hungkuno loso'no huno waseyono. Kɪlaisiye mnokino engoso Anɪtuyoho. U nakwo a'amu hwa-hoponjo hn'nwi hwe hopi'nonohino sohwna'niye mnokino engoso Kɪlaisiyoho. Oso pa'nyoso hwoya'mi sofafe mnokino engoso huhwafoho.

⁴ Oso'no a'amu fihwo kako Anɪtuye hungkuno a'amumo ulɪhwosi kako Mpohumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manji'mofo so'nji lohofoso'manji kako wonɪmango unɪmontonoho. Sekwo a'amu Koulin sopo humalofo soku sekwo ole lɪwo'nɪngkohofi, A'amu mnokino manji'mofo'njo sohwo kako nom'nehumo enjwa'mo humunyo hweho.

⁵ A'mu fisi kako mnokino manji'mofo ane lohofoso'manji kako a'amumo Anɪtuye hungkuno ulɪhwosi Mpohumo jomo uloso'manji kako wonɪmango unono. Hofɪko kakimo mnokino manji'mofo ane simo uhwonɪngkuji a'amu hofɪko ole wolantɪfeho, Olo a'mu losi kako wonɪmango unono. Kako yokumpohn'nyiyoho. Hwe sohwa hofɪko mnokino manji'mofo momanji'mo'nyo iwo'nɪngkohoho pa'nyiyoho. Oso'no kako hwoya'mi hwa'nte sofafe mijiyoyo hm'nɪwo'nɪngkohoho pa'nyo hm'nniyoho.

⁶ U a'mu fisi kako kakoe mnokinomo hwapɪfe mopa'nyosimo a'amu nuhwonɪngkuji ole wolantɪfeho. Oso a'amu kako hwehumo enjwa'mo mohumuyoho. Kakoe yokumpohn'nyoso yakolo'nniyoho. Oso a'musi kako kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyoyo hopa tɪfo wahm'nono. U kako oso a'musi kako mijiyoyo tɪfo so'no ngkilaho loso'manji e'wano kako nom'ne a'amu'nji Anɪtumne'no uhu'mokufijo so'no kakoe mijiyoyo somo hwapɪfe wopa'nono.

⁷ Anɪtu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nom'nehumo enjwa'mo mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwna'nɪmo kako pa'nyo

mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo hwe sohwna'ni nakwoe mnokino somo nopo'n'ngkuhwaloho. I oso'no moya'mi sofa hofi'ko hwehwamo enjwa'mo humalofo. Oso'no hwoya'mi sofa hofi'ko hofi'koe hwehwafe yofe ho'nomayo'ne hofi'koe mnokino somo wopa'n'ife.

8 Hwap'ingoso hohonta Anitu kako hwe mti'mokumentisoso ape mta'ni yafo manto mti'mokumentiso'maho. O'o, kako hwehumta'ni yafo anga'no manto ape mti'mokumentisofoho.

9 Anitu kako apeso hwehwamo ufo'mayo'ne mti'mokumentisofoho.

10 Oseso moya'mi sofa hofi'ko hofi'koe hwehwamo enjwa'mo humalofo sofa hofi'ko oso hiso'no a'amu ahwomomjo somo uti'hwayo'neso hofi'koe mnokino somo wopa'n'ife.

11 I oso'no nakwo Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo hwe sohwna'nnohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. I hwoya'mi sofamnohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. O'o, ose'maho. Hwe moya'mi nakwo nem'no majoku'nontani yokumpohn'nyo sosofito'nontani Anituye yahino afa'no afa'no iwo'n'ngkuhwono.

12 Simo'mo Anitu kako hwe sohwoe yafo nopemanto ape mti'mokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofi'ko hwomu aswo mawo'n'ngkohoho so'no Anitu kako hwomu apefe simehomo mti'mokuwo'n'ngkohoho. I oso hiso'no hwe hwoya'mi yo'mayo hopi'nonohinosa Anitu kako hwap'ingo hweho.

13-15 Nakwoe yahinosa olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijiyo sawemo engoso mahm'nyoso oso wop'ingo'maho. I hwoya'mi sofa hofi'koe mijiyo sawemo engoso oso wop'ingofoho. Hofi'koe wokosofoho. Oso mijiyo sawemoso Anitu kako hofi'koe mnokinomo ifehu'mokosyohumayo'ne uy'mentisofoho.

16 Oso'no sekwo huno olo so'no fi'syafi'hupmno. A'mu fisi kako Mpohwo Anitumo jomo ujo'ne tajo ango somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwap'ife mopa'nyo'njo iyoso oso wop'ingotaho. O'o, wonyofoho li'wo'n'ngkuhwonefoho.

A'amu Kouliniso hofi'ko K'laisimne'no syafisiyo'ne hon'iy'o'nji wosopayo'nji ni'mentohoho sohonta hofi'ko yahino wop'ingo somo nto'no min'ngkamentohofofoho.

17 Jisas nakwoe wonyomne'no pe'n'imentiso so'no syafisiyo'ne uhu'm'ngo so'no hon'ngkano hungkuno waseli'monne'no yohono. Ngko ole maseli'mnehono, Sekwo Anitumne'no nuhu'mokonti'fi sekwo Anitu kakine'no hwomtame ulohoho yahinosa wop'ingo yalokwofo.

Ose maselimnehono. O'o, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo so'no sekwo mihu'mokiyo'njo yontifijontentesi oso wopingo'nesohilo.

¹⁸ Ole upa'nimalefoho. Sekwo nuhu'mokontifi sekwoe huno kengo kengo so'nji husilo husilofo lohofalokwofo. Simeho afa minyofoho. Ngko oso hungkunoso upa'nimale so'no ngko huno ole syofisyalokweno. Olo hungkuno loso ne'njofoho syofisyalokweno.

¹⁹ Sekwo husilo husilofo lohofalokwofo so'no a'amu Anituye hungkuno ne somo tifi iningkowalokwofo so'no utihwa'nyopo uhwonantanoho. Oso wopingofoho. I oso'no sekwo simeho afa minyo'njo ikuji Anitumne'no uhu'mokufijoso oso wonyofoho.

²⁰ Jisas kako sekwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso so'no huno syafisiyo'ne nuhu'mokontifi wopayo nonontifi sekwo nto'no mohumulofu. O'o, sekwo Kilaisimne'no mosyofisyalokuyohoho. Sekwo wopayo siki nalokwofo.

²¹ Ou, sekwo nuhu'mokontifi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wopayo nomotoswapontifi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyafihu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko wopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho.

²² Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo Anituye a'amu homo somo simeho muyaloku liyohoho. Sekwo hofikimo wonimango ifisyimofalokwofo. U, sekwo wopayo engo wonano likuji sekwo sekwoe angomo humafikuji hmnimno. Sekwo Anituye tajo angomo peho'no motoswapohoho. I oso'no ngko peho hungkuno selimnehono. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'o, nihu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnohono.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe honiyo'nji a'apaho'nji uyimentisofoho.

(Matiyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ngko olo hungkuno Jisas ntapmmentiso loso nto selimentohefoho. Oso sikuno homo somo Jutas kako mango sohwafe ahomo Jisasimo ho'nahumentiso sikuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto

²⁴ Anitumo isamoyoka ulonto oso wopayo hiso kutikujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaso nuyonto ulimento, Olo wopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejopalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso sekwo hwangku huno

syani⁺fohupitnne'enji selohofalokweno. Hwangku sekwo olo hopa ne'no ikujo. Ose ulahon⁺ngki n⁺mentohofofoho.

²⁵ Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahon⁺ngkofi Jisas kako oso noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto ul⁺mento, Olo ipisayo mijolo nje hon⁺yofoho. Ngko sekwo An⁺tu'nji makot⁺ku'nyo'ne yahino songo so'no nje hon⁺yo us⁺huma'monnoho. Hwangku sekwo nje poyo pe'nyo so'no syani⁺fisy⁺kuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikujo. Ose ul⁺mentisofoho.

²⁶ Ihwoni. Oso wopayo'nji mijo'nji nyo'ne yahino K⁺lais ne⁺japmmentisoso sekwo ole lut⁺hwalokwofo. Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'n⁺mentiso so'no nakumo huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontan⁺ngkuhwasi a'amu nom'neso nonahon⁺ngkuji hof⁺ko Jisas nakumne'no poyo pe'n⁺mentiso so'no huno wot⁺pemant⁺feho. Sekwo oso yahinoso ne'no mj⁺m⁺wentan⁺ngkuji Jisas kako asomo noponefoho.

A'amu fiso hof⁺ko K⁺lais⁺ye a'apaho'nji hon⁺yo'nji siki n⁺ifjoso hof⁺koe hon⁺ngkano wonyofoho.

²⁷ K⁺lais oso yahino ne⁺japmmentiso so'no olo so'no huno wonayono. A'amu fihwo kako K⁺lais⁺ye s⁺meho wop⁺ngo mumokiyo'njo yoso sohwo kako K⁺lais⁺ye a'apaho'nji hon⁺yo'nji siki nososohwo kako K⁺lais⁺ye yahino losomo wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo u'malofoho.

²⁸ Oseso a'amu fihwo kako K⁺lais⁺ye a'apaho'nji hon⁺yo'nji wan⁺mo l⁺hwosi s⁺mo'mo kako kakoe s⁺meho huno osomo nto'no syaf⁺hu'n⁺ngkuhwosi into'nohini imo'n⁺ngkuhwoso'no wanono.

²⁹ Hwap⁺ngoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas nakumne'no poyo pe'n⁺mentiso so'no huno nto'no muyo'njo sohwo kako K⁺lais⁺ye a'apaho'nji hon⁺yo'nji siki nososohumo An⁺tu kako oso a'amu huhwo sohwoe yahino wonyo somne'no tohino uy⁺montonoho.

³⁰ Sekwo oso yahino iwo'n⁺ngkohoho so'no hwe moya'mi pi'n⁺ngo hof⁺ko sekwo'nji humalofo fehohnjoso yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo mnokino'njofoho. Fehohnjoso hof⁺ko poyo nto pe'n⁺mentohofofoho.

³¹ U sekwo sekwoe hon⁺ngkano somne'no huno nto'no syaf⁺hu'n⁺ngkuji nont⁺fijontentesi u oso tohino hiso sekwo momaf⁺kutnnesohilo.

³² I oso'no An⁺tu kako nakwoe wonyo so'no huno syaf⁺sy⁺hwosi kako nakumo tohino nejape'manji kako nakwo kakoe mehomi hn'nwiye hon⁺ngkano somo nto'no imofonehwojalofoho. An⁺tu ose yoso'manji hwangku

sohonta a'amu pi'n'ingo engoso hofikimo tikanomo mihwajoso sohonta nakwo tohino momanefoho.

³³ U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo n'ingkuji Kilaisiye a'apaho'nji honiyo'nji wonano likuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino osomne'no hontohumafikuji hofiko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no osohonta sekwo wopayo'nji mijo'nji hmnomafikuno.

³⁴ U a'amu fihwo kako mijoho uyihwoso'no kako kakoe angom'o simo'mo wanimontonoho. Tifi kako sekwo'nji humahwosi wanimontonoho. Sekwo Kilaisiye honiyo'nji a'apaho'nji nifijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango mapitnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe angopo se'mahm'mo wolosetihwamonnho.

12

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo nejap'wo'n'ingkiso so'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho Anituye Towahuno Wopingo nejap'wo'n'ingkiso so'no sekwo huno nto'no mosyafisiyoso wopingo'maho.

² Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo Anitu ne sohomo simeho mummentohofoho sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo anitu, ne ane, songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotasimentiso sohomo sekwo tifi in'ingkamentohofofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo kesemokosyohumamojofoho.

³ Oso hohosohonta yo'mayo Anituye Towahuno sohwo kakoe mehomi hn'nimo nejap'wo'n'ingkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no olohonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo kako Anitu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno mawo'n'ingkiso sohwo kako Jisasimne'no sifajo malonehoho. I a'amu kako Jisasiye Towahuno ane sohwo kako Jisasimo ole mulonehoho. Kiko nje Hwe Engo ne hwosoho. Ose mulonehoho.

⁴ Anituye Towahuno Wopingo syoho kengo kengo nejap'wo'n'ingkiso sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho.

⁵ Oso syoho kengo kengo iwo'n'ingkuhwoneso Anitu kako anga'nohino humaso sohune'no iwo'n'ingkuhwonefoho.

⁶ Anituye syoho iyo so'ne yahinoso kengo kengo weho. I oso'no Anitu kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ingkiso hweho.

⁷ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo kengo kengoso a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo nejap+wo'n'ingkisofoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji fo'mo fo'mo loho'nontan'ingkuhwasi a'amu hofiko nonahon'ingkuji hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo wonehonantifeho.

⁸ Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako a'amu anga'no anga'nohinomo nto'no uyimontonoho. A'amu fihumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somo kako huno wopingo Anitu mta'angoso utihwamontonoho. Anituye Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'ne a'amu sohomo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako hungkuno hiyaso wo'mojo Anitu mta'angoso a'amu somo ulimontonoho.

⁹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'nehumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso hwe huhwo sohomo Anitu kako yo'mayo yoneso'no huno uyososo hwe huhwo sohwo kako simeho hi'ntnnono uyihwosi walimontonoho. Ne u'mofapmmontonoho. Nom'nehumo oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ingkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumontonoho.

¹⁰ Nom'nihwo kako oso Towahuno sohwoe yokumpohn'nyoso nomahwosi yo'mayo wopingo kengo a'amu hofiko miwo'n'ingkiyohofoso Anituye yokumpohn'nyo itihwayo'ne uyimontonoho. Nom'nehwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno wopingo Anituye huno mta'ni nomahwosi kako a'amu somo wolutihwamontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako yo'mayo hungkuno upa'n'iwon'ingkiso so'no yo'mayo imo'n'iwon'ingkiso so'no kako ole walimontonoho. Oloso Anituye Towahuno mta'angofoho. Oloso towahuno wonyo somta'angofoho. Ose walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako a'amu kengo kengo sofe hungkuno kako huno muyososo walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno kengo kengoso nupa'n'ingkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno ko muyahon'ingkuhwosi kako neso walimontonoho.

¹¹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako oso yokumpohn'nyo kengo kengoso nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo nejap+wo'n'ingkisofoho. Kako kakoe huno mta'nnohini nejap+wo'n'ingkisofoho.

Nakwo Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo

Kilaisiye a'apaho'nwoho.

12 Oso yokumpohn'nyo kengo kengo Anituye Towahuno nejapiwo'n'ngkiso so'no nakwo nakwoe a'apahomne'no pahnn'mo hungkunoso huno waseyono. A'amufe a'apahoso ne anga'nohino wo'nnyofoho. A'apaho kenga'nohino ko hiso simano sife simeho yo'mayo hiso Anitu kako ho'nahinyofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kilaisimo in'ngkawowo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo humalohwono.

13 Ihwoni. A'amu Juta hn'nnonji a'amu temtifo kengo hn'nnonji a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki'ng'nonji nakwo hopi'nonohino hn'nwi Anitu kakoe Towahuno Wop'ngo sohwo nonemanto kako nakumo a'apaho anga'nohini nemokalofoho. Oso Anituye Towahuno Wop'ngo huhwo sohwo kako nakwo anga'no anga'nohino hn'n'mo nehumanto kako mijol'mo hopa imo'n'ngkahon'ngki nakwo mijo homo somo nontani nakwo a'apaho anga'nohino'nji'nwoho.

14 Nakwoe a'apaho somne'no nakwo huno nayohoho. Nakwo sife'nohinim'aho. O'o, nakwo timo simano sife aho yo'mayo hn'nji'nwoho.

15 Nakwoe sife sohwo ole wal'montolaho. Yo'mayo syoho aho sohwo iwo'n'ngkisoso ngko mimnehono. Oso'no ngko olo a'apaho loso ul'ko'ma'mo. Ose ul'hwosi a'apaho hiso ul'ko'ma'montolaho. O'o oso siki hungkunofoho. Sife sohwo a'apaho loso fehohnjo hweho.

16 Nakwoe haloho sohwo ole wal'montolaho. Ngko timo hwonim'aho. Oso'no ngko olo a'apaho loso fehohnjom'aho. Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako a'apaho loso fehohnjo hweho.

17 I nakwoe a'apaho timo'nohinim'ANJI nakwo yo'mayo hungkuno somo pipi upo'nanehwono. I nakwoe a'apaho haholo'nohino'ANJI nakwo yo'mayo akinoso pipi wonewa'mtolo.

18 Nakwoe a'apahoso ose'maho. O'o, Anitu kako nakwoe a'apaho so'no sife aho timo mnokino oso yo'mayo hopi'nonohino so'no huno anga'nohino nano mtitofonto kako ne anga'nohino mtimokumentisofoho.

19 Nakwoe a'apahoso timo'nohinim'ANJI i a'apahom'aho. O'o, timofoho. Ose'mANJI a'apaho neso mtimto.

20 O'o, ose'maho. A'apaho fehohnjoso pin'ngofoho. I oso'no a'apaho neso anga'nohinofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kilaisimo in'ngkawowo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no syoho kengo kengo iwo'n'ngkuhwoneso nakwoe neso anga'nohino'nji'nwoho.

21 U t̄imo sohwo kako aho sohomo ole mulonehoho. U, k̄iko mohumayo'manji ngko anga'nohino sohwo'ni ngko nto'nohini wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sife sohomo ole mulonehoho, U, k̄iko mohumayo'manji i ngko anga'nohino sohwo'ni nto'nohini wohumamonnoho.

22 O'o, awonoho. A'apaho fehohnjo so'no nakwo huno ole syaf̄isȳiwo'n̄ingkuhwono, Yokumpohn'nyo anefoho. I nakwo huno ose ko syof̄isȳihwasi nakwo oso yo'mayoso ane'njontentesi nakwoe humayoso nto'nohinosohi'maho.

23 I nakwoe a'apaho fehohnjo so'no huno ole syaf̄isȳiwo'n̄ingkuhwono, Wonyo we'efoho. Lontani nakwo noimo kame n̄ikuyoho wokoso oso yo'mayoso ufotof̄iwo'n̄ingkuhwono. I nakwoe a'apaho fehohnjo a'amu hof̄iko t̄imo nahon̄if̄ijoso won̄imango nanonehontani nakwo hiyaso ekojisosyohumalohwono.

24 I nakwoe a'apaho fehohnjoso oso wop̄ingofoho. Ut̄ihwa'nyopo weho. An̄itu kako nakwoe a'apaho mt̄i'mokumentiso sohonta a'apaho fehohnjoso ole lososo, Ngko yo'm̄ingohwon̄i'maho ose loso sohomo An̄itu kako syoho engo uȳimontonoho.

25 Hwap̄ingoso nakwoe a'apahoso mt̄ihupo mt̄ihupe loho'n̄ingkuhwoloho. O'o, a'apaho fehohnjo somo fo'mo fo'ma'nyo afa'no afa'no woloho'n̄ingkuhwano.

26 I oseso a'apaho fehohnjo somo tohino umnososo so'no a'apaho hopi'nonohino homo somo tohino huhwo sohwo ufehu'mokahumontonoho. A'amu fihwo kako j̄ije a'apaho fehohnjo so'no wop̄ingo hwosoho kil̄ihwoso'no j̄ije a'apaho hopi'nono s̄imonyo uȳimontonoho.

27 Ngko oso hungkuno hopi'nonohino selalokwe hiso'no sekwo huno f̄isyaf̄ihupmno. Sekwo K̄ilais̄iye a'apaho kuyoho. Sekwo anga'no anga'nohino soku K̄ilais̄iye a'apaho fehohnjo kuyoho.

28 Oso a'apahomjo hungkuno yolohoso olenoho. An̄itu kako a'amu kakine'no s̄imeho uȳiwo'n̄ingkohoho somo syoho kengo kengo kengo uȳiwo'n̄ingkisofoho. S̄imo'mjo syohoso a'amu An̄ituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njofoho. Osopo a'amu An̄itu hungkuno uyahon̄ingki nom'ne a'amu somo ul̄iwo'n̄ingkisofoho. Osopo a'amu An̄ituye hungkuno lut̄ihwawo'n̄ingkohofofoho. Osofeponjoso a'amu hof̄iko yo'mayo wop̄ingo a'amu hof̄iko miwo'n̄ingkiyohofoso it̄ihwawo'n̄ingkohofofoho. Osofeponjoso hof̄iko a'amu mnokino'njo somo wop̄ingo umokuwo'n̄ingkohofofoho. Nom'neso a'amu s̄imeho tango'njo somo ufo'mawo'n̄ingkohofofoho. Nom'neso a'amu syoho kengo kengo'njofe hungkuno hof̄iko huno

muyo'njoso liwo'n+ngkohofofoho.

²⁹ Sekwo huno pipi seyohoho. An+tu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n+mo kakoe hungkunoso li'ku'mofosyoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'n+mo An+tu kakoe hungkuno kakoe huno mta'ni uyahon+ngki ujo'ne syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'n+mo An+tu kakoe hungkuno a'amu somo luti+hwayo syohoso nejapmmentisotaho. An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn'n+mo yo'mayo wop+ngo a'amu miwo'n+ngkiyohofoso iti+hwayo'ne syoho nejapmmentisotaho.

³⁰ U An+tu a'amu hopi'nonohino hn'n+mo a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokiyo'ne syohoso nejapmmentisotaho. U, An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn'n+mo hungkuno nakwo huno monayo'njoso jo'ne syoho nejapmmentisotaho. I An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn'n+mo hungkuno kengo kengoso iwolo'mokajo'ne syohoso nejapmmentisotaho. O'o, oso'ne'maho. An+tu kako a'amu anga'no anga'nohino hn'n+mo kakoe syohoso anga'no anga'no nejap+wo'n+ngkisofoho.

³¹ I oso'no sekwo oso syoho An+tuwe Towahuno nejap+wo'n+ngkiso syoho hwofilo'nnyo so'no sekwo hohayo jafi'kuji fit+pemapmno. Yo'mayo syoho hwofilo'nnyoso tipemafikujo'no ngko oso syoho iyo so'ne hon+ngkano wonyoangkafoso woseti+hwanne'no yohono.

13

A'amu nom'ne so'nji simeho unyo yahino neso olenoho.

¹ Ngko a'amufe hungkuno kengo kengo so'nji a'amu ahwomomjo sohwafe hungkuno'njo ko huhwo'ni ngko oso a'amu homo somo simeho mui+wo'n+ngkiyohe'manji oso ngko hofi'kimo yo'mayo hungkuno uli+wo'n+ngkoheso siki'ngjofoho. Ahwomo yokino fonjahon+ngkofi yoka ho'n+wo'n+ngkiso pa'nyo hwo'nyoho.

² An+tuwe Towahuno sohwo kako hungkuno An+tuwe huno mta'ni ujo'ne syoho ko ntopahon+ngki An+tuwe hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso huno ko niyahon+ngki yo'mayo hwahoponjo huno hopi'nonohino hiyaso wo'mojo so'no huno ko niyahon+ngki ngko nom'ne a'amu somo simeho mui+wo'n+ngkiyohe'manji u ngko yo'm+ngohwon'i'maho. Ngko An+tuwe simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohe sohwo'ni ngko oso hwofi'ki'nyo nongkumo ole ulime, Ki'ko kengo nompo filohofayo ulimeso oso hwofi'ki'nyo huhwo sohwo kako ko uhwoso'no ngko nom'ne a'amu somo simeho mui+wo'n+ngkiyohe hwo'n+i'manji An+tu

nonohonꞑngkuhwosi jꞑje syohoso ne ane hwosoho wantꞑmontonoho.

³ I ngko nje ho'yango hopi'nonohinoso a'amu umofonyo iwo'nꞑngkohofu somo ko uyonji ngko nom'ne a'amu somo Anꞑtuye hungkuno lutiꞑhwayo so'ne a'amu kengo sohwa ngkimo poyo wokumokantane'no ihwono ntahonꞑngkuji ngko wopꞑngofoho ko ulimeso u ngko nom'ne a'amu somo siꞑmeho muyꞑwo'nꞑngkiyohe'ne'manji Anꞑtu kako ngkine'no huno wopꞑngo syanꞑsiꞑyonehoho.

⁴ A'amu kako nom'ne a'amu somo siꞑmeho nehopi uyꞑwo'nꞑngkiso sohwo kako olo yahino lomo unꞑngkamontonoho. A'amu fihwo kakimo wonyo ulohofoso so'no kakoe siꞑmehoso tohino komo'no mumnonehoho. O'o, kako oso a'amu huhwo sohwo wopꞑngo uloho'montonoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amufe yo'mayo ho'yango so'nji yofe wopꞑngo so'nji hi ko umo'nꞑngkahonꞑngki kako oso a'amu huhwo sohume'no siꞑmeho tohino mumnonehoho. Kako yo'mayo wopꞑngo iwo'nꞑngkiso so'no kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne nom'ne a'amu somo mulonehoho.

⁵ A'amu kako nom'ne a'amu somo siꞑmeho nehopi uyꞑwo'nꞑngkiso sohwo kako nom'ne a'amu somne'no yokumpohn'nyo yahino ane'njo hweho. Huno kakine'nohini mosyafꞑhu'niyonto kakoe siꞑmeho wopꞑngo imokinyo'ne huno mosyafꞑsiꞑwo'nꞑngkiyohoho. Kakoe yo'mayo somo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. O'o nom'ni hwamo umontonoho. Kako nom'ne somo siꞑmeho wonyo mmo'nonehoho. A'amu nom'neso hofꞑko kakimo wonyo ulohofoso so'no kako oso wonyo homo somo aku ulohofu so'no kako huno mosyafꞑsyonehoho.

⁶ Kako yahino wonyo somo uhwononte so'no kakoe siꞑmehoso wopꞑngo mumo'nꞑwo'nꞑngkiyohoho. O'o, awonoho. Kako Anꞑtuye yahino wopꞑngo osomnohini uhwononto kakoe siꞑmehoso wopꞑngo umo'nꞑwo'nꞑngkisofoho.

⁷ Kꞑko nom'ne a'amu sohwo siꞑmeho nehopi uyꞑwo'nꞑngkino'manji u hofꞑko kikimo wonyo kilohofꞑkujo'no kꞑko oso tango hiso nomahoji siꞑmeho pompengo'nji wohumamonnoho. Nom'ne a'amu somne'no yo'mayo yahino wonyo so'ne ko upa'nꞑngkohoji kꞑko oso a'amu somo siꞑmeho hi'ntnnono ne'no uyohoji oso a'amu somne'no huno wopꞑngo wosyafꞑhu'monnoho. A'amu huhwo sohwa hofꞑko piꞑwahupiꞑjo'manji kꞑko nusꞑkwajiyo'eno. O'o, kꞑko hofꞑkimo nulꞑkafohoji honꞑngkano wopꞑngo tipemayo'ne kꞑko ufo'ma'monnoho. Hofꞑko kikimo wonyo kilohofꞑkujo'no kꞑko hiyaso

mohumuhnnohino. O'lo, kiko yokumpohn'nyo ito'n'ingkohoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁸ Anitu kako a'amu somo hungkuno uyahon'ngki ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo tipemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohosohonta Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso syoho homo somne'no apa'no monejaponeho. I oso'no anga'nohino ne'no nowenti'hwoneso olenoho, simeho uyo yahinofoho.

⁹ I olohonta Anituye Towahuno kako kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ngki nakwo hungkuno Anituye huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso huno monayo'nji'nwoho. O'lo huno fehohnjoso weho.

¹⁰ Hwangku sohonta Jisas Kilais yo'mayo huno hwap'ngonjo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe huno tifoso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo osohonta nakwo yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho.

¹¹ Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote sohonta mehomife hungkuno so'nji mehomife huno so'nji mehomife yahinoso imotefoho. Oseso hwangku ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso imoteso ni'hu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino ma'mentohefoho.

¹² Oso pa'nyoso olohonta nakwo Anituye yahino somne'no huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I hwangku sohonta ehohosonasyi'hwoso'no Anitu ne sohumo uhwon'ngkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no wonayimtonoho. Olohonta ngko Anitu kakine'no huno we'enehwo niyohoho. Olohonta Anitu kako ngkine'no huno uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno niyonefoho.

¹³ Yahino hufa'u si'hune ne'no nowenti'hwoneso olenoho. Nakwo Anitu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne kakimo tifi in'ngkayo. Oso'nji yo'mayo Anitu kako yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo. Oso hufa'u si'huneso engolopohamo ne'no nowenti'hwonefoho. I oso homo somjo yakolo'nnyo anga'nohinoso olenoho. A'amu somo simeho uyo yahinoso yokintahopo weho.

A'amu somo Anituye Towahuno Wopingo hungkuno uyahon'ingki a'amumo ujo'ne syoho'ne hungkunofoho.

¹ Oseso sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyo yahino somo womano likuji yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. Sekwo nom'ne a'amu somo simeho muyikuji sekwo yo'mayo syoho hopi'nono Anituye Towahuno Wopingo mta'ni mayo'ne sekwo huno ne'no syafisyikuji oso hiso'ne Mpohumo jomo ulimno. I oso syoho hiso nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. Anitu kakoe huno wopingo kijapososo kiko nom'nihumo filutihwaho. Oso syoho hiso'no sekwo womano likuji syoho yokumpohn'nyo fiyimno.

²⁻³ Hwapingoso a'amu fihwo kako hungkuno Anituye huno mta'ango a'amumo ulahon'ingki a'amu huhwo sohwa hofikoe hungkuno neso upa'nontifi oso hungkunoso a'amu hofikoe simeho hi'ntnonohino Anitumo uyalokwofo somo yokumpohn'nyo usofitofalofoho. Kako oso a'amu somo yahino wopingo somo in'ing kayo'ne hofikimo huno ufohotofalofoho. I oso'nji a'amu simeho tango'njo somo wopingo umokalofoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo liwo'n'ing kiso sohwo kako oso hungkuno hiso a'amu somo mulalofiyoho. O'o, kako Anitumnohini ulalofoho. Hwapingoso a'amu sohwa hofiko olo hungkuno Anituye Towahuno mta'ango so'no huno muyofoho. Hungkuno hiso hiyaso'mjoso Anituye Towahuno sohwo oso a'amu huhwo sohomo uyalofoho.

⁴ A'amu kako mampaho kengo kengo kako huno muyo'njo lalokunjo sohwo kako kakoe simehomnohini yokumpohn'nyo ito'nalofoho. I oso'no a'amu kako hungkuno Anitu mta'ango a'amufe hungkuno ne'njoso ulalokunjo sohwo kako Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usofitofalofoho. Oso'no sekwo Anituye Towahuno mta'ni oso hungkuno kengo kengo a'amu huno muyoso'no hi semo'n'ingkwoloho. O'o sekwo oso hungkuno Anituye huno mta'ango nom'ne a'amumo ujo'ne syoho so'no sekwo hi wasemo'nono.

⁵ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo mampaho kengo kengo Anituye Towahuno somta'ni mayoso oso wopingofoho. I oso'no ngko oso yahino homo somo nom'ne yakolo'nnyoso sekwo mayo so'no nimo'n'ingkohoho. Olenoho. Sekwo hopi'nono Anituye Towahuno mta'ni Anituye hungkuno sejapeso sekwo a'amu nom'ne somo ujo so'no nimo'n'ingkohoho. A'amu kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo lihwosi nom'ne a'amu oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno uyiwon'ingkohofosomme'no miwolo'moku loso'manji kako oso a'amu homo

somo yokumpohn'nyo musosofitofonehoho. Oso'no oso a'amu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I a'amu kako Anituye hungkuno a'amu hopi'nonohino somo ulososo a'amu hopi'nonohinoso hofiko upa'nifijo'manji oso a'amu huhwo sohwoe yahinoso honjenoho.

⁶ Oseso, nje a'amu soku, ngko sekumo se'mahm'mo nom'ne a'amufe hungkuno kengo kengo Anituye Towahuno mta'angoso selime'no sekwo oso hungkuno homo somo mupa'nyo'njo'manji ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. O'o, awonoho. I ngko sekwoe hungkuno so'nji yo'mayo hungkuno Anitu ntihwasoso u hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso u hungkuno Anituye huno mta'angoso u Anituye hungkuno losetihwayoso ose selime'no sekwo hofiyo upo'nantifeho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo Anituye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

⁷ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontan'ngkuhwosi a'amu hofiko nupa'n'ingkuji ole wolantifeho. U oso tompuyoso yoloho neso pehofo lalofoho wolantifeho.

⁸ Hohonta a'amu fihwa hofiko ikujoho fongki'nyo'ne yihufo towotowonnyo sofe mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uyimontolo. Awonoho.

⁹ Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'n'ngkohofoso ulifijoso oso sekwoe hungkunoso sikinjofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwap'ngoso hofiko pipi wotipemantifito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho.

¹⁰ U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho.

¹¹ I oso'no nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwap'ngo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako wantimontonono, Oso a'amuso kengofoho. Ose ntihwoso'no ngko huhwo'ni ulimonno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofomo'nahnnehwoyo.

¹² Oseso, sekwo hoku sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano likuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo Anituye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofone mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji Anituye hungkuno

a'amu nto'no uyo'ne oso yahino hiso mampaho kengo kengo ujo'ne somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Oseso a'amu fihwo kako mampaho kengo kengo Anituye Towahuno mta'ni liwo'n'ngkiso'manji oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somne'no iwolo'mokujo yahino so'no Mpohumo jomo ulono.

¹⁴ Ihwoni. Ngko nom'ne hungkuno kengo Anituye Towahuno mta'ango so'nji Anitumo jomo uli'me'no nje huyo'mango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I oso'no ngko nje hunoso monnyantonfiyoho. Nje hunoso siki weho.

¹⁵ Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. Anituye Towahuno kako nom'ne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyo'mango oso mampaho so'nji Anitumo jomo ulasoso nakwo nom'ne sikunomo hungkuno nakwoe huno mta'ango Mpohumo jomo ulano. Anituye Towahuno kako ta mampaho kengo'nji nejapososo oso ta hiso Anitumne'no ulasoso ta nom'ne nakwoe huno mta'angoso Mpohumo jomo ulantanoho.

¹⁶ U nakwo Anitumne'no uhu'mokuhwasi oso hungkuno iwolo'mokujo yahino hiso nakwo miyo'njo yaso'manji nakwo mampaho kengo Anituye Towahuno mta'ni Anitumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahwosi nakwoe mampaho kengo upa'n'ngkuhwosi ole malonehoho. Hungkuno nehopeho. O'o, ose malonehoho. Kako nakwoe mampaho kengo upa'n'ngkuhwosi ole wosyafihu'montonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyafihu'montonoho.

¹⁷ Ihwoni. Kiko mampaho kengo'nji Anitumo isamoyoka ulalokunoso nto'nohinofoho. I anga'nohinoso olenoho. Jije hungkuno kengoso oso hwe huhwo sohomo mufo'manehoho.

¹⁸ Ihwoni. Ngko Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo manji sikuno pi'n'ngo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontne'no ngko Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹⁹ I oso'no nakwo Anituye tajo ango somo uhu'mokuhwasi ngko Anituye hungkuno tifo nakwoe hungkuno'nji a'amumo luti'hwameso hofiko hungkuno homo somo ito'no upa'n'ifijoso oso wop'ngofoho. I ngko nom'ne mampaho kengo'nji hungkuno sawemo engo a'amu homo somo ulimeso hofiko mupa'n'ifitnehofo. Oso'no ngko a'amu'nji nohumahm'mo hungkuno upa'n'ifitne'entne'no walimonne'no yohono.

²⁰ Nje a'amu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo jo'ne selalokwe loso'no sekwo mehomi we'eso

ilofiwon'ningkohoho pa'nyoso sekwo ilofikutoho. I mehomi milongoso hofiko hon'ngkano wonyo so'nji huno wonyo so'nji miyiwon'ngkiyohoho. Sekwo oso mehomi hon'ngkano wonyo miyiwon'ngkiyohoho hopa hmmo'nimno. I oso'no olo hungkuno selalokwe so'no sekwo huno sokafo seyihwoso'no aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno.

²¹ A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi,

A'amu Jutaso hofiko nje hungkunomo haloho mapewon'ngkiyohoho so'no ngko nom'ne a'amu kengo mta'ango mampaho kengo'njo sohwa mo a'amu Jutafepono yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne wolihwajimonnoho.

Hofiko oso a'amu huhwo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ko humafikuji hofiko ngkimo moningkapifitnnehofo.

Anitu ose ulimentisofoho.

²² Ose mtimokumentohoho so'no nakwo huno ole nayohoho. Sikuno fehohnjoso Anitu kako mampaho kengo kengo uyiwon'ngkisoso a'amu kakine'nohini in'ngkawowo'ngkiso oso'nohinimaho. O'o, a'amu Anitu kakine'no min'ngkayo'njo iwon'ngkohoho oso huhwamo uyiwon'ngkisofoho. Oso'no kako kakoe yokumpohn'nyo hofikimo itihwawo'ngkisofoho. A'amu Anitumo in'ngkawowo'ngkohofoso hofiko Anituye hungkuno hofikoe hungkuno'nji lutihwentan'ngkofi uhwonontifi ole liwo'ngkohofi, Olo hungkuno loso wop'ngofoho. Anitu kako nelalofoho. Ou, Anitu kako hungkuno uyalokusoso hofikimo ufo'mayo'nefoho. I a'amu Anitu kakimo simaho muyo'njo sono oso hungkuno hiso hofikimo mufomanehoho.

²³ Oseso a'amu kako Anituye hungkunomo nto'no min'ngkayo'njo sohwo kako sekwoe yahino Anitumo hungkuno kengo kengo'njo jomo ulontan'ngkuji nose'mahwosi nosehon'ngkuhwosi kako ole wasel'montonoho, Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho.

²⁴ I oso'no sekwo a'amumo sekwo hungkuno ne'njo Anitu mta'ango hungkuno lutihwahon'ngkuji oso hwe sohwo kako nosehon'ngkuhwosi u nosepa'ngkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe simaho montimo me hopa wonahmmontonoho.

²⁵ Yo'mayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe simaho mo'mo mnawo'nyo so'no huno syafisyihwosi kako ole wal'montonoho, Anitu kako nje simaho mo'mo nononalofoho. Ose lihwosi kako Anitumne'no hwomtame ulohofihwosi kako ole wal'montonoho, Anitu kako sekwo'nji

nehopi humaho. Kako ose selihwosi kako Anituye yofe woho'noma'montonoho.

Sekwo Anitune'no hwomtame ulohofu yahinoso nto'no fiyimno.

26 Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no neso pipilo. Sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mingo sopo sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumafikuno. A'amu fihwo kako ta walimontonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako Anituye iyoswo mta'ango hungkuno yoloho wolosetihwamontonoho. Nom'nihwo kako sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno Anitu uyisoso waselimontonoho. Nom'nehwo kako mampaho kengo Anituye Towahuno mta'angoso waselimontonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hofiko huno muyo'njo so'no Anituye Towahuno hwe nom'nehumo uyahoningki hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho lijwaofone hweho. Oshwo kako oso hungkuno hiso neso waselimontonoho. Oso yo'mayo hopi'nonohinoso ikuji sekwo Anituye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

27 U a'amu fihwa mampaho kengo kengo'nji Anituye Towahuno mta'ango wolano likujimanji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u sikhunetaho, oso hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe simo'mjo sohwo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno homo somo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'nehwo walimontonoho. Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'nihwo kako ne so'no uwolo'mokalimonte hweho.

28 Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujo'ne sohwo mohumentaningkuhwosi'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo kengo'njo sohwa hofiko hungkuno malifitnnehofo. O'o, hofiko mampi'nyo wohumantifeho. Hofiko mampi'nyo humafikuji Anitu'nji huno'nohini wosyofisyantifeho.

29 I a'amu nom'ne somo Anitu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno a'amu ujo'ne uyiwon'ngkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u sikhunetaho, oso hwa hofiko woselantifeho. A'amu nom'neso hofiko nohumafikuji Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahoningkuhwosi hungkuno homo somo yano ulofantifeho. Huno ole wosyofisyantife, Olo hungkuno loso Anitu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syafisyikuji yano ulofantifeho.

30 Hwe fihwo kako hungkuno Anitu mta'ango lontaningkuhwosi nom'ne a'amu osohwo kako oso hungkuno homo somo upo'nontohumentaningkuhwosi Anitu kako oso hwe sohomo kakoe hungkuno uyososo walimo lihwosi yahoningkuhwosi oso a'amu kiko hungkuno simo'mo lontijo oso hwosi kiko mampi'nyo fesyohumaho. Oso a'amu tiffinjo huhwo sohwo kako Anituye hungkuno waselono.

31 Oso yahino anga'no anga'no hiso'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo sejapihwoso'no sekwo anga'no anga'nohino soku oso syoho hofiyo ikuji a'amu hopi'nonohinosa Anituye huno nto'no nupa'ninkuji sekwo yokumpohn'nyo wosofito'nantifeho.

32 A'amu Anitu kako hungkuno uywo'ninkiso oso hwa hofiko oso hungkuno a'amu somo ujo'ne yokumpohn'nyo somo monje uyohohu'mo loso'manji hofiko oso hiso'no hoponoho. Oso yokumpohn'nyo homo somo monje yasyihwosi hungkuno hiso komo'no moi'wo wesejwao'montonoho. Hofiko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho.

33 Anitu kako simeho afa inyo yahinosa hwapingo hweho. A'amu hungkuno lomtnawe iwo'ninkohoho oso yahinosa Anitu mta'angomaho. O'o awonoho.

34 Nakwo Anituye hwe moya'mi angomeemjo nakwo Anitune'no uhu'mokuwo'ninkuhwone hn'nwiye uhu'mingo sopo moya'mi sofa mampi'nyo humawo'ninkohoho pa'nyoso sekwo moya'mi sofasi mampi'nyo fesyohumamno. Sekwo hungkuno malifitnehoho. Hwapingos Anituye hungkuno ole nalohoho. Moya'mi sofa hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe. Oso'no hofiko oso uhu'mingo homo somo momokosyohumafitnehoho.

35 Hungkuno fehohnjo somo moya'mi sofa nupa'nontifi hungkuno neso huno muyo'manji hofiko oso uhu'mingo sopo oso hungkuno hiso'no nolohoningkutoho. O'o, hwangu hofikoe angomo nohumafikui hofikoe hwehwamo oso hungkuno hiso'no ulohonantifeho. Oso uhu'mingo sopo moya'mi sofa hofiko hungkuno lifijos wonimango unimontonoho.

36 Sekwo oso yahino homo somo miningkayo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo huno pipi seyohoho. Sekwo Anituye hungkuno hwapingo'njo kulaho. Sekwo'nohini Anituye hungkuno ma'mentohoho kulaho. Nom'ne a'amuso momaso'netaho. I sekwo hwahopo pawomno.

37 A'amu fihwo kako ole loso, Ngko Anituye hungkuno kakoe huno mta'ni a'amumo ulwo'ninkohe hwo'nyoho. Ou, nje hunoso Anituye Towahuno mta'angofoho.

Ose loso sohwo kako huno ole wosyafisyono. Ngko Pouli'ni olo hungkuno semti'mokiyalokwe loso Anituye honingkano hungkunofoho. Ose wosyafisyono. Oso hunoso mosyafisiyo'manji kako mango'nohino hweho.

³⁸ A'amu fihwo kako olo nje hungkuno lomo hwotoho feso sohomo sekwo kakoe hungkunomo hwotoho hmhmno.

³⁹ Oseso, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe hungkuno sejopalokunjo so'no, sekwo kakoe yahwomehomi hopa emponawotofo soku, hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'neso hi wasemo'nono. Sekwo a'amu Anituye Towahuno mta'ango mampaho kengo kengo liwo'n'ngkohoho somo nopijumofikutoho.

⁴⁰ I oso'no ngko olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopenjo yahino nto'nohini fiyimno. Sekwo s'hufisahufi hungkuno likaofikutoho.

15

Kilais kako poyo nto pe'nimentiso sohwo apa'no lika'mentisofoho.

¹ Nje a'amu soku, ngko Kilais Jisasiye hungkuno wopingo selimentohe so'no sekwoe huno somo apa'no huno wasefohoto'monne'no yohono. Oso hungkuno hiso sekwo nupa'nontifi iningkawentifi olohonta sekwo yokumpohn'nyo lohokwofo.

² Oso hungkuno upa'nimentohoho somo sekwo tifi ne'no iningkakuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'no Anitu kako sekumo asomo setimahwoso'no sekwo ahwomomo wohumantifeho. I oso'no sekwo oso hungkuno homo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofoso ne ane'manji Anitu kako asomo mosetimanehoho.

³ Ngko oso hungkuno hiso nom'ne hungkuno hopi'nonohino somo hwofilo'nyoso nupa'nonji sejapmmmentohefoho. Oso hungkuno hiso olenoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa hofiko Kilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'none so'no mt'i'mokontifi nalimentohofofoho. Oso mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'imentisofoho.

⁴ Jisas kako poyo pe'ningkahon'ngki hofiko sokimomo ho'nahumentohofofoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Kilais kako poyo pe'ningkuhwosi sikuno hufa'u s'hune imo'n'ingkuhwoso'no apa'no songo likafonefoho limentohofofoho. Oso limentohofoso ne imo'n'ingkahon'ngki Kilais kako nolikafonto

5 hwangku kako Pitamo u'ma'mentisofoho. Tifi sohonta kako kakoe inomokomoyo hopi'nonohino sohwamo u'ma'mentisofoho.

6 Nom'ne sohonta a'amu Kɪlais kakine'no in+ngkamontofoso hofi+ko nuhu'mokontifi humentan+ngkofi Kɪlais kako hofi+kimo u'ma'mentisofoho. Oso a'amu pi'n+ngo engo hiso hofi+koe *faif hantilet* (500) somo yakolonoho. Ngko olo iyoswo semti'mokiyalokwe loso olohonta oso a'amu homo somjo pi'n+ngoso songo humalofo. Fehohnjoso hofi+ko poyo nto pe'n+mentohofofoho.

7 Sɪkuno nom'nemo Kɪlais kako Jemisimo * u'ma'mentisofoho. Nom'nehonta kako kakoe inomokomoyo (*apousel*) hopi'nonohino sohwamo apa'no u'ma'mentisofoho.

8 I tifi sohonta ngko Pouli'nimo ni'ma'mentisofoho. Kako ngkimo ni+hu'no hwotohonepo ni'mahon+ngki ngko kakoe inomokomoyo ae'uyo hwo'ni imo'n+mentohofoho.

9 Sɪmo'mo ngko Kɪlaisimo min+ngkayo'njo yonji kakoe a'amu ne somo ngko wonyo umokumentohofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso yo'm+ngohwo'nimo hopa peho'no ntapmmentisoto. O'o, ngko nom'ne inomokomoyo (*apousel*) soh wamo enjwa'mo humaleno.

10 I oso'no olo yahino ngko wop+ngo yalokwe loso hwap+ngoso Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahon+ngki ntapmmentisofoho. Anitu kako ngko yo'm+ngohwo'nimo hopa wop+ngo ntoho'mentisoso oso hiso ne'maso imo'n+mentiso'maho. O'o, kako ngkimo wop+ngo tohofahon+ngki ngko kakoe syoho so'no yokumpohn'nyo yoho'nonji oso syoho hiso inomokomoyo nom'ne soh wamo uyakolo'mentohofoho. I oso hiso ngko nje yokumpohn'nyo'nji miyalokuyohono. O'o, Anitu kako ngkimo wop+ngo tohofonto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon+ngki ngko kakoe syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

11 I sekwo huno ole syafi+syikutoho. Poul kako syoho ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nom'nehwa hofi+ko syoho ntiso imalofi+hwalo. Ose likutoho. O'o, oso'ne'maho. Nakwo Kɪlaisiye syoho ulohofiyo soh wona'ni oso hungkuno Kɪlais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no a'amu pi'n+ngo engo somo ulahon+ngkuhwoni sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi sekwo kakoe a'amu ne imo'n+mentohofofoho.

* 15:7: Jemis huhwo sohwo kako Anituye a'amu ne Jerusalem humamentohofoso somo mokosyohumamentiso hweho.

A'amu hopi'nono hofiko poyo pe'nimentohofoso hwangku hofiko nolikapitnnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo min'ing kayo'njoso hofiko Anitu ye a'amu ne'maho.

¹² Ou, nakwo ole liwo'n'ingkuhwono, Kila is kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohumo Anitu kako pi'nimo mta'ni apa'no songo ulika'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofiko sekwo'nji humalofoso hofiko ole peho'no lalokwofo. A'amu poyo pe'n'ingkujoso apa'no songo molikapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofo.

¹³ I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofiko molikafontifijontentesi Anitu kako kakoe hwomu Kila isimo mulikafihwonesohilo.

¹⁴ Ou, nehopi. Anitu kako Kila isimo mulikafe'njo yontentesi u hungkuno nakwo selimentihwoneso ne ane imo'n'ingkuhwonesohilo. I oso hungkuno nakwo selimentihwone somo sekwo simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo.

¹⁵ Oso hofikoe hungkunoso nehopi lontifijontentesi nakwo Anitune'no hungkuno losetihwawo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no hwasyo hungkuno losetihwehwanesohilo. Hwap'ngoso Anitu kako Kila isimo ulika'mentiso oso'no yoloho seliwo'n'ingkuhwonefoho. I oso'no Anitu kako a'amu poyo somo songo mulikafonefohoeso hungkuno nehopi lontifijontentesi i kako Kila is huhumo mulikafihwonesohilo. Nakwo hwasyo hungkuno selihwanesohilo.

¹⁶ U, Anitu kako oso a'amu poyo somo mulikafeso ne'njontontentesi Kila is huhumo ulikafoso ne ane'nesohilo.

¹⁷ U Anitu kako Kila isimo mulikafe'njo yontentesi sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefo'mahwonesohilo. O'o, sekwoe hon'ingkanu wonyo somne'no tohino mentan'ingkutnnesohilo.

¹⁸ Oso hungkuno hiso ne'njontentesi a'amu Kila isimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofoso hofiko hofikoe hon'ingkanu wonyo somne'no tohino mafikui tikanomo wentan'ingkutnnesohilo.

¹⁹ Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kila isimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi nakwo Kila is asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Nakwo poyo pe'n'ingkuwaso'no kako asomo monetimaso'manji a'amu hofiko nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkuhwone hn'n'imne'no hitoho mikun'imposo ulofihwonesohilo.

²⁰ I oso'ne'maho. O'o, Kila is kako poyo pe'n'ingkahon'ingki Anitu kako ulika'mentisoso hungkuno nehopeho. Oso'no

nakwo huno ole nayohi, Kako a'amu poyo pe'nimentohofoso likapitnne'ento simo'mo Kilaisimo ulika'mentisofoho.

²¹ Anitu kako hwe simo'mjo mt'i'mokumentiso sohwo Atam, kako poyo pe'nyo'neso pe'nihwon+ma'nimentisofoho. I hwe nom'nehwo Kilais kako songo likafon'neso likofihwon+ma'nimentisofoho.

²² Ihwoni. Oso pa'nyoso neyakwo Atam pe'nimentiso hopaso nakwo imuso'ni pe'nalokuhwono. I a'amu hofiko Kilais+ye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anitu kakoe mehomi imo'n+ngkahon+ngkofi Anitu kako oso mehomi homo somo Kilaisimo ulika'mentiso oso hopa ulikafonefoho.

²³ Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye sikuno somo Anitu kako nelikafonefoho. Simo'mjo sohwo Kilais+yoho. Tifi no'mo Kilais kako kakoe a'amune'no asomo poso sohonta nakwo hopi'nonohino hn'nwi nelikafonefoho.

²⁴ Kilais kako yo'mayoso moi'wo esojwaofonefoho. Oso hohosohonta kako yo'mayo hwahoponjo mokosyohumayo so'nji hwe engo sohwanji yo'mayo towahuno wonyo so'nji hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umokumontono. Oso hohosohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohinoso kan+ngkwowhoe ahopo ho'n+isy+hwosi ulimontono, Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho.

²⁵ Oso'no Kilais kako yo'mayoso nomokosyohumawosi kakoe mango sohwo hwotho wahmmontono.

²⁶ Kakoe mango sohwo wae yaofonefoho. Oso'no oso hohosohonta a'amu hn'nwi apa'no mape'nanehwono. Nihu'nahone songo nohumanefoho.

²⁷ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe sifilaku'nyo'mo ho'nahumentisofoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. I oso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe hwomufe sifilaku'nyo'mo ho'nahumentisoso kako oso yo'mayo homo somo enjwa'mo mujokohumanehoho. O'o, awonoho.

²⁸ Tifi sohonta yo'mayo hopi'nonohinoso Anitu kako kakoe hwomufe sifilaku'nyo'mo ho'nasy+hwoso'no Kilais kako kan+ngkwohumo ulimontono. Ngko huhwo'ni kikimo enjwa'mo wohumamo. Ose ulahon+ngkuhwosi Anitu kako oso yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumane hweho.

A'amu hofiko Anitu a'amu poyo pe'nyo somo ulikafonefoho esomo min+ngkayofoho.

29 Oso hungkuno a'amu poyo pe'n'ingkujoso apa'no songo molikapitnnehofō eso nehopi'manji a'amu fehohnjoso olo yahino hiloso peho'no y'wo'n'ingkohofō. A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo in'ingkawentifi mijo momaso'njo yontifi poyo pe'n'imentohofofō. Nope'n'ingkahon'ingkofi a'amu nom'ne mijo mokiomasoso hofiko a'amu poyo pe'n'imentohofō hiso songo likafone so'no huno syafisyontifi ole limentohofi, Nakwo a'amu songo humalohwone so'nwi nakwo a'amu poyo pe'n'imentohofō somne'no nakumo mijo apa'no wokiyonemantifeho. Ose limentohofofō. Ou, Anitu kako a'amu poyo pe'nyoso songo mulikafonefō eso hungkuno nehopi lontifijontentesi hofikimo ufo'mayo so'no mijo peho'no kiyomafikutnesohilo.

30 Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye hungkuno liku'mofontan'ingkuhwoni nakwoe mango sohwa hofiko nakumo poyo wosemokano nal'wo'n'ingkohofofō. I oso a'amu poyoso molikapitnnefō eso nehopi lontifijontentesi nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo yahino loso hwayohohnnesohilo.

31 U, nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo sekwo simaho uyalokwofo so'no kako nakumo asomo songo nelikafo'ne so'no huno neyahon'ingki nakwo simonyo yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo ne'no nehopi selohono. I oso'no olo hungkuno hi ne'njofō. Sikuno huhwo huhwi nje mango sohwa hofiko ngkimo poyo wonimokantifetikeno ntnne'no hontohumaleno.

32 Ngko ango Efesos sopo nohumentan'ingko nje mango sohwa hofiko ngkimo siki siwojo hopa wolofonisyantifi inomokomanyimalofofō. Oso'no a'amu poyo pe'nyo sohwa hofiko molikapitnnefō eso nehopi lontifijontentesi i ngko olo syoho loso imeso oso tango ni'mantontentesi olo yahino loso hwayohohnnesohilo. A'amu fehohnjoso hofiko Jisas kako nakumo asomo songo nelikafo'ne sohomo min'ingkayo'njoso ole liwo'n'ingkohofi, Nakwo poyo pe'n'ingkuhwasi songo likafoso miyanehwono. O'o, nakwo ni'hu'nahone wope'nantanoho. Oso'no nakwoe hon'ingkano wonyo somne'no huno pi'n'ingo engo peho'no wosyofisyantanto. O'o, nakwo mijo nonyo wosopayo engo mehwasi syohi'nyo niyontasihn'nwi mo'n'ingkanta nakwo poyo wope'nano.

33 A'amu oso hwasyo hungkuno liwo'n'ingkohofoso hofikoe hon'ingkano wonyo somo sekumo ipesemotawofitnnoho. Ose ifijoso hofiko sekwoe hon'ingkano yahino wop'ingo somo wonyo wosemokantifeho. Oso'no sekwo

il'waho nto'no fiyimno. Hofikimo ujokohumafikutoho.

³⁴ Sekwo sekwoe yahino hwayo hohnjo osomo hohujo ikinjaofikuji yahino wopingo osomne'no huno nto'no fisyaifihupmno. Honingkano wonyoso apa'no ikutoho. Sekwo upa'nimno. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko Anitumne'no huno nto'no muyofoho. Oso hiso'no sekwo wonimango maseningkoho liyohoho.

Anitu kako a'amu poyo pe'noso sohomo nulikafihwosi kako a'apaho nom'ne songo uyimontonoho.

³⁵ A'amu fehohnjoso hofiko ole lohoniwo'ninkingohoho. Anitu kako a'amu poyo pe'nyo somo pipi ulikafoneto. U a'amu poyo pe'nyo sohwo peho a'apaho'nji hopa mufohi'ningkuji likapitnneto.

³⁶ A'amu hofiko hungkuno ose liwo'ninkingohofoso hofiko huno ni'hu'no anefoho. Sekwo a'amu yangkume topoyo oso yo'mayo uyo mofiwo'ninkingohoho soku huno seyohoho. Oso yangkume topoyo oso kwefoho ihwoso'no iwofasyikuji apa'no uyo mopijoso hwaho mo'm swo mafe'njo ihwosi timoso mafokafonehoho.

³⁷ Oso yangkume uyo mofontifeso swo yokino pmpongo oso uhwonivo'ninkingohofoso sekwo huno waseyono. Yokino swo pmpongo oso'nji mamofefoho. O'o, ne ni'hu'no we'e sohwo hwahomo'mo ho'nahinyo somta'angofoho.

³⁸ Anitu kako hohonta pmpongo swo yokino ose ne kengo kengo imo'nyo'ne'ento huno syaifihumentiso so'no oso yangkume swo pmpongo yokino oso yo'mayo hopi'nonohino wofoka'montonoho. Oso pa'nyoso nakwo poyo pe'ningkuhwasi a'apaho nom'ne songo'nji nakwo likofanefoho.

³⁹ Ihwoni yo'mayo Anitu mtimokumentisoso paho kengo kengofoho. A'amufe a'apaho kengofoho. Tongofe kengofoho. Yihufefe kengofoho. Inaniku mijomo emoyivo'ningkiso oso pahoso kengofoho.

⁴⁰ Yo'mayo ahwomomjoso hwahoponjo pa'nyo'maho. O'o, kengo kengo mtimokumentisofoho. A'amu ahwomomjo sohwafe a'apaho wonyoangkafoso tipomponaho pa'nyofoho. Nakwo hwahoponjo hn'nwiye a'apahoso toho pijijo pa'nyofoho.

⁴¹ Nakwo ahwomomjo yo'mayo somo uhwonontaneso mofehi'nyo joso kakoe kengofoho. Hamno joso kengofoho. Hntokwaliyo kengo kengo sohwa hofikoe joso kengo kengo wo'nnyofoho.

⁴² Oso pa'nyoso a'amu poyoso likafoso hofiko hofikoe a'apahoso kengo umo'nantifeho. Oso pijafo nakwo pi'nimomo ho'nosyantaneso wonyo imo'nivo'ninkingohoho.

A'apaho songo likafososo wonyo mmo'nonehoho. O'o, songo ne'no humayo'nefoho.

⁴³ Pijafo nakwo pi'n+momo ho'nosyiwo'n'ingkuhwoneso piso imo'n+iwo'n'ingkohoho. Kakoe yokumpohn'nyoso anefoho. Oso a'apaho songo likafososo oso wonyo angkafofoho. Yokumpohn'nyo hi'njofoho.

⁴⁴ A'mopijafo nakwo pi'n+momo ho'nasyiwo'n'ingkuhwoneso oso hwahoponjofoho. A'apaho songo ne'no humayo'ne likafoso oso ahwomomjofoho.

Olo hwaho lopo humayo'ne a'apahoso hwahoponjofoho. Ahwomomo humayo'ne a'apahoso ahwomomjofoho.

⁴⁵ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa hofi'ko ole limentohofi, Anitu kako hwe si'mo'mjo mt'i'mokumentiso Atam osohwo kako nakwoe hwaho loponjo a'apaho hwap'ngo hweho. Ose mt'i'mokumentohofofoho. I t'ifi no'mo Kilais nakwoe hwaho lopo imo'n+i'mentiso osohwo kako songo ne'no humayo'ne ahwomomjo a'apahoso hwap'ngo hweho.

⁴⁶ Ahwomomjo a'apahoso nakwo si'mo'mo ma'ment'ihwone'maho. O'o, si'mo'mo hwahoponjo a'apaho ma'ment'ihwonefoho. Hwangku t'ifi no'mo nakwo a'apaho ahwomomjoso nomanefoho.

⁴⁷ Hwe si'mo'mjo sohumne'no Anitu kako hwaho nomanto a'amu mt'i'mokumentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'apaho hi'njo hweho. I t'ifinjo imo'n+i'mentiso Kilais osohwo kako ahwomo mta'ango hweho.

⁴⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Atamiye imu'nwoho. Oso'no Anitu kako hwe hwahopo nta'ni mt'i'mokumentiso oso mta'ango'nwoho. I a'amu hofi'ko Anitumo in'ingkawowo'n'ingkohofoso hofi'ko oso hwe ahwomo mta'ni pmentiso Kilais osohwo hopa imo'n+i'fitnnefoho.

⁴⁹ Olohonta nakwo Atamiye a'apaho hi'nji'nwoho. Hwangku sohonta nakwo Kilais ahwomo mta'ango sohwoe a'apaho hopa mane'nwoho.

⁵⁰ Nje a'amu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho wasel'monne'no yohono. Nakwoe a'apaho olo hwaho lo-ponjoso mokosyohumalohwone'njo hn'nwi nakwo yo'mayo wop'ngo Anitu nakumne'no enesyohumasoso momane-foho. O'o, nakwoe a'apaho piso imo'nyo'neso Anituye angu wop'ngo yo'mayo piso mmo'nyo sopo m'mofawenefoho.

⁵¹ Sekwo upa'n+mno. Anitu kako hiyaso hungkuno ngkine'no ujo lijwan+mo'masoso ngko wasel'monne'no yohono. Nakwo Anitumo in'ingkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo fehohnjo hn'nwi wope'nantanoho. Fehohnjo

hn'nwi mope'nanehwono. I oso'no nakwo hopi'nono nakwo nom'ne a'apaho songo womantanoho.

⁵² Ou, s̄ikuno ae'uyo sohonta kounoho yoka ahwomo mta'ni ho'n̄ngkuhwoso'no nakwo nakwoe a'apaho songo t̄imo lo'ntnno komo'no imo'nanefoho. I oso kounoho yoka hiso ho'n̄ngkuhwoso'no a'amu poyoso hof̄iko nol̄ikaf̄ikui a'apaho songo piso mmo'nyoso mapitnefoho. Osohonta nakwo a'amu songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe a'apaho songo'nji imo'nanefoho.

⁵³ Ihwoni. An̄itu kako ole nal̄imento, Sekwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'n̄wo'n̄ngkisoso sekwo a'apaho nom'ne songo piso mmo'nyo'njo ne'no went̄ihwone somne'no uyohopopitnefoho. Sekwo poyo pe'nyo yahinoso n̄ihu'nahone ho'naof̄ikui a'apaho nom'ne songo ne'no humayo'neso nomapitnefoho.

⁵⁴ Oso s̄ikuno homo somo nakwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nyoso poyo pe'n̄wo'n̄ngkisoso ho'nasȳhwasi nom'ne a'apaho songo piso mmo'nyo'njo songo ne'no humayoso nomehwaso'no oso hohosohonta oso hungkuno a'amu mt̄i'mokumentohofoso ne umo'n̄imontonoho. Hungkuno hiso olenoho.

An̄itu kako poyo pe'nyo somo n̄ihu'nahone hwotoho hmmentisofoho.

Kakoe mango hopinonohino sohwamo n̄ihu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵⁵ Poyo pe'nyo yahino sohwo si j̄ije yokumpohn'nyoso nt̄i'mo weho. Awonoho. N̄ihu'nahone moi'wo'nnyo hwosoho.

⁵⁶ A'amu poyo pe'n̄wo'n̄ngkohof̄o hwap̄ingoso pehoto. Poyo namokiyoso olenoho. Nakwoe hon̄ngkano wonyo sohwo namokuwo'n̄ngkohoho. Nakwo An̄ituye hon̄ngkano hungkuno somo hwotoho fentaneso nakwo huno nayohoho. Hon̄ngkano wonyo yalokuhwono.

⁵⁷ I oso'no An̄itu kako nakumo Hwe Engo Jisas K̄ilais nejapmmentiso sohwo kako nakwoe wonyo so'no pe'nonto kako oso wonyo huhwo sohwoe yokumpohn'nyoso wae yao'mentisofoho. Oso hiso'no An̄itu kako poyo pe'nyo yahino somo n̄ihu'nahone hwotoho hmmentisofoho. Oso'no nakwo An̄itune'no isamoyoka ul̄i'wo'n̄ngkuhwonefoho.

⁵⁸ Oso'no nje a'amu sokumo ngko Pouli'ni ngko s̄imeho sejopalokweno. Sekwo An̄ituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf̄ikui osohonta piso'mo'nyo sen̄ngkuhwoso'no nus̄ikwaj̄ikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo lohof̄ikui An̄itu kakoe hungkuno homo somo ne'no hmn̄ngkamno. An̄itu kako pi'n̄imo mta'ni nel̄ikafone so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwo

Anitu kakoe syoho homo somo yokumpohn'nyo ihwoso'no syoho hiso ne ane mmo'nonehoho. Oso hiso'no sekwo in+ngo mof+kutoho.

16

A'amu Kouliniso hofiko Anituye a'amu yo'mayo so'no umofonyo iwo'n+ngkohoho somo ufo'mayo'ne hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo Anituye a'amu nom'ne Jelusalem humalofo so'ntnne'no hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkuno ntohon+malofa so'no ngko olo hungkuno loso wasel+imne'no yohono. Ngko a'amu Ngkolesiya somo uti+hwamentohe hopaso sekumo woset+hwamne'no yohono. Sekwo ole fyi+mmo.

² Sikuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yo'mayo syoho homo somne'no hamniyoho ti+pemawo'n+ngkohoho so'no sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nom'ne a'amu somne'no huno syafi+sy+kuji fehohnjoso nomafi+kuji sekwoe ango somo kengopo foho'nahumno. Ose hu'mesyontan+ngkuji ngko nose'mahm'me'no oso hamniyoho hiso'no sekwo syoho engo mifitnnehoho.

³ Oseso hwangu ngko i'mofapm'me'no sekwo nom'ne a'amu somo oso hamniyoho uyohojae'ne uhwosopopmno. Oso a'amu huhwo sohwo ngko hofi+kimo iyoswo hon+ngkano imofo'neso uyi'mo ngko hofi+kimo oso hamniyoho'njo iyoswoso pone Jelusalemno uyahoti+monne'no yohono.

⁴ Hamniyoho hu'mesyalokwofo somo ngko ole syafi+syi'mo, Ngko huhwo'ni wamol+me'manji u hofi+ko'nji wowantanoho.

Poul kako a'amu Koulin somo uhwon+mo lonto kako hano uyoso'no sikuno ho'nahumentisofoho.

⁵ Nje hunoso ole syafi+hu'malefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe u'mo u'ma'mo. Ose mtito'malefoho. Oso'no si+mo'mo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapm'mo wose'ma'monnoho.

⁶ I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo wohumamonti+keno. Oso'no ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwo'nji humahm'mo oso ifoyo hamno so'no wohontohumamti+keno. Ose'manji moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no ngko hano nom'ne angopono nti'mo wamo li'mo yahoni'mo sekwo ngkimo noni+fo'mafi+kuji hon+ngkanopo won+hwojowanti+feho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji we'enehwo humahm'mo komo'no seli+ko'mayoso ngkilaho. O'o, Anitu

kako ngkimo sekwo'nji sɪkuno sawemo humayo so'no ntɪhwoso'no u ngko sekwo'nji ne'no wohumamonnoho.

⁸ Ngko olo ango Efesos lopo nohumentanɪ'mo oso Sɪkuno Engo (*Pentikous*) * Anɪtuye Towahuno nakwoe hwaho lopo pmentiso sɪkuno somne'no syafɪsiyo'ne sɪkuno osohwo nto i'mofapɪhwoso'no osohonta ngko olo a'amu lohwo nuli'ko'mahm'mo sekwoe angopono wapmmmonnoho.

⁹ Hwapɪngo neso olenoho. Anɪtu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hoku'yo nohwosampo'maso so'no ngko Anɪtu kakoe hungkunoso lutɪhwahonɪngko a'amu pi'nɪngo engoso hofɪko inɪngkoyalokwofo. I oso'nji a'amu pi'nɪngo engoso hofɪko olo hungkuno lomne'no mangohwa imo'nalokwofo.

¹⁰ We'enepi Timouti kako sekumo se'maso'manji sekwo kakimo hofiyo'no umokosyohumafijo so'no kako sekwo'nji sɪmeho wopɪngo'nji wohumamtonoho. Sekwo upa'nɪmno. Timouti sohwo kako ngko pa'nyo Anɪtuye syoho engo yalofoho.

¹¹ I oso'no a'amu fihwo huno ole syafɪsiyo'eno, olo hwe songo lohwo sohwo kako yo'mɪngohwo'maho. Oso'no nakwo kakimo hohujo ukinɪmofano. Huno ose syofɪsyɪhwaloho. O'o, sekwo kakoe sɪmeho wopɪngo umokumno. Oseso hwanguku sekwo kakimo kakoe honɪngkano somo uhwojapɪkujo'no kako ngkimo wonɪ'mano. Ngko Timouti'nji a'amu nom'ne so'nji nɪ'mayo'ne hontohumaleno.

¹² Nenɪngkwa'wehwo Apoulousiye hungkunoso olenoho. Ngko nohumanji Apoulousɪmo ole ulɪwo'nɪngkoho, Kɪko ango Koulin sopo uhwonamo lohojoso olo a'amu lo'nji uhujɪ uhwoe. Ose ulɪwo'nɪngkohefoho. I kako olohonta sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwanguku sohonta Anɪtu kakine'no honɪngkano umofihwoso'no wapmmontonoho.

Pouliye hungkuno fehohnjofoho.

¹³ Yo'mayo Anɪtuye syoho somo wonyo umo'nɪmo lihwosi yososo sekwo i'waho nto'no fiyɪmno. Sekwo Anɪtune'no sɪmeho hi'ntnnono uyalokwofo osomo aho yokumpohn'nyo fɪkemokosyohumamno. Sekwo hwe ne imo'nɪngkuji yokumpohn'nyo lohofɪkuji aho yokumpohn'nyo fɪkemokosyohumamno.

¹⁴ Yo'mayo hopi'nonohino sekwo iwo'nɪngkohofoso oso'nohini ikuji nom'ne a'amu somo sɪmeho uyɪkuji sekwo hofɪkimo nto'no femokosyohumamno.

* 16:8: Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

15 Nje a'amu soku sekwo Sítefanosiye a'amu osomne'no huno seyohoho. Hofiko oso hwaho Ngkiklik osopo humantifi Anitumo simo'mo iningkamentohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe huno mta'ni hofiko Anituye a'amu ne somo hofiyono ufo'mawo'n'ngkohofofoho.

16 A'amu oso pa'nyo humawo'n'ngkohoho somo sekwo hofikimo enjwa'mo foyohumamno. Sekwo hofikoe hungkuno somo haloho popmno. I nom'ne a'amu hofikimo ufo'mawo'n'ngkohoho somo sekwo hofikimo tifi finingkamno.

17 Sikuno pi'n'ngo engo somo ngko sekwoe simano masehonyo'njo nohumanji huno ne'no syosefisyahon'ngko oso hwe hufa'u sihune sekwoe angoponta'ango sohwa Sítefanosiyo Foutiyunetasiyo Akaikosiyohofiko sekwoe simano mafohi'nontifi ngkimo n'mahon'ngkofi ngko simonyo imalefoho. Hwap'ngoso sekwo hopi'nono moni'mapitnnohofo. I oso'no hofiko noni'mahon'ngkofi ngko sekwo'nji humentani hopa simonyo yalokweno.

18 Hofiko ngkimo n'mantifi simeho wop'ngo nimokumalofofoho. Sekwoe simeho hi osenohinoho. Oso'no sekwo oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye syoho hofiyoyalokwofo sohwanji nom'ne a'amu oso pa'nyo sohwanji hofikoe yofeso foho'nomapmno.

19 Oso hwaho Esiya loponjo Anituye a'amu neso hofiko Anitumne'no angomeemjo uhu'mokuwo'n'ngkohoho hofiko sekumo nje a'amuhwafoselalokwofo. Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji sikoe ango somo nom'ne a'amuso hofiko Anitune'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho a'amu so'nji hofiko sekwo Anitumo iningkowalokwofo so'no hofiko nakwoe a'amufoselalokwofo.

20 Anituye a'amu ne ngko'nji humalofoso hofiko nakwoe a'amufoselalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne so'nji swo'nontani nakwo aho popotohumo'n'wo'n'ngkuhwone hopaso sekwo aho popotohumo'nimno.

21 Ngko Pouli'ni ngko oso a'amu olo iyoswo ngkine'no mtimokalokuso sohumta'ni iyoswo nomanji ngko aho'nji ifalifaliyo mtimokonji † ole selalokweno, Nje a'amufo.

22 U a'amu fihwo kako Anitumo iningkayoso ngkilaho loso sohwo kako tikanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas Kilais kako komo'no noho wapononimo'n'ngkohoho.

23 Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wop'ngo ne'no waselohofono.

† 16:21: Poul kakoe aho'nji mtimokumojomaho. O'o, kako nolahon'ngki nom'nehwo mtimokumojofoho. Olo hungkuno hon'ngkanomo wo'nyo loso Poul kako mtimokumentisofoho.

²⁴ Sekwo nakwoe Hwe Engo Kɪlais Jisasimo humalofosokumo ngko simeho sejopalokweno. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Koulin

Olo Iyoswo Tifi'njo loso Poul A'amu Koulin somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tɪwenti-faifɪ'nji* (25) *tɪwenti-sikɪsɪ'nji* (26) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso simo'mjo nto mti'mokumentisohwo olo iyoswo loso tifi'njo mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu Koulin afahomne'no mti'mokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasimo niswo'nonto hungkuno wonyoangkafoso Poulimo ulimentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupa'nonto simonyo yonto kako Masetouniya hopo sponjo ango we'e sopo humanto mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofu lɪhwasi tifi unɪngkohwano.

¹ Ngko Pouli'nimo Anitu kako Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho so'no nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Nakwoe nenɪngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo olo iyoswo loso a'amu hwaho Ngkɪlik ango Koulin sopo Jisas Kilaisimo inɪngkawowo'nɪngkohoho a'amu so'nji oso hwaho Ngkɪlik a'amu hopi'nonohino Jisas Kilaisimo inɪngkawo'nɪngkohoho so'ntnne'no mti'mokalokuhwayo.

² Nekwo ole'no emo'nɪngkohoho. Nanɪngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɪngo selohofohosisi pompenjiyo wosejopanjiyoho. Ose'no emo'nɪngkohoho.

Anitu Poulimo ufo'mawo'nɪngkiso so'no Poul kako isamoyoka ulimentisofoho.

³ Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kanɪngkwohwo Anitu sohwoe yofe engo noho'nomehwasi kakine'no isamoyoka ulano. Nakwo hi'nwiye nanɪngkwohwo sohwo kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapɪngo hweho. Yo'mayo tango ne'mawo'nɪngkiso so'no kako nakumo nefe'mayo'ne hwapɪngo hweho.

⁴ Yo'mayo tango ne'mante so'no Anitu kako nakwoe simoho tangoso nohayo namokuwo'nɪngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amu simoho tango'njo humentanɪngkuji Anitu kako nakumo nefe'mawo'nɪngkiso hopaso nakwo hofi'kimo ufo'mano.

5 Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino Jisas ma'mentiso hopaso mawo'n'ngkuhwone kalohi Jisas kako nakwoe simeho tangoso wop'ingo engo namokuwo'n'ngkisofoho.

6 Oseso nakwo sekumne'no Anituye hungkuno losetihwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwap'ingoso yo'mayo tango ne'mawo'n'ngkiso so'no Anitu kako nakumo hofiyo nefe'manto nohayo namokuwo'n'ngkiso somo sekwo nahon'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango ne'maso'manji u Anitu kako Poulimo ufo'mawo'n'ngkiso hopaso nakwo hi'nyumo wonefe'ma'montonoho. Ose syafihupijoso yo'mayo tango ko se'masoso sekwo nakwo hopa Anitumne'no yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

7 Sekwo yokumpohn'nyo lohopyitne'entani emo'n'ngkisoso ne umo'n'imonte'no huno eyohoho. Hwap'ingoso yo'mayo tango nakumo ne'mahon'ngki Anitu nakumo nefe'mawo'n'ngkiso hopaso sekumo yo'mayo tango se'mahwoso'no Anitu kako wosefo'ma'montonoho.

8 U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumentan'ngkuhwone yo'mayo tango engo m'ikun'imposo ne'ma'maso so'no sekwo huno seyone'enji selalokweno. Oso tango engo hiso ne'manto nakwoe yokumpohn'nyo somo noneyakolofahon'ngki nakwo huno ole syafihu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no kiyihwono ose syafihu'malohwonefoho.

9 U Anitu kako poyo pe'n'fitne'ento olo sikuno ho'nahumentiso lomo huno syafihu'malohwonefoho. I oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto. Hwap'ingoso olenoho. Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo fo'mo'naneso huno hon'ngkonontane so'no nakwo nakwoe yokumpohn'nyo so'no huno nayihwoloho. O'o, Anitu kako a'amu poyo pe'nnyo somo songo ulikaf'wo'n'ngkiso sohwoe yokumpohn'nyo so'ne'nohini wonayono.

10 Oso tango engo nihu'no wonyoso nakumo poyo won'amokumonto ko yahon'ngki Anitu kako nefe'ma'masofoho. Oso'no nakwo oso tango hiso pa'n'ingo nom'ne sohonta ne'mane so'no Anitu kako apa'no wonefe'ma'montonoho, huno ose nayohoho.

11 Sekwo hoku nakumne'no Anitumo jomo ulifijo'manji sekwo hoku nakumo wonefe'mantifeho. Oseso sekwo hwe moya'mi pi'n'ingo engo sokuye jomo ulifijo somo Anitu kako upa'n'ngkuhwosi nto nefe'mahwoso'no sekwo oso hiso'no simonyo ikuji Anitumo oso hiso'no isamoyoka engo m'ikun'imposo ulantifeho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwasyo hungkuno ulimentiso'maho. O'o, ne'njo ulimentisofoho.

¹² Nakwoe yahino ole so'no nakwo simeho wopingo namo'n'ngkohoho. Anitu kako nefe'mawo'n'ngkiso so'no nakwoe humayo nto'nohino so'nji nakwoe hungkuno nehopi'nohino so'nji nakwo simeho hufa'u'nji miyalokuyihwono. O'o, huno anga'nohino so'nji simeho anga'nohino so'nji yalokuhwono. Oso wopingo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somta'ango miyalokuyihwono. O'o, Anitu kako huno wopingo nejopahon'ngki nakwo oso wopingosoyalokuhwono. Nakwoe simeho so'mo ose hnniwo'n'ngkihwone so'no nakwo simeho wopingo namo'n'ngkohoho. Nakwo sekumo oso hiso pa'nyoso selohofiwonalokuhwono.

¹³⁻¹⁴ Yo'mayo hungkuno sekumne'no mt'i'mokuwo'n'ngkuhwoneso fahosi'hwoyo hungkuno'njo'maho. O'o, hungkuno yoloho neso nto lijwaosema'male so'no sekwo atofolikuji huno wopingo nto'nohinosowotipemantifeho. Sime'mo sekwo nakumne'no fahosi'hwoyo hungkuno'nohino upa'nontifi yoloho neso huno maseyo'njo imojofoho. I olohonta sekwo nakumne'no huno ito'nohino seyihwoso'no sekwo nakumne'no simeho wopingo ne'no wasemo'n'imontonoho. Ose ifijo'manji oso Sikuno Engo nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo sekumne'no simonyo engo yane hopaso sekwo nakumne'no simonyo engo ifitnefoho.

¹⁵⁻¹⁶ Sime'mo ngko huno ole syafihu'malefoho. Sekwo nakumo nahon'ngkujo'no simeho wopingo semo'none'enjimgko oleso imne'entne'no yohono. Ngko sime'mo sekumo se'mahm'mo osopo nta'ni ngko Masetouniya sopeno'no wasehwoti'mo'mnoho. Oso Masetouniya hopo sopo nta'ni sekumo asomo wose'ma'monnoho. Oseso nje se'mayoso hufa'u imo'n'ngkuhwoso'no nakwo afapo nohumehwasi simeho wopingo engo wonamo'n'imontonoho. I oseso sekwo'njo lopo nta'ni sekwo ngkimo nonifo'mafikuji hwaho Jutiya sopeno'no wonihwojantifeho.

¹⁷ Ngko huno ose kosyafihu'maleso ne mmo'n'ngkahon'ngki sekwo huno ole kosyonifisyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwolo'mo iwolo'mo hungkuno naliwo'n'ngkiso hweho. Kako a'amu hwahoponjoso ole naliwo'n'ngkohoho pa'nyo hweho. Hofiko eno ko nalontifi simeho mo'mo ngkilaho uniwon'ngkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyonifisyalokwofo.

¹⁸ Oso'ne'maho. O'o, Anitu kako ne'njo sohwoe timo

sopo yalokwe so'no hwasyo hwasyoso maselimnehono. O'o, hungkuno ne'jo'nohini seliwo'n'ngkohefoho.

¹⁹ Sailasiyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas Kilais Anituye hwomu sohwoe hungkuno losetihwamentihwonefoho. Jisas Kilaisiye hungkunoso iwolo'mo iwolo'm'ngo hungkuno'njo hwo'maho. O'o, yo'mayo kako limentisoso ne imo'n'wo'n'ngkiso hweho.

²⁰ Anitu kakoe hungkuno pi'n'ngo engo nalimentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwo'n'ngkisofoho. Oseso nakwo Anituye hungkuno somo upo'nontani ne'jofoho lontani kakoe yofe engo imo'nyo'ne ho'nomalokuhwono.

²¹ Anitu huhwo sohwo kako nakwo'nji sekwo'njimo yokumpohn'nyo sosofitofonesyohumawo'n'ngkiso so'no nakwo hinjoho'nwi Jisas Kilaisimne'no yokumpohn'nyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone so'no kakoe syohomo nehumojalofoho.

²² A'amu yahu haloho lojwaofiwo'n'ngkohoho so'no a'amu hopi'nono yahu kakwo'yohwo sohune'no huno uyimtonoho. Oso hopaso Anitu kako kakoe Towahuno Wop'ngo nakwoe simeho so'mo ho'nonasyihwoso'no nakwoe neyakweho eso'no huno wonaimontonoho. Anituye Towahuno Wop'ngo sohwo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu kako wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo komo'no m'ma'mmentiso so'no hungkuno hwap'ngofoho.

²³ Ngko sekumo hwasyo hungkuno seli'mtentesi Anitu kako nje hwasyo hungkunoso utihwa'nyopo sekumo ujo ehontojwasesihwonesohilo. I oso'no awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. O'o ngko sekumo komo'no mose'ma'mmale hwap'ngoso a'amu fehohnjo sokuye yahino somne'no yoka'njo sohwo'ni pm'me'no sekwo tango engo mapitnnohonji humantohe hwo'nyoho.

²⁴ Nom'ne hungkuno somo sekwo simeho hi'ntnnono uyo'neso hungkuno molijwosemofanehwono. O'o, nakwo sekwoe simeho hi'ntnnono somo masemokosyohumulohwono. Sekwo Anitumne'no simonyo imalofoso nto'no yokumpohn'nyoso imalofo. I oso'no sekwo simeho wop'ngo'njo humayo'ne nakwo sekwo'nji syoho engo ihwaso'no sekwo simonyo uyantifeho.

2

¹ Nje simeho mo'mo hungkuno ole mtito'malefoho. Ngko sekuyepono pm'mo sekwoe yahino wonyo somne'no yoka

seli'meso sekwoe simeho tango ifisyasemo'mnoho. Ose nto mtito'malefoho.

² Ngko sekwoe simeho tango ifisyasemo'meso'no nje simeho wopingo nimekiyoso tihwolo. O'o, sekwonoho. I oso'no sekwo simeho tango'nji humafijo'manji sekwo nje simeho wopingo nimekiyoso pipi uyantifito. Awonoho.

³ Oso iyoswo simo'mjoso ngko sekumne'no semti'mokimentohe somo uhwon'ngkuji yo'mayo yahino wonyoso nto'no mihwatnn'ngkutnne'enji semti'mokimentohefoho. Ose mihwatnn'ngkujo'manji ngko nopm'me'no sekwo nje simeho wopingo nimekiyoso soku nje simeho so'mo tangoso mifisyan+mopitnnehofo. Ngko huno ole niyohoho. Ngko yo'mayo anga'nohino somne'no simonyo ime'manji sekwo hokunonji simonyo engo uyantanoho. I sekwo ngko'nji simonyo miyo'manji ngko huhwo'ni mimnehono.

⁴ Ou nehopi. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentohe sohonta ngko nje simeho tango'nji humanji humotaho engo mjalim'wenji semti'mokimentohefoho. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sekumo tango sejape'e'ne'maho. O'o, ngko sekumne'no nimo'n'ngkahon'ngki yo'mayo yahino wonyo se'malokunjo somo upa'nonji sekumo sefo'mahwone'enji semti'mokimentohefoho.

Oso hwe hon'ngkano wonyo iyo sohwoe wonyoso sekwo wae hmmopmno, ulimentisofoho.

⁵ Oso hwe hon'ngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango engo montapmmentono. O'o, ngko tango we'e ko ma'mentoheso sekwo hopi'nonohino soku tango engoso ma'mentohoho kuyoho. I oso hwe huhwo sohwo kako won'mango engo m'kun'imposo unonehonji ngko huno ikwesiyafisyonji oso hungkuno homo somne'no apa'no waselimonne'no yohono. A'amu hopi'nonohin'maho. O'o, fehohnjo soku oso hwe wonyo sohwoe yahino somne'no tango engo ma'mentohoho kuyoho.

⁶ Sekwo oso hwe hon'ngkano wonyo imentiso sohune'no simano upentifi hohujo ikinj'mofohofoso olohonta nta'noho. Apa'no ikinj'mofikutoho.

⁷ O'o, olohonta sekwo nom'ne hon'ngkano wopingo utihwamno. Sekwo kakoe wonyoso wae imofikuji kakoe simeho wopingo umokumno. Oso hwe huhwo sohwo kako tango engo ne'no malokunjo so'no kako Anitumo nihu'nahone usikwajonoho likuji sekwo kakimo ufo'mapmno.

⁸ Oseso ole'no nimo'n'ngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe huhwo sohune'no simeho nehopi semo'nalokunjoso kakimo utihwamno.

⁹ U oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheso sokumo yamofa selohofonefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo wonn'ngkohwant'fit'keno monn'ngkayo'njo uyant'fit'kenonji semti'mokimentohefoho.

¹⁰ Sekwo a'amu huhwo sohwoe yahino wonyoso wae imopijoso ngko huhwo'nnonji wae umofantanoho. Oso wonyo kako imentisoso ngkine'no wonyo mantoho'mentiso ko huhwo'ni ngko sekumo sefo'mayo'ne Kilaisiye timopo oso huhwo sohwoe wonyoso wae yimofalokweno.

¹¹ Seten kakoe yahinoso nakwo huno moi'wonoho. Kako nakumo neyakolofone oso hwe huhwo sohomo ni'hu'nahone hon'ngkano wonyo somo ipemotawenoho ntnne'no selalokweno.

Poul kako anga T'louas i'mofaponto simeho tango tipema'mentisofoho.

¹² Ngko anga T'louas sopo Kilaisiye hungkuno wopingoso luti'hwayo'ne i'mofopahon'ngko Anitu kako oso syoho hiso'no hano hwsompemokosyohumamentisofoho.

¹³ I oso'no ngko nen'ngkwa'wehwo Taitas sohune'no wonyopi tipmmentohefoho. I Taitas kako hungkuno sekumta'ni momoton'maso so'no ngko kakine'no huno pi'n'ngo syofisikaofonji ngko oso a'amu homo somo nul'ko'manji hwaho Masetouniya'ne simentohefoho.

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji mango sohwo uyakolof'wo'n'ngkohofoho.

¹⁴ Anitu kakoe syoho somne'no ipenemotawowo'n'ngkiso sohumne'no nakwo isamoyoka ulano. Kako Kilaisiye yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkiso so'nji nakwo kakoe mango sohwo uyakolofalokuhwono. Oseso nakwo anga'meemo Kilaisiye hungkuno yokumpohn'nyo lijumofahon'ngkuhwoni a'amuso oso homo somo upa'nont'fi Kilaisimne'no huno malokwofo. Oso huno wopingo hiso akino wopingoso wojaof'wo'n'ngkiso hopaso oso a'amu homo somo woyumofalofoho.

¹⁵ Kilais kako nakumo nehumaso so'no Anitu kako nakumo nonahon'ngkuhwosi akino wopingo pa'nyoso uwa'montonoho. Oso akino hiso a'amu Anituye hon'ngkano sopo humalofa somo uwahwosi a'amu tikanomo uyo'ne hon'ngkano sopo humalofa so'njimo uwa'montonoho. Akino anga'nohino hiso'no hwap'ngoso Kilaisiye akinofoho.

¹⁶ A'amu tikanomo uyo'ne honingkano sopo humalofoso Kilaisiye akino hiso uwahwoso'no a'amu poyo pe'nnyo sofe akinofoho lahonngkuji akino huhwo sohwo hofikimo poyo umokumontonoho. Hwapingoso hofiko Kilaisimne'no huno muyofoho. A'amu Anituye honingkanopo humalofoso Kilaisiye akino hiso uwahwoso'no akino wonyoangkafofoho likuji akino huhwo sohwo hofikimo songo usimokumontonoho. Hwapingoso hofiko Kilaisimne'no huno unyofoho. Olo syoho engo Anitu nejapmentiso losomo ihne hopoenohinoso tihwosilo.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mane'entifi Anituye hungkuno liku'mofiwon'ningkohofofoho. Nakwo oso pa'nyo hwonan'maho. O'o, Anitu kako olo syoho loso'no nehwatimentiso so'no nakwo kakoe syoho ulohofiyohn'nwi nakwo simeho anga'nohino'njohn'nwi Anitu nehontohumentan'ngkuhwosi Kilaisiye hungkunoso woliku'meefantanoho.

3

A'amu Anitu'nji mokotiku'nnyo yahino songo somne'no lijwaofiwon'ningkohofosohwafe hungkunofoho.

¹ Hungkuno hiso semti'mokiyohe so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso apa'no hononimayo'ne namti'mokimasofoho. Ose losyofisyalokwofo. U a'amu fehohnjo sohwa syoho wopingo mayo'ne hofiko iyoswo nom'ne a'amu sohwa hofikoe syohomo hononimayo'ne mtimokuyahotimentohofosomo setihwawon'ningkohofofoho. Nakwo oso a'amuso pa'nyofoho, losyonefisyalokwofo. U sekwo nakwoe syoho somo nahonimentohofosohononemayo'ne'entohungkuno hilosonemti'mokiyalofoho. Ose losyofisyalokwofo. Nihu'no awonoho.

² Ose'maho. O'o, nje yofe hononimane iyoswo hopaso sekwo'nohinoho. Nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofosoma'amuso nonahonontifinakwoe syoho somne'no hononemalokwofo.

³ Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkunoso losetihwahoningko sekwo oso hungkuno homo somo tifi iningkamentohofosohononemayo'ne'entohungkuno hilosonemti'mokiyalofoho. O'o, kako Anitu songo humaso

sohwoe Towahuno'nji ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho. Kako iyoswomo sojomo mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako a'amufe simehomo oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

4 Oso hungkuno hwapingoso olenoho. Kilais kako nakwoe huno nefohotofahon'ngki nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwono. Oso'no ngko huno niyohi, Anitu kakoe yokumpohn'nyo so'ne'no oso hungkuno ne imo'nyo'neso hoponoho.

5 U nehopi. Nakwoe yokumpohn'nyoso olo syoho somne'no hoponoho eso nohnn'ngkuhwoloho. Nihu'no awonoho. Nakwo syoho y'wo'n'ngkuhwoneso hoponoho syofisyihwaloho. O'o, Anitu kako'nohini kakoe yokumpohn'nyo'nji yososomo nakwo oso syoho hiso uyantanoho.

6 Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo songo songo ntap'wo'n'ngkiso so'no ngko a'amu somo Anitu'nji makotoku'nyo'ne yahino songo so'no lutihwayoso ngko hopoenohino hwo'nyoho. Ole mulalokuy'hwono. Sekwo hohontajo Mouses hon'ngkano hungkuno mt'i'mokumentiso somo nto'no min'ngkayo'manji sekwo poyo wape'nantifeho. Ose mulalokuy'hwono. O'o, oso hohontajo yahinofoho. Yahino songo Anitu'nji makotoku'nyo'neso Anituye Towahuno Wopingo mta'angofoho. Hohontajo yahino somo a'amu ito'no in'ngkayoso hopo'maho. Oso'no a'amu oso hon'ngkano somo in'ngkafijo'manji poyo umo'nantifeho. Yahinyo songo somo in'ngkafijo'manji songo humayo'neso wotipemantifeho.

7 Hohonta oso hon'ngkano hungkunoso Anitu sojopo mt'i'mokonto kako Mousesimo uy'mentiso sohonta Anitu kakoe pomponaho Mousesimo ifehu'mokosyahon'ngki Mousesiye s'imo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo losyahon'ngki a'amu Is'lael'iso hof'iko ose uhwonontifi hof'iko Mousesiye s'imo'mango somo apa'no muhwon'immentohofofoho. Tifi sohonta Mousesiye s'imo'mango ponjo pomponahoso pijjo imo'nonto nihu'nahone s'impe'n'imentisofoho. Oso hohontajo yahino somo a'amu hof'iko in'ngkawentifi poyo imo'n'imentohofoso s'imo'mo pomponaho engo'nji ko i'mofapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho.

8 Yahino songo Anituye Towahuno Wopingo mta'angoso songo ne'no humayoso mawo'n'ngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo yakolo'nnyofoho. Olohontajoso pomponaho m'ikun'imposofoho.

⁹ Hohontajo honingkano hungkuno yahinoso pomponaho engo'njo ko i'mofapmmentisoso a'amu oso honingkano hungkuno homo somo upa'nontifi uningkohwano ko lontifi piwahu'mentohofofoho. Oso'no wonyo'nwoho syafisyontifi tikanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino songo losomme'no a'amu fihwo iningkaweso'manji Anitu kako wopingo kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho engoso simo'mjo somo yakolo'nnyofoho.

¹⁰ Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho mikunimpososo hohontajo simo'mjo pomponaho engo somo pijijo imo'nonto sikwo'mjoho imokumentisofoho. I olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo pa'nyo lalofoho.

¹¹ Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo ko i'mofapmmentisoso we'enepi nowento moi'wo imo'nimentisofoho. Oseso nakwo huno nayohoho. Olohontajo yahino songo ne'no nowentihwone loso kakoe pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso simo'mjo somo nihu'no yakolo'nnyofoho.

¹² Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no nowentihwone so'no nakwo huno neyahoningki nakwo iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo Kilaisiye hungkunoso utihwa'nyopo yokumpohn'nyo lijwaofalokuhwono.

¹³ Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuyihwono. O'o, Mouses kako kakoe simo'mangopo hwapife pmpinyo'nnyoso oso simo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nontaningki a'amu Isilaeliso muhwonifitne'ento ifehu'mokahinimentisofoho.

¹⁴ Mouses kakoe simo'mangopo hwapife'nji ifehu'mokahinimentiso hopaso a'amu Isilaeliso hofikoe hunomo pijwahinimentohofofoho. Oseso hofiko Anitunji mokotiku'nnyo'ne hungkuno somo atofone'no ko likuji hungkuno hwapingo ne hiso hofikoe hunoso mehohosasyonehoho. O'o, hohontajo hungkuno hwapingo neso olenoho. Kilaisiye kako oso hohontajo yahino somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hofiko Kilaisimo iningkakujono hofikoe hunoso wehohosasyantifeho.

¹⁵ I olohontajo hi'nji hofiko Mousesiye honingkano hungkuno homo somo atofone'no likuji oso hwapife Mouses kakoe simo'mangopo ifehu'mokahinimentiso oso hopaso hofikoe hunomo pijwahinyofoho. Oseso oso hungkuno hiso hofikoe simemo mo'mo momnawo'nnyofoho.

¹⁶ I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hofiko nakwo Hwe Engo sohomo simemo uyifijo'manji Anitu kako oso hwapife hofikoe hunomo pijwahinyoso wae yaofihwosi kako hofikoe hunomo huno wopingo yano uyimontonoho.

¹⁷ Oso Hwe Engo Anitu huhwo sohwo kako Towahuno hweho. Anituye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo humaso'manji yo'mayo wonyoso kako huhwo sohomo motokilo'mokomokosyohumanehoho. O'o, yo'mayo wonyo somta'ni Anituye Towahuno sohwo oso hwe huhwo sohomo isihutofoma'mentisofoho. Oso'no olohonta ito'no humaho.

¹⁸ Nakwo Kilaisimo iningkowalokuhwone so'nwi nakwoe simo'mangopo hwapife mufehu'mokahinyo'nwoho. O'o, nakwo Anitu'nji humawo'ningkuhwone so'no kakoe pomponahoso nakumo ifehu'mokonesosyahoningki a'amu nonahonontifi nakwo timo honingkonyo hopa nahonontifi hofiko Anituye pomponaho somo uhwonalokwofo. Anituye Towahuno sohwo nakwoe simemo mo'mo syoho ne'no mjonaloho'mihwoso'no nakwo Kilaisiye yahinoso ne'no mewo'ningkuhwaso'no a'amu nahoningkukuji nakwo Kilaisi hopa imo'nalokuhwone hn'nimo wonehonantifeho.

4

A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofiko hwakwontoho pa'nyo hwafoho.

¹ Anitu kako nakumne'no hitoho ulofahoningki kako kakoe hungkuno wopingo nom'ne a'amu somo ujo'ne syoho wonyoangkafoso nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo olo syoho hilo somne'no piso'mo'nyo miyalokuyihwono. O'o, yokumpohn'nyo yoho'nalokuhwono.

² Yo'mayo yahino wonyo a'amu hiyaso'mo yiwo'ningkohofoso wonimango nanyo so'no nakwo hohujo ikinjaofontane hn'nwi nihu'no nakwolaho limentihwonefoho. A'amu Anituye hungkunomo iningkafitne'entani Anituye hungkuno so'no yo'mayo yahinoso yo'mayo hwasyo hungkunoso iwolo'mokontani moselalokuyihwono. O'o, nakwo Anituye timo utihwa'nyo lopo lohofontani Anituye hungkuno nehopi'nohini lijwasemofiwon'ningkuhwonefoho. Oso'no a'amu hungkuno homo somo upa'ningkuji huno ole wosyofisyantifeho. Hungkuno hiso nehopi'nohinofoho. Syoho hiloso ne'njofoho. Ose wosyofisyantifeho.

³ Olo hungkuno wopingo lijwaofiwon'ningkuhwone hilo so'no a'amu fiso hofikoe huno mehohosasiyo'manji oso a'amu hiso hofiko tikanomo walokwofo.

⁴ Seten kako olo hwaho lopo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'ningkisoso kako oso a'amu Kilaisiye hungkuno wopingo somo simemo hi'ntnnono munyo sofe timomo

pijiyo'meehumentiso so'no hofi'ko huno mehosahiny-
ofoho. Kila'isye hungkuno wop'ingo somjo pompona-
hoso oso a'amu homo somo ko lisyahon'ingki hofi'ko muh-
wonyo'njo iwo'n'ingkohofofoho. Kila'is kako hofi'kimo hi-
toho ulofahon'ingki wop'ingo uloho'mentiso so'no hofi'ko
huno muyofoho. Oseso hofi'ko Kila'is sohune'no Anitu'yo
eso huno muyofoho.

⁵ Oso hungkuno liwo'n'ingkuhwoneso nakwo nakwoe
huno mta'ni'maho. O'o, ole liwo'n'ingkuhwono. Kila'is Jisas
kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo
tifi in'ingkawowo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo sekwoe
syoho selohofiyo'n'woho.

⁶ Hwap'ingoso hohonta Anitu ole li'mento, S'ikwo'mjoho
so'mo pomponaho wolasyono. Anitu ose li'mentiso sohwo
kakoe pomponahoso nakwoe si'meho mo'mo losyalofoho.
Oso pomponaho lonesyalokuso so'no nakwo huno ole nay-
ohoho. Anituye pomponaho engoso Kila'isye si'mo'mango
weho.

⁷ Hwakwontoho'ne pahnnimo hungkuno so'no
fi'syafi'hupmno. Hwakwontoho sohwo kako we'enehwo
nowehwosi moi'wo umo'n'imontonoho. Nakwo oso pa'nyo
ko ho'nwi Anituye pomponahoso nakwoe si'meho mo'mo
lonesyalofoho. Oseso a'amu hofi'ko huno ole uyono.
Oso yokumpohn'nyoso Anituye yokumpohn'nyofoho.
A'amufe'maho. O'o, nakwo hwakwontoho pa'nyi'nwoho.
Yokumpohn'nyo ane'nwoho. Ose wosyofisyantifeho.

⁸ U yo'mayo tango wonyoso ko ne'manteso nakwo
mop'iwasiyofoho. Nakwoe syoho somne'no nakwoe hunoso
iwolo'mo iwolo'm'ingo ko nalohofonteso nakwo Anituye
syoho somo musikwajiyofoho.

⁹ Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo
wonelohofantife'no ko nafotofontifeso Anitu kako
monesikwajiyofoho. A'amu nakumo ikujoho ko
nafonjontifeso hofi'ko nakumo wonyo ni'hu'nahone
monamokiyofoho. O'o, awonoho.

¹⁰ S'ikuno huhwo huhwi a'amu Jisasimo wofonjosityantifi
imentohofohopaso s'ikuno huhwo huhwi a'amu sohwa
wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no nakwo songo hu-
malohwone so'no a'amu hofi'ko huno ole uyono. Jisas kako
nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono.

¹¹ Ou, nehopi. Nakwo Jisasye syoho yalokuhwone so'no
nakwo songo nohumentan'ingkuhwoni a'amu nakumo poyo
wonemokantife'no yalokwofo. Nakwoe a'apaho songo
we'enehwo nohumahwosi moi'wo umo'nontani ko yon-
taneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. A'amu nakumo

poyo wonemokantife'no yontife so'no nakwo hano emoyontani Jisasiye yokumpohn'nyoso utihwalokuhwono.

¹² Nakwo Anituye hungkuno wopingoso a'amu somo lutihwawo'n'ingkuhwone so'no a'amu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. I oso'no nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo songo ne'no humayo'ne nto tipema'mentohofofoho.

¹³ Hwe fihwo kako Anituye hungkuno mti'mokumentiso sohwo ole mti'mokumentisofoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no hungkuno lijwaofalokweno. Ose mti'mokumentisofoho. Oso pa'nyoso nakwo Jisasi mo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no nakwo kakoe hungkunoso a'amu simeho hi'ntnnono muyo somo wolijumofano.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako Jisasi mo songo ulika'mentiso sohwo kako nakwo Jisasi mo ufohi'n'ingkuhwaso'no songo nelikafihwoso'no kako nakwo hinjoho'n'imo sekwo'nji mehu'mokonasyihwoso'no nakwo kakoe simanopo lohofihwasi kako'nji ne'no nohumentihwanefoho.

¹⁵ Yo'mayo tango wonyo ko ne'manteso Anitu sekumo sefo'malofoho. Oso'no a'amu pi'n'ingo engo Jisasiye hungkuno upo'nalokwofo. A'amu pi'n'ingo engo Jisasi mo in'ingka'fijo'manji a'amu pi'n'ingo engo Anitumo isamayoka ulikuji hofiko Anitu kakoe yofeso woho'nomantifeho.

Olohonta tango engo malokuhwone so'no tifi no'mo Anituye yokumpohn'nyo'nji wonyoangkafo humayo'nefoho.

¹⁶ Oseso nakwo Anituye syoho somne'no iyoho monan'ingkiyohoho. Nakwoe a'apahoso wonyo umo'n'imonto ko yohonjoso nakwo iyoho monan'ingkiyohoho. Hwap'ingoso sikuno huhwo huhwi nakwoe huyo'mango Anitu mta'ango yokumpohn'nyo nomanto songo pa'nyo imo'n'iwon'ingkisofoho.

¹⁷ Ihwoni. Yo'mayo tango olohonta ne'maso somjoso tohino we'nenepi wehwoso'no moi'wo umo'n'imontonoho. I oso'no nakwo tohino malokuhwone so'no Anitu kako tifi no'mo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Oso wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no nakwo huno ole syofisyalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engo'maho. We'efoho, syofisyalokuhwono.

¹⁸ Oseso tango ne'mante somo nakwo timo ko uhwon-alokuhwoneso nakwo oso hiso'no huno mosyafisiyo'njo yalokuhwono. O'o, yo'mayo wonyoangkafo tifi no'mo

maneso'no tîmo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo tîmo uhwonalokuhwoneso we'eneipi moi'wo umo'nîmontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo tîmo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowentîhwonefoho.

5

A'amu Anîtuye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hofi'ko Anîtuye hungkuno homo somo sîmeho hi'ntnnono uyontîfi hofi'koe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.

¹ Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso holayo ango hopa we'eneipi molohinawehwosi wonyo umo'nîmontonoho. I wonyo imo'nîngkuhwoso'no Anîtu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anîtu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wojoso engolopohamo ne'nohini nowentîhwonefoho.

² Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaho lopemo'nawotohwono. Oso ahwomojo ango songoso nakumo hwapîfe hopa ifehu'mokonesyohumayo so'no nemo'nalofoho.

³ Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyîhwosi nakwoe huyo'mangoso hwapîfe ane siki mohumanehoho.

⁴ Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino tîpemawo'nîngkuhwone so'no nakwo humotaho lopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho loponjo a'apahoso wape'nono malohiyîhwono. O'o, oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapîfe songo pa'nîngo so'no namo'nîngkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho loponjolo poyo pe'nîwo'nîngkiso somo ulîko'mehwasi songo ne'no nîhu'nahone nohumanefoho.

⁵ Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anîtu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Sîmo'mo kako kakoe Towahuno Wopîngo sohwo nejapmmentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anîtu wosejapmmo nalîmentisoso wonejapmmontonoho.

⁶ Nakwo huno ose neyahonîngki nakwo olopo sîmeho wopîngo'nji fosyohumentani Anîtu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasi'nji ango wopîngo sopo mohumane'nwoho.

⁷ Nakwo oso homo somo muhwonyo'njo ko yontaneso nakwo nehopeho hnnalokuhwono. Hwapingoso nakwo oso homo somo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

⁸ Oseso nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono eso nto selohono. I oso'no nakwo olo hwaho loponjo a'apaho loso uliko'mehwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji kakoe hwapingopo fosyohumayo'ne namo'n'ngkohoho.

⁹ I oso'no nakwo olo hwaho lopo humaso'manji u nakwo Anitu'nji kakoe angopo humaso'manji yo'mayo nakwo iwo'n'ngkuhwone so'no huno anga'no ole syofisyalokuhwono. Yo'mayo yaneso Anituye simeho wopingo umokiyo'ne namo'nyo so'no yalokuhwono.

¹⁰ Hwapingoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi huno ole nayohoho. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Jisasi'nji nakwoe hungkunoso ikwolofone sopo Jisasiye s'mano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohumentan'ngkuhwasi yo'mayo yahino wopingo'nji wonyo'nji imotohwone so'no Kilais kako nakumo yano nalofonefoho. A'amu yahino wopingo'njoso wopingo nomapitnnefoho. A'amu yahino wonyo'njoso tohino nomapitnnefoho.

A'amu Anitu'nji simeho afa inyo'ne syoho yokumpohn'nyo iyo'ne hungkunofoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo a'amufe yahino wonyo somne'no tohino engo uyone so'no nakwo huno syofisyontani iyoho nenalofoho. Oso hiso'no nakwo a'amu hopi'nonohinoso Anitumo simeho hi'ntnnono uy'fitnne'entani syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Oso hiso'no Anitu kako nakwoe yahino so'no huno uyohoho. I sekwo hokunonji nakwoe yahino wopingo so'no huno seyohoho.

¹² I ngko ose selohe so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kakoe yofeso apa'no ho'nomo'nalofoho. Ose losyofisyalokwofo. O'o, awonoho. Ole'nefoho. A'amu fehohnjo sohwa hofiko Anituye hungkuno ko losetihwantifeso hofiko simeho anga'nohino'njohwo molosetihwawo'n'ngkiyohoho. O'o, hofiko hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofiko hofikoe he wopingo so'no hofikoe a'apaho wopingo so'no syafisyontifi hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofikoe yahino simeho pi'n'nggo'nji Anituye hungkuno losetihwalokwofo so'no huno mosyafisyontifi yalokwofo. Oso a'amu homo somo sekwo nje yahino simeho anga'nohino'njo iwo'n'ngkoheso nohon'wo'n'ngkohoho so'no ul'fitnne'entne'no selalokweno

13 A'amu fehohnjoso ngkine'no huno'maso hweho. Iloho'nnyo hweho, syofisyalokwofo'manji hofikoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anituye simeho wopingo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno.

14 Kilais kako nakumne'no hitoho mikunimposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapingo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nimentisofoho. Kako nakwoe simo'mango mafohi'nonto poyo imo'nimentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nnonji poyo imo'nimentihwone hopa imo'nimentisofoho.

15 Kako nakumne'no poyo imo'nimentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe simeho wopingo imokinyo'ne huno syofihu'ningkuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso sohune'no syofisyihwasi kakoe simeho wopingo umokiyo'ne yo'mayo wonyoangkafoso uyano.

16 A'amu hwahoponjoso hofiko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwo'ningkohoho samo uhwonontifi hwe wonyofoho, hwe wopingofoho syafisyiwo'ningkohofofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahinosa imofonji Kilaisimne'no syafisyonji, Hwe wonyofoho, limentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafihu'moteso olohonta ngko Kilaisimne'no huno ito'no syofisyalokweno.

17 Oseso a'amu fihwo kako Kilaisinji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'nimaso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopingoso nto ma'maso hweho.

18 Oso songo imo'nyo hwapingoso Anituyoho. Simo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni imo'nontani Kilais kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nimentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa ininn'nwoho. Oseso Anitu kakoe mangohwa hopi'nonohinosa Anituye a'amu ne imo'nifitnne'ento kakoe hungkuno lutihwayo syohoso nejapwo'ningkisofoho.

19 Oso'no nakwo ole lutihwawo'ningkuhwono. Anitu Jisas Kilaisimo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne imo'nifitnne'no honingkano imo'mentisofoho. A'amu Anituye a'amu ne imo'nyo sofe honingkano wonyo somne'no Anitu kako apa'no huno mikwesiyafisyiwo'ningki yohoho. Oseso Anitu kakoe mango sohwo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne honingkano neso lijwamofone syohoso nejapmentisofoho.

²⁰ Oseso nakwo Kɪlaisiye sɪmo'mango mofohi'nontani kakoe hungkuno liɟwosemofalokuhwono. Oseso nakwo Anɪtuye hungkuno selontaneso Anɪtu kako a'amu hopi'nonohino somne'no johoh ulalofoho. Oso'no olo hungkuno loso nakwo a'amu hopi'nonohino sokune'no yokumpohn'nyo selalokuhwono. Kɪlais kako nakumne'no hitoho mɪkunɪmposo ulofalokunjo so'no sekwo kakoe mango soku Anɪtuye a'amu ne hmmo'nɪmno.

²¹ Kɪlais kako wonyo honɪngkano ane sohumo Anɪtu kako nakwo hopi'nonohino hn'nwiye honɪngkano wonyoso Kɪlaisɪmo kisahumentisofoho. Nakwo Kɪlaisɪnji ufohi'noso'manji Anɪtu Kɪlaisiye honɪngkano wopɪngo'nohini nejapososo wopɪngo kuyoho wonalɪmontonoho.

6

A'amu Anɪtuye hungkuno lutɪhuku'mofo syoho'njo sohwa yo'mayo tango mawo'nɪngkohofoho.

¹ Nakwo Anɪtu'nji syoho iwo'nɪngkuhwone hn'nwi nakwo olo so'no jomo yokumpohn'nyo selalokuhwono. Anɪtu kako sekumne'no wopɪngo seloho'mentiso somo sekwo nto ma'mentohofoso ne ane siki imo'nɪngkuhwaloho.

² O'o, Anɪtuye hungkuno oleso upa'nɪmno.

Ngko sekumne'no hitoho ntofoso sohonta sekwoe humotahoso upa'nɪmentohefoho.

Sekumo asomo setɪmayo'ne sɪkuno somo ngko sefo'ma'mentohefoho.

Upa'nɪmno. Olohonta Anɪtu kako nakumne'no hitoho ulalofoho. Olohonta Anɪtu kako sekumo wosefo'ma'mne'no yalokweno nelalofoho.

³ Ngko Anɪtuye syoho ulohofiyo sohwo'nɪmo a'amu nje yahino somo nohonɪngkujo'no honɪngkano wonyo nohonɪngkiji'manji Anɪtuye syohomne'no hwasyo hungkuno mɟantɪfitnnohonji honɪngkano wopɪngo'nohini yalokweno. A'amu fihwo kako Anɪtuye honɪngkanomo tɪfi unɪngkamo loso sohwo nohonɪngkuhwosi ngko honɪngkano wonyo imeso'no kako nohonɪngkuhwoso'no kako pɪwasyoso'manji oso nɪhu'no wonyofoho.

⁴ Oso'no sɪkuno huhwo huhwi nakwo Anɪtuye syoho ulohofiyo sohwo'na'ni nakwo a'amu somo yahino wopɪngo'nohini itɪhwalokuhwono. Yo'mayo tango ne'mante so'no nakwo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofɪwo'nɪngkuhwono. Ou, hofɪko nakumo wonyo nalohofoso hofɪko nakumo wonyo namokiyoso nakwo ne'no lohofɪwo'nɪngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hofɪko huno ole

uyono. Yo'mayo tango ko u'manteso syoho moho'nasiyoso Anituye syoho ulohofiyo ne hwafoho. Huno ose uyono.

⁵ Hofiko nakumo hwaningo nafonjontifi impe nantofontifi nakwo mango sohwa nonafotofontifi joho wonyo'nji nalwo'n'ngkohofofoho. I oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofwo'n'ngkuhwono. Nakwo syoho engo yontani saho ito'no mofosyawoso'njo mijoho'nji humawo'n'ngkuhwonefoho.

⁶ Nakwo yahino ito'nohino yontani huno wopingo'nohini mokosyohumalohwono. A'amu nakumo wonyo nalohofontifi somo yoka kunto'no mulwo'n'ngkiy'hwonefoho. O'o, yahino wopingo'nohini ulohofwo'n'ngkuhwonefoho. Nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji nohumentani a'amu hopi'nonohino somo simeho uyalokuhwono. Mango'nohino hwonanimaho. O'o, simeho nehopi uyalokuhwono.

⁷ Anituye yokumpohn'nyo mentane so'no nakwo Anituye hungkuno nehopi'nohini ulalokuhwono. Nakwoe hon'ngkano ito'nohinoso mekino hopa aho angahohnta'ni mokosyohumentani a'amufe yahino wonyo somo monje yasiyo'nefoho. A'amu nakumo wonyo wonelohofantifi yalokwofoso nakwoe hon'ngkano ito'nohinoso nakwoe sampe pa'nyo nefo'malofoho.

⁸ A'amu fehohnjoso nakwoe yofe ko ho'nomantifeso nom'nihwa nakwoe yofe monje yasywo'n'ngkohoho. A'amu fehohnjoso sitofo ko nalontifeso a'amu fehohnjoso nakwoe syoho somne'no hungkuno wopingo'nohini liwo'n'ngkohofofoho. Oso hiso'no nakwo huno mosyafusiyo'njo yalokuhwono. O'o nakwo syoho'nohino yalokuhwono. Nakwo hungkuno nehopi'nohino ko ulahon'ngkuhwoni a'amu fehohnjoso hwasyo hungkuno'njo kuyoho nalwo'n'ngkohofofoho.

⁹ A'amu fehohnjoso nahonontifi a'amu kengo hwasoho nalontifi hohujo ikinjonamofwo'n'ngkohofofoho. A'amu fehohnjoso nahonontifi nakwoe a'amu hwafoho nalwo'n'ngkohofofoho. Sikuno fisomo nakwo poyo umo'nantani ko yontaneso nakwo songo ne'no humalohwono. Anitu kako nakwoe hon'ngkano ito'no monehwajiyo'ne so'no tango ko nejponteso kako nakumo poyo monamokiyofoho.

¹⁰ Nakwo simeho tango'njo hopa ko humentaneso nakwo engolopohamo simonyo yalokuhwono. Nakwo yo'mayo so'no umofonyo inyo hopa sohwna'ni ko humentaneso nakwo nom'ne a'amu somo yo'mayo pi'ningo engoso uywo'n'ngkuhwonefoho. Nakwo impo'namo'nnyo pa'nyo

ko humentaneso nakwo Anituye yo'mayo wonyoangkafoso mokosyohumawo'n'ngkuhwone hwona'nyoho.

¹¹ Ou, nje a'amu Koulin soku, nakwoe simehomjo hungkunoso yolohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo simeho engo ne'njo sejopalokuhwono.

¹² Nakwoe simehoso hano mopiku'nauyoho. O'o, nakwo sekumne'no nakwoe simeho nemo'n'ngkahon'ngki sejopalokuhwono. I oso'no sekwo simeho mohwo-sompo'nawo'nnyo soku nakwo'nji simeho afa inyo ku'maho.

¹³ I sekwo nje mehomi soku sen'ngkwowhosa hungkuno seliwo'n'ngkohoho hopaso waselimonne'no yohono. Nakwo simeho ne'njo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo simeho ne'njo fonejapmno. Sekwo sekwoe simehoso nakumne'no fohwosampo'n'imno.

Sekwo Anituye a'amu soku sekwo yahino wonyo so'nji nomajopohi'n'ngkutoho. O'o, sekwo Anituye ang wop'ingo kuyoho.

¹⁴ A'amu Anitumo min'ngkayoso hofikoe yahinoso nakwo pa'nyo'njo'maho. Oseso sekwo Anitumo in'ngkunyo soku sekwo hofiko'nji nomajopohi'n'ngkutoho. Hofikoe yo'mayo yahinoso hofiko'nji ikutoho. O'o, hon'ngkano wonyo'nji wop'ingo'nji nem'no kemokosyohumayoso pipilo. Sikwo'mjoho'nji pomponaho'nji afapo lawotoho. Nihu'no awonoho.

¹⁵ Kilaisi'nji Seten'nji siko simeho afa linalokusiyo. Nihu'no awonoho. Oseso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo'nji simeho hi'ntnnono muyo sohwo'nji siko huno afaso pipi wosyofisyanjito. Nihu'no awonoho.

¹⁶ Nakwo huno nayohoho. Anitu songo humaso sohwo kako nakumo nehumaso so'no nakwo kakoe ang wop'ingo hn'nwoho. Oso'no nakwo Anituye ang hn'nwi nakwo hwa-hoponjo hwoso peefo ki'nyo yo'mayo yahino so'nji peho'no elofisosyalokuhwono. Nihu'no wonyofoho. O'o, nakwo Anituye ang'nwoho. Anitu hungkuno ole nalimento, Ngko nje a'amu'nji nohumahm'mo hofiko'nji nomohu'mokin'ngkuhwasi hofiko'nji wofosyohu-mamonnoho.

Ngko hofikoe Anitu hwo'nyoho.

Hofiko nje hwe moya'mifoho.

¹⁷ Anitu ose nalonto nom'nepo kako ole nalimento, Sekwo oso a'amu ngkimo monn'ngkape'njo somne'no sekwo hohujo ikinjaofikuji ul'iko'mafikuji nje yahino songo'nji fosyohumantokuno.

Yahino nom'ne wonyoso nokemokosyohumafikutoho.

O'o sekwo ose ifijo'manji ngko nje mehomi semoku'mo woset+ma'mo.

18 Ngko sen+ngkwahwo'ni umo'n+mo.

Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopeehnonji fosyohu-mamno.

Ngko sekwoe Hwe Engo yo'mayo yokumpohn'nyo hwap+ngo sohwo'ni selalokweno.

7

1 U nje a'amu soku, oso hungkuno wop+ngo hiso mt+'mokoheho An+tu nejapmmentiso so'no nakwo huno syof+sy+hwasi yo'mayo wonyo nakwoe s+meho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo hon+ngkanomo ipemotonawe so'nji n+hu'nahone ho'naof+hwasi An+tuye yahino wop+ngo somo un+ngkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no An+tumo won+mango uyoso'no iyoho wonanono. Hon+ngkano wop+ngo ito'nohino somo un+ngkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo simo'mjo mt+'mokumentiso somo hof+ko tifi in+ngkamentohof so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

2 Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompemaso hwona'nyoho. I oso'no sekwo s+meho monejape'njo peho'neto.

3 Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no s+meho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'n+ifijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano.

4 Hungkuno yoloho'nohini selalokweno. Ngko sekumne'no simonyo engo yalokweno. Yo'mayo tango n+manteso ngko sekumne'no apa'no huno syaf+syontneso nje s+meho wop+ngo n+mo'n+wo'n+ngkisofoho. Simonyo y+wo'n+ngkohefoho.

5 Nakwo ango T+louas ul+ko'mentani hwaho Masetouniya i'mofapmment+hwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'le mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nan+mojofoho.

6 I oso'no An+tu kako kakoe a'amu s+meho tango'njo somo s+meho wop+ngo umokiyoso hwap+ngo hweho. An+tu kako Taitas n+hwat+mentiso sohwo kako none'manto nakwoe s+meho wop+ngo namokumentisofoho.

⁷ Taitas nakumo ne'mayoso oso'ne'nohino'maho. O'o, kako hungkuno sekumta'ango oso nemotapmmentiso so'ne nakwo sɪmonyo mɪkunɪmposo yontani sɪmeho wopɪngo namokumentisofoho. Kako sekwo'nji nohumentanɪngki sekwo hofiyo umokosyohumamentohofofoho. Kako sekwo'nji humamentiso so'no ole nalɪmento, Sekwo nohonyo'ne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honɪngkano wonyo so'no sɪmeho tango seyahonɪngki ito'no mɪhwajɪmalofu kuyoho. Sekwo ngko'nji sɪmeho afa inyo'ne syafɪsyontɪfi nje hungkunomo inɪngkayo'ne semo'nɪngkohoho. Ose upa'nɪmentiso so'no ngko sɪmonyo imentohefoho.

⁸ Oso iyoswo sɪmo'mjo ngko sekumne'no semtɪ'mokimentohe so'no sekwoe sɪmeho tango ko seimentisoso olohonta nje sɪmeho tango maniyantofiyoho. I sɪmo'mo ngko mtɪ'mokumentohe sohonta sekumo sɪmeho tango seyo'ne so'no huno syafɪsyonji ngko sɪmeho tango engo nimentisofoho. I oso'no oso sɪmeho tango se'mayoso sɪkuno pi'nɪngo'maho. O'o, sɪkuno tɪfoponoho.

⁹ Oseso olohonta oso hungkuno tango'njo semtɪ'mokimentohe so'no ngko sɪmonyo yalokweno. Hwapɪngoso sekwo sekwoe sɪmeho tango somjo oso'ne'maho. O'o, olenoho. Oso sɪmeho tangoso sekwoe yahino wonyo somo iwolo'mokumentohofu so'no yalokweno. Ngko huno ole niyohoho. Oso sɪmeho tangoso Anɪtu huhwo sejapmmentisofoho. Oso'no nakwoe hungkunoso sekumo wonyo maselohofefoho. Awonoho.

¹⁰ Anɪtu kako kakoe a'amumo sɪmeho tango uyoso'manji oso tango hiso a'amu honɪngkano wonyo somne'no i'waho ikuji yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɪkuji Anɪtumo ufohi'nyo'ne wonefo'ma'montonoho. I oseso Anɪtu kako sɪmeho tango nejaposo somo nakwo nakwolaho molanehwono. I oso'no a'amu Anɪtumo sɪmeho munyoso sɪmeho tango uyɪhwoso'no oso sɪmeho tango hiso hofɪkoe yahino wonyo somo mɪwolo'mokufitnnehofo. Oso'no hofɪko tɪkanomo ufɪtnnefoho.

¹¹ Ou, sekwo huno ito'no fɪkwesyafɪhupmno. Oso sɪmeho tango Anɪtu sejapmmentisoso sekumo yahino wopɪngo wopɪngo setɪhwamentisofoho. Sekwo yahino wopɪngo ito'nohino somo hi semo'nɪngkahonɪngki sekwo olo honɪngkano wonyo so'no semtɪ'mokimentohe so'no komo'no lɪkafontɪfi hungkuno homo somo ito'no mɪhwatɪmentohofofoho. Mɪhwajontɪfi oso hwe honɪngkano wonyo'njo sohumo yoka ulontɪfi honɪngkano wonyo somne'no iyoho senalofoho. Sekwo nakumo nahonyo'ne humotaho lontɪfi oso hwe huhwo sohwoe honɪngkano

wonyo somta'ni hungkuno mikwolofihwatimentohofoho. Ose imentohofoho so'no olohonta sekwo wonyo ane kuyoho, huno nayohoho.

¹² Oso iyoswo simo'njo semti'mokimentoheho ngko oso hwe honingkano wonyo'njo sohwo'nji oso hwe kako kakimo wonyo ulohomentisoso hune'nohini semti'mokimentohe'maho. O'o. Olenoho. Sekwo olo hilo so'no huno seyone'nji semti'mokimentohefoho. Sekwo Anituye timopo nohumafikuji nje hungkuno so'no hi semo'nningkuhwoso'no nakwo'nji simeho afa inyo'ne'eno lonji semti'mokimentohefoho.

¹³ Oso hiso ne imo'nimentiso so'no nakwo nakwoe simeho wopingo namo'nimentisofoho.

Oso'nohinimaho. O'o, Taitas kako sekwoe angopo nta'ni ne'manto simonyo engo imentisofoho. Hwapingoso kako sekwo'nji nohumentaningki sekwo kakimo utimantifi yahino wopingo'nohini ulohomentohofohoho so'no kakoe simeho hofiyo umokumalofohoho. Oso'no nakwo sekumne'no simonyo selohofalokuhwono.

¹⁴ Simo'mo ngko sekwoe yofe Taitasiye simanopo ho'nosema'mentohe so'no ngko sekumne'no wonimango mannimentisofoho. O'o, yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ngko sekumne'no Taitasimo ulimentoheso nehopi imo'nimentisofoho. Ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini seliwo'nngkohe hopaso oso hungkuno Taitasimo ulimentoheso ne imo'nimentisofoho.

¹⁵ Taitas kako sekumo se'ma'mentiso sohonta sekwo kakine'no yomo'nji iyoho'nji ko yontifi kakimo utimantifi wopingo ulohomentohofohoho. Sekwo kakoe hungkunomo hofiyo'no iningkamentohofohoho so'no huno syafisyonto kako sekune'no umonalofohoho. Oso hiso'no nimentisofoho.

¹⁶ Oseso sekwo yahino wonyoangkafo yontife so'no ngko huno niyohoho. Sekwo yahino wonyoangkafo'nohinoso ne'no uyihwantifeho. Oso'no ngko simonyo yalokweno.

8

A'amu Anitumo iningkawo'nngkohofoso hofiko nom'ne a'amu somo ufo'mawo'nngkohofohoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo olo hungkuno loso huno ito'no waseyonontne'no waselimonne'no yohono. A'amu hwaho Masetouniya sopo humalofoso hofiko Anitumne'no simeho uyo so'ne uhu'mokuwo'nngkohohoho somo Anitu kako wonyoangkafoso ulohofalofohoho.

² Hofiko nohumentaningkofi tango m+kunimposo u'manto oso tango hiso hofikimo yamofu ulohomentisofoho. Hofiko umofonyo m+kunimposo

ko inyo hi hofiko Anitumne'no simeho wopingo'nji humamentohofofoho. Oseso hofiko nom'ne a'amu somne'no ufo'mayo'ne huno syafisyontifi hofikoe hamniyoho uhu'mokumentohofofoho.

³ Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hiso'no jomo ulimentohemaho. O'o, hofiko hofikoe hunomnohini iningkamentohofofoho. Hamniyoho ilifee'mentohofoso uhu'mokontifi osopo nom'ne hamniyohoso umofonyo ko yontifi uhu'mokumentohofofoho.

⁴ Hofiko nakumo jomo yokumpohn'nyo ole nalimentohofi, Anituye a'amu ango Jerusalem humamotofoso yo'mayo so'no umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufo'masoso wopingotaho.

⁵ Ose nelahonngkofi nakwo huno ole syafihu'mentihwoni, Hofiko hamniyoho we'eso a'amu somne'no uhu'mokantifeho. Ose ko syafisyahonngkuhwoni hofiko simo'mo hofikoe simeho Anitumo uyontifi hofikoe yahino yo'mayo so'nji Anitumo nihuhahone uyimentohofofoho. Nakwo Anituye simeho wopingo umokane'entifi nakwo hinimne'no hitoho ulofalofoho.

⁶ Oseso Taitas kako hamniyoho hu'meesiyo syohoso sekwo'nji ema'mentiso sohomo sekwoe ango sopo oso a'amu fo'mayo syoho homo somo esojwafo'ne hungkuno ulimentihwonefoho.

⁷ Yo'mayo syoho iwo'nngkohofoso wonyoangkafo'nohini iwo'nngkohofoho kuyoho. Sekwo yo'mayo so'no Anitumo simeho hinntnono uyalokwofo. Sekwo Anituye hungkunoso hofiyo lutihwalokwofo. Sekwo Anitu mta'ni yo'mayo huno wopingoso tipemalokwofo. Sekwo a'amu nom'nimo ufo'mayo'ne hi semo'nngkahonngki hofiyo yalokwofo. Oso'nji sekwo nakumo simeho nejopalokwofo. Sekwo oso yo'mayo hiso wonyoangkafo iwo'nngkohofoho hopaso sekwo oso hamniyoho hu'meesiyo syohoso moi'wo wesejwaopifentne'no yalokweno.

⁸ Ngko hamniyoho engo uyimno maselmmehono. O'o oso'ne'maho. I oso'no nom'ne a'amuso hofiko olo syoho somne'no hi umo'nngkahonngki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso pa'nyo ifijo'manji nakwo huno ole wonayono. Hofiko mango'nohini'maho. O'o, nom'ne a'amu somne'no hitoho nehopi'nohini selofalofoho. Huno ose wonayimontonoho.

⁹ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumne'no wonyoangkafo naloho'mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako yo'mayo hopi'nonohino mokosyohumunyo hwapingo sohwo kako nakumo nefe'mayo'ne umofonyo hwapingo

imentisofoho. Sekwo yo'mayo wopɪngo ahwomo mta'ni mayoso'no kako oso wopɪngo homo somo uli'ko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. Kɪlais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syafɪsyɪkuji ufo'mapmno.

10 Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no wolɪjwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso uli'ka'mentohofɔ so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesyɔjwaopmno. A'amu hopi'nonohinoso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofoso sekwo ni'hu'no si'mo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofontɪfi hamniyoho hu'meesiyo ema'mentohofɔfoho.

11 Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesyɔjwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'nɪngkahonɪngki ema'mentohofɔfoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwafo'ne hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'nɪngkohofɔ somo yo'mayo so'no yano ulofiyɪkuji fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne foho'naopmno.

12 Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumafɪkuji nom'ne a'amu somo ufo'ma'mo huno yokumpohn'nyo syafɪsyɪkujo'no Anɪtu kako si'meho wopɪngo wosejapmmontonoho. Kako hamniyoho engo so'no mosyofɪsyalofiyoho. O'o, jɪje we'e mokosyohumunyoso nom'ne a'amu somo ufo'mano li'kuji hamniyoho fehohnjoso uyɪfijosɔ sekwo Anɪtuye si'meho wopɪngo umokantɪfeho.

13 Ole moselalokuyohono. Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'mayone syoho engo yokumpohn'nyo yontanɪngkuji oso a'amu hiso sekwoe hamniyoho nomafɪkujo'no syoho ane'njohwo wopɪngo'nohini wohumafe. Ose moselalokuyohono. O'o, ngko Anɪtuye a'amu neso yo'mayo ito'no humayo'ne umofonyo miyoso'no selalokweno.

14 I olohonta sekwo yo'mayoso pi'nɪngo engo mokosyohumunyo kuyoho. Oso'no sekwo a'amu olohonta umofonyo inyo somo ufo'mapijo'manji tɪfi no'mo sekwo umofonyo ifijo'manji hofɪko osohonta oso hiso'no pi'nɪngo mokosyohumunyo'manji wosefo'mantɪfeho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo hopi'nonohino yo'mayo so'no ito'no fosyohumayo'ne umofonyo mifitnne kuyoho.

15 Oso hopaso a'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofɔ sohwa hofɪko a'amu Isɪlael a'amu mohumunyo sopo nohumentanɪngkofi Anɪtu wosopayo ahwomo mta'ni uyɪmentiso somne'no ole

mti'mokumentohofi,

A'amu kako wosopayo pi'n'ingo engo hu'mema'mentiso so-
hwo kako wosopayo nilifeesiyoso ane hweho.

A'amu kako wosopayo we'e'nohini hu'mema'mentiso so-
hwo kako wopayo'ne umofonyo miyo hweho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

*Poul kako Taitas+nji nom'ne a'amu sohwanji hofi'ko angu
Koulin sopone'no lihwatimentisofoho.*

¹⁶ Anitu kako Taitasimo huno wop'ingo uyahon'ngki Taitas
kako sefo'mayo'ne nakwo hopa imo'nalokunjo so'no ngko
Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹⁷ Ngko oso syoho hiso'no ko ulimentoheso ngko huno
ole syofisyalokweno. Ngko kakimo hungkuno mujo'njo
yontimntentesi kako kakoe huno mta'ni sekuye pono
p'hwonesohilo.

¹⁸ Oseso Taitas+nji nom'ne a'amu sohwo'nji sekuyepono
uhwojalokuhwono. Ango'meemjo a'amu Anitumne'no
uhu'mokuwo'n'ngkohofoso oso hwe huhwo sohwo kako
Anituye hungkuno hofiyo lut'hwawo'n'ngkiso so'no hofi'ko
kakoe yofe ho'nomawo'n'ngkohofofoho.

¹⁹ Oso'nohinim'aho. O'o, oso a'amu hiso hofi'ko oso hwe
sohumo ngko'nji a'amu Jutiya somne'no hamniyoho uyoho-
jae'ne uhwsopo'mentohofohweho. Olo syoho yalokuh-
woneso nakwo Anituye yofe ho'nomentani nakwo nom'ne
a'amu somo ufo'ma'nyo so'no hi nemo'n'ngkahon'ngki
ut'hwalokuhwono.

²⁰ Nakwo olo hamniyoho engo a'amumo ufo'mayo'ne
mokosyohumalohwone so'no a'amu fihwa hofi'ko nakwoe
yahino somne'no hwasyo hungkuno mjonal'fitnnohontani
oso hwe huhwo sohumo hofi'ko uhwsopo'mentohofohwe-
hwo'nji uhwojalokuhwono.

²¹ Nakwo Anituye timoponohini yo'mayo yahino
ito'nohino uyantane'no ihwone'maho. O'o, a'amu
hopi'nonohino sofe timopo yahino wop'ingo ito'nohinoso
uyantane'no y'hwono.

²² Oso hwe hufa'u sohwa'u'nji nom'ne hwe anga'nohino
sohwo'nji uhwojalokuhwono. Sikuno pi'n'ingo engo
somo olo hwe lohwoe syohoso kakimo nakwo syoho
hiso'no yamofu ulohofontaneso kako oso syoho hiso'no
hi umo'n'ngkahon'ngki hofiyo yalofoho. Sekwoe yahino
wop'ingo so'no ngko oso hwe huhwo sohumo ulimentohe
so'no kako huno ole uyohoho. Sekwo nom'ne a'amu
somne'no hamniyoho hofiyo wohu'mesyantife so'no huno
uyohoho. Oso'no kako sekwoe angu pone'no simeho
wop'ingo'njo wose'ma'monte'no yalofoho.

²³ Taitas sohumne'no sekwo huno ole so'no wasey-ono. Ngko yo'mayo syoho sefo'mayo'ne iwo'n'ngkoheso Taitas kako ngko'nji majopohi'nontai syoho afa'no afa'no yalokuhwoyo. Oso hwe nom'ne sohwa'u siko oloponjo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sofe simano mafahi'nonji siko Kɪlaisiye yofe ho'nomayo'ne olo syoho loso yalokusiyo.

²⁴ Oseso oso a'amu huhwo sohwamo sekwo hofiyo utimafikuji sikine'no hitoho waselofono. Ose ifijo'manji oso a'amu oso hwe hufa'u hwa'umo sekuye pone'no uhwojalokwofoso hofiko huno ole wosyofisyantifeho. Yo'mayo hungkuno wopingo Poul kako a'amu Koulin somne'no nalwo'n'ngkiso ne'njofoho wosyofisyantifeho.

9

Anituye a'amu ne somo ufo'ma'nyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo oso hungkuno Anituye a'amu ne somo ufo'mayo'neso nto upa'n'imentohofofoho. Oso'no oso hiso'no ngko nom'ne hungkuno sawemoso masel'mnehono.

² Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomne'no hi semo'nyo'ne yalokwofo. Oso'no ngko olo hwaho Masetouniya a'amufe simanopo sekwoe yofe ho'nomawo'n'ngkohefoho. Ole ulwo'n'ngkohono. Soswo anga'no mehonihwatimentihwone sohonta a'amu hwaho Ngkɪlik ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto ulika'mentohofofoho. Ose ulwo'n'ngkohe so'no olo hwaho Masetouniya a'amuso oso hungkuno homo somo upa'nontifi hofiko hi'nji olo syoho hiloso ulikofalokwofo.

³ Ngko olo syoho hilo so'no sekwoe yofe ho'nomawo'n'ngkohe so'no ne ane imo'nonoho. O'o, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho hu'meesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafisyonji oso a'amu hiso sekwoe ango pone'no uhwojalokuhwono.

⁴ Ngko sekwoe yahino wopingo so'no a'amu lomo ulwo'n'ngkohe so'no ngko a'amu Masetouniya fehohnjo so'nji sekumo se'mehwaso'no sekwo hamniyoho hiso sokafo moho'nasiyo'manji ngko wonimango engo wannimontonoho. I sekwo hokunonji wonimango wonanimontonoho.

⁵ Ose mmo'nonehonji ngko ole syofihu'male, Ngko olo a'amu lomo ango Koulin sopo kakine'no uhwatime oso hamniyoho sekwo uyohojano lontife so'no hofiko sekwo'nji sokafo ito'no fesyohumamno. Oseso ngko tifi nose'mahm'me'no ngko hamniyoho hiso sekumta'ni momakulisyosema'mnehono. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo

simeho uyalokwofo so'no sekwo simeho nohayo'nji sekwoe huno mta'ni foho'nahumno.

⁶ Sekwo olo so'no huno fisyafi'hupmno. Hwe fihwo kako wopayo we'e hulinyo sohwo kako wopayo we'e woma'montonoho. I a'amu nom'ne sohwo kako wopayo engo hulinyo sohwo kako wopayo engo woma'montonoho.

⁷ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo huno hamniyoho alale woho'nosyano lifijo'manji sekwoe hunom-nohini in'ngkakuji foho'naopmno. A'amu fehohnjo hofiko hamniyoho engo so'no jomo yokumpohn'nyo selikujono a'amu fihwa hofiko simeho tango'nji hamniyoho hiso ho'nasiyoso oso wop'ngo'maho. O'lo a'amu kakoe huno mta'ni hamniyoho simeho wop'ngo'njo uyo sohumo Anitu kako oso humne'no simonyo yalofoho.

⁸ Anitu kako yo'mayo ito'no humayo'ne sejap'hwosi oso'nji nom'ne yo'mayoso ilifeesiyo'neso sejaponeso hopoenohino hweho. Oseso sekwo ito'nohini nohumaf'kuji nom'ne a'amu somo ufo'mayo'neso ilifeesiyo'neso weho. Oseso sekwo nom'ne a'amu somo wop'ngo ulohofono hopoenohino kuyoho.

⁹ Oso pa'nyoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohi, A'amu fihwo Anituye yahinomo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo kako a'amu yo'mayo so'no umofonyo inyo somo yano'nohino hweho.

Oso yahino wop'ngoso ne'no mji'm'wentan'ngkuhwosi Anitu kakimo ne'nohino hofiyo womokosyohumamontonoho.

Wop'ngo uloho'montonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁰ Anitu kako a'amu hn'nimo yo'mayo uyo hujone ne-japonteso tifi wopayo nyo'neso nejap'wo'n'ngkiso hweho. Oso hopaso sekwo a'amu nom'ne somo ufo'malokwofo so'no sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofoso engo imo'n'ngkuhwosi ne pi'n'ngo engo womantifeho. Oseso oso uyo hujoso Anitu kako pi'n'ngo wosejapmmonthono.

¹¹ Sekwoe yo'mayo so'no Anitu engo imokahon'ngkuhwosi sekwo yo'mayoso nom'ne a'amu somo yano uyantifeho. Oseso oso hamniyoho uhu'mokinyoso nakwo nomotas'hwaso'no a'amu pi'n'ngo engo sekwoe yahino wop'ngo so'no Anitumo isamayoka m'kun'imposo ulantifeho.

¹² Sekwo oso yahino wop'ngo yalokwofo so'no yo'mayo wop'ngoso hufa'u umo'n'montonoho. Simo'mo Anituye a'amu umofonyo inyoso ito'nohino wohumantifeho.

Nom'neso olenoho. A'amu pi'n'ningo engoso hofiko Anitumo isamoyoka ulikui kakoe yofe engo woho'nomantifeho.

¹³ Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'malokwofo huhwo sohwa hofiko huno ole wosesyofisyantifeho. A'amu Kouliniso hofiko Kilaisiye hungkunomo upa'nontifi ito'no in'ngkwalokwofo. Mango'nohinimaho. O'o, ne'njofoho. Ose syasyefisyikui hofiko sekumta'ni hamniyoho mapijo so'nji sekwoe yahino wopingo so'ntnne'no Anitumo isamoyoka engo ulantifeho.

¹⁴ Oseso a'amu hiso hofiko huno ole uyono. Anitu kako sekumo wopingo engo selohofalofoho. Hofiko sekumne'no Anitu kako sekumo wopingo ne'no selohofone so'no jomo ulantifeho.

¹⁵ Anitu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmen-tiso so'no nakwo isamoyoka mikunimposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wopingo hopi'nonohinoso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

A'amu Anituye syoho'njo somne'no hwasyo hungkuno mjijo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

¹ Ngko Poul'ni ngkine'no hungkuno we'e waselimonne'no yohono. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Poul kako nakwo'nji nohumanto hungkuno wopingo pompenjiyo'nohino ko nal'wo'n'ngkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumne'no iyoswo mtimokonto kako yoka hungkuno'nohini namtimokiwo'n'ngkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kilaisiye yahino hopa mahm'mo nje yokumpohn'nyo monje yahinimo yoka hungkuno'maso hungkuno pompenjiyo'nohini waselimonne'no yohono.

² Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yoka sejo so'no ngkilaho ko lalokweso a'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo a'amu pa'nyoso kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne Anituye syoho yalofoho. Ose lalokwofo so'no sekwo huno ole fisyafihupmno. Poul kako yoka nalonoho likui nakwo huno ito'no wosyofisyano. Ose fisyafihupmno.

³ Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo hmwawo'n'ngkuhwone'nwoho. I oso'no nakwo olo hwaho loponjo yo'mayo mayoso'no hwahoponjo ikujoho yahino somo min'ngkwalokuyihwono.

⁴ O'o, yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolofoneo mokosyohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo nta'nimaho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo

mta'angofoho. Oso yokumpohn'nyoso Seteniye tojo somo kakoe yo'mayo somo mt+hupesoso hoponoho.

⁵ Oso yokumpohn'nyoso a'amu hofiiko Anitumo nakwolaho lontifi kakine'no hwasyo linyo sofe hunomo monje yasiyo'neso hoponoho. A'amu fehohnjoso hofiiko huno ole syofisyalokwofo. Nakwo hwe moya'mi nom'neso hofiiko Anitumne'no huno wopingo tipemapitnnohontani nakwoe yokumpohn'nyo'nji oso honingkano Anitumo u'mayo somo wopijwosyano. Huno ose ko syofisyantifeso oso yokumpohn'nyo Anitu mta'ango yo'mayo yahino wonyo somo uyakolofone mokosyohumalohwoneso oso honingkano pijwasiyo'ne homo somo nakwo mt+hupesoso hoponoho. Oso yokumpohn'nyo mokosyohumalohwone so'no yo'mayo huno wonyo syofisyalokuhwone'manji nakwo olo huno Kilaisimo enjwa'mo ho'nasiyo'neso hoponoho.

⁶ Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo nto'no wohumano nalifijo sohonta a'amu anga'no anga'nohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho fentifi oso a'amu sofe asoho'yomo mewo'n'ingkohoho hungkuno mikwolofihwajiyo'ne humalohwono.

⁷ A'amu fehohnjoso ngkine'no ole ntantikwofo, Poul kako yokumpohn'nyo neso ane hweho. Kako siki mango'nohino nelalofoho. Ose ntantikwofo a'amuso hofiiko nje a'apaho hohnjo somnohini nohonalokwofo. Ne somo manohonyofoho. Sekwo Kilaisiye a'amu ne'nwoho likujimanji sekwoe ne somne'no apa'no huno fikwesiyafihupmno. Ole wosyafisyontifeho, Sekwo Kilaisiye a'amu ku'manji nakwo hi'nnonji Kilaisiye a'amu'nwoho.

⁸ Anitu kakoe syoho somne'no kakoe yokumpohn'nyo nejopahoningki kakoe simano mofohi'nontani yalokuhwono. Oso yokumpohn'nyo hiso sekwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyalokwofo somo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesofitofonefoho. Ou, ngko oso yokumpohn'nyo so'ne nje yofe ho'noma'nyo'ne'manji ngko wonimango mannonehoho. O'o, Kilais kako oso yokumpohn'nyo ngkimo ntapmmentiso so'no sekwo ngkimo enjwa'mo humalofo.

⁹ Oso'no sekwo huno ole syafisyikutoho. Ngko sekumo yoka hungkuno semti'mokiywo'n'ingkohe so'no sekwo ngkine'no iyoho wasenono. Ose syafisyikutoho.

¹⁰ U nehopi. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Oso iyoswo Poul kako nakumne'no mtimokuwo'n'ingkisoso hungkuno tango'njo'nji yoka'nji ko namti'mokiwo'n'ingkisoso kako none'mahoningki

uhwonontani kakoe a'apaho yokumpohn'nyo'njo hwo'maho. Kakoe hungkunoso sikinjofoho.

¹¹ Ose lalokwofo soku sekwo olo so'no huno waseyono. Ngko ikanopo nohumanji yoka hungkuno semti'mokiwo'n'ngkohe hopa ngko sekwo'njopo nohumahm'mo oso iyoswo semti'mokiwo'n'ngkohe hopaso waselimonnoho. Huno ose waseyono.

¹² A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofi'ko nom'ne a'amufe yahinomo uhwonontifi hofi'koe yahino so'nji oso a'amu sofe yahino so'nji yano inontifi hofi'ko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafo'nji'nwoho. Ose selalokwofo. Oso a'amu hiso hofi'ko hofi'koe huno somnohini syafisyontifi hofi'koe yahinomnohini yano inontifeso huno anefoho. Nakwo a'amu hwahoponjo huno tifo'njo hn'nwi yano minanehwono.

¹³ I nakwo nakwoe yofeso siki moho'nomo'nanehwono. O'o, oso syoho Anitu nejapmmentiso somne'no nakwoe yahinoso ito'no inaso'manji yahino hiso hopo hon'ngkon'ngkuhwasi'manji oso syoho Anitu nejapmmentiso so'no woho'nomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lonehwatimentisoso sekumo ifehu'mokasesyohumaho.

¹⁴ Oso syoho somjo sohe Anitu nejapmmentiso somo muyokolofanehwono. O'o, sekwo oso sohe somo mempo hohnta'ni mohumulofo. O'o, nakwo'njo lohohnta'ni humalofo. Oso'no sekune'no simo'mjo sohwona'ni Kilaisiye hungkuno wop'ngo losetihwamentihwonefoho. Osopo nom'ne a'amuso nakwoe syoho somjo ne tipema'mentohofoso so'no hofi'ko hofi'koe yofe ho'nomo'nimentohofofoho.

¹⁵ A'amu nom'neso hofi'ko Anituye hungkuno losetihwamentohofoso somne'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. O'o, nakwo ole'no namo'n'ngkohoho. Sekwo Anitumo simoho hi'ntnnono uyalokwofoso engo ne'no imo'n'ngkuhwosi oso syoho Anitu nejapmmentisoso sekwo'njo ajwo sopo engo umo'n'montonoho.

¹⁶ Ose imo'n'ngkuhwoso'no nakwo nom'ne hwaho sekwoe hohujo hohnta'ni wojo sopone'no Kilaisiye hungkuno wop'ngoso womotowantanoho. Oso hopo sopo a'amu nom'neso Anituye hungkunoso mulalokuyohofoso. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho somta'ni ne tipemaso'manji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nom'ne a'amufe syoho somta'ni'maho. O'o, nakwoe syoho mta'angofoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

A'amu fihwo kako sɪmonyo uyimo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no miyonehoho.

O'o, Anitu kako'nohini yo'mayo wonyoangkafo iwo'nɪngkiso sohune'nohini kako sɪmonyo uyono.

Ose mtɪ'mokumentohofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe ho'noma'nɪngkuhwošo sohwo Anituye tɪmo sopo kakoe yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohomo yofe ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole limotofo, Anitu kakoe hungkuno liku'mofo syoho so'no nahwosopo'mentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo limotofo sohwanne'no Poul kako hofi:koe yahino somne'no ujo ehontojwahumentisofoho.

¹ Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu omomo hungkuno liwo'nɪngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno.

² Upa'nyo Anitu kako sekumo kakimnohini inɪngkayo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo honɪngkanomo ipesemotafijo so'no Anituye simeho wonyo umo'nɪmontonoho. I oso'no ngko huhwo'ni simeho wonyo wanimo'nɪmontonoho. Ihwoni. Ngko pahnnimo hungkuno we'enehwo waselimonne'no yohono. Sekwo a'mu sijo sofa nom'ni hwanne'no huno mosyafiso hwehwanne'nohini huno syafisyiwo'nɪngkohoho hopaso ngko sekumo Kilaisiyepono sehwati'me'no sekwo kakimnohini huno fisyafihipmno. Sekwo nom'nihumo unɪngkowano lifijoso Anitu kako simeho wonyo wosejapmmontonoho. I ngko huhwo'ni simeho wonyo wosejapmmonnoho.

³ I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho nnɪngkohoho. Hohonta Seten kako homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo ulimentiso so'no Efa kako hwasyo honɪngkanomo inɪngkamentisofoho. Seten ose uloho'mentiso hopaso a'amu fehohnjo hofi:ko hwasyo hungkuno lohose'mafi:kujono sekwo Anituye honɪngkanomo hofiyo inɪngkawowo'nɪngkohoho somo nusikwojikuji hwasyo honɪngkanomo inɪngkayo so'no ngko iyoho nnɪngkohoho. Sekwo Kilaisimnohini inɪngkayo yahinoso nusikwaji:fitnnohontne'no selalokweno.

⁴ Hwapɪngoso a'amu fehohnjo hofi:ko sekumo se'mantifi Jisasimne'no ngko hungkuno selimentoheso molohose'ma'mmalofo. O'o, Jisasimne'no hofi:ko sekumo

wase'mano ko lontifi hofikoe hwasyo hungkunoso Jisasimne'no lohose'ma'malofofoho. Oso hwasyo hungkuno homo somne'nohini syafisyiwo'n'ngkohofofoho. Hohonta nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo selimentihwone sohonta sekwo Anituye Towahuno wopingo ma'mentohofofoho. I olohonta sekwo hofikoe hwasyo hungkuno somne'no ne'njofoho lontifi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofokuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontan'ngkofi sekwo nakwolaho mujo kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnnefoho.

⁵ Sekwo upa'nimno. Oso a'amu (*apousel*) huhwo sohwamo sekwo wonyoangkafo hwasoho uliwo'n'ngkohofoso hofiko nje yofemo niyakolo'nnyo hwolaho. Nihu'no awonoho.

⁶ A'amu fehohnjo hungkuno lutiwayo yahino wonyoangkafo iwo'n'ngkohofoho hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anituye hungkuno somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anituye hungkuno neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sikuno pi'n'nggo engo somo nakwo sekumo Anituye yahino ne so'no nto esetihwamentihwonefoho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniyoho'no jomo selimentohehato. O'o, ngko nje yofe monje yahinimentohe so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohefoho. Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho ntohofiyo kuyoho'nji momasemoku'mmentohefoho. Oso yahino wopingo sekumo seloho'mentoheso wonyotaho.

⁸ Ngko sekwo'nji nohumentan'ngko Anituye a'amu ango kengo mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho uyohotimentohofofoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo somta'ni hamniyoho hufo hopa ma'mentohefoho.

⁹ Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umofonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mosejapefoho. O'o, Anituye a'amu Masetouniya humamotofoso ango Koulin sopo i'mofopahon'ngkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini ntapmmentohofofoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo so'no tango mosejapmmotefoho. Oso'no olohontajo so'nji oso yahino hiso'nji ne'no wamjim'momnefoho.

¹⁰ Kilaisiye hungkuno neso ngkimo niweho. Oseso nje yahino hiso'ne'no ngko nje yofe ho'nomanime'no a'amu

Ngkɪlik sofe ango'meemo ho'nɪngkanɪngkuhwosi hofɪko oso homo somne'no nje yofe monje meenɪhufitnnehoho.

¹¹ Oso hungkuno hiso ngko peho'no selohono. Ngko sekumo sɪmeho mosejapmmale'no laselohono. O'o, oso'ne'maho. Ngko sekumo sɪmeho sejapɪwo'nɪngkohe so'no Anɪtu kako huno moi'wonoho.

¹² O'o, oso hiso olenoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɪko Anɪtuye hungkuno hwasyo losetɪhwawo'nɪngkohoho so-hwa hofɪkoe yofe ho'noma'nyo'ne nakwo Anɪtuye syohoso Poul hopa iwo'nɪngkuhwone hwona'nyoho. Ose ko lontɪfi hofɪko sekumta'ni yo'mayoso semalokwofo. Oso'no hofɪkoe honɪngkano somo pɪjwohumayo'ne ngko sekumta'ni nje syoho somne'no yo'mayo so'no jomo molosema'mmote yahino hiso olohonta ho'nomo'nalokweno.

¹³ Oso a'amu (*apousel*) homo somo Anɪtu kakoe syoho somne'no muhwosopo'mmentisofoho. O'o, hofɪko hwasyo hungkuno ole selɪwo'nɪngkofi, Nakwo a'amu *apousel* so-hwafe syoho'njo hwona'nyoho. Ose selahonɪngkofi sekwo oso homo somo inɪngkawo'nɪngkohofohofo.

¹⁴ Sekwo oso hiso'no hi semo'nɪngkuhwoloho. Seten kako huhwo'nji honɪngkano hwasyo somo sekumo ipesemotayo'ne a'amu ahwomo mta'angohwa pa'nɪngo pomponaho engo'nji imokinɪwo'nɪngkiso hweho.

¹⁵ Oseso a'amu Setenɪye syoho ulohofiyoso hofɪko Anɪtuye syoho ulohofiyo hopa imo'nyo so'no sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso a'amu huhwo sohwamo nuhwonontɪfi a'amu wopɪngofoho senɪwo'nɪngkiso kuyoho. I oso'no hwangku no'mo hofɪkoe yahino yontɪfijo somne'no tohino engo mapitnnefoho.

Poul kako Anɪtuye hungkuno liku'mofo syoho somne'no tango engo ma'mentisofoho.

¹⁶ Sɪmo'mo ngko ole selohono, Ngko a'amu omomo hungkuno liwo'nɪngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko selɪ'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso omomo hungkuno nelalofoho syafɪsyɪkujɪmanji e'wano omomo hungkuno we'enehwo selɪ'me'no upo'ntohumamno. Oso a'amu huhwo sohwa hofɪko Anɪtuye hungkuno hwasyo losetɪhwantɪfi hofɪkoe yofe ho'noma'nɪwo'nɪngkohoho hopaso ngko nje yofe woho'noma'nɪmonne'no yohono.

¹⁷ Hungkuno selalokwe loso Anɪtuye'maho. O'o, a'amu omomo hungkuno selɪwo'nɪngkohoho sohwa hofɪkoe yofe ho'noma'nyo'ne omomo hungkuno selɪwo'nɪngkohoho hopa selalokweno.

18 I a'amu pi'n'ingo hwahoponjo yahinomo in'ngkawentifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho sohwafe yahinomo we'lenhwo in'ngka'mo nje yofe woho'noma'n'monne'no selalokweno.

19 Sekwo a'amu huno'nji'nwoho lolalokwofo. I sekwo a'amu hwasyo hungkuno seliwo'n'ngkohoho sohwafo tifi in'ngkawo'n'ngkohoho so'no huno ane kuyoho.

20 A'amu fihwo kako nje syoho wontohofiyano selihwosi mimp'o'nosemotahwosi sekwo in'ngkayo'nohino kuyoho. U kako sekwoe yo'mayoso moi'wo wolasemo'mo syafisyihwosi hwasyo hungkuno woloset'ma'montonoho. Kako poji eset'manto imayo selohof'wo'n'ngkiso hweho. Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe s'imo'mangopo ajonyo sefonjahon'ngki sekwo kakimo t'imo'nohini uhwontohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Yoka mujo'njo kuyoho.

21 Ngko oso yahino hiso imneso yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Oso'no ngko oso hopa sekumo moseloh'o'meso'no ngko won'mango wann'montonoho.

I nom'ne omomo hungkuno apa'no waseli'monne'no yohono. A'amu nom'ne sohwa hofikoe yofe yo'mayo so'no ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko huhwo'ni nje yofe woho'noma'n'monne'no yohono. Nje omomo hungkuno upa'n'imno.

22 Hofikoe yofe ho'noma'nyo'neso ole lahnniwo'n'ngkohoho. Nakwo a'amu Hip'lu hwona'nyoho. Ose lahnniwo'n'ngkohoho. I ngko huhwo'ni Hip'lu a'amu hwo'nyoho.

U ole lahnniwo'n'ngkohoho, Nakwo a'amu Is'lael hwona'nyoho. I ngko huhwo'nyi a'amu Is'lael hwo'nyoho. U, Ap'lohameye imuhwolaho. Ngko huhwo'ni Ap'lohameye imu hwo'nyoho.

23 U hofiko Anituye syoho ulohofiyo hwolaho. I nje yofe ho'noma'nyo somne'no omomo hungkuno apa'no wahnnimo. Hofiko K'lais'mne'no syoho iwo'n'ngkohoho somo ngko hofikimo uyakolofohono. Nje syoho engoso hofikimo uyakolokwoho. Ngko impo'angomo humayoso sikuno pi'n'ingo niyakolofoso ngko hofikimo uyakolofohono. Anituye syoho somne'no a'amu ngkimo ikujoho nifonjontifeso ngko hofikimo uyakolofohono. Sikuno pi'n'ingo ngko poyo wape'n'monji iyoso hofikimo uyakolofohono.

24 A'amu Juta sohwa hofiko ngkimo impojonyo sikuno kengo kengo aho fehohnjo hopi'nonohino somo ne'no nifonjontan'ngkofi *teti-nain* (39) imo'n'mentisofoho.

25 Sɪkuno hufa'u sɪhune somo a'amumu Loum sohwa hofɪko sohwe sonyo ikujoho'nji nɪfongku'mentohofofoho. Sɪkuno fihwi hofɪko ngkimo sojo'nji nɪposi'mentohofofoho. Sɪkuno fihwi ngko yofayokinopo nohumentanɪngko yofayokino hiso wonyo imo'nɪmentisofoho. Oso hiso sɪkuno anga'nohinomo emoimentohe'maho. O'o, sɪkuno hufa'u sɪhune emoyonji wonyo imo'nɪmentisofoho. I sɪkuno nom'nemo yofayokino mijo ajwopo wonyo imo'nɪmentiso sohonta ngko sɪkuno anga'no mofehi'nyo anga'no mijo ajwopo mtapmmentohefoho.

26 Sɪkuno pi'nɪngo engo ngko Anɪtuye syoho somne'no a'amumu lɪku'mofontanɪngko mijo ifofayo yonto ngkimo wonyo wanɪmokumonto imentisofoho. A'amumu wonyo honɪngkano'njo sohwa hofɪko a'amufe ho'yango hufo imotofo sohwa hofɪko ngkimo honɪngkanopo wonyo wonɪmokantɪfi imentohofofoho. Nje a'amumu Juta huhwanji a'amumu temtitofu kengo huhwanji ngkimo wonyo wonɪmokantɪfi imentohofofoho. Ngko antɪme engo sopo we so'mo mijo ayo ajwopo nohumentanɪngko yo'mayo yahinoso ngkimo wonyo wanɪmokumonto imentisofoho. A'amumu fehohnjo hofɪko nakwo Jisasiye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo lontɪfi hofɪko huhwanji ngkimo wonyo wonɪmokantɪfi imentohofofoho.

27 Ngko sɪkuno pi'nɪngo engo somo yo'mayo yo'mayo syoho yokumpohn'nyo tohohmtnno'njo iwo'nɪngkohe hwo'nyoho. Ngko ose yontne sohwo'ni sɪkuno pi'nɪngo somo ngko saho mofosyawosofoho. Oso syoho hiso ne'no yonji ngko wopayo'nji mijo'ntnne'no mijoho pe'nɪmotefoho. Sɪkuno pi'nɪngo ngko wosopayo manyo'njo yonji yo'mayo hwapɪfe so'ntnne'no umofonyo yonji kwongkwongo nisɪmojofoho.

28 Oso tango hiso'nohinɪ'maho. O'o, sɪkuno huhwo huhwi tango nom'ne olo so'nji nɪ'mawo'nɪngkisofoho. A'amumu Anɪtumne'no uhu'mokuwo'nɪngkohofu sofe tango so'ntnne'no ngko huno syafɪsyonji ngko hofɪkimo wopɪngo'nohini ufo'mahm'mo hofiyo umokosyohumayo so'ne'nohini syafɪsyɪwo'nɪngkohefoho.

29 Oso a'amumu hiso honɪngkano wonyo ifijo'manji ngko huhwonnontnne'no sɪmeho tango niyantofoho. U nom'ne a'amumu oso a'amumu homo somo honɪngkano wonyo somo ipemotawofijo'manji ngko oso a'amumu ipemotafijo somne'no sɪmeho tohino wannɪmontonoho.

30 A'amumu omomo hungkuno lɪwo'nɪngkohofu sohwa hofɪkoe yofe ho'noma'nɪwo'nɪngkohofu hopaso ngko uyɪmo hnnɪme'manji ole wahnɪmo. Ngko yokumpohn'nyo

ane hwo'nyoho. Ose hnnime somne'no ngko nje yofe woho'noma'nimonne'no yohono.

³¹ Anitu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwohwo ko imo'nonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso huhwo sohwo yofeso ne'no woho'nomehwantanoho. Oso huhwo sohwo kako nje hungkuno nehopi'nohino lalokwe somne'no huno uyohoho.

³² Ngko ango Ntomasikos sopo nohumentaningko hwe engo hwaho mokosyohumayo Aletas sohwoe hwe mnokino manji'mofonjo a'amumo mokosyohumayo sohwo kako Poulimo aho wakeno lonto kako a'amu syuwo'nngkohofokuso somo ngko Poulinimo aho nike'ne a'amu sohwo umumati'mentisofoho.

³³ Ose ko uhumojahoningki Jisasiye a'amu fehohnjo sohwa ngkimo sohwo ho'yo engo somo meenisyontifi nom'ne sofo we'e so'mo sohwo ho'yo somo impe intofontifi intofaniyoho'mokahoningkofi ngko hwaho mompo sohwo ho'yo somta'ni nihu'nahone hiyaso joku'nngkale'mo'mentohefoho.

12

Yo'mayo hungkuno somne'no Poul kako wojo hopa honingkonyo so'ne'no Anitu Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

¹ A'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne yahinoso hofikimo mufo'maso'njo ko yososo ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwoe yahino hopaso apa'no wahnnimonne'no yohono. Olo hungkuno loso a'amu hwasyo hungkuno seliwo'nngkohofokuso somo monje yasiyo'ne wonimango unyo'ne selalokweno. Ngko wojo honingkononji Anitu kako hiyaso hungkuno ntimentiso so'nji yo'mayo ujo ehontojwanhumentiso so'nji waselimonne'no yohono.

² Hohonta soswo aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahn'no m'mofape sohonta Anitu kako kakoe a'amu ne sohwo'nimo kakoe ahwomomjo ango sopone'no nimotasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohini motasimentisotikeno. A'apaho hi'nji motasimentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohini huno uyohoho.

³ Ose seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Oso hwe huhwo sohwo ngkonoho. Anitu kakoe ahwomomjo ango sopone'no ntimentisofoho. Nje huyo'mango'nohino ma'mentisotikeno. Nje a'apaho hi'nji ma'mentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anitu kako'nohini huno uyohoho.

4 Oseso ngko Anituye ahwomomjo ango sopo nohumanji yo'mayo hungkuno wopingo wonyoangkafo ko upa'nimentoheso nakwoe hwahoponjo hungkuno somo oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopo'maho. O'o, nakwo huno monayonehoho.

5 Oso yo'mayo ahwomomjo upa'nimentohe so'no ngko nje yofe ho'noma'n'imentesi oso yahino hiso ito'nohinesohilo. I oso'no ngko olohonta oso hiso'no ngko nje yofe moho'noma'n'mnehono. O'o, ngko nje yofe woho'noma'n'imo lme'manji ole'nohini waselimonne'no yohono. Ngko nehopi'nohini yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

6 U, nehopi. Ngko nje yofe nehopi'nohini ho'noma'n'imentesi ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe hungkuno pa'nyo masel'mnesohilo. O'o, hungkuno nehopi'nohinoso nosel'mnesohilo. I oso'no ngko nje yofe moho'noma'n'mnehono. O'o, yo'mayo hungkuno ngko ngkine'no hnnngkohe somne'no ho'ningkisoso a'amu soku ngkimo yano ntofikutoho. O'o, Anituye hungkuno losetihwawo'ningkohe so'nji yo'mayo yahino iwo'ningkohe so'ntnne'no sekwo nto nohonimotofoto somne'no sekwo ngkine'no huno ito'no waseyono. Oso'no nje yofe peho'ne woho'noma'nimonnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poulimo umnimojofoho.

7 Oso hungkuno wonyoangkafo Anituye ahwomomjo ango sopo nta'ni ntapmmentiso somne'no ngko Pouli'ni hwa'mo hwa'mingo miyo'ne nje yofe moho'noma'nyo'njo yone'ento Anitu kako eno lahonngki Seten kako nom'ne tangoso ntapmmentisofoho. Oso tango hiso nje a'apahomo yongo kintofohoho pa'nyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje yanisiyo so'no ngko nje yofe moho'noma'n'mnehono.

8 Oso tango hiso'no ngko Mpohumo jomo yokumpohn'nyo hufa'u sikhune ole ulimentoho, Kiko olo tango hiloso wae feenmofu.

9 Ose ko ulahonngko Anitu ole ntimento, O'o, ngko oso tango hiso wae meekumofe'njo ko i'mo ngko kiko'nji nohumahm'mo wopingo'nohini wakiloho'monnoho. Nje wopingo'nohini kiloho'meso hopoenohinofoho. Hwapingoso a'amu kakoe humayo somne'no yokumpohn'nyo ane sohomo ngko nje yokumpohn'nyo ujo wehontojwahumonnoho. Anitu kako ose ntimentisofoho. Oseso ngko yokumpohn'nyo ane sohwo'nne'no ngko simeho tango maniyonehoho. O'o, simeho wopingo'nji nje yokumpohn'nyo ane humayoso ho'nomo'nalokweno. Oso'no Kilaisiye yokumpohn'nyo engoso ngkimo niweho.

¹⁰ Ngko Kilaisiye syoho somne'no ngko yokumpohn'nyo ane ko humame sohwo'ni a'amu hofiko ngkimo wonyo ko ntohopijoso yo'mayo yo'mayo tangoso ko ni'masoso a'amu ngkimo wonyo wontopano likuji ko ifijoso oso hiso'no ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ou, nje yokumpohn'nyo ane sohonta Kilaisiye yokumpohn'nyo ne'njoso ngkimo niweho.

Poul kako a'amu Koulinife simeho hi'ntnnono Anitumo uyo somo yokino uto'monto imentisofoho.

¹¹ Oso a'amu hiso Anituye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo seliwo'n'ngkohoho sohwafe yofe ho'noma'nyo yahino somo maheso'no ngko a'amu omomo hungkuno'njo liwo'n'ngkohoho pa'nyo selalokweno. Sekwo nje yofe ho'nonimantifijontentesi oso yahinoso ito'nohino'nesohilo. I oso'no sekwo nje yofe moho'nonimawo'n'ngkiyohoho. I, ngko yokumpohn'nyo ane ko huhwo'nimo oso a'amu hwasyo seliwo'n'ngkohoho sohwa hofiko ngkimo moniyakolopitnehoho.

¹² Ngko sekwo'nji nohumentan'ngko yo'mayo tango ko ni'mahon'ngki ngko syoho yokumpohn'nyo ne'no yoho'nimentohe sohonta Anitu kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yonto kako ngkine'no olo hwe lohwo nje syoho'njo hweho, syanifisonto sekumo setihwamentisofoho. Oso'no sekwo huno seyohoho. Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo ne hwo'nyoho. Sekwo Anituye yokumpohn'nyo homo somo uhwonontifi yomo imentohofofoho.

¹³ Sekwo oleso peho'no hnalokwofo. Poul kako a'amu ango kengoponjo somo wopingo uloho'mentisofoho. Kako nakumo wonyo naloho'mentisofoho. Oso peho'no syonifisyantokwofo. Olo wonyo anga'nohino loso seloho'mentoheso ngko sekumta'ni sekwoe wosopayo yo'mayo so'ne'no jomo maselimentohefoho. Sekwo oso wonyo seloho'mentohe hisomne'no wae feenimopmno.

¹⁴ Ngko nom'ne honta sel'ma'mentoheso hufa'u imo'nimentisofoho. Olohonta ngko apa'no sel'ma'meso hufa'u sihune umo'nimontonoho. Ngko nose'mahm'mo ngko sekwoe yo'mayoso nifo'mayo'ne jomo maselimnehono. O'o, sekwoe yo'mayoso sekumta'ni semayoso ngkilaho. Sekune'nohini ni'mo'n'ngkohoho. Ihwoni. Mehomiso hofiko hofikoe ho'yango homn'ngkwohwo'ya'umo ufo'mayo'neso melofisyasyiwo'n'ngkiyohoho. I oso'no kan'ngkwohwo'nji kona'wohi'njiye ho'yangoso hofikoe mehomi somo umasio'neso elofisyasyiwo'n'ngkohofofoho.

15 U ngko sen+ngkwohwo sohwo'ni simeho mikun+imposo sejopalokweno. Oso'no sekwoe huyo'mango Anitu'nji ito'no fesyohumayo'ne imo'nyo so'no ngko yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino sekumo sefo'mayo'ne uy+imonne'no yohono. Ou, ngko ho'yango sekwoe huyo'mango somo ufo'mane'manji e'wano. Nje ho'yango hopi'nono wosejapmmo. U nje poyo pe'n+imeso sekwoe huyo'mangomo ufo'mane'manji e'wano, ngko sekumne'no wape'n+imo. Ngko sekumo simeho mikun+imposo sejopalokwe so'no sekwo ngkimo simeho ntap+wo'n+ngkohofoso we'e limo'nalofoho. We'e'manji wop+ngo'maho.

16 Ngko sekwo'nji nohumanji ngko sekwoe wosopayo ho'yango yo'mayoso mosemaso so'no sekwo huno ko seyahon+ngki a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso olo hwasyo hungkunoso ngkine'no syon+fisyalokwofo, Poul kako afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'njo hweho. Oso'no kako nakwo'nji humantiso sohonta kako nakwoe yo'mayoso momaso'njo ko yahon+ngki uhwonontani kako nakumo Anituye hungkuno nal+imentiso so'no kako hamniyoho engo mawo'n+ngkiso hwol+keno. Oso hunoso hwasyo huno syon+fisyantokwofo.

17 I a'amu huhwo sohwa pehofo kosyon+fisyalokwofo. Ngko a'amu fehohnjo sekuyepono uhwat+mentohe sohonta hof+ko sekumta'ni yo'mayo mokulisyosyema'mentohofon tapmmentohofotaho. Ose kosyon+fisyalokwofo.

18 Ngko Taitas sohomo sekuyepono hano iyoso'no jomo yokumpohn'nyo ulohon+mentoheso Anituye a'amu nom'ne hwo'nji ngko sikimo sekuyepono uhwat+mentohefoho. Oso hohosohonta Taitas kako sekwo'nji nohumanto kako poji hungkuno selonto kako ngkine'no sekwoe yo'mayo yo'mayoso mokulisyosema'mentisotaho. O'o, Taitas kako ngko'nji simeho afa in+wo'n+ngkuhwayo sohwo kako sekwo'nji nohumanto syoho ngko iwo'n+ngkohe hopaso sekwo'njopo imentisofoho.

19 Olo hungkuno mt+imokalokwe loso sekwo nuhwon+ngkuji olo so'no wosyof+syant+fitaho. Poul kako nakwoe t+mopo kakoe yofe wop+ngo imo'nyo'ne hungkuno loso mt+imokalofoho. Ose wosyof+syant+fitaho. I oso'ne'maho. Nakwo K+lais+ye a'amu hn'nne'no Anituye t+mopo lohofontane so'ne yo'mayo mt+imokalokwe loso nje yofemo fo'ma'nyo'ne'maho. O'o, nje a'amu simeho sejopalokwe sokumo sekwoe huyo'mangoso Anitu'nji ito'no humayo'ne sesosofitofone semt+imokiyalokweno.

20 Ngko olo so'no iyoho nn+ngkohoho. Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwo ito'no mohumayo'njo

sehonimnehontnne'no semti'mokiyalokweno. I sekwo ito'no mohumayo'manji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmtnno'njo selimeso manohonifitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no simeho tohino, yoka hungkuno, yokumpohn'nyo yahino, sitofo hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no siki hungkuno ujo, a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo, a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sofe simeho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwo'njopo timo sehonyo so'no iyoho nningkohoho.

²¹ Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwoe yahino wonyo ne'no wojo'manji sekumne'no Anitu kako ngkimo wonimango engo wontapmmontolaho. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofo hohonta hofiko yahino wonyo imo'motofo, akngkilike yahinoso, yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo umojo oso hwa hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'manji ngko sekumne'no humotaho engo waselimontho. Oso homo somne'no iyoho nningkohoho.

13

A'amu Kouliniso hofikoe simeho hi'ntnnonohino somo ito'no mokosyohumayo'ne Poul kako hungkuno yokumpohn'nyo ulimentisofoho.

¹ Sikuno hufa'uso nto se'ma'mentohefoho. Olohonta se'ma'meso hufa'u sihune umo'n'imontonoho. Anituye hungkuno ole naliso. A'amu hufa'utaho hufa'u sihunetaho, hofiko nom'ni hwafe yahino wonyo somne'no simeho afa in'ngkuji ujo ehontojwasyikujo'no nakwo nehopeho wolantanoho. Ose'manji ngko sekuyepono se'mayo hufa'u sihune imo'n'ngkuhwoso'no yahino wonyo ne'no nowentan'ngkuhwoso'manji ngko wonyo ne kuyoho waselimonnoho.

² Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta a'amu yahino wonyo imotofo sohahanne'no hungkuno yokumpohn'nyo nto selimentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somne'no hungkuno yokumpohn'nyo apa'no selalokweno. I ngko se'ma'me sohonta yahino wonyo ne'no wojo'manji ngko hungkuno toho pa'nyo selimo yahino wonyo somne'no sekwo hopi'nonohino sokumo tohino wosejapmmonnoho.

³ Sekwo ose nuhwon'ngkujo'manji sekwo huno ole wasey-ono. Kilais kakoe hungkuno ntopahon'ngki ngko hungkuno

hiso seliwo'n'ingkohe hwo'nyoho. Huno ose waseyono Kɪlais kako sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohn'nyo ane hwo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso woseti hwamontonoho.

⁴ Hohonta Kɪlais kakoe a'apaho yokumpohn'nyo ane pa'nyohwo imo'n'ingkahon'ingki hofi'ko kakimo iyo hwojiyafi'ku'nnyopo fonjito'ofahumentohofofoho. I oso'no kako olohonta Anituye yokumpohn'nyo'nji songo humaho. Oso pa'nyoso nakwo hi'nwi nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo ane'nwoho. I oso'no nakwo Kɪlaisi'nji mojobohi'nontani kakoe yokumpohn'nyo'nji humalohwono. Oseso nakwo sekwo'nji nohumehwasi Anituye yokumpohn'nyoso sekwo'njopo u'mofapmmontonoho. Oso'no Anituye yokumpohn'nyoso sekwoe yahino somo ito'no mi'hwajiyo'ne weho.

⁵ Sekwo sekwoe humayo somne'no yano in'ifijoso huno ito'no fi'syafi'hupmno. Sekwo Kɪlaisi'ye yahino somo nehopi lin'ingkowalokwofo. Si'meho hi'ntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kɪlais kako sekwoe si'meho mo'mo nehopi lohuma. I sekwo Kɪlaisi'ye yahino somne'no poji liyalokwofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano fin'mno.

⁶ Sekwo oso pa'nyoso nje yahinomo nohon'ingkuji yano in'ingkuji sekwo huno ole waseyono. Poul kako Kɪlaisi'ye a'amu ne hweho.

⁷ Sekwo hon'ingkanano wonyo mifitnne'entani nakwo Anitu sefo'mayo'ne jomo uli'wo'n'ingkuhwone'nwoho. Hwap'ingoso peho'neto. A'amu hofi'ko sekwoe hon'ingkanano wop'ingo'nohini somo sehon'ingkuji nakwo Anituye hungkuno nehopi loseti hwament'hwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayo'netaho. O'o, oso'ne'maho. A'amu nje syoho somne'no ngkimo sitofo ko nti'kuji sekwo Kɪlaisi'ye hon'ingkanomo ito'nohino fin'ingkamno.

⁸ Nakwo Kɪlaisi'ye hungkuno ne somo monje mesyanehwono. O'o, nakwo Kɪlaisi'ye hungkuno ne somo sosofitofone'entani yi'hwono.

⁹ Nakwo yokumpohn'nyo ane ko huhwona'ni sekwo yokumpohn'nyo lohopijo'manji nakwo si'monyo uyantanoho. Olo hilo so'no ni'mo'n'ingkohoho. Sekwo Kɪlaisi'ye yahino ne somne'no sokafo mafikuno. Oso hiso'no sikuno huhwo huhwi Mpohumo jomo uli'wo'nalokweno.

¹⁰ Olohonta ngko ikanopo nohumanji olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Hwap'ingoso sekwo hungkuno homo somo haloho pekujo'no hwangku ngko se'mahm'mo yoka masel'mnehono. Oso yokumpohn'nyo sekwoe yahino somo ito'no mi'hwajiyo'ne Kɪlais ntapmmentiso so'no sekwo to-

hino masemnonehoho. Oso yokumpohn'nyo ntapmmen-tiso hiso sekumo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo sesofitofo'ne ntapmmentisofoho.

Hungkuno ae'uyoponoho.

¹¹ Ou, nje a'amu soku, nje hungkunoso ngko moi'wo wolosejwao'monne'no yohono. Sekwo hopi'nonohino soku, sekwo yokumpohn'nyo yoho'n'ingkuji hon'ingkanono ito'nohinomo fin'ingkamno. Nje hungkunomo halo ho ito'no popmno. Sekwo simeho afa'nohini in'ingkuji simeho pompenjiyo'nji foyohumant+kuno. Ose ifijo'manji Anitu kako hitoho hwap'ingo sohwo, sekwo'nji nohumahwosi sekumo hofiyo wosemokosyohumantonoho.

¹² Sekwo Kilaisimo in'ingkawo'n'ingkohoho soku, sekwo nuhu'mokukuji sekwo a'amu anga'no anga'nohinomo ahopo'nimno. Anituye a'amu oloponjo hn'nwi nakwoe a'amu kuyoho.

¹³⁻¹⁴ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wop'ingo waselohofono. Anitu kako sekumne'no hitoho wosejapono. Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako sekwoe simeho mo'mo engolopohamo wohumano.

Ngkolesiya

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Ngkolesiya somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiwenti-tu'nji* (22) *tiwenti-faif'nji* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mti'mokumentisofoho. Hwapingo a'amu Juta fehohnjo Jisasimo in'ngkunyoso hofiko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amu somo An+tuye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontan'ngkofi Poul oso a'amu Juta fehohnjo somo ulimento, Hofiko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkofi An+tu hofikimo utimakwa. A'amu fihwo hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo sohwo hwe wopingo mmo'nonehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo *wan'nji* (1) *tu* (2) so'nji Poul kako Kilaisiye syoho ulohofi imo'nimentiso so'ne linyofoho. Sohe engo *tli'nji* (3) *foua* (4) so'nji simeho hi'ntnnonoso hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mti'mokinyofoho. Sohe engo *faif* (5) so'nji *sikis* so'nji ole mti'mokinyofoho. Nakwo hofiyo humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyantanoho. Ose mti'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mti'mokumentisotikeno Koulin humanto mti'mokumentisotikeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi tifi un'ngkohwano.

1-2 Nje a'amu hwaho Ngkolesiya Jisas Kilaisimo simeho uyontifi uhu'mokuwo'n'ngkohoho sokumo, ngko Poul'ni olo iyoswo semti'mokiyalokweno. A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amufu loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'n+mno. Ngko olo *apousel* syoho yalokwe loso a'amu hofiko ntapmmentohofomaho. O'o, Jisas Kilaisi poyo pe'nimentiso sohomo Mpohwo An+tu apa'no ulika'mentiso oso hwo'nji nan'ngkwohwo An+tu'nji siko olo syoho hiloso nta'ponji nihwasopomentisiyo hwo'nyoho.

³ Nan'ngkwohwo An+tu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosi simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

4 Nakwoe wonyomne'no Jisas Kilais poyo pe'n+mentisofoho. Oso'no Seteniye hon+ingkano so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nimo yokumpohn'nyo nemokosyohumentan+ngki nakwoe Mpohwo Anitu nje hwomu hwahopo uhwatimo syof+syahon+ngki Jisas kako eno ulonto kan+ngkwohwoe hunomo in+ngkawento Jisas asomo netimayo'ne pe'n+mentisofoho.

5 Oso'no nakwo Anituye yofeso woho'nomano. Engolopohamo woho'nomewo'n+ngkuhwano.

Anituye hon+ingkano anga'nohino weho.

6 Anitu sekumo simeho sejaponto Jisas Kilais sekwoe wonyo so'ne poyo pe'n+mentiso so'no kako'nji songo ne'no humayo'ne johoh selalofoho. I osohumo hohujo ikinjaofont+fi nus+kwajaofont+fi hungkuno kengo somo in+ngkwalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo in+ngkawo'n+ngkohoho so'no nje hi nt+kofahon+ngki ngko yomo yalokweno.

7 Oso hungkuno kengo somo Anituye angopono mipesemotasonehoho. O'o, nihu'no awonoho. Anituye hon+ingkanoso nihu'no kenga'nohinofoho. Kilaisiye hungkuno wop+ngo somo a'amu fiso hofiko iwolo'mokont+fi hwasyo hungkuno loset+hwelokwofo.

8 I nakwo nose'mehwasi'manji a'amu ahwomomjoso se'mapijo'manji hungkuno nom'ne kengo simo'mo sel+ment+hwone hopo'maho. O'o, nom'ne kengo sel+hwasi'manji nakumo tikanomo menehwajonefoho.

9 Hohonta hungkuno ole nto sel+mentoheso i olohonta apa'no selalokweno. Anituye hon+ingkanomne'no hungkuno simo'mo sel+mentohe so'no sekwo huno seyohoho. I a'amu fiso Anituye hon+ingkanomne'no hungkuno kengo seloso'manji kako tikanomo wamtonoho.

10 Ose selohe so'no f+syaf+hupmno. A'amu sohwa nje yofe ho'nomayo'ne hungkuno lasel+mentohono. O'o, Anitu kako nje yofe ho'nomayo'ne sel+mentohono. A'amu nje yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno selont+mtentesi ngko Kilaisiye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anituye syoho tipema'mentiso so'ne hungkunofoho.

11 Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselimo. Anituye hungkuno wop+ngo seliwo'n+ngkoheso a'amu hwahoponjofe huno mta'ango'maho.

12 Olo hungkuno loso a'amu lont+hwamentiso'maho. O'o, nihu'no awonoho. Jisas Kilais kako'nohini nt+hwamentisofoho.

13 Hohonta ngko Jutafe honingkanomo ito'nohino iningkamote hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo nto upa'nimentohofoho. Anituye a'amu Jisas Kilaisimo simeho uyo somo ngko nje yokumpohn'nyo'nji wonyo ulohofonji olo huno loso'nohini syafsyonji ngko wae weeo'mo limotefoho.

14 Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono lonetihwamentohoho osomo uyakolo'mentohofoho. Hofiko Mosesiye honingkanano hungkunomo we'enehwo iningkamotofoho. I ngko engo iningkamotefoho.

15 Hohonta osomo iningkamote sohwo'ni i olohonta Anituye honingkanano songo ntopahonjo somo iningkowalokweno. Nje na'u ngkimo aswo monimaso sohonta Anitu ngkine'no hitoho ulofahoningki wopingo ntohofonto kakoe syoho ulohofiyo'ne nihwosopo'mentisofoho.

16 Anitu kakoe hwomu ntihwamentiso sohune'no ngko hungkuno wopingo wolutihwamo. A'amu Juta'mnohinimaho, o'o a'amu temtitifo kengo kengo somo kako wolutihwano lonto Jisas Kilaisimo ntihwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu nom'ne sohomo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no ulohonimentohe'maho.

17 U *apousel* nom'ne hofiko *apousel* simo'mo imo'nimentohoho sohwa Jerusalem humalofo sohwo mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulohonimentohe'maho. O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu ane spono womentohofoho. Tifi no'mo ngko ango Ntomasi'kos spono asomo umentohofoho.

18 Oso'no Jisasi'mo uhwonimentohe sohonta soswo hufa'u sihune niyokolofahoningki osohonta ngko ango Jerusalem nowenji osopo Pita'nji Sante hufa'u (sikuno aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife fehohnjo hopi'nono mta'ni) humamentohefoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no hnnimentihwayofoho.

19 *Apousel* nom'ne sohwo ngko muhwonimmentohefoho. O'o, Jisasiye koningkwa'wehwo Jemisi'nji Pita ntnnohini uhwonimentohe hwo'nyoho.

20 Olo hungkuno loso semti'mokiyalokwe loso nehopi'nohini. Anitu kako huno uyohoho. Ngko hwasyo hungkuno maselalokuyohono.

21 Ngko Jerusalem uliko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya, osohonno umentohofoho.

22 Oso hohosohonta a'amu Jutiyanta'angoso Kilaisiye hungkuno upa'nontifi uhu'mokumotofoso hofiko

nje yofe'nohini upa'nontifeso nje simano somo manohonyofoho.

²³ A'amu ngkine'no upa'nimentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasimo iningkwentaningkuhwone so'nyumo kako fonjahumoyo sohwo olohonta Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnono uyonto nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno lutihwalofoho.

²⁴ Ose upa'nontifi ngkine'no Mpohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

2

Nom'ne 'Apousel' Jelusalem humamotofo sohwanji Pouli'nji hofiko simeho afa inimentohofofoho.

¹ Soswo aho hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no niyakolofahoningki Mponopasi'nji Jelusalemno asomo wowaho lontai Taitasimo utimentai umentihwonefoho.

² Anitu kako ngkimo ntahoningki ngko umentohofoho. A'amu somo hwe engo mokosyohumayo sohwafe ango so'mo uhu'mokumentihwonefoho. Osopo ngko Anituye hungkuno a'amu Juta'no'maso, o'o, a'amu temtitofokengo kengo somo lutihwawo'nngkohe so'no oso hwe engo sohwa mo lutihwawo'ntohofoho. Hwapingoso oso syoho yiwo'nngkohe so'no nakwolaho ntifijoso ne mmo'nonoho.

³ Taitas ngko'nji humamentiso sohwo kako a'amu Juta hwo'maho. Kako hwaho Ngkiliknta'ango hweho. I oso'no hwe engo sohwa hofiko nakwo Juta sohwa'niye a'apaho sihu kolonyo yahino so'no hungkuno me-efofoho. Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngkiliknta'ango so'no huno ko uyahoningki hofiko Taitasiye a'apaho sihu wokolofano me-efofoho.

⁴ Oso ango homo somo nohumentahoningkuhwoni hwe nom'ne sohwa hiyaso'mo swopalokwofo. Nakwo a'amu Jutafe honingkanomo humentaningkuhwoni Jisas Kilaisiye hungkunoso ikwolofonema'mentisofoho. I oso'no oso a'amu hiyaso'mo swapmentohofohwa Jutafe honingkanomo apa'no nano hopa womekilo'mokonehumojantifi imentohofofoho.

⁵ Hofiko Taitasiye a'apahomo sihu kolofoso'no nelahoningkofi nakwo eno mujo'njo imentihwonefoho. Nakwo hofikoe hungkunomo haloho muposofoho. O'o, a'amu Juta sohwafe honingkanomo hungkuno nomokokilo'mokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohn'nyo lohofontani Jisas Kilaisiye hungkuno so'nohini waho'nngkuhwono. Jutafe honingkanomo hungkuno so'nji

mihu'mingoso nakwolaho limentihwonefoho. Oso'no hofikoe hungkuno somo miningkayo'njo imentihwonefoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo a'amu mokosyohumayo somne'no ngko iyoho mannimentisofoho. Hwapingoso Anitu nakwo a'amu hopi'nonohino'nnwe yahino afa'nohino nahonwo'n'ngkisofoho. Oso hungkuno ngko a'amu temtitofo kengo somo lutihwawo'n'ngkohe so'no hwe engo sohwa nom'ne hungkuno songo manjo'njo imentohofofoho.

⁷ O'o, hungkuno songo manjo'njo yontifi huno ole umentisofoho. Ngko a'amu temtitofo kengo somo Anitu kakoe hungkuno lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Anitu Pitamo a'amu Juta somo kakoe hungkuno lutihwayo'ne uhwosopo'mentiso hopaso ngkimo nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Ou, Anitu kakoe yokumpohn'nyo Pitamo uyahoningki Pita a'amu Juta somo Anituye hungkuno lutihwayo'ne (*apousel*) syoho iwo'n'ngkiso hweho. Oso pa'nyoso Anitu kako ngkimo yokumpohn'nyo ntaponto a'amu Juta'ne'no'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo lutihwayo'ne (*apousel*) syoho ntapmmentisofoho.

⁹ Hwe engo sohwa hofikoe yofe Jemisayo, Pitayo, Jounayo hofiko huno ole uyimento, Anitu olo syoho loso ntapmmentiso so'no huno uyahoningki oso'no hofiko Mponopasi'nji nekumo aho epentifi olo so'no simeho afa inontani olo hungkuno loso'no nano mtito'mentihwono. Mponopasi'nji nekwo a'amu temtitofo kengo kengo somo Anituye hungkuno wolutihwantayoho. Hofiko a'amu Juta somo Anituye hungkuno wolutihwantifeho. Oso'no syoho afa'no y'wo'n'ngkuhwone hwona'nyoho.

¹⁰ Hungkuno anga'nohinoso nekumo huno efoto'mentohofoso ole, a'amu yo'mayo a'apahomne'no umofonyo iyo somne'no huno syafisyikuji ufo'mapmno. Ose iyoso'no nimo'n'ngkahoningki syoho loso yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohe hwo'nyoho.

Poul kako Pitamo yoka ulimentisofoho.

¹¹ Tifi sohonta nakwo Antiyouk nohumenta-honingkuhwoni Pita none'mahoningki ngko a'amufe timopo Pitamo kakoe simanopo yoka ulimentohefoho. Hwapingoso kako huno wonyo tipema'mentisofoho.

¹² Simo'mo Jemis a'amu Jelusalem mta'ango uhwatimentiso sohwa m'mofopontan'ngkofi Pita kako a'amu temtitofo kengo kengo somjo so'nji wopayo afapo nta'ni nimentisofoho. I oso'no a'amu Jelusalem mta'ango huhwo sohwa nu'mofopahan'ngkofi Pita kako huno wonyo ole tipemanto kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji

unyo'nwoho. A'amu honingkano hungkunomo ining kayoso oso'nohinoso hopo'maho.

17 Oso'no huno naimentiso so'no Anitu sekwo wopingo kuyoho najoso'no nemo'n'ingkahon'ngki nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimentihwonefoho. Ose imentihwone so'no a'amu fehohnjoso ole nalifijoso, Sekwo Mousesiye honingkano hungkunomo hohujo ikenjaofontifi Jisas Kilaisimo simeho uyontifi sekwo a'amu temtitofokengo Mousesiye hungkunomo mining kayo'njo honingkano wonyomo humalofoso pa'nyo sekwo imo'nalokwofo. Oso hungkuno nehopi nalifijo'manji u nakwo honingkano wonyomo humalohwone nehopi'manji nakwo ole lanetaho. Jisas Kilais kako nakwo wonyo iyo so'ne nefo'mayo hweho. Ose lanetaho. O'o, awonoho. Ose molanehwono. Kilais nefo'mahon'ngki nakwo wopingo imo'nalokuhwono.

18 Ihwoni. Honingkano hungkunoso nakwo Anituye a'amu ne imo'nyo so'no monefo'mayo'manji honingkano hungkuno somo hwotoho fentani Jisas Kilaisimo simeho uyontani Anituye a'amu ne imo'nimalohwonefoho. I osohonta nakwo apa'no honingkano hungkuno somo ining kayo'manji nakwo honingkano wonyomo apa'no humalohwono.

19 I ngko honingkano hungkunomo atofolo lonji huno ole tipema'mentoho, honingkano hungkunomo ining kayoso so'no ngko syoho engo yonji ito'no ining kayoso nakwo hopo'maho. O'o, Anituye a'amu ne imo'nyoso hopo'maho. I oso'no honingkano anga'nohinoso wo'nyofoho. Oso'no olohonta honingkano hungkuno hiso ngkimo momekilo'mokonihumajiyo'njo yalofoho.

20 O'o, Jisas Kilais nje wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nyopo poyo pe'nimentiso sohonta ngko kako'nji poyo sape'nimentohe hwo'nyoho. Oso'no ngko songo humayoso loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Jisas Kilais nje simeho mo'mo songo humaho. I olohonta olo hwaholopo nje humayoso nje huno mta'ango'maho. O'o, ngko Anituye hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uyonji humaleno. Hwapingoso olenoho. Anituye hwomu huhwo sohwo kako ngkimo simeho ntaponto ngkine'no poyo pe'nimentisofoho.

21 Anitu ngkimo wopingo ntohofoso so'no ngko hwotoho mahmnehono. Honingkano hungkuno somo a'amu ining kakuji Anituye a'amu ne imo'nontentesi Jisas Kilais kako poyo siki pe'ningkuhwonesohilo. O'o, nakwoe wonyo'ne Jisas Kilais kako poyo pe'nimentiso so'no nakune'no hitoho ulofahon'ngki nakumo wopingo kuyoho nalimentisofoho.

3

Hon'ingkano hungkuno somo in'ingkayo yahino so'nji Jisas K'ilaisimo simeho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino y'wo'n'ingkohoho soku, s'imo'mo nakwo Jisas K'ilais sekwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'n'imentiso so'no hofiyo losetihwahon'ingkuhwoni sekwo K'ilais ne sohomo hopa t'imo uhwon'imentohofofoho. I olohonta sekwo hwasyopo hwosopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo hon'ingkanomo t'ihwo ipesemotapmmasoto.

² Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselohon'imne'no yohono. Sekwo hon'ingkanono hungkuno somo in'ingkamentohoho so'no An'itu kako kakoe Towahuno Wop'ingo sejapmmentisotaho. O'o, sekwo Jisasiye hungkuno songomo upa'nontifi Jisas K'ilaisimo simeho hi'ntnnono umentohoho so'no An'itu kako Towahuno Wop'ingoso sejapmmentisofoho.

³ Sekwoe huno wop'ingoso pipi yontifi ho'nao'malofoto. S'imo'mo sekwo syoho emayoso An'tuye Towahuno Wop'ingofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emantifi osopo huno wop'ingoso ho'naofontifi sekwoe yokumpohn'nyo hwahopo nta'n'ingo so'nji wesejwaofantife'no yalokwofo.

⁴ Sekwo An'tuye Towahuno'nji hofiyo humamotofo so'no in'ingo laseyohoho. Oso'no syafisy'kuji ne anefoho wolantifetaho. Awonoho. Ne anefoho mal'fitnnehoho.

⁵ Apa'no waselohon'imne'no yohono. Sekwo hon'ingkanono hungkuno somo in'ingkayo'ne An'itu kako Towahuno Wop'ingo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisasiye hungkunomo haloho upa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahon'ingkofo so'no kako Towahuno sejopalofoho.

⁶ Oso pa'nyoso Ap'loham imentisofoho. A'amu An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa Ap'lohamne'no ole mt'i'mokumentohofi, Ap'loham sohwo kako An'tuye hungkunomo simeho hi'ntnnono umojo hweho. An'itu oso simeho hi'ntnnonohino so'no ul'imento, Nje hungkunomo Ap'loham simeho hi'ntnnono ntape so'ne kako hon'ingkanono wonyo ane hweho. Ose l'imentisofoho.

⁷ Oseso sekwo huno waseyono. A'amu An'tuye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo oso a'amu sohwo Ap'lohamiye mehomi ne hweho.

⁸ Ni'hu'no hohonta An'itu ole so'no huno uy'imento, a'amu temtitofu kengo kengoso ngkimo simeho hi'ntnnono nontap'fitnne so'no ngko wop'ingo kuyoho ul'mnefoho. Huno ose uy'imentiso so'no kako Ap'lohanno olo hungkuno wop'ingo loso ul'imento, K'iko ito'no ehumayo

so'no ngko a'amu hwaho kengo kengoponjo temtifo kengo kengo so'njimo wopingo ulohomnefoho. Anitu Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofohofoho.

⁹ Apiloham oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu wopingo ulohomnefoho. Oso'no a'amu Juta so'nji temtifo kengo so'nji simeho hi'ntnnono uyahonngkofi Anitu kako hofikimo wopingo ufo'mawo'nngkiso hweho.

¹⁰ I oso'no a'amu honngkano hungkuno so'no ole liwo'nngkohofi, Ngko honngkano hungkuno somo inngkayo so'ne Anitu nje wonyoso wae weenmofono. Oso hungkuno somo huno ose syafihupijo'manji, Hofiko tikanomo ufitnefoho. Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofohofoho, A'amu honngkano hungkuno nihu'no kenga'nohino somo minngkayo'njo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mtimokumentohofohofoho.

¹¹ Nom'ne Anituye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopekok ole mtimokumento, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo oso'nohino so'no oso hwoe wonyoso Anitu kako wae imofihwosi kiko wonyo honngkano ane hwosoho ulihwosi songo ne'no humayoso uyonefoho. Ose mtimokumentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. A'amu kako honngkano hungkuno'nohini inngkayo sohomo Anitu kako ole mulonehoho. Kiko wopingo hwosoho. O'o, ose mulonehoho.

¹² Honngkano hungkunomo inngkayo yahinoso nom'ne kengofoho. Honngkano hungkunomo inngkayo'neso Anituye hungkuno ole naliso, A'amu fihwo honngkano hungkuno nihu'no hopi'nonohino somo ito'nohino inngkaweso sohwo kako wonyo honngkano nihu'no ane sohwo songo ne'no nohumane hweho. I oso hwe huhwo sohwo kako nihu'no anga'no wonyo yoso'manji nihu'nahone tikanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nalimentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu wonyo honngkano ane sohwo olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofiko tikanomo ufitnefoho. I oso'no nakwo honngkano hungkunomo ito'no minngkayo'ne so'no Kilais kako iyopo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohonta nakwoe tohino engo ma'mentisofoho. Kilais kako tohino engo ma'mentiso so'no a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofohofoho, A'amu fihwo iyopo fonjinto'ofasiyo sohomo Anitu kako kakimo

hohujo ikinj+mofihwosi tohino engo uyonefoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁴ Oso'no oso hungkuno Anitu Apilohammo ulimentisoso ne imo'n'imentisofoho. Apiloham+ye imuhwo Jisas Kilais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hofikoe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anitu kakoe Towahuno wopingoso a'amu homo somo uyimontonoho.

Anituye honingkano hungkuno somo Anituye hungkuno sohwo wae meeofonehoho.

¹⁵ Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnnimo hungkuno waselimo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syafisyonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yango yano ulofwo'n'ingciso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowentihwonefoho.

¹⁶ Oso pa'nyoso Anituye hungkuno Apiloham'nji kakoe imu sohwo'njimo ulimentisoso ne'no weho. Oso imu pi'n'ingo'maho. O'o, imu kenga'nohino sohumne'no ulimentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas Kilais+yoho.

¹⁷ Ihwoni, Anitu kako kakoe hungkuno Apilohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uyimentisoso soswo *foua hantilet teti* (430) uyokolofahon'ngki osohonta Anitu Mousesimo honingkano hungkuno uyimentisofoho. I oso hungkuno t'finjoso hungkuno simo'mjo somo wae meeofonehoho. O'o, hungkuno simo'mjo Anitu Apilohammo uyimentisoso ne'no weho.

¹⁸ Oso'no honingkano hungkunomo in'ngkayoso nakwo yo'mayo umentiso Anitu nakumne'no ho'nahumentisoso womantanoho. Hungkuno t'finjoso olenoho. Hwe fihwo kako honingkano hungkunomo in'ngkayo so'no Anitu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.

¹⁹ I oso'no Anitu kako Mousesimo oso honingkano hungkuno t'finjoso peho'no umentisoto. Olenoho. Anitu kakoe honingkano wopingo netihwayo'ne nejopahon'ngki a'amu hn'nwi kakoe honingkano hiloso mt'ihupewo'n'ingkuhwone'nwoho. Mousesimo honingkano hungkunoso uyimentiso sohonta Anitu kako huno syafihu'mento, Olo honingkano hungkuno loso ne'no nowentan'ingkuhwosi Apiloham+ye imuhwo Jisas oso humne'no ulimentiso sohwo hwahopo poso sohonta honingkano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwomomjoso a'amu ajwo lo'mo

humaso Mouses osohumo uyahon'ngki Mouses kako a'amu somo uyimentisofoho.

²⁰ I oso'no Anitu kakoe hungkuno Apilohammo uyimentiso sohonta nom'ne a'amu ajwopo mohumuny-
ofoho. Anitu kako'nohini uyimentisofoho.

Hon'ngkano hungkuno loso nakumo mesyolonetihwayo'nefoho.

²¹ Oso hungkuno t'finjoso Anitu Mousesimo uyimentisoso hungkuno s'imo'mjoso Apilohammo uyimentiso somo wae weeo'mto liyalofoho. O'o, ose'maho. Nakwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo t'fi in'ngkohwaso hn'nwi Anitu nakumo songo humayo'neso nejaponefoho. U, Anitu a'amu Mousesiye hon'ngkano hungkunomo in'ngkaofijo somo ole ulihwonesohilo. Sekwo wop'ngo kuyoho. Ose ulihwonesohilo.

²² O'o, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole nalohi, A'amu hopi'nono olo hwaho lopo humalofo somo hon'ngkano wonyoso yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkisofoho. Ose nalisofoho. I oso'no a'amu Jisas K'ilaisimo simeho hi'ntnnono uyo somo Anitu oso hungkuno Apilohammo uyimentisoso oso a'amu homo somo uyimtonoho. Hungkuno hiloso ole, Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wop'ngo ulohofonefoho.

²³ Jisas kako nakwoe hwahopo mape sohonta nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo nohumenta-hon'ngkuhwone osohonta hon'ngkano hungkunoso nakumo nano mekilo'mokonehumaji'mentisofoho. Osopo nohumentan'ngkuhwoni simeho hi'ntnnono uyo hon'ngkano Anitu netihwamentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Oso'no hon'ngkano hungkuno loso Anituye yahino wop'ngoso netihwayo'ne mesyolonetihwamentisofoho. I oso'no Jisas K'ilais nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohonta hon'ngkano hungkuno mesyolonetihwayo imo-joso moi'wo imo'n'imentisofoho. I olohonta nakwo Jisas K'ilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nne'no Anitu kako sekwo wop'ngo kuyoho nalisoso'no hon'ngkano hungkunoso momekilo'mokonehumajonehoho.

²⁶ Oseso nakwo Jisas K'ilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso nakwo Anituye mehomi'nwoho.

²⁷ A'amu Jisas K'ilaisimo in'ngkayo'ne mijo kiyomayo neso hofiko Jisas K'ilaisiye huno nomant'fi K'ilais imentiso pa'nyo yalokuhwono.

²⁸ Oso'no olohonta nakwo Jisas K'ilaisimo in'ngkoyalokuhwone so'nwi nakwo hopi'nono afa'nohin'i'nwoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofokengo

so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas K'ilais nakwoe si'meho mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono.

²⁹ Oso'no ji'e si'mehomo Jisas kuhumaso'manji ki'ko Apilohamiye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'njimo uyimentisoso ki'ko nomatnnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo umokumentisofoho.

4

¹ Oso pahnni'mo hungkuno si'mo'mo seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Hwe fihwo poyo pe'n'ngkahon'ngki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahon'ngkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyiyo pa'nyo hweho.

² Hwap'ngoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnoho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I t'fi no'mo hwomu huhwo sohwo oso sikuno kan'ngkwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumant'hwone hweho.

³ Oso pa'nyo nakwo humament'hwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humentani hon'ngkano hungkuno hiso meki'lo'mokonehumaji'mentisofoho.

⁴ Oso sikuno Anitu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwatimentisofoho. Kona'wohi Jisasimo aswo mahon'ngki kako hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.

⁵ Anitu kakoe hwomu uhwojahon'ngki kakoe hwomuso nakwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo isihuto nalohofonto Anituye mehomi ne namokumentisofoho.

⁶ Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no netihwayo'neso Anitu kakoe hwomufe Towahuno nejopahon'ngki Towahuno sohwo ehuhnnaofonto Anitumo uli'wo'n'ngki, Mpohwo, Mpohwo.

⁷ Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oseso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo Anitu kakoe mehomimne'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Ngkolesiya somne'no huno pi'n'ingo syafihu'mentisofoho.

⁸ Sekwo temtitofo kengo soku, hohonta sekwo Anitu ne sohomo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo anitu hwasyo sofe syoho ulohofimentohofofoho.

⁹ I olohonta sekwo Anitu ne sohomo tipemalokwofo. I nom'ne hungkuno ole, Olohonta Anitu kako sekumo tipesemalofoho. Oso'no sekwo hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo wohumantife'no liyalokwofo. Oso hon'ingkanano hungkunoso yokumpohn'nyo ane hweho.

¹⁰ Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yo'mayo sikuno fisomo u yo'mayo hamno fisomo soswo fisomo timo uhwon'wo'n'ingkuhwone so'no Anitu kako wop'ingo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho.

¹¹ Oso'no ngko sekumne'no huno pi'n'ingo engo syofisyalokweno. Anituye hungkuno losetihwamentohe so'no ngko syoho siki syoho kiyalokweno. Ne'maso imo'nonetikenno.

¹² Nje a'amu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko hon'ingkanano hungkunomo enjwa'mo mohumunyo hwo'nyoho. Oso pa'nyoso sekwo hmno'n'imno. Sekwo hohonta a'amu Jutafe hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo mohumammotofo kuyoho. Oso pa'nyoso ngko humaleno. Ngko sekwo'nji nohumentan'ingko sekwo ngkimo wonyohofiyto ntoho'mentohofofoho.

¹³ Hon'ingkanopo hano loho'nawenji nom'ne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo tipemanji sekuyepono asomo ponji Anituye hungkuno losetihwamentohefoho. Sekwo in'ingo laseyohoho.

¹⁴ Oso mnokinoso sekumo tango engo ko se'mahon'ingki sekwo ngkine'no hohujo mikinjan'mofe'njo imentohofofoho. O'o, sekwo hofiyto ntoho'mentohofofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji Jisas Kilais sekumo se'mahon'ingkofi sekwo wop'ingo umokosyohumamentohofoho pa'nyoso ngkimo nimokosyohumamentohofofoho.

¹⁵ Osohonta sekwo ngkine'no simonyo imentohofofoho. I olohonta sekwo hon'ingkanano nom'ne kengo so'no syafisyontifi simeho wop'ingo lasemo'n'ingkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo simeho engo ntapmmentohofoho so'no nifo'mayo'ne sekwoe ho'yango yo'mayo hopi'nono nontap'ikutnnesohilo. Ngko huno ole niyohoho, Sekwo ngkimo nifo'mayo'manji ole wontantifeho. Nakwoe timo wokitihwofiyano. Wonyoangkafo nimokosyohumamentohofofoho.

¹⁶ I olohonta sekwoe yahino kengo so'no hungkuno nehopi

selahon+ngko ngkine'no nakwoe mango hweho lohnnalokwofo.

¹⁷ A'amu hwasyo hungkuno'njo sohwa hofiko sekumo afofo semokalokwofo. I hwap+ngoso sekwo hofikoe yofe ho'nomayo'nefoho. Hofiko sekumo ajwo'mo mase'mofontifi ngkimo mempo hohnta'ni women+humojantife'no yalokwofo.

¹⁸ A'amu nom'ne somo afofo hungkuno ne'njo umokiyoso wonyo'maho. O'o, hon+ngkano wop+ngomo mji+m+weneso afofo umokiyoso wonyoangkafofoho. Ngko anepo, ou sekwo'nji nohumentanimo hofiko sekumo afofo semokiyoso wop+ngofoho.

¹⁹ U nje mehomi, simeho sejopalokwe soku, sekwo tohino engo ntopalokwofo. A'musi kakoe mehomi aswo mayo'ne tohino engo umn+wo'n+ngkiso pa'nyoso ngko sekumne'no apa'no n+mnalofoho. Oso tohino mjan+mn+m+hwosi sekwo sekwoe simeho sekwoe huno sekwoe a'apaho hopi'nonohinosa Jisas K+lais+mo ni+hu'nahone uy+kuji kako sekumo sehula'afonefoho.

²⁰ Ngko sekwo'nji wohumamonne'no yalokweno. I ngko sekwo'nji humayo'manji hungkuno olo pa'nyo masel+mnehono. I ngko ikanopo humale so'no pipi imnehono. Sekwoe omomo yahino so'no huno pi'n+ngo engo syof+syalokweno.

Apilohamiye ape Hekali'nji Sola'njiye pahnnimo hungkuno Poul mt+'mokumentisofoho.

²¹ Sekwo njimno. Sekwo Mousesiye hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo wohumantife'no yalokwofo soku, oso hon+ngkano hungkuno neso sekwo huno laseyohoho.

²² Hungkuno hiloso ole naliso, Apiloham hwomu hufa'u tipema'mentisofoho. Tis+maso sohwo Solafe syoho ulohofiyosi aswo ma'mentisofoho. Apilohamiye ape nesi aswo nom'nehwo ma'mentisofoho. Kakoe yofe Aisak+yoho.

²³ Syoho ulohofiyosi Hekal kako mehomi aswo mayoso a'amu mawo'n+ngkohoho pa'nyofoho. I Apilohamiye ape ne Sola hwonjo ape ni+hu'no a'manesi Anitu hungkuno Apiloham ya'umo ul+mentiso so'no Sola mehomi ma'mentisofoho.

²⁴ Olo a'mu sofa'umne'no pahnnimo hungkuno wasel+monne'no yohono. Ape sofahusi siko Anituye hungkuno hufa'u pa'nyo fa'uyoho. Sime'mjosi Hekal kako hwofiki'nyo Sainai pa'nyiyoho. Osopo Anitu kako Mousesimo hon+ngkano hungkuno uy+mentisofoho. Hekaliye mehomiso syoho ulohofiyoh a'amufoho.

25 Hwofiki'nyo Sainai sopo hwaho Alepiya wo'nyoponoho. Pone engo Jelusalem hwofiki'nyo Sainai pa'nyofoho. Oso ango pone Jelusalem olo hwahoponjo a'amu osopo humalofoso hofiko hon'ngkano hungkuno somo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'no hon'ngkano hungkuno hiso hofikimo mekilo'mokohumatn'nyofoho. Oso'no hofiko oso hungkuno somo syoho ulohofiyo hwafoho. Hekaliye mehomi pa'nyofoho.

26 I Anituye hungkuno nom'neso Apilohamiye ape nesi pa'nyofoho. Sola kako syoho ulohofi'maho. O'o, ape nefoho. Kako Anituye ahwomomjo ango nemokosyohumayo pa'nyiyoho. Ango Jelusalem songoponoho. A'amu hn'nimo momekilo'mokonehumajiyo'neponoho. Sola kako nakwoe nena'wohiyoho.

27 Aisaiya oso ango pone Jelusalem hufa'uyo so'no Anituye hungkunomo ole mt'i'mokumentisofoho. Ole nalimento, Kiko ape hwonjo siki, simonyo fiyo. Kiko mehomi aswo momaso'njo ko yonji kiko mango engo'nji isamoyoka njo.

Hwap'ngoso mehomi pi'ningo engo wosejapmmonnoho. Jije mehomiso ape syoho ulohofiyo siye mehomimo uyakolopitnnefoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

28 Nje a'amu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak pa'nyo kuyoho. Anitu simo'mo Apilohammo hungkuno uyonto tifi no'mo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne Solamo hwomu uyimentisofoho.

29 Hohosohonta syoho ulohofiyo siye hwomu sohwo ape ne siye hwomumo tango uyimentisofoho. Oso pa'nyo olohonta Anituye Towahuno nakumo Anituye a'amu ne nemokahon'ngki nakwo tango malokuhwono. A'amu hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso oso tango hiso nejopalokwofo.

30 I oso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole mt'i'mokumentohofi Anitu Apilohammo ulimento, Syoho kilohofiyo si'nji kakoe hwomu'nji wae fiyo. Syoho kilohofiyo siye hwomu sohwo kako jije hwaho yo'mayo ho'yangoso momanehoho.

O'o, jije ape ne siye hwomu ne sohwo kako'nohini nomane hweho.

31 Oso'no nje a'amu soku, nakwo syoho ulohofiyo siye mehomi'maho. Nakwo hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumayo'nwoho. Hon'ngkano hungkunoso nakumo momekilo'mokonehumajonehoho. O'o, nakwo ape ne siye mehomi'nwoho.

5

*Kilais kako nakumo isihutofonema'mentiso lopo wohu-
mano.*

¹ Seten+ye impo'ango mta'ni Kilais nakumo nasihuto'mentiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Hon+ngkano hungkunoso sekumo nomokokilo'mokosehumajoloho.

² Sekwo upa'n+imno. Ngko Poul+ni hungkuno wasel+monne'no yohono. Huno ole losyof+yalokwofo. Nakwoe a'apaho sihu kolo'nyo'manji Jutafe hon+ngkano hungkunomo in+ngkayo'manji An+tu nakwoe wonyo wae wena'mtonoho. Huno ose syof+yalokwofo'manji Jisas kako sekwoe wonyo'ne poyo siki pe'n+imentono.

³ Ngko apa'no wasel+mo. A'amu fihwo kako An+tu ye a'amu ne imo'nyo so'ne kako hon+ngkano hungkunomo in+ngkawesoso kakoe a'apaho sihu kolofom'nanji oso hwe huhwo sohwo hon+ngkano hungkuno n+hu'no hopi'nonohinomo un+ngkaweno. N+hu'no kenga'nohinomo min+ngkayo'manji u hon+ngkano wonyo kenga'no iso'manji n+hu'nahone t+kanomo wene hweho.

⁴ Sekwo wonyo wayo'ne hon+ngkano hungkuno in+ngkawowo'n+ngkohofom'nanji sekwo Jisas Kilais+mo nto us+kwajao'malofokuyoho. Yo'mayo wonyoangkafo An+tu sekumne'no selohof+wo'n+ngkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho.

⁵ Sekwo hohujo ikinjaofahon+ngkofi nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+imentiso somne'no s+meho hi'ntnnono uyahon+ngkuhwono An+tu ye Towahuno Wop+ngo kako nakwoe wonyo hon+ngkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tifi no'mo An+tu ut+hwa'nyopo, Nje mehomi wop+ngo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohumalohwono.

⁶ Nakwo Jisas Kilais+ye mehomi ne imo'n+ngkuhwone so'no u a'apahomo sihu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas Kilais+ye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisas+ye hungkunomo tifi in+ngkayo so'nji a'amu nom'ne somo s+meho hi'ntnnono uyo so'ntnne oso Jisas+ye mehomi nefe yahinofoho.

⁷ S+imo'mo sekwo Jisas+mo tifi hofiyo in+ngkamotofofoho. I sekwoe yahino wop+ngo somo t+hwo p+jwasehumasoto. Jisas+ye hungkuno somo in+ngko mopmno eso t+hwo sel+imasoto.

⁸ An+tu'maho. O'o, kako oso hon+ngkano wonyo somta'ni Jisas+mo uhwojahon+ngki sekumo sesihutomentiso hweho.

⁹ Toho we'e sijontan+ngkuhwosi ifofokuyoho toho engo sij+hwsosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho.

Oso pa'nyo a'amu anga'nohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopi'nonohino soku sekwo hwasyo hon'ngkanomo in'ngkwalokwofo.

¹⁰ I oso'no ole syosefi'syalokweno. Hwe Engo sohwo sefo'mahon'ngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo in'ngkwalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaofi'kuji Jisasiye hungkunomnohini ngko in'ngkwalokwe hopaso fin'ngkamno. Oso a'amu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo a'apaho sihu fi'kolo'nimno, ose seloso sohwo hwasyo hon'ngkanomo ipesemotaseseso sohwo kakoe yahino wonyo somne'no Anitu kako tohino uyonefoho.

¹¹ A'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul huhwo'nji ole luti'hwawo'n'ngkiso, A'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkayoso a'apaho sihu kolo'nyo somo ose in'ngkaofijo'manji Anitu hofi'koe wonyoso wae weeo'mtonoho. Ngkine'no ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko luti'hwant'i'mtentesi a'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkwalokwofo sohwa ngkimo tango montape'njo ikutnesohilo. O'o, ngko Jisas a'amufe wonyo so'no iyopo poyo pe'nimentiso so'no ulalokwe so'no hofi'ko ngkimo tohino ntap'wo'n'ngkohofofoho.

¹² A'amu sekwoe a'apaho fi'kolo'nimno selalokwofoso hofi'ko hofi'koe a'apahomo ni'hu'nahone sihu kolo'nifijoso sekumo seli'ko'mafikuji ni'hu'nahone mose'mafi'kutnnehoho. Oso'no ni'mo'n'ngkohoho.

¹³ U nje a'amu soku, hon'ngkano hungkuno somta'ni Anitu kako sekumo sesi'huto'mentisofoho. Sekumo peho'ne sesi'huto'mentisoto. Apa'no hon'ngkano wonyomo in'ngkayo'netaho. Ni'hu'no awonoho. Olenoho. Nom'ne a'amu somo si'meho uyo'ne nom'ne a'amu somo ufo'mayo'ne oso'ne Anitu nakumo isi'hutofonema'mentisofoho.

¹⁴ Yo'mayo hon'ngkano hungkuno neso hungkuno anga'nohino somo wo'nnyofoho. Hungkuno olenoho. Ki'ko kikine'no kumo'nyo hopaso ki'ko a'amu hopi'nonohino somne'no wakumo'nono.

¹⁵ I sekwo nom'ne a'amu so'nji yoka hnn'ngkuji si'meho tohino semn'ngkuhwoso'no tango in'ngkuji ikujoho fongki'nifijo'manji i sekwo i'waho fiy'imno. I sekwo oso yahino ifijo'manji sekwo hopi'nono wonyo umo'nantifeho.

Anituye Towahuno Wop'ngofe yahino'nji a'amu hwaho loponjo hn'nwiye yahino so'ntne hungkunofoho.

¹⁶ Hungkuno ole waseli'monne'no yohono. Sekwo haloho popmno. Anituye Towahuno Wop'ngofe mampaho jije hunomo huno kiy'hwoso'no si'meho kumo'noso somo tifi

fin'ing'kayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso jije simeho umo lihwosi ko yososo miyonehoho.

¹⁷ Ihwoni, jije simeho ole kilalofi, Olo hon'ing'kano losomo hano fiyo. I Anituye Towahuno Wop'ingo ole kilalofi, Yo'mayo wonyo jije simeho umo lihwosi yososo miyonehoho. O'o, nje hon'ing'kanomo tifi nn'ing'kape. Ose kilalofoho. Oso'no oso hwa'u jije simeho mo'mo ikujoho hopa fongki'nalokusiyo. Kiko yo'mayo uy'monji yalokunoso kiko hopo'maho.

¹⁸ Kiko Anituye Towahuno Wop'ingomo tifi in'ing'kusoso kiko hon'ing'kano hungkuno somo enjwa'mo mohumuhnnohino.

¹⁹ Yo'mayo wonyoso nakwoe simeho yoneso'no huno nayohoho, nom'ne a'amufe a'apahomme'no simeho fefoyoso, yo'mayo huno wonyo syafisiyoso, hon'ing'kano wonyomo hano iyoso,

²⁰ iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe ho'nomayoso, hwahoponjo hwasyo anitu hwe hwoso sohomo tifi in'ing'kayo, peefo, ki'nyo imokiyoso, a'amu mangohwa imo'nontifi ikujoho fongki'nyoso yoka hnniyoso, simano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso, nom'ne somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amu kakoe yo'mayo somne'no syafisiyoso, a'amu ito'no mohumayofoho. O'o hofiko husilo husilofo lohofontifi nom'ne a'amu somne'no sitofo ujofoho.

²¹ Nakwoe simeho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi umo'nyo, mijo yokumpohn'nyo nonontifi nilohofoso, yo'mayo syohi'nyo wonyo iyoso, yo'mayo fonifonyo iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo liwo'n'ing'kisofoho. Simo'mo selimentohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu yo'mayo wonyoso iwo'n'ing'kohofoso hofiko Anitu nemokosyohumayo sopo mahufitnnefoho.

²² I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ing'kawasoso nakwo nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalomontonoho. Nakwo Anitu'nji hungkuno hnn'ing'kuhwasi simeho wonyohofiyonji wohumantanoho. Oso'no Anitu'nji a'amu so'njimo simeho pompenjiyo uyantano. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ing'kawasoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo hungkuno loso'manji nakwo simeho wonyo muyanehwono. O'o, simeho wop'ingo'nji wohumantanoho. Nakwo a'amu nom'ne somne'no hitoho nalofihwoso'no ufo'mantanoho. Yo'mayo wop'ingo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo nom'ne somo ulasoso ne umo'nimontonoho.

²³ Nakwo nom'ne somne'no hwahopo wopowantanoho. Nakwoe yofe moho'noma'nyo'njo uyantanoho. Yo'mayo nakwoe simeho uyimonto ko yososo nakwo honingkano wopingo'nohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo yahino wonyoangkafo loso yasoso honingkano hungkunoso yo'mayo hwahoponjo hungkunoso nakumo mopijwonamofe'njo umontonoho.

²⁴ Jisasiye a'amu ne hn'nwi olo so'no nano mtito'mentihwone, Yo'mayo nakwoe huno wonyo naisoso yo'mayo simeho fefoyo ne'maso sohonta ole syafisyiwo'nningkuhwono. Mpano. Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyopo oso hiso'no nto pe'nimentisofoho. Ose syofisyontani honingkano wopingomo humalohwono.

²⁵ Anituye Towahuno Wopingo kako songo humayo'ne kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no nejapiwo'nngkiso so'no nakwo kakimo enjwa'mo wohumano. Kakoe hungkuno somo sikuno huhwo huhwi unngkowano.

²⁶ Yo'mayo nakwoe yofe engo imo'nyo'neso mosyafisiyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simano hintotohino monahmnyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu sofe yo'mayo so'no hi monamo'nyo'njo uyano.

6

Nakwo nom'ne a'amufe tangoso ufo'mano.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fihwo kako yahino wonyomo apa'no yoso'manji sekwo Anituye Towahuno Wopingofe mampahomo tifi iningkawowo'nngkohofoso sekwo oso hwe huhwo sohomo honingkano wopingo somo apa'no tipemayo'ne ufo'mapmno. Yoka nulikutoho. O'o, hungkuno wopingo'nohini hofiyo ulifijoso Anituye honingkanomo apa'no fipemotamno. Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe humayo somo ito'no uhwonimno. Seten kako yamofa selohofahoningkuhwosi sekwo wonyo ifitnnoho. Oso'no ito'no uhwontohumamno.

² Sekwoe a'amu somo yo'mayo tango u'masoso sekwo hofikimo ufo'mapmno. Ufo'mapijo'manji sekwo Jisasi Kilaisiye hungkuno ne somo unngkowantifeho.

³ Hwe fihwo ole hnnalofi, Ngkimo peho'no nifo'mapitnnehofo. Ngko ito'nohino hwo'nyoho. Ngko hoponoho. Ose hnnoso sohwo kako hwasyo hnnalofoho.

⁴ A'amu anga'no anga'nohino soku yo'mayo iwo'nngkino somo kiko ito'no uhwonyo. Wopingo'nohino uhwonngkohoji jije simeho wopingo wakumo'nimontonoho. Nom'ne a'amufe yo'mayo syoho iwo'nngkiso somo uhwonngkohoji ole nosyafisyohotoho. Nom'ne sofe

yo'mayoso wonyofoho. Nje yo'mayoso wop'ingofoho. Ngko uyakolofohono. Ose nosyafisyohotoho.

⁵ O'o, An'itu kako sekwo anga'no anga'nohino sokuye syohomo sehoningkuhwosi yano noselofiyonefoho. Oso'no a'amu anga'no anga'nohino soku sekwoe syoho so'no tango nomapitnnefoho.

⁶ A'amu sekumo An'ituye hungkuno losetihwalokuso sohumo sekwoe wosopayo hwap'ife hamniyoho yo'mayo fehohnjoso uyimno.

⁷ Hwe fihwo kako An'itumne'no hwasyoso mulonehoho. U hwe fihwo kako wopayo hulihwosi wopayo wofoka'montonoho. U yo'mayo hulososo wofoka'montonoho. Oso pa'nyo hwe fihwo An'itumne'no hwasyo in'ingkawo'n'ingkiso sohwo ne ane umo'n'montonoho. Oseso sekwo anga'no anga'nohino soku hwasyo hnn'ingkutoho.

⁸ A'amuso yo'mayo wonyo kakoe simeho umo'nyoso ose iwo'n'ingkiso'manji u kako n'ihu'nahone t'ikanomo wene hweho. A'amu nom'ne sohwo yo'mayo An'ituye Towahuno Wop'ingo uloso somo in'ingkaweso'manji u kako An'ituye Towahuno mta'ni songo humayoso nomane hweho.

⁹ Hon'ingkano wop'ingo somo nohumentani An'ituye syoho wop'ingo so'no piso'mo'nyo namo'n'ingkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop'ingo yaso'manji yokumpohn'nyo ne'no mjim'hwasi sikuno An'itu ho'nahumentiso somo yo'mayo wop'ingo nomane'nwoho.

¹⁰ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo a'amu hopi'nonohino somo ufo'mayo'ne hon'ingkano t'ipemayo'manji ufo'mano. I a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'iwon'ingkohoho somo ne'nohini ufo'mafikuno.

Jisas nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyo sopo pe'nimentiso so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

¹¹ Olo hungkuno loso simo'mo nom'nehumo ulahon'ingko kako mt'i'mokohoho. I olopo nje aho'nji mt'i'mokalokweno. Sekwo uhwonimno. Ifalifaliyo loso m'ikun'imposo mt'i'mokalokweno.

¹² A'amu fehohnjo hungkuno losetihwalokwofoso hofiko sekwoe a'apaho s'ihu sekolofone umo'nalofoho. Hwap'ingoso ole. Hofiko a'amu a'apaho s'ihu kolofoso yahino somo in'ingkawo'n'ingkohoho sofe simeho wop'ingo umo'nyo'nefoho. I oso a'amu hungkuno losetihwalokwofoso hofiko Jisas nakwoe wonyo'ne pe'nimentiso so'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji An'ituye a'amu ne imo'n'ifitnnefoho. A'amu huhwo sohwa

oso'nohino losetihwantifijontentesi a'amu honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko a'amu nolosetihwalokwofo somo tango uyikutnnesohilo. Oso'no a'apaho sihu sekolofo'ne umo'nalofoho.

¹³ A'amu a'apaho sihu kolo'nyo'ne hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko honingkano hungkuno hopi'nonohinomo miningkayo'njo yalokwofo. O'o, sekwoe a'apaho sihu kolofo'ne losetihwayo hwapingoso ole. Hofiko a'amu Juta somo nakwoe inomokomoyo pi'ningo engo somo uhwonimno ulahoningkofi a'amu Jutaso hofikoe yofe ho'nomalokwofo.

¹⁴ Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o, olo'nohino woho'noma'mo. Jisas Kilais kako nje wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'nimentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo. Hwapingoso Jisas ngkine'no poyo pe'nimentiso so'no yo'mayo hwahoponjoso ngkimo yokumpohn'nyo monimokosyohumanehoho. O'o, Jisas hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho. Oso'no hwahoponjo yo'mayoso nihu'nahone ngkilaha lalokweno. Oso hiso'no a'amu yo'mayo hwahoponjo somo iningkowalokwofoso hofiko ngkine'no nakwolaho ntantikwofo.

¹⁵ A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho. A'apaho sihu makolofo'njo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, Anitu nakumo a'amu songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho.

¹⁶ A'amu hopi'nono huno ose uyahoningki iningkawo'ningkohofoso hofiko Anituye a'amu nefoho. Osomne'no Anitu kako hitoho ulofihwoso'no simeho pempenjiyo uyono.

¹⁷ Yo'mayo semti'mokiyohe so'no sekwo nom'ne tango ntapikutoho. O'o, ngko Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo'nimo a'amu tohino engo ntapontifeso nje a'apaho ime'nohinofoho.

¹⁸ Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wosemokosyohumano. Yo'mayo wopingo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko Pouli'ni semti'mokiyohefoho. Osohopeho.

Efesos

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiventi-nain'*nji (29) *teti wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesos+njo somne'nohini mti'mokumentiso'maho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya sopenji a'amu Efesos so'nji uhwon+fitne'ento mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapingoso olenoho. Nakwo Kilaisi'nji humalohwone so'nimo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopingo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefe'mayo'ne nejopalofoho. Jisas Kilaisinta'ni Anitu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 honingkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopone'no mti'mokuyahot+mentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mti'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Kilaisinta'ni a'amu Jisasi'mo in+ngkunyoso simeho afa'njo wohumantifeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi un+ngkohwano.

¹ Ngko Poul+ni Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho so'ne Anitu ni+hwsopomentiso hwo'nyoho. Sekwo Anituye a'amu soku ango Efesos nohumantifi Kilais Jisasi'mo in+ngkawowo'n+ngkohoho sokune'no olo iyoswo loso mti'mokalokweno.

² Nan+ngkwoho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Kilais yo'mayo wopingo naloho'mentisoso olenoho.

³ Nakwo Kilaisi'nji humalohwone hn'nyumo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopingo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefe'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan+ngkwohwo Anitu osohumo isamoyoka ulano.

⁴ Hohonta Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamti'mokiyo sohonta nakwo Kilaisi'nji humayo'ne

Anitu kako nakumo nto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji humehwasi nakwo kakoe simano sopo wolohofantantonoho nje simano sopo wolohofantifeho. Ose syafi'hu'mentisofoho.

⁵ Simo'mo Anitu kako nakune'no hitoho m+kun+imposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas Kilais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwat+mne'ento syafi'hu'mentisofoho. Anitu kakoe huno homo somo m+kwesyafi'siyofoho. O'o, kako oso hiso'no uy+monnoho lonto simeho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki nejapmmentisofoho.

⁶ Nakwo hon+ngkano wonyomo nohumentan+ngkuhwoni Anitu kako wop+ngo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka uli'hwasi kakoe yofe woho'nomano. Hwap+ngoso nakwo Jisasi'nji humalohwone so'no Anitu kako nje mehomi kuyoho nal+mentisofoho.

⁷ Kilais nakumne'no kakoe hon+yo usi'humanto poyo pe'n+mentiso so'no nakumo hon+ngkano wonyo mta'ni isi'hutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe hon+yo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wop+ngo hiso Anitu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafofoho.

⁸ Anitu huno wop+ngo hwap+ngo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahon+ngki kakoe yo'mayo wop+ngoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anitu kako huno uyohoho. Hofikimo ufo'mayo'nefoho.

⁹ Anitu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwat+mne'ento li+mentisoso kako ose yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahu-mentisofoho.

¹⁰ Oso Anituye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sikuno Anitu kako hwosopeehumentiso sohwi i'mofap+hwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mt+imokumentisoso m+hu'mokoso sohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.

¹¹ Yo'mayo Anitu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anitu kako nakwo a'amu Juta hn'n+imo nje mehomi ne imo'n+ifitnne'ento kako Kilais+ye temtitofomo nehumat+i'ment+hn'nwoho. Anitu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafi'hu'mentisoso ne imo'n+mentisofoho.

¹² Nakwo simeho Kilais+mo uy+ment+hwone simo'mjo

hn'nwi nakwo yo'mayo wopingo nalohofone so'no honto-humehwasi Anituye yofe engoso woho'nomano.

13-14 Sekwo temtitifo kengo mta'ango soku, Anitu sehwsopo'mentiso so'no sekwo Anituye hungkuno wopingo ne'njoso upa'nontifi Kilais sekumne'no asomo setimayo'ne sohumo sekwo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye a'amu ne imo'nimentohofoho so'no kakoe Towahuno Wopingosyo yofe sehwoe'ne sejapmmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohumne'no hohonta Anitu nalimento, Nje a'amu ne somo nje Towahuno sohwo uyimonne'no yohono. Ose nalimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anituye Towahuno Wopingo'nji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nimalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anituye a'amu neso mapitnne'ento limentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwapingosyo Anituye Towahuno Wopingo nakwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntnne'no huno nayohi, Anitu nakwoe wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netimayo so'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo naloho'mentiso so'no nakwo nakwoe Anitu wopingo sohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako a'amu Efesos somne'no huno wopingo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulimentisofoho.

15 Ngko ole upa'nimale, sekwo Hwe Engo Jisas sohumo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye a'amu nom'ne somo simeho uyalokwofo.

16 Ose upa'nonji sikuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anitumo isamayoka uliwo'n'ngkohono. Sikuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafisyonji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ngkohono.

17 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwohwo Anitu yo'mayo wopingo hwapingo sohwo sohumo ole uliwo'n'ngkohono, Anitu kiko jije Towahuno wopingo sohwo a'amu ango Efesos humayo somo uyahon'ngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopingo uyihwosi Anitumne'no a'amu somo utihwahon'ngkuhwosi hofiko kikine'no huno nehopi uyono. Ose uliwo'n'ngkohono.

18 Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no uliwo'n'ngkohono. Anitu kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesyihwosi yo'mayo so'no sehwsopo'mentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesyihwoso'no yo'mayo wonyoangkafoso

mapitnne'ento limentiso so'no sekwo simeho wopingo'nji wohontohumantifeho.

¹⁹⁻²⁰ Jisas Kilais kako poyo pe'n+mentiso sohonta Anitu kakoe yokumpohn'nyo mikun+mposo so'nji Kilaisimo ulikafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni m+humaji+mentisofoho. Osopo Kilais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkih+wone hn'nimo oso yokumpohn'nyo mikun+mposo Kilaisimo ulika+mentiso hiso nefe'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono.

²¹ Kilais kako Anituye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnonji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nimo Kilais kako hwofilo'nyo hweho. Olohonta'nohinimaho. O'o tifi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumantimtonoho.

²² Anitu kako yomayo hopi'nonohiniso Kilaisimo enjwa'mo ho'nasyonto Anitu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumatimmentisofoho.

²³ A'amu Kilaisimne'no huno nay+wo'n+ngkiso so'nwi Kilaisiye a'apaho'nwoho. Kilais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kilais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentaningkuhwoni Kilais yomayo wopingo naloho'mentiso so'no Anitu nakumo songo nelikofalofoho.

¹ Hohonta sekwo temtitofokengo kengo soku hon+ngkano wonyomo nohumantifi a'amu poyo pe'nyoso yomayo hungkunoso mupa'n+wo'n+ngkiyohofohopa sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anitu tohino engo womapife limentisofoho.

² Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo in+ngkawentifi yomayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hwoe hungkunomo haloho potofofoho. Seten huhwo sohwo kako a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofosomo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho.

³ Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofokengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Seteniye temtitofonwoho. Nohumentani yomayo yahino wonyo

nakwoe simeho umo nelahonngki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini inngkamotohwonefoho. Nakwo ose humentanngkuhwoni Anitu nakwoe honngkano wonyo somne'no simeho tohino umnngkahonngki Anitu kako a'amu hn'nimo tango engo uyimne'ento limentisofoho.

⁴⁻⁵ Nakwo honngkano wonyomo poyo pa'nyo nohumentanngkuhwoni Anitu hitoho mikunimposo ulofahonngki Kilais yo'mayo wopingoso naloho'mentisoso Anitu kako nakumo Kilais+nji songo nelika'mentisofoho. Anitu kakoe mehomi so'nne'no umo'nngkahonngki kako asomo netima'mentisofoho.

⁶ Nakwo Kilais Jisasimo humalohwone so'no Anitu kako Kilais+nji nakwo'njimo songo nelikafonto kakoe yofe engo nejopahonngki ahwomomo Kilais+nji humalohwono.

⁷ Ose naloho'mentisoso kako hitoho mikunimposo nejapeso kako engolopohamo a'amu tifi imo'none so'nji ne'no netihwawo'nngkisofoho. Anitu kakoe huno mta'ni wopingo uloho'mo lonto wopingo nalohofwo'nngkisofoho. Kilais nakwoe wonyomne'no poyo pe'n+mentiso so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwonalokwofo.

⁸ Anitu kako wopingo uloho'mo limentiso so'no nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyimentihwone sohonta Anitu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hitoho ulofa yahino uyalokuhwone hwapingoso nakwo'maho. O'o, Anitu huhwo kako hwapingo hweho. Kako siki nejapmmentisofoho.

⁹ Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo so'no hwapingo'maho.

¹⁰ Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohwo nakwoe hwapingo hweho. Nakwo yahino wopingomo inngkayo'ne Anitu kako Kilais nejapmmentiso so'no Kilais Jisas nakumne'no yo'mayo wopingo nalohofoso nakwo a'amu songo namokumentisofoho. Anitu oso yahino wopingo somo hofiko inngkafitne'ento nakumne'no nto'no esyohumamentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtitofa kengo kengo so'nji Anitu'nji ufahi'nyo'ne Jisas kako temtitofa anga'nohino umokumentisofoho.

¹¹ Ngko sekwo hunomo huno wasefohoto'monne'no yohono. Hohonta sekwo Anitumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sihu kolo'nnyo sohwa hofiko sekumne'no ole liwo'nngkohofi, Sekwo temtitofa kengo mta'ango soku a'apaho sihu makolo'nyo so'no sekwo Anitumne'no huno maseyokuyoho, seliwo'nngkohofofoho.

12 Oso hohosohonta sekwo Kɪlaisɪmne'no i'waho yontɪfi Anɪtuye mehomi mmo'nyo kuyoho. Sɪmo'mo Anɪtu a'amu Juta somo uhwasopo'mentisoso kakoe hungkuno wopɪngo kako'nji makotɪku'nyo'neso sekumo mosejapmmentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtitofokengo'mta'ango soku yoloho'mo humamotofokuyoho. Sekwo olo hwaho lopo nohumantɪfi tɪfi no'mo yo'mayo wonyoangkafo imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho. Sekwo Anɪtu sohumne'no huno mosyafɪsɪyo'njo imotofokuyoho.

13 Sekwo Anɪtune'no kengopo nohumentanɪngkofi Kɪlais Jisas kako poyo pe'nonto sekumne'no kakoe honɪyo usɪhuma'mentiso so'no kako impo'nosetɪma'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'nɪmentohofokuyoho.

14 Sɪmo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofokengo sɪkunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho. Mangohwa imo'nɪmentɪhwoneso nakwoe honɪngkanomo tojo hopa pɪjwahinɪmentɪhwonefoho. I Kɪlais nakumne'no poyo pe'nɪmentiso so'no tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo sɪmeho pompenjiyo'nji nohumentanɪngkuhwoni temtitofokengo'nohino namokumentisofoho. Oso sɪmeho pompenjiyohwapɪngoso Kɪlaisɪyoho.

15 Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɪmentiso so'no a'amu Jutafe honɪngkano hungkuno hopi'nonohinoso a'apaho sɪhu kolo'nyo yahinoso a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasɪyoso yo'mayoso ne ane imo'nɪmentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe honɪngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofokengo kengo sokunonji nakwo hn'nɪmo Jisas kako'nji nakumo monakojɪjwonto temtitofokengo'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo sɪmeho afa inɪmentɪhwone'nwoho.

16 Kɪlais kako iyo hwojɪyafɪku'nnyo somo poyo pe'nɪmentiso sohonta nakwoe sɪmeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kɪlais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofokengo kengo hn'nɪmo temtitofokengo'nohino namokonto nakwo Anɪtu'nji sɪmeho afa inɪmentɪhwonefoho.

17 Kɪlais kako noponto a'amu Juta Anɪtu'nji mofonepo humamotofokengo so'nji sekwo temtitofokengo kengo'mo Anɪtune'no humamotofokengo soku nonjimo olo hungkuno wopɪngo loso nalɪmento, Sekwo sɪmeho afa'njohmmo'nɪmno.

18 Ose nalɪmentiso so'no Kɪlais kako nakwo a'amu Juta

hn'nnonji sekwo a'amu temtitofo kengo s̄ikunontnne'no yo'mayo wop̄ingo naloho'mentiso so'no An̄ituye Towahuno Wop̄ingo anga'nohino sohwo kako hon̄ingkano namohmmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi An̄itumo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu An̄itumo in̄ingkawo'n̄ingkuhwone so'nwi nakwo anga ne'nwoho.

¹⁹ Oseso sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku olononta sekwo yoloho'mo mohumu ilofo. O'o, sekwo An̄ituye a'amu ne so'nji ufohi'nont̄ifi An̄itu'nji sekwo'montohwasi humalofo.

²⁰ Sekwo soku An̄itu anga molalokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo An̄ituye hungkuno uyohoj̄iku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'na'nnonji a'amu An̄ituye hungkuno uya-hon̄ingki limotofo sohwo'na'nnonji kako nakumo hwosoku hwosaho pa'nyo nawonj̄imentiso hwona'nyoho. K̄ilais Jisas sohwo kako engkwosaho ne pa'nyo hweho. Sekwo soku anga yokino kuyoho.

²¹ Anga yokino hopi'nonohino soku K̄ilais engkwosaho ne sohwo'nji ufohi'n̄imentohofofoho. Olo anga hiloso An̄itu kako hwap̄ingo hweho. Anga hiloso An̄itu nomol̄hwosi engo imokuhwosi kako oso anga wonyo ane wop̄ingo'nohino sopo wohumamontonoho.

²² Sekwo sokunonji nom'ne a'amu An̄itumo in̄ingkawo'n̄ingkuhwone hn'nnonji nakwo K̄ilais̄mo ufohi'nontani An̄ituye Towahuno Wop̄ingo sohwo nakwoe s̄imeho mo'mo humawo'n̄ingkiso so'no nakwo An̄ituye anga ne nto imo'n̄imalohwono.

3

Poul kako An̄ituye hungkuno wop̄ingoso a'amu temtitofo kengo somo lut̄ihwawo'n̄ingkiso hweho.

¹ Ngko Poul̄i'ni K̄ilais̄iye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekumne'no impo'angomo humaleno. Hwap̄ingoso ngko a'amu temtitofo kengo sokumo An̄ituye hungkuno wop̄ingo loset̄ihwawo'n̄ingkohe so'no a'amu Jutaso ngkimo impo'angomo intofan̄ihumentohofofoho.

² Sekwo olo so'no nto upa'n̄imentohofo so'no ngko huno syaf̄isyohono. An̄itu sekumne'no hitoho ulofa-hon̄ingki kako yo'mayo wop̄ingo waseloho'mto yonto sekumo loset̄ihwayo'ne syoho loso ntapmmentisofoho.

³ An̄ituye hungkuno wop̄ingoso hiyaso'mo wo'mojoso nt̄ihwahon̄ingki ngko hungkuno losomo huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semt̄i'mokiyohefoho.

⁴ Olo iyoswo losomo atofu lifijoso sekwo huno ole wasey-ono. Kilaisiye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwan+humentisofoho.

⁵ Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso Anitu kako a'amu somo mutihwammojofoho. I olohonta Anituye Towahuno Wopingo kako nakwo a'amu Anituye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnonji a'amu Anitu kakoe hungkuno uyahonngki limotofo sohwanjimo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁶ Hungkuno wopingo hiyaso'mo wo'mojo hiloso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wopingo somo upa'nimentohofu so'no sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo temtitofo afa imo'nontani a'apaho afa pa'nyo humalohwono. Yo'mayo wopingo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no Anitu yo'mayo nakumne'no hwsopeehumentisoso womantanoho.

⁷ Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno wopingoso uyohojiku'mofo'ne nihwsopo'mentiso so'no ngko oso hungkuno wopingo sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho ulofahonngki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nisosofito'mentisofoho.

⁸ Anituye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko Anituye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'nimo Anitu kako wopingo ntohofonto nje wonyoso wae yanimo'mentisofoho. I Anitu olo syoho a'amu temtitofo kengo somo kakoe hungkuno wopingo lutihwayo so'no nihwsopo'mentisofoho. Anituye hungkuno wopingo loso olenoho. Yo'mayo yahino wopingoso Kilaisimo weho. U a'amu sikinjo sohwo kako yo'mayoso matip+hwononehoho. O'o, a'amu Kilaisimo iningkawo'nngkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kilaisimo wotipema'mtonoho.

⁹ Simo'mo Anitu yo'mayo mtimokumentiso sohwo kako yo'mayo so'no imne'ento huno syafisyonto Jutafe temtitofo so'nji temtitofo kengo kengo so'nji afa imo'nifitne'ento hiyaso'mo honahumentisofoho. Oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino somo huno ehohosisiyo'ne Anitu olo syoho loso ntapmmentisofoho.

¹⁰ Hwapingoso Anitu kako a'amu ahwomomjo somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjo a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno wopingo hiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nefoho. Neso olenoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji Anitu kako mekilomokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahonngki

hofiko kakine'no uhu'mokuwo'n'ingkohofofoho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa uhwonontifi hofiko Anituye huno wop'ingo so'no huno uyohoho.

¹¹ Hohonta a'amu ahwomo'nji hwaho'nji mamti'mokiyo sohonta Anitu ose imne'ento huno syafisyonto nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo nejapmentiso so'no ne imo'nimentisofoho.

¹² Nakwo Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone so'no nakwo Kilais'nji ufohi'nontani nakwo Anitumo u'mayo so'no iyoho monenalofiyoho. Hwap'ingoso Kilais sohwo kako Anitumo u'mayo'ne hon'ingkano hweho.

¹³ Oso'no ngko hungkuno we'e waselimo. Ngko Anituye hungkuno a'amu temtifo kengo sokumo seli'wo'n'ingkohe so'no tohino malokwe loso'no sekwo simeho wonyo semo'n'ingkuhwoloho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho. Oso'no sekwo simeho wop'ingo'nji fohumantokuno.

Kilais kako hitoho mikun'imposo sejopalofoho.

¹⁴ Nto selohe so'no ngko yo'mayo Anitu kako yoneso'no huno syafisyonji ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno.

¹⁵ A'amu nope'nontifi ahwomomo nto simentohofa so'nji nakwo hwahoponjo temtifo hopi'nonohino hn'nnonji nakwo Anitu kako kakoe yofe neso nan'ingkwohweho. Oso'no kako menalimentisofoho.

¹⁶ Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwap'ingo sohune'no jomo ulalokweno. Kako kakoe Towahuno Wop'ingo sohwo sekwoe simehomo sehulo'ofihwaso'no sekwo kakoe yokumpohn'nyo wonyoangkafo so'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno.

¹⁷ Sekwo simeho Anitumo uy'wo'n'ingkohofa so'no Kilais kako sekwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no kakine'no fisyafisy'wo'n'ingkuno. Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilofonto yokumpoh'nnyo kemokosyohumawo'n'ingkiso pa'nyoso Anitu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo so'no sekwo huno syafisy'kuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

¹⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anituye mehomi hopi'nonohino soku Kilais kako simeho nejape so'no huno waseyono. Kilaisiye hitoho nejapeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyofoho. Nihu'no yokintahoponoho.

¹⁹ Kilaisiye mikun'imposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoyohoho. O'o nakwoe hunoso tifofoho. I oso'no sekwo Kilais yokumpohn'nyo sejape so'no huno nto'no seyo'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso Anitu

kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wop+ngo'nohini wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

²⁰ Anituye yokumpohn'nyo engo nakwoe simeho mo'mo syoho nelohofalofoho. Oso'no nakwo nakwoe huno tifo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ujo so'ne kakoe yokumpohn'nyo hiso engo namokiyo hweho.

²¹ Oso'no nakwo Anituye mehomi hn'nwi yo'mayo wop+ngo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no uhu'mokuwo'n+ngkuhwone hn'nwi Anituye yofe'nji Kilais Jisasiye yofe'nji nakwo engolopohamo ne'no woho'nomewo'n+ngkuhwano.

4

Nakwo Anitumo in+ngkawo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo Kilaisiye a'apaho'nwoho.

¹ Ngko Anituye syoho iwo'n+ngkohe so'no impo'angomo humale sohwo'ni sekumo jomo yokumpohn'nyo selalokweno. Anitu kakoe mehomi hn'nimne'no wonyoangkafo humayo so'no joho nal+mentiso so'no kakoe yahino wonyoangkafo somo nto'no un+ngkohwano.

² A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo pahunno. A'amu somo fo'ma fo'ma ulohof+kuji hungkuno hofiyo hofohofahn'no ulimno. A'amuso hof+ko wonyo sekumo selohof+kujo'no sekwo oso wonyo hiso aku ulohof+kutoho. O'o, wop+ngo'nohini ulohopmno. Simeho fin+imno.

³ Anituye Towahuno Wop+ngo sohwo kako simeho afa inyo yahino nejapmmentiso so'no nakwo mtitofa anga'nohino pa'nyo impe hopa nto monakilo'mokumaho. Oseso oso simeho afa inyo yahino ne'no mjim+kuno.

⁴ Nakwo Anitumo simeho uy+wo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo hinjoho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho. Anituye Towahunoso anga'nohino hweho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo Anitu'nji wonyoangkafopo humayo so'no Anitu nakumo joho lonet+ma'mentiso so'no nakwo oso hiso'no afa'nohini hontohumalohwono.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo anga'nohino hweho. Nakwoe simeho hi'ntnnohino uyo yahinoso Anitu uhwononteso anga'nohino weho. Mijo kiyomayoso Anitu uhwononteso hwap+ngo neso kenga'nohinofoho.

⁶ Nakwoe Mpohwo anga'nohino sohwo Anituyoho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi kakimo enjwa'mo humentan+ngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwo'njo ajwopo nohumanto yo'mayo ne'manteso kako

wopɪŋgo namokuwo'nɪŋkiso hweho. Kako nakwoe sɪmehomo humaho.

⁷ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nɪmo Kɪlais kako kakoe syoho kengo kengo nejaponte so'no kako yokumpohn'nyo hwapɪŋgo sohwo oso syoho hiso iyo'neso yokumpohn'nyo nejapmmentisofoho.

⁸ Olo hilo so'no Anɪtuye hungkuno ole nalɪmento, Kɪlais kako songo likafonto ahwomomo apa'no sɪmentiso sohonta kako kakoe a'amu pi'nɪŋgoso Seten kako impe intofahumentiso somo isɪhutofomotasɪmentisofoho. Osohonta kako a'amu somo yo'mayo syoho kengo kengo iyoso'no yokumpohn'nyo uyɪmentisofoho.

Ose nalɪmentisofoho.

⁹ Oso hungkuno so'no huno wosyofɪsyano. Kako ahwomomo apa'no sɪmentiso so'no neso pehoto. Olenoho. Sɪmo'mo kako ahwomo mta'ni noponto hwaho ne lopo pmmentisoso kako hwahomo'mo a'amu poyo pe'nyofe angomo umentisofoho.

¹⁰ Olo hwe lohwo kako sɪmo'mo hwahomo'mo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotɪmo sɪmentisofoho. Sɪmentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji hwaho ae'mjo yo'mayo hopi'nono Kɪlaisɪmo weho.

¹¹ Anɪtuye syoho kengo kengo iyo so'ne Kɪlais kako a'amu anga'no anga'nohinomo yokumpohn'nyo uyalofoho. Oso yokumpohn'nyoso olenoho. A'amu fisomo kakoe hungkuno uyohojiku'mofone (*apouse*) syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anɪtu hungkuno jo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo a'amu Anɪtuye honɪŋkanomo tɪpemayo'ne a'amu somo ufo'mayo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anɪtuye a'amu ne somo mokosyohumayo so'ne kakoe hungkuno lutɪhwayo'ne syoho uyalofoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo nejopalokunjoso Anɪtuye a'amu neso hofɪko kakoe syoho hofiyo ulohofiyo'ne nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo Kɪlaisɪye a'apaho ne hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo anga'no anga'no sosofito'nɪŋkuhwasi ufo'mo'nano.

¹³ Kɪlais kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nejapɪwo'nɪŋkiso so'no nakwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyɪwo'nɪŋkuhwone hn'nwi nakwo sɪmeho afa unantanoho. U nakwo Anɪtuye hwomumne'no huno afa'nohini wonayɪmtonoho. Oso hohosohonta nakwoe sɪmeho mo'mo Anɪtuye hungkuno'nji Anɪtuye huno'nji nakwoe hunomo engo enaofɪhwoso'no nakwo Kɪlais pa'nyo sokafo umo'nantanoho.

¹⁴ Osohonta nakwo mehomi pa'nyo mohumanehwono. A'amu mehomi pa'nyoso hintalinyo ifofo mokomoiso

hopa mokomoyalofoho. Hofikoe huno somo ehilo'memokomoyalofoho. A'amu afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji selalokwofoso hofiko oso ifofo hopa sekumo umpo'nosetimantife'no yalokwofo. Osono sekwo tifi in'ngkakutoho.

¹⁵ O'o, nakwo Anituye hungkuno ne somo ne'no in'ngkohwasi a'amu hopi'nonohino so'nji simeho in'ngkuhwasi Kilais nakwoe mnokino engo'njo sohwoe yahino wopingoso nakwoe simeho mo'mo engo wenaomontonoho.

¹⁶ Kilais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sife aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohomo huno uyahon'ngki a'apahoso syoho ito'no iwo'n'ngkisofoho. I aho sohwo kako syoho nto'no miyo'manji ajo'miyo sohwa hofiko syoho nto'no mifitnehoho. Oso'no Kilais kako syoho kengo kengo ne-japmmentisoso nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi simeho afa in'ngkuhwasi Kilaisiye a'apaho hn'nwi engo imo'n'ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anituye a'amu neso hofiko yahino songo malokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso ngko Anitumne'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho oso pa'nyoso sekwo imo'n'ngkutoho. Hofikoe hunoso siki wo'nyofoho.

¹⁸ Hofikoe huno piku'nnyo so'no sikwo'mjoho pa'nyofoho. Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi huno'masoso hofiko Anitu kakoe songo humayoso momalokuyohoho.

¹⁹ Hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hofiko won'mango munyofoho. O'o, hofiko hon'ngkano wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo uyalofoho.

²⁰ Oso yahino hiso Kilais losetihwamentisotaho. Nihu'no awonoho.

²¹ Kilaisiye yahino wopingo so'no sekwo nupa'nontifi oso yahino homo somo tifi in'ngkowahon'ngkofi a'amu Jisasiye hungkuno neso nto losetihwamentohofofoho.

²² Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo l'ijosoleno. Sekwoe hunomnohini in'ngkawentifi yo'mayo hi semo'nyoso hon'ngkano hwasyo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semokumojofoho. Oso yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno.

23 Sekwoe hunoso sekwoe simehoso nihu'no songo umo'nono.

24 Sekwo a'amu soku songo hmno'nimno. Oso a'amu songo soku Anitu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo honingkano nihu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.

25 Oseso sekwo hwasyo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolikutoho. Sekwo hungkuno nehopi'nohino fi-hnnimno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kila'isyae a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohino fi-hnnimno.

26 Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'n'ngkuhwoso'no huno nto'no fisiyafihupmno. Sekwo honingkano wonyo ifitnoho. Sekwo sekwoe simeho tohino nowentan'ngkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho.

27 A'amu simeho wonyo umo'niwo'n'ngkiso osohumo Seten ehunnafwo'n'ngkisofoho. Oso'no sekwo Setenimne'no hoku'yo nohwosomputimafikutoho.

28 A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkiso sohwo kako apa'no hufo ihwoloho. O'o, kako syoho wopingo'nohini wotipemano. Oso syohoso kako kakoe aho'nji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu umofonyo iyo somo ufo'mano.

29 Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nolikutoho. O'o, hungkuno wopingo'nohini nom'ne a'amu somo usofitofone filimno. A'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne hungkuno wopingo'nohini filimno.

30 Sekwoe humayo yahino so'no Anituye Towahuno Wopingo simeho tango ifisyimofikutoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo yofe nahwofo'ne nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni nihu'nahone isihutofonemaso sohonta nakwo Anitu'nji wopingo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no Anituye Towahuno sohomo simeho tango ukutoho.

31 Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, simeho tohino, mango engo, sitofu, oso yahino wonyoso ikutoho.

32 Sekwo a'amu somo simeho uyikuji yahino wopingo'nohini ulohopmno. Kilais sekumne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hofiko wonyo selohopijo somo hohujo'mo moho'naofikuji wonyo hiso wae hmpmno.

Nakwo pomponahopo wohumano.

¹ Anıtuye mehomi soku Anıtu hitoho engo sejapıwo'nıngkiso so'no sekwo kakoe yahino somo tıfi fıningkamno. Kako pa'nyo hmno'nımno.

² Kılais kako nakumo hitoho engo nejapmmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wopıngoso ihn'nao'mentisofoho. Anıtu oso homo somo uhwononto akino wopıngo wa'mentiso hopaso kakoe sımeho wopıngo umo'nımentisofoho. Oso yahino wopıngo somo fıningkamno.

³ Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'ho, sekwo Anıtuye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fıso hofıko sekwo'njopo humafıkuji oso yahino wonyoso motıpemapitnnehofo.

⁴ Sekwo wonyo hungkuno nolıkutoho. Hwasyo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nolıkutoho. O'ho, oso yahinoso Anıtuye mehomimne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso Anıtuye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho.

⁵ Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo sohwa, a'mohufo iwo'nıngkohofoso, hungkuno wonyo lıwo'nıngkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini syafısyonto woma'mo lıwo'nıngkisoso, oso a'amu fıso hofıko Anıtu'nji Kılaisı'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumasiyo sopo m'mopitnnefoho. O'ho, nıhu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso sohwo kako ho'yango fıso kakoe Anıtu pa'nyo imokinonto ho'yango somne hwomtame ulohofıwo'nıngkisofoho.

⁶ Sekwo huno nto'no fısyafıhupmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowantıfe'no yalokwofoso hofıko siki hungkuno somo tıfi inıngkakutoho. A'amu oso yahino wonyo yontıfi Anıtuye hungkuno somo hwotoho fewo'nıngkohofı somne'no Anıtu kako sımeho tohino umnonefoho.

⁷ Oso'no sekwo hofıko'nji ejoku'nohumafıkutoho.

⁸ Sekwo soku, hohonta sıkwo'mjoho'mo humamotofokuyoho. I olhonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumajı'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humafıkuji hano ito'no femoyımno.

⁹ Anıtuye pomponaho loso yahino wopıngo'nji honıngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino so'nji utıhwa'nyopo ujo ejokwojasyıwo'nıngkisofoho. Oseso sekwo oso yahino wopıngoso ne'no fıkuho.

10 Sekwo Anituye simeho wopingo umokiyo'ne honingkano tipemafikuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno.

11 A'amu sikwo'mjoho'mo nohumantifi hohontajo yahino wonyoso iwo'n'ngkohoho so'nji sekwo ejoku'nohumafikutoho. O'o, sekwo i'waho nto'no fiyimno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe honingkano wonyo somne'no hungkuno ulikuji honingkano wopingo utihwamno.

12 Yo'mayo yahino wonyoso hofiko hiyaso'mo iwo'n'ngkohoho so'no ngko sejo so'no wonimango nningkahoningki ifalifaliyo mamt'mokoho yohono.

13 Anituye pomponahoso a'amu yo'mayo hiyaso'mo y'wo'n'ngkohoho somo utihwa'nyopo ujo ehonto-jwasyiwo'n'ngkisofoho. A'amu fiso hofikoe yahino wonyo hwapingo neso uhwon'ngkuji yahino wonyo somo woho'nofano likuji Anitumo ni'hu'nahone uyant'fit'keno. Oso'no uhwonantanoho.

14 Oso a'amu homo somne'no ta limotofoso ole nalohi, Kiko saho wotnno sohwo, kiko honingkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'n'ngkohoho pa'nyo humawo'n'ngkino, filikaho.

Kilais kakoe pomponaho jije simehomo wolakisyo.

15 Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fisyafihupmno. A'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo humawo'n'ngkohoho hopa nohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'n'ngkohoho hopaso fosyohumamno.

16 Olohonta yahino wonyo pi'n'ngo engo wo'nnyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumuloho. O'o, yo'mayo iwo'n'ngkohofoso Anitumne'no fiyimno.

17 Sekwo Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso ikutoho. O'o, ilofikutoho. Sekwo soku simo'mo Anituye hunoso tipemafikuji tifi yo'mayoso ito'no fiyimno.

18 Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo n'ngkuji nonilohofikutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no sekwo Anituye Towahunoso nomafikujo'no kako sekumo wosehula'ofono.

19 Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anituye hungkuno hnn'ngkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filimno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyo'ne haohonta sekwo Hwe Engo Anitune'no syafisyikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni likuji simeho ajwo mo'mta'ni filulika'n'ngkuno.

20 Yo'mayo se'maso so'no naningkwohwo Anitumo isamoyoka ulimno. Wopingo'nohini se'mahwoso'no isamoyoka nolikutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no Anitumo isamoyoka ulimno. Hwapingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo'nohini nalohofwo'n'ngkiso so'no isamoyoka ulimno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

21 Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi iningkowalokwofo so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.

22 Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofo hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo foyohumanno.

23 Hwapingoso peho'neto. Hwe sohwa hofikoe ape sofamo hwe engo imo'nontifi a'musyamo mokosyohumawo'n'ngkohofihwafoho. Oso hopaso Kilais kako kakoe a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu hiso Kilaisiye a'apahofoho. Kilais oso a'amu somo asomo utimayo'ne poyo pe'n'mentiso hweho.

24 A'amu Kilaisimo simeho uy'wo'n'ngkohofoso hofiko kakimo enjwa'mo humalofo hopaso moya'mi sofa hofiko hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

25 Hwe sohwasi, sekwo sekwoe a'musyamme'no simeho epufohi filohopmno. Kilais kakoe a'amu ne somne'no simeho engo uy'mentiso so'no kako hofikine'no poyo pe'n'mentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo simeho uy'mno.

26 Kilais kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'n'mentiso so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hofikoe huno hofikoe simeho honingkano wonyo ane kiho'maso imokalofoho.

27 Oseso Kilais kakoe a'amu neso hofiko kakoe simanopo lohopijo sohonta hofiko honingkano wonyo n'hu'no ane kiho'maso n'hu'no wonyoangkafo'nohini lohopitnnefoho.

28 Oseso sekwo hwe sohwasi sekwo upa'n'mno. Sekwoe a'apahomme'no hitoho selofwo'n'ngkiso hopaso sekwoe a'musyamme'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa in'mentisiyo so'no hwe sohwo kakoe apemo wopingo ulohofhwoso'no kako kakoe a'apahomo wopingo ulohofalofoho.

29 Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe a'apahomme'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uy'wo'n'ngkohoho. Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawo'n'ngkohoho. Oso pa'nyoso Kilais kako kakoe a'amu ne somo wopingo emokosyohumawo'n'ngkiso hweho.

³⁰ Hwapɨngoso nakwo Kilaisiye sife aho a'apaho'nwoho.

³¹ Anɨtuye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako kakoe kanɨngkwohwo'ya'umo uliko'mahwosi kakoe ape'nji womokotɨku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makotɨku'nisososiko a'apaho afa umo'nanjiyoho. Ose nalɨmentisofoho.

³² Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwapɨngoneso hufa'uyoho. Hwapɨngo hiyasosole, Kilais kakoe a'amu ne so'nji a'apaho afa imo'nalokwofo so'no nelalofoho.

³³ Oso'nohinɨ'maho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohinohwa hnnontne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwasisekwoe a'apahomne'no hitoho selofɨwo'nɨngkiso hopasosekwoe a'musyamne'no hitoho waselofono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofefoho'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kanɨngkwohwo'ya'u'njiye hungkunofoho.

¹ Sekwo mehomi soku, senɨngkwohwo'ya'uyehungkunomo haloho popmno. Anɨtu hofiyo ose ifitne'entolimentisofoho.

² Anɨtuye hungkuno ole nalohi, Kiko jije mpohwona'uye hungkunomo tɨfi finɨngkayo. Ose nalisofoho. Olo honɨngkano hungkuno lomo inɨngkuso'manji Anɨtu kakowopɨngo wakiloho'montonoho. Olo honɨngkano hungkunosimo'mjo losohungkuno ne ulinyo hi'njofoho.

³ Ne hiso olenoho. Kiko hnnɨngkwohwo'ya'uyehungkunomo haloho pojo'manji kiko hwaholopowopɨngo nohumentanɨngkiji soswo pi'nɨngo engowokiyakolo'montonoho.

⁴ Sekwo hamnɨngkwohwo'yoswasi, sekwoe mehomifehunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkunonulɨkutoho. Sikoe mehomi somo Anɨtuye hungkunolutɨhwahosɨsi hofiyo mokosyohumahosɨsi hofɨko hahn'nyo ifijo'manji hofɨkoe honɨngkanomo siko nto'no mɨhwajinyo.

A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumawo'nɨngkohofosofehungkunofoho.

⁵ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engonosemokosyohumawo'nɨngkohofosohwafe hungkunomoenjwa'mo ito'no fosyohumamno. Sekwo simehohufa'uyo'njo imo'nɨngkutoho. O'o, sekwo hofɨkoesyoho somo yokumpohn'nyo fiyɨmno. Sekwo Kilaisiye hungkunomo tɨfi inɨngkawo'nɨngkohofohopasosekwoehwe engosohwoehungkunomotɨfi nto'no finɨngkamno.

6 U sekwo a'amu wonahonife likuji a'amufe hunomo afofo umokano likuji hofikoe timopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyu kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho yokumpohn'nyo ifijoso sekwo yahino Anitu umo'n+wo'n+ngkiso somo in+ngkoyalokwofo.

7 Sekwo simeho wopingo'nji sekwoe syoho fiy+mno. Sekwo a'amu hwahoponjo somnohini syoho miyalokuy-ohoho. O'o, sekwoe Hwe Engo Anituye syoho yalokwofo.

8 Sekwo huno seyohoho. A'amu syoho ulohofiyu so'nji a'amu syoho somo mokosyohumalofo so'njimo Anitu hofikoe syoho somo uhwon+wo'n+ngkiso sohwo hofikoe syoho wopingo somne'no kako yano ulofiyonefoho.

9 Sekwo a'amu syoho selohofiy+wo'n+ngkohoho soku sekwo a'amu homo somo hofiyu mokosyohumamno. Sekwo iyoho limofo yahinoso foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo Anitu kako ahwomomo humaso sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Kako a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu sokinjo so'njimo uhwonon-teso afa'nohino uhwon+wo'n+ngkohoho.

Anituye a'amu neso hofiko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

10 Ngko olo hungkuno ae'uyo loso waselimonne'no yohono. Sekwo Anitu'nji makotoku'nnyo soku, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji ufohi'n+mno.

11 Seten kako sekumo yamofo selohof+wo'n+ngkiso so'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso nomafikuji yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Seteniye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no yokumpohn'nyo wolohofano.

12 Nakwo a'amu hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuy+hwono. O'o, nakwo Seten'nji towahuno wonyo so'nji fongki'nalokuhwono. Towahuno wonyo hiso hofiko a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo somo yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofiko hwahopo emoyontifi ahwomomo emoy+wo'n+ngkohofofoho.

13 Oso'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso olohonta mapmno. Ose mafikuji yo'mayo wonyo i'mofap+hwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Seten'nji towahuno wonyo so'nji ikujoho fongki'n+ifijoso sekwo hofikimo nuyakolopitnnefoho. Nuyakolofikuji yokumpohn'nyo ne'no lohositnnefoho.

14-17 Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosyofisyano. A'amu kako mango hwamo wafongku'mo lihwozi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa,

nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofiko oso hwe huhwo sohomo wofonjosyano likuji me fifijoso mupolopitnnehofu. Hwapingoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyo humano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Honingkano wopingo'nohini uyano. Wonyo honingkano ihwaloho. Oso honingkano wopingo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho melikosafu pa'nyofoho.

Anituye hungkuno wopingo a'amufe simaho pompenjo ifisyimofu'neso wolutihwano. Oso hiso sekwoe sife manji'mofu pa'nyofoho.

Setenye yo'mayo tango ne'maso so'no Anitu kako nefu'mayo'ne so'no simaho hi'ntnnono uyano. Oso simaho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anitu asomo netimayo'ne so'no huno wosyofisyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.

Anituye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso Anituye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hosimno pa'nyofoho.

Kakoe Towahuno Wopingo sohwo hungkuno lomne'no wonetihwamtonoho.

Yo'mayo melikosafu hiso sampe mekino yo'mayo pa'nyoso nto'no wesyo humano.

¹⁸ Mpohumo jomo ne'no ulimno. Kakoe Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyo sejapihwoso'no Anitumo jomo ulimno. Nto'no fohontohumamno. Piso'mo'nyo ikutoho. Sekwo Anituye a'amu ne somne'no engolopohamo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁹ Sekwo Mpohwo Anitumo ngkimo nifo'mayo'ne jomo ole ulimno. Anitu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nanisyhwo'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasyimo Anituye hungkuno wopingoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ulimo. Oso hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo ulimno.

²⁰ Ngko a'amumo Anituye hungkuno lutihwawo'ninkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwayo'ne sekwo Mpohumo jomo ulimno.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Tikikos nenɨngkwa'wehwo Anɨtuye syoho ulohofiyo wopɨngo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo nɨ'ma'maso so'no yoloho waselɨmonte hweho.

²² Oso'no ngko kakimo sekuyepono lɨhwojalokweno. Kako nakwoe humayo so'no selɨhwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

²³ Nanɨngkwohwo Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i sekwoe sɨmeho pompenjiyo semokohosi sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji sɨmeho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyoho.

²⁴ A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo hitoho ulofoso musɨkwajiyo'njo iwo'nɨngkohoho osomo Anɨtu kako wopɨngo uloho'montonoho. Ngko Pouli'ni hungkuno hiloso mtɨ'mokohono. Osohopeho.

Filipai

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiwenti-nain'nji* (29) *teti-wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mti'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ulika'mentisofoho. Poul olo iyoswo mti'mokiyo hwapingoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentaningki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahotimentohoho so'no Poul kako isamayoka ulimonto mti'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahotimentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeefiloutaitas+yoho. Oso hwe Epeefiloutaitas huhwo sohwo Poul+nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino t+pemahonngki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwajimonto oso iyoswo so'nji mti'mokuyahotimentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Simonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 honngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi unngkohwano.

¹ Sekwo Anituye a'amu soku ango Filipai humawo'nngkohoho somne'no ngko Poul+nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kilais oso hune'no simeho uy+wo'nngkohoho so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwosopo'mentohoho sohwanji a'amu Anituye syoho somne'no sefo'mawo'nngkohoho sohwatne'no semti'mokiyalokuhwayo.

² Mpohumo olo'no jomo ul+wo'nngkuhwoyo. Nanngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais+nji siko'monta'i siko sekumo wopingo selohofohosisi sekwoe simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ul+wo'nngkuhwoyo.

Poul kako Anitumo isamayoka ulimentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyefisyontnne sikuno somo ngko nje Anitumo isamayoka uliwo'n'ingkohono.

⁴⁻⁵ Hwap'ingoso sekwo Anituye hungkuno sikuno simo'mjo upo'noma'mentohofu somta'ni sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingo a'amumo ujo'ne syoho somne'no nifo'ma'mop'wo'n'ingkohofu kuyoho. Oso'no ngko Anitumo sekumne'no jomo uliwo'n'ingkohe sohonta ngko simonyo iwo'n'ingkohefoho.

⁶ Ngko huno ole nto niyohi, Anitu kako sekwoe simoho mo'mo syoho wop'ingo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mijimop'hwosi sekwoe hon'ingkano wop'ingo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kako asomo poso sohonta Anitu oso syoho wop'ingoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo hon'ingkano wonyo ane'njo humant'itnne kuyoho.

⁷ Ngko simoho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwap'ingoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingoso a'amu somo ulonji hungkuno hiso'no a'amu ngkimo ntohon'ingkahon'ingko fi ngko aku hungkuno ulahon'ingko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'n'imentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho nt'imentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo nifo'ma'mop'wo'n'ingkohofofoho. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofont'ifi ngkine'no syon'ifisyont'ifi Mpo-humo ngkine'no jomo uliwo'n'ingkohofofoho. Oso'no sekwo ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingoso a'amumo luti'hwawo'n'ingkuhwoni'nwoho. Ose humentan'ingkuhwoni Anitu kako kakoe wop'ingoso nalohof'wo'n'ingkiiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no simoho wop'ingo nimo'n'ingkohoho.

⁸ Anitu kako nje simehomo timo uhwon'wo'n'ingkiisofoho. Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no nimo'n'antokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole nimo'n'imojoso wasehon'imonne'no yohono.

⁹ Mpo-humo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anitu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'n'ingkuhwasi ne'no mijimop'hwosi mikun'imposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo Anitumne'no huno engo tipemafikuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no fisyafihupmno.

10 Ose syafisy+kuji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syafisy+kuji osomnohini uy+mno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo hon+ngkano wonyo ane'njo imo'n+ngkuji Jisas Kilais kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wop+ngo'nohini kuyoho. Wonyo hon+ngkano ane'njo kuyoho. Ose selonefoho.

11 Ou, sekwo olopo nohumaf+kuji Jisas Kilais kako'nohino kakoe yokumpohn'nyo sejap+hwosi sekwo hon+ngkano wop+ngo'nohini uyantifeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wop+ngo'nohino somo a'amu nosehon+ngkuji Anituye yofe engo noho'nomaf+kuji Anitumo isamoyoka ulantifeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'n+ngo engoso Jisasiye hungkuno upa'n+imentohofofoho.

12 Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole sey+hwoloho. Jisasiye hungkuno wop+ngoso impo'angomo into'naweho. Ose syafisy+kutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango ni'mahonjoso a'amu pi'n+ngo engoso hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo.

13 Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofo sohwantne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hofiko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiy+wo'n+ngkohe so'no impo'angomo humaleno.

14 I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono we'e uy+wo'n+ngkohofoso hofiko impo'ango somne'no iyoho ko un+ngkahon+ngki hofiko ngkimo nohon+mentohofoso so'no hofiko iyoho munyofoho. Oso'no hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofiko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontifi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

15-16 A'amu fehohnjo huno wop+ngo'njoso hofiko Anituye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofiko olo so'no huno uyohoho. Ngko Poul+ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kilaisiye hungkuno ito'nohino liwo'n+ngkohe so'no Anituye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hitoho ulofahon+ngki hofiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofiko nje syohomme'no simeho wonyo umo'n+ngkahon+ngki nje yofe monje

yanisyontifi hofiko hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne Kilaisiye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohoho.

17 Oso'no hofikoe hunoso nto'nohinimaho. O'o, hofiko ngkimo woniyokolofantifi hofiko ngkimo tango wontopantifi yontifi hofiko Anituye hungkuno nto'no mulalokuyohoho.

18 Huno ose ko syofisyahonngkofi ngko simonyo yalokweno. Hwapingoso a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho so-hwanji hofiko Jisasiye hungkuno ho'n'miwahonjo so'no ngko simonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohinimaho. O'o, ne'no wamjimo'nimontefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

19 Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sikuno huhwo huhwi sekwo Anitu ngkimo nifo'mayo'ne jomo ulahonngkofi Jisas Kilaisiye Towahuno nisosofitofahonjo so'no yo'mayo tango nimanteso ngkimo wopingo tohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

20 I ngko olo so'no nimon'ngkohoho. Ngko yo'mayo imeso ngko wonimango mannonehoho. O'o, ngko Jisas Kilaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no walohomonnoho. Yo'mayo syoho Anitu ntap'wo'n'ngkisoso ito'nohini uyimonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo ime'no Jisas Kilaisiye yofe engo imo'none'engi yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nimo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nimon'ngkohoho. Ngko Jisasiye yofe woho'noma'monnoho.

21 Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasi'nji songo humaleno. Oso wopingofoho. I oso'no ngko poyo pe'nimo Jisasi'nji Anitu'njopo humayoso oso yakolo'nnyofoho.

22 Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Simomjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anituye syoho imeso ne engo mjimo'nimwesoso oso wopingofoho. Oso'no ngko pipi imnehono.

23 Olo hilo so'no ngko simeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'nime'no Jisasiye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho loponjo humayo somo yakolo'nnyofoho.

24 I oso'no ngko poyo pe'nime'no ngko sekumo pipi sefo'mamnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wopingofoho.

25 I ngko oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anituye syoho ne'no mjimihwasi sekwoe simeho hi'ntnnohino uyoso

engo imo'n'ingkuhwoso'no simeho wop'ingo mikun'imposo wasemo'n'imontonoho.

²⁶ Oseso ngko sekumo apa'no se'mahon'i'mo sekwo ngkine'no simonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yofe woho'nomantifeho.

A'amu Filipai so'nji Pouli'nji nomajoku'n'ingkuji Jisasimne'no tohino womantifeho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta s'kuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno t'ifi in'ingkakuji wop'ingo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'n'i'maleso olenoho. Sekwo simeho anga'nohino so'nji nomajoku'n'ingkuji sekwo Anituye hungkuno a'amu somo lut'hwaf'ikujono hof'iko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyantifeho. A'amu fehohnjo Anituye hungkuno nakwolaho sel'ikujono sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohof'ikuji kakoe hungkuno ne'no wolut'hwantifeho. Oso'no upa'n'i'mo.

²⁸ Sekwo oso pa'nyo nomajoku'n'ingkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hof'iko nosehon'ingkuji huno ole uyono. Nakwo tikanomne'nwoho. Hwap'ingoso Anitu kako hof'ikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentan'ingki uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwo uy'imontonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'n'ingkiso sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutne kuyoho.

²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makotiku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wop'ingo semokiyo'ne sejapmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejopalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisimne'no tohino womantifeho.

³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohon'imentohofofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujosono ikujoho pa'n'ingo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I lohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji lohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'n'iment'hwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'n'imo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyihwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kɩlais'i'nji makoti'ku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kɩlais sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wopingo lasemo'n'ngkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sekwoe simehomo humentan'ngki kako'nji simeho afa inonti'fi kakoe hungkunomo tifi lin'ngkwalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon'ngki sekwo hofikine'no hitoho laselokwoho.

² Sekwo eno ntifi'jo'manji sekwo huno anga'no in'ngkuji simeho afa in'ngkuji sekwo nje simeho wopingo wonimokantifeho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji fosyohumantokuno.

³ Sekwo huno sekumne'nohini syafihu'n'ngkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe hon'ngkano wopingo somne'no huno ole syafisyikutoho. Nakwoe yahinoso hofikimo yakolo'nnyofoho. Ose syafisyikutoho.

⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini syafisyikutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syafisyikuji ufo'mapmno.

Kɩlais kakoe yofe monje ehin'ngkahon'ngki Anitu kakoe yofe hiso ho'nima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kɩlais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini in'ngkuji tifi fin'ngkamno.

⁶ Jisas Kɩlais'ye yahinoso olenoho. Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho. I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyafisiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, ni'hu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuliko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'n'imentisofoho.

Kako syoho ulohofiyo pa'nyo imo'n'imentisofoho. A'amu hwahoponjoso uhwonimentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwonimentohofofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kan'ngkwohwoe hungkunomo haloho po'miwento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'n'imentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu honingkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'n+mentisofoho.

⁹ Anitu uhwon+mentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehingkahoningki uhwononto oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uy+mentisofoho.

¹⁰ Jisas+mo Anitu kako oso yofeso uy+mentisoso a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji a'amu poyo nto pe'n+mentohofoho so'nji Jisas+me'no hwomtame ehumafikuji kakoe yofe ho'nomapitnne'ento Anitu yofe engoso uy+mentisofoho.

¹¹ A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulikuji naningkwohwo Anitu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponaho lopo wohumano.

¹² Oseso nje a'amu soku hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupa'nontifi tifi nningkapmmentohofofoho. I olohonta ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo humentan+mo sekwo nje mampahomo tifi ne'no nningkapmno. Anitu sekumo asomo setimayo so'no huno syafisy+kuji kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiy+mno. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye simeho tango ifisyumofanoho likuji sekwo iyoho seningkuhwoso'no Anitumo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ Nakwo huno nayohoho. Anitu nakwoe simeho mo'mo syoho yalokunjo so'no Anituye simeho wopingo umo'nyo'ne yo'mayo syoho ifitnne'ento limentiso so'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nejap+hwoso'no kakoe syohoso uyantanoho. Anituye hungkunomo tifi iningkayo'ne hunoso Anitu kako nejap+wo'n+ngkisofoho.

¹⁴ Yo'mayo syoho kiko fiyo kil+wo'n+ngkohoho so'no kiko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwo'n+ngkohofoso simeho wopingo'nji fikuno.

¹⁵ E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anituye mehomi soku olo hwaho loponjo a'amu honingkano wonyo pi'n+ngo'njo lopo nohumentan+ngkuji sekwo honingkano wonyo ane wopingo'nohini uyantifeho. Oseso a'amu nom'ne nosehon+ngkuji sekwoe yahinoso wonyofoho masel+fitnnehoho. Sekwo a'amu Anitu'nji humalofo soku a'amu olo hwaho lopo sikwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa liswahon+ngkuji

16 oso sekwo Anituye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno wolutihwantifeho. Ose'manji Jisas Kilaisiye Sikuno Engo somo ngko sekumne'no simonyo uyimonnoho. Hwapingoso yo'mayo syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne into'nowntaningkuhwososo uhwonimonnoho. Oso'no ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.

17 A'amu Anitune'no yahu sojopo fonjokisasyiwo'n'ingkohoho hopaso sekwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyontifi sekwoe simeho, huno, afa inontifi yo'mayoso Anitumo uyimentohofofoho. Oso hopaso sekwo ngkine'no simonyo ifijo so'no nje honiyoso hofiko wofonjonisihumantifitikenno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso hiso imo'n'ingkuhwoso'no'manji nje simeho wopingo wanimo'nimontonoho. Oso'no olo simeho wopingo hiso ngko sekumo womotasefohi'nimonne'no yohono.

18 Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no simeho wopingo wasemo'nono. Nakwo nufohi'n'ingkuhwasi simeho wopingo wonamo'nimontonoho.

Poul kako Timouti sohwoe hungkuno mtimokumentisofoho.

19 Ngko sekwoe angopono Timoutimo lihwatimne'enji Hwe Engo Jisas Kilaisimo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no honingkano somo hwosampesoso ngko we'lenepi wolihwatimonne'no yohono. Timouti kako nose'mahwosi ngkimo asomo nonimahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo se'maso so'no wantimontonoho. Ngko nupa'nimo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanisosofito'montonoho.

20 Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'o, Timouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa iniwon'ingkuhwoyo.

21 A'amu nom'ne sohwa hofiko Anitumne'no simeho nto iwolo'mokumentohoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohini syafisiwo'n'ingkohofofoho. Hofiko Jisas Kilaisiye syoho somne'no huno mosyafisiyo'njo yiwo'n'ingkohofofoho.

22 Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo kako hwe wopingo hweho. Mehomi sohwa hofiko homningkwowosamo ufo'mawo'n'ingkohoho hopaso Timouti sohwo Jisas Kilaisiye syohomne'no nifomawo'n'ingkiso hweho.

23 Ngkimo yo'mayo nimanee so'no huno nihwoso'no Timoutimo wolihwatimo.

24 Ngko sekwoe anggo sopo se'mayo'ne Anitu honingkano nimofoyo'ne jomo ulalokweno. Ngko honingkano nonimofihwoso'no ngko sekumo we'enepi wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwoe hungkuno mtimokumentisofoho.

25 Ngko huno ole niyohi, ngko neningkwa'wehwo Epeefiloutaitas sekwoe anggo pone'no wolihwatimo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo kakimo ngkiyepono uhwatimentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo nifo'mawo'n'ngkiso hweho.

26 Sekwo Epeefiloutaitas mnokino engo tipema'mentiso so'no upa'nimentohoho so'no kako huno pi'n'nggo syasyefisyonto wasehonimonte'no yalofoho.

27 U nehopi. Kako mnokino engo tipemanto wape'nimonto imentisofoho. I oso'no Anitu kakine'no hitoho ulo'mentisoso kako mape'nimmentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwo'nnontnne'no ulo'mentisofoho. Anitu kako ole limento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wopingo umokumentisofoho.

28 U nje simeho wopingo nimo'n'ngkahon'ngki sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Kako sekumo apa'no se'mahwoso'no uhwon'ngkuji sekwoe simeho wopingo wasemo'nimontonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimontonoho.

29 Sekwo kakimo nuhwon'ngkuji sekwo Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wopingo uyikuji utimappmo. Sekwoe a'amu Epeefiloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohwoamo uhwon'ngkuji osohwafe yofeso foho'nomappmo. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo hofiyono foho'nomappmo.

30 Sekwo ikanopo humantifi Poulimo pipi ufo'mane'entifi Epeefiloutaitas uhwatimentohofofoho. Kako ngkimo nonimanto kako Jisas Kilaisiye syohomnohini huno syafisyonto kako we'enepi wape'nimonto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohwoamo hofikoe yofe foho'nomappmo.

3

A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

1 Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mtimokalokwe loso wesojwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no simonyo fiyimmo.

Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo manningkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo liwo'n'ingkohoho sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hofiko sekumo hofikoe hon'ngkano hohontajo somo upesemotowantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasimo sekwoe a'apahoso sihu wosekolofantife'no yalokwofo.

³ A'amu huhwo sohwa hofiko sihu kolo'n'wo'n'ingkohoho sohwa hofiko hofikoe hwasyo hungkuno ole losetihwalokwofo. Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikuji hwe sohwa a'apaho sihu kolo'n'fijo'manji Anituye a'amu ne umo'nantifeho. Oso hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi kakoe Towahuno'nji nohumentani Anitu ne sohune'no hwomtame yihumawo'n'ingkuhwone'nwoho. Oso yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo naloho'mentiso so'no syafisyontani oso hiso'no isamoyoka uliwo'n'ingkuhwone'nwoho. Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwono.

⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne a'amu sohwasimo nuyakolohm'nesohilo. I oso'no ngko nje yofe noho'noma'n'i'mnesohilo.

⁵ Hwap'ngoso olenoho. Nje na'u ngkimo aswo nimahon'ngki sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune i'mofopahon'ngki nje a'apahomo hofiko sihu nikolo'mentohofofoho. Ngko a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Mpenyaminiye temtitofu mta'ango hwo'nyoho. Ngko Hipilu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu Juta sohwasimo yahino hopi'nonohino somo in'ngkamote hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi imo'nonji hofikoe hon'ngkano hungkunoso hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'imentohefoho.

⁶ Ngko a'amu Juta sohwasimo yahino so'no nimon'ngkahon'ngki a'amu Jisas Kilaisimo in'ngkawo'n'ingkohoho somo fonjahumotefoho. A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo so'no nohon'ngkuji wontantife kiko hon'ngkano wonyo nihu'no ane hwosoho.

⁷⁻⁸ Yo'mayo hohontajo ngko yahino wop'ngo imote so'no yofe engo nomanji, Wop'ngo hwo'nyoho, ko hnonji Jisas Kilaisimne'no huno ito'no niyahon'ngki hohontajo yahino sokinjofoho. Kilais Jisas kako nje Hwe Engo sohune'no huno t'pemanji oso hune'nohini ngko huno niyohoho.

Kako ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no ngko yo'mayo yahino wopingo so'no syafihu'moteso yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne imo'nyo'neso monifo'manehoho. O'o, Jisas Kilais kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosy-ohumanji

⁹ ngko Jisas Kilaisimo ufohi'n+mentohefoho. Yo'mayo honingkano hungkuno somo hofiyo'no in+ngkamote so'no Anitu kako kiko wopingo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umentohe so'no wopingo hwosoho ose ntimentisofoho.

¹⁰ Ngko olo anga'nohino loso'no nimo'n+ngkohoho. Jisas Kilaisimne'no huno nto'no syafisyi'mo oso Jisas lika'mentiso sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentisoso sikuno huhwo huhwi wonifo'ma'montonoho. Oso'nji Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji majopohi'n+ngkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'n+mentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho mann+ngkohoyohoho. Oso'no nimo'n+ngkohoho.

¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no ntikafo so'no wohontohumanonoho.

Poul kako mjake'we hnnyo somjo hohwafo somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentisofoho.

¹² Ngko ole masel+mnehono. Ngko honingkano wonyo ane'njo Jisas Kilais pa'nyo nto imo'n+ngkohono. O'o, ose masel+mnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'n+monne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne nto n+ma'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'n+monne'no syoho yalokweno.

¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas honingkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'n+ngkohono, ose mosyof+syalokuyohono. Yo'mayo imote so'nji yo'mayo n+ma'mentiso so'ntnno in+ngo mofonji huno mosyof+syalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syof+syalokweno. Yo'mayo tifi no'mo ma'mne so'no syaf+syonji oso'no syoho wokino'njo yalokweno.

¹⁴ A'amu mjake'we hnnontifi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'n+ngkohoho sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no Anitu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kilais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumant+mne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

15 A'amu Jisas Kɩlais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafɩkuji oso pa'nyo hmmo'nɩmno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anɩtu kako oso hiso'no nosetɩhwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho.

16 Oseso Anɩtu kako yo'mayo nto setɩhwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɩkuji tɩfi finɩngkamno.

17 Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'nɩngkohe somo nɩngkopalokwofo somo nuhwonɩngkuji finɩngkamno.

18 Olo so'no ngko sɩkuno pi'nɩngo engo somo selɩmentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje tɩmo mta'ni tɩmijo nɩswahopohoho. Hwapɩngoso a'amu pi'nɩngo engo hofɩko Jisasiye honɩngkanomo inɩngkayo so'ne poji yontanɩngkofi uhwononji tɩmijo nɩswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɩko Jisas Kɩlais iyo hwojiyafɩku'nnyo somo pe'nɩmentiso sohwoe mango hwafoho.

19 Yo'mayo wonyoso hofɩkoe sɩmeho sohwo umo lonte sohwo hofɩkoe anɩtuyoho. Osomo inɩngkawowo'nɩngkohofoho. Hofɩko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontɩfe somne'no hofɩko wonɩmango munɩwo'nɩngkisofoho. Oso'no hofɩko hwa'mo hwa'mɩngo iwo'nɩngkohofoho. Hofɩko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafɩsyɩwo'nɩngkohofoho. Oso a'amu hiso hofɩko tɩkanomnefoho.

20 I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anɩtuye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kɩlais kako ahwomo mta'ni kako asomo pɩhwosi asomo netɩmayo'ne hontohumalohwono.

21 Jisas Kɩlais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinonso kakimo enjwa'mo ho'nasyɩhwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofɩhwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyolangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no honɩngkano hungkuno ulɩmentisofoho.

1 Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje sɩmeho wopɩngo nɩmokuwo'nɩngkohoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontne so'no huno syafɩsyɩkuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

2 Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasimo ufohi'n+mentisiyo so'no yoka hungkuno hnn+wo'n+ngkisiyoso noho'naofohosi siko simeho afa hmninyo.

3 Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kiko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'n+ngkuhwoyo sohwosimo hungkuno wakil+mne'no yohono. Kiko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas K+lais+ye hungkuno syoho somne'no nifo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe K+lemen'nji nom'ne sohwanji hofiko ngko'nji syoho afa'nono iment+hwonefoho. A'amu hih'n'wiye yofeso An+ituye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

4 Sekwo s+kuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo fiy+mno. Ngko apa'no wasel+mne'no yohono. Kakine'no simonyo fiy+mno.

5 A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyof+syantifeho. A'amuso hofiko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehon+ngkuji wop+ngofoho huno uy+montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako we'lenepi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no f+syaf+hupmno.

6 Sekwo yo'mayo so'no huno pi'n+ngo engo syaf+sy+kutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo An+tumo jomo ul+kuji isamoyoka ul+mno.

7 An+tu simeho pompenjiyo nejap+wo'n+ngkisoso a'amu hwahoponjo hn'nwiye huno nay+wo'n+ngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo Jisas K+lais+nji ufohi'nontani kako nakumo simeho pompenjiyo nejap+wo'n+ngkisoso nakwoe huno somo wop+ngo nemokosyohumaho.

8 U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no wasel+monne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini f+syaf+hupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wop+ngo so'no yo'mayo ito'nohini so'no huno f+syaf+hupmno. Yahino wop+ngo somnohini f+syaf+hupmno. A'amu yo'mayo wop+ngo'nohini iwo'n+ngkohofu oso'no huno f+syaf+hupmno. Wonyo so'no nosyaf+sy+kutoho. Sekwo yo'mayo An+tumne'no isamoyoka ujo osomnohini f+syaf+hupmno.

9 Yo'mayo yahino ngko loset+hwamentohe ma'mentohofu so'nji yo'mayo ngkine'no upa'n+mentohofu so'nji yo'mayo yahino imentohe somo uhwon+mentohofu so'ntnno huno syaf+sy+kuji tifi nn+ngkapmno. Ose ikuji An+tu kako

simeho wopingo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohofono isamoyoka ulimentisofoho.

¹⁰ Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanifisyontifi simeho afa ntopalokwofo so'no ntihwayo'ne honingkano motipema'mmentohofofoho. I olohonta sekwo notipemantifi ngkimo hofiyo nifo'mantokwofo so'no nje simonyo iyoso m'kun'nposofoho. Ngko simonyo yonji Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹¹ Ngko yo'mayo so'no jomo masel'mnehono. U ngko umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwon'manji ngko hunoso olo'no syafisyiwo'n'ngkohono. U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ose liwo'n'ngkohe hwap'ngoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso wo'majo so'no tipemanji wopingo'nohini humaleno.

¹² U ngko sikuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne umofonyo miyi'mo u ngko hoponoho. U, ngko sikuno nom'nemo motipemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no huno mosyofisyalokuyohono.

¹³ Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo'nji nisosofitofone so'no yo'mayo ni'mante so'no ngko simeho wopingo'nji humawo'n'ngkohe hwo'nyoho.

¹⁴ Yo'mayo tangoso ngkimo ni'mahon'ngki sekwo ngkimo nifo'malokwofoso wopingofoho.

¹⁵ Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kilais Jisasiye hungkuno losetihwoma'mentohe sohonta ngko hwaho Masetouniya uliko'mahon'ngko oso hohosohonta sekwo ngkimo nifo'ma'mentohofofoho. Anituye a'amu nom'ne angoponta'angoso monifo'masofoho. O'o, sekwo'nohini nifo'ma'mentohofofoho.

¹⁶ Ou ngko ango Tesolounika humentan'ngko sekwo ngkimo sikuno anga'no anga'nohino somo nifo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Sekwo ngkimo nifo'malokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hiso'no ngko simonyo yalokweno. I oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno masel'mnehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntap'wo'n'ngkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anitumne'no huno engo syafisyontifi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafisyontifi sekwo ngkimo yo'mayoso nifo'mawo'n'ngkohofoho. Oseso Anitu

kako yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapm-montonoho. Oso hiso'no sɪmonyo mɪkunɪmposo yalok-weno. Oso sɪmonyo iyoso yo'mayo ntapɪwo'nɪngkohoho somo yakolonoho.

¹⁸ Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miyɪmnehono. Yo'mayo Epeefɪloutaitas sekumta'ni manto nɪmotapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amu Anɪtumne'no yahu fonjokisasyɪwo'nɪngkahonɪngkofi Anɪtu simeho wopɪngo umo'nɪwo'nɪngkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo ntopahonɪngkofi Anɪtu kako simeho wopɪngo umo'nɪngkohoho.

¹⁹ Jisas Kɪlais yo'mayo hwapɪngo sohwo'nji ufohi'nɪmentohoho so'no nje Anɪtu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho.

²⁰ Nakwoe Anɪtu sohwo kako nanɪngkwohweho. Oso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji sɪkuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Sekwo Anɪtuye a'amu Jisas Kɪlaisɪmo ufohi'nɪmentohoho sokumo ngko nje a'amufo selalokweno. A'amu ngko'nji humalofo sohwa hofɪko sekune'no, nakwoe a'amufo selalokwofo.

²² Anɪtuye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hofɪko nakwoe a'amufo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosy-ohumawo'nɪngkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu fehohnjoso hofɪko sekune'no nakwoe a'amufo eso nɪhu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais sohwo kako sekumo wopɪngo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi **Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi** **somme'no Mti'mokumentisofoho.** **Olo Hungkuno Simo'mjofoho.**

Jisas ahwomomme'no nto simentiso sohonta soswo *tiventi-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somme'no mti'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwife Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamti'mokinyofoho. Oso iyoswo mti'mokiyo hwapingoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nousitik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hofiko Jisasi'mo in'ngkuno Koulousinjo sofe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontan'ngkofi Poul kako olo iyoswo loso hofikimo ito'no m'hwajiyo'ne mti'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi t'fi un'ngkohwano.

¹⁻² Ngko Poul'ni Kilais Jisasi'ye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Anitu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni n'hwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nen'ngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mti'mokalokuhwayo. Sekwo Anituye a'amu soku Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyont'fi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo Anitu kako sekumo yo'mayo wop'ngo selohofihwosi sekwo simeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'n'ngkohoho.

A'amu Koulousiso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

³ Nekwo jomo ujosu engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisasi'ye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwoyo.

⁴⁻⁶ Hwap'ngoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta simo'mo ne'mo Anituye hungkuno wop'ngo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wop'ngo Anitu sekumne'no

wonyoangkafo ulohofoneso mapitnne'ento imentisoso sekwo mayoso hoponoho. Oso hiso Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi pomponahopo humalohwone hn'nwi nakwo womantanoho.

¹³ Hohonta mewoso sohwife kaningkwohwo Seten kako sikwo'mjoho'mo yokumpohn'nyo nemokosyohumamenti-sofoho. I olohonta Anitu kako kakoe Hwomu anga'nohino sohumne'no umo'nalokunjo sohwoe temtitofomo menehu-maji'mentiso hn'nwi pomponahopo humalohwono.

¹⁴ Honingkano wonyoso nakumo nok-ilo'mokomokonesyohumentan'ngki Anituye Hwomu Jisas kako nakwoe honingkano wonyoso wae enaofonto nakumo isi'hutofonema'mentisofoho.

Kilais kakoe yahino'nji syoho ntnne hungkunofoho.

¹⁵ Nakwo Anitu sohumo muhwonyo'njo iwo'n'ngkuhwone sohwo kakoe Hwomu Kilais a'amu uhwonimentohoho sohwo kako Anitu'nji ni'hu'no afafoho. Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayoso mamti'mokumentiso sohonta Jisas Kilais kako humamentisofoho.

¹⁶ I Anitu kakoe Hwomumo ulahon'ngki Kilais huhwo sohwo yo'mayo ahwomomjo hwahoponjo kako mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo uhwon'wo'n'ngkuhwone so'nji yo'mayo muhwonyo'njo iwo'n'ngkuhwone so'nji kako mt'i'mokumentisofoho. Kako Seten'nji kakoe towahuno wonyo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Kako a'amu ahwomomjo sohwamo mokosyohumayo sohwanji a'amu hwahoponjo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentisoso Anitu kako Kilais kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

¹⁷ Yo'mayo mt'i'mokumentisoso kako hwapingo hweho. Kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso huli'mokomokosyohumawo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ Nakwo kakine'no in'ngkawo'n'ngkuhwone so'nwi kakoe a'apaho'nwoho oso'no Jisas nakwoe hwe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe songo humayoso kako hwapingo hweho. Kako poyo pe'n'ngkahon'ngki Anitu kakimo ni'hu'no si'momo ne'mo ul'ka'mentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho.

¹⁹ Anitu kako kakoe Hwomu Jisasi'mo uh-wosopo'mentisoso nje huno nje humayoso kako hopi'nonohinoso womano lonto uy'imentisofoho. Ose uy'imentisoso Jisasi'nji kaningkwohwo Anitu'nji sikoe humayo ni'hu'no afafoho.

20 Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anituye mangohwa imo'n+imentihwoni'nwoho. I oso'no nakwo Anituye mango sohvana'n+imne'no Anitu kako simeho afa unano lahonngki Jisas kanngkwohwoe hunomo inngkowahonngki iyo hwojiyafiku'nnyo somo a'amu sohwa Jisas+mo fonjinto'ofosyahonngkofi Jisas kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no Anituye simeho pompengo ifisyimo'mentisofoho. Oso'no Anitumo u'mayo'ne honngkanoso nakumne'no hwosampo'mentisofoho.

21 U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumantifi honngkano wonyo imotofo so'no Anituye mango sohwasi Anitu'nji mohumammotofo kuyoho. O'o sekwo ikanopo humamotofo kuyoho.

22 I olohonta Anituye hwomu sekumne'no poyo pe'n+imentiso so'no Anitu kakoe a'amu ne kako'nji mokotiku'nyo'ne mesehumati'mentiso kuyoho. Oso'no Anitu sehwsopo'mentiso soku kakiyepono ipesemotasihwosi osopo sekwo honngkano wonyo ane'njo wohumantifeho. Sekwo Anituye simanopo lohofikui won+mango masenoneho.

23 I sekwo syoho ole fiy+mno, Anituye hungkuno ne somo sekwo simeho hi'ntnnono uy+kuji kakoe honngkanomo yokumpohn'nyo fikemokosyalohopmno. Yo'mayo hwahoponjoso honngkano hwasyomo ipesomotaweloho. O'o, yo'mayo hungkuno wopingo upa'n+imentohofa somo nusikwajikutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalofa sohwaso u'mayo'nefoho. Ngko Pouli'ni olo hungkuno wopingo homo losomne'no syoho ulohofiyu hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

24 Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no simonyo yalokweno. Hwapingoso sekwo Anitumo inngkawo'nngkohofa soku sekwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo kuyoho. Kilais kakoe a'apaho hn'nimo humaso so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone so'no Kilais huhwo tohino malofoho. Oso tohino Kilais malokunjoso ngko moi'wo esojwaofoneso ufo'malokweno.

25 Anitu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotihwayo'ne nihwsopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetihwamne'no yohono.

26 Hohonta olo hungkuno hiloso ni'hu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu simo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'n+mmentohofofoho. I olohonta

Anituye a'amu ne sohwanne'no olo hungkuno hiloso utihwa'nyopo nto i'mofapohoho.

²⁷ Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. Kɩlais kako sekwoe simehomo humaho. Oso'no hwangku sekwo Anitu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohinimaho. O'o, a'amu temtitofoponi'nonohino soku upa'nifitne'ento lonetihwamentisofoho.

²⁸ Oso'no nakwo Jisas Kɩlaisime'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yoloho'nohini losetihwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyo ehohosasiyo'ne so'no huno pi'ningo engo syafisy'wo'ninkuhwono. Hwapingoso nakwo ole namo'ninkohoho. A'amu nihu'no hopi'nonohinoso hofiko honingkano wonyomne'no iwaho ikuji Kɩlaisimo iningkayo yahinoso engo imo'ninkuhwoso'no hofiko a'amu ne imo'ninkuji Anitumo u'mapitne'entani syoho engo yalokuhwono.

²⁹ Olo syoho tohohmtanno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyonjima'ho. O'o, Kɩlais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofiko simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyikujo'no yomayo hungkuno hwasyo somo wae weemopife.

¹ Sekwo upa'nimno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnonni a'amu nom'ne nje simano manohonyo'njo imotofosohwa hnonntne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno.

² Ole so'no nimo'ninkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'ninkuji simeho finimno. Sekwo Jisas Kɩlaisime'no huno ehohosahininkuji Kɩlais ne sohune'no huno wasey-ono. Anituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohofo. Kɩlaisyoho.

³ Yomayo huno wopingo hiyaso'mo wjoso wotipema'mo liso'manji u Kɩlaisimo weho. Osohumtani wotipema'monnoho. Anituye huno mikunimposo hopi'nonohinoso Kɩlaisimo ehuhnnawo'nyo hweho.

⁴ A'amu fiho kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selihwoso'no sekwo mopiwasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno.

⁵ Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo

Jisas hne'no simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakoe syoho hofiyo yalokwofa so'no simonyo yalokweno.

Nakwo Jisasimo ufohi'nontani songo ne'no humayo'neso nto ma'malohwono.

⁶ Kilais Jisas sekwoe Hwe Engo imo'nimentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyimno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisyafihupmno.

⁷ Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'ningkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'ningkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wopingo losetihwamentihwone somo simeho hi'ntnnono engo uyimno. Yo'mayo Anitu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamayoka ulikui sekwoe simesimo engo weesemofihwono.

⁸ A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokokilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntnne'no wolosetihwantife'no yohoho. Hofiko Kilaisye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafisyikui sekwo i'waho nto'no fiyimno.

⁹ Hwapingoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinosa Kilaisye a'apahomo ehunnamo'nnyofoho. Kilais kako a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anituyoho.

¹⁰ Oso'no sekwo Kilaisinji humalofo soku Anitu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kilais huhwo sohwo kako yo'mayo towahuno yokumpohn'nyo somo mokosyohumawo'ningkiso hweho.

¹¹ A'amu Juta sohwa nakwo Anituye a'amu hwona'nyoho lontifi a'apaho sihu kolo'nimotofa hwafoho. I oso'no sekwo Kilaisinji humalofo soku sekwo Kilaisye yahino wopingoso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo uyohopo'mentohofofoho. Oso'no sekwoe a'apahomo makolo'nnyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji honingkano wonyo so'njimo hotijwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo isihutofosema'mentisofoho.

¹² Mijo kiyomayo huyo'mango so'no wosyofisyano. Mijomo kesojisyasyoso olenoho. Nakwoe honingkano wonyo somne'no Jisas pe'nimentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo mta'ni likafoso Jisasimo Anitu ulika'mentiso hopaso nakwo likofalokuhwono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo hisomo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako Jisasinji songo humayo'neso nelikofalofoho.

13 Hohonta sekwo sekwoe honingkano wonyo somo mohotijwaofe sohonta sekwo temtitofo kengo soku Anituye hungkunomo tifi miningkayo so'no sekwo Anitumo u'mayo'ne honingkanoso nihu'no awonoho. Osohonta Anitu sehonimentisoso sekwo honingkano wonyo somo humantifi poyo pe'ninkohoho hopa humentaningkofi sehonimentisofoho. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso sejopahonngki Anitu songo semokonto sekwoe wonyo wae yasemo'mentisofoho.

14 Oso honingkano hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso mokilo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmmentihwone so'no hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nalimojofoho. Yo'mayo honingkano wonyo nakwo imotohwoneso Anitu nomanto Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoho.

15 Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo pe'nimentiso sohonta kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoho. Anitu nje mango hwamo utihwa'nyopo uyakolofohofoho ulahonngki Seten kako wonmango unimentisofoho.

Nakwo Jisas'nji poyo nto sape'nimentihwonefoho.

16 Anitu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo wosopayo'ne u mijo'ne honingkano hungkuno selifijo'manji osomo sekwo tifi inngkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u Sikuno Engo somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyafisiyo'njo sikuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka selifijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho.

17 Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. Tifi imo'none so'no netihwayo'nefoho. I olohonta Kilais kako poso sohwo yahino ne somo hwapingo hweho.

18 A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'nngkiso so'no selihwoso'no u ngko wojo uhwonngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo haloho pekutoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo kakoe honingkanomo miningkayo so'no kako sitofo noselihwoloho. O'o kakoe a'apahomne'nohino syafisy'wo'nngkiso hweho. Yokumpohn'nyo imo'n'wo'nngkiso hweho.

19 Oso hwe huhwo sohwo kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohomo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasi'mo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino

engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'nimo yokumpohn'nyo yano nejap'wo'n'ingkisoso nakumo mehul'i'mokonasy'wo'n'ingkohoho. Oso'no kako kakoe a'apaho hn'nimo Anituye yokumpohn'nyo'nji huno wop'ingo'nji nejaponto sokafo nemokalofoho.

²⁰ Sekwo Kilais'i'nji sape'n'imentohoho so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hofiko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafitnnehoho. I oso'no sekwo hohontajo hon'ingkanono hungkunomo in'ingka'fijo so'no sekwo hofikimo enjwa'mo humalofoho.

²¹ Olo hon'ingkanono hungkuno lomo sekwo peho'ne in'ingkowalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahome nomokosyohumafikutoho. Yo'mayo wosopayo non'ingkutoho. Yo'mayo somo nopm'mokukutoho.

²² Hungkuno hiso a'amu hofikoe huno mta'ni syafisyontifi lonetihwalokwofo. Yo'mayo hwahoponjoso moi'wo umo'n'imonto yalofoho.

²³ A'amu oso hon'ingkanono in'ingkowalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafisy'wo'n'ingkuhwoni, U a'amu hon'ingkanono wop'ingo'njofoho. Hwap'ingoso hofiko hwomtame ehumantifi hofikoe yofe monje yasyontifi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasy'wo'n'ingkohofofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji hon'ingkanono wonyo so'nji wae yafo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, ni'hu'no awonoho.

3

Anitu kako Kilais'i'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentisofoho.

¹ Anitu kako Kilais'i'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentiso so'no nakwo Kilais'i'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anituye aho anga sohohta'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no y'hwono.

² Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisy'kutoho. O'o, yo'mayo ahwomomjo somne'no fisyafihupmno.

³ Hwap'ingoso nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasimo ufohi'n'ingkahon'ingkuhwoni Jisas kako Anitumo ufohi'n'ingkahon'ingki Anitu kako wop'ingo nemokosyohumaho.

⁴ Kílais nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako uti'hwa'nyopo i'mofapihwoso'no sekwo kako'nji nohumafikujikakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womantifeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntnne'ne hungkunofoho.

⁵ Hwahoponjo yahino wonyo simeho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, simeho feoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho'yangoso kako anitu pa'nyo umokonto kako oso humnohini iningkowalofoho.

⁶ A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'ninkohoho somo Anitu kako simeho wonyo uyonefoho.

⁷ Hohonta honingkano wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumentanngki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.

⁸ I oso'no olohonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, sitofo, oso foho'naopmno. I sifajo'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapihwoloho.

⁹ Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnnngkutoho. O'o, yo'mayo yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofofoho.

¹⁰ Oso'no sekwo a'amu songo imo'nimentohofofoho. Oso a'amu songo imo'nalokunjoso Anitu kako hwapingo hweho. Sikuno huhwo huhwi Anitu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wopingo sejaponto yahino songo'nji Anitu kako pa'nyo semokalofoho.

¹¹ Nakwo Anituye yahino songo ma'mentihwone hn'nwi nakwo hinjohi'nwi afa'nwoho. I ole liwo'nngkuhwoni, A'amu temtifo kengo kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno kengo'njo hwafoho. U Jutafe honingkano hungkunomo inngkuwo'nngkohofofoho. Honingkano hungkunomo minngkayo'njofoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hameponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu sikinjofoho. Ose liwo'nngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. Kílais nakwoe songo humayoso hwapingo sohwo kako nakwo a'amu kengo kengo hn'nimo nonafohi'nonto kako nakwo hinjoho'nimo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo unngkohwano.

¹² Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso so'no kakine'no sehwsopo'mentisofoho.

Oso'no sekwo kakoe yahino lomo tifi finingkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofihwoso'no hofikimo wopingo ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasyikuji sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fihwa sekumo wonyo selohopijoso sekwo simeho wonyo uyikutoho. O'o, sekwo simeho wopingo uyimno.

¹³ Sekwo a'amu so'nji fo'ma'nimno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no simeho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukin-jaofano.

¹⁴ Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'nimno. Oso simeho inyo yahino so'nji ufohi'nimno. Simeho inifijo'manji simeho afa'njo wonyoangkafo'njo wohumantifeho.

¹⁵ Kilais kako simeho pompenjiyo nejap'wo'ningkiso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. Kilais kako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo simeho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no johonalimentisofoho. Oso'no sekwo soku sikuno huhwo huhwi kakimo isamoyoka uliwo'nimno.

¹⁶ Kilaisiye hungkuno wonyoangkafoso sekwoe simeho mo'mo nomafikuji huno wopingo sejap'hwosi yo'mayo iwo'ningkohoho somo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo Kilais mta'ni huno wopingo tipemafikuji sekwo filut'hunimno. Honingkano wopingo somo mihwatnnimno. Ose ifijoso sekwo Anitumne'no simeho wopingo semo'ningkuhwoso'no sekwo Anituye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta filimno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso Anituye Towahuno sejapeso Anituye yofe ho'nomayo'ne filut'hunimno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo hungkuno wolano likuji ou syoho uyano likuji sekwo Jisasi'nji ejoku'nohumafikuji sekwo Mpohwo Anitumo isamoyoka ulikuji yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisasiye yokumpohn'nyo'nji fiyimno.

A'mu somontohwa Anituye simeho wopingo umokiyo'ne yahinofoho.

¹⁸ Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwa-hopo pawomno. Hofikimo enjwa'mo fosyohumamno. Hofikoe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofiko ifitne'ento imentisofoho.

19 Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono. Sekwo simeho wonyo semo'n'ingkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno nulikutoho. O'o, hungkuno hofiy'o'nohino ulimno.

20 Sekwo mehomi soku, sen'ingkwowho sena'wohijafe hungkunomo sikuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anitu kakoe simeho wop'ngo umo'n'imontonoho.

21 Sekwo hom'ingkwowhosasi homna'wohijasi sekwoe mehomife simeho wonyo umokukutoho. Oso hwap'ngo hiso ole, yoka, sitofo, sifajo hungkuno uliwo'n'ingkutoho. Yo'mayo ulohof'ikujo'no hof'iko simeho tohino um'ingkuhwoso'no hon'ingkano wonyomo wowantifeho.

Syoho ulohofiy'o so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

22 Sekwo syoho ulohofiy'o soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehon'ingkahon'ingki syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ingkohoho oso pa'nyoso ne'no fiy'ikuno. Hwap'ngoso sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.

23 Yo'mayo hopi'nonohino uyano likuji simo'mo ole fisyafihupmno. Olo syoho we'e loso a'amumne'no miyalokuyihwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitumne'no yalokuhwono. Ose syafisy'ikuji syoho yokumpohn'nyo fiy'ikuno.

24 Sekwo in'ingo seyihwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejaponefoho. Oso ho'yango neso Anitu nto hwsopeehumentisofoho. Sekwo Kilaisiye syoho ulohofiy'o soku kako sekwoe Hwe Engo hweho.

25 A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho. Nakwoe hon'ingkano wonyomne'no Anitu kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

1 Sekwo hwe engo syoho selohofiy'o sohwafo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwaso, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'n'ingkohoho sohwafo yahino wop'ngo'nohino ulohopmno.

Olo yahino lomo fin'ingkamno.

2 Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo

ulano likuji simo'mo huno nto'no syafisy+kuji Mpohumo jomo ul+kuji isamoyoka ne'nohini ul+kuno.

³ Sekwo An+umo nakune'no nefe'mayo'ne jomo ul+mmo. Olo so'no ul+mmo. An+tu kako kakoe hungkuno lut+hwayo'ne hon+ngkano wonamofiyono. Olo hungkuno hiloso hwap+ngoso K+laisiyoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyaso'mo wentan+ngki K+lais ehontojwahumentisoso olohonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo lut+hwahon+ngko a'amu fiso nakwolaho lont+fi impo'angomo intofan+humentohofofoho.

⁴ Oso'no olo hungkuno K+lais ehontojwahumentiso loso ngko a'amumo nto'no lut+hwayo'ne sekwo ngkine'no Mpo-humo jomo ul+mmo. Olo syoho An+tu ntapmmentiso loso ngko a'amufe huno somo ito'no ehohosasiyo'ne Mpohumo jomo ul+mmo.

⁵ Nakwo olo hwaho lopo siki humayo'ne'maho. O'o, nakwo An+tuye syoho ulohofiyon'woho. Oso'no sekwo nom'ne a'amu An+tumo in+ngkawo'n+ngkohofa so'nji nohumaf+kuji sekwoe yahino somne'no huno ito'no syafisy+kuji An+tuye hon+ngkano wop+ngo ut+hwanmo.

⁶ Hungkuno ul+kujo'no siki hungkuno so'nji wonyo hungkuno so'nji nol+kutoho. O'o, An+tuye hungkuno nto'nohino esyohumaf+kuji huno wop+ngo t+pemaf+kuji hungkuno hofiyon'nohini fil+mmo. Ose ifijoso a'amu sekumo yo'mayo hungkuno selohon+ngkujo'no sekwo aku hungkuno ito'nohino ul+mmo.

Poul kako Tikikos+nji Ounesimos+njimo l+hwat+mentisofoho.

⁷ Tikikos sohwo kako nose'mahwosi nje hungkuno yo'mayo so'no sejo'ne hweho. Kako An+tuye syoho so'no hi umo'n+ngkahon+ngki nakwo'nji syoho yalofoho.

⁸ Oso'no ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yo'mayo ne'ma'maso so'nji sel+hwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

⁹ Nekwo Ounesimos huhwo'njimo sekuyepono l+hwojalokuhwoyo. Tikikos+nji siko nose'mahosi yo'mayo olopo ne'ma'maso so'no woloset+hwanjiyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo nje a'amu kuyoho ul+mentisofoho.

¹⁰ Alis+takos sohwo impo'angomo ngko'nji humant+hwoyo sohwo kako nje a'amufe selalofoho. Mak, Mponopasiye kon+ngkwa'wehwo kako huhwo'nji nje a'amufe selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono se'maso'manji nto

selimale hopaso sekwo kakimo utimafikujhi hofiyo mokosyohumamno.

¹¹ A'amu nom'ne Jisas Jasitos kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Oso a'amu Jutafe temtitofo mta'ango hufa'u sihune sohwa hofiko Anituye yo'mayo hopi'nonohinosa a'amumo yokumpohn'nyo enemokosyohumayo'ne syoho engo yalokuhwono. Hofiko wonyoangkafo nifo'malokwofo.

¹² Nom'nehwo Epeefilos sekwoe angoponta'ango huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Kako huhwo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo hweho. Sikuno huhwo huhwi kako sekumne'no Mpohumo jomo uliwo'n'ngkiso hweho. Ole uliwo'n'ngkoho, Anitu sohwo, kiko a'amu Koulousi somo hofiko kikine'no yokumpohn'nyo lohofoneso kiko ufo'maho. Hofikimo yokumpohn'nyo engo umokohojo'no hofiko sokafo umonife. Jije huno hopi'nonohinomo hofiko huno uyihwoso'no osomo tifi wokin'ngkapife. Epeefilos Anitumo jomo ose uliwo'n'ngkisofoho.

¹³ Ngko sohwo'ni Epeefilos sohumne'no huno ole niyohi, Kako a'amu Laoutisiyanta'ango sokunonji Hiyelapoulisnta'ango sokunonji sekwo sokunontne'no sefo'mayo'ne syoho engo yalofoho.

¹⁴ Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohwo'nji Ntemasi'nji siko nekwoe a'amufo selalokusiyo.

¹⁵ A'amu Laoutisiya mta'ango Anitumne'no in'ngkawo'n'ngkohoho somo nje a'amufo ulalokwe so'no sekwo ulimno. Nom'ne a'mu Nimifa'nji a'amu kakoe angomo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho so'njimo nje a'amufo ulalokwe so'no ulimno.

¹⁶ Olo iyoswo losomo sekwo atofu losojwaofikujhi a'amu Laoutisiya hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no uyimno. Hofiko atofu walife. Nom'ne iyoswo a'amu Laoutisiya somne'no uyahot'maleso hofiko nosejapikujo'no sekwo hoku atofu filimno.

¹⁷ Sekwo Akiposimo ole ulimno. Oso syoho Anitu kijapmasoso kiko ito'no esyohumahoji ne'njo fiyohoho.

¹⁸ Olo iyoswo simo'mjo semti'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahon'ngko mtimokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Poul'ni nje aho'nji mtimokalokweno. Nje a'amufo selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no in'ngo nimofikutoho. Anitu kako yo'mayoso wopingo waselohomontonoho. Ngko Poul'ni mtimokalokweno. Osohopeho.

1 Tesolounika

Olo Iyoswo Sîmo'mjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sîmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo sîfe'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolîkeno Poul olo iyoswo sîmo'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mti'mokumentisofoho. Poul hohonta Anîtuye syoho yîku'mo'mojo sohonta kako Filipai ulîko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anîtuye hungkuno yano uyîmentisofoho. Nuyahonîngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkîlik pi'nîngo engo so'nji Jisasîmne'no sîmeho hi'ntnnono uyîmentohofofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulîmo impe untofantîfi yahonîngkofi sîkwo'miyomo hiyaso lî'mofonto Atenîs osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasîmne'no sîmeho hi'ntnnono songo uyîmentohofoho somne'no huno pi'nîngo uyahonîngki oso hopo sopo nta'ni Timoutimo ango Tesolounikane'no lîhwajîmentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honîngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timoutimo lîhwojonto Sailasî'nji siko ango Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anîtuye hungkuno ulontanîngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulîmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonîngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Hwapîngo olo iyoswo mti'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasîmo inîngkunyo sofe sîmeho hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofa lîhwasi tîfi unîngkohwano.

¹ Ngko Poulî'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anîtu'nji Hwe Engo Jisas Kîlaisî'njimne'no sîmeho uyîwo'nîngkohofa sokune'no mti'mokalokuhwono. Sailasî'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mti'mokalokuhwono. Sekwo Anîtu'nji Hwe Engo Jisas Kîlaisîye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopîngo selohofohosîsî sîmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

A'amu Tesolounikaso Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontifi wopingo humamotofofoho.

² Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamayoka uliwo'n'ingkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no Anitumo jomo ujoso'no piso'mo'nyo miyalokuyihwono.

³ Sekwo Anituye hungkunomo upa'nontifi hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'n'ingkohofofoho. Oso'no sekwo siki mohumulofho. O'o, sekwo Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yontifi a'amu nom'ne somne'no simeho hi'ntnnono uyontifi wopingo ulohof+wo'n'ingkohofokuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo peso'no hofiyo uhwontohumalofho. Oso'no sosyefisyontani Mpohumo isamayoka ulalokuhwono.

⁴ Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anitu sekune'no hitoho engo sejap+wo'n'ingki sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwsopo'mentiso kuyoho.

⁵ Nakwo Anituye hungkuno selimentihwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'n'ingkahon'ingki Anituye Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simeho mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahon'ingki sekwo huno ole syafi+hu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontifi huno seimentisofoho. Hon'ingkanoso wopingofoho. Nonefo'mawo'n'ingkohofi+hwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho limentohofofoho.

⁶ Nakwoe humayo somo sekwo nahonontifi nakwo pa'nyo sekwo imentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasiye hon'ingkanomo in'ingkamentohofofoho. In'ingkwentan'ingki a'amu nom'neso nosehonontifi nakwolaho lontifi tango sejapmentohofofoho. I oso'no Anituye Towahuno sohwo simeho wopingo sejopahon'ingki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho.

⁷ Oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso hwaho Masetouniyanta'ango so'nji hwaho Ngk+liknta'ango so'nji hof+ko sekwoe yahino wopingomo sehonontifi yahino homo somo sen'ingkamentohofofoho.

⁸ A'amu Masetouniya so'nji Ngk+lik so'nji hof+ko'nohino'maho. O'o, sekwo Anituye hungkuno a'amu somo luti+hwahon'ingki ango'meemo ho'n'ingkahon'ingki a'amu hopi'nonohinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso'no upa'n'imentohofofoho. Nakwo hano ango'meemo emoyontani sekune'no nelahon'ingki nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo yiwo'n'ingkuhwonefoho.

⁹ Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahon'ngkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontifi sekwoe hwahoponjo hwasyo anitu somo ho'naofontifi sekwo Anitu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyi imo'n'imentohoho so'no nelalokwofo.

¹⁰ Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anituye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofo. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisasiyoho. Kako poyo pe'n'ingkahon'ngki Anitu ulika'mentisofoho. Oso'no hwangu Anitu kako a'amufewonyo hon'ngkano so'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisasi'mo simeho uyiwon'ngkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

¹ Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe syoho imentihwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'n'imentisofoho.

² Nakwo ango Filipainta'ango sekuyepono pmentihwonefoho. Filipai humentan'ngkuhwone s'itofonalm'entohofoso tohino engo ma'mentihwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejopahon'ngki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwna'ni nopahon'ngkuhwoni a'amu pi'n'ingo nakwolaho ko nelahon'ngkofi nakwo Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

³ Oso hungkuno selihwoneso hwasyo hungkuno'nji selimentihwone'maho. O'o, nehopi'nohini selimentihwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo hon'ngkano imo'mentihwone'maho. O'o, wop'ngo'nohini selohofontani Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

⁴ Anitu nakumo yamofoto nalo'ho'mentisofoho. Yamofoto nalohofonto nal'mento, Nje hungkuno ujo'ne sohwasihoponoho, nal'mentiso oso'no lijwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe simeho wop'ngo umon'nyo'ne mulalokuyihwono. O'o, Anituye simeho wop'ngo umon'nyo'ne yalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo fe'nonehonalofoho.

⁵ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekumo afofo masemokummentihwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne selimentihwone'maho. Olo hilo so'no Anitu huno uyohoho.

6 Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe ho'nomayo'ne miyalokuyihwono. I oso'no nakwo Jisas K'ilaisiye syoho ulohofiyo (*apousel*) hwona'nyoho.

7 Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontontasi hononesohilo. I sekwo'nji nohumentan'ngkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wonyohofiyo esyohumawo'n'ngkiso hopaso esesyohumentan'hwonefoho.

8 Nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejapmentihwone so'no nakwo Anituye hungkuno wosejopantani imentihwonefoho. Oso'nohini'maho. Oso syoho yontan'ngkuhwasi a'amu hofiko nakumo nonahon'ngkuji nakumo fonjonasyontifijontentesi wop'ngo'nesohilo. Hwap'ngoso nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.

9 Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtanno'njo iyoso'no sekwo huno moi'wonoho. Anituye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayo yo'mayo so'no mpe iyo'ne nakwo sikwo'miyomo mofehi'nyo'nji hamniyoho'no syoho yokumpohn'nyo imotihwonefoho. Sekwoe wosopayo yo'mayoso siki mayoso'no nakwolaho limentihwonefoho.

10 Sekwo nakwoe yahinoso nto nahon'mentohofofoho. Anitu huhwo nto nahon'maho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo sikunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkowntani wop'ngo'nohini humamentihwonefoho. Wonyo hon'ngkano mimmentihwonefoho.

11 Hwe fihwo kakoe mehomimo wop'ngo ulohofiwon'ngkiso hopaso nakwo sekumo wop'ngo seloho'mentihwonefoho.

12 Anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwentani huno sefotofontani sekwoe humayo somo yokumpohn'nyo semokumentihwonefoho. Anga'no anga'nohino sokumo Anituye simeho wop'ngo umo'nyo so'ne nakwo hon'ngkano wop'ngo'nohini in'ngkayo so'ne lutihwamentihwonefoho. Anitu huhwo sohwo ole selalofoho. Nje angopo ni'mapmno. Nje yo'mayo wonyoangkafoso sekwo'nefoho. Sekwo ngkimo enjwa'mo fesyohumafikujo'no ngko wosemokosyohumamonnoho. Ose selalofoho.

A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyontifi yokumpohn'nyo lohofontifi tango engo tipema'mentohofofoho.

13 Nakwo Anituye hungkuno selontan'ngkuhwoni sekwo ole monajofoho. Olo hungkuno loso hwahoponta'angofoho. O'o, ose monajofoho. Nakwoe hungkuno nupa'nontifi

Anitu mta'angofoho limentohofofoho. Ou nehopi. Oso hungkuno Anitu nejapmmentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo sekwo nupa'n'ngkahon'ngkofi sekwoe simeho mo'mo hungkuno hiso'no Anitu kako huno fohotofohotofo selohofahon'ngki sekwo hon'ngkano songomo in'ngkamentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Anitumo isamayoka uliwo'n'ngkuhwonefoho.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo yo'mayo u'ma'mentiso pa'nyoso olohonta sekumo se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso Jisasi'mo in'ngkawo'n'ngkohoho so'no hofikoe a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe a'amu mta'ni tango engo t'ipemalokwofo.

¹⁵ A'amu Jutaso Jisasi'mo mohumayo'njoso hofiko a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwamo fonjasyontifi t'ifinipo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohumo fonjahumentohofofoho. I hofiko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofikoe yahino wonyo so'no Anitu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofiko hwe moyami hopi'nonohino sofe mango hwafoho.

¹⁶ Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo nakwo Anituye hungkuno walut'hwantane yahon'ngkuhwoni hofiko nakwoe hon'ngkano pijwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'n'mentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasi'ye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofikoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino umnalofoho. Tohino engo wot'ipemant'ifeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonimo syafihu'mentisofoho.

¹⁷ U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae enao'mentohoho sohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefisyontani nakwo sikumehomi pa'nyo humament'ihwonefoho. Sekwoe simano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefi'syalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe simeho so'mo hofikimo uhwonano syofisyalokuhwono.

¹⁸ Nakwo sekumo wose'mantane'no y'hwono. Ngko Poul'ni sikuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pikupijo naloho'mojofoho.

19 Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe sɪmanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo tɪpemanane so'no huno mosyofɪsyalokuyɪhwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofɪsyontani sɪmonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehoningkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho.

20 Sekwoe yahino wopɪngo so'ne syofɪsyontani Jisasiye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe sɪmeho wopɪngo namo'nɪngkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lihwatɪmentisofoho.

1 Nakwo sekune'no ne'no syosyefɪsyɪwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailasi'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenɪs sopo nohumentai

2 Timouti sekuyepono wolɪhwɔjantayo'yɪhwɔyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anɪtuye syoho yontani Jisas Kɪlaisɪye hungkuno lutɪhwawo'nɪngkiso hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe sɪmeho hi'ntnnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwajɪhwɔyo. Kako Anɪtuye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho.

3 Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no Anɪtu lɪmento, Tohino wotɪpemanɪfeho. Ose lɪmentisofoho.

4 Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto selɪmentɪhwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo notɪpemanefoho. Ose selahoningkuhwoni hungkuno hiloso ne imo'nɪmentiso so'no huno seyohoho.

5 Oso'no sekwo wopɪngo ko humalofo syafɪsyonji sekwoe hungkuno najo so'ne mohontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timoutimo sekuyepono wolɪhwatɪmne'no yohono. Sekwo sɪmeho hi'ntnnonohinoso yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofo. Seten kako sekumo afɔfo'njo sejapɪhwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae lihwajɪhwɔyo.

Timouti hungkuno wopɪngo Poulɪmo motɪ'mahonɪngki Poul sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

6 Timouti sekumo selɪko'manto olohonta nakumo ne'makwoho. Hungkuno wopɪngo sekumta'angoso lonetɪhwahoho. Ole lonetɪhwahi, Hofɪko Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hofɪko a'amu nom'ne somo sɪmeho wopɪngo uyontɪfi ufo'malokwofo.

Engolopohamo hofiko nakumne'no syafisyiwo'n'ingkohoho. Nakwo sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonantife'no yalokwofo. Ose nalimasofoho.

⁷ Nakwoe a'amu soku, nakwo olopo tohino engo mentani nohumentan'ingkuhwone sekwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy'wo'n'ingkohoho so'no upa'nontani oso hiso'no nakumo yokumpohn'nyo natofo'nefoho.

⁸ Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne'no yokumpohn'nyo humalofo so'no huno naiso so'no yo'mayo tango nakumo ne'masoso nakwo simeho wop'ingo'nji wohumantanoho.

⁹ Nakwo sekumne'no Mpohumo jomo ulontani simeho wop'ingo wonyoangkafo namo'n'ingkohoho. Simeho wop'ingo wonyoangkafo so'no Mpohumo isamoyoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne'no simonyo yalokuhwono.

¹⁰ Mofehi'nyo'nji sikuno'nji nakwo sekumo sefomayo'ne Anitumo jomo ul'wo'n'ingkuhwonefoho. Sekwo Anitumo simeho we'e uy'fijo'manji nosehon'ingkuhwasi sekwoe simeho hi'ntnnono engo uyoso'no wosefoma'mtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojajo'ne Anitumo jomo ul'imentisofoho.

¹¹ Nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne'no sekumo Tesolounika se'mayo'ne hon'ingkano namofiyo'ne jomo ulalokuhwono.

¹² Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo simeho afa in'wo'n'ingkohoho so'nji sekwo nufoma'n'wo'n'ingkohoho so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo so'ntnne'no engo umoji. Ose ulalokuhwono. Nakwo sekumne'no hitoho selof'wo'n'ingkiso hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulalokuhwono.

¹³ Hwe Engo ose yososo sekwoe simeho somo yokumpohn'nyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo p'fijo sohonta sekwo Anituye s'imanopo lohof'ikujji hon'ingkano wonyo ane wop'ingo'nohini lohopitne kuyoho.

4

Hon'ingkano wop'ingo somo fin'ingkamno.

¹ Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no y'hwono. Nakwo Anituye simeho wop'ingo umonyo so'no yo'mayo hon'ingkano yahino nto set'ihwament'ihwonefoho. Oso yahino wop'ingo somo sekwo we'e in'ingkowalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasiye simano mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no y'hwono. Oso hon'ingkano

yahino wopingo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumantokuno.

² Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selimentihwoneso sekwo huno moi'wonoho.

³ Sekwo yahino wopingo somo iningkayo so'no Anitu ole umo'nalofoho. Honingkano wonyo ane'njo wopingo'nohinimo finingkamno. Yo'mayo yahino wonyo a'mohufo iyoso ni'hu'nahone fohu'meeopmno.

⁴ Ape mayo yahino so'no honingkano ito'nohini fisiyafihupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwasi, sekwo ape womano likuji ape mayo yahino somne'no huno syafisyikuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo simeho noselikafihwoloho.

⁵ Sekwo a'amu Anitu ne'no huno mosyafisiyo'njo sofe yahino nomafikutoho. Hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi apemne'no simeho fefoyo u'mahoningki ape hufo hopa iwo'n'ngkohofihwafoho.

⁶ Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohofikutoho. Nom'ne sohwafe ape hufo nomafikutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anitu tohino mikun'imposo uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto selimentihwonefoho.

⁷ Anitu kako nakumo honingkano wonyomo iningkayo'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'o honingkano wonyo ane wopingo'nohini somo iningkayo'ne nahwosopo'mentisofoho.

⁸ Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fi-hwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomnohini mafewo'n'ngkiyohoho. O'o Anituye hungkuno homo hwotoho fewo'n'ngkiso hweho. Anitu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wopingo'nohini nejap'wo'n'ngkiso sohomo hwotoho fewo'n'ngkisofoho.

⁹ I a'amu nom'ne somo simeho inyoso'no pehofo semti'mokiy'imnehono. O'o Anitu oso hiso'no nto setihwamasofoho.

¹⁰ Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango Anitumo simeho umotofo somo sekwo simeho uy'wo'n'ngkohofokuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisiyafisyikuno

¹¹ Sekwo hungkuno tifi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fisiyafisyikuno. Sekwoe humayoso hofiyo nto'no fosyohumafikuji sekwo syoho yo'mayo so'no ito'no mokosyohumamno. Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiyikuno. Hohonta ose nto selimentohefoho.

12 Ose ifijo'manji a'amu Anitune'no mosyafisiyo'njoso sekwoe honingkanomo sehoningkuji hofiko yofe wopingo womeselantifeho. Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnehofu. Nom'ne somo yo'mayo so'no jomo mulifitnehofu. O'o sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

13 U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo ito'no womesehwojantane'no yihwono. Huno ito'no syafihupijoso poyo pe'nyoso'no sekwoe simeho tango maseyonehoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'ningkahonngki ntimo kohumaho syafisyontifi humotaho latipewo'ningkohofofoho. Anitu nelikafone so'no mohontohumayo'njoso hofiko poyo pe'nyoso'no hofikoe simeho tango uyalofoho.

14 Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no syafisyiwo'ningkuhwono. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofoso hofiko Jisasinji ufohi'ningkahonngkofi Anitu songo humayoso uyimentiso so'no Jisas asomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.

15 Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkuno woselantane'no yihwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'nimentohofu somo simo'mo mupeenehwono.

16 O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engonji johohonngkuhwosi a'amu ahwomomjo simo'mta'ango sohwo johohiwosi Anituye kounoho yoka hon'ningkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo ulikomahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyontifi pe'nimentohofu somo Anitu songo ulikafonefoho.

17 Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakumo netimahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'nimentohofu so'nji himopo noswon'ningkuhwasi osopo Hwe Engo sohomo simowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no humentihwanefoho.

18 Oso hiso'no sekwo senngkwa'wehwosamo ulikuji hofikimo yokumpohn'nyo usosofitopmno. A'amu poyo pe'nyoso'no simeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ulikujo'no hofikoe simeho wopingo umonimontonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyohumano.

¹ Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selihwoneso imo'nyo'neso sikuno so'no mamti'mokohiyihwono.

² O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sikuno hiso nakwo huno moneyontaningkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyantifi sikwo'miyomo pohoho oso hopa imo'nonefoho.

³ Oso sikuno homo somo a'amu ole wohnnantife, Yoka ane sikuno wopingohontanoho. Nakwo wopingo humalohwono. Ose hningkuji nohumentaningkuji yo'mayo huno mosyafisiyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne pahnnimo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo womantifi umningkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofiko muyakolopitnehoho. Sikuno oso pa'nyoso imofaponefoho.

⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisas+ye hungkuno hilo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyontife so'no pomponahopo humalofo. Sikwo'mjoho'mo mohumulofu. O'o sikuno homo somo sekwo yomo mifitnefoho. Oso sikuno hiso a'amu hufo uyantifi piwo'n'ingkofo hopaso imo'nonefoho.

⁵ Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo Jisas+mo simeho hi'ntnnono uy+wo'n'ingkuhwone so'nwi sikwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo humalohwono.

⁶ Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofikoe huyo'mango foyawehoho hopa foyowehwaloho. O'o nakwo Jisas+mne'no timo hontohumehwasi huno nto'no wehohososonasyono.

⁷ A'amu Jisas+mne'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ingkohofoso hofiko saho'nohini foyawowo'n'ingkohofu hopa sikwo'miyomo huno nto'no mehohosasiyo'njo foyawowo'n'ingkohofofoho. A'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohof+wo'n'ingkohofoso sikwo'miyomo nonilohof+wo'n'ingkohofofoho.

⁸ I oso'no nakwo mofehi'nyopo humawo'n'ingkuhwone sohwnona'niye hunoso ehohosahinyi'nwoho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho. A'amu jije swokinopo wakufongku'mo lihwosi yihwoso'no jije sampe swokinopo womokisahinimnoho. U jije mnokinopo wafongku'mo lihwosi yihwoso'no kiko jije sampe wahoholo'n'imnono. Oso pa'nyoso nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso sohwo nakumo asomo

wonema'mo lihwosi poso sohune'no syofi syihwasi nakwoe sampe pa'nyoso nto'no wehoholo'nohumano.

⁹ Anitu nakwoe wonyo'mne'no tohino nejape-e'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'lo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo asomo netimayo'ne nahwosopo'mentisofoho.

¹⁰ Jisas nakwo kako'nji songo fesyohumayo'ne nakumne'no pe'nimentisofoho. Oso'no nakwo poyo pe'naso'manji songo humaso'manji u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako'nji songo nohumanefoho.

¹¹ Oseso sekwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi seningka'wehwosamo hungkuno wopingo'nohini ulikuji hofikoe simehomo yokumpohn'nyo fisosofitofisyohumamno. Olo honta yalokwofo somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe honingkanomne'no losetihwalokwofo somo sekwo enjwa'mo nto'no fesyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo sefo'mayo'ne a'amu homo somo uhwosopo'mentisofoho.

¹³ Sekwo hofikoe syoho so'no huno nto'no fisiyafihupmno. A'amu homo somo simeho uyikuji hofikoe yofe ho'nomafikuji wopingo'nohini ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohningkutoho. O'lo simeho afa iningkuji wopingo fesyohumamno.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno ole ulimno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Piso'mo'nyo ikutoho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulimno. A'amu Anitumne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne iyoho uniwon'ningkiso somo yokumpohn'nyo umokumno. Anituye honingkanomo uliko'mano lifijo somo ufo'mapmno. A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hofohofahn'no ulimno.

¹⁵ A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohofikutoho. O'lo, sikuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wopingo'nohini ulohofikuno.

¹⁶ Engolopohamo sekwo simeho wopingo'nji fohuman-tokuno.

¹⁷ Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁸ Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anitumo engolopohamo isamoyoka ulikuno. Jisas Kilais kakoe a'amu somne'no Anitu olo yahino loso'no umo'n'ngkohoho. Oso'no sekwo tifi finingkamno.

¹⁹ Yo'mayo Anituye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho.

²⁰ A'amu Anituye hungkuno selifijo somo sekwo hohujo ikinj+mif+kutoho.

²¹ Yo'mayo hungkuno upa'n+ngkohofoso Anitunta'ango so'ne yamofo fiy+mno. Hungkuno ne'njo somo aho fikesyohumanno.

²² Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiy+mno. Olo hilo so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.

²³ Anitu kako simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Oso'no kako'nohini sekumo wopingo wasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wopingo esemokosyohumahwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta Anitu sekumo wopingo semokonefoho.

²⁴ Anitu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no wopingo namokonefoho. Anitu ose nalimentiso so'no ne imo'nonefoho.

²⁵ Nakwoe a'amu soku, sekwo Anitu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo ul+mno.

²⁶ Anituye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ul+mno.

²⁷ Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso waselimonne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mt+'mokalokuhwoneso n+ngkwahwosamo atofu filut+hwamno.

²⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo wosemokosyohumano. Ngko Pouli'ni olo iyoswo loso mt+'mokokono. Hungkuno osohopeho.

2 Tesolounika

Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyako'mentisopo Poul olo iyoswo tifinjo loso a'amu Tesolounika afahomne'no mti'mokumentisofoho. A'amu Tesolounikajoso Poul iyoswo simo'mo mti'mokuyahotimentisoso nomantifi hofiko Jisas Kilais asomo pe-e'ne hungkuno Poul mti'mokumentisoso hofiko a'amu Tesolounika fehohnjoso atofu hwasyohohnta'ni lontifi hofikoe hunoso ole syafiku'mentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mti'mokisyo loso Hwe Engo sohwoe Sikuno nto i'mofapohoho lontifi hofiko pisomo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humantifi nom'ne a'amufe syohomne'no hofikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutihun'wo'ingkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupa'nonto iyoswo tifinjo loso mti'mokumentisofoho. (Oso hungkunoso 2 Tesolounika sohe engo 2 hon'ngkano we'e 2-'nji sohe engo 3 hon'ngkano 11-'njo sopo weho.) Iyoswo simo'mjo mti'mokuyahotimentiso sohonta hamno hufa'ulikeno hufa'u sihunetikeno nto pamentisopo olo iyoswo tifinjo loso mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako a'amu Tesolounikaso Jisas nto i'mofapohoho. Hofiko huno ose syofisyontan'ngkofi Poul kako oso huno homo somo ito'no mihwajiyo'ne olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Poul'ni Sailas'nji Timouti'nji nakwo nohumentani olo iyoswo loso semti'mokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika sponjo soku Anitumo in'ngkwalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'njiye a'amu kuyoho.

² Mpohumo sekumne'no ole ulalokuhwono. Nan'ngkwowho Anitu sohwo'nji Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ngo selohohosisi siko simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Poul Anitumo isamoyoka ulalofoho.

³ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɩlaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohoho soku, nakwoe a'amu kuyoho. Sɩkuno engolopohamo sekune'no Mpohumo isamayoka uliwon'ningkuhwantano. Oso yahino hiso wopingofoho. Hwapingoso olenoho. Sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso engo imo'nalofoho. Sekwo nom'ne a'amu so'nji simeho inyoso engo imo'nalofoho. Oso'no sekune'no Mphumo isamayoka ulalokuhwono.

⁴ Oso hiso'no nakwo nom'ne a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohoho somo sekune'no ole ulalokuhwono. A'amu nom'neso wonyo selohofontifi tohino engo sejopahon'ngkofi sekwo Anitumne'no musikwajiyo'njo yokumpohn'nyo lohofontifi Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyalokwofo. Ose yalokwofo so'no a'amu nom'ne somo ulontani simeho wopingo namo'n'iwon'ningkohoho.

Anitu kako a'amu hwahoponjofe hon'ngkanomne'no hungkuno ikwolofonefoho.

⁵ Anitu hungkuno ikwolofone'ne hwapingo sohwo ito'nohini yiwon'ngkiso hweho. Sekwo Anituye yahino wopingoso malokwofo so'no a'amu nom'neso tango sejopalokwofo. Yo'mayo tango se'mahwoso'no hwangku sekwo Anituye angopo humayoso hoponoho.

⁶ Anitu oso a'amu sekumo wonyo selohoho somo kako aku tohino uyonefoho. Oso yahinoso ito'nohinoho.

⁷⁻⁸ Sekwo tohino mawon'ningkohoho soku nakwo'nji Anitu usijo'no nehumajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe a'amu ahwomomo mta'ango yokumpohn'nyo so'nji nopahon'ngkuhwosi a'amu nuhwon'fitnnefoho. Oso hohosohonta kako toho engo'nji nop'hwosi a'amu Anitumne'no huno muyo so'nji nakwoe Hwe Engo Jisasie hungkunomo tifi min'ngkayo'njo somo Anitu kako aku tohino uyonefoho.

⁹ Oso a'amu homo somo uhwon'ngkuhwosi sekwo nihu'nahone umo'nantife kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe simano'nji kakoe yokumpohn'nyo pomponaho so'nji muhwonyo'njo ifitnnefoho. Nihu'nahone tohino ne'no nomapitnnefoho.

¹⁰ Kako asomo poso sohonta kakoe a'amuso kakoe yofe noho'nomapitnnefoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso simeho wopingo'nji humafitnnefoho. Osohonta sekwo hofiko'nji nohumafitnnefoho. Hwapingoso oso hungkuno seliment'hwone somo sekwo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkohofofoho.

Poul kako a'amu Tesolounika somne'no Mpohwo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho.

11 Oso hiso'no syofisyontani sɪkuno engolopohamo sekumo sefo'mayo'ne Anɪtumo jomo ulɪwo'nɪngkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. Anɪtu kako humayo wonyoangkafo so'no sehwsopo'mentiso oso hoponoho. Sekwo Hwe engo Jisasɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopɪngo uyano lɪfijoso Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo wosejapono. Yo'mayo syoho wopɪngo Hwe Engo Jisasɪmne'no yalokwofoso moi'wo esojwaofɪkujo'no wosefo'mano.

12 Ose ifijo'manji sekwo Hwe Engo Jisasɪye yofe woho'nomantɪfeho. Oso'no Jisas kako sekwoe yofe aku woho'nosema'mtonoho. Hwapɪngoso ole, Anɪtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisɪ'nji siko nakumo wopɪngo nalohofɪwo'nɪngkisiyo monta'iyoho.

2

Anɪtuye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo i'mofaponefoho.

1 Nakwoe a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo nopɪhwosi nakumo menahu'mokone so'no woselɪmonne'no yohono.

2 A'amu fehohnjo ole maselɪkuji, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sɪkuno nto i'mofapohoho. Ose selɪfijo'manji oso hungkunoso hofɪkoe huno mta'ango selohoho. U nom'neso ole maselɪkuji, Anɪtuye Towahuno ole ntohoho, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sɪkuno nto i'mofapohoho. Ose woselantɪfeho. U a'amu nom'ne ole maselɪkuji Poul ole mtɪ'mokuma, Hwe Engo sohwoe sɪkuno nto i'mofapohoho. Ose woselantɪfeho. Oso'no selohofɪmanji sekwo yomo ikuji sɪmeho wonyo semo'nɪngkuhwoloho.

3 Oso hwasyo hungkuno selɪfijo somo sekwo sɪmeho hi'ntnnono nɪyɪkutoho. Olo sɪkuno loso siki sohonta m'mofaponehoho. Awonoho. Sɪmo'mo a'amu pi'nɪngo engo Anɪtumne'no hahn'nyo ifijoso hwe fihwo Anɪtuye hungkunomo hwotoho fewo'nyo sohwo utɪhwa'nyopo i'mofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tɪfi no'mo kako tɪkanomo wene hweho.

4 Kako ole ulonefo, Sekwo yo'mayo somne'no hwomtame ehumawo'nɪngkohofoso foho'naopmno. Hunoso ngkine'nohini fɪsyantɪfohupmno. Ose ulɪhwosi Anɪtuye tajo anggo engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole ulonefo, Ngko Anɪtu ne hwo'nyoho. Ose ulonefoho.

5 Hohonta sekwo'nji nohumanji olo hilo so'no nto selimentohefoho. Sekwo in+ngo laseimaho.

6 Olohonta oso hwe sohwo m'mofapiyoho. Yahino anga'nohinoso oso hwe sohwoe hon+ngkanomo p+jwaofoho. Yahino hiso'no sekwo huno seyohoho. An+tu kako oso hwe sohwoe s+kuno ho'nahumentisoso m'mofapiyoho.

7 Sekwo huno moi'wonoho. Olohonta a'amu fiso An+tuye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I oso'no a'amu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe hon+ngkanomo nop+jumofonefoho. Oso hon+ngkano p+ku'nnyoso moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no oso hwe An+tuye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo noponefoho.

8 Oso hohosohonta oso hwe An+tuye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo ut+hwa'nyopo noponefoho. Osohonta Hwe Engo Jisas kakoe mammtnno'nji hwe huhwo sohomo fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponaho engo'nji ut+hwa'nyopo nop+hwoosi oso hwe wonyo sohomo n+hu'nahone wonyo umokonefoho.

9 Oso hwe An+tuye hungkunomo hwotoho fe'ne sohumne'no nom'ne hungkuno wasel+monne'no yohono. Kako Seten+ye yokumpohn'nyo'nji nop+hwoosi hungkuno hwasyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo hwasyo it+hwanefoho. A'amu fehohnjoso nuhwon+ngkuji kakimo in+ngkafitnnefoho.

10 Oso a'amu hiso An+tuye hungkuno ne'njo somo simeho ufijo'manji An+tu kako asomo ut+manefoho. I oso'no An+tuye hungkuno ne'njo nakwolaho l+fijosos n+hu'nahone imo'naopitnnefoho.

11 An+tu kako hungkuno lahon+ngkuhwosi a'amu hwasyo hungkuno ul+fitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo a'amu pi'n+ngoso nupa'n+ngkuji simeho hi'ntnnono uy+fitnnefoho.

12 Oseso a'amu hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono muyoso hon+ngkano wonyo somo in+ngkayo so'no umo'nalokusoso hof+ko An+tuye tohino engo nomapitnnefoho.

An+tu sekumo asomo setimayo'ne nto sehwsopo'mentisokuyoho.

13 Nakwoe a'amu soku, Hwe Engo sohwo sekumo simeho sejap+wo'n+ngkiso soku s+kuno engolopohamo nakwo sekumne'no Mpohumo isamayoka ul+wo'n+ngkuhwantanoho. Oso yahinoso hoponoho. Hohonta An+tu asomo setimayo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no An+tuye Towahuno sohwo sekwoe hon+ngkano wop+ngo'njo semokahon+ngki sekwo temtitofu kengo

simo'mjo soku hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no Anitu asomo nosetimanefoho.

¹⁴ Anitu sekumo olo so'no sehwsopo'mentisofoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno wopingo selimentihwonefoho. Oso hiso'no sekwo mae'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no hwangku yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sekwoe simeho mo'mo ema'mentisoso asomo setimaso sohonta moi'wo esojwaofonefoho. Oso'no sehwsopo'mentisofoho.

¹⁵ Oseso nakwoe a'amu soku, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Oso hungkuno losetihwamentihwone so'nji ifalifaliyo semti'mokimentihwone so'nji aho yokumpohn'nyo kesyohumafikuji tifi fin'ngkamno.

¹⁶ Nakwoe Mpohwo Anitu kako simeho wopingo nejapmentisofoho. Kako wopingo'nohini nalohofonto yo'mayoso siki nejap'wo'n'ngkisofoho. Kako nakwoe simehomo nasosofitof'wo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo kako'nji nohumentihwane'no hontohumalohwono.

¹⁷ Oso'no Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko sekumo sosofitofosesyohumahosisi yokumpohn'nyo semokahon'ngkohosisi sekwo yo'mayo hungkuno so'nji yo'mayo syoho so'nji wopingo'nohini uyantifeho. Oso'no jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno. Kako wonefo'mano.

¹ Nakwoe a'amu soku, hungkuno ae'uyo woselantane'no yihwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefe'mayo'ne olo so'no jomo ulimno. A'amu hopi'nono upa'nyo'ne nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno ango'meemo woho'n+muweno. Noho'n+m+wahon'ngkuhwosi sekwo nupa'n'ngkuji simeho uyantifeho.

² Sekwo jomoso ole'nji ulimno. A'amu wonyo nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohoho sofe aho mta'ni welojone-mano. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engo Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyoso humalofo.

³ Yo'mayo hopi'nono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no kako yokumpohn'nyo semokuhwosi Seten kako sekumo apa'no mosetimanehoho.

⁴ Olo so'no nakwo huno nayohoho. Yo'mayo hungkuno selimentihwone somo sekwo ito'no in'ngkoyalokwofoso ne'no un'ngkowantifeho.

⁵ Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wase-fohoto'mtonoho, Anitu sekumo simeho se-jap+wo'n+ngkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo se'masoso sekwo Jisas Kilais pa'nyo yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

A'amu hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyantifeho.

⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo ntopahon+ngki olo hungkuno loso wasel+inne'no yohono. Sen+ngkwa'wehwo fihwo kako piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno nakumta'ni ma'malofo somo min+ngkayo'njo osohumo uhwo't+mapmno.

⁷ Nakwo sekwo'nji humamotohwone pa'nyoso fosyohu-mamno. Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumam-ment+hwonefoho.

⁸ Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki moma'mment+hwonefoho. O'o nakwo mpe seloho'motohwonefoho. Mofehi'nyo so'nji sikwo'miyomo nakwo syoho engo tohohmtno'nji imotohwonefoho. Hwap+ngoso nakwo sekumo tango mosejape'njo hwona'nyoho.

⁹ Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo hon+ngkano wonyoangkafo so'no woset+hwantane'no iment+hwonefoho. Ose iment+hwone homo somo sekwo tifi in+ngkayo'nefoho.

¹⁰ Olo hungkuno loso songo maselalokuy+hwono. O'o nakwo sekwo'nji nohumentani ole sel+ment+hwoni, Hwe fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uy+mo. Siki wohu-mamo. Ose loso sohumo sekwo wopayo nuy+kutoho. Ose sel+ment+hwonefoho.

¹¹ I oso'no ole upa'n+ngkuhwone, A'amu fihwa piso'mo'nyo yont+fi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lont+fi siki humalofo. Nohumant+fi nom'ne a'amufe syohomne'no hof+koe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lut+hun+wo'n+ngkohof+hwafoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwoe hungkuno yokumpohn'nyoso oso a'amu homo somne'no wasel+monne'no yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe a'amu'nji simeho pompenjiyo'nji humaf+kuji sekwo'ne wosopaesyoho fiy+mno. Yokumpohn'nyo ose ul+mno.

¹³ I nakwoe a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho wop+ngo so'no piso'mo'nyo ikutoho.

¹⁴ Hwe fihwo olo hungkuno semt+mokiyalokuhwone lomo hwotoho feso sohumo sekwo yofe uhwof+kuji kakine'no

i'waho fiyimno. Sekwo i'waho ifijo so'no kako kakoe honingkano wonyo somne'no wonimango unimtonoho.

¹⁵ I sekwo oso hwe sohumne'no ole syafisyikutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syafisyikutoho. O'o, seningkwa'wehweho. Oso'no kakoe hunomo hungkuno wopingo ufohotofamno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo sohwo simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Yo'mayo yo'mayoso se'mahwoso'no kako simeho pompenjiyo wosejapono. Sekwo'nji wohumano.

¹⁷ Ngko Pouli'ni olo hungkuno ae'uyo loso nje aho'nji semti'mokiyalokweno. Nje a'amufo. Iyoswo hopi'nonohino mt'i'mokuwo'n'ingkoheso nje aho'nji ole mt'i'mokuwo'n'ingkohoho, nje a'amufo. Nje ifalifaliyo somo uhwonimno.

¹⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi wopingo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti Olo Iyoswo Simo'mjo loso Poul Timoutimne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tetiwan*'nji (31) *teti-eti*'nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Timoutimne'no mti'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anituye syoho mj+miwento Timoutimo anga Lisitila sopo nta'ni tipema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisyoho. Kakoe atohwosi Louisiyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honngkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngkilik hweho. Poul'nji Timouti'nji anga Loum sopo Anituye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesosinjo tajo anga somo Anituye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tifi oso impo'anga somta'ni nusihutofahonngkofi kako hwaho we'e Kilil, anga Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoy'mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honngkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 honngkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo anga Efesosinjo somo mokosyohumayo'ne uhwoti'mo'mentisofoho. Poul anga Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uyahonngki olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lhwasi tifi unngkohwano.

¹⁻² Nje hwomu Timouti sohohnne'no ngko Poul'ni olo iyoswo loso kumti'mokiyalokweno. Anitu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne sohwo'nji Kilais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwo'nyoho. Kiko Timouti sohwo si kiko Anitumo simaho wopingo umahnno so'no kiko nje hwomu ne imo'nimentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nimon'ningkohoho. Nan'ngkwowho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofhwoso'no siko kikimo wopingo kilohofohosi simaho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nimon'ningkohoho.

A'amu Anitumne'no hwasyo hungkuno liwo'n'ingkohoho sofe hungkuno somne'no kiko yoka ulohoho.

³ Hohonta ngko hwaho Masetuniya'no wawomonji oso hungkuno kilimentohe somta'angoso olohonta apa'no wakil+mne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kiko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo sponjo a'amu somo Anituye hungkuno hwasyo lutihwalokwofo sohwamo kiko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anitumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutihwafikutoho. Ose uso.

⁴ Hofiko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnnontifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ingkohofoho. Hofiko a'mane hungkuno kengo kengo sikinjo so'nji ne'no lutihun+wo'n'ingkohofoho. Oso hungkuno hiso hofikoe hunomo wonyo imokin+wo'n'ingkohofoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulikaf+wo'n'ingkisofoho.

⁵ Kiko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no nihu'nahone foho'naopmno. Ose ulohojo'no hofiko jije hungkunomo tifi kin'ingkap+fijo'manji hofiko hofikoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaof+kuji huno wop'ingo'nohini syafisy+kuji Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyantifeho. Ose ikuji hofiko nom'ne a'amu somo nufo'maf+kuji simeho wop'ingo umo'nantifeho.

⁶ A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo simeho uyo yahinoso noho'nasyontifi hofikoe huno wop'ingo sohwo ehilofa-fahon'ingki hofiko siki hungkuno lomoyontifi hungkuno ne ane'njo hnniwo'n'ingkohofoho.

⁷ Hofiko Anituye hon'ingkano hungkunoso wolutihwantifi ko yontifeso oso hungkuno hwap'ingo ne homo somo huno muyahon'ingki hofiko hwasyo hungkuno lontifi ole liwo'n'ingkohoho, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho liwo'n'ingkohofoho.

⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako nakumo kakoe hon'ingkano hungkuno nejapmmentisoso oso hon'ingkano hungkuno homo somo nakwo nto'no in'ingkowaso'manji nakwo huno ole wotipemantanoho. Oso hon'ingkano hungkunoso wop'ingofoho.

⁹ I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anituye hon'ingkano hungkunoso a'amu hon'ingkano wop'ingo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu hon'ingkano wonyo yontifi hwe engo sohwamo enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo iwo'n'ingkohoho so'ntnnefoho.

A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fentifi hwahoponjo honingkano osomo iningkawowo'n'ngkohofosotnne'nefoho. I a'amu kaningkwowho'ya'umofonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasyiwo'n'ngkohofosohwantne'nefoho.

¹⁰ Anituye honingkano hungkunoso a'amu apohufo'njia'akngkilike'njia'kifosyoho'loho'n'iwo'n'ngkohofosotnne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'n'ngkohofosotnne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkohofosotn'ji hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohofosotn'ji a'amu hofiko hwasyo hungkuno nehopyokintahopono lihwono liwo'n'ngkohofosotnne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pitofasiyo'ne Anitu kakoe honingkano hungkunoso nejapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso Anituye hungkuno ne'njio somne'no mangohwa imo'n'iwo'n'ngkohofofoho. I oso'no nakwo Anituye hungkuno ne'njio so'no huno nto'no nayihwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no iwahon'no wehumantanoho.

¹¹ Anitu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumoluthwayo'ne syohoso ngkimo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wopingo hiso losetihwalokweno. Anitu huhwo sohwo kako wopingo'nohino iwo'n'ngkiso sohwo kako simeho nto'no namokiyo'neso hwapingo hweho.

Anitu kako Poul'imne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako Anitumne'no isamoyoka uli'mentisofoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako huno ole syanifihu'mento, Poul kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanifisyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no nihwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakimo isamoyoka ulalokweno.

¹³ Hohonta ngko Jisasimne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'n'itihwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofikimo fonifonyo uloho'mentohefoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni Anitu kako ngkine'no hitoho ulo'mentisofoho. Hwapingoso ngko Jisas kakoe hwapingo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo simeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahoningki ntima'mentisofoho.

¹⁴ Oseso Jisas kako ngkimo wopingo ntohofonto nontimanto kako'njopo ngkimo menihumati'mentisofoho. Osopo kako ngkimo simeho uyo so'no lontihwamentisofoho. Kako ngkimo simeho m'kun'imposo ntapmmentiso so'no ngko kakimo simeho engo uyalokweno.

15 Olo hungkuno loso n̄ihu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofiko upa'n̄ifijoso hofiko s̄imeho hi'ntnnono uyife. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo K̄ilais Jisas kako nakwo a'amu hon̄ngkano wonyo'njo hn'n̄imo asomo net̄imayo'ne kako nakwoe hwaho lopo p̄mmentisofoho. Oso hungkuno hiso n̄ihu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe hon̄ngkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohefoho.

16 K̄ilais Jisas kako kakoe yahino wop̄ngoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Poul̄i'n̄imo hon̄ngkano wonyo'njo sohwo'n̄imo kako s̄imo'mo wop̄ngo ntoho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko ngkimo nonohon̄ngkuji huno ole wosyof̄isyant̄ifeho. Poul kako An̄itumo wonyo ne'no ulohofahon̄ngki An̄itu kako oso wonyo hiso'no Poul̄imo tohino komo'no mumentisofoho. O'o, An̄itu kako Poul̄imne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poul̄imo wop̄ngo umokumentisofoho. Oso'no hofiko huno ole wosyaf̄ihinant̄ifeho. K̄ilais kako oso hwe n̄ihu'no wonyo sohumne'no wop̄ngo umokumaso hopaso An̄itu kako ngkimo oso hopa wan̄imokumontonoho. An̄itu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofiko huno ose syaf̄isȳik̄uji hofiko K̄ilais Jisas̄imo s̄imeho hi'ntnnono uȳik̄uji hofiko songo ne'no humantokutnnefoho.

17 Oseso An̄itu kako yo'mayo wop̄ngo'nohini iwo'n̄ngkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwano. Hwap̄ngoso An̄itu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumant̄hwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofiko kakimo muhwon̄fitnnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohini An̄itu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo An̄ituye syoho yokumpohn'nyo f̄iyoho'nyo ul̄imentisofoho.

18 Nje hwomu Timouti sohwo, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijap̄mment̄hwone sohonta An̄itu kako nakumo kikine'no hungkuno nal̄imentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syaf̄isyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo k̄iko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji An̄ituye syohoso yokumpohn'nyo f̄iyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofiko

Anitumo nakwolaho lifijoso hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no Anituye hungkuno hiso jije sampe mekinopa'nyofoho.

¹⁹ Kiko Kilaismne'no simeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Oso hungkuno wopingo Anitu kako jije simeho mo'mo honakisy'wo'n'ngkiso somo kiko hofiyo fin'ngkayo. A'amu fehohnjoso hofiko oso simeho mo'mo hungkuno wopingo homo somo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uy'motofoso wonyo imokinimotofofoho.

²⁰ Oso hwe hufa'u Himeneyosi'nji Aleksanta'nji siko oso pa'nyo imo'n'mentisiyo hwa'uyoho. Siko Anituye hungkuno wopingo somne'no sitofo lonji hwasyo l'wo'n'ngkisiyo so'no ngko sikimo Seteniyehomo uhumati'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uy'hwoso'no siko sikoe simeho iwolo'mokohosi Anitumne'no huno wopingo wotipemanjiyoho. Siko huno wopingo tipemahosisi'manji Anituye hungkuno ne'njo somne'no sitofo hungkuno apa'no malisi'hnnisiyo.

2

Kiko a'amu somo Anitumo jomo ujo'ne olo yahino losofitihwaho.

¹⁻² Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe simo'mjoso olenoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso ole uy'ife. Hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofiko Mpohumo jomo ul'ife. Hofiko a'amu hopi'nonohino somne'no Anitumo jomo ul'ikuji yo'mayo Anitu hofikimo wopingo uloho'monto imentiso oso'no sekwo Anitumo isamoyoka ul'mno. Oso a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohofoso sohwanji hwe engo sohwantne'no Anitumo jomo ul'ife. Hofiko Anitumo jomo ul'ikujo'no oso a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo hofiyo nemokosyohumafikujo'no nakwo simeho wopingo'nji nohumehwasi Anituye yahino wopingo somo tifi ntono un'ngkowantanoho.

³ Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anitu hon'ngkano wonyo somta'ni isi'hutofonemayo'ne sohomo jomo ul'hwaso'no kako nakumo timo wopingo nahon'ngkuhwosi kakoe simeho wopingo umo'n'montonoho.

⁴ Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utimayo so'no umo'n'ngkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko kakoe hungkuno ne'njo

somo nupa'n'ngkuji kakimo tifi in'ngkayo so'no umo'n'ngkohoho.

⁵ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwahoponjo lohn'n'imne'no Anitumne'no hwaho loponjo humaso sohwo Kɩlais Jisas'yoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anitu'nji hungkuno monehwajiyo'ne hweho. Simeho pompenge nalipe-e'ne hweho.

⁶ Oso syoho homo somne'no Anitu kako sikuno ho'nahumentisoso i'mofopahon'ngki Kɩlais kako kakoe foyohumayo wonyoangkafoso noho'nosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe hon'yo wop'ngoso usihuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utimayo'ne so'no umo'n'ngkohoho. Oso hon'ngkano hiso utihwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁷ Oseso Anitu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutihwayo'ne nihwosopo'mentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitihwalokuyohono. O'o, nehopi lokitihwalokweno. Anitu kako a'amu temtitofokengo somo asomo utima'mo lonto hofiko nje hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono ntapifitne'ento hofikimo lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Oseso ngko olo'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi angomeemjo hopi'nonohinoso hofiko Mpohumo jomo ulife. Oso a'amu hiso hofiko yahino wonyoso noho'nasyikui hofiko wop'ngo'nohini humafikuji Mpohumo jomo ulife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no simeho tohino muhnyo'njo uyono. Hofiko yoka mahnyo'njo ufe. O'o Anitumne'no huno nto'no syafisyikui kakimo yo'mayo so'no jomo ulife. Ose nimo'n'ngkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

⁹ Ngko moya'mi sofamne'no ole so'no nimo'n'ngkohoho. Moya'mi sofa hofiko huno ito'no syafisyikui he manji'mofa ito'no fiy'mno. Sekwo huno ole so'no nosyafihu'n'ngkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohonife. Ose likui yo'mayo he manji'mofa hamniyoho engo ihn'naofikuji mijiyo'nji a'apahomne wokososo wop'ngo wop'ngo ihn'n'ngkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofa honje monje yimo'n'ngkutoho.

¹⁰ Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonalife, Hofiko Anituye mehomi nefafoho. A'amu ose wonalife sekwo ose lifijo'manji sekwo Anituye syoho wop'ngo'nohini fiy'mno.

Oso syoho wop+ingo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho.

¹¹ Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekuji nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humaf+kuji An+ituye hungkuno upa'n+mmo.

¹² Ngko olo yahino loso'no man+mo'n+ingkiyohoho. Hwe sohwa hof+ko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wop+ingo'maho. Ngko moya'mi sofa hof+ko hwe sohwo An+ituye hungkuno lut+hwayo so'no man+mo'n+ingkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hof+ko mampi'nyo humaf+kuji An+ituye hungkunoso haloho'no upa'n+ife.

¹³ S+imo'mjo hwap+ingoso An+tu kako Atam s+imo'mo mt+imokonto t+fi Efa mta'mokumentisofoho.

¹⁴ Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Seten+ye hwasyo hungkunomo s+meho hi'ntnnono muy+mmentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto s+meho hi'ntnnono uyonto t+fi in+ingkawento hon+ingkano wonyo imentisofoho. Oso imo'n+imentiso so'no huno syaf+sy+hwasi moya'mi sofa hof+ko hwe sohwofe hungkunomo enjwa'mo wohumafe.

¹⁵ Oseso olohonta moya'mi sofa hof+ko mehomi aswo mant+fesotohino engo malokwofo. I oso'no hof+ko An+itumo s+meho hi'ntnnono ne'no uy+kuji nom'ne a'amu so'nji hof+ko s+meho in+ingkuji hofiyo'no ufo'maf+kuji hon+ingkano wop+ingo'nohini t+pemaf+kuji huno wop+ingo'nohini syaf+sy+kuji humentan+ingkuji An+tu kako oso moya'mi hof+sofefe wonyomjo tohino somta'ni is+hutofumanefoho.

3

A'amu An+ituye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwamne hungkunofoho.

¹ Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako An+ituye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'n+imontonoho.

² Oseso oso a'amu An+ituye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wop+ingo'nohino so'nji wohu-manoo. Ose humentan+ingkuhwosi nom'ne a'amuso hof+ko hwe huhwo sohwo nuhwon+ingkuji hof+ko yahino wonyoso n+ihu'no mot+pemap+fitnnehoho. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwosi uyono. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n+ingkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syaf+sy+hwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe huhwo sohwo

a'amu ango kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno lutihwayo syohoso wopingo uyono.

³ Kako mijo yokumpohn'nyoso n'ngkuhwosi monilohofonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no simeho tohino komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo simeho wopingo'nohini uyimontonoho. Kako nom'ne a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo hamniyoho mayo so'ne huno engo syafisyiwo'n'ngkuhwoloho.

⁴ Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa kan'ngkwowwoe hungkunomo haloho'no upeentifeho.

⁵ Hwe fihwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono kahopi uyalokuso sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momanehoho. Oso a'amu simeho hi'ntnnono Anitumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syafisyonehoho. I kako oso hunoso nosyofisyihwosi'manji Anitu kako oso huno wonyo hiso'no kako Setenimo wae yao'mentiso hopaso oso hwe sohomo wae yaofonefoho.

⁷ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yontifi yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo mokosyohumayo syoho'njo sohomo uhwon'ngkuji kakoe yahino wopingo somne'no hofiko huno ole wosyofisyantifeho, Kako hwe wopingo hweho. Kako yahino wonyo yoso'manji hofiko kakoe yahino wonyo somne'no hungkuno mjul'kujo'no Seten kako monje ulohofihwoso'no kakoe syohoso wopiwahu'montonoho. Kako Anituye a'amu somo hon'ngkano wop'ngomo nto'no momihwajonehoho.

I ngko olo iyoswo a'amu yahino wopingo wopingo'njo somne'no mt'i'mokalokwe loso i a'amu oso yo'mayo yahino hi'njo somo kiko Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo'ne syoho so'no uhwosopofu.

A'amu Anituye syoho'njo sofe hungkunofoho.

⁸ Oso pa'nyoso a'amu Anituye syoho'njoso hofiko hofikoe yahino somne'no huno nto'no wosyafihu'nife. Hofiko huno hufa'u'nji nomokosyohufikutoho. O'o, huno Anitumne'nohini wosyafihupife. Hofiko mijo yokumpohn'nyo n'ngkukuji nonilohofikutoho. Hofiko huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso engo mayoso'no huno nosyafisyikutoho.

⁹ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe simeho mo'mo ole mahnn+fitnnehofu, Ngko wonyo hwo'nyoho. Ose mahnn+fitnnehofu. O'o, hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo somo simeho hi'ntnnono uy+kuji aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumantifeho. Ose ikujo'no ole wosyafihu'nife, Anituye hungkuno ne'njoso nje yahino wonyo somo wae yanimo'mentisofoho. Kakoe hungkunomnohini un+ngkamo. Ose syafihu'n+ngkuji Anituye yahino wop+ngo'nohini uyife.

¹⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofikoe yo'mayo yahino so'nji hofikoe syoho so'nji sekwo simo'mo uhwon+mno. Oso homo somo sekwo yahino wop+ngo'nohini uhwon+fijo'manji e'wano hofiko Anituye syohoso uyife.

¹¹ I hofikoe a'musya hofanji yahino wop+ngo'nohini uyife. Hofiko nom'ne a'amu somne'no sitofu nolikutoho. Oso moya'mi hofu sofa hofiko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohofu huhwo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Oso yo'mayo yahinoso hofikimo u'masoso hofiko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofiko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohofoso nto'nohini uyife.

¹² A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.

¹³ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe syoho wop+ngo'nohini ikuji hofikoe humayo yahinoso wop+ngo'nohini'manji a'amuso hofikimo nuhwon+ngkuji hofikoe yofe noho'nomaf+kuji yo'mayo hungkuno Kilais Jisas mta'angoso lut+hwawo'n+ngkohofu somo hofiyo upo'nantifeho.

Anituye hungkuno hwap+ngoso olenoho.

¹⁴ Ngko sekwo angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno.

¹⁵ I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mt+mokalokwe losomo sekwo atofu l+kuji Anituye mehomiye yahino wop+ngo so'no huno wop+ngo wot+pemantifeho. Sekwo Anituye mehomi soku, Anitu kakoe angu kuyoho. Anitu kako sekwo simeho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwo Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesyohumaf+kuji oso hungkuno huhwo sohwo sekwo it+hwa'nyopo meho'nahumno.

¹⁶ Anituye hungkuno hwap+ngo ujo ehontojwahumentisoso ni'hu'no wop+ngofoho. Anituye hungkuno hwap+ngoso Jisas Kilais+yoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino

wop+ingo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyane-hwono. Kakoe yahino somo simeho hi'ntnnono uyalokuh-woneso olenoho.

Jisas Kilais kako nakwo a'amu hwaho loponjo lohn'nwiye a'apaho nehopi manto kako utihwa'nyopo i'mofapmmmentisofoho.

Anituye Towahuno Wop+ingo sohwo kako Kilaisiye yahino hwap+ingo neso netihwahon+ngki oso yahino hiso nto'nohini uhwon+wo'n+ingkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wop+ingo osenohini uhwon+wo'n+igkohofofoho.

Kilaisiye hungkunoso a'amu temtitofu hopi'nonohino sofe ango'meemo ho'n+mentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofi+ko kakine'no huno syafisyontifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Anitu kakoe hwomu Kilaisimo ahwomomo ut+ma'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lutihwawo'n+ingkohofu sohwafe hungkunofoho.

¹ Anituye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nal+mento, Olo hwaho lopo s+kuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofi+ko Anituye hungkunomo hohujo ikinjaopitnnefoho. Oso hohosohonta hofi+ko hwasyo hungkuno upa'n+ngkuji hofi+ko Setenimo tifi in+ngkafitnnefoho.

² Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno likujo sohwa hofi+ko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofi+ko simeho mo'mo won+mango munyo'njo ihwoso'no olo'mo i'nongki wohumentihwantifeho.

³ Hofi+ko hwasyo hungkuno ole wolutihwantifeho. Sekwo ape nomafi+kutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso non+ngkutoho. Hofi+ko hwasyo hungkuno ose wolantifeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anitu kako kakoe mehomi ne somo uy+mentisofoho. A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ingkohofoso hofi+ko Anituye hungkuno ne'njo somne'no huno uyahon+ngki oso yo'mayo hiso hofi+ko Anitu kakoe aho mta'ni mantife so'no hofi+ko Anitumo isamoyoka uli+wo'n+ingkohofofoho.

⁴ Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anitu mt+i'mokumentisoso wop+ingofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'o, nakwo Anituye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.

⁵ Ou, yo'mayo Anitu mt+i'mokonto wop+ingofoho nal+mentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka

uliwo'n'ngkuhwone'manji yo'mayo wop'ingo'nohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulimento, Kiko nto'no humahoji Anituye hungkuno nto'no flut'hwaho.

⁶ U ngko Pouli'ni olo hungkuno kikine'no mti'mokalokwe loso kiko olo hungkuno loso Anituye a'amu ne somo lut'husoso u kiko Kilais Jisasiye syoho ulohofiyone umo'nimonnoho. Kiko Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyohoji sikuno huhwo huhwi tifi in'ngkuso'manji kiko Kilaisiye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁷ Kiko sen'ngkwowhosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pi'n'ingo engo nosyafisyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anituye yofeso molonet'hwanehoho. Kiko Anituye yahino so'no huno nto'no syofisyomahoji osomnohini nto'no in'ngkayo'ne syoho engo fiyo.

⁸ Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'n'ngkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokin'wo'n'ngkuhwonefoho. Oso wop'ingofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anituye yahino so'no huno ne'no syafisyihwasi osomnohini tifi nto'no in'ngkawasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentan'ngkuhwasi wonefo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anitu'nji ne'no humentan'ngkuhwasi tifi hohonta ne'no nefo'manefoho.

⁹ Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amu hopi'nono nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uyife.

¹⁰ Anitu kako a'amu hopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne hon'ngkano imo'mentisofoho. Nakwo Anitu kako songo ne'no humaso sohomo simeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'n'imo Anitu kako asomo netimayo'ne nakwo hon-tohumalohwono. Oso'no nakwo syoho tohohmtno'njo yalokuhwoneso a'amu hopi'nono hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitne'entani yalokuhwono.

¹¹ Kiko a'amu hopi'nonohino somo Anituye hungkuno somo ito'no in'ngkafitne'no hungkuno yokumpohn'nyo flut'hwaho.

¹² Timouti sohwosi, kiko hwe songo hwosoho. Oseso kiko nto'no mohumayo'manji a'amu hofiko kikimo kohon'ngkuji ole wokilantifeho. Timouti kiko yo'm'ingohwosi'maho. Ose wokilantifeho. Oso'no kiko nto'no foyohumahoji a'amu jije yahino wop'ingo yahon'ngkiji kohon'ngkuji tifi wokin'ngkapife. Yo'mayo hungkuno ujoso nto'no uso.

Kiko hopi'nonohino somo simeho uyo. Anitumo simeho hi'ntnnono uyo. Honingkano wonyo ane wopingo'nohini fiyo.

¹³ Ngko kikimo ku'mayo so'no hontohumahoji Anituye hungkunoso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no atofiso. Kiko Anituye yahino wopingo so'no syoho toho mtanno'njo fitihwaho.

¹⁴ Hohonta kiko Anituye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofiko kikimo aho kilonjimokumentohofoso sohonta Anitu kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmentisofoho. Kiko oso hiso'no ikwesya'isyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyo.

¹⁵ Engolopohamo kiko Anituye syoho so'no simeho kumo'n'ngkuhwoso'no oso syoho homo somo nto'no mokosyohumentan'ngkiji a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko oso jije syoho wopingo imo'nalokunjo so'no a'amu wokohonantifeho.

¹⁶ Kiko nto'no humanji Anituye syoho iwo'n'ngkino so'no huno nto'no syaf'isyohoji kiko a'amu somo Anituye hungkuno nto'no filutihwaho. Kiko oso syoho hiso nusikwajohotoho. O'o, kiko oso syoho hiso'no yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kiko ose yohojo'no a'amu hofiko jije hungkunomo haloho kupewo'n'ngkohofoso'njimo Anitu kako kiko'nji wosetima'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulimento, Kiko a'amumo yahino wopingo'nohini ulohofoso.

¹ Timouti, kiko hwe engo sohwaso yoka nulohotoho. O'o, kiko hungkuno hofiyo'no ulohoji hofikimo hon'ngkano nto'no hmfihwajo. Hofiko jije mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kiko hwomu songo sohwaso hon'ngkano jije n'ngkwahwasamo imofihwaj'wo'n'ngkino hopa hmfihwajo.

² Jije na'ujamo hon'ngkano nto'no mihwaj'wo'n'ngkino hopaso nom'ne moya'mi sofamo oso hopa hmfihwajo. Moya'mi songo sofa hofiko hnnampijamo imofihwaj'wo'n'ngkino hopa hmfihwajo. Kiko moya'mi songo sofanji nohumahoji kiko hnnampijanji humawo'n'ngkino hopaso hon'ngkano nto'no fiyo. Wonyo hon'ngkanoso yohotoho.

Ap'wojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

3 U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nososi kako'nohini humentan'ngkuhwososo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo ap'wojo sekwo'njo ajwo'mo humalofo sofamo kiko nto'no ufo'mayo'ne nto'no filut'hwaho.

4 U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso hwa hofiko nto'no humafijo hwa'manji u hofiko oso ape ap'wojo somo nto'no ufo'mapife. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayo hofiyo umojofoho. Kako fo'mofo'mo hofiyo uloho'mojofoho. Oso'no olohonta oso mehomi sohwa hofiko homn'ngkwohwo'ya'umo hofiko sikimo aku hofikimo mokosyohumamentisiyo hopaso hofiko sikimo nto'no womokosyohumantifeho. Oso mehomife syoho s'imo'mjofoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe simehoso wop'ngo umo'nimontonoho.

5 I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi oso a'mu hisi nom'nihwo nufo'mane anesi nohumanto Anitu kakimo ufo'mayo'ne hontohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako sikuno huhwo huhwi sikuno'nji im'ngo'nji Anitu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino wonyoangkafofoho.

6 I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi kako kakoe hunoso a'apahomne'nohini syafisiyoso yo'mayo kakoe simeho umo lonto yontesi kakoe fisyohumayo wop'ngoso poyo nto pe'niyoho.

7 Oseso kiko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kiko'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo homn'ngkwohwo homnosyamo nto'no mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofiko'nji ap'wojo sofaji oso hungkuno homo somo tifi nto'no in'ngkafijo'manji nom'ne a'amuso hofiko hofikine'no oso yahino homo somne'no sitofo mul'fitnnehofo.

8 A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako Anituye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo kakoe hon'ngkano loso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n'ngkohoho sofe hon'ngkano wonyo somo yakolo'nnyofoho.

9 Ap'wojo kako hwe anga'nohinohumo uma'nimentisosi kakoe soswo *sik'siti* (60) uyakolo'nnyosimo kakoe yofeso iyoswomo mti'mojo. Ap'wojo yofe wo'nnyo sofamo ufo'mapitne'eno.

10 I ap'wojo hofu sofa hofikoe hon'ngkano wop'ngo'njo sofa hofiko hofikoe mehomi somo nto'no mokosyohumamotofo sofa, a'amu angu kengo mta'angoso u'mahon'ngkofi wosopayo'nji angu'nji uy'motofo

sofa, Anituye a'amu somo ufo'ma'motofo sofa, a'amu nom'ne somo yo'mayo tango u'mahon'ngki hofi'kimo ufo'ma'motofo sofa, hofi'ko yo'mayo yo'mayo syoho wop'ngo'nohini imotofo, osofefe yofe so'nohini iyoswomo mt'i'mokukuji sekwo ufo'mapmno.

11 I sekwo moya'mi songo sofa hofi'koe hwehwa poyo nto pe'n'imentohoho sofafe yofeso nomti'mokukutoho. O'o, hofi'ko nom'ne huhwamo umo'nantane'no yalokuhwono likuji hofi'ko hofi'koe simeho yo'mayo umo lonte somo in'ngkakuji Kilaisiye syoho wop'ngo somo uli'ko'mantifeho.

12 Oso moya'mi sofa simo'mo hofi'ko nakwo Kilaisimne'nohini syoho uyano ko li'mentohoho osomo ne'no un'ngkowano majo'njo yontifi hofi'ko hwe nom'ne hwamo uma'nontifi oso hungkuno hohonta nakwo Kilaisimnohini syoho uyano li'mentohoho somo mtihupeelokwofo. Oso'no a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso hofi'ko apiwojo hoho sofamo ole ulantifeho. Yo'mayo hungkuno Anitumo yoloho nto ulontifi aku mtihupeso hopo'maho. Wonyofoho. Ose ulantifeho.

13 Nom'ne yahino apiwojo songo sofa iwo'n'ngkohofoso olenoho. Hofi'ko Anituye syohoso miyo'njo ikuji hofi'ko piso'mo'nyo yahinoso mafikuji ango ho'mo ho'mo uku'mofantifeho. Oso'nohini'maho. Hofi'ko siki hungkuno liwo'nontifi nom'ne a'amufe yahino syoho yo'mayo so'no ukinj'hwajano lontifi iwo'n'ngkohofofoho. Hofi'ko nom'ne a'amu somne'no hwasyo hungkuno lontifi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majo'njo iwo'n'ngkuhwoneso liwo'n'ngkohofofoho. Oso'no kiko hofi'koe yofeso iyoswomo nomti'mokohotoho.

14 O'o, ngko moya'mi songo sofafe hwehwo poyo nto pe'n'imentohoho sofamo ole uliwo'n'ngkohono. Sekwo nom'ne huhwamo uma'n'ngkuji sekwo mehomi tipemafikuji yo'mayo ango syoho osomo nto'no mokosyohumantokuno. Ose uliwo'n'ngkohono. U hofi'ko ose ikujo'no Anituye mango sohwa hofi'ko nakumo nonahon'ngkuji Anituye a'amu ne sofe yahino somo nuhwon'ngkuji hofi'ko nakumo sitofo monalifitnehofo.

15 Nakwo huno nayohoho. Moya'mi apiwojo fehohnjo sofa hofi'ko Anituye hon'ngkano wop'ngo somo nuli'ko'mantifi hofi'ko Seteniye hon'ngkano somo tifi in'ngkoyalokwofo.

16 Oseso a'amu Anitumne'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho sofe temtitofo somta'ango hwe fihwo kako poyo pe'noso sohwoe apiwojo humaso simo hofi'ko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujo'ne'manji a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso hofi'ko

oso apiwajo hisimo mokosyohumayo'ne tangoso motipemapifitnnehofo. O'o, hofikoe syohoso apiwajo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hofikoe syohofoho.

Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye hungkuno losetihwawo'n'ingkohoho sohwa hofikoe syoho wopingo ifijo'manji sekwo hofikoe yofe ho'nomafikuji hofikimo mpe engo ulohopmno.

¹⁸ Hwapingoso Anituye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulimokau*) sohwo kako kikine'no syoho engo yontan'ingkuhwosi kiko kakoe simuyo somo hnnanosyiswohotoho. O'o, kako wosopayo wanono. Anituye hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofiko hamniyoho womapife. Ose nelalofoho.

¹⁹ Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anituye syoho'njo sohumne'no hungkuno ole somjulimasofoho. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofoho. Kiko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotoho. I oso'no kiko a'amu hufa'utaho u hufa'u sihunehwalaho oso hwa hofiko hungkuno somjakilifijo osomo kiko nupa'n'ingkohoji'manji haloho pofu.

²⁰ A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako hon'ingkanu wonyo yoso'manji kiko a'amu hopi'nonohino sofe timo sopo m'humajohoji osopo kiko kakoe hon'ingkanoso nto'no m'hwajo. Oseso a'amu Anituye syoho'njo hopi'nonohino sohwa hofiko hon'ingkanu wonyo somne'no i'waho nto'no uyife.

²¹ Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anitu'nji Kilais Jisasi'nji a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe timopo kilalokweno. Oso'no kiko nto'no fin'ing kayo. A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko kikimo enjwa'mo humalofu somo kiko nto'no mokosyohumaho. Kiko oso a'amu hofosofe hungkuno nto'no m'hwajiyo sohonta kiko olo hungkuno hiloso swo'nohini upa'n'ingkohoji kiko jije simeho mo'mo huno komo'no ole syafisyohotoho. U oloso kako imasofoho. U oso kako mimmasofoho. Jije simeho mo'mo huno komo'no ose syafisyohotoho. U kiko jije a'amu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno ulohotoho. O'o, kiko hofikimo yahino afa'nohino ulohofu.

²² Kiko a'amu fihumo kako Anituye syoho iyoso'no kiko kakimo aho komo'no ulonjimokohotoho. U simo'mo kiko kakoe humayo yahino so'nji kakoe syoho so'ntnne'no

huno nto'no syafisyohoji kiko uhwonjoso nto'nohini uhwonngkijimanji ou kiko osohumo Anituye syohoso noho uyo. A'amu fihumo kiko Anituye syohoso komo'no usoso kako honngkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango woki'ma'montonoho. Kiko oso yahino homo somne'no kiko i'waho nto'no ehumahoji u kiko wonyo'maso wohumamonnoho.

²³ U Timouti sohwoosi ngko jije yahino somne'no hungkuno we'e wakilimo. Jije simeho kumnalofwo'nngkiso so'no kiko ahu'mo mijo'nohino nonngkohotoho. O'o, kiko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jije mnokinoso moi'wo wakumo'nimontonoho.

²⁴ Ngko a'amu Anituye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakilimo. Anituye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no nihwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hofikoe honngkano wonyoso utihwa'nyopo yahonngkofi a'amu hofiko nuhwonontifi wonyofoho huno umontonoho. Oso honngkano homo somo nto'no mihwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko hofikoe honngkano wonyoso hiasomo mokosyohumawo'nngkohoho so'no kiko huno makiyofoho. I oso'no hwangu hofikoe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hofiko oso a'amu homo somo hofikoe ne so'no huno umontonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wopngoso utihwa'nyopo wentanngki uhwonwo'nngkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wopngoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne sikuno somo utihwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofwo'nngkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ Timouti kiko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uywo'nngkohoho hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyi somo ole uso. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Sekwoe hwe engo sohwoamo enjwa'mo fohumamno. Hofikoe yofeso monje ulohofikutoho. O'o, hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiyimno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hofiko Anituye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyi wonyo hwafoho masel'fitnnehofo. Hofiko sekwoe syoho somne'no Anituye yofe so'nji kakoe hungkuno lutihwawo'nngkuhwone so'ntnne'no sitofo mul'fitnnehofo.

² I sekwoe hwe engo huhwanji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyohwa'manji sekwo huno ole nosyafisyikutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tatohweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho. Sekwo huno ose syafisyikutoho. O'o sekwo huno ole fisyafihupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no simeho uyimo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anituye a'amu ne sohomo ufo'malokweno. Huno ose syafisyikui syoho wopingo'nohini ulohofiyimno. Oso hungkuno hiso kiko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno lutihwayo sohwa hofiko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kiko hwe moya'mi hopi'nonohino somo olo hungkunolo lutihwahoji hofiko tifi in'ing kayo'ne huno ufohotofo.

³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hungkunoso Anituye yahino wopingo so'no lonetihwawo'n'ingkisofoho. Hwe fihwo kako oso hungkuno homo somo nuliko'manto nom'ne hungkuno kengo lutihwaso'manji

⁴ kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno hwasyo somo ho'nomo'nalofoho. Kako yo'mayo sikiyo so'no ole liwo'n'ingkohoho, Nakwo hungkuno hnyoso kengko kengko'nohini wohanno liwo'n'ingkohoho. Hofiko ose hningkahon'ingkofo olo yahino loso imo'n'wo'n'ingkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no simano hntotohino, simeho wonyo, ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo syafisiyo,

⁵ hofiko yoka hungkuno hniwo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumunyofoho. Hofiko olo hwasyo hungkuno lomo syafisyiwo'n'ingkohofofoho. Nakwo Anituye hon'ingkanomo in'ingkowaso'manji ho'yango womantanoho.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

⁶ U nehopi a'amu fihwo kako Anituye yahinomo in'ingkawo sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anitu mta'ni yo'mayo wopingosoma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no huno mosyafisiyo'njo yoso'manji ole wasyofisyono, Ngko yo'mayo mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafisyihwosi kako simeho wopingo'nji wohumamontonoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo aswo nema'mentohofoho sohonta yo'mayo ahomo

mokaho'nnyo monema'mmentohoho. O'o, awonoho. I oso pa'nyoso hwangu nakwo olo hwaho lopo poyo pe'n'ngkuhwasi Anitumo u'mano lihwasi oso apa'no u'manefoho.

⁸ U nakwo wosopayo'nji hwapife'nji'n'i'manji u nakwo ole wolano, Oloso ngko'ne hoponoho. Ose wolano.

⁹ A'amu fehohnjoso hofiko ho'yango engo mayo'ne syofisyalokwofoso hofiko oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Oseso hofikoe simehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nulikafihwosi yo'mayo ho'yango engo mane'eno likuji yo'mayo yahino wonyoso uyantifeho. Oso hohosohonta hofiko nihu'nahone tikanomo ufitnefoho.

¹⁰ Yo'mayo yahino wonyo hwap'ngoso olenoho. Hamniyoho engo mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mayo so'no simeho umo'n'ngkahon'ngki hofiko Anituye yahino wop'ngo somne'no hohujo nihu'nahone ikinjaofontifi hofikimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timoutimo kiko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho ulimentisofoho.

¹¹ Timouti sohwo, kiko Anituye syoho ulohofiyo ne sohwo oso yo'mayo yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kiko hon'ngkano wop'ngo umo lohoji nano yokumpohn'nyo mtitifo. Kiko Anituye yahino wop'ngo somo tifi fin'ngkayo. Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyohoji kiko nom'ne a'amu somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no kiko yokumpohn'nyo filohoho. Kiko a'amu hopi'nonohino somo simeho pompengo umofohoji wop'ngo'nohino ulohoho.

¹² A'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo mjake'we hnnyo yahino iwo'n'ngkiso hweho. Kako yo'mayo yahino wonyo somo nuyakolofihwosi kako usijo'no humayo hohwafo somo i'mofapihwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho yokumpohn'nyo womakumontonoho. Oso pa'nyoso kiko syoho yokumpohn'nyo yohoji engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kiko aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Anitu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuhwosop'mentisofoho. Kiko Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkino so'no a'amu pi'n'ngo engo somo yoloho nto lijwaof'wo'n'ngkino hwosoho.

¹³ Anitu kako yo'mayo songo humayo'ne ho'nahumentiso sohwo'nji Kilais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohumo kakoe hwap'ngo so'no yoloho lijmo'mentiso so-

hwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontan'ngki ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno.

¹⁴ Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo peso'no hontohumahoji kiko Anituye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji kiko tifi nto'no fin'ngkayo. Osomo in'ngkahuji kiko nom'ne hungkuno'nji nomujo'mokohotoho. O'o, jije wop'ingo humayo so'no a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno somne'no sitofo mal'fitnnehofo.

¹⁵ Oso sikuno Anitu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anitu kako nakwoe hwaho utihwa'nyo lopo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo uhwat'montonoho. Anitu kako'nohini yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako yo'mayo so'no simonyo iyoso hwap'ingo hweho. Kako a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanjiye Hwe Engo hweho.

¹⁶ Oso Anitu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohino poyo mape'n'wo'n'ngkiso hweho. Anitu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo kako'njo t'fonopo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi humentani nakwo'njo mta'n'ngo a'amu anga'nohinohwo kako nolikafonto Anitumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwanguku hohonta nakwo Anitumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohini woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yo'mayo mokosyohumalofo moi'wo imo'n'wo'n'ngkiso osomo simeho uy'ikutoho. O'o, sekwo Anitumo simeho nehopi uy'imno. Kako nakumo yo'mayo nakwo simonyo iyo'ne yo'mayoso nejap'wo'n'ngkisoso kako hwap'ingo hweho.

¹⁸ Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wop'ingo'nohini fiy'imno. Oso syoho engo hiso ikuji hofikoe simeho wop'ingo umo'n'montonoho. Sekumo yo'mayo Anitu se-japonteso sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno.

¹⁹ Hofiko ose ifijo'manji tifi no'mo yo'mayo wop'ingo hofikimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofiko songo ne'no humayo'neso womantifeho. Ose uso.

Timouti sohwoosi kiko jije syohoso nto'no mokosyohumaho.

²⁰ U kiko Timouti sohwoosi, olo syoho Anitu kijapmmen-tiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho loponjo sohwa hofiko olo hwaho loponjo huno loso nefoho liwo'n'ingkohoho so'nji yo'mayo hungkuno sikinjo so'nji mokosyohumantifi Anituye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kiko hohujo fikinjafo. Oso hungkuno hiso Anituye hungkuno somo mangohwo imo'n'imentisofoho.

²¹ A'amu fehohnjoso ole liwo'n'ingkohofi, Nakwo huno hi'nji'nwoho, hwasyo ose lontifi hofiko Anituye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anituye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.
Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti

Olo Iyoswo T+finjo loso Poul

Timoutimne'no Mt+'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S+imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+imentiso sohonta soswo *teti-foua'nji* (34) *teti-et+'nji* (38) nto uyakolo'mentisopol+keno olo iyoswo loso Poul mt+'mokumentisofoho. Timouti iyoswo s+imo'mjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahon+ngki mt+'mokumentisofoho. Oso huno uy+imentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo ne'no mammentono. Hof+iko kakimo impe intofont+fi ango Loumne'no motas+imentohofofoho. Oso ango hopo sopo humanto hof+iko ngkimo wofonjon+syant+feho. Kako huno ose uyahon+ngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno ae'uyo uy+imonto olo iyoswo t+finjo loso mt+'mokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo ango Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo An+ituye hungkuno joso'no won+'mango'no yonohonto mt+'mokumentisofoho. Kako s+imeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nji lohof+hwosi An+ituye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohn'nyo umokumonto mt+'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt+'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu t+fi un+ngkohwano.

¹ Nje hwomu Timouti sohwasu, ngko Poul K+lais Jisasiye hungkuno a'amumo lut+huku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mt+'mokalokweno. An+itu kakoe huno mta'ni non+hwosopento nt+imento, A'amu K+lais Jisasi+imo songo humayo'ne sejopalofoho. Kakoe temtifofo imo'n+ngkahon+ngkuji ango songo ne'no humayo'ne uy+imonnoho. Oso'no olo hungkuno hiso k+iko a'amu ango'meemjo somo flut+huku'mofo. Ose ntonto n+hwat+imentiso hwo'nyoho.

² Timouti, k+iko nje mehomi sohwasimo ngko s+imeho kijopalokweno. Nan+ngkwohwo An+itu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo K+lais Jisasi'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop+ngo kilohofohos+isi kikine'no hitoho ulof+hwoso'no j+ije s+imeho pompenjiyo wokijopanjiyoho.

Nakwo An+ituye hungkuno wop+ngo somne'no won+mango nanyo'eno.

3 Nje ajuyohwosa hofiko Anituye yahinomo tifi iningkamotofo pa'nyoso ngko huhwo'ni Anitumo tifi iningkowalokweno. Nje simeho ole manjofoho. Kiko wonyo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, Anitumne'no hi nimo'n'ingkahon'ingki kakoe simeho wop'ngo umokumonne'no yohono. Im'ngo'nji hinjopo sikwo'miyomo ngko Mpohumo jomo ul'wo'nonji kikine'no huno syakufisyonji isamoyoka ul'wo'n'ingkohono.

4 Ngko nokiliko'mahon'ingko kiko humotaho sont'mahnno so'no huno syakufisyonji nje simeho wop'ngo wan'mo'nono lonji wakohon'monne'no yohono.

5 Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono ne uyalokuno so'no huno nifohotokwoho. Sime'mo jije atohwo Louis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ingki hnna'wohi Yunis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahon'ingki olohonta ngko huno ole niyohi, Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuno. Mango'nohini molalokuyohino. O'o, simeho hi'ntnnono ne uyalokuno.

6 Oso'no jije hunoso olo so'no kufohotofalokweno. Hohonta nakwo kikimo aho kilonjimokumentihwone sohonta nje aho kisokisyahon'ingko Anituye Towahuno kakoe yokumpohn'nyo kijapmentisofoho. Oso kijapeso engo umo'nono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo wosijao'montonoho. Oso hopaso Anitu kikimo kijapeso engo umo'nono.

7 Kiko huno kiyohoho. Anitu kakoe Towahuno nejapeso nakwo a'amumne'no iyoho nanyo'ne nejapmentiso'maho. O'o, olo'ne nejapmentono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo iyo'ne a'amu somne'no hitoho nalofone nakwoe a'apahomnohini syafisiyo'ne'maho. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje esyihwasi Anituye hon'ingkanomo nto'no in'ingkayo'ne, oso'no nejapmentono.

8 Oso'no oso hiso Anitu kijapeso engo i'mokohoji kiko nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno a'amu somo lutihwahoji wonimango kin'ingkuhwoloho. Ngko nakwoe Hwe Engofe hungkuno lutihwanji impo'angomo humale so'no kiko wonimango kin'ingkuhwoloho. O'o, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe hungkuno lutihwahoji yo'mayo tango ngkimo ni'maso pa'nyoso kikimo woku'mano. Anitu wokufo'ma'montonoho.

9 Anitu kako nakumo asomo netimayo'ne hon'ingkanonto hwosampento kakoe mehomi ne wop'ngo'nohini imo'nyo'ne johone nelalofoho. Nakwo hon'ingkanowop'ngo imotohwone so'no Anitu kako johone monelalofiyohoho. Awonoho. Anitu kako'nohini huno syafisyonto simeho

nejaponto joho nelalofoho. Hohonta Anitu nakwoe hwaho mamti'mokummentiso sohonta kako nakumne'no huno syonaf+syonto simeho nejaponto hwangu Kilais Jisas nejapmne'ento limentisofoho.

¹⁰ I olohonta Kilais Jisas kako nakumo nto none'manto kako nakumo asomo netimayo'ne honingkanoso utihwa'nyopo weho. Kilais Jisas kako songo lika'mentiso sohonta kako poyo pe'nyo somjo yokumpohn'nyo somo hwotoho fento kako songo ne'no humayo'ne honingkanoso hwasampo'mentisofoho. Oso'no a'amu kakoe hungkuno wopingo somo simeho ujososo'no songo ne'no humayoso woma'montonoho.

¹¹ Kako kakoe hungkuno wopingo ujo'ne nihwosopo'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno lutihuku'mofo (*apouse*) syoho'njo hwo'nyoho.

¹² Oso hiso'no olo tango hiloso ni'mahoningki ngko wonimango mannyofoho. O'o, ngko Kilais Jisas+mo simeho hi'ntnnono uyalokwe lohume'no huno niyohoho. Olo syoho ntapmmentiso somo kako hofiyo nimokosyohumentan+ngkuhwosi olo syoho loso ne'no nowentan+ngkuhwosi oso Sikuno Engo ae'uyoso i'mofaponefoho.

¹³ Oso hungkuno lokit+hwamoteso'no kiko yokumpohn'nyo kesyohumahoji yahino hisomo hofiyo finingkayo. Kilais Jisas+'nji nohumahoji kakoe hungkunomo iningkahuji a'amu somo simeho hi'ntnnono engo uyo.

¹⁴ Olo syoho wopingo loso Anitu jije ahomo ho'nakohumentisoso kiko nto'no mokosyohumaho. Anituye Towahuno Wopingo kikimo humaso sohwo kakoe yokumpohn'nyo kijap+hwosi wokufoman'o.

¹⁵ Kiko huno moi'wonoho. Hwe hufa'u Fijelos+'nji Hemoujenes+'nji oso hwa'u'nji a'amu hopi'nono hwaho Esiyanta'angoso olopo ngko nohumanji ngkine'no hohujo nto ikinjan+mo'malofofoho.

¹⁶⁻¹⁷ I hwe anga'nohino Ounesifoulos, ngko impo'angomo nohumentahon+ngko kako ang'o Loum i'mofaponto ngkine'no haf+hafe tipento tipenohon+ma'n+masofoho. Kako ngkine'no wonimango munyofoho. O'o, sikuno pi'n+ngo engo kako noni'mahoningki nje simeho wopingo nimokonto yokumpohn'nyo nisosofito'masofoho. Oseso nakwoe Hwe Engo sohwo Ounesifoulos+'montohwamo wopingo umokosyohumamontonoho.

¹⁸ Hohonta ngko Efesos osopo nohumentan+ngko Ounesifoulos kako nifo'mawo'n+mentisofoho. Oso'no kiko huno kiyohoho. Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofone

somo Anitu kako Ounesifoulosimne'no hitoho ulofihwosi wopingo ulohofonefoho.

2

Kiko Kilais Jisasiye hungkunomnohini finingkayo.

¹ Oseso nje hwomu sohwo, nakwo Kilais Jisasi mo ufohi'ningkahon'ingkuhwoni Anitu kakoe yokumpohn'nyo nejap'wo'ningkisofoho.

² Oso'no kiko Anituye hungkuno ngko a'amu pi'ningo engo somo ul'wo'ningkahon'ngko kiko upa'nimentohinofoho. Oso hungkuno hiso kiko nomokosyohumahotoho. O'o, nom'ne a'amumo lutihwawo'n'ngkijo'no kako hungkuno homo somo nomahwosi nom'ne somo wolutihwahwono.

³ Kiko Kilais Jisasiye syoho'njo sohwo olo syoho losomme'no tohino majo'manji tohino mayoso'no iyoho kinyo'eno.

⁴ Pahnnimo hungkuno hufa'u s'hune wakilimo. Hungkuno simo'mjoso olenoho. A'amu nomihwoe syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne hwafe syoho kengo kengo so'nji miyonehoho. O'o, syoho kakwo'yohwoe simeho wopingo umo'none'ento kako simeho anga'nohino'nji kakoe syoho wopingo iwo'ningkiso hweho. Nomihwoe syoho miy'wo'ningkiso hweho.

⁵ Hungkuno nom'ne ole, a'amu kako hano mjake'we hnnyo sohwo kako yo'mayo so'no hi umo'n'wo'ningkiso so'no huno mosyafisiyo'njo monje yasyonto sikuno huhwo huhwi kako mjake'we hnnyo yahinoso yamofone'no iwo'ningkiso hweho. Ose miyo'manji kako a'amu nom'ne somo muyakolofonehoho. O'o, kako mjake'we hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho.

⁶ Hungkuno nom'ne ole, hwe fihwo kako syoho yokumpohn'nyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo ne'no mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Wosopayo simo'mjoso toyo y'hwoso'no hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kaki'no woma'montonoho.

⁷ Oso hungkuno hufa'u s'hune somne'no huno fisyafisyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo jije hunomo ehohosakisy'hwoso'no hungkuno hwapingo ne so'no huno ito'no wakiy'montonoho.

⁸ Olo hungkuno loso'no sikuno huhwo huhwi huno fisyafisyo. Jisas Kilais, Ntefitiye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imo'nonto apa'no nolikafonto n'hu'nahone songo ne'no humaho. Oso hungkuno wopingoso ngko lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho.

⁹ I oso hungkuno hiso lutihwawo'n'ingkohe so'no a'amu wonyo hwosoho ntontifi impo'angomo n'ihumojahon'ingkoifi ngko tohino engo malokweno. I oso'no Anituye hungkunoso impo'angomo mohumanehoho. O'o, ifofo hopa ango'meemo womanjao'mtonoho.

¹⁰ I Anitu nje a'amu ne imo'n'ifitne'ento nto uhwosopo'mentiso somne'no oso hungkuno lutihwawo'n'ingkohe upa'n'ifijoso Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono ufijo'manji kako songo ne'no humayo wonyoangkafoso uy'montonoho. Oso'no oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne'manji yo'mayo tango ni'masoso wop'ingofoho. Ngko yokumpohn'nyo ito'n'imeso simeho wop'ingo'nji tohino woma'mo.

¹¹ Olo hungkuno a'amu Kilais Jisasime'no liwo'n'ingkohoho loso nehopeho.

Nakwo kako'nji poyo sape'n'imentihwone hn'nwi nakwo kako'nji songo nohumentihwanefoho.

¹² Yo'mayo tango kakoe syohomme'no nakumo ne'mahon'ingkuhwosi yokumpohn'nyo lohofaso'manji nakwo kako'nji yofe engo masoso a'amu somo nomokosyohumentihwanefoho.

Nakwo kakimo hohujo ikinj'mofasoso u kako nakumo hohujo ukinjonao'montonoho.

¹³ Nakwo hungkuno ne'nji hwasyo'nji liwo'n'ingkuhwonefoho.

I Anitu ose'njo hwo'maho.

Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.

Kako hungkuno ne'njo liwo'n'ingkiso hweho.

Kakoe hungkuno ne'no nowentihwonefoho.

Yo'mayo so'no nakumo nalonteso ne imo'n'iwon'ingkohoho.

A'amu Anituye syoho hofiyo yalokunjo sohumo Anitu kako yofe engo uyalofoho.

¹⁴ Jije a'amufe hunomo olo hungkuno loso'no yokumpohn'nyo ufohotofiwo'nyo. Ole uso. Anituye yokumpohn'nyo'nji hungkuno waselimonne'no yohono. Hungkuno anga'no anga'no ajwo'mta'ango so'no yoka hnn'ingkutoho. Ose uso. A'amu fehohnjoso yoka hungkuno nupa'n'ingkuji hofikoe huno somo wonyo umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. A'amu homo somo mufo'manehoho.

¹⁵ Kiko Anituye syoho yokumpohn'nyo ne'no fiyo. Ose iso'manji jije syoho somne'no kiko won'mango makinonehoho. Syoho hofiyo isoso Anitu wakil'montonoho. Nje syoho ntohofiyo wop'ingo hwosoho. Ose wakil'montonoho.

Kiko Anituye hungkuno nehopi hwapingo neso ito'no fituhwaho.

¹⁶ A'amu yo'mayo hwahoponjo hwasyo hungkuno hnniwo'n'ngkohoho somne'no iwaho fiymno. A'amu hofiko hwasyo hungkuno ose hnniwo'n'ngkohofoso a'amu nom'nemo hwasyo hon'ngkanomo ikinjafo'ne wolipemotowantifeho. Anitumne'no hohujo ikinjimo'malofofoho.

¹⁷ Hofikoe hwasyo hungkunoso malofoyo pa'nyofoho. Simo'mo meyo kiyihwoso'no osopo a'apaho hopi'nonohinomo ifehu'mokasyonto uyo engo imo'n'wo'n'ngkohoho. Hwe hufa'u Himeneyosi'nji Filetos oso hwa'u siko oso yahino yiwo'n'ngkisiyo hwa'uuyoho.

¹⁸ A'amu ose sohwa hungkuno ne'njo somo hwosopisyafiwo'n'ngkohofofoho. Ole lutihwalokwofo, Jisasiye songo ne'no humayoso nto ma'malohwonefoho. Tifi no'mo apa'no molikafe'njo yanefoho. Oso'no a'amu Jisasi'mo simoho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho fehohnjoso hofikoe hunomo wonyo imokalokwofo.

¹⁹ Anituye a'amu neso hofiko mnangkwosaho yokumpohn'nyo wonjiwo'n'ngkuhwone pa'nyofoho. Nangkumehoso masyuyofoho. Fompokumo mmo'nyofoho. Oso a'amu homo somne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Anitu Hwe Engo sohwo kakoe a'amu ne somne'no huno uyohoho. A'amu mango'nohino so'ntnne'no huno uyohoho. I nom'ne hungkuno ole nalohi, A'amu fihwo ngko Anitu Hwe Engo sohwoe a'amu ne hwo'nyoho loso sohwo kako hon'ngkano wonyo nihu'nahone miyonehoho. Nihu'nahone hon'ngkano wonyo somo hohujo ukinjamofono.

²⁰ A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no pahnnimo hungkuno upa'nyo. Ango engo somo noswano, hwontoho, iku'yo yo'mayoso pi'ningo weho. Fehohnjoso hamniyoho engo'nji mpe imentohofofoho. Fehohnjoso hwaho'nji mt'i'mokumentohofofoho. Fehohnjoso iyoswo'nohinofoho. Noswanyo wopingo sopo wosopayo nopolofasyikuji a'amu yofe engo'njo somo uyantifeho. Iku'yo wonyoso jopaho hi'nji woho'naofantifeho.

²¹ A'amu fihwo yo'mayo hon'ngkano wonyo, huno wonyo, oso nihu'nahone ho'naofihwosi kiho ane nohumentan'ngkuhwosi kako noswanyo hamniyoho engo'nji mpe imentohofo pa'nyo hweho. Kakoe Hwe Engo sohumne'no simoho anga'nohino'nji Anituye syoho'no hi umo'nyo sohwo Anitu osohumo yo'mayo syoho wopingo uyimtonoho.

22 Mu songo hwomu songo hofikoe hunomo huno wonyo simeho fefoyo yo'mayoso u'mawo'n'ingkohoho. Oso hiso'no kiko i'waho ne'no yohoji hohujo fikinjamofu. A'amu nom'ne sohwo Hwe Engo Anitu sohumne'no jomo uliwo'n'ingkohoho so'nji sekwo simeho anga'nohino'nji hon'ingkanu wop'ingomo hano fiyimno. Kilais Jisasi simeho hi'ntnnono uyimno. A'amu hopi'nonohino somo simeho hi'ntnnono uyimno. Simeho pompenjiyo'nji fosyohumamno.

23 Kiko olo so'no huno kiyohoho. A'amu Anitumne'no huno muyo'njoso hofikoe siki hungkunomne'no yoka hniwo'n'ingkohofofoho. Hofikoe hungkunomne'no kilohon'ingkujo'no'manji kiko hohujo fikinjaofu. Hofiko'nji yoka hungkuno nohningkutoho.

24 Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne a'amu'nji ikujoho mofongki'nanehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo hitoho ulohifhwoso'no wop'ingo ulohofono. Kako Anituye yahino wop'ingoso hofiyo wolutihwano. Nom'nehwa kakimo wonyo ulohopiyo so'no kako simeho wop'ingo'nji wohumano.

25 Oso a'amu Anitumne'no hohujo nto ikinjimo'malofu sohwo Hwe Engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo kako hungkuno pompenjiyo ulihwosi Anituye hon'ingkanomo apa'no u'mayo'ne ufo'mano. Anitu a'amu homo somo huno songo uyo so'manji hofikoe huno kokato'nnyo somo ni'hu'nahone noho'namofikuji Anituye hungkuno ne'njo somo un'ingkowantifit'keno.

26 Seten hofiko'ne hofoyo lisyoswofahumentiso somta'ni po'mentisofoho. Hofiko Seten'ye hunomo in'ingkowalokwofo. I Anituye hungkuno ne'njo upa'nifijoso huno ehohosasyihwoso'no Seten'ye hofoyo mta'ni wohumpeentifeho. Anituye hunomo un'ingkowantifeho.

3

Sikuno ae'uyo mofone sopo a'amufe yahino wonyo mikun'imposo i'mofaponefoho.

1 Olo so'no kiko huno wakiyono. Sikuno moi'wo umo'nimo lihwosi yoso sohonta yo'mayo yahino wonyo iyoso yo'mayo tango u'mayoso i'mofaponefoho.

2 Oso hohosohonta a'amu hofiko huno hofikine'nohino syafihupitnefoho. Ho'yango'nji hamniyoho ntnohoni syafihupitnefoho. Hofikoe yofe'nohino ho'noma'n'fitnefoho. Ole l'fitnefoho. Nakwo'nohino huno'nji'nwoho. Ose l'fitnefoho. Nom'ne a'amu somo wonyo hungkuno'nji sitofu'nji ul'fitnefoho.

Kan'ingkwohwo'ya'umne'no hahn'nyo ifitnnefoho. A'amu hofi+kimo wop'ingo ulohofahon'ingkujoso hofi+ko isamayoka ulant'i+hm'maho. An'ituye yo'mayo so'no sifajo hungkuno ul'ifijoso hon'ingkanano wop'ingo somo hwotoho fi+fitnnefoho.

³ Hofi+ko'montohwamne'no hofi+ko si+meho afa minyofoho. A'amu nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo ifitnnefoho. O'o, yoka nohnn'ingkuji yoka hiso moi'wo mmo'nonehoho. A'amu An'tumo min'ing kayo'njoso hofi+ko nom'ne a'amumo tango mayoso'no hwasyo hungkuno li+fitnnefoho. A'amu yo'mayo wonyoso hofi+koe si+meho umo lonteso ifitnnefoho. Sikiyahu iwo'n'ing kiso hopaso hofi+ko a'amu nom'nemo fon'fonyo ulohopitnnefoho. A'amu hofi+ko hon'ingkanano wop'ingo'njo somne'no nakwolaho ul'ifitnnefoho.

⁴ Hofi+ko hofi+koe a'amu somne'no tokoyo'ofolo ulohopitnnefoho. Hofi+ko yofe engo mayo'ne nom'ne a'amu somo hwotoho feehufitnnefoho. Ole hnn'+fitnnefoho, Nakwo yo'mayo so'no huno hwap'ingo'njo'nwoho. Yo'mayo hofi+koe si+meho wop'ingo umo'nyo'neso oso hofi+koe an'ituyoho.

⁵ Hofi+ko Santemo uhwon'ingkuji An'ituye hungkuno ko li+kuji mango'nohini hwafoho. An'ituye yokumpohn'nyo kakoe hon'ingkanomo ito'no in'ing kayo'neso ane hwafoho.

Oso a'amu homo somne'no i'waho ito'no fiyo. Hofi+kine'no hohujo fikinjamofa.

⁶ Oso a'amu fehohnjo hiso hofi+ko poji poji yont'ifi a'amu somo hwasyo hungkuno ole ul'ifitnnefoho, An'ituye hungkuno woloset'i+hwano. Ose ul'ikuji hofi+koe angomo nosyukuji hofi+ko'nji humafitnnefoho. Nohumaf'ikuji hofi+koe hwasyo hungkuno lut'i+hwaf'ikuji moya'mi fehohnjo hon'ingkanano wonyo'njo so'no hofi+koe hunoso nohayo muyo'njo yonefoho. Moya'mi sofa hofi+koe hwasyo hungkuno somo in'ing kawekuji yo'mayo wonyo si+meho umo li+fijo so'no syaf'i+hupitnnefoho.

⁷ Oso moya'mi hofa sofa hofi+ko hungkuno songo upo'nano ko li+fijo sofa An'ituye hungkuno neso hofi+ko huno muyofafoho.

⁸ Hohonta hwe hwoso hufa'u hwa'u Janes'i'nji Jamp'iles'i'nji * siko Mouses'iye mangohwa'u imo'nonji kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso pa'nyo a'amu hwasyo hungkuno lut'i+hwaf'ijo sohwa hofi+ko An'ituye hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofi+koe hunoso kokato'nnyo'njofoho. Hofi+ko An'tu ne sohumne'no si+meho hi'ntnnono muyo'njofoho.

* 3:8: A'amu Jutaso hofi+koe mpoeso ole, Janes'i'nji Jamp'iles'i'nji siko Mouses'iye sikuno i'mofapmmentiso sohonta siko hwe hwoso'nji imo'n'imojiyehwayuho.

9 I oso'no hofikoe syohoso ne mmo'nonehoho. Hohonta a'amu sohwa Janesi'nji Jampilesi'njiye yahinomo uhwonontifi ne anefoho lontifi min'ngkayo'njo imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwafijo sohwafe yahinomo a'amu nuhwon'ngkuji min'ngkofitnehofo.

Anituye hungkuno aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho.

10 I kiko sohwosi, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo hungkuno lutihwawo'n'ngkohe so'no kiko huno kiyohoho. Nje yahino hwap'ngo neso kiko huno kiyohoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji ngko yokumpohn'nyo ito'nonji Anituye syoho iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. A'amu sohwa nje hungkunomo haloho maposo'njo ko yontifi wonyo ko ntohofahon'ngkofi ngko hwe moya'mi somo simeho uy'wo'n'ngkohefoho.

11 A'amu Antiyok, Aikouniyam, Lisit'la oso a'amufe angopo nohumentan'ngko hofiko tango engo ntapmmento-hofo so'no kiko huno kiyohoho. I oso tango ni'ma'mentiso somta'ni Anitu kako wae enima'mentono.

12 Ou, hwe moya'mi hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye hungkunomo hofiyu un'ngkowano lontifeso oso a'amumne'no a'amu nom'ne sohwa mangohwa imo'n'ngkuji yo'mayo tohino uyantifeho.

13 Hwe wonyo sohwanji a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanji hofikoe hon'ngkano wonyoso nomjim'wentifi hon'ngkano wonyo mikun'imposo imo'n'ngkahon'ngki a'amu nom'ne somo hon'ngkano hwasyomo ipemotawowo'n'ngkohofihwafoho. Seten oso a'amu wonyo huhwo sohwa hwasyo hungkuno ul'hwoso'no hofiko hwasyo hungkuno somo simeho uyantifeho.

14 I Timouti sohwosi, Anituye hungkuno lokit'hwamentihwone somo kiko simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumaho. Nakwo a'amu lokit'hwamentihwone hn'nwiye ne so'no kiko huno kiyohoho.

15 Kiko mehomi wele sohwosi nohumanji Anituye Hungkuno Iyoswomo mt'i'mokumentohofo somo kiko nupa'nonji huno wop'ngo syofisyoma'mentohino sohonta oso iyoswoso huno wop'ngo ne'no kijopahon'ngki olohonta kiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkini kako kikimo asomo kitimayo'ne hweho.

16 Hohonta Anituye Towahunu sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino sohwa huno wop'ngo uyahon'ngki a'amu sohwa iyoswomo mt'i'mokumentohofofoho. Olo hungkuno loso Anituye huno ne'njosu nakumu lonet'hwayo'nefoho.

Nakwoe honingkano wonyomne'no utihwa'nyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasyihwoso'no nakwo Anituye honingkano nto'no iningkayo'ne nefe'mayo'nefoho. Honingkano wopingomne'no lonetihwayo'nefoho.

¹⁷ Olo iyoswo loso nakwo Anituye syoho ulohofiyo hn'nimo yo'mayo syoho wopingo so'no yokumpohn'nyo ne-japonto Anituye syoho so'no ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

Anituye hungkuno ne'njoso a'amu somo ne'no filutihwaho.

¹ Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako a'amu songo humalofo so'nji poyo pe'nimentohofa so'njiye hungkuno ikawlofihwosi hofikoe yahino somne'no yano ilofone sohwo kako nopihwosi a'amu hopi'nonohino somo yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso Kilais Jisas huhwo sohwo'nji kaningkwohwo Anituntne'no sikoe timopo hungkuno yokumpohn'nyo wakimonne'no yohono.

² Sikuno huhwo huhwi kiko a'amu somo Anituye hungkuno filutihwaho. A'amu Anituye hungkuno upo'nano likuji nto'no esyohumentaningkujo sohonta filutihwaho. I a'amu Anituye hungkunomne'no mosyafisiyo'njo humentaningkujo so'ntnne'no kiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amuso hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'eno lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu honingkano wonyo'njoso hofikoe wonyoso noho'naofikuji Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. A'amu honingkano wopingo somo uyo'ne usosofitofohoji ufo'maho. A'amu jije hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho. O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filutihwaho.

³ Hwangku sohonta a'amu hofikoe hunomnohini iningkafitnefoho. Osohonta ole wolantifeho. Anituye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo nakwoe simeho wopingo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose lifijoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwayo pi'ningoso yo'mayo hungkuno simeho wopingo umokiyo'ne'nohini lutihwafitnefoho.

⁴ Hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no haloho pijwomokosyohumuningkuji a'mane hungkuno somo upa'nifitnefoho.

⁵ I oso'no kiko sohwozi, yo'mayo tango ku'masoso jije huno nto'no ehohosakisyihwoso'no Anituye yahino somnohini simeho anga'nohino'nji nto'no fin'ngkayo. Jije syohoso a'amu somo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. Kiko Anituye syoho ulohofiyi sohwozi kiko a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umo'nimonte'no yohoho.

⁶ Oso hungkuno kikine'no mti'mokohe somo kiko hofiyi fin'ngkayo. Nje sikuno we'eneponoho. A'amu sohwa ngkimo wofonjonisyantife'no yalokwofo. Ngko ahwomomno wasimne hwo'nyoho.

⁷ Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji ne sopo nto i'mofohono. Anitumo simeho hi'ntnnono uyimwenji oso syoho Anitu ntapmmentisoso moi'wo esojwaofohono.

⁸ Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako a'amu hopi'nonohino sofe yahino somne'no yano nto'nohini ilofihwosi kako ngkimo ntonefo, Kiko hwe wop'ngo hwosoho. Ose ntonefoho. Ngkimnohini'maho. O'o, a'amu hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe sikuno asomo peso'no hontohumalofo somo ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

⁹ Timouti sohwozi, kiko ngkiyepono komo'no fiye.

¹⁰ Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto nihwoti'mo'maho. Kako hwahoponjo yahino somne'no umo'n'ngkahon'ngki anga Tesolounika'no nto umaho. Kilesenis kako anga Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako anga Ntalimesiya'no nto umaho.

¹¹ Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kiko Mak nutimahoji ngkiyepono fipinyo. Kako nje syohoso wanifo'ma'montonoho.

¹² Ngko Tikikosimo Efesos ne'no nto lihwajmaleno.

¹³ Kiko wapmmo lohoji anga Tilouas nje manji'mofa sawemoso Kaposiye angomo uliko'ma'mentohe so'nji nje iyoswo so'nji nimotape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno mti'mokinyo so'no nimo'n'ngkohoho. Oso'nji nimotape.

¹⁴ Alekisanta kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako ngkimo wonyo engo ntoho'maso so'no Anitu kako tango engo uyonefoho.

¹⁵ Kiko huhwosi oso hwe huhwo sohumne'no i'waho nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho nafewo'n'ngkiso hweho.

16 A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no mihwajiyo'ne sopo ngko nolohofonji nje hungkuno simo'mjo ulahon'ngko nom'ne a'amuso ngkimo monifo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono ngkimo nihwoti'mo'mentohofofoho. Oso ntohoho so'no Anitu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno.

17 I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki Anituye hungkuno wop'ngoso hofikimo lutihwamentohefoho. A'amu Jutaso aneponoho. A'amu Loummjoso hofiko Anituye hungkunomo upa'nimentohofofoho. Anitu nifo'ma'mentiso so'no hofiko mofonjanisiyo'njo imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wop'ngo humaleno.

18 A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofantife yalokwofo somta'ni Anitu ngkimo nontimahwosi ahwomomjo ango kako mokosyohumaso sopo women'humaji'montonoho. Osopo nohumahm'mo kakoe yofe ne'no woho'nomahm'monnoho. Nehopeho.

19 Hungkuno nom'ne wakil'monne'no yohono. Kiko nje a'amuyo eso a'amu Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji Ounesifoulosi'montohwantnne'no uso.

20 Elastos kako ango Koulin sopo ne'no humaho. Tiloufimos kako mnokino tipemahon'ngki ngko kakimo ango Miletos sopo uliko'ma'mentohofoho.

21 Kiko komo'no fi'pe. Kiko ifoyo hamnososo m'mofape sohonta kiko jefo somo komo'no fi'pe.

Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. Hofikoe yofeso Yupulos, Piyutenis, Linos, Kiloutiya oso hwanji a'amu Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho olopo humalofo sonji kilalokwofo.

22 Nakwoe Hwe Engo Anitu kiko'nji wohumano. Kakoe hitoho so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mt'i'mokohono. Osohopeho.

Taitas Olo Iyoswo loso Poul Taitasimne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tetiwan*'nji (31) *teti-eti*'nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Taitasimne'no mti'mokumentisofoho. Taitas sohwo a'amu Ngk+lik hweho. (Hungkuno hiso Ngkolesiya sohe engo 2 hon+ngkano we'e 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poul'nji An+tuye syoho imojiye hwa'uyoho. Tifi Poul'nji Taitas'nji hwaho we'e Kilit sophone'no umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasimo oso Kilit hopo sponjo a'amu somo yokumpohn'nyo umokiyo'ne uhumati'mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, hon+ngkano we'e 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Nikopoulis humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi tifi un+ngkohwano.

1 Nje hwomu Taitas, ngko Poul An+tuye syoho ulohofiyohwo'ni Jisas Kilaisiye hungkuno a'amumo liku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikumne'no mti'mokalokweno. An+tu non+hwosopento nt+mento, Kiko a'amu uhwsopo'mentohe sohwa hofikoe simeho hi'ntnnono ntapeso yokumpohn'nyo usofitofohoji nje hungkuno nehopi'nohino somo huno ito'no uyoso'no ufo'mahoji nje hon+ngkanomo nto'no in+ngkayo'ne fluti+hwahoho. Ose ntonto ni+hwat+mentisofoho.

2 Olo syoho hwap+ngoso olenoho. Hohonta An+tu nakwo'nji hwaho'nji mamti'mokiyo sohonta ole li+mento, A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo somo songo ne'no humayo'neso uy+monnoho. An+tu kako hwasyo hungkuno ni+hu'no ane'njo sohwo ose nalimentiso so'no a'amu oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne hontohumalofo somo ufo'malokweno.

3 Tifi no'mo oso sikuno An+tu ho'nahumentiso sohonta olo hungkuno wop+ngo songo ne'no humayo'ne loso ho'n+ngkahon+ngki An+tu nakumo asomo netimayo'ne sohwo olo syoho loso ntapmmentisoso ngko a'amu somo luti+hwalokweno.

4 Taitas sohwosi ngko An+tuye hungkuno kilahon+ngko kiko simeho hi'ntnnono uyonji nje hwomu nehopi imo'n+mentohino hwsoho. Nakwoe simeho hi'ntnnono uyoso afafoho. Ole'no ni+mo'n+ngkohoho. Nan+ngkwohwo

Anitu sohwo'nji Jisas Kilais asomo netimayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wopingo kilohofohosi sikoe simeho pompenjiyoso kijape so'no nimo'n'ngkohoho.

A'amu Anituye syoho'njo sohwa olo yahino loso uyife.

⁵ Oso hwaho Kililit osopo yo'mayo syoho mesojwao'mmentihwoyoso kiko ito'no esojwaofohoji ango'meemjo a'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo hwe engo mokosyohumayo'ne osohwamo kiko uhwsopofu. Ose kilonji kiliko'ma'mentohefoho.

⁶ Ole kilimentoho, Hwe engo uhwsope sohwa olo yahino loso'nji wohumantifeho. Hwe huhwo sohomo a'amu nuhwonontifi hon'ngkano wonyo somo nihu'no muhwon'wo'n'ngkohoyohoho. Kako ape anga'nohino'njo humawo'n'ngkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyontifi kan'ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofohoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonontifi yahino wopingo'nohini somo uhwon'wo'n'ngkohofohoho.

⁷ Hwap'ngoso ole hwe engo lohwo kako Anituye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako hon'ngkano wonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako simano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako non'ngkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno.

⁸ O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wopingo umokosyohumawosi ango'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wopingoso kako simeho wopingo'njo uyihwono. Kako Anituye hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne umo'nono. Kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkaweno. Yo'mayo hon'ngkano wonyoso nihu'no miyonehoho. Yo'mayo hwaponjo yahino wonyo somo monje yasihwosi Anituye yahino somo un'ngkaweno.

⁹ Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo lutihunyo somo kako simeho hi'ntnnono engo uyihwosi yokumpohn'nyo wokesyohumano. Ose ihwosi olo Anituye hungkuno nto'nohino loso a'amu nom'ne somo lutihwahwosi hofikoe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo somo hungkuno yokumpohn'nyo ulihwoso'no hofikoe hon'ngkano wonyomne'no huno wosyofisyantifeho.

A'amu Kililit pi'n'ngo engoso hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohofohoho.

10 Hwapingoso a'amu Kilit pi'ningo engoso hofiko hahn'nyo yiwo'ningkohofoho. Hahn'nyo yahino anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofiko Jisas Kilaismo simeho uyontifi hwasyo hungkuno ole lutihwawo'ningkohofi, A'amu Jisas Kilaisme hungkunomo iningkawowo'ningkohoho sohwa hofiko a'apaho sihu wakolo'nife. Hofiko hwasyo hungkuno ole lutihwahoningkofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno somo iningkowalokwofo.

11 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwo filomjasyo. Hofiko hamniyoho poji womano lontifi honingkano wonyo nakwo miyoso lutihwawowo'ningkohofoho. A'amu fehohnjo hofiko'montohwa oso hungkuno homo somo nupa'nontifi Anituye honingkano wopingo so'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yalokwofo. Oso'no hofikoe hungkuno somo filomjasyo.

12 Hwe fihwo Kilitnnta'ango sohwo kakoe a'amu somne'no olo hungkuno limentisofoho.

A'amu Kilit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno liwo'ningkuhwono.

Nakwo sikiyahu sohwafe yahino'njo'nwoho.

Toho'nohini niwo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho liwo'ningkuhwone'nwoho.

Kilit sohwafe hwe huno'njo sohwo ose limentisofoho.

13 Oso hwe huhwo sohwo hungkuno nehopi limentono. Oso'no kiko yoka yokumpohn'nyo ulohojo'no hofikoe hwasyo hungkunomne'no huno syafisyikuji simeho uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasimo simeho hi'ntnnono nto'no uyantifeho.

14 Ose ifijo'manji hofiko Juta sofe a'mane hungkunomo haloho maposo'njo ikuji a'amu Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fewo'ningkohoho sofe honingkano somo hofiko tifi miningkafitnehofo.

15 A'amu honingkano wonyo aneso yo'mayo somo uhwonifijoso hofikoe hunomo simehomo wonyo mumokonehoho. O'o, huno wopingo'nohini syafisyiwo'ningkohofoho. I a'amu honingkano wonyo'njo Anituye hungkunomo miningkayo'njoso yo'mayo somo uhwonontifi huno wonyo pisakino'njo syafisyiwo'ningkohofoho. Yo'mayo honingkano wonyo iwo'nontifi wopingo yalokuhwono lontifi yiwo'ningkohofoho.

16 Mango'nohini ole liwo'ningkohofi, Nakwo Anitu ne sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahoningkofi yo'mayo yiwo'ningkohoho somo nakwo nuhwonontani nakwo

huno nayohoho. Anitu ne sohomo mining kayo'njofoho. O'o, hofikoe yahino pisakino'njo yontifi hahn'nyo yiwo'nningkohofoho. Syoho wopingoso mikwifitnehoho.

2

Hwe moya'mi sokafo sofe hungkunofoho.

¹ I oso'no kiko Anituye yahino so'no a'amu somo lutihwayo sohonta kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahojo'no hofiko Anituye honingkanano somo tipemafikuji osomo nto'no uningkwantifeho.

² Hwe engo sohomo ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nonilohofikutoho. Sekwo honingkanano ne somno nto'no womokosyohumano. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje feesyo. Sekwo Jisasiye hungkunomo tifi iningkakujiji a'amumo simeho uyimno. Yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

³ Oso pa'nyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo honingkanano wonyo nihu'no mifitnehoho. O'o, honingkanano wopingo'nohini uyife. Nom'ne a'amu somne'no siki hungkuno sfajo nolikutoho. Hofiko mijo yokumpohn'nyo noningkuji oso mijo hiso hofikoe hwe engo imo'nyo'eno. Hofiko moya'mi songo sofamo honingkanano wopingo so'no wolutihwafe.

⁴ Ole wolutihwafe, Sekwoe hwehwamo simeho uyimno. Sekwoe mehomi somo simeho uyikuji hofiyo umokosyohumanno.

⁵ Ose lutihwafikuji olo'nji filutihwamno. Yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasyikuji honingkanano wopingo'nohinimo finingkamno. Nom'ne hwafe pono nukutoho. Sekwoe ango yo'mayo hopi'nonohino somo nto'no esyohumafikuji sekwoe hwehwanji sekwoe mehomi'njimo nto'no ufo'mapmno. Sekwoe hwehwafe hungkunomo haloho pekujiji enjwa'mo fohumamno. Ose lutihwafikuji nto'no iningka'fijimanji a'amu nom'neso oso yahino wopingo somo uhwoningkuji Anituye hungkuno somne'no sitofo hungkuno mulifitnehoho.

Hwe songo sohwafe hungkunofoho.

⁶ Oso pa'nyoso kiko hwe songo sohomo yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo so'ne filutihwahoho.

⁷ Taitas sohosi yo'mayo wopingo'nohini iso somo a'amuso tifi wokiningkapife. Oso'no jije honingkanomne'no nto'no fisyafisyo. A'amu somo wolutihwamo lohoji hungkuno nehopi'nohini filutihwaho.

Hwasyo hungkuno nolutihwahotoho. Kiko jije syoho ne so'no kumo'n'ingkwoso'no syoho loso ito'no fiyo.

⁸ Kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahojo'no a'amuso jije yahino somo kohon'ngkukuji hofiko hon'ngkano wonyoso motipemapitnnehofo. Ose yohojo'no a'amu hwahoponjo yahino somo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso nakumne'no wonyo hungkuno wonelano likuji nakwoe hon'ngkano wonyo ane so'no wonyopi tipekuji wonimango unimontonoho.

Syoho ulohofiyo sohwife hungkunofoho.

⁹ Taitas kiko a'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo sohware ole filutihwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohware hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syohoso hofikoe simeho wopingo umokiyo'ne sekwo nto'no fiyimno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho sejaposo so'no sekwo yoka nulikutoho. O'o, syohoso hofiyo fiyimno.

¹⁰ Hofikoe yo'mayoso hufo nomafikutoho. O'o, sekwo Anitu asomo wosetima'mo selalokunjo sohumne'no huno syafisyikuji syoho wopingo'nohini yontan'ngkukuji hwe engo sohwa simeho wopingo wosejopantifeho. Sekwoe hon'ngkano wopingo somo sehon'ngkukuji Anituye hungkunomo sekwo in'ngkwalokwofo so'no huno ole wosyofisyantifeho, Anituye hungkuno wopingofoho. Oso hungkunoso a'amu hamniyoho momaso syoho'njo sohware filutihwahoho.

Nakwo hon'ngkano wopingomo nohumewasi Jisas Kilaisye Sikuno somne'no wohontohumano.

¹¹ Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo simeho nejaponto wopingo wonaloho'mo lonto kako nakwoe wonyo'ne poyo wope'nono lonto Jisasimo uhwatimentisofoho. Oso yahino wopingo nalohofoso utihwa'nyopo yahon'ngki olohonta a'amu hopi'nonohino hn'nimne asomo netimayo hon'ngkano somo hwosampo'mentiso hweho.

¹² Hohonta nakwoe hon'ngkano wonyoso yokumpohn'nyo enemokosyohumentan'ngki yo'mayo hwahoponjo somo simeho uyimotohwonefoho. I olohonta Anitu wopingo naloho'mentiso so'no ole nelalofi, Sekwoe hon'ngkano wonyomo hohujo ikinjamofikuji hwahoponjo yahino wonyo so'no i'waho fiyimno. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyikuji Anituye yahino wopingo somo nto'no fin'ngkamno. Anituye syohomme'no simeho semo'n'ngkuhwoso'no huno wopingo'nohini fisyafihupmno. Ose nelalofoho.

¹³ Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Jisas Kilais Asomo Netimayo sohwa'u ne'no hontohumalohwono. Oso sikuno wonyoangkafo somo Jisas Kilais sohwo mofehi'nyo pa'nyo lihwosi nakumne'no nopahon'ngkuhwosi uhwo-nane'nwoho.

¹⁴ Jisas Kilais nakwoe hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofo'ne pe'n+mentisofoho. Nje a'amu ne imo'nyo'ne hofikoe hon'ngkano wonyo somo wae weeo'mo lonto a'amu hiso syoho yokumpohn'nyo wop'ingo'nohini ukufe lonto pe'n+mentisofoho.

¹⁵ Olo hungkuno kumt+'mokiyalokwe loso a'amu somo hungkuno yokumpohn'nyo filut+hwawo'nyo. Olo hungkuno loso Anitu mta'angofoho. Oso'no olo hungkuno loso'no a'amu huno ole syaf+syikutoho, siki hungkunofoho. Ose nosyaf+syikutoho. O'o, a'amu somo yokumpohn'nyo usofitofohoji a'amu hungkuno losomo haloho maposo'njo somo yoka ulohoho. Kiko Anituye syoho ulohofiyo hwosoho. A'amu fihwo kiko a'amu sikinjofoho lihwosi kiyoloho.

3

Anituye a'amu ne hn'nwi yahino wop'ingo'nohini uyihwano.

¹ Taitas sohwo, jije a'amu somo olo hungkuno so'no huno ufohotofo. Yo'mayo hwe engo sekwo enjwa'mo humalofo sohwa hwaho mokosyohumayo sohwa osohwafe hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syoho sejap+fijoso sekwo komo'no fiy+mno.

² Ose ulohoji nom'ne hungkuno ole ulohoho. A'amu nom'ne somne'no wonyo hungkuno nolikutoho. Ikujoho nofongki'n'ngkutoho. O'o, simeho pompenjiyo'nji nohumaf+kuji a'amu hopi'nonohino somne'no hwahopo pawomno. Wop'ingo'nohini ulohopmno. Ose ulohoho.

³ Kiko huno moi'wonoho. Hohonta nakwo ho'nwi huno ane'nwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmtohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno nalonto hon'ngkano wonyomo ipenemotapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyoso simeho fefoyo'nji nakwoe hwe engo hopa imo'n'ngkahon'ngki nakwo tifi in'ngkowitzani nakwoe a'apahomnohini ho'noma'n+motohwono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho wonyo namo'n+m+weho. Hofikoe yo'mayo so'no hi namo'n+m+weho. A'amu nakune'no mangohwa imo'nalokwofo sohwanji nakwo hopi'nonohino mango hwona'nyoho.

⁴ Ose nohumentan+ngkuhwoni An+tu asomo net+mayo'ne sohwo s+meho nejapeso uti+hwa'nyopo i'mofaponto hon+ngkano wonyo somta'ni isi+hutofonema'mentisofoho.

⁵ Nakwoe yo'mayo hon+ngkano wop+ngo'ne poyo pe'n+mentiso'maho. O'o, An+tu nakumne'no hitoho ulofahon+ngki asomo net+mayo'ne kako poyo pe'n+mentiso hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahon+ngki kakoe Towahuno Wop+ngo sohwo mijo hopa kiyonemanto a'amu songo pa'nyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno wop+ngo songoso nejapmmentisofoho.

⁶ Jisas Kilais nakumne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no An+tu kakoe Towahuno nehula'o'mentisofoho.

⁷ Ose yonto yo'mayo Jisas Kilais nakumne'no naloho'mentiso so'no An+tu nelalofi, Nje mehomi wop+ngo kuyoho. Ose nelalofoho. Oso'no nakwo'ne ango songo ne'no humayo'ne so'nji yo'mayo wop+ngo so'nji wonejapmmonto yahon+ngki hontohumalohwono.

⁸ Oso hungkuno nehopeho. Olo hungkuno pi'n+ngo kumti'mokiyalokwe loso kiko a'amu somo yokumpohn'nyo filuti+hwahoho. A'amu An+tummo s+meho hi'ntrnono uy+wo'n+ngkohofoso olo hungkuno losomo in+ngkakuji hofi+ko syoho wop+ngo so'no s+meho umo'nono. Olo syoho wop+ngo loso a'amumo ufo'mayoneso ne'njofoho.

⁹ Taitas sohwo si a'amu siki yoka hnn+wo'n+ngkohoho somne'no i'waho fiyo. A'amu hofiyakwosafe a'mane hungkuno somne'no huno syafi+sy+wo'n+ngkohoho somne'no i'waho fuyakolofho. Hon+ngkano hungkuno somne'no iku-joho hungkuno hopa hnnontan+ngkujoso i'waho fuyakolofho. Nakwo huno moi'wonoho. Oso hungkuno hiso mon-efo'manehoho. O'o, ne'njo'maho. Ne anefoho.

¹⁰ A'amu fihwo sekwo'nji nohumahwosi a'amu somo wahusilo'mo lihwosi hungkuno kengo ulososo oso a'amu sohomo hungkuno yokumpohn'nyo uso. Ji+je hungkuno s+mo'mjo somo haloho makuposo'manji apa'no uso. Apa'no haloho makuposo'manji oso hwe sohomo hohujo fik-inji+mofo.

¹¹ Oso a'amu oseso kiko huno kiyohoho. Kako hon+ngkano wop+ngo mta'ni nto sompee'maho. Kakoe yahino wonyo so'no huno ko uyahon+ngki kako kakoe yahino wonyo somo musi+kwajiyohoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno loso nto mtito'maleno. Ifoyo hamno engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonne'no

yohono. Hwe hufa'u Atemasi'nji Tikikos'nji ngko'nji humalohwono. Oso'no hwangku hwe anga'nohino huhwo sohwo kikiyepono uhwatimonne'no yohono. Ku'maso sohonta kiko'ngo Nikopoulis sopo komo'no ni'maho.

¹³ Oso hwe Senas hungkuno mihwajiyo syoho'njo sohwo oso hwo'nji Apoulous'nji siko hano iyo sohonta kiko'hofoyo ufo'maho. Wosopayo'nji yo'mayo honingkanomne'no umofonyo iyoso'no yano uyo.

¹⁴ Kiko'nohinim'aho. O'o, hwe moya'mi hopi'nonohiniso ufo'mapifijoso hofiko syoho wopingo so'no simeho umo'nimontonoho. A'amu umofonyo iyo sohwo ufo'mapife. Siki humayoso wopingo'maho. O'o, hofiko humafijoso syoho ne'njo uyife.

¹⁵ Olopo a'amu hopi'nonohini ngko'nji humalofoso nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. A'amu Anituye hungkunomo iningkwalokwofo kiko'nji humalofoso hofiko nakumo simeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyo, Nakwoe a'amufu ulalokuhwono. Ose fonajiyo ntohofo.

Anitu kako hofiyu wosefo'mano. Olo hungkuno loso ngko Pouli'ni mtimokohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no Mt+'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'nji* (29) *teti-wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mt+'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Poul'ye a'amu hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyi sohune yofeso olenoho. Ounesimos+yoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyaso l'i'mofonto ango Loum sopo Poul'imo u'ma'mentisofoho. Nu'mahon'ngki Poul kako An'ituye hungkuno ul'imentisofoho. Nulahon'ngki Ounesimos kako s'meho iwolo'mokumentisofoho. S'meho iwolo'mokahon'ngki Poul Filemoun+yepono asomo uhwaj'monto olo iyoswo loso mt+'mokuyahot'mentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt+'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi t'fi un'ngkohwano.

¹ U nje n'ngkwahwo Filemoun, nje hungkuno t'fo upa'nyo. Ngko Poul'i'ni nekwoe n'ngkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mt+'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas K'lais'ye hungkuno ul'male so'no hof'iko ngkimo impo'angomo intofan'humalofofoho. U Filemoun k'iko nekwo'nji An'itumne'no syoho afa hwosoho. Nekwo s'meho kijopalokuhwoyo.

² Nekwoe hungkuno loso olo a'amu lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akipos+'njoho. Akipos ngko pa'nyo An'itumne'no yokumpohn'nyo lohofonto An'ituye hungkuno lut'hwalofoho. Nom'ne a'amu Jisas K'lais'imo in'ngkawent'fi j'je angomo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo hungkuno loso mt+'mokalokuhwayo.

³ Nan'ngkwohwo An'itu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais+'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ingo selohofos'si s'meho pompengo wosejopanjiyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohomo s'meho uy'mojo hweho.

4 Nje n̄ngkwahwo Filemoun, ngko An̄tumo jomo ulontne sohonta ngko kikine'no isamoyoka m̄kun̄mposo ul̄wo'n̄ngkohefoho.

5 Hwap̄ngoso ole, Olo hungkuno loso upa'n̄malefoho. K̄iko nakwoe Hwe Engo Jisas osohumo s̄imeho hi'ntnnono engo uyonji a'amu Jisas sohumo in̄ngkuwo'n̄ngkohoho oso'ntnne'no s̄imeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo isamoyoka ulalokweno.

6 Olo so'no n̄imo'n̄ngkohoho. Nakwo Jisas K̄ilais̄imo in̄ngkawo'n̄ngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo sosofito'n̄ngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo Jisas K̄ilais̄ nejav̄wo'n̄ngkiso so'no nakwo huno ito'no naisoso ito'nohini wokemokosyohumantanoho. Oso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

7 Filemoun k̄iko a'amu Jisas K̄ilais̄imo in̄ngkawo'n̄ngkohoho somo s̄imeho engo uyalokuno so'no ngkimo yokumpohn'nyo n̄sosofitofonji nje s̄imeho wop̄ngō k̄iko n̄mokuwo'n̄ngkino hwosoho. An̄tuye a'amu hopi'nonohinoso kikine'no syakuf̄syont̄fi s̄imeho wop̄ngō umo'n̄ngkohoho.

Poul Filemoun̄mo ul̄mento, K̄iko Ounesimos̄imo maho. Jije n̄ngkwahwo hopa umo'nono.

8-9 Hungkuno anga'nohino Ounesimos̄imne'no wakilohon̄imonne'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas K̄ilais̄ a'amumo s̄imeho uyo yahino loso nejapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo k̄iko in̄ngkayo'neso nokil̄'mnesohilo. I oso'no ngko s̄imeho kijapmmentohe so'no olo so'no jomo wakilohon̄imonne'no yohono. K̄iko ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imo'nonji Jisas K̄ilais̄iye syohomne'no impo'angomo humaleno.

10 Oso'no Ounesimos̄imne'no wakilohon̄imonne'no yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imo'n̄ngkiso hweho. Impo'angomo nohumanji An̄tuye hungkunoso Ounesimos̄imo ulahon̄ngko hungkuno hiloso kako s̄imeho hi'ntnnono uyonto An̄tuye a'amu imo'n̄masofoho. Oso'no ngko kan̄ngkwohwo pa'nyo humaleno.

11 Oso hwe huhwo sohwo Ounesimos̄iyo kakoe yofe hwap̄ngoso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta Ounesimos̄ kako jije syoho kilohofimentiso sohonta kako wonyo kiloho'mentisofoho. I lohonta kako k̄iko'nji ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyo hweho. Kako wefo'ma'montonoho.

12-14 An̄tuye syohomne'no impo'angomo nohumantani'mo k̄iko ango kengopo nohumahoji ngkimo man̄fo'matnnehino. K̄iko ngko'nji humentontasi ngkimo

wop+ngo non+mokosyohumantnnesohilo. I oso'no jije syoho kilohofiyo ngko'nji humayo so'no ngkimo wop+ngo n+mokosyohumahwoso'no nje simeho wop+ngo wan+mo'n+monte'no yohoho. Jije uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji ko yoheso kiko olo hilo so'no manjoso'no ngko jije hon+ngkano jije syoho kilohofiyo osohumo asomo utimayo'ne mop+jwakumo'mnehono. O'o, kiko ngkimo nifo'mayo so'no asomo uhwajisoso oso wonyoangkafofoho. I oso'no jije hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo simeho engo uyonji uhwojalokweno.

15-16 Hohonta kako kuhwoti'mofonto we'enehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyo hweho. I olohonta syoho kilohofiyo'nohino hwo'maho. O'o, kako hnn+ngkwa'wehweho. Hwap+ngoso kako Hwe Engo Jisasimo simeho uy+wo'n+ngkiso hweho. Simo'mo Ounesimos we'enehwo kuhwoti'mo'mentisoso olelikeno, kiko'nji ne'no nohumuhnne so'no kakuhwoti'mo'mentono. Nen+ngkwowho Ounesimosimo simeho uy+mentohe hwo'nyoho. I olohonta kiko kakimo simeho engo uy+monnoho. Kako jije syoho kilohofiyo'nji hnn+ngkwa'wehwo'njoho.

17 Kiko ngkimo An+tuye syohomne'no nje tatohwo hwosoho syon+isy+wo'n+ngkino'manji kiko ngkimo ntohof+wo'n+ngkino hopaso kiko Ounesimosimo ulohoho.

18 Hohonta kako kikimo wonyo pipi kiloho'mentiso'manji kiko ngkine'no oso hiso'no hungkuno fili+hwajo. Ngko jije yo'mayo so'no kikimo aku wokijapmmo.

19 Ngko Pouli'ni yo'mayoso aku wokijapmne'no nepopi kilalokweno. U kiko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Ngko jije hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko An+tuye hungkuno lokiti+hwahon+ngko kiko olo hungkuno hilo somo simeho hi'ntnnono umentohino so'no kiko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kilimentohe so'no kiko ngkimo aku peho ntapmmento-hinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno makufohoto'mnehono.

20 U nje n+ngkwahwo, kiko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ntnne'no syafi+syohoji kiko Ounesimosimo ito'no mokosyohumaho. Kiko ose isoso nje simeho wop+ngo wan+mo'n+montonoho.

21 Olo hungkuno ngko kikimne'no mt+'mokuyohojalokwe loso kiko uhwon+ngkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimosimne'no yahino wop+ngo kiko ulohoho so'no kilohe somo tifi in+ngkahuji oso mta'ni kiko

yo'mayo yahino wopingo ne'no mjim+soso jije yahino wopingoso nje hungkuno kilohe loso jije hunoso nje hunomo won+yakolo'monnoho.

²² Nom'ne hungkuno tifo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta kiko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwapingoso sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ul+wo'n+ngkohoho so'no hontohumaleno. Anitu sekuyepono ngkimo asomo won+hwajono ntnne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho limentohofofoho.

²³ Epeefilos kako'nji ngko ntnne'no Kilais Jisasiye syohomne'no impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto huno syokuf+syalofoho.

²⁴ A'amu nom'ne sohwa ngko'nji Anituye syoho yalokuhwone sohwa kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole, Mak, Alisitakos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokuf+syalokwofo.

²⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako yo'mayo wopingo waselohofono. Nje hungkuno tifo osohopeho.

Hipilu

Olo Iyoswo loso A'amu Hipilu somne'no Mti'mokumentohofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hipilu loso tihwo mti'mokumentisotikeno. Iyoswo mti'mokomayo sopo a'amu mti'mokumentohofoho sohwanne'no yofeso mamti'mokiyofoho. A'amu fiso hofikoe hunoso olenoho. Poul mti'mokumentisofoho. A'amu fiso hofikoe huno olenoho. Mponopas, Apoulous, Luk, Makija sohwa mti'mokumentohofofoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, tihwo mti'mokumentisotikeno. A'amu olo iyoswo hilo mti'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisasimo iningkunyo somne'no mti'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso ntipo humentaningkofitikeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwapingo mti'mokiyoso olenoho. Oso a'amu Juta Jisasimo iningkunyo sofe simeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohoho'ne yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofu lhwasi tifi uningkohwano.

Anituye Hwomu sohwo hungkuno nejapmmentisofoho.

¹ Hohonta sikuno pi'ningo somo Anitu kako kakoe hungkuno neyakwosamo uyimentisofoho. Sikuno fehohnjoso kako a'amu sohwo uyahoningki hofiko nalimotofofoho. Sikuno nom'nemo Anitu kako kakoe hungkuno ahwomomjo a'amu somo uyahoningki nalimentisofoho.

² I nakwo a'amu olohontajo hn'nimo Anitu kako hwomumo kako hungkuno uyahoningki Jisas nalimentisofoho. Oso hwomu huhwo sohomo Anitu ulimonto, Kiko hwaho'nji ahwomo'nji mti'mojo. Ose ulahoningki Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mti'mokumentisofoho. Oso mti'mokumentiso so'no Anitu kako Jisasimo ulimonto, Kiko'nefoho ulimentisofoho.

³ Nakwo Anituye Hwomu huhwo sohomo uhwonontani nakwo Anitu ne sohwoe yokumpohn'nyo'nji Anituye yofe engo'nji uhwonwo'n'ngkuhwonefoho. Kako Anituye yahino ne somo nakumo netihwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso kako hwaho'nji

a'amu'nji yo'mayo so'nji hul#mokumemokosyohumaho. Kako a'amufe wonyoso wae yaofone hon#ngkanoso imo'mentisofoho. Imofikwato lohofonto kako ahwomomo sonto kan#ngkwohwo An#tuye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo somo mokosyohumaho.

An#tuye hwomu Jisas sohwo kako a'amu ahwomomjo somo hwofilo'nnyo hweho.

⁴ Oso yofe engo An#tu kakoe hwomumo mul#mentisoso a'amu ahwomomjo hopi'nonohino sofe yofemo yakolo'nnyo hweho. Yofe engo loso ole, An#tuye Hwomufoho.

⁵ Hwap#ngoso ole, Olo hungkuno loso An#tu hohonta a'amu ahwomomjo somo ul#mentisotaho. O'o, kakoe hwomumnohini ole ul#mento, K#ko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko j#je Mpohwo'nyoho.

Nom'ne honta ole l#mento, Ngko kan#ngkwohwo'ni humaleno. Kako nje hwomu hweho.

Oso hungkunoso Jisas#mnohini ul#mentisofoho.

⁶ An#tu kakoe Hwomu anga'nohino Jisas osohumo hwa-hopo uhwat#monto yonto An#tu kako a'amu ahwomomjo somo ul#mento,

A'amu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe foho'nomapmno.

Ose ul#mentisofoho.

⁷ An#tu kakoe a'amu ahwomomjo somne'no ole nalohi, Ngko nje a'amu ahwomomjo somo mt#mukahon#ngko nje syohomne'no hof#ko emta'm#ngo ifofon#ji oso hopa iwo'n#ngkohofofoho.

Ose nal#mentisofoho.

⁸ I An#tu kakoe Hwomumo ole ul#mento, K#ko An#tu sohwosi, a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo ne'no mokosyohumantitne hwosoho.

J#je a'amufe hon#ngkano nto'nohino m#hwajontihne hwosoho.

Oso yahino nto'nohino m#hwajiyo somo a'amu hiso nuh-won#ngkuji nto'nohinoho kil#fitnnefoho.

⁹ K#ko yahino ito'nohino so'no kumo'n#wo'n#ngkohoho.

Yahino wonyoso ngkilaho l#wo'n#ngkino hwosoho.

Oso'no ngko j#je An#tu sohwo'ni ngko yofe engo mayo'ne kuhwosopo'mentohefoho.

Oso'no j#je s#meho wop#ngo kumokuwo'n#ngkoheso j#je a'amufe s#meho wop#ngo somo yakolo'nnyofoho.

Ose ul#mentisofoho.

¹⁰ Nom'ne honta kakoe hwomumo ole ul#mento,

Hwe Engo sohwoosi, s#mo'mo ne'mo k#ko hwaho'nji ahwomo'nji j#je aho'nji mt#m#mokumentohino.

¹¹ Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

I k#ko ose'ne'maho. O'o, k#ko ne'no nohumantohotnne hwosoho.

Hwaho'nji ahwomo'nji hwap#fe yofoho imo'n#ngkiso oso hopa imo'nonefoho.

¹² A'amu sohwa hwap#fe ku'mokasyont#fi nom'ne songo iwo'n#ngkohoho hopaso k#ko hwaho'nji ahwomo'nji noku'mokasyohoji k#ko nom'ne songo woho'nahumonnoho.

I oso'no k#ko huno m#kwesyaf#h#hutnnehino. O'o, ne'no nohumantohotnne hwosoho.

An#tu ose ul#mentisofoho.

¹³ Hohonta An#tu kakoe hwomumo ole ul#mento,

K#ko nje aho anga sohohta'ni fosyohumaho.

Osopo k#ko nohumahoji ngko j#je mango sohwa j#je s#f#ki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot#monnoho.

Oso hungkuno ul#mentisoso An#tu kakoe a'amu ahwomomjo somo ul#mentisotaho. O'o, kakoe hwomumne'nohini ul#mentisofoho.

¹⁴ A'amu ahwomomjoso hof#ko An#tu kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso a'amu homo somo An#tu kako asomo ut#ma'mne somo ufo'map#fento uhwaj#wo'n#ngkisofoho.

2

An#tu asomo net#mayoso m#kun#mposo wonyohofiyofoho.

¹ Oseso oso hungkuno neso An#tuye hwomu nejapmmntiso somne'no nakwo piso'mo'nyo ihwasi nus#kwoj#hwaloho. O'o, nakwo yokumpohn'nyo kesyohumehwasi t#fi un#ngkohwano.

² Hohonta An#tuye hungkuno a'amu ahwomomjoso hof#ko hwahoponjo a'amu somo uyahon#ngkofi a'amu hwahoponjo hiso hof#ko hungkuno homo somo haloho maposo'njo yahon#ngkofi oso yahino wonyo somne'no An#tu hof#kimo tohino engo uy#mentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohi, oso hungkuno hiso a'amu ahwomomjoso hof#ko a'amu hwahoponjo somo uy#mentisoso hungkuno nehopeho.

³ An#tu nakumo asomo net#mayo'ne hon#ngkano hwasampo'mentisoso wonyohofiyofoho.

Oso homo somne'no nakwo hohujo ikinjaof#hwas#manji oso yahino wonyo somne'no nakwo tohino mayoso'no hiyaso nt#mte wanehwono. Hon#ngkano n#hu'no awonoho. Nakwoe Hwe Engo sohwo s#mo'mo olo hilo so'no a'amu somo ul#mentisofoho. A'amu hiso nupa'nont#fi ne'njofoho

lontifi hungkuno homo somo in'ngkawentifi hungkuno homo somne'no nalimentohofofoho.

⁴ Hofiko hungkuno hiso nolut'hwentan'ngkofi Anitu kako hungkuno homo somo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'neso kakoe yokumpohn'nyo a'amu homo somo uyahon'ngki hofiko yo'mayo wonyoangkafo iyo so'ne a'amu somo yamofa it'hwamentohofofoho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo kakoe Towahunu uhwojahon'ngki Towahunu sohwo a'amu somo Anituye huno mta'angoso yo'mayo yahino wonyoangkafoso uyimentisofoho.

Nakumo asomo netimayo'ne hwap'ngoso Jisasiyoho.

⁵ Hwangku hwaho nom'ne songo i'mofapone'no lalokuhwono. Oso hwaho songo mokosyohumayo so'no Anitu kako a'amu ahwomomjo somo uhwosopo'mentiso'maho.

⁶ O'o, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofa somo hwe fihwo ole mt'i'mokumento, U Anitu, nakwo a'amu hwahoponjo hn'n'imne'no kiko huno peho'ne syonefisyalokuno.

Nonemokosyohumanji nakwo a'amu wonyo hn'n'imne'no kiko huno peho'ne syonefisyalokuno.

⁷ Kiko a'amu ahwomomjo so'njo sopo kakimo hofiko'njo enjwa'mo we'nehwo wohumanonji uhumat'i'mentohinofoho.

Kiko jije yokumpohn'nyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo ho'noma'mentohino.

⁸ Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso kako mokosyohumayo'ne kakimo enjwa'mo ho'nohumentohinofoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho. Ou, Anitu yo'mayo hopi'nonohinoso nakwo mokosyohumayo'ne ho'nahumentisofoho. I anga'no olopo siki we'ne moho'nahumentono. O'o, ni'hu'no hopi'nono nakumo enjwa'mo we'ne ho'nahumentisofoho. I oso'no yo'mayo somo uhwonantaneso nakwo momokosyohumawo'n'ngkoho yi'hwono. O'o, ni'hu'no awonoho.

⁹ I oso'no hohonta Jisas kako a'amu ahwomomjo so'njo enjwa'mo we'nehwo humamentisofoho. Hwap'ngoso Anitu nakumne'no hitoho ulofahon'ngki Jisas kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hon'ngkano wonyomne'no tohino engo nomanto poyo pe'n'mentisofoho. I kako ose imentiso so'no Anitu kako Jisasimo apa'no yokintahopo uhmajonto kakoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo uyimentisofoho. Osohomo uhwalokuhwono.

¹⁰ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso mt'i'mokumentiso hweho. Kako hwap'ngofoho. Anitu kako kakoe mehomi

pi'n#ngo engo ne'njoso ngkiyepono p#kuji ngko'njo lopo humaf#kuji nje yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji mapitnne'ento l#mentisofoho. An#tu ose l#kwato lohofonto kako huno ole syaf#hu'mento, A'amuso hof#ko ngkiyepono sap#fitnne'no nje hwomu kako hof#koe wonyo hon#ngkanomne'no tohino mayoso wop#ngofoho. An#tu ose syof#syahon#ngki Jisas kako hwahoponjo a'amu hn'n#pa'nyo imo'n#mentisofoho. Jisas nohumanto yo'mayo tango kakimo u'mahonjoso kako wonyo n#hu'no miyo hweho. Kako nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso tohino ma'mentiso so'no nakumo ahwomomne'no net#mayoso Jisas huhwo sohwo hoponoho.

¹¹ Oso'no Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo wonyo ane pa'nyo namokonto kakimo mone'mo'nalofoho. Oseso Jisas#janji nakwo'nji nan#ngkwohwo anga'nohinoso An#tuyoho. Oso'no Jisas kako nje n#ngkwahwosafo nalonteso won#mango munalofiyohoho.

¹² Jisas An#tumo ole ul#mento, U An#tu ngko nje n#ngkwahwo nampohwosamo kikine'no ul#monne'no yohono. Hof#ko kikine'no uhu'mokukujo'no osopo humahm'mo ngko j#je yofe ho'nomayo'ne ta wal#monnoho.

¹³ Jisas kako apa'no ole l#mento, Ngko An#tune'no s#meho hi'ntnnono uy#monnoho. Ose lonto nom'ne hungkuno l#mento, Ou k#ko ngkimo nohonyo. Nje mehomi An#tu ntapmmentiso so'nji ngko'nji olopo humalohwono. Ose l#mentisofoho.

Jisas nakumo nefe'mayo'ne a'amu hwahoponjo hn'nwi pa'nyo imo'n#mentisofoho.

¹⁴ Oso mehomi An#tu Jisas#mo uy#mentisoso hof#ko hwahoponjo a'amufoho. Oso'no Jisas kako hwahoponjo a'amu imo'n#mentisofoho. Olo nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohn'nyo'nji nakumo poyo namokuwo'n#ngkoho. Oso'no nakwo poyo pe'n#wo'n#ngkuhwone pa'nyoso Jisas poyo pe'n#mentisofoho. I oso'no Jisas kako apa'no songo l#ka'mentiso sohonta kako Seten#ye yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho.

¹⁵ Nakwo mehomi we'e so'nwi poyo pe'nyoso'no iyoho nan#mentiso mta'angoso olohonta engo hn'nwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo pe'n#mentiso so'no kako oso impe homo somta'ni nas#huto'mentisofoho.

¹⁶ Jisas oso syoho imentisoso a'amu ahwomomjo somo ufo'mayo'ne'maho. O'o, Api'lohamiye imu hn'nyumo nefe'mayo'ne imentisofoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako a'amu hwahoponjo ne pa'nyo imo'nimentisoso homningkwa'wehwosafe yahinoso ma'mentisofoho. I oso'no yo'mayo yamofu u'manteso kako yokumpohn'nyo lohofonto wonyo honingkanoso miyo'njo imentisofoho. I homningkwa'wehwosanne'no hitoho ulofahoningki hofikoe wonyomne'no tohino manto wonyo hiso wae yaofu'ne honingkano imo'mentisofoho. Oso'no kako ajwopo nohumanto nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne huli'mokomokonesyohumawo'ningkiso hweho.

¹⁸ Olohonta yo'mayo hwahoponjo ne'mahwosi honingkano wonyomo upenemotamo l'hwosi yososo Jisas wonefe'ma'montonoho. Hwapingoso Jisas nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta yo'mayo hwaho lophonjo tangoso Jisasimo honingkano wonyomo upemotamo limentisofoho. Oso tango u'ma'mentiso so'no yo'mayo nakumo yamofu nalohofu so'no Jisas kako huno uyihwoso'no nefe'mayo'neso Jisas kako hoponoho.

3

Jisasiye yofe engoso Mosesiye yofemo yakolo'nnyofoho.

¹ Nje a'amufu, sekwo Anituye mehomi ne imo'nimentohofu soku, Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo sehwasopo'mentisofoho. Jisas kako Anituye hungkuno uyohojiku'mofu sohwo kako nakwo Anitu'nji humayo'ne huli'mokonesyohumaso so'no nakwoe wonyo wae enaofu'ne syoho ma'mentisofoho. Oso huhwo sohomo simeho hi'ntnnono uyiwu'ningkuhwone oso'no kakoe a'amu ne'nwoho l'wu'ningkuhwonefoho. I oso'no nakwo Jisasimne'no huno ne'no syofisyihwasi nakwo Jisas kakine'no huno engo wotipemehwano.

² Anitu oso syoho hiso'no Jisasimo uhwasopeehoningki Jisas syoho hiso hofiyo esojwao'mentisofoho. Simo'mo Moses kako a'amu Isilael somo Anitumo ufohi'nyone huli'mokosyohumamentisofoho. Tifi sohonta Jisas huhwo oso syoho Moses hopaso kako ma'mentisofoho.

³ Nakwo ango wopingo uhwonantaneso ango wopingo homo somo yofe engo muliwu'ningkuhwonetaho. Awonoho. Nakwo ango kakwo'yohwo sohune'no yofe engo muliwu'ningkuhwono. Oso'no Jisas kako nakumo Anituye ango pa'nyo namokumentiso hn'nwiye ango kakwo'yohwo sohwo Jisasiyoho. Moses kako ango homo somo mokosyohumayo'nohino hweho. Jisas kako ango

homo somo kakwo'yohweho. Oso'no Jisas kakoe yofe engoso Mousesiye yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁴ Ango hopi'nonohinosa a'amu mol'iwo'n'ingkohofofoho. I oso'no Anitu kako'nohino yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso hweho.

⁵ Mouses Anituye syoho ulohofiyo sohwo kako Anituye hungkunomo tifi in'ingkawento Anituye angomo wop'ingo mokosyohumamojo hweho. Anitu Mousesimo yo'mayo Anitu kako hwangku yoneso'no lut'hwamentiso so'no Mouses a'amu somo lut'hwamojo hweho.

⁶ I oso'no Jisas Kilais sohwo kako Anituye syoho ulohofiyo hwo'maho. O'o, kako Anituye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo Anituye hungkunomo in'ingkawento Anituye ango hn'nimo wop'ingo nemokosyohumawo'n'ingkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi Kilaisimo simeho hi'ntnnono ne'no uy'hwasi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumehwasi nakwo kakine'no hontohumayo'manji oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi ne'no nomolohinowentan'ingkuhwosi nakwo ne'no nohument'ihwanefoho.

A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoso hofiko usijo'no mohumafitnnefoho.

⁷ Anituye Towahunofe mampahomo upo'nano. Ole nalohi, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

⁸ Hohonta a'amu Isilaeliso hofiko Anituye hungkunomo haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho.

Hofiko hwaho a'amu ane sopo nohumantifi Anitu nto'no monefo'mayo'njo iwo'n'ingkinso hwsosho ntimotofofoho.

⁹ Seyakwosa osopo nohumentan'ingkofi soswo *fouti* (40) uyakolofontan'ingki yo'mayo wop'ingo ngko ut'hwamentohe somo uhwonimotofofoho.

Hofiko ko uhwonimotofoso hofiko ngkimo sitofo ntimotofofoho.

¹⁰ Oso'no oso a'amu homo somne'no simeho tohino n'ingkahon'ingki limentoho,

A'amuso hofiko nje yahinomo min'ingkayo'njo yontifi nom'ne hon'ingkanomo usampewo'n'ingkohofofoho.

¹¹ Oseso nje simeho tohino n'ingkahon'ingki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho,

Nje usijo'no humayo yahinosa hofiko motipemapitnnefoho. Ni'hu'no awonoho.

Anitu ose limentisofoho.

A'amu Is#lael#so hof#ko An#tuye hungkuno hwotoho hm-motofo pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

¹² Nje a'amufu, sekwo huno f#syaf#hupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako An#tu songo humaso sohomo s#meho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi An#tumo n#hu'nahone hohujo ikinjaof#hwosi kako hon#ngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwontohumano.

¹³ Sekwoe s#kuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo s#kuno huhwo huhwi sekwoe sen#ngkwa'wehwosafe hunomo An#tuye hungkuno so'no huno filan#fohotopmno. Ose l#fohotof#kujj sekwo ufo'ma'n#mno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohomo hon#ngkano wonyoso kakimo kompemotahwosi kako olo hon#ngkano loso'no wop#ngofoho l#hwosi An#tuye hungkunomo n#hu'nahone hahn'nyo yonoho.

¹⁴ S#mo'mo nakwo An#tumo s#meho hi'ntnnono uyoma'ment#hwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumentaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u K#lais#ye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono.

¹⁵ Nakwo huno nayohi, An#tuye hungkuno ole nalohi, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n#fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho. Hohonta a'amu Is#lael#so hof#ko An#tuye hungkuno haloho upa'nont#fi hahn'nyo yont#fi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofofoho.

An#tu ose nal#mentisofoho.

¹⁶ Hohonta An#tuye hungkunomne'no hahn'nyo t#hwa imentohofoto. Hwe moya'mi Is#lael#so Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.

¹⁷ An#tu kakoe s#meho tohino umnyoso nowentan#ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. Oso s#meho tohinoso t#humo uy#mentono. A'amu hon#ngkano wonyo yont#fi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'n#mentohofo hof#koe pi-jafoso osopo wentanjo somne'no An#tuye s#meho tohino umn#mentisofoho.

¹⁸ An#tu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso t#humne'no l#mentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hof#ko mot#pemapitnnehofu. Oseso t#humne'no l#mentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'n#ngkohofu somne'no l#mentisofoho.

¹⁹ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono muyo'njo y#wo'n#ngkohofu so'no hof#ko An#tuye usijo'no humayo yahinoso mot#pemapitnnehofu.

4

Anituye a'amu neso hofiko usijo'no humayo'ne hungkuno-foho.

¹ Anitu kako nakumo hungkuno ole nalimentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijo'no humayo yahino somo fosyohumamno. Ose nelalofoho. Oso'no hwe fihwo kako nakwo'nji humaso sohwo kako Anituye honingkanomne'no usijo'no humayo yahinoso kako motipihwonyo'njo umo lihwasu nakwo iyoho wonanono.

² Nakwo Anituye hungkuno wopingo upo'nantaneso a'amu Isilaeliso upa'nimotofu oso pa'nyo'nwoho. I oso'no hofiko hungkuno wopingo ko upo'ningkahoningkofi hungkuno hiso mufo'ma'mmentisofoho. Hwapingoso hofiko ko upa'nontifi hungkuno homo somo hofiko simeho hi'ntnnono muyimmentohofofoho.

³ Hohonta Anitu kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji moi'wo mtimokonto kako usijo'no humamentisofoho. Nohumanto a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fifijo somne'no ole limentono, Oseso ngko nje simeho tohino nmnngkahonngki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho, Nje usijo'no humayo yahinoso hofiko motipemapitnnehofo. Nihu'no awonoho.

Ose limentisofoho. I oso'no nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uywo'ningkuhwone hn'nwi nakwo Anituye usijo'no humayo yahino somo humalohwono.

⁴ Anituye hungkuno mtimokumentohofu somo hwe fihwo sikuno iyoho humayo somne'no ole mtimokumento, Anitu kako yo'mayo mtimokumentiso syoho moi'wo esojwaofonto sikuno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentisofoho.

⁵ Olo hungkuno loso'no apa'no ole mtimokumento, Hofiko nje usijo'no humayo yahinoso nihu'no motipemapitnnefoho.

Ose mtimokumentisofoho.

⁶ A'amu simo'mo Anituye hungkuno upa'nimentohofoso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyimmentohofu so'no Anituye usijo'no humayo yahino somo motipema'mentohofofoho. I oso'no a'amu nom'neso Anitumo simeho hi'ntnnono uymentohofu so'no hofiko Anituye usijo'no humayo yahinoso wotipemantifeho. Oso hungkunoso ne'no weho.

⁷ Oseso Anitu kako nom'ne sikuno honahumentisofoho. Oso sikuno honahumentiso hiso'no ole limento, Olohontanoho. Oso sikuno honahumentisoso soswo piningo

uyokolofahon#ngki oso hungkuno nto seloheso An#tu Ntefit#mo uyahon#ngki ole mt#m'okumento,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n#fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Ntefit ose mt#m'okumentisofoho.

⁸ Jousy#wa kako Mouses#ye pijohinomo ma'mentiso sohwo kako a'amu Is#lael somo hwaho Kenan sopo ipemotawo-mentisofoho. Oso hwaho hopo sopo An#tu a'amu Is#lael somo olopo ni#hu'nahone usijo'no fosyohumamno ulontentesi An#tu kako hwangku no'mo nom'ne s#kuno usijo'no humayo'neso moho'nasy#hwonesohilo.

⁹ I oso'no An#tu kako nom'ne s#kuno usijo'no humayo'ne ho'nahumentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Usijo'no humayo yahinoso An#tuye a'amumne'no weho. An#tu kako s#kuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentiso pa'nyoso weho.

¹⁰ Hwe fihwo kako An#tuye usijo'no humayo yahino somo wohumamo loso sohwo kako yo'mayo syoho yonteso kakoe yokumpohn'nyo'nji miyonehoho. O'o, yo'mayo syoho yonteso An#tuye yokumpohn'nyo'nji iwo'n#ngkiso hweho. Oso'no kako An#tuye usijo'no humayo yahino somo humaho

¹¹ Nakwo nakwoe s#mano sopo yo'mayoso nopujonaof#hwoso'no yokumpohn'nyo el#fot#mes#hwasi An#tu kakoe usijo'no humayo yahino somo wohumano. I hohonta a'amu Is#lael#so hof#ko An#tuye hungkunomne'no hahn'nyo imentohoho pa'nyoso nakwo oso hopa yasoso nakwo An#tuye usijo'no humayo yahinoso nakwo mot#pemanehwono.

¹² An#tu kakoe hungkunoso ne'no nowentan#ngki hungkuno hiso ipisayo ne into'nalofoho. Nakwo huno moi'wonoho. S#hu s#humampo'nyo yohosi yohohnjoso yahwopaho m#kufo yokino osomo kujomotasy#wo'n#ngkiso oso hopa An#tuye hungkunoso nakwoe s#meho somo oso hopa nelohofalofoho. Hungkuno hiso nakwoe s#mehomo yo'mayo mnaweso nakwoe hunomo yo'mayo mnaweso net#hwawo'n#ngkisofoho. Hiyaso momokosyohumanehwono. Oso'no An#tuye hungkunoso oso s#hu s#humampo'nyo yohosi yoho'njo somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Yo'mayo An#tu mt#m'okumentisoso An#tune'no hiyaso mawenehoho. Yo'mayo hopi'nonohino somo ut#hwa'nyopo wentan#ngki An#tu kako uhwonalofoho. Yo'mayo yahino iwo'n#ngkuhwone so'no t#fi no'mo An#tu nonalohononefoho.

Jisas kako nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne Hwe Engo hweho.

¹⁴ Nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne sohwo Anituye Hwomu Jisas+yoho. Kako ahwomo ne somo Anitu'nji humaho. Osohumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no a'amu nomane somo uliwo'n'ingkuhwono. Oso'no nakwo oso simeho hi'ntnnono uyo somo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

¹⁵ Jisas nakwoe hwaho lopo nohumentan'ingki yo'mayo hon'ingkanano wonyomne'no nakumo impo'nonetimawo'n'ingki hopaso Jisasimo impo'niti'maneso kako hon'ingkanano wonyo ni'hu'no miyo'njo hweho. Oso'no yo'mayo wonyoso nakumo umpo'nonetima'mto ihwoso'no Jisas kako nakumne'no hitoho ulofihwoso'no kako wonefo'ma'montonoho.

¹⁶ Oso'no nakwo iyoho miyo'njo ihwasi kan'ingkuwohwo Anitu osohumo yo'mayo so'no jomo ulano. Kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapingo hweho. Oseso yo'mayo tango ne'maso sohonta nakwo Anitumo jomo ulihwasi kako nakumo nefo'mahwosi wopingo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne sohwo asomo netimayo'ne hwapingo hweho.

¹ A'amu Jutaso hofiko'njo mta'ango hwe fihumo uh-wosopo'mentohoho sohwo syoho ole imentisofoho. Kako a'amu hisofe wonyo hon'ingkanomne'no Anitumo syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisi'meehumentisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'amu hweho. Kako si'hune fehohnjo somo hon'ingkanano wonyo imentisofoho. Oso'no a'amu huno nto'no mosyafisiyo'njo somo u a'amu Anituye hon'ingkanomne'no in'ingo mo'nyo somo kako hofohofahn'no ulohofihwosi ufo'ma'montonoho.

³ Kako hofiko pa'nyo hwo'manji kakoe wonyo hon'ingkanomne'nji a'amufe wonyo hon'ingkanomne'nji Anitumne'no yahu fonjokisasyiwo'n'ingki hweho.

⁴ Hwe fihwo ole monalonehoho. Ngko Anitumne'no a'amu somo ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. Ose malonehoho. O'o, Anitu kako Eloun Mousesiye kola'wehwo sohumo uh-wosopo'mentiso hopaso uhwosopo'montonoho.

⁵ Kilais huhwo kako ose'nohinoho. Kako ole malimmentisofoho. Ngko a'amu ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. O'o, ose malimmentisofoho. Anitu kako ole ulimmento,

Kiko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jije Mpothwo'nyoho.

⁶ Ose ulimentisoso nom'nepo Anitu ole ulimento,
Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek
imentiso hopaso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ulimentisofoho.

⁷ Hohonta Jisas kako nakwo a'amu lohn'nwi pa'nyo imo'nonto nakwoe hwahopo humamentiso sohonta kako Anitumo humotaho'nji yokumpohn'nyo jomo ulimojo hweho. Anitu kako'nohini Jisasimo poyo pe'nyoso'no ufo'mayo'ne hweho. Jisas kakoe hunomne'no hi inyoso monje yasyonto kako Anitumo iningkayo so'no hi umo'n'ngkahon'ngki Anitumo enjwa'mo humamentiso so'no Anitu Jisasimo ufo'ma'mentisofoho.

⁸ Jisas kako Anituye Hwomu hweho. I oso'no kako nohumanto Anituye hungkunomo haloho peso'no tohino engo ma'mentisofoho. Tohino engo nomanto kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no huno engo tipema'mentisofoho.

⁹ Yo'mayo tohino u'mahon'ngki kako wonyo hon'ngkano nihu'no mimmmentisofoho. Oso'no kako wopingo'nohini nohumanto kako engolopohamo nakumo nefo'mayo'ne hwapingo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo haloho'no pewo'n'ngkuhwone hn'n'mo kako nakumo asomo netimaso sohonta songo ne'no nohumentihwanefoho.

¹⁰ Oseso Anitu Jisasimo ulimento,
Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek
imentiso hopaso ne'no yohotnne hwosoho.
Jisasimo ose ulimentisofoho.

Nakwo mehomi we'eso humawo'n'ngkohoho hopa humehwaloho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enafo'ne sohune'no hungkuno pi'n'ngo engo woselontane'no ihwono. I oso'no sekwoe hunoso pito'nnyo'njo kuyoho. Huno nto'no mehosahinyo kuyoho. Oso'no nakwo olo hungkuno hwapingoso pipi losetihwanehwono.

¹² Sekwo Anituye hungkuno hohonta upa'nimentohofu soku olohonta sekwo nom'ne somo molutihwayoso peho'neto. Sekwoe hunoso tifo'njo kuyoho. Oso'no hwe fihwo kako Anituye hungkuno hwapingo neso apa'no wolosetihwano. Sekwo Anituye hungkuno neso wosopayo yokumpohn'nyo hopaso man'fitnnehofu. O'o, amno'nohino nalokwofo.

¹³ Nakwo huno nayohoho. A'amu fihwo amno'nohini n'wo'n'ngkiso sohwo kako mehomi pa'nyo hweho. Mango

ane pa'nyo hweho. Honingkano wopingomo iningkayo'ne huno nto'no muyo hweho.

¹⁴ U wosopayo yokumpohn'nyoso a'amu engo huno'njo sohwafeho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye hungkunomne'no huno ne'no syafisyiwo'n'ngkiso sohwo kako honingkano wopingo so'nji wonyo so'ntnno huno nto'no ehohosahinyo hweho.

6

Nakwo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no kesyohu-mayo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano.

¹ Oso'no nakwo Anituye hungkuno wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyo so'no upo'nantanoho. Hungkuno amno pa'nyoso simo'mo upa'n'imentohoho oso'nohino upa'n'ingkuhwaloho. O'o, hungkuno amno pa'nyoso olenoho.

Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikin-jaofihwasi Anitumo simeho hi'ntnnono uyano.

Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Mon-efo'manehoho.

² Nakwo honingkano songo tipema'malohwone so'no nom'ne a'amu somo uti'hwayo'ne mijo fikiyomapmno.

Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo mayo'ne aho ulon-jimokumno.

A'amu poyo pe'nyoso apa'no noli'kapitnnefoho.

A'amu wonyo Anituye hungkunomo haloho maposo'njoso hungkuno ikwolofikuji ni'hu'nahone tikanomo ne'no nohumantokutnnefoho.

Oso hungkuno amno pa'nyo'nohino upo'niwo'n'ingkuhwaloho. O'o, oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no

³ Anitu nefe'maso'manji nakwo hungkuno nom'ne wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyoso upo'nano.

⁴ A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi huno wopingo tipemahon'ngkofi Anitu a'amu homo somo wopingo ulohofahon'ngki hofiko Anituye Towahuno Wopingo ma'mentohofofoho. Oso a'amuso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko Anituye honingkanomo iningkayo'neso apa'no pipi tipemapitnnehofo. Awonoho.

⁵ Hofiko Anituye hungkuno wopingo somo huno uya-hon'ngki in'ngkawentifi hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo uhwonontifi yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no huno uyimentisofoho.

⁶ Oso hohosohonta a'amu hiso Anitumne'no hohujo ikinja'mentohofoso hofiko huno apa'no ikwesiyafisiyoso

honingkano anefoho. Awonoho. A'amu An#tumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyofoho. Hof#ko Jisas#mo apa'no ut#hwa'nyopo into'ofasyont#fi a'amu hiso kakimo sitofo ulalokwofo.

⁷ Hwaho fipo ifoyo syonteso An#tu afofo uyoso sopo a'amu fihwa nonyo wosopayo hul#fijoso wosopayo ne umo'n#montonoho.

⁸ I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohini ne ane fokafu so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopone'no An#tu kako hwaho wonyo n#hu'nahoneponoho wal#montonoho. Toho wae wee'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'o, a'amumne'no mt#mokalokweno.

⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu An#tuye hungkunomo hwotoho fewo'n#ngkiso somne'nefoho. Sekwo An#tuye hungkunomo t#fi in#ngkowahon#ngkuji An#tu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nant#feho.

¹⁰ Sekwo An#tumo s#meho wop#ngo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wop#ngoso ul#kofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'n#ngkohoho somta'angoso olhonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no An#tu kako in#ngo momofalofiyoho.

¹¹ Nakwo ole'no namo'n#ngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji s#meho An#tumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹² Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy#wo'n#ngkohoho sofe yahinomo fin#ngkamno. Hof#ko piso'mo'nyo miyo'njo yont#fi yokumpohn'nyo lohofont#fi yo'mayo An#tu wosejapmmonnoho ul#mentiso so'no hof#ko nomane'ent#fi ne'no hontohumawo'n#ngkohofofoho.

Yo'mayo An#tu nal#mentisoso mane'no s#meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

¹³ Hohonta An#tu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Ap#lohammo uy#mentisofoho. Ngko An#tu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokumonnoho. Nje yofe kilohe so'no k#ko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'n#montonoho.

¹⁴ An#tu ose ulonto ul#mento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wop#ngo kilohohm'mo j#je imuso pi'n#ngo engo wokijapmmonnoho. Ose ul#mentisofoho.

¹⁵ Oseso Ap#loham kako ne'no nohontohumanto An#tu ul#mentiso so'no in#ngo mamommentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomu ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne a'amufe yofe hwofilo'nnyo so'ne a'amu nom'ne somo ulimontonoho. Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohn'nyo imo'n'ingkuhwosi nom'neso oso hungkuno homo somne'no yoka majo'njo ikuji hungkuno somo monje meehufitnnehofo.

¹⁷ Oso a'amu somo Anitu wopingo waseloho'monnoho ulimentisoso hofiko yo'mayoso nomapitnne'ento huno uyo'ne'ento Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ulimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Kakoe hungkunoso mikwalonehoho.

¹⁸ Oso'no olo hufa'uyo loso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako nakumo wopingo waseloho'monnoho nalimentisofoho. Anitu kakoe hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso hufa'uyo sofa'une'no Anitu kako hwasyo malonehoho. Oso'no nakwo Jisas nemokosyohumane'entani nakwo Anituye hungkuno ne imo'n'imentiso so'no upo'nontani oso hungkuno hiso yokumpohn'nyo nesosofitofalofoho. Oso'no yo'mayo Anitu nalimentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalohwono.

¹⁹⁻²⁰ Nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso'no nakwo iyoho monan'ingkiyohoho. Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano pikun'nyo somo Jisas kako hwasampo'mentisofoho. Kako nakumne'no simo'mo napo'mentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso syoho Melikisetek imentisoso Jisas kako ne'no ihwonefoho.

7

Melikisetek kako a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo hwe engo hweho.

¹⁻² Melikisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe hwapingoso olenoho. Hon'ngkano wopingo somo mokosyohumayo hwe engo hweho. Melikisetek huhwo sohwo kako ango Salem mokosyohumayo hweho. Oso ango yofe hwapingoso olenoho. Simaho pompengo ifafo'ne hweho. Melikisetek kako Anitu ahwomomo humaso sohomo a'amu'nji motufohi'nyo'ne syoho'njo hweho.

Apiloham'ye kami Lout osohomo hwe engo motawomentohoho sohwo Apiloham nofonjasyonto kakoe angopono nowentan'ngki hwe engo Melikisetek sohwo hon'ngkanopo niswo'nonto Apilohamo aho ulonjimokumentisofoho. Apiloham yo'mayo ho'yango mangohwa mta'ni ma'mentisoso aho hopi'nono yano

ilofahumentisoso Melikisetekiye yofe ho'nomayo'ne anga'no uyimentisofoho.

³ Melikisetek kaningkwowho'ya'u'nji hofiyakwosafe yofe so'nji nakwo huno monayohoyohoho. Oso sikuno kona'wohi ma'mentiso somo u poyo pe'nimentiso sikuno somo u poyo kape'nimentono. Nakwo huno monayohoyohoho. O'o, iyoswomo mamti'mokummentohofofoho. Melikisetek sohwo kako Anituye hwomu Jisas pa'nyo Anitumo a'amu'nji ne'no ufohi'n'wo'n'ngkiso hweho.

⁴ Melikisetekiye yofe engo so'no sekwo huno fisyafihupmno. Neyakwo Apiloham sohwo hwe engofoho l'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Nakwoe hwapingo hweho. Apiloham sohwo kako mangohwa mta'ni yo'mayo ma'mentisoso Melikisetekiye yofe ho'nomayo'ne fehohnjoso kakimo uyimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Melikisetekiye yofe Apilohammo uyakolo'mentisofoho.

⁵ Jekoupiye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hofiko a'amufe wonyo wayo'ne syoho'njo hwafoho. Anitu olo hon'ngkano hungkuno ho'nahumentiso loso olenoho. A'amu Isilael hofikoe yo'mayo ho'yangoso aho hopi'nono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso anga'no womant'fefoho. Lifaiye temtitofoso sohwa a'amu Isilael sofe hofila'wehwosafoho. Hopi'nonohinoso Apiloham'ye mehomifoho. I oso'no Lifaiye imuso hofikoe hofila'wehwosafe ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyoso anga'no mawo'n'ngkohofofoho.

⁶ I oso'no Melikisetek kako Lifaiye temtitofoso mta'ango'maho. Apiloham kako yano ilofahinyoso Melikisetekimo uyimentisofoho. Uyahon'ngki Melikisetek kako Apilohammo Anitu hungkuno uyimentiso sohumo aho ulonjimokumentisofoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo aho ulonjimokuwo'n'ngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I a'amu aho kisusyont'ife sohwoe yofeso monjenoho.

⁸ Lifaiye temtitofoso ho'yango yano ilofahinyo anga'no mawo'n'ngkohofofoho. Oso a'amuso poyo pe'nnyofoho. I Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no Melikisetekimo uyimentisofoho. Osohumne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Songo ne'no humayo hweho. Oso'no Melikisetekiye yofeso Lifaiye temtitofoso sofe yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁹ I oso'no olo hungkuno loso wol'hwano. Lifaiye temtitofoso hofiko ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyo anga'no mawo'n'ngkohofofoho. I oso'no Apiloham kakoe

ho'yango yano ilofahinyo anga'nohinoso Mel#kisetek ma'mentisofoho. Oseso Mel#kisetek kako Lifai huhwoe mta'ni ma'mentisofoho.

¹⁰ Hwap#ngoso ole, Lifai kako mmo'nyo sohonta Ap#loham kako Mel#kisetek#mo hon#ngkanopo uswo'nonto ho'yango fehohnjo uy#mentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone hopaso uy#mentisofoho.

A'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-e'nefoho.

¹¹ Hohonta hwe moya'mi hof#ko hon#ngkano hungkuno Mouses mta'ni ma'mentohofoso ole ul#mento, A'amu Lifaiso hof#ko a'amufe wonyo wae yafo syoho'neso hof#ko yahu wofonjokisyosyant#feho. Ose ulonto An#tu kako Eloun#mo oso syoho so'no s#mo'mo uhwosopo'mentisofoho. I oso'no yahino s#mo'njo yahu hon#yo us#humayoso a'amumo wop#ngo umokiyo'ne hopo'manji nom'ne hwe a'amu An#tu'nji ufohi'nyo'ne yahino songo'nji Mel#kisetek kako syoho imentiso hopaso t#fi peho'ne i'mofapmmentisoto.

¹² U a'amufe wonyo wae syoho'njo sohwa hof#koe yahino uyohopo'n#fijoso hon#ngkano hungkuno hi uyohopo'n#mtonoho.

¹³ Oso yahino songo uyohopeso An#tu kako nakwoe Hwe Engo Jisas#mne'no nelalofoho. I oso'no kako Lifaiye temtitofo mta'ango'maho. O'o, Jisasiye temtitofo sohwa hof#ko oso syoho a'amufe wonyo wae yafo so'no n#hu'no mimmotofofoho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitofo mta'ango hweho. Oso temtitofo somne'no Mouses kako a'amufe wonyo wae yafo syoho so'no mul#mmentisofoho.

Jisas kako a'amu An#tu'nji ufohi'nyo syoho Mel#kisetek kako imentiso hopaso Jisas ne'no ihwonefoho.

¹⁵ Jisasiye temtitofo kengo mta'ango sohwo kako a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yaofonto kako syoho songo a'amu An#tu'nji ufohi'nyo imentisofoho. Oso syoho songoso Mel#kisetek imentiso pa'nyoso uhwonontani oso'no nakwoe hunoso ehohosonesyalofoho.

¹⁶ Hwe fihwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hof#ko Lifaiye temtitofo mta'ango'nohino hwafoho. I oso'no Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtitofo mta'ni moma'mmentisofoho. O'o, Jisas kako a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yaofonto kako a'amu An#tu'nji motufohi'n#mentisofoho. Jisas kako songo ne'no humawo'n#ngkiso hweho. Oso'no Jisas kako An#tuye yokumpohn'nyo'nji olo syoho loso ne'no ihwonefoho.

¹⁷ Oso'no An#tu Jisas#mo ul#mento,

Kiko a'amumu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso'no hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso Anitu kako wae yao'mentisofoho. Hwapingoso hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso hopo'maho. O'o, hohontajo yahinoso nakwo Anitumo simaho hi'ntnnono uyoso monefo'manefoho.

¹⁹ Oso honingkanu hungkuno Mouses nejapmmmentisoso nakumo wopingo Anitu pa'nyo monamokonehoho. Oso'no Anitu kako honingkanu nom'ne songo hwosampo'mentisofoho. Oso honingkanu songoso nakwo Anitu'nji ufohi'nyoso hoponoho.

²⁰ Anitu kako Jisas a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yososo kako'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Anitu Jisasiye temtitofu somne'no uhwasopo'mentisom'aho. O'o, a'amumu Anituye hungkuno so'no huno nehopi uyoso'no kakoe yofe yokintahopone'e so'no lonto kako Jisasi'mo uhwasopo'mentisofoho. A'amumu Lifai sohwa oso'nji uhwasopo'mentohofom'aho. O'o, hofiko homningkwa'wehwoe pijohinopo ma'mentohofofoho.

²¹ Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo lonto Jisasi'mo ole so'no uhwasopo'mentisofoho. Jisas kako a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone ihwosi Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwasopo'mentisofoho. Ole ulimento,

Ngko Anitu hwo'nyoho.

Olo hungkuno yokumpohn'nyo kilalokwe loso uyohope'e'ne'maho.

Kiko a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yohoji ngko'nji motanifohi'nyo'ne syohoso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ulimentisofoho.

²² Anitu kako oso hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne pmmmentisofoho. Olo yahino songo motonafohi'nyo'ne loso honingkanu hungkuno hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

²³ Hohonta a'amumu pi'ningo a'amufe wonyo wae yaofu syoho'njo sohwa humamotofofoho. Hwapingoso hofiko songo ne'no humamotofom'aho. O'o, hofikoe syohoso noho'nasyontifi pe'nimentohofofoho.

²⁴ I oso'no Jisas kako poyo pe'nonto apa'no likafontu songo ne'no humayo hweho. Kako a'amumu Anitumu ufohi'nyo'ne syohoso ne'no yonteso nom'nehwo muyohopenohoho. Awonoho.

²⁵ I Jisas huhwo sohwo kako Anitu'nji ne'no nohumantu kako nakumu nefom'ayo'ne jomo ulalofoho. Oso'no hwe

moya'mi Anitumo u'mane'entani nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Jisas kako asomo netimanefoho.

Jisas nakumo yo'mayo so'no nefe'mayo'neso hoponoho.

²⁶ Jisas kako yofe engo a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo sohwo kako nakumo yo'mayo so'no nefe'mayo'neso hoponoho. Jisas kako nakwo a'amu wonyo'njo lohn'nnonji nohumanto kako wonyo hon'ngkano nihu'no mimmentisofoho. O'o, wopingo'nohini humamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu hopi'nonohino hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji enjwa'mo nohumantifi Jisas kako'nohini yokintahopo uhumatimentisofoho.

²⁷ A'amufe wonyo wae yao'motofo sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofofoho. Simo'mo hofikoe wonyomne'no fonjokisasyontifi tifi a'amufe wonyomne'no fonjokisahumotofofoho. Oso'no Jisas kako syoho ose'njo hwo'maho. O'o, awonoho. Kako a'amu hopi'nonohinofe wonyo wayo'ne wape'nimo lonto kako sikuno anga'nohino somo kako a'amu hopi'nonohinofe wonyoso nihu'nahone wae yao'mentisofoho.

²⁸ Hohontajo hon'ngkano hungkunomo a'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo ane wonyo hon'ngkano'njo sohwo oso syoho so'no uhwsopo'mojofoho. I Anitu kako hungkuno nehapi lonto kako oso syoho so'no kakoe Hwomu Jisasimo uhwsopomentisofoho. Anitu kako oso syoho somne'no Jisasimo uhwsopeso nto'nohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso ne'no ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho yalofoho.

¹ Hungkuno lalokuhwone hwapingoso ole, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafahi'nyo'ne nakwoe wonyo wae enamofone nakwoe Hwe Engo hweho. Anitu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohnta'ni Jisas humanto yo'mayoso mokosyohumaho.

² Osopo nohumanto Anituye ango wopingo ne somo a'amu Anitumo motonafahi'nyo'ne syoho yalofoho. Oso ango neso a'amu molimentohofomaho. O'o, Anitu kako'nohino molimentisofoho.

³ A'amu hwahoponjo sohwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofikoe syoho olenoho. Hofiko Anitumne'no yo'mayo yano uyontifi yahu fonjokisasyontifi yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisahumotohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais

kako huhwo'nji Anitumo yo'mayo anga'nohinoso yano uyimontonoho.

⁴ Jisas kako olohonta nakwoe hwaho lopo ne'no humantontentesi kako olo syoho lo'nji miyihwonesohilo. Hwapingoso ole, a'amu hwahoponjoso olo syoho loso'nji hofiko hohontajo honingkano hungkunomo iningkawentifi yo'mayoso Anitu uhwonyo'ne kisosyalokwofo.

⁵ I a'amu hwahoponjo olo syoho loso'njoso hofiko a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syoho neso yamofa itihwalokwofo. Syoho neso Kilais kako Anituye ango ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso ango ahwomomjo so'no Anitu Mousesimo ulimentisofoho. Mouses kako Anitunne'no hwapife ango wamolimonto yahoningki Anitu ole ulimento, Ngko ahwomomjo ango huyo'mango hwofiki'nyopo utihwamentohe oso pa'nyoso hofiyomo.

⁶ I oso'no oso syoho Jisas ma'mentisoso a'amu hwahoponjoso a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo somo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso Jisas kako ahwomomo nohumanto nakwo'nji Anitumo motonafahi'nyo'ne mokotijwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohontajo yahino Anitumo ufohi'nyo'ne imotofa somo hwofilo'nnyofoho. Jisasye yahino songoso ne'no nowentihwonefoho. Hohontajo yahino yamofa itihwayo imotofoso moi'wo imo'nonefoho.

Anitu'nji mokotijwonasiyo'ne honingkano songoso hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

⁷ A'amufe wonyo wae yahino simo'mjoso olenoho. Hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumotofofoho. Oso yahino simo'mjo hopantentesi Anitu kako nom'ne yahino songoso monejape'njo ihwonesohilo.

⁸ I oso'no Anitu kako a'amufe wonyo somo nuhwononto ole ulimento,

A'amu Isilael sikunonji, Juta sikunonji sekwo upa'nimno.

Ngko Anitu hwo'nyoho.

Sekwo ngko'nji mokotijwahinyo hungkuno songoso we'enepe waselimo.

⁹ Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyimentohe pa'nyo'maho.

O'o, hohonta seyakwosa sohwamo Ijip mta'ni ipemotawenji hungkuno ngko'nji mokotijwahinyoso uyimentohefoho.

I oso'no oso hungkuno homo somo hofiko tifi miningkamentohofofoho.

Oso'no ngko hofikimo hohujo ikinjimo'mentohefoho.

- 10 Olo hungkuno songo ngko'nji mokotijwahinyoso a'amu Isilael somo tifi no'mo uyimonne'no yohono.
 Hungkuno songo loso hofikoe hunomo, hofikoe simehomo woho'nahumonne'no yohono.
 Hofiko ngkimo wantife, Kiko nakwoe Anitu hwosoho. Ose wontantifeho.
 Ngko hofikimo ulimonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho.
 Ose ulimonnoho.
- 11 Oso hohosohonta a'amu anga'no anga'no ngko hungkuno songo hofikoe simehomo ho'nahumeso hofiko homningkwa'wehwosamo oso hungkuno hiso moluthwafitnehoho.
 Sekwo Anitumne'no huno fisyafihupmno.
 Kakimo simeho uyimno.
 Oso hungkunoso luthwamentohoho oso hohosohonta moluthwafitnehoho.
 Hwapingoso a'amu hopi'nono engo'nji we'e'nji hofikoe hunoso ngkine'no huno nto'no syafihupitnehoho.
- 12 Osohonta ngko hofikine'no hitoho ntofahoningkuhwosi hofikoe wonyo wae umonnoho.
 Ngko hofikoe wonyo homo somne'no apa'no huno mosyafihu'mnehono.
 Anitu ose limentisofoho.
- 13 Anitu kako nakumo mokotijwonasiyo'ne hungkuno songo nalimentiso so'no hohontajo honingkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane'njo imokumentisofoho.
 Oso hohontajo hungkunoso nihu'nahone moi'wo umonmonte'no yohoho.

9

A'amu hwahoponjo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko yahu honiyo Anitune'no sisyahumentohofoho.

1 Honingkano hohontajo mokotijwahinyo hungkuno simo'mjoso Anitu kako ngkine'no syanifisiyo'ne yahino so'nji hwapife ango so'nji a'amu Isilael somo uyimentisofoho.

2 Oso hwapife ango molimentohofoso ango hufa'u'njoponoho. Oso ango simo'mjo hoku'yo'njo sopo Anituye Angofoho limotofo somo sikiloho'nji epohumayo'nji Anitumne'no wopayo ho'nahinyoponoho.

3 Oso hwapife ango homo somo ajwopo hwapife pmpilipeesyontifi oso ango nom'neso Anitu kako humawo'nngkisoponoho limotofoho.

4 A'amu Jutaso hofikoe hamniyoho ho'yango yo'mayoso nohu'meesyontifi yo'mayo Anituye angomne'no

yo'mayo na'nohino wonyoangkafoso mt'i'mokontifi ho'nahumentohofofoho. Oso ango homo somo epohumayo na'nohino mt'i'mokontifi osopo hwone mijo sisasyontifi toho into'mentohofoso Anitumne'no tikayo akino wopingo'njo usimokuwo'n'ngkohofoponoho. Nom'neso hofiko ipofa na'nohinoso mt'i'mokumentohofofoho. Oso ipofa homo somo ahwonte na'nohino wo'nnyoso oso wosopayo *mona* ahwomo mta'ango Anitu uyimentisoso wo'nnyomnoho. Nom'neso ole, Anituye yokumpohn'nyo a'amu somo utihwayo so'no Elounye mno somta'ni fesiyo sapmentisofoho. Oso mno so'nji sojo hufa'uyopo Anitu kakoe hungkuno mt'i'mokonto a'amu somo uyimentisofoho. Oso'nji oso ipofa homo somo weho.

⁵ Oso ango homo somo Anitu kako humayo'neponoho limotofo so'no utihwayo'neso hofiko oso ipofa sopo a'amu ahwomomjo hufa'u hwa'uye huyo'mango wonyoangkafo fefeelohonji mt'i'mokumentohofofoho. Oso hwa'uye huyo'mango sife ki'nyopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yahu honiyo sisyasiyo'neponoho. I oso ango homo somjo yo'mayo yoloho joso ehohosasiyo'neso nom'ne sikunomnefoho. Olo iyoswo lomo mamti'mokumnehono.

⁶ Oso yo'mayoso hofiko yontifi Anituye ango somo ho'nahumentohofofoho. Oso hohosohonta a'amufe wonyo wae yafo syohonjo sohwa sikuno huhwo huhwi hofiko hwapife ango hoku'yo simo'mjo somo noswontifi osopo hofiko a'amufe wonyo wae yafo syoho imotofofoho.

⁷ I oso'no soswo anga'no uyokolofahon'ngki sikuno anga'nohino somo hwe yofe engonjo a'amufe wonyo wae yafo syohonjo sohwo kako oso ango ajwo so'mo humentisofoho. Oso ango homo somo kako yahu honiyo nomotawonto Anitumo ulimento, Ngkonji olo a'amu lo'nji nakwo hon'ngkano wonyo so'no huno monayo'njo yalokunjo so'no olo yahu honiyo oso wonyo wae iyo'ne kijopalokweno. Ose ulonto Anitumne'no ho'nahumentisofoho.

⁸ Oso yahino hiso'no Anituye Towahuno Wopingo nakumo ole lonetihunyofoho. A'amu sakinjoso oso ango ajwo so'mo Anitu humawo'n'ngkisoponoho mulimotofo sopo mohufitnehofa. O'o, olo hon'ngkano loso piku'nawo'nnyoponoho.

⁹ Oso hwapife ango hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyo'ne huyo'mangofoho. Hwapingoso ole, yo'mayo yahu so'nji Anitumne'no ho'nasiyoso a'amufe hon'ngkano wonyomne'no hofikoe hunomo wonyo hwo'nyoho hnniwo'n'ngkohofoso wae mmofonehoho.

¹⁰ Oso hon'ngkano hungkuno Mousesimo

An#itu simo'mo uy#mentisoso wosopayo nyo'ne, mijo nyo'ne, mijo yoma'nyo'ne, yo'mayo iyo'ne yahino'nohini uy#mentisofoho. Oso yahinoso yamofu hungkuno'nohinofoho. Oso yahinoso ne'no nowentan#ngki hon#ngkano nom'ne songo ito'nohinoso u'mofapmmonte'no yohoho.

Jisas K#lais kakoe hon#yoso nakwoe wonyomne'no us#huma'mentisofoho.

¹¹ Oso hon#ngkano songo An#itu kakoe a'amu'nji ufohi'nyo'neso nto i'mofapmmaho. Hon#ngkano songoso K#lais#yoho. K#lais nakwoe Hwe Engo a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yafo syoho'njo hweho. Jisas huhwo sohwo An#tuye ango ne somo nto humaho. Oso ango hiso hwahoponjo hwap#fe ango homo yakolo'nyofoho. Hwap#ngoso oso ango hiso a'amu hwahoponjoso mol#mentohofomaho. Hwahoponta'ango'maho.

¹² O'o, K#lais kako yahu *meme'nji mpul#mokau'njiye* hon#yo'nji oso ango An#itu humaso somo motahumentiso'maho. O'o, kakoe hon#yo nakwoe wonyo n#hu'nahone wae enafo'ne An#tumo uyonto humentisofoho. Oso hon#yoso sikuno pi'n#ngomo us#huma'mentiso'maho. O'o, sikuno anga'nohino somo us#huma'mentisofoho. Oso'no kakoe temtitofu nemokahon#ngki nakwo kako'nji ne'no nohument#hwanefoho.

¹³ Hwe fihwo kako hon#ngkano hungkuno fehohnjomo ito'no min#ngkayo'manji osohumo An#itu uhwononto kiho pa'nyo imo'n#mentiso somo uhwon#mentisofoho. Oso humne'no a'amu fihwo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako *mpul#mokau* tohomo fonj#mofonto oso hwakufu so'nji nom'ne yahu hon#yo'nji a'amu kiho'njo sohomo kisuhumentisoso kiho'maso imokumentisofoho.

¹⁴ I oso'no K#lais#ye hon#yo oso yahu hon#yo somo yakolo'nyofoho. Jisas kako kakoe a'apaho a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yafo'ne An#tumo uy#monto yahon#ngki An#tuye Towahuno songo ne'no humawo'n#ngkiso sohwo kako K#lais hon#ngkano wonyo miyo'neso ufo'ma'mentisofoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n#mentiso so'no nakwoe hunomo wo'nyo'nwoho hnn#wo'n#ngkuhwoneso Jisas kako wae enaof#wo'n#ngkisofoho. Oso'no nakwo siki syoho miyanehwono. O'o, nakwo An#itu songo ne'no humayo sohumne'no syoho ulohofiyo'nwoho.

Jisas K#lais#ye hon#yo songoso nakwo An#itu'nji mokot#jwahinyo'ne imo'n#mentisofoho.

15 Oseso Jisas kako nakwo An+tu'nji mokot+jwahinyo'ne yahino songo somo ajwopo humaho. Osopo nohumentan+ngkuhwosi nakwo An+tu nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nal+mentisoso womantanoho. Hwap+ngoso nakwo hohontajo hon+ngkano hungkunomo ito'no min+ngkayo'njo yontani hon+ngkano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'n+mentiso so'no kako nakumo hon+ngkano wonyo mta'ni is+hutofonema'mentisofoho.

16 A'amu olo hwaho loponjo sohwo ole liwo'n+ngkohi, Ngko poyo pe'n+ime sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento liwo'n+ngkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'n+ngkahon+ngki a'amuso nuhwonont+fi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lont+fi uy+wo'n+ngkohofofoho.

17 Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento li+mentiso sohwo nohumentan+ngkuhwosi momapitnnehofo. Peho'neto. Kako poyo mape'nyofoho. O'o, poyo pe'n+ngkuhwoso'no yo'mayoso womant+feho.

18 I oso pa'nyo nakwo An+tuye hungkuno Mouses+mo si+mo'mo uy+mentiso so'no huno wosyof+syano. Oso hungkuno hohontajo a'amu'nji An+tu'nji mokot+ku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae yaofoso hof+ko yahu hon+yo mus+humaso'njo yont+fijontentesi An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'o, hof+ko yahu hon+yo us+huma'mentohofoho so'no An+tu'nji mokot+ku'nyo'ne hungkunoso yokumpohn'nyo imokumentisofoho.

19 Si+mo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo hon+ngkano hungkuno hopi'nonohino An+tu'nji mokot+ku'nyo so'ne ul+mentisofoho. Nulonto kako yahu *meme'nji mpul+mokau* mu'nji nofonjasyonto hon+yo mijo'nji ahwontemo sisy+'mo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo fayohon+yo'nohino so'nji nomanto hwol+mpofo somo popojonto yahu hon+yo'nji mijo'nji yomanto iyoswo An+tuye hungkuno'njo hwe moya'mi so'njimo ifol+posi+'mee'mentisofoho.

20 Mouses ose yonto ul+mento, Olo hon+yo ifol+posi+'meesemofhe loso An+tu'nji mokot+ku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiyo'nefoho. Sekwo olo hungkuno losomo ito'no fin+ngkamno.

21 Ose ulonto kako yahu hon+yo hwap+fe ango'nji iku'yo yo'mayo oso ango homo somjo An+tuye yofe ho'nomayo'ne yo'mayo somo ifol+posi+'mee'mentisofoho.

22 Ihwoni, a'amu hon+ngkano hohontajo somo in+ngkamotofoso yo'mayo somo hof+ko hon+yo'nji

ifol#posi'mee'motofoso An#itu nuhwononto wop#ngo uhwon#mentisofoho. Hon#yo mus#humaso'manji An#itu hof#koe hon#ngkano wonyo somo wae meeofonehoho.

Jisas Kilais nakwoe wonyo wae yaofone kan#ngkwohumo kako yano in#mentisofoho.

23 Yo'mayo hwap#fe angomo ho'nahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo ne somo yamofone net#hwayonefoho. Hwap#fe ango homo somjoso hon#yoneji ifol#posi'mee'mentohofone so'no An#itu uhwon#mentisoso yo'mayoso wop#ngo uhwon#mentisofoho. I oso'no ahwomomjo ango neso ose'njo'maho. O'o, hwahoponjo yahu hon#yoso hopone'maho. O'o, yahu hon#yoso wop#ngo monamokiyo'njo yontan#ngki An#itu nahon#mentisofoho.

24 Jisas kako nakwoe hwahone lopo humamentisone so'honta kako hwap#fe ango a'amu mol#mentohofone ango ajwo ne mo'mjo ango An#itu humawone'n#ngkisoponohone mul#mentohofone somo mahumentisofoho. Oso ango homo somo ahwomomjo ango ne somo yamofone net#hwayonefoho. Jisas kako ahwomomjo ango ne somo noswonto An#ituyone s#manopone nohumantone nakumne'no syohone iwo'n#ngkisine hwehone.

25 Hwe a'amufone wonyo wae syohone'njo yofone engone'njo sohwo kako soswone anga'no anga'no uyokolofahon#ngki yahu hon#yoneji motasy#wo'n#ngkisofoho. I oso'no Jisas kako kan#ngkwohwo An#itumone a'amufone wonyomne'no s#kuno pi'n#ngomone in#mentisone'mahone.

26 U Jisas s#kuno pi'n#ngone engone yontentesi kako An#itune nakwoe hwahone s#mone'mone mt#m#mokumentisone somtane'ni poyone pe'n#pe'nyone mj#m#hwonesohihone. O'o, awonohone. Jisas kako nakwoe hwahopone s#kuno moiwone umone'n#montone yahonjone somone nopontone nakwone hopi'nonohinone hn'nwiye wonyo wae ni#hu'nahone yaofone'ne s#kuno anga'nohinone somone kakone a'apahone An#itumone in#mentisofoho.

27 A'amu hopi'nonohinone olo hwahone lopo humalohwone hn'nwi s#kuno anga'nohinone somone poyone pe'n#wo'n#ngkuhwonefohone. Poyone pe'n#ngkuhwasinone nakwone An#itune'ni hungkuno ikwolofone'ne so'no wanefohone.

28 Osesone Jisas Kilais kako s#kuno anga'nohinone somone kako An#itumone nakwone hopi'nonohinone hn'nwi wonyo wae ni#hu'nahone yaofone'ne kakone a'apahone inontone pe'n#mentisofoho. Ose pe'n#mentisone so'no kako asomone posone sohontone kako nakwoe wonyomne'no apahone'no pe'nyone'ne'mahone. O'o, kako nop#hwosine a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'n#mone net#mayone'nefohone.

10

Yahu hon#yo hohontajoso a'amufe wonyo wae n#hu'nahone yaofoso hopo'maho.

¹ Oso hohontajo hon#ngkano hungkuno An#tu Mouses#mo uy#mentisoso yo'mayo wop#ngo tifi imo'none so'no yamofonet#hwayo'nefoho. Oso hungkuno s#mo'mo uy#mentisoso hungkuno wop#ngo t#finjoso afa'maho. O'o, hohontajo hon#ngkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo anga'no anga'nohino somo sekwoe wonyomne'no yahu fonjokisahumno. Ose nal#mentisofoho. I oso'no a'amu oso hungkuno somo in#ngkamotofoso hof#koe huno s#meho wop#ngo neso imokiyo'ne'maho.

² O'o, hohontajo hon#ngkano hungkunoso a'amufe hon#ngkano ne wop#ngo imokontentesi a'amu hiso An#tumne'no yo'mayo yahu ne'no mofonjokisyasy#kutnesohilo. O'o, oso a'amu hiso hof#koe hon#ngkano wonyo somne'no won#mango ne'no un#ngkahon#ngki hof#koe wonyomne'no yahu ne'no fonjokisasy#won#ngkohofofoho.

³ I oso'no soswo huhwo huhwi hof#ko yahu fonjokisasyont#fi hof#koe hon#ngkano wonyomne'no huno ufohotofon#foho.

⁴ Hwap#ngoso yahu hon#yoso a'amufe wonyo wae meeofonehoho. O'o, n#hu'no awonoho.

⁵ Oso'no K#lais nakwoe hwahopo wapmmonto yonto An#tumo ole ul#mento, A'amufe wonyo hon#ngkanomne'no yo'mayo yahu kijap#won#ngkohofoso ngkilaho lalokuno. I oso'no k#ko ngkine'no hwahoponjo a'apaho somne'no enisyohumahon#ngkini hof#koe hon#ngkano wonyomne'no nje a'apaho loso wokijapmmonne'no yohono.

⁶ A'amu hof#koe wonyo hon#ngkanomne'no yahu hopi'nonohino tohomo fonji'mofont#fi yo'mayoso k#ko uhwonyo'no kisasyontan#ngkofi j#je s#meho wop#ngo makumo'n#ngkiyohoho.

⁷ Oso'no ngko ole kiloho, U An#tu k#ko ngkimo nohonyo. Yo'mayo ngko poyo pe'nyo so'ne iyoswomomt#mokumentohofoso ngko j#je hunomo kin#ngkape'e'ne wawomne'no yohono.

Ose ul#mentisofoho.

⁸ S#mo'mo K#lais kako An#tumo olo so'no ul#mento, A'amu hof#koe wonyomne'no yahu fonjasy#won#ngkohofoso so'no k#ko ngkilaho l#won#ngkohino. Yo'mayo yahino wonyo somne'no kijap#won#ngkohofoso j#je s#meho wop#ngo makumo'n#won#ngkiyohoho.

Oso honingkano hungkuno Anitu kako Mousesimo simo'mo uyimentiso somo hofiko ko iningkamotofo so'no oso hungkuno hiso Kilais Anitumo ulimentisofoho.

⁹ Ose ulonto Anitumo ulimento, U Anitu ngko nto pohono. Jije simeho wopingo kumo'nyo'neso yo'mayo uyimonne'no yohono. Ose ulahoningki Anitu kako hohontajo hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumentohofoho yahino somo wae yaofonto kako Jisasiye a'amufe wonyo wae yaofone kakoe a'apaho inyoso Anitu nomanto hohontajo yahino somo uyohopo'mentisofoho.

¹⁰ Jisas Kilais kako yo'mayo syoho Anituye simeho wopingo umo'nyo'neso yonto kako a'amufe wonyomne'no kakoe a'apaho inimentisofoho. Sikuno anga'nohino somo inimentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu nahonimentisoso wopingofoho limentisofoho.

Jisas kakoe honiyoso nakwoe wonyo wae yaofone so'no hono.

¹¹ A'amu a'amufe wonyo wae yaofone syoho'njo sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu ne'no fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso a'amufe wonyoso wae mee'mmotofofoho.

¹² I oso'no Kilais kako a'amufe wonyo wae yaofone sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inimentisofoho. Ose inimentiso so'no nakwoe wonyo honingkano hopi'nonohino imentihwone so'nji olhontajo yalokuhwone so'nji hwangku yaso so'nji nihu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yao'mentiso sohonta kako Anituye aho angahohnta'ni usijo'no humaho.

¹³ Osopo nohumanto Anitu kako Jisasiye mangohwa nje sifiki'nyo'mo wonihumajononto hontohumaho.

¹⁴ Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofone sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inimentiso so'no oso a'amu kako nahwosopo'mentiso hn'nimne'no nihu'nahone wopingofoho limentisofoho. Ose limentiso so'no nakwo wopingo imo'nalokuhwono.

¹⁵ Anituye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo so'no nehopeho nalimentisofoho. Simo'mo ole nalohi,

¹⁶ Hwangku yahino songo a'amu ngko'nji mokotiku'nyo hungkunoso uyimonnoho.

Osohonta nje honingkano hungkunoso a'amufe simehomo hofikoe hunomo woho'nahumonnoho.

Anitu ose limentisofoho.

¹⁷ Anituye Towahuno sohwo nom'ne hungkuno nalimento,

Oseso ngko hofikoe yahino wonyo so'nji honingkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyafisiyo'njo uyimonnoho.

Ose nalimentisofoho.

¹⁸ U Anitu kako nakwoe wonyo wae nihu'nahone yao'mentiso so'no nakwo oso wonyo hiso'no Anitumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. Nihu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi kako'njo tifonepo wohumano.

¹⁹ Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no nakwo Anitu humaso ango sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanonehoho.

²⁰ Jisas kako nakumne'no poyo pe'nimentiso so'no honingkano songo oso ango Anitu humaso sopone'no swane'no hwosampo'mentisofoho. Hohonta hwapife pmpil+peehinyoso oso honingkano somo pikunawo'nnyofoho. I kakoe a'apaho inimentiso so'no oso honingkanoso nihu'nahone hwosampo'mentisofoho.

²¹ Jisas nakwoe hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofu syoho'njo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Anituye temtitofu hn'nimo nemokosyohumawo'nningkiso hweho.

²² Hohonta yo'mayo somo yahu honiyo ifoliposi'mo'mentohofu somo Anitu uhwonimentisoso wopingo uhwonimentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe honingkano wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu nahonimentisoso wopingo nahonimentisofoho. Oso'no nakwoe honingkano wonyo somne'no nakwo simeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hofiko hofikoe a'apaho Anitu uhwonyo'ne mijo yoma'nimentohofu hopaso Jisas kako mijo kiyonema'mentisofoho. Oso'no nakwo iyoho monanyo'njo nohumehwasi Anitumo u'mano. Hwapingoso kako nakwoe hungkunomo nepa'none so'no huno nayohoho.

²³ Nakwo nom'ne a'amu somo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no yoloho lijwaofwo'nngkuhwone so'no simeho uyoso yokumpohn'nyo nokesyohumehwasi yo'mayo Anitu nalimentiso so'no wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi po'nifo humehwaloho. O'o, yo'mayo Anitu kako yoneso'no nakumo nalimentisoso nehopeho. Oso Anitu kako uyimontonoho.

24 Olo so'no huno wosyofisyano. Nakwo fo'ma'nyo engoso simeho inyoso'no pipi yanehwono. Oso'no huno syofisyihwasi huno wopingo t̄pemehwasi hofiyo uyano.

25 Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uywo'n̄ngkuhwone hn'nwi nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokohumayo yahino somo nusikwajihwaloho. A'amu fehohnjoso oso yahino somo nto uliko'ma'malofofoho. O'o, nakwo nuhu'mokuhwasi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofone wofomo'nano. Ose yalokuhwoneso yokumpohn'nyo ne'no wofomo'nano. Hwapingoso Jisasi'nji hungkuno ikwolofone sikunosomofoneponoho.

Nakwo Anituye Hwomu Jisasi'mne'no hohujo ikinj̄mofihwaloho.

26 Nakwo Anituye hungkuno ne somo huno nayihwoso'no osopo nakwolaho lihwasi honingkanu wonyomo ne'no nohumehwasi oso honingkanu wonyo wae enafo'neso Anitumo peho uyanehwono. N̄ihu'no awonoho.

27 Ose yaso'manji nakwo nakwoe honingkanu wonyo somne'no hungkuno ikwolofone ne'no nohontohumehwasi iyoho wonanono. Hungkuno moi'wo ikwolofihwasi Anituye mango sohwo'na'n̄mo toho mikun̄mposo somo nonanone'nwoho.

28 Nakwo olo so'no huno nayohi, a'amu fihwo kako Mousesiye honingkanu hungkunomo haloho maposo'njo imentiso sohwo kako honingkanu wonyo imentiso'manji nom'ne a'amu hufa'u, hufa'u sihune osohwa wonyo somo uhwonont̄fi oso a'amu huhwo sohwoe wonyomne'no hungkuno yoloho lijwafo so'manji oso hwe Mousesiye honingkanu hungkunomo mining kayo'njo sohumne'no hito mulofe'njo yont̄fi fonjahumentohofofoho.

29 A'amu Anituye honingkanu hungkuno Mousesimo uyimentiso somne'no ngkilaho l̄imentiso so'no ose imentohofom̄anji a'amu nom'nehwo kako Anituye Hwomumne'no ngkilaho losom̄anji oso hwe huhwo sohumne'no Anitu kako peho ulohofoneto. Oso a'amu huhwo sohwo kako tango mikun̄mposo engo mane hweho. Hwapingoso oso hwe huhwo sohumne'no Anitu'nji mokot̄iku'nyo'ne oso hwe sohwoe wonyo wae yafo'ne Jisas kakoe honiyo usihuma'mentisofoho. I oso'no usihuma'mentiso so'no hwe huhwo sohwo Jisasi'mne'no sitofo uliwo'n̄ngkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nalohof̄iwo'n̄ngkiso sohumne'no ngkilaho liwo'n̄ngkohoho.

30 Anitu kako ole l̄imentiso so'no huno nayohoho. A'amu honingkanu wonyo iwo'n̄ngkohofō somo ngko Anitu'ni

kakoe wonyo somne'no wonyo aku uyimonnoho. Nje syohofoho. Hungkuno nom'neso ole nalimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kakoe hwe moya'mife yahino wopingo'njo so'nji yahino wonyo'njo so'njimo yano ilofonefoho.

³¹ A'amu yahino wonyo'njo somo tango m+kun'imposo uyonefoho. Oso'no kako tango engo monejape so'no honingkano wopingo'nohinimo uningkowano.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyihwasi wolohofano.

³² Hohonta sekwo Anitumne'no simo'mo nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahoningkofi a'amu wonyo selohofahoningkofi yo'mayo tango se'ma'mentiso sohonta sekwo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho. Oso hohontajo somne'no sekwo huno fisya'fihupmno.

³³ Sikuno fehohnjo somo hofiko sekumo hwe moya'mife timopo sehumajontifi hungkuno wonyo sitofo'nji selontifi tango sejapmentohofofoho. Sikuno nom'nemo sekwoe a'amuso oso pa'nyo tohino mentan'ngkofi sekwo hofikimo nuhwonontifi ufo'mano lontifi imentohofoso sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofofoho.

³⁴ Sekwoe a'amu fehohnjo hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoho so'no impo'angomo uhumojahoningkofi sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofofoho. Sikuno nom'ne somo sekwoe yo'mayo ho'yangoso a'amu nom'neso wae esemofahoningkofi sekwo ho'yangoso so'no huno engo mosyafisiyo'njo yontifi hwahoponjofoho. Womapife lontifi simeho wopingo'nji simonyo imentohofofoho. Hwapingoso sekwo huno moi'wonoho. Sekwoe ho'yangoso neso ahwomomo weho. Ne'no nowentihwonefoho.

³⁵ Oseso yo'mayo so'no sekwoe simeho yokumpohn'nyo uyoso noho'nasy+kutoho. O'o, Anitu kako wopingo selohofonefoho.

³⁶ Sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Anituye hungkunomo tifi fin'ngkamno. Ose ifijo'manji Anitu yo'mayo wopingo wosejapmmo selimentisoso wotipemantifeho.

³⁷ Anituye hungkuno iyoswomo mt'i'mokumentohofoso ole nalohi,

Sikuno we'eneponoho.

Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalimentiso sohwo we'ene'pewapmmontonoho.

Kako miyonehoho.

38 Nje a'amu hon#ngkano nto'nohino'njoso hof#ko ngkimo s#meho hi'ntnnono ntopalokwofoso hof#ko songo no-humafitnnefoho.

I a'amu hiso ngkine'no hohujo ikinjan#mopijo oso a'amu somne'no nje s#meho wop#ngo man#mo'nonehoho.

Ose nal#mentisofoho.

39 I oso'no nakwo An#tumne'no hohujo mikinju-mofe'nwoho. Oso'no nakwo t#kano somo tohino ne'no mayo sopono mowanehwono. O'o, nakwo An#tumo s#meho hi'ntnnono uy#won'ningkuhwone hn'nwi nakwo s#meho wop#ngo'nji songo ne'no hument#hwanefoho.

11

Mpohwosafe s#meho hi'ntnnono An#tumo uyo yahino hwap#ngoso olenoho.

¹ An#tumo s#meho hi'ntnnono uyo yahinoso olenoho. Yo'mayo wop#ngo An#tu sekumo waseloho'monnoho nal#mentiso so'no hontohumalohwono. Neso ko yontani nakwo huno nayohoho. Wop#ngo wonaloho'montonoho. Huno ose neyahon#ngki An#tumo s#meho hi'ntnnono uyalokuhwono.

² A'amu hohontajo sohwa hof#ko An#tuye hungkunomo s#meho hi'ntnnono uy#motofo so'no An#tu ul#mento, sekwo s#meho hi'ntnnono ntapmmentohofso so'no nje a'amu ne kuyoho selalokweno.

³ Nakwo An#tumo s#meho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no huno ole nayohoho. An#tu hungkuno lahon#ngki nakwoe hwaho ahwomo nonyo wosopayo yo'mayoso siki imo'n#mentisofoho.

⁴ Ae'mta'ni nakwo a'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono umotofo somne'no huno wosyof#syano.

Apel

Apel kako An#tuye hungkunomo s#meho hi'ntnnono uy#mentiso so'no kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso An#tune'no iloho yahon#ngki An#tu nuhwononto, Nje a'amu nehwosoho ul#mentisofoho. Apeliye kola'wehwo Kein kako An#tu hungkuno uy#mentiso somo hwotoho hmmentiso so'no kako wosopayo'nohini uyahon#ngki An#tu, Nje a'amu nehwosoho mujo'njo imentisofoho. Apel kako An#tuye hungkunomo in#ngkawento pe'n#mentisofoho. Oso'no kakoe hungkunoso hon#ngkano wop#ngo somo nakumo net#hwawo'n#ngkisofoho.

5 Inouk kako nohumanto Anituye yahinomo tifi iningkawento Anituye simeho wopingo umokumentisofoho. Kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako poyo mape'nimmentono. O'o, Anitu a'apaho hi'nji uti'ma'mentisofoho. Oso'no a'amuso hofiko kakoe pijafa so'no hafi'hafe wonyopi tipmmentohofofoho.

6 A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako Anituye simeho wopingo mumokonehoho. Hwapingoso hwe fihwo kako Anitumo u'ma'mo loso sohwo kako Anitu humaso so'no simeho hi'ntnnono uyiwonono. Oso'nji a'amu Anitune'no tipewo'n'ngkiso osohumo Anitu wopingo uloho'montonoho. Oso'ntnne'no simeho hi'ntnnono uyiwonono.

Niwa

7 Niwa kako yo'mayo tifi imo'none so'no muhwoniyonto kako Anituye hungkunomo nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyimentisofoho. Oso'no kako yofayokino angonjo mikunimposo mtimokumentisoso hofikomontohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentan'ngkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'nimentohofofoho. A'amu homo somo Niwa kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyo luti'hwamentisoso hofiko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofoneso wo'nnyofoho. Niwa kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu ulimento, Kiko nje a'amu ne hwosoho. Ose ulimentisoso Anitu a'amu hopi'nono kakimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho somo oso hiso uliwo'n'ngkisofoho.

Apiloham

8 Anitu Apilohammo hungkuno ulahon'ngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto tifi iningkawomentisofoho. Apiloham kako kakoe angosopo nuliko'manto Anitu hwaho nom'ne wokijapmmo ulimentiso so'pono umentisofoho. Apiloham kako huno ole syafihu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syafisyonto kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto umentisofoho.

9 Oso hwaho hiso'no Anitu kako ulimento, Apiloham kinonji jije imu so'njine'no hwaho sejapmnefoho. Ose ulimentiso sopo nowento nom'ne hwafe hwahopo hwapife angomolimentisofoho. Osopo Apiloham kakoe hwomu AisakijANJI hofiyakwo JekoupjANJI humamentohofofoho. Hofiko kihn'nawo'nnyo hwafoho.

¹⁰ Osopo nohumantifi Anituye huno mta'ni pone engo wamtimokumo limentiso so'no hofiko hontohumamento-hofofoho. Oso pone engo hiso yokumpohn'nyo ponoho. Moi'wo mmo'nonehoho.

¹¹ Apilohamiye ape Sola kako a'manesi mehomi mmo'nyo hwonjo imo'nimentiso sohonta Anitu ulimento, Ngko hwomu wokijapmmo. Ose ulahoningki Sola Anituye hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Solamo yokumpohn'nyo uyahoningki Sola hwomu ma'mentisofoho.

¹² Oso'no Apiloham nihu'no a'mane imo'nonto poyo wape'nimonto mofone sopo kako a'amu pi'ningo engo sofe homningkwowho imo'nimentisofoho. Oseso Apilohamiye imuso hofiko olo pa'nyofoho. Nakwo ahwomomo hntokwaliyo pi'ningo engo uhwon'wo'n'ingkuhwone so'nji tafeponjo wosoho uhwon'wo'n'ingkuhwone oso pa'nyo imo'nimentihwone'nwoho. Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso hopaso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi Apilohamiye imu'nwoho. Oso wosoho so'nji hntokwaliyo so'nji a'amu atofomalifitnehoho. Oso pa'nyo imo'nalokuhwono.

¹³ Oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso nohumantifi pe'nimentohofofoho. I oso'no olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo Anitu ulimentiso so'no simeho hi'ntnnono uyontifi nto ma'mentohoho hopa syafisyontifi simeho wopingo umo'nimentisofoho. Ole limentohofi, Olo hwaho lopo sopo nakwoe hwapingopo'maho. O'o, olopo we'enehwo wohumantanoho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Ose limentohoho somne'no nakwo huno nayohoho. Hofiko hofikoe hwaho ne sopone'no wotipemantife'no hontohumalofo.

¹⁵ Hofiko oso ango uliko'ma'mentohoho so'no asomo we'e'ne huno mosyafihu'mmentohofofoho. U hofiko huno asomo we'e'ne syafisyontifijontentesi hofiko hon'ngkano notipemafikutnesohilo.

¹⁶ O'o, ose malimentohofofoho. Hofiko nom'ne hwaho wonyoangkafo olo hwaho loponjomo yakolo'nnyo sopone'no hontohumamento-hofofoho. Ahwomomne'no hontohumamento-hofofoho. Oso'no hofiko Anitumo ole ulimentohofi, Kiko nakwoe Anituhwosoho. Ose ulontifeso Anitu kako wonimango mumnimmentisofoho. O'o, kako hofiko'ne ango engoso nto esyohumamentisofoho.

¹⁷⁻¹⁸ Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak mta'ni imu pi'ningo engo wokijapmmonnoho. Ose ko ulonto Anitu kako Apilohammo yamofu uloho'mentisofoho. Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso

so'no kakoe hwomu Anitumne'no sojopo wofonjokisahumo lonto imentisofoho.

¹⁹ Ose yonto kako huno ole syafihu'mento, Nje hwomu poyo pe'ningkuhwo'so'no Anitu kako apa'no songo ulikafoso kako hoponoho. Ose syafihu'mentiso so'no ole liwo'ningkuhwoni, Apiloham kakoe hwomu poyo pe'nimentiso sohwo apa'no songo iwa'mentisofoho.

Aisak

²⁰ Aisak kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Jekoupi'nji Isou oso hwa'umo yo'mayo tifi u'mayo'ne so'no aho ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

²¹ Jekoup kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe sikuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'nimonto yahonngki Jekoup kako kakoe mnopo ijofasito ehumanto Anituye yofe ho'noma'mentisoso kako Jousepiye hwomu sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

²² Jousep kako Anitu ne'no simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako tifo nepo poyo wape'nimonto yonto kako a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo hwaho Ijip nuliko'mafikuji nje yokinoso nonimotawekuji hwaho Kenan sopo foho'nanihumno. Ose ulimentisofoho.

Mouses

²³ Mousesiye kanngkwowho'ya'u siko hwomu milongo ma'mentisiyo sohonta uhwonimentisiyoso hwomu wopingo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u sihune mokosyohumamentisiyefoho. Hwapingoso ole, Hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo kako a'amu Isilael somo ole ulimento, Sekwo hwomu tipemafikuji fonjahumno. Ose ko ulimentiso so'no siko Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentisiyo so'no siko hwe engo Ijip mokosyohumayo sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho munimmentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso ngkilaho lonto kako Anituye a'amu Isilael so'nji tango ma'mentisofoho. Hwapingoso ole, kako syafihu'mento, Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje simeho wopingo nimokiyone iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Isilael

so'nji nohumahm'mo Anituye hungkunomo uningkamo. Ose syafisyonto

²⁶ ole so'no syafi'hu'mento, Anitu uhwosopo'mentiso so-hwo Kilais oso humne'no ngko tohino mayoso wopingofoho. Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho. Ose syafi'hu'mentisofoho. Hwapingoso kako yo'mayo Anitu wopingo ulohofone so'no syafi'hu'mentisofoho.

²⁷ Mouses Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe simeho tohino so'no iyoho munyo'njo yahoningki hwaho Ijip uliko'manto Mouses kako Anitu'nji humayo so'no huno uya-honingki yokumpohn'nyo ito'nonto uliko'ma'mentisofoho. Kako asomo mapmentisofoho.

²⁸ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo yahu *sipsip* nofonj'kuji honiyoso hoku'yo ponjo hwosaho somo fifulohopmno. Ose imentohofone so'no a'amu ahwomomjo sohwo kako Isilael sofe mehomi tis+maso somo mofon-jasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tis+maso somo fonjohumentisofoho.

A'amu Isilael pi'ningo engoso Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyimentohofofoho.

²⁹ A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko mijo ayo Mijo Hon'yo'nohinofoho * liwo'ningkohofone sopo noso'ningkahoningki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho. I osohonta a'amu Ijip sohwa iningkawomentohofone sohwo hofiko mijo ajwo sopo nto wekahoningkofi mijo asomo fokumo lohofone oso a'amu sohwo mijo mihulo'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Ape hwa'nte Lehap ango Jelikou humamojosi kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe hufa'u Isilaelnta'ango tomi'no pmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofoho. A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko pone engo Jelikou sokilojo'njo sopo i'mofawentifi ku'moku'mofone'no yontaningkofi sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u uyokolofahoningki sokilojoso nihu'nahone piwahu'mentisofoho. Nopiwesyahoningki a'amu Isilaeliso hofiko a'amu Jelikou hopi'nono Anituye hungkunomo hwotoho hmotofone somo fonjahumentohofofoho. Osohonta Lehap kako hwe tomi'no pmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentiso so'no kako songo humamentone.

* 11:29: Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

32 Nom'ne sohwanne'no wamti'mokumonntaho. U, Ngkityoun, Mpalak, Sam+soun, Jefita, Ntefit, Samuel, a'amu Anitu hungkuno uyahon+ngki limotofo oso hwamne'no hungkuno sejo'neso sikuno hopo'maho.

33 Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofo so'no hofiko nom'ne hwafe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe itokuso'njo sohwapo uyakolo'mentohofofoho. Hofiko hofikoe a'amu somo hofiyo mokosyohumantifi hon+ngkano nto'no mihwat+mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwapo yo'mayo Anitu wosejapmmo ul+mentisoso ma'mentohofofoho. A'amu huhwo sohwa hofikoe mangohwa hofikimo aho nokentifi sikis+wojo (*laiyoun*) toho lofone'entifi siki s+wojo'njo somo uhumat+mentohofoso a'amumo toho malofe'ne Anitu kako siki s+wojofe mangomo pijwomokosyohumamentisofoho.

34 A'amu Anitumo in+ngkamotofo somo hofikoe mangohwa hwaho kengo mta'ango sohwa utimantifi toho engo sij+mentiso sopo uhumojahon+ngkofi a'amu somo toho man+mmentisofoho. A'amu sohwa hofikimo has+mno'nji wofantifi imentohofoso muhmn+mmentisofoho. Hofiko po'nifo nohumentan+ngkofi Anitu kakoe yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Uy+mentiso so'no hofiko hofikoe mango sohwapo uyakolo'mentohofoso fonjofepmnaofomentohofofoho.

35 A'amu pe'n+mentohofoso apa'no songo likofahon+ngkofi homna'wohija apa'no ut+ma'mentohofofoho. A'amu fiso impe ito'nowahon+ngkofi hofikoe mango sohwa hofikoe a'apahomo wonyo umokumentohofoso hofiko poyo pe'nyo'ne imentohofofoho. Hofiko Anitumo hohujo ikinjaopijoso hofikoe mango sohwa ul+ka'mantifeho. Hofiko hofikoe mango sohwafe hungkuno min+ngkayo'njo uyant+fitaho. O'o, hofiko pi'n+mo mta'ni apa'no likaf+kuji songo humayoso womantifeho.

36 A'amu fehohnjo hofikoe yahino wop+ngo so'ne hofikoe mango sohwa hofikimo sitofo ul+mentohofofoho. Nom'ne sohwa hofikoe hohujo sopo sohwo sonyo fongku'mentohofofoho. Nom'ne sohwapo impo'angomo ahwomo nano'nji intofahumentohofofoho.

37 Hofikoe mango sohwa a'amu fehohnjo somo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nom'ne somo yamofo n+hu'no wonyo uloho'mentohofofoho. Nom'ne somo hofiko iyo hntofe nomantifi hofikoe a'apahopo hnto'mentohofoso hufa'u imo'n+mentiso so'no poyo pe'n+mentohofofoho. Nom'ne somo hofiko hos+mno fahumentohofofoho. A'amu fehohnjo hofiko yo'mayoso umofonyo imentohofoso so'no

hofi#ko yahu *sipsipi'*nji *meme* paho so'nji hofi#koe hwapife imo'nonto yo'mayo a'apahomne'no umofonyo inyo so'nji emoyahon#ngkofi mango sohwa tango uyontifi wonyo uloho'mentohofofoho.

³⁸ Oso'no hofi#ko ango ane pa'nyohwa hon#ngkanontifi hofi#ko hwofi#ki'nyo, hwaho a'amu ane sopo, hwa'imomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moya'mi An#tumo simeho hi'ntnnono umentohofohi hiso hofi#ko a'amu hon#ngkano wonyo'njo somo olo hwaho lopo humayoso nto'nohinim'aho. O'o, hofi#koe hon#ngkano wop#ngoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

³⁹ Oso hwe hwoya'mi hiso hofi#koe simeho hi'ntnnono uyoso'no An#tu kako wop#ngo kuyoho ko ul#mentisoso yo'mayo An#tu wosejapmmo ul#mentisoso moma'mmentohofofoho.

⁴⁰ Hwap#ngoso An#tu kakoe a'amu ne'njo hopi'nonohinoso yo'mayo wonyoangkafo afa'no afa'no nomapitnne'ento hungkuno mtito'mentisofoho. Jisas mape sohonta oso a'amu humamotofo An#tune'no simeho hi'ntnnono uy#motofoso hofi#ko nakumo simo'mo monapopitnehofohi. O'o, hofi#ko nakumne'no hontohumalofo.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas hon#ngkano netihwayo'ne sohune'no huno wosyof#syano.

¹ Oso a'amu sisihwayo pa'nyoso An#tumo simeho hi'ntnnono umotofoso hofi#ko simeho hi'ntnnono uyo'ne yahinoso nto netihwamentohofofoho. Hofi#koe hungkunoso upa'n#wo'n#ngkuhwono. Oso'no nakwo An#tuye hon#ngkanomo walokuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo wonyoso An#tuye hon#ngkano wop#ngomo pijwonesyohumaso so'nji yo'mayo yahino nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumawo'n#ngkiso so'nji n#hu'nahone noho'nosy#hwasi simeho anga'nohinonji oso syoho yokumpohn'nyo An#tu nejopalokuso oso nto'no uyo.

² Ose ihwasi nakwo Jisasimo timo anga'no hon#ngkuhwasi kakimne'nohini huno wosyof#syano. Nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyo kako hwap#ngo hweho. Simeho hi'ntnnono uyo yahinoso kako n#hu'no yokumpohn'nyo imokone hweho. A'amu iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'n#mentohofoso yofe n#hu'no wonyo ma'mentohofofoho. I oso'no Jisas kako oso won#mango engo unyoso'no mosyafisiyo'njo yonto kako po'nifo mmo'n#mmentisofoho. O'o, hwap#ngoso Jisas kako huno syafihu'mento, An#tu

nje simeho wopingo nimekonefoho. Oso'no syafisyonto Jisas kako simeho hi'ntnono Anitumo uyonto nakumne'no tohino engo manto poyo pe'nimentisofoho. Oseso olohonta kako kaningkwowho Anituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

Anitu nakumo tango nejapososo nakumo wopingo namokiyo'nefoho.

³ Jisas nakumne'no a'amu wonyo somo enjwa'mo we'nehwo humamentisofoho. Oso'no hofiko kakine'no mangohwa imo'nontifi ni'hu'no wonyo uloho'mentohofoho. Oso'no sekwo Anituye syohomne'no yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo oso tango Jisas ma'mentiso so'no fisyafihupmno. Oso'no syafisyikui sekwoe syoho wopingo somo nusikwajikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo iningkakui syoho ito'no fiyimno.

⁴ Sekwo yo'mayo honingkanono wonyo somo monje yasiyo'neso syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu fehohnjoso hofiko honingkanono wonyo so'ne nakwolaho liwo'ningkohoho somo nomi a'amuso hofikimo fonjahumentohofoho.

⁵ Oso hungkuno Anitu kakoe mehomi hn'nimo yokumpohn'nyo nasosofitofone nalimentiso so'no iningo laseyohoho. Olo hungkuno loso nalohoho.

Nje hwomu sohosi, nakwoe Hwe Engo kako jije honingkanono nto'no efisopekuhwajiyo'ne, Wonyo yahino kilohofihwoso'no oso hungkuno homo somo kiko haloho poho.

Oso hiso kilohofihwoso'no huno ole syafisyikutoho.

Anituye honingkanono tango mikunimposo niyantofoho.

Ose syafisyohotoho.

⁶ O'o, a'amu hopi'nono Anitu nje mehomi kuyoho uliwo'ningkiso somo, Honingkanono wonyo ni'hu'no yohotoho uliwo'ningkisofoho.

A'amu hiso honingkanono wonyo ifijo'manji Anitu kako yoka ulimontonoho.

Ose nalimentisofoho.

⁷ Kiko Anituye hungkunomo tifi iningkahuji tango ku'mahwoso'no kiko yokumpohn'nyo ne'no filohoho. Hwapingoso Anitu kako jije honingkanono efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofihwoso'no kiko huno wakiyono. Kiko kakoe mehomi hwosoho. Naningkwowhosa hofiko hofikoe mehomi hn'nimo nakwoe honingkanono efisopenehwajiwo'ningkohofoho.

⁸ Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honingkanono wonyo'njo'nwoho. Oso'no Anitu kako kakoe

honɪŋkanomne'no nto'no wefisopenehwajono. Anɪtu kako jije honɪŋkanomo nto'no momekuhwajiyo'manji kɪko kakoe mehomi hwosɪ'maho. O'o, kɪko sɪkumehomi pa'nyo hwosoho.

⁹ Nakwo nanɪŋkwohwosa hofɪko nakwoe honɪŋkano wonyomo menehwojahonɪŋkofi nakwo hofɪkoe yofe ho'nomawo'nɪŋkuhwono. Oso'no Anɪtu kako nakumo kakoe honɪŋkanomne'no nto'no efisopenehwajɪhwoso'no nakwo haloho pehwasi honɪŋkano wopɪngo'nohini uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'nɪŋkiso hweho. Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano.

¹⁰ Hwahoponjo nanɪŋkwohwosa hofɪko hofɪkoe huno mta'ni olo hwaho lopo we'enehwo humayo'ne nakwoe honɪŋkano nto'no menehwajɪwo'nɪŋkohofofoho. I nanɪŋkwohwo Anɪtu kako kakoe honɪŋkanomne'no efisopenehwojahonɪŋki nakwo wopɪngo imo'nalokuhwono. Ose nalohofɪhwoso'no nakwo kako pa'nyo umo'nantanoho.

¹¹ A'amu nakwoe honɪŋkanomo nto'no menehwajɪkujo'no nakwo tango engo wotɪpemantanoho. I oso'no nakwo wopɪngo humayo'ne Anɪtu kako nakwoe honɪŋkano wonyomo somne'no menehwajɪhwoso'no ne unto'nɪmontonoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji sɪmeho pompengo ifisyamo'nyo'nefoho.

Nakwo yokino ito'nɪŋkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Ose selohe so'no sekwo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo filohopmno.

¹³ Sekwoe honɪŋkano nto'no mɪhwajɪkuji a'amu sife po'nɪfo'njo senɪŋkape sohwo kako mapɪwasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi sife po'nɪfoso yokumpohn'nyo umo'nɪmontonoho.

¹⁴ Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho yokumpohn'nyo fiyɪmno. I sekwo honɪŋkano wonyo hopi'nonohino foho'naopmno. Sekwo honɪŋkano wonyo nɪhu'no ane humayo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyɪmno. A'amu honɪŋkano wonyo'njoso hofɪko nakwoe Hwe Engo sohomo muhwonɪfitnefoho.

¹⁵ Anɪtu kako wopɪngo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose nalɪhwoso'no a'amu fihwo kako nupa'nɪŋkuhwosi Anɪtumo ole ulonoho. Nɪfo'mayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo lohofɪkuji fo'ma'nɪmno. Anɪtu kako nefe'mayoso nakwolaho ulɪhwasi hofohofahn'no nakwoe

simeho wonyo wonamo'nimontonoho. Simeho wonyo namo'ningkuhwoso'no a'amu pi'ningo engo somo tohino uyantanoho. A'amu simeho wonyo'njo sohwo kako nom'ne a'amu somo honingkano wonyomo ipemotahwoso'no oso hwe huhwo sohomo Anitu kako wonyo hwosoho ulimontonoho.

¹⁶ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako a'mohufo ihwoloho. A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Isou Anitumo hwotoho hmmentiso pa'nyo ihwoloho. Isou kako mijoho engo uyahoningki kaningkwohwo Aisak kakoe tisimaso sohomo aho ulonjimokone so'no Isou kako huno ole syafihu'mento, U kakoe syohofoho. Nje ningkwahwo Jekoup kako womano. Ngko mijoho pe'nalokweno. Ose syafisyonto Isou kakimo hwosopisyafihwosi Jekoup+mo aho ulonjimokone somjo wosopayo so'no ulahoningki Jekoup kola'wehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. Tifi no'mo Isou oso aho won-tonjimokononto somjo hungkunoso aku woma'mo lonto yahoningki kaningkwohwo Aisak muyimmentisofoho. O'o, Isou kako humotaho engo lonto oso wonyo imentiso somo wae yamo'nyoso hopo'maho.

Nakwo hwofiki'nyo wonyoangkafo Saiyon sopo nto s'imomalohwono.

¹⁸⁻²¹ Anitu kako a'amu Isilael somo kakoe hungkuno hwofiki'nyo Sainai sopo uyimentiso sohonta himo sikwo'mnoso hwofiki'nyo hopo sopo ifeehu'mo yahumentisoso toho ahwomo mta'ango uhwonontifi ifofo engo yahoningki hi ulikofahoningki iyoho mikunimposo unimentisofoho. Kounoho yoka ho'nonto mampaho ahwomo mta'ni ole ho'nimento, A'amu fihwo olo hwofiki'nyo loso kako aho pm'mokoso sohomo sekwo sojo'nji fonjahumno. A'amu'nohinim'aho. O'o, yahu'nji hwofiki'nyo lopo hano weso sohomo fonjahumno. Ose ho'nningkahoningki a'amuso iyoho uningkahoningki hofiko Mosesimo ulimentohofi, Moses kiko Anitumo ole uso, Oso hungkuno tango mikunimposo so'no nakwo iyoho nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupa'ningkuhwaloho. Ose uso. Ose ulahoningkofi Moses ulimento, Ngko huhwo'ni yomo yonji iyoho nningkohoho. Ose ulimentisofoho.

²² I sekwo soku hofiko ose uhwonimentohofopa'nyoso sekwo muhwonimmentohofofoho. O'o, sekwo hwofiki'nyo Saiyon Anitu songo humaso sohwoe ahwomomjo ango engo Jelusalem osopo i'mofapmmalofa. Osopo a'amu ahwomomjo ni'hu'no pi'ningo engoso simonyo yontaningkofi i'mofapohofa.

²³ Osopo sekwo Anituye mehomi hopi'nono tisimaso pa'nyo kuyoho. Sekwoe yofe Anitu nto mtimokumentisoso ahwomomo weho. Anitu a'amu hopi'nonohinofe hungkunomo ikwolofone yano ulofiyo sohomo sekwo imofapohofe. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyontifi poyo penimentohofe somo Anitu kako Wopingo kuyoho, ulimentiso osomo wopingo ne nto imokumentisofoho. Oso a'amu hiso osopo humalofe.

²⁴ Jisas kako Anituye angopo ne'no siyo'ne honingkano songo kakoe honiyo'nji hwosampo'mentiso sohwo osohomo sekwo imofapohofe. Kakoe honiyo so'nji nakumo kako'nji mokojjwonahinyofoho. Oso'no Apel kakoe honiyo usihuma'mentiso somo Jisas kakoe honiyoso hwofilo'nnyofoho.

Nakwo Anituye mampaho somo haloho nto'no pehwasi iwaho nto'no uyano.

²⁵ Sekwo nto'no fisyafihupmno. Hohonta Anitu Mousesimo hungkuno yokumpohn'nyo uyahonngki a'amu Isilaeliso haloho maposo'njo imentohofofoho. Oso'no hofikoe honingkano wonyo so'no tohino engo ma'mentohofofoho. Tohino homo somo hofiko muyakolo'mmentohofofoho.

Oseso Kilais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohn'nyo nto nejapmmentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposo'njo ihwasi hohujo ikinjaofososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso ntimte waneto. Nihu'no awonoho.

²⁶ Hohonta Anituye mampaho hwofiki'nyo Sainai sopo nta'ni ho'nngkahonngki hwaho hwomihwo imentisofoho. I oso'no olohonta Anitu ole nelalofi, Sikuno nom'nemo hwomihwo ihwosi hwaho nihu'nahone wae yao'mnefoho. Hwaho'nohino'maho. O'o, ahwomo hi'nji wae imnefoho. Ose nelalofoho.

²⁷ Oso hungkuno hwomihwo ihwosi hwaho wae yao'mnefoho nelalofonjo hwapingoso ole, yo'mayo yo'mayo Anitu olo hwaho lopo mtimokumentisoso hwomihwo ihwosi wae yonefoho. I yo'mayo Anitu ngko nje angomo womokosyohumamo loso so'nohini ne'no nowentihwonefoho.

²⁸ Ose nalisoso'no nakwo simonyo uyano. Anitu nemokosyohumayo sopo moi'wo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowentihwoneponoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ulihwasi kakoe simeho wopingo umonyo'ne so'no kakoe syoho hofiyo ulohofiyano. Anituye yofe ho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no iyoho wananono.

²⁹ Hwap#ngoso nakwoe An#tu kako yo'mayo wonyo iyoso'no n#hu'no yokumpohn'nyo nelalofi, Yo'mayo wonyoso n#hu'no ngkilaho. Ose nelalofoho.

13

Nakwo An#tuye temtitofo hn'nwi s#meho unano.

¹ Nakwo An#tuye a'amu ne hn'nwi nakwo s#meho ne'no un#ngkuhwano.

² Olo hilo so'no in#ngo mofe'eno. A'amu kengoso ango kengo'mta'ango se'maf#kujo'no sekwo yo'mayo so'no hof#kimo umokosyohumamno. A'amu fehohnjo ose iwo'n#ngkohofoso hof#ko a'amu ahwomomjo somo yofe m#hwofe'njo yont#fi hofiyo umokosyohumentohofofoho.

³ A'amu An#tuye syohomne'no impo'angomo uhumat#mentohofosomme'no sekwo hitoho selof#hwoso'no tango malokwofoso sekwo fisomapmno. A'amu fehohnjo An#tuye yofe'ne osomo a'amu nom'neso wonyo ulohof#kujo'no hof#koe a'apaho tohino umn#ngkuhwoso'no sekwo tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afa'no wasemnono.

⁴ Ape ma'nyo yahinoso wop#ngofoho. I oso'no hwe sohwo kako kakoe ape'nji yahino wop#ngo'honini uyanjiyoho. U a'amu fihwo oso yahino wop#ngo somo mt#hupehwosi a'mohufo ihwosi u yo'mayo wonyo ihwosi kifosyoho ihwosi osohumo An#tu kako tango uyonefoho.

⁵ Sekwo hamniyoho engo so'no hi semo'nyo'eno. O'o, yo'mayo mokosyohumalofos'no sekwoe s#meho wop#ngo semo'n#ngkuhwosi hoponoho fihnn#mno. Hwap#ngoso An#tu ole nelalofi, Ngko sekumo moses#kwaj#mnehono. Ngko sekumo ne'no sefo'malokweno. Ose nelalofoho.

⁶ Oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n#ngkuhwasi nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi ole wolano.

Nje Hwe Engo An#tu n#fo'mantofoho.

Ngko iyoho mimnehono.

A'amu hof#ko yo'mayo ngkimo ntohopijo so'no ngko iyoho mannonehoho.

Ose wolano.

An#tuye hungkuno lonet#hwamotofo sohwafe yahinomo t#fi un#ngkuhwano.

⁷ Hwe engo sohwa An#tuye hungkuno loset#hwamotofo sohwanne'no in#ngo mofe'eno. Hof#koe humayoso ne into'n#mojo so'no huno syaf#sy#kuji hof#koe yahino so'nji s#meho hi'ntnnono uyo so'ntnne t#fi finomokoho'nawopmno.

⁸ Jisas Kilaisiye yahinoso hohontajo mta'angoso olohontajo'nji tifi no'mjo'ntnneso ito'nohino iwo'n'ngkiso hweho. Kako kakoe huno m'kwesyafisiyo'njo iwo'n'ngkiso hweho.

⁹ Oseso a'amu yahino kengo kengo'njoso sekwoe simeho somo wonyo semakufitoho. Hofikoe hungkunoso losetihwafikujoso sekumo yokino wesemano likuji ifijoso sekwo Anituye hon'ngkanomo nus'kwajipitnnoho. Anituye hitohoso nakumo yokumpohn'nyo wosofitofonesyohumamtonoho. A'amu wosopayo so'no anga'no anga'nohino somo ulo'nyo nto'no feen'mno. Ose lifijoso sekwo haloho upekutoho. O'o, oso yahinoso a'amumo mufo'manehoho.

Anituye simeho wop'ingo umokiyo'ne yo'mayo uyofoho.

¹⁰ Nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwoe wonyo wayo'ne kako poyo pe'n'mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hohontajo yahino somo in'ngkawentifi hofikoe wonyo wayo'ne yahu fonjokiasy'wo'n'ngkohoho osomo Jisas kako mufo'manehoho. Hwap'ingoso Jisas hofikoe wonyo ni'hu'nahone wae yafo'ne pe'n'mentiso so'no hofiko simeho hi'ntnnono muy'wo'n'ngkiyohofofoho.

¹¹ A'amufe wonyo wae syoho'njo hwe engo sohwa hofiko yahu fonjokiasyontifi yahu hon'yo'nohino oso ango Anitu humayoponoho mul'mentohoho somo motahumentohofofoho. Honiyo loso a'amufe wonyo mpe-e'nefoho. Yahu yokino so'nji m'kufo so'nji yo'mayoso ango mempo mongkihnta'ni toho ni'wo'n'ngkisofoho.

¹² Oso pa'nyo Jisas kakoe a'amu ne imo'nyo'ne tohino engo ma'mentisofoho. Ango Jelusalem mempo hohnta'ni nope'nonto a'amufe wonyo wae ni'hu'nahone yao'mentisofoho.

¹³ Jisas ose imentiso so'ne nakwo hohontajo hon'ngkano hungkuno somo ul'ko'mehwasi Jisasimo tifi un'ngkuhwano. A'amu kakimo wonyo uloho'mentohoho pa'nyoso wonelohofantifeho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwap'ingo'maho. O'o, nakwo ahwomomjo ant'me nom'ne songo ne'no humayo'ne so'no hontohumalohwono.

¹⁵ Nakwo Kilaisiye a'amun'woho li'wo'n'ngkuhwon'ni nakwoe yahino ole, sikuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkuhwono. Yo'mayo ne'maso so'no nakwo Anitumo isamoyoka'nohino ul'wo'n'ngkuhwone'nwoho.

¹⁶ A'amu nom'ne somo wop'ingo ulohofontani fo'ma'ni'wo'n'ngkuhwono. Anituye yofe ho'nomayo'ne'nji a'amumo ufo'mayo'ne oso'ntne'no yo'mayo yahino

nakwoe simeho umo liwo'n'ngkiso somo monje wesiano. Oso yahino hufa'u sofa'u Anitumne'no yaso'manji Anitu simeho wop'ngo umokimontonoho.

17 A'amu yofe engo'njo Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko sekwo huyo'mango fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo haloho popmno. Hofikimo enjwa'mo hofiyo fosyohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no Anitu hofikimo ulohon'ngkahon'ngkuhwosi hofiko syoho loso'no ulantifeho. Sekwo hofikoe hungkunomo hofiyo in'ngkayo so'no u ito'no min'ngkayo so'no ulantifeho. Oso'no syoho loso hi semo'n'ngkahon'ngki yalokwofo. Sekwo haloho pekujo'no hofiko simeho tango muyonehoho. O'o, simeho wop'ngo'njo hofikoe syohoso uyantifeho. U, hofiko simeho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnehoho.

Anitu nakumo nefe'mayo'ne jomo ulano.

18 Nakwo ole syofisyalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo nahononteso wop'ngo nehonalofoho. Nakwo kakoe hon'ngkano wop'ngo somo engolopohamo nto'no un'ngkohwantane'no yihwono. Oso'no sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno.

19 I olo so'nji Mpohumo jomo ulimno. Ngko sekuyepono asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ulimno.

20 Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'n'ngkahon'ngki Anitu apa'no songo ulika'mentisofoho. Jisas kako nakwo Anitu'nji nihu'nahone mekojjwonasiyo'ne kakoe hon'yo usihumanto pe'n'imentiso so'no olohonta kako nakwo kakoe yahu *sipsip* hn'n'mo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho.

21 Oso'no ngko sekumne'no Anitumo ole ulalokweno. Anitu kako simeho pompenjiyo umokiyo'ne hwap'ngo sohwo kako yo'mayo wop'ngo wosejapmmo lihwosi wosejapmmontonoho. Sekwo oso hiso nomafikuji Anitu sekwo yo'mayo ifitne'eno lososo hofiyo uyantifeho. Oso'nji nom'neso ole jomo ulalokweno. Anituye simeho wop'ngo umokiyo'ne kako Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji sekwoe simehomo syoho yokumpohn'nyo waseloho'montonoho. Oseso kakoe yofe noho'noma'n'ngkuhwasi kakoe yofe engoso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'huyofoho.

22 U nje a'amufu, olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso tifofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu sekumo atofu losetihwentan'ngkuji sekwo timo saho iku-toho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

23 Nom'ne hungkuno sekwo upa'nimno. Neningkwa'wehwo Timouti osohumo hofiko impo'ango mta'ni nto isihutofoma'malofofoho. Kako ngkiyepono we'enepe poso'manji ngko'nji wose'mantayoho.

24 Sekwoe hwe engo sohwanji a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'njimo ole ulimno. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono. A'amu oso hwaho Itali lopo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohofoso sekumne'no selalokwofo. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono.

25 Anituye hitohoso sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo wasewo'mtonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemís

Olo Iyoswo loso Jemís

Mtí'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Símo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto símentiso sohonta soswo aho hufa'u hopinohino sífe fehohnjo hopi'nonohintíkeno tetitíkeno (30) —oso'no nakwo huno monayofoho— oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemís Jisasiye koníngkwa'wehwo mtí'mokumentisofoho. Oso Jemís huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'níngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isílael temtifo aho hufa'u hopi'nono sífe mta'ni hufa'uyo somne'no mtí'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofíko ango kengo'mo humantífi tango engo típementaníngkofi olo iyoswo loso Jemís oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mtí'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso ntípo humanto mtí'mokumentisotíkeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi tífi uníngkohwano.

¹ Ngko Jemísí'ni Anítu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kílaisí'nji sikoe syoho ulohofíyo hwo'nyoho. Nje a'amu Isílael temtifo aho hopi'nono sífe mta'ni hufa'uyoso Jisas Kílaisí'mo símeho hí'ntnnono uyíwo'níngkohofu soku sekwoe angopo nulíko'mantífi ango'meemjo humalofo so'ntnne'no olo iyoswo loso semtí'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufu selalokweno.

Yamofu nalohofosu yokumpohn'nyo namokiyo'nefoho.

² Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo símeho wopíngu wasemo'nono.

³ Hwapíngoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohofu'nefoho. Tango se'masoso sekwoe símeho hí'ntnnono engo uyo'manji yokumpohn'nyo wolo-hofantífeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho.

⁴ Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso í'waho ikutoho. O'ó, sekwo símeho wopíngu'nji yokumpohn'nyo lohopijoso sekwo mopíwahupitnnehofu. Ose ikujo'no Anítu nosehoníngkuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontaníngkuji wasehonímontonoho. Wopíngu humentaníngkuji wasehonímontonoho.

A'amu kako huno wopíngu so'no umofonyo ihwosi kako Mpohumo jomo ulono.

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mpohumo jomo ulimno. A'amu fihwo huno wopíngo so'no Anítumo jomo ulososo huno wopíngo uyimontonoho. Anítu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino muyiwo'níngkiso hweho. O'o, engo'nohino uyíwo'níngkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no Anítu kako yoka maselonehoho.

⁶ U oso a'amu sohwo kako símeho hi'ntnnono nehópi uyíhwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole syafísyíhwoloho. Anítu kako wontapmmontolíkenu. Montape'njo umontolíkenu. O'o, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifofo hwalohwalofo iwo'níngkiso pa'nyo hweho.

⁷ Kako Hwe Engo wontapmmontonoho líhwosi, syafísyíhwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumba'ni yo'mayoso momanehoho. O'o, a'amu símeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohomo jomo ulososo Anítu uyimontonoho.

⁸ Ihwoni, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pí'níngo engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako honíngkano anga'nohino somo miníngkayo'njo hweho. O'o, huno pí'níngo engo syafísyonto honíngkano ito'no motípemaso hweho.

A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo sohwanjiye hungkunofoho.

⁹ Hwe fihwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako símeho wopíngo umo'nono. Anítu osohomo uhwononto yofe engo mulalofoho.

¹⁰ Anítu kako a'amufe ho'yango hamniyoho so'no siki'njo ne anefoho líwo'níngkisofoho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyíwo'níngkiso sohwo kako ho'yango hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso ihn'naofíhwoso'no kako símeho wopíngo umo'nono. Hwapíngoso ho'yango hamniyoho yo'mayoso wokoso fiyo pa'nyoso umo'nao'mtonoho.

¹¹ Wokoso fiyoso mofehi'nyo sí'mofapíhwosi yokumpohn'nyo líhwosi yofoho umontonoho. Oso pa'nyoso a'amu hamniyoho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mjí'míhwosi hamniyoho engo so'no notípehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'nímontonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofa ulohofa'ne hungkunofoho.

¹² Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahoníngkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo símeho wopíngo

umo'nono. Yamofó hiso moi'wo nto ulohofosejwaofa-hon'ngki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofó'manji os-ohumo An'itu nto nal'imentiso loso'no uy'montonoho. A'amu ngkine'no símeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uy'monnoho. Ose nal'imentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mtonoho.

¹³ U símeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso símeho fefoyo sohwo hon'ngkano wonyo nont'imo ipemotawe so'manji hwe huhwo sohwo ole l'hwoloho. Olo símeho fefoyo loso An'itu ntopahon'ngki wonyo hon'ngkano loso yohono. Ose l'hwoloho. O'o, yo'mayo wonyoso An'itumo m'put'ihwanehoho. An'itu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne m'put'ihwanehoho.

¹⁴ O'o, hwe sohwo huno wonyo syof'isyahon'ngki oso huno wonyoso hon'ngkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosa-hon'ngki wonyo hilo so'no n'imo'n'ngkohoho l'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁵ I kakoe huno wonyo somo in'ngkawesoso wonyo hon'ngkano uy'montonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo y'hwosi wonyo hon'ngkano ne'no iwo'n'ngkuhwosi poyo pe'n'kwato lohof'ihwosi n'ihu'nahone umo'n'montonoho.

¹⁶ Nje a'amufó, símeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo hon'ngkano wonyo engomo ipesemotaweloho.

¹⁷ Yo'mayo wop'ingo nefe'mayo'neso ahwomo mta'angofoho. An'itu nejap'wo'n'ngkisofoho. An'itu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mt'i'mokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I An'itu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohini yahino wop'ingo'nohini nalohof'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ An'itu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe hunomnohini in'ngkawento kako nan'ngkwowho imo'n'mentisofoho. Kakoe hungkuno nehopi'nohino somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtitofó An'itu namt'i'mokumentiso somne'no umo'nantanoho.

An'ituye hungkuno upo'n'ngkuhwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹⁹ Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no f'isyaf'ihupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'n'ifijoso aku hungkuno komo'no ul'kujo'no yoka wohnnant'ifeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'n'ifijo so'no huno ito'no syaf'isy'kuji huno wop'ingo t'ipemaf'kuji hungkuno ito'no aku ul'imno. Oso yahino in'ngkafijo so'no yokaso ikujohoso komo'no mol'ikafonoho.

²⁰ A'amu fihwo símeho tohino'njo sohwo kako An'ituye hon'ngkano wop'ingomo min'ngkayo hweho.

²¹ Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'n'ngkisoso hwotoho f'ifijoso oso hungkuno An'itu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo t'ifi fin'ngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumant'ikutnefoho.

²² An'ituye hungkuno losomo t'ifi'nohini fin'ngkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso min'ngkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnniwo'n'ngkiso hweho.

²³ Hwe fihwo kako An'ituye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoyiwo'n'ngkiso sohwo kako kakoe simanomo t'imo hon'ngkonyomo ko hon'ngkononto u kako mohon'ngkon'iwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁴ Kako kakoe simano kiho somo hon'ngkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no in'ngo mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoyiwo'n'ngkisofoho. A'amu An'ituye hungkunomo haloho maposo'njo yiwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁵ An'ituye hungkuno hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonemawo'n'ngkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwapingo ne so'mo ne'no uhwon'iwo'n'ngkiso sohwo kako simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngkuhwosi An'itu wopingo uloho'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo ole syafisyososo, Ngko An'ituye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasimo in'ngkayoso simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnniwo'n'ngkiso hweho. Oseso kakoe simeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane sikinjo hweho. Mango'nohino hweho.

²⁷ An'itu huno ole syafisy'iwo'n'ngkiso, a'amu simeho hi'ntnnono nehopi ntap'iwo'n'ngkiso sohwo ole yiwo'n'ngkiso, sikumehomi somo wopingo mokosyohumayo hweho. Oso'nji ap'iwojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo hon'ngkano wonyo somo min'ngkayo'njo'manji nakwo hon'ngkano wopingo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo An'itu kako wopingo wonahon'montonoho.

2

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

¹ Nje a'amufu, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais yo'mayo hwofilo'nnyo sohumo simeho hi'ntnnono uy'iwo'n'ngkohoho kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no

fisyafi+hupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohomo wopingo ulohofikujono nom'ne sohwo ho'yango ane sohomo hohujo ikinj+mofikutoho.

² Hwe fihwo wokoso wopingo'nji manji'mofoyo'nyo mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahonngki hwe nom'ne hwapife wonyo imo'njo sohwo tifi swohoho.

³ Hwe simo'mjo wokoso wopingo'njo sohomo wopingo ulohofikujulantife, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopingo lopo fosyohumaho. I hwe tiffinjo hwapife wonyo'njo sohomo wonyo ulohofikujulantifeho, Kiko osopo walohomonntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jije hunofoho.

⁴ Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopifijo so'no ole syofisyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopingo'njo hweho. Hwe hwapife wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyiwon'ningkohoho. Oso honngkano wopingo'maho.

⁵ Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofiko yo'mayo so'no Anitumo jomo ulifijomanji hofikoe simemo hi'ntnnono Anitumo uyoso Anitu kako engo umokumontonoho. Anitu ole nto nalimentisofoho. A'amu ngkimo simemo hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofiko'nefoho. Ose nalimentisofoho.

⁶ I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonmango uyiwon'ningkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapiwon'ningkohofoho. Hungkuno ito'no mihwajiyo angosopono a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'n'ningkohofoho.

⁷ Oso a'amu hiso hofiko Jisas Kilaisiye yofe so'no sifajo liwon'ningkohofoho. Oso yofe wopingo Anitu kako Kilaisiye mehomi sokumo uyimentiso so'no sifajo liwon'ningkohofoho.

⁸ Nakwoe Hwe Engo Anitu oso hwoe hungkuno a'amu mtimokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo simemo in'won'ningkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uyimno. Sekwo oso hungkuno somo inngkafijomanji sekwo honngkano wopingo uyantifeho.

⁹ I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohomo wopingo ulohofikujinom'ne sohwo ho'yango ane osohomo hohujo ikinjaofikujisekwo honngkano wonyomo ufitne kuyoho. Anitu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewon'ningkohoho kuyoho.

¹⁰ Hwe fihwo Anituye honngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko inngkawowo'nngkiso sohwo kako

hungkuno kenga'nohino somo min'ngkayo'njo'manji osohumo Anitu ulonefo, Kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'n'ngkino hwosoho.

¹¹ Hwap'ngoso ole, osohwo a'mohufo iyo'eno nalimentiso sohwo nom'ne hungkuno nalimento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalimentisofoho. I oso'no kiko a'mohufo ko miyo'njo sohwo i nom'ne sohomo fonjahiso'manji kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji Anituye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hmmahnno hwosoho.

¹² Nakwo Anituye hungkunomo min'ngkayo'njo'manji Anitu kako tohino wonejapmmontonoho. Anituye hungkuno hiloso in'ngkuhwas'i'manji nakwo hon'ngkano wonyomo usikwojantanoho. Oso'no Anituye hungkuno so'no simo'mo syafisyohoji osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso ito'no fiyo.

¹³ Hwe fihwo nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anitu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwolofone sohonta kako hitoho mulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fihwo nom'ne somne'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso sohwo hungkuno ikwolofone sohonta Anitu kakine'no hitoho ulof'hwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

Hwe fihwo simeho hi'ntnnonohino uyo yahino wop'ngone ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.

¹⁴ Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wop'ngone mulohofe'njo yoso sohwo kakoe simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anituye a'amu ne hwo'maho.

¹⁵ A'amu fehohnjo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso i hof'ko hwap'ife wosopayo'no umofonyo iyo'manji

¹⁶ sekwo yo'mayoso a'amu homo somo muyo'njo yont'fi ul'wo'n'ngkohofi, Anitu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji simeho wop'ngone wasemo'n'montonoho. Anitu kako wosopayo'nji hwap'ife tohohmtno semokiyo'ne wosejapono. Noho f'wan'mno. Ose ulont'fi hof'koe a'apahomo mufo'mayo'njo yont'fi oso yahinoso ne'njo'maho.

¹⁷ Simeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amu fihwo siki humahwosi yahino wop'ngoso miyo'manji kakoefoho.

¹⁸ Sekwo huno ole losyof'isyalokwofo. A'amufe hon'ngkanomne'no mosyaf'isiyo'njo yont'fi ole hnnalokwofo, Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Hon'ngkano

wopɪŋgo somne'no huno mosyafisiyo'njo uyano. O'o, simeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofɪsyalokwofo. I a'amu fihwo kako Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto honɪŋkano wopɪŋgomo minɪŋkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe honɪŋkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Simeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I simeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko wolosetɪhwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahonɪŋki honɪŋkano wopɪŋgo'nohini iwo'nɪŋkohe sohwo'nɪmo nohonontɪfi huno ole seyohoho. Kakoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho.

¹⁹ Ole lolalokwofo. Anɪtu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono luyalokwofo. Ose'manji wopɪŋgofoho. I towahuno wonyoso oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyontɪfi yomo yomo yontɪfi iyoho unalofoho.

²⁰ Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wopɪŋgo mulohofe'njo ifijoso sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

²¹ Hohonta neyakwo Apɪloham sohwo Anɪtuye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anɪtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Apɪloham ose yahonɪŋki Anɪtu nuhwononto ulɪmento, Apɪloham wopɪŋgo hwosoho. Nje hungkunomo haloho nɪpewo'nɪŋkino hwosoho.

²² Sekwo huno ito'no fɪsyafɪhupmno. Apɪloham kako Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyonto Anɪtuye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Apɪloham kako simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto simeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho pe so'nji nem'nohinoso hoponoho.

²³ Oso'no Anɪtuye hungkuno a'amu mtɪ'mokumentohofoso ne imo'nɪmentisofoho. Hungkuno ole,

Apɪloham Anɪtumo simeho hi'ntnnono uyoso'no Anɪtu nuhwononto Apɪloham honɪŋkano wonyo anehwo uhwononto ulɪmento, Nje a'amu hwosoho.

Ose mtɪ'mokumentohofofoho. Hwapɪngoso Apɪloham kakoe hwomu Aisak Anɪtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apɪlohamne'no nje a'amu hweho lɪmentisofoho.

²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wop'ingo ulohofu so'manji Anitu nuhwononto uliwo'n'ngki, Hwe wop'ingo hweho. I hwe nom'nehwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wop'ingo hweho majofoho.

²⁵ U a'amu nom'ne Leahap kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo hitoho ulofahon'ngki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho. Jousy'wa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahon'ngki Leahap kako a'amu huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne hon'ngkanomo asomo uhwojahon'ngki mango sohwa motip'ihwon'immentohofofoho. Oso yahino Leahap imentiso so'no Anitu uhwononto ulimento, Leahap kako ape wonyo hon'ngkano ane pa'nyiyoho.

²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto uliko'mahwoso'no kako poyo wape'n'montonoho. Oso pa'nyoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe simeho hi'ntnnonohiniso ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

3

Kiko jije hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amufu, hungkuno a'amu somo luti'hwayo'ne syohoso sekwo a'amu pi'n'ngoso monal'kutoho. Hwap'ingoso a'amu Anituye hungkuno luti'hwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no min'ngkayo'njo ni'manji tohino engo nomanefoho. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofonefoho.

² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yiwo'n'ngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo ni'hu'no majo'njo sohwo kako hwe wop'ingo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyimo lihwosi ko yososo kako miyonehoho.

³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano intofiwo'n'ngkuhwonefoho. Hwap'ingoso nakwoe hon'ngkanomo ito'no nen'ngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo hon'ngkano yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'n'ngkuhwonefoho.

⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako hon'ngkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho mi'hwajiyo we'e somo hon'ngkano nom'nemo

wamo lonto aho mihwojahoníngki kale engo sohwo oso honíngkano somo tífi iníngkawowo'níngkisofoho.

⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. Tí'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo ihmnono iyo hopi'nonohino somo toho naofíwo'níngkisofoho.

⁶ Nakwoe melanyo oso tí'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syofísyontani yo'mayo símehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'níngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso símeho toho hopa nonto honíngkano wonyo imokuwo'níngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tíkano mta'angofoho.

⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yíhufo, homa, mijomjo so'nji nakwo hofíkoe huno somo hwotoho fehoníngkuhwoni hofíko enjwa'mo humawo'níngkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifitnehoho.

⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho. O'o, yo'mayo huno wonyoso símeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo hungkuno líwo'níngkisofoho. Melanyo sohwo iku'nantíngo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho.

⁹ Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anítu sohomo isamoyoka ulíwo'níngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anítu pa'nyo mtí'mokumentiso somo sitofo ulíwo'níngkuhwone'nwoho.

¹⁰ Nakwoe mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swapíwo'níngkisofoho. Nje a'amufu oso yahinoso wopíngo'maho.

¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolífaweho. O'o, awonoho.

¹² Nje a'amufu, iyo fisayo somo ikwonjayo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo físayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lífaweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mífonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wopíngoso Anítu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopíngo notípemanto yo'mayoso huno uyíwo'níngkisohwolaho. Kako humaso'manji kako

honíngkano wopíngo'nohini yíhwosi a'amu nom'ne somne'no wopíngo'nohini uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wopíngo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.

¹⁴ I jíje símeho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji jíje yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafísyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anítuye hungkunomo iníngkwalokweno. Ose syafísyonji kíko hwasyo hungkuno hnnalokuno.

¹⁵ Oso hunoso Anítu mta'ango'maho. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho.

¹⁶ A'amu fihwo oso huno syafísyíwo'níngkisosó símeho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'níwo'níngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yíwo'níngkiso hweho.

¹⁷ I Anítu kakoe huno wopíngoso nejasoso'manji nakwo huno wonyo ane wopíngo'nohini wosyofísyantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho mafongki'nyo'manji símeho pompenjíyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeentanoho. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofíhwoso'no hofíkimo ufo'mantanoho. U nakwo Anítuye huno wopíngo hí'njoní'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wopíngo'nohini ulohofíwo'níngkuhwone'nwoho. Mango'nohino líwo'níngkuhwone'ní'maho. O'o, ne'njo'nohini líwo'níngkuhwone'nwoho.

¹⁸ A'amu símeho pompenjíyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji símeho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'nímontonoho. Oso pa'nyoso nakwoe honíngkano wopíngo'nohini imo'nonefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo iníngkawowo'níngkiso sohwo Anítuye mango hweho.

¹ Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'níngkisoto. Yo'mayo so'no símeho fefoyo semo'nonto huno wopíngoso ehilofahoníngki símeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'níngkisofoho.

² Yo'mayo so'no hi semo'níngkahoníngki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjosityantífe'no yíwo'níngkohofofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonontífi womano lontífi i oso'no

mayo honingkanoso pikun'nyo so'no sekwo yoka hnontifi ikujoho fongki'n'wo'n'ngkohoho kuyoho. Sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo mujo'njo yontifeso momaso'njo y'wo'n'ngkohoho kuyoho.

³ I oso hi semo'n'ngkiso so'no Anitumo jomo ulifijo'manji kako mosejaponehoho. Hwap'ngoso sekwoe huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi a'apahomnohini syafisy'wo'nontifi jomo ulahon'ngkofi mosejap'wo'n'ngkisofoho.

⁴ Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ngkisiyoho. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umo'n'ngkiso'manji kako Anituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo Anituye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ngkisiyo pa'nyo kuyoho.

⁵ Anituye hungkuno ole naliso, Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmmentisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umo'n'wo'n'ngkiso hweho. Oso hungkunoso siki mt'i'mokumentohoho so'no losyofisyalokwofo.

⁶ I oso'no oso simeho fefoyo yo'mayoso nelohofahon'ngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo nefe'mawo'n'ngkiso hweho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nontifi hahn'nyo iwo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako ngkilaho li'wo'n'ngkisofoho. I a'amu hwahopo pawowo'n'ngkohoho somo Anitu wonyohofiyo ufo'ma'mtonoho.

⁷ Oso'no sekwo Anituye hungkuno haloho popmno. Kakoe hungkunomne'no enjwa'mo fosyohumanno. Sekwo Seten'mo hwotoho fifijosako kako hiyaso wale'mo'mtonoho.

⁸ Sekwo Anitu kakine'nohini wosyofisyano lifijo'manji kako sekumne'nohini wosyasyefisyono. Sekwo honingkanano wonyo'njo sohwaso oso wonyo hiso ni'hu'nahone foho'naopmno. A'amu hofikoe aho kiho'njo hon'ngkonontifi mijo yatiku'nontifeso kiho'maso imo'n'wo'n'ngkiso hopaso sekwoe simehoso wasemo'nono. Sekwo simeho hufa'u'njo soku sekwo Anitumo jomo ulimno. Sekwoe wonyo wae weesemo'montonoho.

⁹ Sekwoe honingkanano wonyomne'no hi tango seyihwoso'no humotaho filimno. Sekwo honingkanano wonyo'njo tikafo jalokwofo soku sekwo humotaho filimno.

Sekwoe hon'ngkano wonyo so'no simeho wop'ingo'njo soku hi tango waseyono.

¹⁰ Sekwo Mpohumo ole ulimno. Ngko wop'ingo ane hwo'nyoho. Kiko monifo'mayo'manji ngko n'ihu'nahone hwo'nyoho. Ose ulifijo so'no Anitu sekwoe simeho anga'nohino sehon'ngkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofonulohotoho.

¹¹ Nje a'amufu, Anituye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sitofonulohotoho. I oso'no a'amu fihwo sitofonulohotoho. Sekwo Anituye hon'ngkanimne'no sitofonulohotoho. Sekwo Anituye hon'ngkanomne'no hungkuno wonyo lifijo'manji sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fifijoso Anituye hungkunomo ito'no wom'hwajantife'no yalokwofo.

¹² Hon'ngkano hungkuno hwap'ingoso Anitu kenga'nohino hweho. Kako'nohino a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohino kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo utimayo'ne hweho. U kako'nohino kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo tikanomo m'hwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofonulohotoho ujo soku hofikoe hon'ngkanomo ito'no m'hwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuhwaloho.

¹³ Sekwo ole hnniwo'n'ngkohoho, olohontal'keno mo'n'ngkal'keno nakwo angon'nepo nuhwasi soswo anga'no neyakolofihwoso'no syoho y'hwasi hamniyoho engo wotipemantanoho. Ose hnniwo'n'ngkohoho soku haloho upa'nimno.

¹⁴ Sekwo mo'n'ngka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tikayo pa'nyo'nwoho. Tikayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no imo'n'ngkiso pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo sikuno pi'n'ngko mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono.

¹⁵ O'o, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohumo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.

¹⁶ I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nontifi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafisyikutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho. O'o, ole fisyafihupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohumo umo'nososo oso'nohino uyano.

17 Oso'no hwe fihwo kako hon'ngkano wop'ngo so'no huno uyo'manji oso hon'ngkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'n'ngkiso hweho.

5

A'amu hamniyoho engo'njo sohwafe hungkunofoho.

1-6 Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'n'mno. Sikuno mofonepo moi'wo umo'n'monte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no hu'mesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumant'fi yo'mayo ho'yango wokoso hwap'ife nomant'fi sekwoe a'apahomme so'no syaf'syont'fi simeho wop'ngo'njo humawo'n'ngkohoho kuyoho. Yahino olo so'no fi'syaf'hupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'n'ngkahon'ngki nakwo fonjasyontane non'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nont'feso yahu pa'nyo afofo'njo imo'n'ngkahon'ngkofi we'enepe sekwoe sikuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'n'maho. Sekwo a'amu wonyo hon'ngkano ane somo hungkuno ito'no m'hwajiyo ango somo ipemotapont'fi hof'kine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasy'wo'n'ngkohofofoho. Hof'koe hungkuno ane'njo nohumentan'ngkofi fonjahumentohofofoho.

Upa'n'mno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtno'njo yahon'ngkofi hof'koe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentan'ngkofi syoho selohofiyo sohwafe humotahoso ho'n'ngkahon'ngki nakwoe Hwe Engo An'tu yo'mayo ahwomomjo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'n'ngkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syaf'sy'kuji joho likuji humotaho fil'mno. Sekwoe ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'n'monte'no yohoho. Hwap'ife somo wo'nafiyon'ji mote'nji wonao'montonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo hu'meesy'wo'n'ngkohofoso wonyo umo'n'montonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no simeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hopa n'hu'nahone wonyo wonasemo'mtonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolo-hofano.

7 Oseso nje a'amufu, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wop'ngo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto

mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyo uhwontohumawo'n'ingkisofoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo peso'no hofiyo fohontohumamno. Kakoe sikuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe simeho fisosofitofisyohumun+mno.

⁹ Nje a'amufu, Sekwo yoka'nji sitofo'nji hnnyo'eno. Anitu sekumo hungkuno ito'no mesehwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nopihwosi kakoe sikuno hungkuno ikwolofon'eso we'lenepi umo'nimonte'no yohoho.

¹⁰ Nje a'amufu, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amu limotofo sohwanne'no fisyafihupmno. Yo'mayo tango hofikimo u'mahon'ngki Hwe Engo hofikimo utimayo'ne hofiyo hontohumamotofofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyo fohontohumamno.

¹¹ Ole liwo'n'ingkuhwoni, Anituye a'amu tohino mantifeso yokumpohn'nyo lohofontifi simeho wopingo'njofoho. Ose liwo'n'ingkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'nimentohofofoho. Kako tango mikunimposo notipemanto Anitumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. Tifi Anitu kako Joupimo wonyoangkafo ulohom'entiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso Anitu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahon'ngki simeho wopingo mikunimposo nejap'wo'n'ingkiso hweho.

Nakwo hufa'u sihunehwanne'no lohono eso nolihwaloho.

¹² Nje a'amufu, olo hungkuno tango'njo upa'nimno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi Anitumne'no lohono eso nolikutoho. O'o, sekwo hungkuno nehopi'nohino lifijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno ulikujeni eno'nohino eso hoponoho. Sekwo awonoho ulikujeni awonoho eso nehopi'nohino ulimno. Sekwo Nehopi Anitumne'no lohono eso hwasyo ose lifijoso Anitu kako tohino sejapoloho.

Anituye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'njo somne'no Mpohumo jomo ulososo wopingo umokumontonoho.

¹³ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo simeho wopingo'njo humaso'manji kako Anitumo isamoyoka ulihwosi Anituye yofe ho'nomayo'ne ta walono.

¹⁴ A'amu mnokino'njohwo humaso'manji kako hwe engo a'amu Anituye simeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no joho ulono. Hofiko nopikujeni hwone mijo ahopo ehasikujeni a'apahopo aho ulonjimokukujeni Hwe Engo Jisas sohomo wopingo umokinyo'ne jomo ulife.

¹⁵ A'amu hiso Hwe Engo sohumo símeho hi'ntnnono nehopi uyíwo'níngkohofó'manji Hwe Engo sohumo jomo ulíhwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'njo sohumo wopíngo umokumontonoho. A'amu mnokino'njo sohwo honíngkano wonyo'njo'manji Anítu wonyo homo somo wae weeo'montonoho.

¹⁶ Sekwo honíngkano wonyo imalofó'manji seníngkwa'wehwosamo yoloho ulímno. Sekwo seníngkwa'wehwosanjimne'no Hwe Engo sohumo jomo ulífiyo so'no kako nosefo'mahwosi wopíngo wosemokumontonoho. A'amu honíngkano wonyo ane símeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohumo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mntonoho.

¹⁷ Ilaija Anítuye hungkuno límojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako símeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahoníngki soswo hufa'u síhune nom'ne hwasyopo uyakolofontaníngki ifoyo mahu'mmojofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahoníngki ifoyo syahoníngki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anítuye honíngkanomo hwosopeefososo nakwo asomo utímano.

¹⁹ Nje a'amufó, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anítuye hungkuno ne somo ulíko'manto honíngkano wonyomo apa'no iníngkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohumo honíngkano wopíngomo asomo ipemotassoso so'no ole so'no huno físyafísyó.

²⁰ A'amu fihwo kako nom'nehwo honíngkano wopíngomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso tíkano mta'ni iwosípema'masofoho. Anítu kako hwe wonyo sohwoe wonyo honíngkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita

Olo Iyoswo Simo'mjo loso Saimoun Pita Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-tili* (33) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo simo'mjo loso Saimoun Pita mti'mokumentisofoho. Pita kakoe ango Mpetisaita humanto inaniku syoho imojo hweho. Tifi kako Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. Pita olo iyoswo hiloso a'amu Jisasimo iningkunyoso hofikoe angopo uliko'mantifi hwaho engo Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, oso'mmeemne'no mti'mokumentisofoho. Hwapingo olo iyoswo mti'mokiyoso olenoho. Yo'mayo tango nihu'no toho pa'nyo oso a'amu homo somo uma'monto yahoningki Pita nakwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyihwasi Anituye songo ne'no humayo so'no wohontohumano. Hofikimo Pita ose ulimonto mti'mokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umti'mokiy+mentisotikeno. Sailas Pitafe Ngkilik hungkunoso ito'no m+hwajonto mti'mokumentisotikeno. Olo iyoswo loso Pita ango Loum humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Pita'ni Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofu (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Anitu sehwasopo'mentiso soku sekwo sekwoe pone hwapingo sopo nuliko'mantifi hwaho Pountos+nji Ngkolesiya'nji Kapotousiya'nji Esiya'nji Mpitiniya osopmeemne'no humpo'mentohofu sokune'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno.

² Anitu kako sekune'no huno syasyefisyonto kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentiso kuyoho. Oso'no sekwoe simeho mo'mo Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas Kilaisiye hungkunomo sekwo tifi nto'no iningkafitne so'no kako sekwoe honingkano wonyo somo wae yase-mofu'ne syoho iwo'ningsisofoho. Jisas Kilais kakoe honiyo sekumne'no usihuma'mentiso so'no sekwoe wonyoso wae yaofahoningki sekwo a'amu songo pa'nyo kiho'maso kuyoho. Anitu sekune'no simeho wopingo umo'nyo so'nji kakoe hitoho engo so'nji sekumo engo weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehonto-humaho.

³ Anitu kako nakune'no hitoho engo ulofahon'ngki kakoe hwomu Jisas Kilais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uh-watimentisofoho. Jisas nope'n'ngkahon'ngki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'nji humalohwone hn'nwi kako asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwowho Anitu osohumo isamoyoka ul'hwasi kakoe yofe woho'nomano.

⁴ Yo'mayo wop'ingo nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi maneso Anitu kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho. Oso yo'mayo wop'ingo ahwomomjo wojo hiso wonyo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent'hwonefoho. Anitu kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo motohontonemokosyohumaho.

⁵ Sekwo Anitumne'no huno ne'no syafisyontifi simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho so'no Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji hofiyo semokosyohumentan'ngkuhwosi sekwo yo'mayo wop'ingosomomantifeho. Sikuno moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo netimayo'ne poso sohonta yo'mayo wop'ingo nakumne'no nto'no esyohumasoso ut'hwanyopo i'mofap'hwoso'no uhwonantanoho.

⁶ Sekwo Anitu yo'mayo wop'ingo sejapone so'no huno syafisy'kuji simonyo fiy'mno. I oso'no olohonta yo'mayo tango se'mayo so'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop'ingo sekwo tifi no'mo mapitne so'no sekwo huno syafisy'kuji simeho wop'ingo'nji fosyohumamno.

⁷ Anitu kako ole syofisyalofoho. Yo'mayo tango u'masoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso yokumpohn'nyo uto'monnoho. Anitu kako ose syofisyalofoho. Oso pa'nyoso a'amu ahwomo yokino mt'i'mokuwo'n'ngkohoho sohwa hofiko ahwomo yokinoso toho engo sopo iloho yontifi yo'mayo hintalinyoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki ahwomo yokino ne'nohinoso lifawowo'n'ngkisofoho. Oso ahwomo yokinoso

sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyalokwofo somo muyakolofonehoho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo imo'n'ngkuhwoso'no sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'no nowent'hwonefoho. Yo'mayo tango se'masoso sekwoe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo imo'n'ngkuhwoso'no ne'no nowent'hwonefoho. Oseso Jisas Kilais ut'hwanyopo p'hwoso'no sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomaf'kuji

Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji nomafikuji ne'no nohumantokutnefoho.

⁸ Sekwo Kilaisimo muhwonyo'njo ko yontifi kakine'no sekwo simeho umentohofofoho. I olohonta sekwo kakimo muhwonyo'njo yontifi kakine'no huno ne'no syafisyontifi simonyo yalokwofo. Oso simonyo iyo hiso yo'mayo hwahoponjo somne'no simonyo iwo'n'ngkohoho somo hwofilo'nyofoho. U a'amu hofiko oso simonyo iyo homo somne'no huno muyoso hofikoe huno nto'no ehohosasiyo'neso nakwo pipi ufo'manehwono. O'o, awonoho.

⁹ I hwapingoso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako nakwoe huyo'mangoso songo imokalofoho. Huyo'mango songo hiso Anitu'nji ne'no humayo'nefoho.

¹⁰ Oso wopingo Anitu nelohofalokunjo so'no hohonta a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa hofiko hungkuno hiso ifalifaliyo mt'i'mokontifi hwapingo ne so'no wejokwojosyano lontifi syoho engo ko imentohofoso hofiko hwapingo ne so'no huno mosyafihu'mmentohofofoho.

¹¹ Kilaisiye Towahuno osohwo kako hofikoe simeho mom'mo nohumanto hofikimo ulimento, Tifi no'mo Kilais kako tohino kengo kengo mahwosi kako yofe engo mane-foho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno homo somo peho peho imo'noneto.

¹² Oseso Anitu hofikimo utihwamento, Ngko olo hungkuno selalokwe loso sekwoe sikuno lomne'no moselalokuyohono. O'o, a'amu tifi imo'n'fijo osomne'no lalokweno. Ose lutihwamentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa hofiko olo hungkuno loso sekune'no mt'i'mokumentohofofoho. Oseso olohonta a'amu Anituye hungkuno wopingo selimentohofoso oso hungkuno hiso selimentohofofoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo ahwomo mta'ni uhwojahon'ngki oso Towahuno huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo uyahon'ngki hofiko oso hungkuno hiso selimentohofofoho. I a'amu ahwomomjoso hofiko Anituye hungkuno hwapingo ne so'no wotipemantifi'no yalokwofo. Neso hofiko huno muyofoho.

Nakwo kiho'maso'nji humayo'ne Anitu nakumo johonefalofoho.

¹³ Oseso sekwo sekwoe hunoso nto'no ikwesyafisyikuji nto'no fohontohumamno. Yo'mayo yahino wonyoso iku-toho. O'o, sekwo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo

yahu *sipsip* wonyoangkafo'nohini wonyo ane'njoso fonjokisahumotofofoho. Oso pa'nyoso Kɪlais kako honɪngkano wonyo nɪhu'no ane sohwo kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɪmentisofoho.

²⁰ Nakwoe hwaho mamtɪ'mokiyo sohonta oso syoho homo somne'no Anɪtu kako Kɪlaisɪmo uhwosopo'mentisofoho. Kɪlais huhwo sohwo kako olohonta sɪkuno moi'wo umo'nɪmonte somo sekumo wopɪngo selohofon'neso utɪhwa'nyopo nto i'mofapohoho.

²¹ Kɪlais kako sekumo nosefo'mahonɪngki sekwo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyalokwofo. Anɪtu kako Kɪlaisɪmo apa'no songo ulɪkafonto yofe engo uyɪmentiso so'no sekwo huno olo so'no seyohoho. Anɪtu kako sekumo apa'no songo woselɪka'montonoho. Oso'no sekwo oso hiso'no sɪmeho hi'ntnnono uyɪkuji sɪmeho wopɪngo'nji fohontohumanno.

Nakwo nom'ne a'amu somne'no sɪmeho ne'njo uyano.

²² Sekwo Anɪtuye hungkuno ne somo inɪngkoyalokwofo so'no sekwoe sɪmeho wonyo ane pa'nyo imo'nɪngkohoho. Sekwo sekwoe yo'mayo so'no huno mosyafɪsiyo'njo yontɪfi sekwo nom'ne a'amu somo sɪmeho uyalokwofo. Oso sekwo sɪmeho ne'njo uyo hiso mango mta'nnohini lɪkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo sɪmeho ne'njo uyo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyɪmno.

²³ Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo humalofo hiso senɪngkwowho'ya'u mta'ango'maho. O'o, Anɪtu engolopohamo songo humaso sohumba'angofoho. Nanɪngkwowho ya'u siko nakumo songo humayo nejapɪwo'nɪngkisiyoso moi'wo umo'nɪmontonoho. Olo nom'ne songo humayo songo loso Anɪtuye hungkuno ne mta'angofoho. Kɪlais Anɪtuye hungkuno sohwo songo ne'no humayo'neso hwapɪngo hweho.

²⁴ A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofohofohwa ole mtɪ'mokumentohofi, Nakwo hwe moya'mi olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi hoja pa'nyo'nwoho.

Yo'mayo yofe engo, ou, ho'yango engo mentaneso hoja pa'nyoso sɪlɪfiyo lonto yofoho iwo'nɪngkisofoho.

²⁵ I oso'no nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopohamo ne'no nowentɪhwonefoho.

Ose lɪmentohofofoho. Oso hungkuno wopɪngo hiso hofɪko sekune'no selɪmentohofofoho.

2

Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fom-pokumo miyo'njo ne'no wontnawo'nɪngkiso pa'nyo hweho.

1 Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno. Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji foho'naopmno. A'amu ho'yango engo'njo somne'no simeho tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no sitofo ujoso foho'naopmno.

2 Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofiko amno wonantifi humotaho'nohini liwo'n'ingkohofoho. Oso pa'nyoso sekwo Anituye hungkuno ne somne'no humotaho filimno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyo'mangomnefoho. Oso hungkuno amno pa'nyoso sikuno huhwo huhwi non'ingkuji yokumpohn'nyo nito'n'ingkuji Anitu'nji wopingo wohumantifeho.

3 Anitu kakoe yahino wopingo setihwamaso so'no sekwo in'ingkawentifi oso homo somne'no huno syafisyontifi oso yahino me'wampe'njofoho lalokwofo.

4 Sekwo Jisas Kilais songo ne'no humawo'n'ingkiso sohumo u'mapmno. Kako engkwosaho fompokumo miyo'njo engolopohamo ne'no wontnawowo'n'ingkiso pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofiko oso engkwosahoso nakwolaho lontifi wae yao'mentohofoho. I oso engkwosaho homo somo Anitu kako nohwosopento yofe engo mulimentisofoho.

5 Sekwo hoku ango yokino fompokumo miyo'njo ne'no wontnawowo'n'ingkiso pa'nyo soku Jisas Kilais'mo nu'mafikujo'no Jisas kakoe ango ne wasemokumontonoho. Oso ango homo somo kakoe Towahuno wohumamontonoho. Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyi imo'n'ingkuji Anitumne'no yo'mayo syohoso ikujo'no Anituye simeho wopingo umokumno. Oso'no nakwo Jisas Kilais'mne'no yo'mayo syoho yasoso'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'n'montonoho.

6 A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofohi sohwa Jisas'mne'no ole mtimokumentohofi,

Upa'nimno. Ngko ango yokino hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo itofomokosyohumayo'ne engkwosaho wopingo wonyoangkafo anga'nohino sohumo uhwosopo'mentohefoho.

I oso engkwosaho hiso ngko pone songo Saiyon sopo wonjahumentohofoho.

I a'amu hofiko oso engkwosaho wonjahumentohi sohumo hofiko simeho hi'ntnnono uyikuji hofiko kakine'no wonimango munonehoho.

Ose mtimokumentohofohi.

7 A'amu Kilais'mo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkohofohi somo oso engkwosaho Kilais sohwo kako hofikimo hofiyi ufo'ma'montonoho. I a'amu kakimo simeho

hi'ntnnono muyo'njo somo kako mufo'manehoho. Ole
mti'mokumentohofi,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohoho
sohwa nakwolaho lontifi syoho iyo sohwa hofiko wae
yao'mentohoho loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone
hwap'ingo imo'n'ngkohoho.

Ose mti'mokumentohofofoho.

⁸ I nom'nepo a'amu simeho hi'ntnnono muyo'njo
somne'no hofiko ole mti'mokumentohofi,

Oso engkwosaho ho'nao'mentohoho sohomo a'amu hofiko
entofomafikuji wop+wesyantifeho.

Ose mti'mokumentohofofoho. A'amu hofiko Anituye
hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofiko
oso hungkuno homo somo entofomafikuji hofiko
wop+wesyantifeho. Anitu kako oso yahino hiso i'mofapone
so'no huno uy+mentisoso ne imo'nementisofoho.

Nakwo hwe moya'mi Anituye temtitofonwoho.

⁹ Sekwo sokumo Anitu kakine'no sehwsopo'mentiso
so'no sekwo kakoe a'amu ne imo'n'mentohofofoho.
Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayo sohwoe syoho
ulohofiyo kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo hon'ngkano
wonyo ane imo'nyo'ne sehwsopo'mentiso kuyoho.
Sekwo Anituye a'amu ne sokumo kako sekumo
wop'ingo selohofiwo'n'ngkiso so'no nom'ne a'amu somo
flutihwamno. Ole nakumo naloho'mento, Simo'mo
sekwo sikwo'mjoho'mo nohumentan'ngkofi kako kakoe
pomponaho wop'ingopo mesehumaji'mentisofoho.

¹⁰ Simo'mo sekwo a'amu sijnjo pa'nyo humamotof-
foho. I olhonta sekwo Anituye temtitofoneku humalof-
foho. Hohonta Anitu kako sekune'no hitoho ulo'mentiso so'no
sekwo huno maseyo kuyoho. I olhonta kako sekumo
wop'ingo seloho'mentiso so'no huno seyahon'ngki sekwo
simeho ne'njo uyalokwofo.

Nakwo Anituye syoho ulohofiyo umonano.

¹¹ Nje a'amu soku sekwo olo hwaho lopo kihn'nawo'nnyo
kuyoho. Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Aho-
momo weho. Oso'no ngko olo hungkunolo waselimonne'no
yohono. Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji sekwoe
yo'mayo wonyoso simeho umo lonte so'ntnne'no hohujo
fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe
huyo'mango nonto wonyo namokonoho likuji hohujo fikin-
jaopmno.

¹² Sekwo a'amu Anituye hungkunomo
in'ngkawowo'n'ngkohoho soku sekwo a'amu Anituye

hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho so'nji ajwopo nohumafikui sekwo hon'ngkano wonyo ane hano nto'no fiwanimno. Sekwo a'amu Anituye hon'ngkanomo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'no hofiko sekumo sitofo seliwo'n'ngkohoho oso a'amuso hofiko ikinjaofontifi sekwoe syoho wopingo somo sehonontifi oso sikuno Anitu kako hungkuno ikwolofo'ne poso sohonta hofiko Anitu kakoe yofe noho'nomapitnnefoho.

¹³ Sekwo Anitumne'no huno nto'no syafisyikujimanji olo hwaho loponjo hwe engo yofe hwofilo'nnyo sohwo hwaho lopo sekumo semokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Anitu kako sekumo hofikoe sifilaku'nyo'mo sehumaji'mentiso so'no sekwo kakoe hungkuno somo haloho popmno.

¹⁴ Oso hwe yofe engo hwofilo'nnyo huhwo sohwo nom'ne a'amu yofe engo'njo sohwo enjwa'mo humalofo. Oso huhwafe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko hofikoe syoho ulohofiyi sohwa hofiko a'amufe yahino wonyo somne'no tohino uyo'ne uhwajikui nom'ne a'amuso hofiko hwe engo sohwoe hungkunomo haloho pewo'n'ngkohoho osohwafe yofeso woho'nomantifeho.

¹⁵ Anitu kako olo so'no umo'n'ngkohoho. Sekwoe yahino wopingo'nohini yahon'ngkui a'amu hofiko Anituye syoho wopingo somne'no sitofo liwo'n'ngkohoho sofe huno wonyo syafisyiwo'n'ngkohoho somo sekwoe yahino wopingoso hofikoe mangomo mampi'nyo umokumontonoho.

¹⁶ Sekwo oso hon'ngkano hungkuno Mouses sejapmmntiso somta'ni Anitu isihutofosema'mentisofoho. I oso'no sekwo hon'ngkano wonyoso ni'hu'no mifitnnefoho. Sekwo ole likutoho. Ngko Anituye a'amu ne nto imo'nimaleno. Oso'no ngko hon'ngkano wonyo i'meso tohino moma'mnehono. Ose likutoho. O'o, sekwo oso yo'mayo hungkuno homo somo hohujo ikinjaofikui sekwo Anituye syoho oso'nohini ulohofiyimno.

¹⁷ Sekwo nom'ne a'amufe yofeso monje isyikutoho. O'o, sekwo hofikoe yofeso foho'nomapmno. I Anituye a'amu ne somne'no simeho uyikui hofikimo wopingo'nohini ulohopmno. Sekwo Anituye hungkunomo haloho pekuji kakoe yofe foho'nomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo huhwoe yofeso foho'nomapmno.

Jisas Kilaisiye hwotohomo inimokoho'nawehwasi tohino womano.

¹⁸ Sekwo syoho ulohofiyi soku, sekwo sekwoe hwe engo nosekokosyohumawo'n'ngkohoho sofe hungkunomo

haloho popmno. Hofikoe hungkuno homo somo haloho pekui hungkuno homo somo sekwo enjwa'mo fesyohumanno. Hwe engo wopingo selohofwo'n'ingkohofosomohini'maho. O'o, hwe engo wonyo selohofwo'n'ingkisohwoe hungkunomo enjwa'mo fesyohumanno.

19 Sekwo Anitune'no hon'ngkano wopingo'nohini ikujo'no sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohofoso hofiko tohino siki sejapikujo'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofikujo'no Anitu kakoe simaho wopingo umo'nimontonoho.

20 Sekwo hon'ngkano wonyo imofikujo'no hofiko tohino sejapikujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ngkui Anitu kako sekune'no hitoho mulofe'njo umontonoho. I oso'no sekwo hon'ngkano wonyo ane wopingo'nohini yontan'ngkui hofiko sekumo tohino siki sejapikujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ngkui Anitu kako sekumo wopingo waseloho'montonoho.

21 Hwapingoso oso tohino siki mayo yahino homo somo in'ngkayo'ne Anitu kako sehwsopomentisofoho. Kilais kako sekwoe wonyomne'no tohino ma'mentiso sohonta kako tohino siki mayo'ne yahinoso hofiyo'no setihwamentisofoho. Kakoe hwotohomo fin'ngkamno.

22 Jisas kako hon'ngkano wonyoso ni'hu'no mimmentisofoho. Kakoe mango mta'ni hwasyo hungkunoso maho'nimmentisofoho.

23 Hofiko kakimo sifajo ko ulahon'ngkofi kako hofikimo sifajo aku mulimmentisofoho. Hofiko tohino ko uyahon'ngkofi kako ole mujofoho. Hwangku ngko tohino mikun'imposo wosejapmmonnoho. Ose mujofoho. O'o, Jisas kako Anitu a'amufe yahino somne'no yano nto'no ulofwo'n'ingkisohwoe ahomoyo'mayo hiso ho'nahinonto kako Anitu ufo'mayo'ne hontohumamentisofoho.

24 Jisas kako kakoe a'apaho wopingo somo nakwoe wonyo hungkunoso kotosahon'ngki kako iyo hwojiyafiku'nyo somo pe'nimmentisofoho. Oso hopo nope'nonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo somta'ni wopingomnohini un'ngkowantanoho. Jisas nakwoe wonyomne'no tohino mikun'imposo ma'mentiso so'no kako sekumo wopingo semokumentisofoho.

25 Hohonta sekwo yahu *sipsip* pa'nyo hon'ngkano hwasyomo uhwsopentifi we'mo imo'naofamentohofofoho. I olohonta Kilais sekwoe huyo'mango semokosyohumawo'n'ingkisohwo kako asomo nosetimahon'ngki sekwo kakimo yahu *sipsip* pa'nyo soku in'ngkwalokwofo.

3

Hwe moya'misiyoswafe hungkunofoho.

1 A'amu nom'ni hwanne'no syoho ulohofiyiwo'n'ngkohoho sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo humawo'n'ngkohoho oso pa'nyoso sekwo moya'mi hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo foyohumamno. I hwehwo huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi min'ngkayo'njo ikujo'no sekwo hofikimo hungkuno pi'n'ngo luti'hwafikutoho. O'o, hofiko sekwoe yahino wop'ngo somo sehon'ngkuji wop'ngofoho hnn'ngkuji hofiko huhwa sekwoe Anitumo tifi wosen'ngkapife.

2 Sekwoe hwehwo sohwa ole wolantifeho, Nje ape kako Anituye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkisosi kako yahino wop'ngo'nohini yontesi nje hungkunomo haloho n'pewo'n'ngkisiyoho. Oso'no ngko huhwo'ni Anituye hungkunomo tifi un'ngkamo. Hofiko sekwoe hon'ngkano wop'ngo somo sehon'ngkuji ose wohnnantifeho.

3 Moya'mi sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no a'amuso wonahonife likuji wokoso yo'mayo yo'mayo manji'mofo songo oso ikuji mijiyomjo oso yo'mayo so'no huno pi'n'ngo syafi'hu'n'ngkutoho.

4 O'o, sekwoe simeho ajwomo'mo oso wokoso wonyoangkafoso fotofahinimno. Oso simehomjo wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no yoka hungkuno simeho tohino masemnyo'njo sekwoe simeho wop'ngo'nji foyohumamno. Oso wokoso hiso muyonimofe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo somo Anitu kako nokohon'ngkuhwosi kakoe simeho wop'ngo umo'n'imontonoho.

5 Hohonta moya'mi sofa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofo sofa hofiko oso simeho'njo wokoso hiso foto'n'mentohofofoho. Oso wokoso hiso nofoto'nontifi hofikoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo humamentohofofoho.

6 Apilohamiye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako Apilohamiye hungkunomo tifi in'ngkawento nje hwe engo hwosoho ul'mentisofoho. U sekwo oso Solafe yahino somo tifi in'ngkafijo'manji sekwo yo'mayo hungkuno sekwoe hwehwo sohwa selifijo so'no iyoho masenonehoho. Oso'no sekwo Solafe mehomi umo'nantifeho.

7 Sekwo hwe ape'njo shwasi sekwo huno wop'ngo t'pema'fikuji sekwoe ape sofani hofiyi'no foyohumamno. Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe moya'mi safafe yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no

sekwo hofikine'no syafisyikuji ufo'mapmno. Oso hwoya'mi hofo sofamo Anitu kako hofikimo wopingo uloho'mentiso so'no hofiko sekwo'nji songo ne'no humantokutnnefoho. U sekwo oso hwoya'mi sofamo wopingo ulohofikujo'no sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo ujoso yo'mayo wonyoso sekwoe mampaho Anitumo jomo ujo somo maseholofonehoho. O'o, kako wosepa'nimontonoho.

Nakwo simeho afa iningkohwasi wohumano.

⁸ Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo a'amu hopi'nonohinokune'no waselimonne'no yohono. Sekwo simeho afa iningkuji nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Sekwo sening kwa'wehwosamne'no hitoho selofwo'n'ing'kiso pa'nyoso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofihwoso'no wopingo ulohopmno. Yokumpohn'nyo yahinoso foho'naopmno.

⁹ U, a'amu sekumo wonyo selohofikujo'no u sekwo hofikimo aku uyo'eno. Hofiko sitofo selikujo'no sekwo sitofo aku nulikutoho. O'o, sekwo Mpohumo oso a'amu homo somo simeho pompengo umofone isamayoka ulimno. Sekwo ose ikujo'no Anitu kako wopingo waseloho'montonoho.

¹⁰ A'amu fihwo kako Anituye hungkuno fehohnjo mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumento, U a'amu kako ngko simeho wopingo'nji wohumamo lihwosi'manji kako hungkuno wonyo'nji hwasyo hungkuno'nji malonehoho.

¹¹ Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofhwosi kako yahino wopingo'nohini uyono.

Kako simeho pompenjiyo so'no syoho ihwosi oso yahino wopingo hiso notipemahwosi oso yahino homo somo tifi uningkaweno.

¹² Anitu kako kakoe a'amu yahino wopingo'njo somo uhwon'wo'n'ing'kisofoho.

Oseso Anitu kako sikuno engolopohamo hofiko jomo uliwo'n'ing'kohoho somo haloho pewo'n'ing'kiso hweho.

Oseso Anitu kako a'amu hofiko wonyo iwo'n'ing'kohoho somo uhwononto kako hofikine'no simeho tohino umningkuhwoso'no kako tohino uyo'ne hweho.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

Nakwoe yahino wopingo iwo'n'ingkuhwone somne'no tohino mayoso wopingofoho.

¹³ U sekwo honing'kano wopingomo wowano likuji yokumpohn'nyo yoho'nifijoso wonyo tihwo wasemokumontolo. O'o, awonoho.

14 I oso'no sekwoe yahino wop'ingo somne'no tohino maf'ikuj i u sekwo s'imonyo engo fiy'mno. I oso'no sekwo sekwoe yahino wop'ingo somo in'ingkwentan'ingkuji hof'iko nosehon'ingkuji hof'ikoe yahino wonyo so'nji sekumo iyoho wesemofano likuji selohof'ikuj o'no sekwo iyoho sen'ingkuhwoloho. Huno pi'n'ingo sey'hwoloho.

15 O'o, awonoho. I K'ilais kako j'ije Hwe Engo imokohojo'no kako'nohini wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hof'iko sekumo ole woselohonant'ifeho. Sekwo yo'mayo wop'ingoso womano lont'ifi hontohumalofoso peho'neto. Ose selohon'ingkujo'no sekwo hof'ikimo hungkuno asomo komo'no ujo'neso sekwo nto'no fesyohumanno. Hungkuno hiso hof'ikimo hofiy'o'no fi'lut'ihwanno. Sekwo hof'ikoe hunomo monje isy'ikutoho.

16 U sekwo yo'mayo iwo'n'ingkohoho so'no sekwoe s'meho sohwo wonyo hwosoho makijo'njo yoso'manji a'amuso hof'iko sekwo K'ilais'mo in'ingkwolokwofo so'no sitofo sel'ikuj o'no hwangku sohonta hof'iko hwasyo hungkuno sejo so'no won'mango engo un'montonoho.

17 U nakwoe yahino wop'ingo iwo'n'ingkuhwone somne'no An'itu ole lososo tohino womap'ife lososo tohino mayoso wop'ingofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo tohino manoho lih'wasi miyanehwono. Oso hiso n'ihu'no wonyofoho.

K'ilais kako nakwoe wonyo wae yafo'ne pe'n'imentisofoho.

18 I nakwoe Hwe Engo K'ilais kako wonyo n'ihu'no ane sohwo kako An'tuye pone'no upenemotas'mo lonto nakwoe wonyo'mne'no s'ikuno anga'nohino somo tohino manto poyo pe'n'imentisofoho. Hwe wop'ingo'nohini sohwo nakwo wonyo hn'n'mo nayohope sohwo pe'n'ingkahon'ingki kakoe huyo'mango sohwo apa'no songo likafonto kako songo humaho.

19 Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso t'ikanomo nowento kako a'amu poyo nto pe'n'imentohoho osomo kakoe hungkuno wop'ingo lut'ihwamentisofoho.

20 Oso a'amu hiso hof'iko N'wa nohumentan'ingki hof'iko An'tuye hungkunomo hwotoho hmmotofofoho. Oso'no An'itu kako hof'ikoe yahino wonyo somne'no tohino komo'no umentiso'maho. O'o, An'itu kako hof'iko hof'ikoe hon'ingkanono wonyoso noho'naof'ikuj i ngkimo s'meho wontopant'it'ikenonto hontohumamentisofoho. Oso hohosohonta N'wa kako yofayokino nom'ti'mokonto oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'ihune'nohini humamentohofofoho.

Anitu mijopo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo ut+ma'mentisofoho. Mijomo mape'n+mmentohofofoho.

²¹ Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. Niwa'montohwamo Anitu mijo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo ut+ma'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yafo'ne'maho. O'o, Anitu kako nakwoe simeho mo'mo wonyo wae yao'mentiso so'no ut+hwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. Kiko ngkimo mijo wokiyon+map+fe lohoji u kiko Mpohwo Anitumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo jije hon'ngkano wop'ngomo nto'no un'ngkamo. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho.

²² Jisas kako ahwomomno simentisoso osopo nosonto kan'ngkwohwo Anituye aho anga sohohnta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naofihwasi Kilaismne'no tohino womano.

¹ Kilaismne'no tohino womano. I kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n'ngkuhwasi Kilaismne'no tohino womano. U a'amu fihwo kako Anituye hon'ngkanomo ito'nohino in'ngkawento yahino wonyo somne'no ni'hu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hofiko kakimo tohino uy+wo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano wonyo somo ni'hu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Hon'ngkano wonyo hiso oso hwe sohomo apa'no momokosyohumanehoho.

² Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumaf+kuji yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo lonto a'amu yonte hopa somo in'ngkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino Anitu kakoe simeho wop'ngo umokiyo'ne somnohini fiy+mno.

³ A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofofoho. Hofikoe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no simeho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nont+fi nilohofoho, wosopayo engo ne'no ni'wo'nont+fi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no ni'wo'nont+fi fon+fonyo yahino yont+fi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo anitu hwasyo hwoso sohomo hwomtame

ulohofontifi kakoe yofe ho'nomayo oso yo'mayo yahino wonyo hiso'no sekwo hi semo'n'ingkahon'ingki imotofofoho.

⁴ Olohonta sekwo oso yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofontifi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofiko'nji apa'no miyalokuyohofe. Oso'no hofiko nosehonontifi yomo yontifi sitofo selalokwofo.

⁵ Hwangku sohonta Anitu oso a'amu hisomo hofikoe yahino wonyo homo somne'no hungkuno ikwolofone hohwafo sopo humafikuji osopo Anitu'nji hofikoe hungkunoso ikwolopitnefoho. Anitu kako oso a'amu songo humalohwone hn'nnonji poyo pe'n'imentohofe sofe yahino wonyo somne'no yano ilofonehwajiyo'neso nto'no esyohumaho.

⁶ Hohonta Kilais kako a'amu poyo nto pe'n'imentohofe sofepono nowento kakoe hungkuno wopingoso uyimentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko nakwoe hwaholopo nohumantifi hon'ingkanononyo somo in'ingkawentifi a'amu hopi'nonohinononyo pe'n'iwon'ingkohofe hopasope'n'imentohofofoho. Kilais a'amu homo somo u'mantohofikoe huyomango Anitu'nji humafitne'ento kakoe hungkuno wopingoso ulimentisofoho.

Syoho ulohofiyowopingo sohwo Anituye pompenjiyosoyano ulofiyonefoho.

⁷ Olo hwaholoponjonyo'mayohopi'nonohinononyomoi'woumon'omontoyalofoho. Oso'no sekwoyo'mayowonyo somomonjeyasyikuji huno nto'nosyafisyikuji ehohosasesyihwosononyo sekwoyo'mayoso'no Mpohumojomou'woningkuno.

⁸ Oso'no nakwoolohonta nohumentan'ingkuhwoniyahinongan'nohinonononyo somoyakolon'nyosolenoho. A'amunon'ne somne'no hunosyafisyikuji simeho uyimno. Sekwo simeho uyikujo'no hofikoe yahinowonyososekumoselohofikujo'no'manji oso wonyohomomononyo sekwo sekwoehohujopomeho'naopmno.

⁹ A'amunon'nesohofiko sekumosemafikujo'no sekwo hofikimohofiyoulohopmno. Oso syohonon'ne a'amusomowopingoulohofo so'no iyohosen'ingkuhwaloho. o'o, simehowsipingo'njofiyimno.

¹⁰ Sekwo a'amuan'ngan'no angan'nohinononyosokumoon'ngan'no kakosyohowsipingososejapmmentisofoho. Oso'no sekwo Anituye yokumpohn'nyosononafikuji non'ne a'amusomoufo'mapmno. Sekwo ose ikujo'no Anituye syohoulohofiyowsipingosokusekwo Anituye yahinowsipingosoyanoulufiyalokwofo.

¹¹ Hwe fihumoon'ngan'no kakoe hungkuno lutihwayone syohouyosomanji kakowolutihwano. Anitukao a'amu

nom'nehumo a'amumo fo'mayo'ne syoho uyoso'manji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji oso hwe huhwo sohwo kako hofiyo ufo'mano. Sekwo ose ikujo'no a'amu hofiiko nosehon'ngkuji ole wolantifeho, Jisas Kilaisiye a'amuso wop'ingo'nohini iwo'n'ngkohofofoho. Ose likuji hofiiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ne'no nowenti'hwonefoho.

Hofiiko Kilaisimo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo ose'nohini wonelohofantifeho.

¹² Nje a'amu soku yo'mayo tango toho pa'nyoso sekumo wosema'monte'no yalofoho. Sekwo nom'ne tango ne'makwoho likuji yomo ikutoho. O'o, yokumpohn'nyo fesyohumanno.

¹³ Yo'mayo tango se'malokunjo so'no sekwo simonyo fiyimno. Hwap'ingoso oso wonyo sekumo selohofalokwofoso Kilais huhumo uloho'mentohofofoho. Oso'no Kilais kako asomo poso sohonta kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji uti'hwanyopo i'mofap'hwoso'no sekwo simonyo engo ikuji simeho wop'ingo'nji wohumantifeho.

¹⁴ Sekwo Jisas Kilaisiye yofe aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo so'no a'amu nom'neso hofiiko sekumo sitofo selikujono'manji sekwo simonyo engo fiyimno. Hwap'ingoso Anituye Towahuno yokumpohn'nyo hwofilo'nyo sohwo sekwo'nji humaho.

¹⁵ A'amu fihwo kako sekwo'njo ajwo somo humaso sohwo kako a'amu fonjasiyo, yo'mayo yo'mayo hufo, yo'mayo yahino wonyo iyo, a'amufe fesyohumayo somo wonyo imokiyo, oso a'amu huhwo sohwo kako sekwo'nji mohumanehoho. O'o, oso yahino wonyo hopi'nono sekwo'njopo wojo so'no tohino malokwofo so'no nakwo mupo'nanehwono. O'o, sekwo oso yahino wonyo somne'no ni'hu'no ikutoho.

¹⁶ U hwe fihwo kako Jisas Kilaisiye yofe so'no kako tohino tipemaso'manji wonimango munonehoho. O'o, awonoho. U sekwo a'amu Kilais we'e imo'n'imentohofoso'no sekwo kakine'no isamoyoka ulikuji Anitu kakoe yofe foho'nomapmno.

¹⁷ Oso sikuno a'amufe yahino somne'no tohino mayoso nto i'mofapohoho. Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo tohinoso kaki'no wone'ma'montonoho. I nakumo oso tohino hiso simo'mo ne'maso'manji a'amu Anituye hungkunomo haloho mapewo'n'ngkiyohofoso Anitu kako tifi no'mo tohino mikun'imposo uyonefoho.

Anitu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafoso sejapososo engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syofisyihwasi nakwoe yofeso monje ehin'ngkuhwasi nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopowano.

⁵ Oso'no sekwo hwe songo sohwa'nnonji sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo enjwa'mo pahumno. Oso'nji sekwo a'amu hopi'nonohino soku Anituye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'nimno. Anituye hungkunoso ole nelalofi, Anitu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fifijo somo kako hofi'kimo ilojaofihwosi ngkilaho ulimontonoho. I oso'no a'amu hofi'ko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'n'ngkohoho somo Anitu kako hofi'kimo wopi'ngo ulohofi'wo'n'ngkiso hweho.

⁶ Oso'no sekwo sekwoe simeho sohwo yo'mayo wonyo umo lonto iwo'n'ngkisoso monje feehumno. Monje yasy'kuji sekwo Anituye aho yokumpohn'nyo somo enjwa'mo fosyohumamno. Anitu kakoe sikuno jije yofe woho'nokuma'mo lihwosi ou, kako jije yofe ho'nokumayoso hoponoho.

⁷ Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo Anitu sekumo hofiyo'no semokosyohumaso sohwoe ahopo foho'nahumno.

⁸ Sekwo nto'no humafi'kuji Seten sekwoe mango sohune'no i'waho nto'no fiy'imno. Seten kako sikisi'wojo pa'nyo sohwo hano utihwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'n'ngkiso hweho.

⁹ Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy'kuji yokumpohn'nyo lohofi'kuji Setenimo mjiyohotofapmno. Sekwo huno seyohoho. Anituye a'amu angomeemjo humalofoso hofi'ko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo.

¹⁰ Anitu kako wopi'ngo nalohofi'wo'n'ngkiso sohwo kako sekumo Kilais'nji ufohi'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofilo'nnyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapijoso sekwo songo ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso we'enepi sekumo tango se'maso so'no Anitu kako sekumo apa'no wopi'ngo wasemokumontonoho. Anitu kako sekumo yokumpohn'nyo lohoho'ne sesofitofihwoso'no sekwo kako'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Ikinji ikinjiyo miyofoho.

¹¹ Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyoso moi'wo mmo'nonehoho. O'o, engolopohamo songo ne'no nowentihwonefoho. Oso hungkunoso nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno tifo selalokwe upo'nalokwofo loso ngko Sailasimo ulahonngko kako mtimokalofoho. Ngko huno ole syofisyalokweno. Sailas sohwo kako nenngkwa'wehwo ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno Anitu kako nakumo wopingo nalohofiwonngkiso so'no huno nto'no wosyafihupifenji semtimokiyalokweno. Ngko Anitu kakoe yahino so'no huno niyahonngki sekumo yoloho selohono. Oso'no sekwo olo hungkuno hiloso nupa'nngkuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ A'amu Mpapilounjo * somo Anitu kako hofikimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko sekumo nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje a'amufo selalofoho.

¹⁴ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo uhwonngkuji oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'n+mno.

Sekwo Kilais'nji humalofo. Oso'no sekwoe simehoso pompenjiyo'nji fosyohumamno. Nje hungkuno osohohweho. Ngko Pita'ni selohono.

---

* **5:13:** Osohonta Pita Mpamilounne'no pahnnimo hungkuno Loumne'no limentisofoho. Hwapngoso a'amu Mpapilounjoso hofikoe yahino hohontajoso imotofoho.

2 Pita

Olo Iyoswo Tifinjo loso Saimoun Pita Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua'nji* (34) *teti-et'nji* (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Saimoun Pita mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu simeho hi'ntnnono uyimentohoho somnefoho. Olo iyoswo tifinjo mti'mokinyo hwapingoso olenoho. Oso a'amu Jisasimo in'ngkunyoko soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanne'no i'waho fiymno. Pita kako ose ulimonto olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mti'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas Kilaistyehoyoholohofiyosohwo'ni kako'ne hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njohwo'nyoho. Jisas Kilaikakoyahinowopingo'njosohwonakwoe Anituyoho. Kako nakwoe wonyosomjotohinosomta'ni isihutofonemayo'nehweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nontifi hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopyayontifi Anituyehungkunomo aho yokumpohn'nyokemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mti'mokalokweno.

² Sekwo Anitu'njinaakwoe Hwe Engo Jisas'ntnne'no sekwo sikuno huhwo huhwi huno engo fitipemapmno. Huno engo tipemapijoso siko sekumo wopingo selohofohosisi sekwoe simeho wopingo engo wasemo'nimontonoho.

Anitu kako nakwo kakimo ufohi'nyo'ne nah-wosopomentisofoho.

³ Anituyehokumpohn'nyosoyomayohopi'nono Anituyehahinowopingo somo in'ngkayo'ne nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasimne'no huno engo tipemehwasi yomayonejapmmentiso so'no huno wonayimontonoho. Jisas huhwosohwo kakoe yofe engo so'njikaakoe yahino ito'nohino so'njimaayo'ne johonalimentisofoho.

⁴ Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anitu kako yomayowopingo wonyoangkafo engo nakwo kakoe hon'ngkano ito'no in'ngkayo'ne wosejapmmo nalimentisoso lohonta kako nakumo nto nejapmmentono. Oso'no olo hwaho

lopo yo'mayo wonyo nakwoe simeho nelikafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji hwotoho fehwasi nakwo Anituye yahino wop'ngoso womantanoho.

⁵ Oseso nakwo Anituye hon'ngkano ito'nohino in'ngkayo'ne nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso nto'nohin+'maho. O'o, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi nakwo hon'ngkano wop'ngo imo'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano. Oso'nohinoso nto'nohin+'maho. O'o, osopo nakwo sikuno huhwo huhwi Anitune'no huno engo tipemayo'ne huno nto'no syofisyihwasi Anitu kako yo'mayo hofiko ifitne'ento imentiso so'no nakwo huno wonayono.

⁶ Nakwo oso'no huno nto'no naihwaso'no osopo nakwoe a'apaho wonyo'ne syofisyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yo'mayo wonyoso hwotoho monje fesyihwasi yo'mayo tango ne'mahwaso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Nakwo yokumpohn'nyo lohofihwaso'no nakwo Anituye yahino hopa uyano.

⁷ Ose ihwaso'no ou osopo nakwo nom'ne a'amu somo nakwoe a'amu kuyoho ulano. Ose ulihwasi hofiyo ufo'mano. Hofiyo ufo'mehwasi nakwo simeho nehopi unano.

⁸ Oso yahino ngko seloheso ne'no mji'mihwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yahinoso nakumo toyo enaofihwaso'no yo'mayo syoho nakwo kakine'no yasoso ne umo'n'montonoho.

⁹ Anituye a'amu ne fihwo kako oso yo'mayo yahino homo somo momaso'njo yoso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako t'impinyo pa'nyo hweho. Oso a'amu t'impinyo huhwo sohwo kako Anitu kakoe wonyo wae yimo'mentiso so'no kako huno muyofoho. Kako in'ngo mofalofoho.

¹⁰ Oseso nje a'amu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anitu kako sekune'no johu selonto kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso yahino ngko selohe somo mayo'ne syoho yokumpohn'nyo yoho'n'ngkuji a'amu hofiko nosehon'ngkuji ole woselantifeho. Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mop'wahupitnehoho.

¹¹ O'o, sekwo Anituye yahino wop'ngoso nomaf'kujo'no oso hon'ngkano Anitumo u'mayo'neso sekune'no hwo-sompo'naweho. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'mentiso sohwo'nji sekwo engolopohamo ne'no nohumaf'kuji kako sekumo hofiyo semokosyohumanefoho.

¹² Oseso olo hungkuno loso ngko ne'no seliwo'n'ngkohefoho. Sekwo olo hilo so'no huno

ko seyahonꞑngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno.

¹³ I ngko olo so'no nꞑmo'nꞑngkohoho. Sꞑkuno hopi'nonohino somo ngko olo hwaho lopo songo humahm'mo sekwo huno aku syafꞑsyꞑyo'ne olo hungkuno hiloso ngko sekumo ne'no waselꞑmonne'no yohono.

¹⁴ Ngko olo so'no huno niyohoho. We'enepi ngko olo hwaho lopo ulꞑko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kꞑlais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto lanꞑfohoto'masofoho.

¹⁵ Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo hungkuno hiloso mtꞑ'mokosesyalokweno. Hwangku ngko poyo pe'nꞑme sohonta sekwo olo hungkuno homo losomo apa'no huno ne'no syafꞑhupitnne'enji mtꞑ'mokosesyalokweno.

Nakwo Anꞑtuye pomponahoso Kꞑlaisꞑmo wentanꞑngki uhwonꞑmentꞑhwonefoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kꞑlais kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako asomo pe-e'ne so'ntnne'no nose-lahonꞑngkuhwoni sekwo nto upa'nꞑmentohofofoho. Oso hungkuno nakwo Kꞑlaisꞑmne'no selꞑmentꞑhwone hwapꞑngoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kꞑlaisꞑ'nji nohumentani yo'mayo wonyoangkafo imentiso somo tꞑmo uhwonꞑmentꞑhwonefoho.

¹⁷⁻¹⁸ Ou, oso hwofꞑki'nyo sopo nakwo nohumentanꞑngkuhwoni kanꞑngkwowho Anꞑtu kakoe hwomufe yofeso ho'nꞑmahonꞑngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho lahumentisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni Anꞑtu kakoe mampahoso kakoe hwomumo ulahonꞑngki nakwo ole upa'nꞑmentꞑhwoni, Oloso nje hwomufoho. Ngko kakine'no wopꞑnggo nꞑmo'nantohofofoho. Nje sꞑmehoso kakine'no wopꞑnggo nꞑmo'nantofoho. Nakwo ose ho'nꞑngkahonꞑngki upa'nꞑmentꞑhwonefoho.

¹⁹ Oseso a'amu Anꞑtu hungkuno uyahonꞑngki lꞑmotofoto sohwa oso hungkuno hiso hofꞑko mtꞑ'mokumentohofoto somo nakwo nupo'nontani nehopi lꞑmotofoto lontani sꞑmeho yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I oso'no sekwo hoku hofꞑkoe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Hofꞑkoe hungkuno hiso sꞑkwo'mjoho so'mo tipomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho hiso ne'no nolosyantꞑngkuhwosi iyoho walongkonꞑmo lꞑhwosi iyohohwe'nji i'mu sꞑ'mofapꞑwo'nꞑngkiso uhwonꞑwo'nꞑngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu hopa

imo'n'ingkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe simeho mo'mo lasesyonefoho.

²⁰ Sekwo olo hilo so'no huno waseyono. Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa iyoswo mti'mokumentohoho somo nakwo atofu lontani a'amu fihwo nakwo'njo mta'ango sohwo kako oso hungkuno homo somjo neso kakoe huno mta'ni syafisyihwosi yoloho molijwaofonehoho. Awonoho.

²¹ Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. Anitu kakoe hungkuno nomahm'mo a'amumo ulimne'no yohono. Kakoe huno mta'ni ose majofoho. O'o, Anituye Towahuno kako'nohini hofikoe hunomo kakoe huno mta'nnohini tipemanto uyahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno limotofofoho. Huno ose waseyono.

2

A'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'n'ingkohoho so-hwafe hwasyo yahino wonyo so'ne hungkunofoho.

¹ Hohonta a'amu fehohnjoso hofiko a'amu Juta somo Anitumne'no hwasyo hungkuno limotofofoho. Oso hopaso a'amu fehohnjo hwasyo hungkuno'njoso sekwo'njo ajwo so'mta'ni wolikofantifeho. Hofiko sekumo hungkuno ole maselifitnnehofo, Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso kengo mta'angofoho. Ose maselifitnnehofo. O'o, hofiko sekumo ole woselantifeho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso Anituye hungkuno selalokuhwono. Hofiko sekumo ose hwasyo selikui hofiko Anituye hungkuno so'nji hofikoe huno kengo mta'ango hwasyo so'nji woselantifeho. Sekwo hofikoe hwasyo hungkuno homo somne'no simeho hi'ntnnono uyifijososo oso a'amu hiso sekumo wonyo wosemokantifeho. Jisas Kilais kako hofikoe wonyo somta'ni mpe ko nto ema'mentisoso hofiko kakimo hohujo apa'no ikinj+mo'mentohofofoho. Hofiko hohujo ikinj+mo'mentohoho so'no hofiko wonyo komo'no imo'nifitnnefoho.

² A'amu pi'n'ngo engoso nakwo Anituye a'amu ne'nwoho likui hofiko hofikoe yahino kengo kengo wonyo somo un'ngkowanifeho. Oso a'amu hofiko yo'mayo wonyo yontife so'no a'amu nom'neso hofiko nuhwon'ngkui Anituye a'amu nefoho syafisyikui hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njo somne'no sitofo woselantifeho.

³ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo hiso hofiko sekwoe hamniyoho so'no hi umo'n'ingkuhwoso'no hofiko sekwoe yo'mayo hamniyoho wosemano likui sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselantifeho. Oso'no hohonta Anitu

kako oso a'amu hiso hofi'ko Anitu'nji hungkuno ikwolofi'kuji wonyo imo'nyo'ne sikuno ho'nahumentisoso weho. Oso'no Anitu kako timo mopekunohumuyoho. O'o, kako timo hontohumaho.

⁴ A'amu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohofoho sohwo Anitu kako hofi'kimo timo'nohini uhwon'mentiso'maho. O'o, kako hofi'kimo tikanomo uhumati'mentiso sohwo hofi'ko osopo sikwo'mjoho nihu'no wonyo so'mo humanti'fi oso sikuno Anitu'nji hofi'ko hungkuno ikwolofone so'no hontohumalofoho

⁵ Hohonta hwe moya'mi hofi'ko Niwa'nji humamentohofoho somo Niwa kako yahino wop'ngo so'no hungkuno yoloho ko luti'hwahon'ngki hofi'ko Anitumne'no hohujo ikinjimo'mentohofoho so'no Anitu kako mijo ayo engo somo hungkuno ulahon'ngki oso mijo ayo engo huhwo sohwo hofi'kimo ifehu'mokosyahon'ngki oso a'amu hiso hofi'ko mijo meepolo'mentisofoho. Oso hohosohonta Niwa kako hwe wop'ngo'nohino sohwo'nji kakoe a'amu aho fehohnjo hopi'nonohini nom'ne mta'ni hufa'u oso a'amu hofi'ko yofayokinomo songo humamentohofofoho.

⁶ Oso a'amu ango pone hufa'u Soutom'nji Ngkoumoulajo humamotofoso hofi'koe hon'ngkano wonyo somne'no ahwomo mta'ni Anitu kako oso ango hopo sopo t'posyo ho'nao'mentisoso hwakufo nimo'n'mentisofoho. Oseso olohonta a'amu hofi'ko Anitumne'no hohujo ikinjaofi'wo'n'ngkohofoso hofi'ko oso ango hufa'u somne'no tohino mayoso'no huno uy'hwoso'no hofi'ko Anitu'nji hungkuno ikwolofoho so'ne sikuno somne'no iyoho unono.

⁷ Oso ango hufa'u soponta'ango fihumo Anitu kako songo humayo'ne uti'ma'mentisoso anga'nohino hweho. Kakoe yofeso Loutiyoho.

⁸ Oso hwe wop'ngo Lout huhwo sohwo kako a'amu wonyofe yahino wonyo somne'no kakoe simeho tango engo uy'mentisofoho.

⁹ Oseso nakwo huno wonayono. Anitu kako a'amu kakoe yahinomo t'fi in'ngkawowo'n'ngkohofoho somo yo'mayo tango u'mayo so'no ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Oso'nji Anitu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo hungkuno ikwolofoso sohonta tohino nuyonefoho. Huno ose wonayono.

¹⁰ A'amu fehohnjo hofi'ko Anituye hungkuno so'no ne anefoho syafi'sy'kuji Anitumne'no hohujo ikinjaofi'kuji nakwo Anitumo enjwa'mo humayoso nakwoloho likuji yo'mayo wonyo hofi'koe simeho umo'nyo somo in'ngkafijosomo a'amu homo somo Anitu kako tohino engo uyonefoho. Hofi'koe tohinoso nom'ne somo

yakolo'nnyofoho. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo l'wo'n'ngkohofoso hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi hofikoe hunomnohini in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko a'amu ahwomomjo somne'no sitofo ujoso'no iyoho munyofoho.

¹¹ I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwomomjoso hofikoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nnyo ko huhwa hofiko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwanne'no Anitumo sitofo mujo'ne hwafoho.

¹² Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo'nyo somo iwo'n'ngkohofofoho. Hofiko yahwohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hofiko huno nto'no mosyafisiyo'njo ifijoso hofiko oso hiso'no sitofo wolantifeho. Yahu kona'wohi mu meesyososo a'amu fonjasyontife pa'nyoso oso a'amu homo somo Anitu kako ose imokonefoho.

¹³ Hofiko nom'ne a'amu somo tango engo uy'wo'n'ngkohofo so'no hofiko tango engo womantifeho. Hofiko wonimango munyo'njo yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo'nyoso utihwa'nyopo iwo'n'ngkohofofoho. Ose yontifi hofiko simonyo iwo'n'ngkohofofoho. Ole seliwo'n'ngkohofi, Nakwo ho'nwi Anituye a'amu ne'nwoho selontifi sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofo sohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohutn'nyo sopo swo'nontifi oso a'amuso hofikoe yahino wonyoso hwapife halojo sopo kiho lopisyaofisyo pa'nyo'njo hwafoho.

¹⁴ Hofikoe yahinoso olenoho. Hofiko ape hwa'ntesimo uhwonano l'wo'n'ngkohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no in'ngkayo'ne mijoho uy'wo'n'ngkisofoho. Oso hiso hofikoe simeho somo simeho muhnniwo'n'ngkisofoho. Oso a'amu hiso hofiko a'amu nom'ne Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no mokemokosyohumawo'n'ngkoho yohofo somo afofo hungkuno ulontifi hwasyo hon'ngkanomo in'ngkayo'ne ipemotawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako wae yaofonefoho.

¹⁵ Hofiko hon'ngkano nto'nohino somo hohujo ikinjaofontifi hofiko olopole nonje nonje iloho-fom'wo'n'ngkohofofoho. Hofiko oso hwe hohontajo Mpeyouye hwomu Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho.

¹⁶ Yahu *toungkiso* a'mohungkunoso maliwo'n'ngkoho yohoho. I oso'no Mpelamiye yahu *toungki* fihwo kako

Mpelamiye honingkano wonyo somne'no wopijwahumonto oso yahu huhwo sohomo Anitu a'mohungkuno kakoe hunomo ho'nisyahoningki oso yahu sohwo kako Mpelammo yoka ulimentisofoho. Oso'no yahu huhwo sohwo kako a'mohungkuno'nji Mpelamiye yahino wonyo somo pijwahumentisofoho.

17 Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo lutihwawo'n'ingkohofoso hofiko mijilimno somo jefo yonto sa'n'wo'n'ingkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko oso humeengo engo saponte somo ifofo yokumpohn'nyo engoso ponto mtihupo'meef'wo'n'ingkiso pa'nyofoho. Oso a'amu hisomne'no Anitu kako hofiko ango nihu'no sikwo'mjoho so'mo humafitnne'ento sokafo esyohumaho.

18 Oso a'amu hiso hofiko hofikoe yo'mayo wonyo iwo'n'ingkohofoso somne'no hofiko hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ingkohofofoho. Hofiko nihu'no huno anefoho. Hofiko nom'ne a'amu wonyo honingkanomo kahopi ho'nosyalokwofo oso a'amu somo hofiko afofo hungkuno ulontifi hofiko oso a'amu homo somo honingkano wonyo somo ne'no apa'no asomo ipemotowalokwofo. Ole lutihwawo'n'ingkohofi, Yo'mayo wonyoso jije simeho kumo'n'ingkiso somo noho fiyo. Ose ulahoningkofi a'amu hiso hofikimo tifi iningkowalokwofo.

19 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko ole lutihwawo'n'ingkohofi, Yo'mayo wonyoso sekwo sekwoe simeho semo'noso'manji u sekwoe syohofoho. Sekwo honingkano hungkuno somo enjwa'mo humayoso peho'neto. Sekwo yahinoso nom'ne a'amu semokosyohumunyo ku'maho. O'o, sekwo kongkaku mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahoningkofi hofikoe yahino wonyo so'nji hwasyo hungkuno so'nji hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofofo. Hofiko yahino wonyofe syoho ulohofiyofoho.

20 A'amu fiso hofiko Jisas Kilais kako hofikoe wonyomne'no poyo imo'n'mentiso so'no hofiko oso hungkunoso mupa'n'mmentohofoso hofiko wonyo we'e humalofo. I oso'no a'amu fiso hofiko hofikoe wonyo honingkano somo hohujo ikinjaofikuji osopo hofiko honingkano wonyoso nto ho'naopijoso apa'no nomafikuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafijo'manji oso hohosohonta hofikoe fosyohumayo somo Anitu kako hofikimo nihu'no wonyo fosyohumentaningkuji uhwon'montonoho.

21 Oso a'amu hiso hofiko honingkano wonyo nihu'nahone nto ho'nao'mentohofoso apa'no ma'mentohofoso hofikimo

Anitu kakoe hungkunoso hofikimo mu'maso'njo yontentesi hofiko wopingo humafikutnnesohilo. I oso'no hofiko Anituye honingkanano wopingo somne'no huno wopingo tipema'mentohoho homo somo hofiko aku hohujo ikinjao'mentohoho so'no hofiko tohino mikun'imposo engo womantifeho.

² A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso hofikimne'no oso hungkuno oso siwojo yahu yahino'njofoho. Oseso nehopi liwo'n'ngkohoho. Siwojo kakoe yahinoso hwolaho mjasyihwosi apa'no womanimontonoho. Yahu sohwa mno nto ijontife somo apa'no wentifi ij'wo'n'ngkafo pa'nyofoho. Oso a'amuso hofiko Anituye honingkanomoti fi we'enehwo in'ngkawentifi osopo hofiko Anitumne'no hohujo ikinjao'f'wo'n'ngkohofoso hofiko siwojo yahu osohwafe yahino'njofoho.

3

Nehopi'nohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

¹ Nje a'amu soku olo iyoswo hufa'uyo mt'i'mokalokwe loso iyoswo simo'mjo so'nji olo t'finjo lo'nji hungkuno wopingo nto upa'n'imentohoho so'no sekwo huno aku syafisiyo'ne semti'mokiyalokweno.

² Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki hofiko mt'i'mokumentohoho sohwa hofiko yo'mayo tifi no'mo imo'none so'no mt'i'mokumentohofofoho. Sekwo oso hungkuno so'nji nom'ne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'mentiso sohwo kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwna'nta'ni upa'n'imentohoho so'ntne'no sekwo huno nto'no fisyafihupmno.

³ Simo'mo sekwo huno olo so'no huno waseyono. We'enepi sikuno ae'uyoso moi'wo umo'n'imo lihwosi yoso sohonta a'amu fehohnjoso hofiko yo'mayo hofikoe hunoso umo lonto yahonjo somo hofiko tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso hofiko sekumne'no sitofo woselantifeho.

⁴ Hofiko sekumo ole woselantifeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole selimentisotaho. Hwangku ngko asomo wapmmonoho. Ose selimentisotaho. I kako nt'i'mo humaho. Nakwo kakimo muhwonyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anitu hohonta yo'mayo mt'i'mokumentiso sohonta yo'mayo imo'n'mentisoso

ne'no wo'mopontaningi nakwoe ajuyohwosa hofiko nohumamopontifi pe'nimentohofosomta'angoso olohonta oso yo'mayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako maponehoho. Hofiko sitofo ose woselanitifeho.

⁵ Hofiko olo hungkuno anga'nohino losomo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofo. Hohonta Anitu kako hungkuno'nohini lahoningi hwahonji ahwomoni imonimentisofoho. Oso hwaho hiso mijo ajwopo wo'mentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo honahumentisoso fehohnjoso hwaho lopo wo'mentisofoho.

⁶ Oseso sikuno nom'ne somo Anitu kako lahoningi mijo oso hwaho somo ifehu'mokosyahoningi a'amu hopi'nono wonyo humamotofoso mijo mapolo'menton.

⁷ Oso pa'nyoso tifi no'mo Anitu lahoningkuhwosi olo hwaho lo'nji ahwomoni uhwonwo'n'ngkuhwone somo Anitu lihwoso'no toho nonasyonefoho. Oso hohosohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofwo'n'ngkohofosomme'no oso Sikuno Engo Anitu'nji hofikoe wonyo so'ne hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anitu kako hontohumaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofo'njo huhwo sohwa hofiko simeho hi'ntnnono muyo'njo hwafoho.

⁸ Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno nosyafisyikutoho. Anitu kako hontohumayo ne'nohinoso peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Anitu kako huno syafisyonteso sikuno anga'nohinoso soswo *wan tausen* (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen*iso (1,000) sikuno anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo sikuno so'ne atofolwo'n'ngkuhwone hopaso Anitu kako oso sikuno so'ne atofomajofoho.

⁹ Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limentiso, U ngko yo'mayoso umonnoho limentisoso uyimontonoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Anitu kako oso hungkuno limentisoso in'ngo mofalofoho. O'o, kako in'ngo mamofonehoho. I oso'no Anitu kako huno ole syofisyalofoho. A'amu anga'nohino fihwo kako tikanomo uyoso'no nihu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu hopi'nonohinoso hofikoe honingkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji ngkine'no simeho hi'ntnnono yiwolo'mokukuji wontapife. Anitu kako huno ose syafisyonto kako a'amu honingkano wonyo'njo somme'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

¹⁰ Oseso a'amu hufo uyantife piwo'n'ngkohofohopaso nakwoe Hwe Engo sohwo kakoe sikuno asomo pe-e'neso oso pa'nyofoho. Oso sikuno homo somo ahwomo engo

nolihwoso'no ahwomo hiso moi'wo umo'nimontonoho. Oso hohosohonta hntokwaliyo so'nji hamno mofehi'nyo nakwoe hwaho yo'mayo so'nji toho moi'wo nonefoho.

¹¹ Hwangku oso yo'mayo i'mofapone so'no sekwo huno syafisyikui olohonta sekwoe humayoso pipi wehumantifito. Sekwo honingkano wopingo'nohini ikui Anituye yahino wopingomnohini nto'no finingkakuno.

¹² Ose ikui sekwo Anituye Sikuno Engo so'no fohontohumamno. Sekwo Anitu kakoe syohoso yokumpohn'nyo ifijo'manji kako komo'no wapmmontonoho. Oso sikuno homo somo yo'mayo ahwomomjo somo toho ningkuhwoso'no sojo hwaho yo'mayoso afofo mijo pa'nyo imo'nonefoho.

¹³ Hohonta Anitu kako ole nalimento, Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta ngko ahwomo songo'nji hwaho songo'nji mtimokumnefoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko yahino wopingo'njoso mapitnnefoho. Anitu ose nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no hontohumalohwono.

Nakwo nakwoe humayoso nto'no ehumehwasi nakwoe Hwe Engo sohumne'no wohontohumano.

¹⁴ Oseso nje a'amu soku sekwo yo'mayo yahino wonyo somo nihu'nahone ho'naofikui yahino wopingo'nohini iyoso'no syoho engo ikui oso sikuno engo somne'no fohontohumamno. Ose ifijo so'no Anitu kako sekumo timo wonyo masehononehoho. O'o, sekwo kako'nji simeho afa unantifeho.

¹⁵ Jisas kako asomo komo'no mape'njo peho'no yalofoho. Hwapingoso kako nom'ne a'amu hofikoe honingkano wonyo somo hohujo ikinjaofikui ngkimo tifi wonningkapifento hontohumaho. Olo hungkuno ngko semtimokiyalokwe hiloso Anitu kako neningkwa'wehwo Poul huhumo uyahoningki kako huhwonji sekune'no iyoswo mtimokumentisofoho.

¹⁶ U yo'mayo iyoswo Poul mtimokuwo'ningkisoso kako sikuno ae'uyo yo'mayo somne'no mtimokuwo'ningkisofoho. Hungkuno fehohnjo mtimokonteso yoloho ne tipemayo'ne'entani syoho engo iwo'ningkuhwonefoho. I oso'no a'amu huno aneso Anituye hungkunomo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo hofikoe hwasyo hunoso iwo'ningkohofoso hofiko Pouliye hungkuno yoloho neso huno muyahoningki hwasyo lutihwawo'ningkohofofoho. Pouliye hungkuno'nohinimaho. O'o, nom'ne hungkuno Anituye iyoswo mta'ango hi yoloho neso hwasyo

lutihwawo'n'ingkohofofoho. Oso'no hofiko tohino engo notipemapitnnefoho.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo lutihwamojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiy+mno. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo losetihwawo'n'ingkohofoso hofiko sekumo hon'ngkano hwasyomo ipesemotafitnnoho. Sekwo nopiwahupitnnoho.

¹⁸ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'imentiso sohune'no sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe simeho pompenjiyo uyoso engo umo'nono. Sekwo kakoe yahino wop'ngo somne'no sekwo huno engo fitipemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun

Olo Iyoswo Simo'mjo loso Joun Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *fouti'nji* (40) *sikisiti'nji* (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo simo'mjo loso Jisas+ye inomokomoyo Joun mti'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo simo'mjoso nto mti'mokumentisohwo olo nom'ne loso mti'mokumentisofoho. Hungkuno hwap'ngoso afafoho. Oso'no hofiko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mti'mokumentisofoho. Hofiko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya angom'meemjo Jisas+mo in'ngkunyoso somne'no mti'mokuyahotimentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nositikiso hofiko a'amu Jisas+mo in'ngkunyofe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontan'ngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwap'ngoso olenoho. Simeho uyoso'no huno syaf+hunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, hon'ngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun angom'ntipo humanto mti'mokumentisotikeno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi tifi un'ngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwap'ngo hweho.

¹ Jisas Kilaisimne'no ngko ifalifaliyo wanti'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwap'ngo hweho. Nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo nupo'nontani kakoe simo'mangomo timo nuhwonontani kakoe a'apahomo aho upm'mokumentihwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono.

² Olo songo humayo hwap'ngo lohwo kako utihwa'nyopo i'mofopahon'ngki nakwo uhwonimentihwonefoho. Uhwonimentihwone so'no kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anituye hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nonto utihwa'nyopo i'mofopahon'ngki uhwonimentihwonefoho.

3 Yo'mayo hopi'nono upa'n+mentihwone so'nji uhwon+mentihwone so'ntnne'no selalokuhwono. Oso'no sekwo'nji nakwo'nji simeho afa ufohi'nyo'ne uyantane'y+hwono. Nakwo'nji Mpohwo An+tu'nji kakoe Hwomu Jisas Kilais sohwo'nji simeho afa ufohi'n+ngkuhwone hopaso sekwo'nji simeho afa ufohi'nano.

4 Olo hungkuno semt+mokiyalokwe loso tifi in+ngkafijo'manji nakwoe simeho'nji sekwoe simeho'nji wop+ngo'nohini umo'n+montonoho.

Nakwo hon+ngkano wop+ngomnohini wemoy+hwano.

5 Olo hungkuno An+tuye hwomu nal+mentisoso selalokuhwono. Hungkuno ole, An+tu kako wop+ngo'nohinoso hwap+ngo hweho. Kako wonyo hon+ngkano nihu'no ane hweho.

6 Oso'no nakwo Mpohwo'nji simeho afa ufohi'nano kol+hwasi nakwo hon+ngkano wonyomo oseno mohumentan+ngkuhwasi'manji nakwoe hungkuno hiso hwasyofoho. Nakwo mango'nohino'nwoho.

7 Nakwo Mpohwoe hungkunomo in+ngkawasoso Jisas kako in+ngkawowo'n+ngkiso pa'nyoso nakwo a'amu hwa-hoponjo so'nyuye simeho afa'njo wohumantanoho. Ose ihwasi'manji Jisas An+tuye Hwomu sohwoe hon+yo nakwoe wonyo wae enaof+hwoso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

8 Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe simehomne'no hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso nakwoe simehomo monauyoho.

9 Nakwoe wonyo yoloho lijwaofaso'manji An+tu wop+ngo'nohini iwo'n+ngkiso sohwo kako mones+kwajonehoho. O'o, kako nakwoe wonyo wae enaof+hwoso'no nakwo simeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

10 Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho. Ose hnnaso'manji nakwo Mpohwo An+tu sohumne'no hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe hungkuno nakwoe simehomo monauyoho. Hwap+ngoso An+tu nalohoho, A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kilais nakwoe Nefo'mayo hweho.

1 Nje mehomi soku, olo hungkuno mt+mokalokweso sekwo hon+ngkano wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no a'amu fihwo wonyo yososo nakwo'ne nefo'mayo'ne oso hi'nji'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo An+tu'nji humaho. Nakwoe wonyomne'no kako Mpohumo jomo

ulimontonoho. Oso hwe wopingo sohwo Jisas Kilaisiyoho. Yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no Mpohwo simeho wopingo umo'n'wo'n'ngkisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomne'no tohino m'kun'imposo ma'mentisofoho. Kakoe hon'yo nakwoe wonyo wae yaofone imo'mentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomne'nohinimaho. O'o, a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humolawotofo sofe wonyomne'no imo'mentisofoho.

³ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo Anituye hungkuno hofiyo in'ngkayo'manji Mpohwo'nji nakwo'nji simeho afa nto in'ngkuhwono. Nakwo kakoe a'amu ne nto imo'n'ngkihwno.

⁴ A'amu ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lososo Anituye hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo sohwo hwasyo'nohino hweho. Hungkuno neso kakoe simeho mo'mo mawo'nnyo hweho.

⁵ A'amu Anituye hungkunomo ito'no in'ngkaweso sohwo kako Anitumo simeho uyoso engo umo'n'imontonoho. Oso hiso kiko isoso kiko huno wakiyono. Kiko Anitumo humahnno.

⁶ A'amu fihwo ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lihwosi kakoe hon'ngkano Jisasiye hon'ngkano pa'nyo umonono.

Hwe fihwo nom'ne a'amumo simeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

⁷ Nje a'amu soku, olo hungkuno sekwo in'ngkayo'ne mtimokalkweso songo'maho. O'o, yofohofoho. Hohonta simo'mo ne'mo nto upa'nimotofofoho.

⁸ I oso hungkuno hohontajoso huno naimentiso olohonta Jisasimo uhwon'ngkahon'ngkuhwoni hon'ngkano hungkuno hohontajoso songo pa'nyo imo'nalofoho. Oso'no sikwo'mjohoso moi'wo imo'nalofoho. Pomponaho wopingoso weho.

⁹ Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako a'amu nom'ne sohomo simeho wonyo uyososo sikwo'mjoho'mo humaho.

¹⁰ A'amu fihwo a'amu nom'ne sohomo simeho uyososo kako pomponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako a'amu nom'ne somo hon'ngkano wonyomo mipemotawenehoho. O'o, hofiko kakine'no mopiwasiyofoho.

¹¹ A'amu nom'ne sohune'no simeho wonyo uyososo kako sikwo'mjoho'mo wohumamontonoho. Kako sikwo'mjoho'mo emoyonto hon'ngkano'no pijipijo

iwo'n'ingkisofoho. Kakoe wonyomne'no t'impinyo imo'nonto hon'ingkano ito'no muhwonyofoho.

12 Nje mehomi soku, Anitu kako Jisasimne'no sekwo wonyo wae yao'mentiso so'no ifalifaliyo semti'mokiyalokweno.

13 Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo s'imo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta oseno humaso sohomo sekwo huno moi'wonoho. Oso'no semti'mokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwasi sekwoe yokumpohn'nyo hwe wonyo Seten sohomo uyakolo'malofa so'no semti'mokiyalokweno.

14 Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno ito'no seimentiso so'no semti'mokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo s'imo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta humaso sohomo sekwo huno seimentiso so'no semti'mokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somne'no namo'n'ingkuhwoloho.

15 Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no simeho uyikutoho. A'amu fihwo hwahoponjo yahinomo in'ingkaweso sohwo kako Anituye hungkuno ne'njo somo min'ingkayofoho.

16 O'o hofiko yo'mayo wonyo so'no simeho fefoyo, yo'mayo hwaponjo somo t'imo uhwononto hi umo'n'ingkahon'ingki yokumpohn'nyo mokosyohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponjo hon'ingkanofoho.

17 Yo'mayo hwahoponjo so'nji hon'ingkano wonyo so'nji moi'wo imo'nonefoho. I a'amu Anituye hungkunomo in'ingkayo sohwo songo ne'no nohumant'ihwonefoho.

Jisasimne'no hungkuno hwasyo ulimotofa sohwa nto i'mofapohofa.

18 Nje mehomi soku, s'ikuno moi'wo imo'nyoso mofoneponoho. Hohonta sekwo nto upa'n'imentohofofoho. Jisas Kilaisiye mango sohwo wapmmontonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto i'mofapmmalofa. Oso'no nakwo huno ole. S'ikuno moi'wo umo'n'imonte'no yohoho.

19 A'amu fehohnjo nto neliko'ma'malofofoho. Osohwa nakwoe a'amu'njo'maho. Hofiko nakwoe a'amu'ntentesi hofiko nakwo'nji ne'no nohumafikutnesohilo. I oso'no nto neliko'ma'malofofoho. Oso'no nakwo huno ole moi'wonoho, nakwoe a'amu ne'maho.

20 I oso'no sekwo Anituye Towahuno Wop'ingo moi'wo nto ma'malofofoho. Oso'no sekwo hon'ingkano neso huno moi'wo nto seimaho.

21 Sekwo honingkano ne so'no huno maseyoho isoso'no mamti'mokalokuyohono. O'lo, sekwo honingkano ne so'nji honingkano hwasyo so'nji yofe uhwofiwo'n'ingkohofofoho. Hwasyo hungkunoso hungkuno nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no semti'mokiyalokweno.

22 Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo tihwolo. Hwe ole liwo'n'ingkiso hweho. Jisas sohumo Anitu nakumne'no uhwosopo'mentiso'maho. Ose liwo'n'ingkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye mango hweho. Kako Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisasi'njimo ngkilaho uliwo'n'imojo hweho.

23 A'amu fihwo Anituye Hwomu sohumo ngkilaho liwo'n'ingkiso sohwo Mpohwo huhune'no ngkilaho liwo'n'ingkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu sohumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkiso sohwo Mpohwo huhune'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkiso hweho.

Anituye Towahuno hungkuno ne'njo lonetihwawo'n'ingkiso hweho.

24 Oso hungkuno hohonta upa'n'imotofoso aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso hungkuno hiso simeho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo Anitu'nji hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo wosemokosyohumanjiyoho.

25 Olo hilo so'no nalimentisofoho. Nakwo kako'nji songo ne'nohini nohumentihwanefoho.

26 A'amuso sekumo honingkano hwasyomo ipemotasewofitnnohontnne'no semti'mokiyalokweno. Oso'no sekwo huno waseyono.

27 Sekwo Anituye Towahuno nto mahoningkofi kako sekwo'nji humaho. Oso'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako sekwo'nji ne'no humahwosi yo'mayo hopi'nonohino so'no wolosetihwahwono. Kako hungkuno nehopi'nohini losetihwayo hweho. Hwasyo hungkuno ane hweho. Anituye Towahuno Wopingo losetihwaso hopaso sekwo Jisas Kilaisimo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

28 Ou, nje mehomu soku, sekwo Jisasi'mo fosyohumamno. Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo lohofihwasi wonimango monanyo'njo kako'nji woswo'nantanoho.

29 Sekwo huno moi'wonoho. Jisas Kilais sohwo hwe wopingo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono. A'amu honingkano wopingo'nohini iwo'n'ingkiso sohwo Anituye mehomu ne hweho.

3

Olohonta nakwo Anıtuye mehomi'nwi humalohwono.

¹ U Mpohwo Anıtu kako nakumne'no hitoho mi+kun+mposo nejapmmentisofoho. Kako nakumo naliwo'nıngki, Nje mehomi kuyoho. Ose naliwo'nıngkiso hweho. Oso'no pisopisaha likuji huno fusyafi+hupmno. Ou, nehopeho. Nakwo Anıtuye mehomi ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso Anıtune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hofiiko huno muyofoho.

² Ou nje a'amu soku, nakwo Anıtuye mehomi nto imo'nıngkuhwono. Nakwo hwanguki pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwapıngoso nakwo Jisas ne sohumo uhwonanefoho.

³ A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako honıngkano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako si'meho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.

⁴ A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako Anıtuye hungkunomo hwotoho fewo'nıngkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyoso Anıtuye hungkunomo mtıhupewo'nıngkisofoho.

⁵ Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'nımentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako Anıtuye honıngkano hungkunomo mamti+huposo'njo hweho.

⁶ A'amu Jisasımo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo honıngkano wonyo iwo'nıngkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisasımne'no huno muyo hweho.

⁷ Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiyımno. A'amu honıngkano wopıngonjo Jisas Kılais pa'nyo sohwo hwe wopıngonohino hweho.

⁸ Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta kako wonyo'nohino imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no yalokuso sohwo Seteniye mehomi hweho. Anıtuye hwomu sohwo yo'mayo Seten iwo'nıngkiso so'no wae yafo'ne pmentisofoho.

⁹ A'amu Anıtuye mehomi imo'nyo sohwo kako honıngkano wonyomo minıngkayo'njo hweho. Hwapıngoso Anıtuye Towahuno kakimo humaho. Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, Anıtuye hwomu hweho.

¹⁰ Anıtuye a'amu neso tihwolo. Seteniye a'amu neso tihwolo. Oso'no huno nayıhwoso'no manji oloso'no huno wosyofısyano. A'amu honıngkano wonyo'njo

a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo osohwo Anituye a'amu'maho. O'o, Seteniyeye a'amufoho.

A'amu nom'ne'nji simeho inyo yahinoso olenoho.

¹¹ Simo'mo ne'mo sekwo hungkuno ole upa'nimentohofi, Sekwo a'amu nom'ne somne'no simeho uyimno.

¹² Nakwo a'amu Kein osohwo pa'nyo miyanehwono. Oso hwe huhwo sohwo Seteniyeye a'amu hweho. Koningkwa'wehumo fonjahumentisofoho. Peho'no fonjahumentisoto. Hwapingoso ole. Kein kako honingkano wonyomo iningkamojo hweho. Apel kako honingkano wopingomo iningkamojo hweho.

¹³ Oso'no a'amu olo hwaho loponjoso sekumne'no nakwolaho selifijo'manji sekwo yomo iyo'eno.

¹⁴ Nakwo a'amu nom'ne Jisasimo simeho uyiwon'ningkuhwone'manji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalohwono huno nto nayohoho. Hwapingo ole, Nakwo Seteniyeye hantojo tikano honingkano somo uliko'mentani Anituye hantojo songo ne'no humayo'ne somo humalohwono. Olo hilo so'no huno pipi nayohoho. A'amu fihwo kako a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo yoso sohwo kakoe songo ne'no humayoso tohino mikunimposo ne'no umnonefoho.

¹⁵ A'amu koningkwa'wehumne'no simeho tohino umnosohwo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo pa'nyo hweho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu nom'ne sohumo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo Anitun'jopo songo ne'no mohumanefoho.

¹⁶ Jisas olo hwaho lopo nakumne'no imentiso so'no nakwo huno nayohoho. Jisas nakumne'no poyo pe'nimentisofoho. Oso'no nakwo nakwoe a'amumo ufo'mayo'ne'no nakwoe songo humayoso hofikimo uyano. Nakwoe a'amu somo ufo'mehwaso hn'nwi poyo pe'nasoso wopingofoho. Jisas hnne'efoho.

¹⁷ A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho hi'njo sohwo koningkwa'wehwo umofonyo yalofonjo sohumo hitoho mulofe'njo'manji kako ole lososo peho'neto, Ngko Anitumo simeho uyiwon'ningkohe hwo'nyoho. Ose peho'no lalofoho. Mango'nohino hweho.

¹⁸ Nje mehomi soku, nakwo nom'ne a'amu somno namo'nyoso mango'nohini ulihwaloho. O'o, nakwo hofikine'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo wopingo ulohofano.

A'amu Jisasimo tifi iningkawowo'ningkohofoso Anitumne'no iyoho munonehoho.

¹⁹ Simeho uyo yahino ne'nji utihwehwasi nakwo Anituye honingkanomo nehopi humalohwoneso huno wonayono. Oso'no nakwo Anitu'njopo lohofihwasi nakwo wonimango monanonefoho.

²⁰ I oso'no jije simeho mo'mo wonyo hwo'nyoho hnniwo'n'ngkino'manji Anitu jije simehomo yakolo'nnyo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'no huno hwapingo'njo hweho. Oso wonyo hiso kako wae nto kiloho'maho Anitu huno uyohoho.

²¹ Ou, nje a'amu soku, nakwoe simeho mo'mo oso hungkuno monajo'manji nakwo Anituye simanopo wonimango ane yokumpohn'nyo wolohofano.

²² Nakwo kakoe hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkuhwone'nnyo yo'mayo iwo'n'ngkuhwone so'no Mpohwoe simeho wopingo umo'n'ngkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulasoso wonejapmmontonoho.

²³ Anituye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu Jisas Kilaisiye yofe somo simeho hi'ntnnono uyihwasi nom'ne a'amumo simeho uyihwano. Oso hiso kako naliny- ofoho.

²⁴ A'amu Jisasiye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkiso somo Anitu kakimo ufo'malofoho. Anitu kako hwe huhwo sohomo humaho. Anitu kakoe Towahuno Wopingoso ne- jopahon'ngki Towahuno sohwo ole netihwalofoho. Anitu nakumo humaho.

4

Anituye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu pi'n'ngo hwasyo hungkuno'njoso nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno hopi'nonohino upa'n'fijo oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anituye Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahon'ngkuhwosi sekwo yamofe fiyimno. Oso hwe huhwo sohwo Anituye hwolikeno. Hwahoponta'ango hwolikeno.

² Huno ito'no tipemapitne'no yamofe fiyimno. A'amu fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anituye Hwomu Ne sohwo a'amu imo'n'mentisofoho. Ose loso sohwo kako Anituye Towahuno ne hi'njo hweho.

³ Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anituye Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisasiye mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto upa'n'mentohofi, Jisasiye mango sohwo noponefoho. Ou, kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.

⁴ Nje mehomi soku, sekwo Anituye kuyoho. Sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo somo hwotoho nto hmmalofo. Hwapingoso oso Towahuno jije simeho mo'mo humaso sohwo kako towahuno hwahoponjo somo nihu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hwe wonyo sohwoe a'amufoho. Hofikoe hungkunoso hwahoponta'angofoho. Setenye a'amuso hofiko hwasyo hungkuno hwahoponta'ango somo upa'n'wo'n'ngkohofofoho.

⁶ I oso'no nakwo Anituye'nwoho. A'amu fihwo kako Anitu ne sohune'no huno unyohwo'manji osohwo kako nakwoe hungkuno upa'n'imtonoho. Ou, nom'ne a'amuhwo kako Anitune'no huno muyohwo'manji i nakwoe hungkunomo mupa'nonehoho. Olo hilo so'no hungkuno Anitu mta'ango so'no nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo nen'ngkap+fijohwa'manji Anituye Towahuno ne'njofoho. Ou, nakwoe hungkunomo monen'ngkap+fijoso hwe wonyo sohwoe towahuno hi'njo hwafoho.

Anitu kako nakune'no hitoho ulofalofoho.

⁷ Nje a'amu soku, nakwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso uyano. Nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso Anitu mta'angofoho. A'amu nom'ne somne'no umo'n'wo'n'ngkiso sohwo kako Anituye mehomifoho. Kako Anitune'no huno uyalofoho.

⁸ A'amu nom'ne somo simeho muyoso Anitune'no huno muyihwafoho. O'o, Anitu simeho uyoso kako hwapingo hweho.

⁹ Anitu nakune'no hitoho m'kun'imposo nejapmmentisofoho. Oso'no kako nakwo'nji songo ne'no humayo'ne imo'mentisofoho. Oso hiso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo oso songo humayoso uyo'ne'ento nakune'no hwa-hopo uhwat'mentisofoho. Oso'no Anitu nakune'no simeho nejaponto net'hwamentisofoho.

¹⁰ Simeho inyo neso ole, nakwo Anitumo simeho uyo pa'nyo'maho. Oso, neso ole, Anitu nakumo simeho nejaponto kakoe Hwomu nakwoe wonyomne'no tohino m'kun'imposo mayo'ne nejapmmentisofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, nom'ne a'amumne'no namo'nyo so'no Anitu umo'nalofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amune'no wonamo'nono.

¹² Nakwo hopi'nonohino so'nwi Anitumo muhwonyo'nwoho. I nakwo a'amu nom'ne uhwon'wo'n'ngkuhwone somo simeho ne'njo uy'wo'n'ngkuhwaso'manji Mpohwo nakwo'nji

nohumahwosi kako nakumo simeho nejape so'no huno wonayimontonoho.

¹³ Kakoe Towahuno nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho, Anitu nakwo'nji humaho. Nakwo kako'nji humalohwono.

¹⁴ Mpohwo Anitu a'amu hwahoponjo so'nyumne'no asomo nemayo'ne kakoe Hwomu uhwatimentisofoho. Oso hiso uhwonimentihwone so'no selalokuhwono.

¹⁵ A'amu fihwo Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uyihwosi a'amu somo ole uloso, Jisas Anituye Hwomu hweho. Ose loso sohwo Anitu kakimo humaho. Kako Anitumo humaho.

¹⁶ Nakwo huno wonayono Anitu nakune'no hitoho nejapmmentiso so'no nakwo simeho uyalokuhwono. A'amumne'no umonyo yahinoso Anitu mta'angofoho. A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umon'niwo'n'ngkiso sohwo kako Anitu'nji humaho. Oso'no Anitu huhwo kako'nji humaho.

¹⁷ Jisas nakumo nonehumentan'ngki nakwo nom'ne a'amumne'no namonyo yahino wopingo yalokuhwoneso olehoho. Sikuno Engo hungkuno tango'njo ikwalofone somo nakwo yokumpohn'nyo nolohofihwasi wonimango monanonefoho. Hwap'ngoso nakwoe songo humayoso olo hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe simeho mo'mo humaho.

¹⁸ A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umon'niwo'n'ngkiso sohwo iyoho miy'wo'n'ngki yohoho. O'o, iyoho iyoso ni'hu'no awonoho. Iyoho iyo hwap'ngoso olenoho. A'amu fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono nom'ne a'amumne'no umonyo yahinoso ito'nohino'maho.

¹⁹ Nakwo nom'ne a'amumne'no namon'niwo'n'ngkohoho. Hwap'ngoso Anitu kako nakune'no simo'mo umon'ni'mentisofoho.

²⁰ A'amu nom'nehwo ole lososo, Ngko Mpohune'no simeho uyalokweno. Ose loso sohwo a'amu nom'ne sohumo simeho wonyo uyoso osohwo kako hwasyo hungkuno lalofoho. A'amu fihwo kako olo hwaho loponjo a'amu uhwon'wo'n'ngkiso somo simeho muyo'manji kako Mpohwo Anitumo muhwonyo sohumo simeho pipi uyimontolo.

²¹ Jisas Kilais ole nalimento, Kiko Anitumne'no simeho uyo'manji jije a'amu homne'no simeho uyo. Ose nalimentisofoho.

5

A'amu Jisasimo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso yomayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewo'n'ngkohofofoho.

¹ Hwe nakwoe wonyo wayo'ne An+tu uhwasopo'mentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno hiso a'amu fihwo huno nehopi uyoso sohwo An+tuye mehomi hweho. A'amu Mpohumo simeho uy+wo'n+ngkiso sohwo kakoe mehomi'ntnne'no simeho uy+wo'n+ngkiso hweho.

² Nakwo An+tumo simeho uy+hwasi kakoe hungkunomo tifi in+ngkwaso'manji nakwo huno ole wonayono. Nakwo An+tuye mehomi somo simeho nehopi uy+wo'n+ngkuhwone'nwoho.

³ Nakwo An+tuye hon+ngkanomo tifi in+ngkwaso'manji nakwo Mpohumo simeho nehopi uy+wo'n+ngkuhwonefoho. An+tuye hon+ngkano somo tifi in+ngkayoso tango'njo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyo nejap+wo'n+ngkiso hweho.

⁴ An+tuye a'amu neso yo'mayo hwahoponjofe yokumpohn'nyo somo hwotoho fe-e'ne yokumpohn'nyoso hi'njofoho. Oso yokumpohn'nyo hwotoho fe-e'neso hwap+ngo ole, Nakwo Jisas+imne'no huno nayohoho. Kakoe yokumpohn'nyo nefo'mayo'ne sohune'no huno nayohoho.

⁵ Yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyo tihwolo. A'amu fihwo kako huno ole uyososo, Jisas An+tuye Hwomu hweho. Huno ose uyahon+ngki kako yo'mayo hwahoponjo somo yakolonoho.

An+tu kakoe hwomumne'no hungkuno yoloho l+mentisofoho.

⁶ Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyon+mano lonto, nje hon+yo us+huma'mo lonto nakwoe hwahopo pmmentisofoho. Mijo'nohini so'no pmmentiso'maho. O'o, mijo'nji hon+yo'ntnno pmmentisofoho. An+tuye Towahuno Wop+ngo hungkuno nehopi hwap+ngo sohwo kako Jisas+imne'no olo hilo so'no yoloho l+mentisofoho.

⁷ Oso hufa'u s+hune sohwa Jisas+imne'no yoloho lalokwofo.

⁸ An+tuye Towahuno Wop+ngo'nji mijo'nji hon+yo'nji oso hifoho lalokwofo. Oso hufa'u s+hune sohwa hof+koehungkuno afa'nohinoho. Jisas sohwo An+tuye Hwomu ne hweho. Ose lalokwofo.

⁹ A'amu hwahoponjoso hungkuno lonti+feso nupo'nontani nehopeho l+wo'n+ngkuhwonefoho. An+tu lonte hungkunoso nehopeho. A'amu lonti+fe somo yakolonoho. Oso hungkuno hiso An+tu nto l+mentisofoho. Kakoe Hwomumne'no linyofoho.

¹⁰ A'amu Jisasi+mo simeho hi'ntnnono uyo sohwo kako huno ole uyohoho, Jisas An+tuye Hwomu ne hweho. A'amu nom'neso kako hungkuno hiloso simeho hi'ntnnono muyo'njo yonto kako An+tu hwasyo hungkuno'njo hweho

l̄wo'n̄ngkiso pa'nyo hweho. Hwap̄ngoso An̄tu nalohoho, Jisas nje Hwomu hweho.

¹¹ Olo hungkuno loso An̄tu nehopi ole nal̄mento, Ngko songo ne'no humayo'neso nto sejap̄mentohefoho. Ose nal̄mentisofoho. Oso songo ne'no humayo'ne hwap̄ngo kakoe Hwomumo weho.

¹² A'amu fihwo An̄tuye Hwomumo humunyo sohwo An̄tu'nji songo ne'no humayo'ne hweho. A'amu An̄tuye Hwomumo mohumunyo sohwo kako An̄tu'nji songo ne'no humayo'neso mot̄p̄hwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo ne'no fosyohumayo'ne hi'n̄j̄'nwoho.

¹³ Sekwo a'amu Jisas̄mo s̄meho hi'ntn̄nono uȳwo'n̄ngkohoho soku, sekwo songo ne'no humayoso hi'n̄jo kuyoho. Oso'no sekwo huno waseyonontn̄ne'no semt̄'mokiyalokweno.

¹⁴ Nakwo yo'mayo An̄tu syonef̄syalokunjo so'no namo'n̄ngkohoho lontani oso'no jomo ul̄hwaso'no kako wonepa'n̄montonoho.

¹⁵ Nakwoe hungkuno An̄tu nepo'nalokunjo so'no huno ole nayohoho. Yo'mayo nakwo jomo ul̄wo'n̄ngkuhwone so'no nejopalokunjoso olohifoho.

¹⁶ Hon̄ngkano anga'no wonyoso a'amu yososo An̄tu kako wae mmofe'n̄jo umtonoho. O'o, hi'n̄ji pe'n̄ngkuhwosi t̄kanomo wene hweho. Oso'no a'amu oso wonyo hiso yoso sohomo uhwon̄ngkohojo oso a'amu huhwo sohume'no Mpohumo jomo mujo'n̄jo fiyo. Yo'mayo hon̄ngkano wonyo nom'neso a'amu yoso sohomo uhwon̄ngkohojo oso humne'no Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae ȳmof̄hwosi songo humayo'ne uȳmtonoho.

¹⁷ An̄tuye hungkuno mtohpeso hopi'nono wonyofoho. I oso'no fehohn̄jo so'no Mpohwo kako wae weeo'mtonoho. Anga'nohinoso t̄kanomo n̄hu'nahone wenefoho.

¹⁸ An̄tuye mehomi ne sohwo kako hon̄ngkano wonyo miyo'n̄jo ȳwo'n̄ngkiso hweho. O'o, An̄tuye hwomu osohumo yokumpohn̄nyo mokosyohumawo'n̄ngkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Seten mupm'mokonohoho.

¹⁹ Nakwo huno moi'wonoho. Nakwo An̄tuye mehomi'nwoho. A'amu nom'ne sofe hwe engo mokosyohumayo sohwo Seten̄yoho.

²⁰ Nakwo huno moi'wonoho. An̄tuye hwomu nto pmentono. Kakine'no huno ito'no uyo'ne huno nto nejap̄mentono. Nakwo An̄tumo ufohi'nyo'ne hwap̄ngoso Jisas̄yoho. Jisas K̄lais An̄tuye hwomu sohwo kako An̄tu ne hweho. Kako songo ne'no humayoso hwap̄ngo hweho.

²¹ Nje mehomi soku, yo'mayo hwahoponjo jije simeho mo'mo Anitumo uyohopo'mto yalokunjo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. Osohopeho. Ngko Joun'ni mt'i'mokohono.

2 Joun

Olo Iyoswo Tifinjo loso Joun Afahwo Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *sikisiti'nji* (60) *sikisiti-sikisiti'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tfinjo loso Joun afaohwo mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'mu anga'nohino syine'no mtimokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetikeno. A'amu fiso hofikoe hunoso ole, A'amu Jisasimo iningkunyo temtitofo hopa imo'nohumunyo somne'no mtimokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiymno ulimonto mtimokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mtimokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtimokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'nngkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mtimokalokweno. Kiko a'mu siki, Anitu kakoe syohomne'no kuhwosopo'mentiso sikinonji jije mehomi sohwantnne'no olo iyoswo loso semtimokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no simeho kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohinimaho. O'o, a'amu hopi'nono Anituye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofiko sekune'no simeho umonalofoho.

² Jisas Kilaisiye hungkuno ne'njoso nakwoe simehomo wojo so'no nakwo sekune'no simeho namon'wowningkohoho.

³ Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas Kilaisi'nji siko nakumne'no wopingo nalohofohosi hitoho ulofihwoso'no humayo wopingo nejapohosi so'no nakwo hungkuno nehopi'nohini hnningkuhwasi simeho afa unantanoho.

Nakwo hitoho nalofa yahino somo uningkowano.

⁴ Jije mehomi fehohnjoso hofiko Anitu kako yahino ne so'no nalimentiso hopaso hofiko kakoe honingkano ne somo iningkwalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko simonyo yalokweno.

⁵ Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilmonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no

simeho uyo yahino hiso songo'maho. O'o, nakwo Anituye hungkunoso simo'mo upo'noma'mentihwone oso mta'angofoho.

⁶ Hitoho ulofu yahinoso olenoho. Nakwo Anituye honingkanomo tifi uningkwano. Hohonta olo honingkanoso loso upa'nimentihwoni, Sekwo nom'ne a'amumne'no simeho umu'nyo yahino somo finingkamno.

Nakwo Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

⁷ A'amu pi'ningo engoso hofiko nakumo hwasyo hungkuno nelane'entifi ango'meemo liku'mofalokwofo. Oso'no hofiko nakumo ole nelalokwofo. Jisas Kilais Anitu sohwo kako nakwoe hwaho lopo a'amu imo'nimentiso'maho. Hofiko nakumo ose nelalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hwasyo hungkuno liwo'nngkohofoso Kilaisiye mango hwafoho.

⁸ Sekwo soku, oso a'amu ose sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hwapngoso sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo iwo'nngkohofoso so'no Anitu kako ngko sekumo yo'mayoso wosejapmmo selimentisoso sekwo hwasyo hungkuno homo somo iningkafijo'manji sekwo momapitnnehofoso. O'o, sekwo Anituye hungkunomo nto'no iningkafijoso u sekwo yo'mayoso womantifeho.

⁹ A'amu fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokesyohumayo'njo yoso sohwo kako hungkuno nom'ne kengomo iningkaweso'manji osohwo Anitu kako'nji mohumuyoho. Hwe fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaso osohumo Anitu'nji kakoe hwomu Kilaisi'nji siko'monta'i siko kako'nji humasiyo.

¹⁰ U hwe fihwo kako sekumo se'maso sohwo kako sekumo Kilaisiye hungkuno masejo'njo ihwosi kako nom'ne hungkuno kengo selihwoso'no osohumo sekwo kakimo sekwoe ango'mno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe a'amuhwe eso nulikutoho.

¹¹ A'amu fihwo kako oso a'amu hwasyo hungkuno'njo osohumo nje a'amuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwoe syoho somo ufo'malofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso u olo hungkuno hiloso ngko iyoswomo mamti'mokumnehono. O'o, ngko sekumo se'mahm'mo ngko sekwo'nji hungkuno hnnngkuhwasi nakwoe simehoso wopingo wonamo'nimontonoho.

¹³ Anitu kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso jije nanohwo esi'nji kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Joun'ni mt'i'mokohono.

3 Joun

Olo Iyoswo Nom'ne Tifinjo loso Joun Afahwo Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno s'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *sik'is'iti'nji* (60) *sik'is'iti-sik'is'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo ne'no tifinjo loso Joun afahwo mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyas'imne'no mt'i'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jouniye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwajimonto imentisoso Ntiyoutilefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nimonto oso a'amu syoho'njo sohwo monje esyahon'ngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemit'liyos osohumo yofe ho'nomanto uhwajimentisofoho. Olo iyoswo loso Jouniye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemit'liyos syoho yahon'ngkuhwosi hofiyo umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu l'hwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'n'ngkohe sohwo'ni ngko nje n'ngkwahwo Ngkaiyos sohwo hne'no olo iyoswo loso kumt'i'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi s'meho kijopalokweno.

² Nje a'amu sohwo, kiko yo'mayo syoho wopingo yontan'ngkini Anitu kufo'malokunjo so'nji kiko wopingo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jije huyo'mango so'no ngko huno niyohoho wopingo humaho. I jije huyo'mango wopingo humaso hopaso jije a'apaho hi'nji wopingo osenohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno.

³ A'amu fehohnjo Anitumo s'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso jije angopo nta'ni ni'mant'fi nt'malofi, Ngkaiyos sohwo kako Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyo'no in'ngkwalofoho. Ose ntahon'ngkofi ngko s'imonyo imalefoho.

⁴ Nje mehomi hofi'ko Anituye hungkuno ne somo in'ngkwalokwofo so'no upa'nonji oso'no ngko s'imonyo iwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso s'imonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no s'imonyo iwo'n'ngkohofu somo yakolo'nnyofoho.

Ngkaiyos syoho wop'ingo imentisofoho.

⁵ U nje a'amu sohwise, kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mof+wo'n'ingkohoho sohwaso ufo'mawo'n'ingkinoso oso wonyoangkafofoho. Jije a'amu'nohinim'aho. O'o, a'amu kengo mta'ango sohwanjoho.

⁶ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko olopo n'imantifi kiko hofikimo wop'ingo uloho'mahnno so'no nakwo Anitune'no uhu'mokontan'ingkuhwoni nal'malofofoho. Kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofo sohwaso jije angopo nta'ni hano hofiyo'no hmfihwajo. Ose yahon'ingkiji Anituye simaho wop'ingo umo'n'imontonoho.

⁷ Hofiko oso syoho yalokwofoso Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne yalokwofo. A'amu Anitumo simaho hi'ntnnono muyo'njo sohwa mta'ni hofiko hamniyoho yo'mayoso momaso'njo yalokwofo.

⁸ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo oso a'amu huhwo sohwaso ufo'mano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho ne'njo so'no nakwo syoho afa'no womojoku'nantanoho.

Ntiyoutilefes kako yahino wonyo imentisofoho.

⁹ Ngko oso a'amu Ntiyoutilefesinji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho somne'no ngko iyoswo nom'neso nto mtimokumalefoho. Ntiyoutilefes sohwo kako a'amu hiso hofiko nakwoe hwe engo hwosoho ulantife'no yalokunjo so'no kako nje hungkunomo haloho manipewo'n'ingkiso hweho. O'o, kako nje hungkunomo hwotoho nifewo'n'ingkiso hweho.

¹⁰ Oseso ngko sekumo sel'ma'me'manji ngko yo'mayo kako iwo'n'ingkiso so'no waselimonnoho. Kako nakune'no yo'mayo hungkuno wonyo lalofoho. Kako hwasyo hungkuno lalofoho. Oso'nohinim'aho. O'o, kako a'amu Anituye hungkuno liku'mofo sohwaso kakoe angomo mipemotasyiwo'n'ingkiso hweho. I a'amu nom'neso hofiko oso a'amu Anituye hungkuno liku'mofo somo nje angomo upemokosyawo'mo loso sohomo Ntayoutilefis sohwo kako hofikoe hon'ingkanjo pijumof+wo'n'ingkiso hweho. Oseso kako oso a'amu homo somo hofiko Anitumne'no uhu'mokiyo somta'ni wae weeo'mto yalofoho.

Ntemitiliyos sohwo kako yahino wop'ingo iwo'n'ingkiso hweho.

¹¹ U nje a'amu sohwise, kiko yahino wonyo somo tifi in'ingkahutoho. O'o, hon'ingkanjo wop'ingo somnohini tifi fin'ingkayo. A'amu kako yahino wop'ingo'njo sohwo kako Anituye a'amu hweho. A'amu kako yahino wonyo iwo'n'ingkiso oso hwo kako Anitune'no huno mosyafisiyo hweho.

¹² A'amu hopi'nonohino sohwa hofiko Ntemitiliyosiye yofe ho'nomalokwofo. Nakwo Ntemitiliyos osohumo uhwonontani nakwo Kilaishiye yahino ne somo uhwonalokuhwono. Oso'no ngko huhwo'ni kakoe yofeso ho'nomalokweno. Oso'no kiko huno kiyohoho, Nje hungkunoso ne'njofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹³ Oseso ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso oso'no ngko iyoswomo mamti'mokumnehono.

¹⁴ We'enepi ngko noku'mahm'me'no nekwo hungkuno wohnnantaeho.

¹⁵ Jije simehoso pompengo ufisyakumofono. Jije a'amu olopo humalofo sohwa hofiko nje hwomuhwe kilalokwofo. Nje a'amu kiko'nji humalofo sohwanne'no nje a'amufu ulalokweno. Kiko hofikimo njiyo. Osohopeho. Ngko Joun'ni hungkuno loso mt'i'mokohono.

Jut Olo Iyoswo loso Jut Mti'mokumentisofoho. Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti'nji* (30) *teti-faifi'nji* (35) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jut mti'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutiye so'nji Jutasiye so'nji afafoho. (Oso'no Matiyu sohe engo 13, haningkanano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, honingkanano we'e 3, osopo Jisasiye hohmningkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hofikoe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasiye ningkwahwo mti'mokumentisofoho. Jut a'amu Jisasimo iningkunyo somne'no mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu angu ntiponjomne'no mti'mokumentisotikeno. O'o, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno simo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo simoho hi'ntnonohinosa aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'ningkutoho. Jut ose ulimonto mti'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut honingkanano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso ntipohumanto mti'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mti'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofolihwasi tifi uningkohwano.

¹ Ngko Jut sohwo'ni Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo Jemisiye koningkwa'we hwo'nyoho. Anituye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu Anitu sehwasopeehoningki iningkamentohofosokune'no mti'mokalokweno. Mpohwo Anitu simoho engo sejopahoningki Jisas Kilais kako sekumo wopingo semokosyohumaho.

² Anitu kako sekune'no hitoho ulofihwoso'no simoho pompenjiyo so'nji simoho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'engi Anitumo jomo ulalokweno.

Kilais Jisasiye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno lutihwawo'ningkohofosofe hungkunofoho.

³ Nje a'amu soku, simo'mo ngko huno piningo syafisyonji Anitu kako asomo netimayo'neso sekune'no iyoswo mti'mokumne'engi i olohonta nom'ne hungkuno

mti'mokalokweno. Nakwo Jisas Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uyaso hn'nimo Anitu kako asomo woneti'ma'mtonoho. Oso hungkuno Anitu nejapmmentisoso sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji simeho hi'ntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso'no sekwo nom'ne hungkuno hwasyo somo nupa'nɪngkutoho. O'o, hungkuno hwasyo homo somo filommjahumno.

⁴ A'amu fehohnjo Anitumne'no sekwo'nji uhu'mokontifi humentanɪngkofi a'amu fehohnjoso hofiko nom'ne huno so'nji hiyaso motohusosyohumantifi hofiko poji ehumamentohofofoho. A'amu hiso hofiko ole lalokwofo, Anitu kako nakumo wopɪngo naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no iyoho monanɪngkiyohoho. Yo'mayo wonyo nakwoe simeho uyimo lososo u uyihwono. Anitu kako simeho nejopalokuso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisimne'no hofiko hohujo ikinjao'mentohofofoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofoho sohwa olo a'amu lohwanne'no ole mti'mokumentohofoho, Oso a'amuso wonyofoho. Hofiko tikanomo ufitnnefoho. Ose mti'mokumentohofofoho.

⁵ A'amu oso yahino'njo somne'no sekwo nto upa'nimentohofofoho. I oso'no ngko sekwoe huno somo huno apa'no wasefohoto'mne'no yohono. A'amu Isɪlael somo nakwoe Hwe Engo hofikimo Ijip mta'ni utimanto olopono utimotapmmentisofoho. Oseso hwe moya'mi Isɪlael fehohnjoso hofiko Anitumne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjɪmofahonɪngkofi Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho.

⁶ Nom'ne so'no huno fisyafihupmno. A'amu ahwomomjo fehohnjoso oso syoho Anitu uyimentiso somne'no hahn'nyo yontifi hofikoe ahwomomjo pone uliko'ma'mentohofofoho. Oseso Anitu kako hofikimo ahwomo nano'nji intofonto sikwo'mjoho engo so'mo intofohumatɪmentisofoho. Hofiko oso ahwomo nano homo somta'ni misihuto'nifitnnehofo. Oso hopo sopo nohumafikuji hofiko Anituye Sikuno Engo somo hungkuno ikwolofone so'no hontohumalofho.

⁷ Ou, sekwo nom'ne so'no fisyafihupmno. A'amu Soutom Ngkumoula so'nji nom'ne pone mofone sopenjo so'nji hofiko a'amu ahwomomjo sohwa a'mohufo imentohofoho hopa imentohofofoho. Oso'nji hofiko kifosyoho'nji loho'nimotofofoho. Oseso Anitu kako hofikoe honɪngkano wonyo somne'no tohino engo uyimentisofoho. Oso tohino hiso hofiko tohomo ne'no humentanɪngkofi tohino umnalofoho. A'amu osomne'no syofisyontani iyoho nenɪngkahonɪngki nakwo huno ole nayohi, A'amu

honɨngkano wonyo yɨwo'nɨngkohofoso tohino engo wom-antɨfeho.

⁸ I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'nɨngkohofoso hofɨko oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo uhwonontɨfi oso mta'ni yokumpohn'nyo tɨpemantɨfi hofɨkoe a'apahomo wonyo loho'nɨwo'nɨngkohofofoho. Oseso hofɨko nakwoe Hwe Engo sohumo yokumpohn'nyo ulohofontɨfi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo sitofu ulɨwo'nɨngkohofofoho.

⁹ Anɨtuye a'amu ahwomo mta'ango sɨmo'mjo sohwo Maikel oso hwo'nji kako Seten'nji siko Mousesɨye pijafoso mayo'ne yoka hnnɨmentisɨyefoho. Siko oso yoka hungkunoso nohnonji Seten kako Maikelɨmo sitofu ulahonɨngki oso'no Maikel kako Setenɨmo sitofu aku mulɨmentisofoho. O'o, olo'nohini ulɨmento, Hwe Engo Anɨtu sohwo kako kikimo yoka hungkuno wakilono. Oso'nohini ulɨmentisofoho.

¹⁰ I oso a'amu huhwo sohwa hofɨko sekwo'nji humalofo sohwa hofɨko yo'mayo hwapɨngo ne so'no huno nto'no muyahonɨngki hofɨko sitofu hungkuno liwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa hofɨko hofɨkoe a'apahomnohini syafɨsyontɨfi hofɨko yo'mayo wonyoso iwo'nɨngkohofofoho. Oso'no hofɨko nɨhu'nahone wonyo imo'nnyoso tɨkanomnefoho.

¹¹ Hofɨko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso hofɨko Atamɨye hwomu Kein kako konɨngkwa'wehumo fonjahumentiso oso hwoe yahinoso mantɨfi yalokwofo. U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamniyoho engo ma'mne'ento kako a'amu Isɨlael somo hwasyo honɨngkanomo ipemotamentisofoho. Oso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo Koula kako Anɨtumne'no yokumpohn'nyo imo'nɨmentiso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no Anɨtu kako hofɨkimo fonjasyonefoho.

¹² Sekwo Anɨtuye a'amu ne soku sekwo sɨmeho afa inɨngkuji nom'ne a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no sekwo nuhu'mokontɨfi wopayo nontɨfi Jisasɨmne'no syafɨsiyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hofɨko wonyo so'nji sekwo'nji nuhu'mokontɨfi oso uhu'mɨngo homo somo wonyo imokuwo'nɨngkohofofoho. Hwapɨngoso hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no wonɨmango munɨngkahonɨngki hunoso hofɨkine'nohini syafɨhu'nontɨfi wopayo nɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no hofɨko nom'ne a'amu somne'no huno monosyafɨhu'nɨwo'nɨngkiyohoho. A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo

sohwo kako ifoyo'no hontohumanteso himo kako ifoyo ane'njo sohwo nopahon+ngki ifoyo masiyo'njo yahon+ngki ifofo n+hu'nahone motole'ofalofoho. Oso a'amu hiso hofi+ko oso himo ifoyo ane'njo sohwo pa'nyo hwafoho. Ne anefoho. U nom'ne hungkuno upa'n+mno. Oso a'amu sohwa hofi+ko oso iyo kakoe sikuno somo ipisayo into'nyo sohonta ne ane imo'nyo oso pa'nyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwo'yohwo kako pmpongo hi'nji yofi+hwosi tohomo ho'nayofonefoho. Oso a'amu hiso oso pa'nyofoho.

13 Oso a'amu oseso hofi+ko hofi+koe hon+ngkano wonyo somne'no won+mango munyo'njoso uti+hwa'nyopo yont+fi hofi+ko olo pa'nyofoho. Mijo ifofayo yonto yo'mayo hintalinyo ifohulijisyafi+hwo'n+ngkiso pa'nyo hwafoho. Hofi+ko hntokwaliyo ifufosonto sikwo'mjoho'mo imo'naofi+wo'n+ngkiso pa'nyofoho. An+tu kako oso a'amu homo somne'no hofi+ko'ne nohumafitne'ento ango n+hu'no sikwo'mjohoso nto'no esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hofi+ko ne'no nohumantokutnnefoho.

Hofi+ko hon+ngkano wonyomne'no tohino engo mapitnnefoho.

14 Atami+ye imu sohwa mji'mo'n+mopont+fi aho fehohnjo hopi'nono imo'nonto nom'ne mta'ni hufa'u imo'n+mentiso sohonta Inouk humamojofoho. Oso a'amu huhwo sohwamne'no kako An+tuye hungkuno ole li+mento, Hwe Engo sohwo kako kakoe a'amu ahwomomjo pi'n+ngo engo so'nji motapiso uhwon+ngkohefoho.

15 A'amu Jisasi+ye hungkunomo tifi min+ngkayo'njo somo hungkuno ikwolofone'ne sopono uhwajonefoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi+ko An+tumne'no hohujo ikinjaofont+fi hon+ngkano n+hu'no wonyo yont+fi An+tumo sitofo hungkuno n+hu'no wonyo uli+wo'n+ngkohofofoho. Oso'no hofi+ko hofi+koe yahino wonyomne'no tohino engo womantifeho.

16 A'amu huhwo sohwamo yo'mayo u+mante so'no nakwolaho lont+fi wonyo hungkuno li+wo'n+ngkohofofoho. Nom'ne a'amu sohwamne'no hofi+ko hwasyo hungkuno somji+li+wo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi+ko oso hon+ngkano wonyo homo somne'no hofi+koe si+meho fefoyo uyahon+ngki oso homo somo in+ngkawowo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi+ko hofi+koe yofe woho'nomo'nano lont+fi hofi+ko mango engo li+wo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofi+ko nom'ne a'amu somta'ni hofi+koe yo'mayoso siki mayo'ne afofo hungkuno uli+wo'n+ngkohofofoho.

Sekwo Anıtuye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyıkuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

17 I oceso Anıtuye a'amu kakoe hungkuno liku'mofıwo'nıngkohoho (*apousel*) sohwa hungkuno selımentohoho so'no huno fısyafıhupmno.

18 Hofıko sekumo ole selımentohofi, Sıkuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hofıko i'mofapıkuji Anıtuye hungkuno somne'no tıkafo jıfitnnefoho. Hofıko Anıtuye hungkuno somne'no hohujo ikinjaofıkuji honıngkano wonyo somne'no hofıko simeho fefoyo uyonefoho. Ose selımentohofofoho.

19 A'amu hiso hofıko Anıtuye Towahuno ane nohumantıfi hofıko yo'mayo hwahoponjo so'nohini syafısyontıfi hwasyo hungkuno losetıhwawo'nıngkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nontıfi husilo husilofı lohofalokwofo.

20 U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso iku-toho. O'ı, sekwo sekwoe simeho hi'ntnnono kiho'maso wopıngo'nohini Anıtumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fısofıto'nımnı. Anıtuye Towahuno Wopıngo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwoe simeho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono lıkuji oso homo somne'no Mpohumo jomo ulımnı.

21 Sekwo nohumafıkuji Anıtu sekumne'no hitoho ulofıwo'nıngkiso so'no huno ne'no syafısyıkuji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumafıkuji nakwoe Hwe Engo Jısas Kılaisıye hitoho engoso ujo ehontıjwasiyo'ne sıkuno so'no fohontohumamno. Nohontohumafıkujo'no kako songo ne'no humayoso wosejapmmontonoho.

22 A'amu hofıko Anıtuye hungkunomne'no huno ito'no mosyafısiyo'njo somne'no hitoho selofıhwoso'no Anıtuye honıngkano tıpemayo'neso ufo'mapmno.

23 A'amu tıkanomo walokwofo somo sekwo hofıkimo komo'no utımapmno. Nutımafıkuji sekwo hofıkimo ufo'mapmno. A'amu honıngkano wonyo'njo somne'no hitoho selofıhwoso'no sekwo Anıtuye honıngkanomo tıpemayo'ne hofıkimo ufo'mapmno. Nufımafıkuji hofıkimo wopıngo ulohopmno. I oso'no sekwo hofıko honıngkano wonyo somne'no i'waho nto'no fıymno. Oso honıngkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafıtnnoho lıkuji i'waho fıymno.

Jul kako Anıtuye yofe ho'noma'mentısofoho.

24 Anıtu kako sekwo mopıwasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jısas Kılais sekumo

seloho'mentiso so'no sekwo honingkano wonyo ane'njo kakoe angu wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesiyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji no-humafikuji simonyo engo uyantifeho.

²⁵ Nakwoe Anitu ni'hu'no anga'nohino sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais naloho'mentiso so'no asomo netimane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino somo huli'mokomokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako simo'mta'ango sohwo ne'no mjohumamopihwosi olohonta ne'no humahwosi hwangku kako ne'no mjohumamiwene hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwano.

Olo hungkuno loso nehopeho. Ngko Juti'ni mtimokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno
Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso
Kilais kakoe Inomokomoyo Jounimo
Umentisofoho.
Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti'nji* (30) *sikisiti-sikis'i'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo loso Jisasiye inomokomoyo Joun mt'i'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mt'i'mokumentisofoho. Simo'mo mt'i'mokumentiso so'nji tifi iyoswo hufa'u s'hune mt'i'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo *tetitkeno* (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko a'amu Jisasi'mo in'ngkuno somo tango engo uy'mentohofofoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 hon'ngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patimous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentan'ngki Anitu yo'mayo yo'mayo hwangu ifawene so'no uti'hwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangu ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu lihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Yo'mayo we'ene'pi imo'none so'no Jisas Kilais kako nti'hwahon'ngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mt'i'mokalokweno. Simo'mo Anitu kako Jisasi'mo hungkuno loso ulahon'ngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lihwojahon'ngki Jisasiye syoho ulohofiyo sohwna'n'imne'no hungkuno homo somo kako lont'hwamentisofoho.

² Yo'mayo hungkuno Anitu mta'ni upa'n'imentoheso yo'mayo Jisas Kilais lont'hwamentisoso yo'mayo uhwon'imentoheso yoloho lijwaofalokweno.

³ A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofu lijwamo'n'ngkuji u nupa'n'ngkuji hungkuno homo somo haloho pekuj tifi in'ngkafijo'manji wop'ngofoho. Hwap'ngoso sikuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tifoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu antime aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkunofoho.

⁴ Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohoho sokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mt'i'mokalokweno. Nakwoe Anitu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangku asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kakoe Towahuno Wop'ngo so'nji siko sekumo sefo'mahosi si simeho pompenjiyo wosejapiyo.

⁵ Jisas Kilais sohwo kako Anituye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohini lut'hwawo'n'ngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo likamentono. Songo nolikafonto ni'hu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne simo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi simeho wop'ngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso sohwo kako nakwoe hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonemayo'ne kakoe hon'yo usihuma'mentisofoho.

⁶ Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwamne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasiye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohini yokumpohn'nyo nemokosyohumant'hwone hweho. Ou, hungkuno loso nehopeho.

⁷ Ihwoni, Jisas kako himopo nopahon'ngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuhwonanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko Jisas poyo wape'nono limentohofoso Jisasi'mo uhwon'ngkuji hofiko yafi'yafe ikuji humotaho engo l'fitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.

⁸ Anitu kako nakumo ole nal'imento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwafo so'nji ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Ose nal'imentiso sohwo olo Anitu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwangku nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako Kilais Jisasi'mo uhwon'mentisofoho.

⁹ Ngko Joun'ni sening'kwa'we hwo'nyoho. Nakwo Jisasiye a'amu hn'nwi sekwo ngko'nji ejoku'nohumentani Anituye syoho somne'no yo'mayo tango so'nji tohino so'nji tipemalokuhwono. I Jisas nakumo nto'no enemokosyohumawo'n'ngkiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ito'nontani lohokuhwono. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ulonji ngko Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohe so'no ulahon'ngko hofiko ngkimo wae yanimo'mentohofofoho. Yanimofontifi hofiko olo hwaho we'e Patimous ayo ajwo lopo impo'angomo hopa nihumati'mentohofofoho.

¹⁰ Olopo nohumanji sikuno iyoho humayo Sante somo Anitumo jomo ulontan'ngko kakoe Towahuno Wop'ngo ngkimo ifehu'mokon'syahon'ngki wojo hopa uhwon'mentohefoho. Nje hohujo mta'ni mampaho engo kaunoho yoka hopa ho'n'ngkahon'ngki ole upa'n'mentohe,

¹¹ Yo'mayo hopi'nonohinoso kitihwahm'me'no kiko nuhwon'ngkohoji oso hiso iyoswomo mtimojo. Nomtimokohoji anga aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohoho osomne'no olo hungkuno loso uyahojo. Anga Efesosinji Simena'nji Pekamominji Taiyotaila'nji Satisinji Filatelifiya'nji Laoutisiya'ntnne'no uyahojo.

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki oso hwe hungkuno ntimentiso sohomo uhwon'monji ikinjaofonji uhwon'mentoheho sikiloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo uhwon'mentohefoho.

¹³ Oso sikiloho'njo ajwo sopo Hwe Anga'nohinohwo lohofontan'ngki uhwon'mentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nakwoe hwahoponta'anga hwo'maho. I oso'no kako a'amu pa'nyo hweho. Oshwo nohumanto manji'mofosawemo'njo ahuloho ahojo wonyoangkafo so'nji inyo sohomo uhwon'mentohefoho.

¹⁴ Kakoe mnokino'nji mijiyonji nihu'no halojofoho. Humeengo pa'nyofoho. Kakoe timoso tipomponaho pa'nyofoho.

¹⁵ Kakoe sifeso sojo hwoyango hnn'ngkiso pa'nyofoho. Kakoe mampahoso mijiyoka hopa ho'n'ngkahon'ngki upa'n'mentohefoho.

¹⁶ Kakoe aho anga sohohnta'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ose mokosyohumamentisofoho. Kakoe hungkunoso shu yohosi yohohnta'ni shu mampo'nyo hopaso kakoe mango mta'ni swopahon'ngki uhwon'mentohefoho. Kakoe simanoso mofehi'nyo yokumpohn'nyo liso pa'nyofoho.

17 Oso huhwo sohomo uhwononji ngko kakoe sifi'ki'nyo'mo poyo pa'nyo piwahu'mentohefoho. Oseso kakoe aho anga sohohta'ni nokisanisyonto ntimento, Kiko iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo so'nji esojwafo so'nji yo'mayo hopi'nonohinosa hwap'ngo hwo'nyoho.

18 Yo'mayo songo humayo neso ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Hohonta ngko pe'nimentohe sohwo'nimo nohonyo. Ihwoni, ngko songo ne'no humawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Apa'no mape'nimnehono. Ngko poyo pe'nyo so'nji tikanomo uyoso'nji mokosyohumayo hwo'nyoho.

19 I oso'no kako ose ntonto ntimento, Yo'mayo uhwon'ngkino so'nji yo'mayo wojo so'nji yo'mayo tifi no'mo i'mofapone somo uhwon'ngkohojo iyoswomo ifalifaliyo mtimojo.

20 Kiko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u mokosyohumentan'ngko nohon'ngkino so'nji sikiloho na'nohino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo so'nji uhwon'ngkinosa hwap'ngo neso olenoho. Hntokwaliyoso a'amu ahwomomjo hwafoho. Hofiko oso a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sponjo a'amu uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohofihwafoho. Sikiloho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso olenoho. Kilaisiye a'amu ango aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amusofoho. Jisas ose ntimentisofoho.

2

A'amu Efesos somne hungkunofoho.

1 Jisas kako ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Efesos somo mokosyohumawo'n'ngkohoho somne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko sohwo'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyoso nje ahomo mokosyohumunyo ngko sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo sopo hano emoyalokwe sohwo'ni ngko hungkuno ole selalokweno.

2 Sekwoe yo'mayo yahino so'no ngko huno niyohoho. Sekwo syoho yokumpohn'nyo yontifi ngkimo monisikwajiyofoho. Yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no nakwolaho liwo'n'ngkohoho kuyoho. Hofiko nose'mantifi Anitu mta'ango (*apousel*) hwona'nyoho selahon'ngkofi hofikoe hwasyo hungkuno so'ntnne'no

hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahon'ngki sekwo hofikoe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilofihwaj'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho.

³ Sekwo nje yofe so'no nn'ngkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonont'ifi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofont'ifi tango engo t'ipemalokwofo. Oso tango t'ipemayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

⁴ I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo simeho hi'ntnnono kahopi ntapmmentohoho sohonta nehopi ntapmmentohofofoho. I, olohonta awonoho.

⁵ Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofofoho. Oseso sekwo oso yahino wop'ngo homo somo nusikwajont'ifi nto p'wahu'malofu. Oso'no sekwo yahino wop'ngo imotofu so'no huno ikwesyaf'isy'kuji sekwoe simeho f'wolo'mokumno. Iwolo'mokukui yahino s'imo'mo imotofu hopaso apa'no fiy'mno. U sekwo simeho m'wolo'mokiyo'manji ngko nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weesemo'monnoho.

⁶ I yahino wop'ngo anga'no yalokwofo so'no ngko simeho wop'ngo n'imo'n'ngkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo. Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje simeho wop'ngo n'imo'n'ngkohoho.

⁷ Sekwo haloho hi'nj'iku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ngo sohwo Kilais'ye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko osohumo songo humayo'neso uy'monnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye angopo wosopayo syoho hul'mentisoso mta'ni iyo songo ne'no humayo'ne ipisayoso wosomjan'montonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no nolohofant'hwonefoho.

A'amu Simena somne hungkunofoho.

⁸ Hwe engo a'amu Simena somo mokosyohumawo'n'ngkohoho somne'no hungkuno ole mt'imojo. Ngko s'imo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo so'nji esojwaofu so'nji ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo pe'n'imentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo hungkuno hiloso selalokweno.

⁹ Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo so'no umofonyo y'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no ngko sekwo'nji humantohu so'no sekwo

a'amu ho'yango engo'njo pa'nyo kuyoho. A'amu fehohnjo sekumne'no sitofu hungkuno selalokwofo so'no huno niyohoho. Oso a'amu hiso nakwo Juta a'amu hwona'nyoho hwasyo hungkuno lalokwofo. Hofiko Seten'ye a'amufoho.

¹⁰ Yo'mayo tango se'maso so'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. Seten kako yamofu waselohomontonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo impo'angomo sehumajihwosi sekwo yokumpohn'nyo wolohofantifetikeno lihwosi wasehonimontonoho. Oso sikuno tango'njo sikuno pi'n'ngongo engo moseyakolofonehoho. O'o, sikuno aho hufa'uhopi'nonohino pa'nyofoho. Oso'no yo'mayo tango se'maso sohwo poyo wasemokumo lihwosi yihwoso'no sekwo po'n'ifo wekutoho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono ne'no ntap'wo'n'ngkuno. Ose ifijo so'no ngko sekumo ho'yango songo ne'no humayo'neso wosejapmmonoho.

¹¹ U sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop'ngongo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lihwosi yoso somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofone'ne sikuno somo tohino momanehoho. Kako toho ne'no nalokunjo somo maswonehoho.

A'amu Pekamom somne hungkunofoho.

¹² Jisas ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Pekamom sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko hwakuhwajo sihumampo'nyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo hungkuno hiloso selalokweno.

¹³ Oso ango engo sekwo humawo'n'ngkohoho sopo Seten yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkisofoho. A'amu pi'n'ngoso hofiko Seten'ye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ne'no ntopalokwofo. I Antipas sohwo nje hungkuno hofiyo lijwao'mojo sohwo sekwo'nji nohumanto kako nje hon'ngkanomo tifi nn'ngkamentiso so'no a'amu Seten mokosyohumawo'n'ngkisoso kakimo ko fonjisyahon'ngkofi sekwo ngkine'no hungkuno yoloho lijwafo'neso iyoho masenyofoho. O'o, Antipas poyo pe'n'imentiso sohonta tango m'kun'imposo ko se'manteso sekwo Anitumne'no ajwopo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho.

¹⁴ Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho.

Sekwo a'amu Pekamom soku, a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso Mpelamiye yahinomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak osohumo Isilael somne'no yahino wonyo kompemayo so'ne lutihwahonngki Mpelak sohwo kako a'amu Isilael somo kompemahonngki Isilaeliso piwahu'mentohofofoho. Nopiwasoyontifi hofiko hwahoponjo anitu hwasyo sohumo yofe ho'nomantifi yahu hwahoponjo hwasyo anitu sohumne'no ho'nahinyoso ni'mentohofofoho. Nonontifi a'mohufo imentohofofoho.

¹⁵ Oso pa'nyoso a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko a'amu Nikoulasiye hungkuno wonyomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Oso'no hofiko hwahoponjo yahinomo iningkowalokwofo. I sekwo oso a'amu wonyo homo somo kengopo molihwajiyo'njoso peho'neto.

¹⁶ I oso'no oso yahino wonyoso noho'naofikuji simeho fiwolo'mokumno. U miwolo'mokiyo'manji we'enepe ngko nose'mahm'mo nje hungkuno sihumampo'nyo pa'nyo so'nji a'amu wonyo hisokumo wae weese'monnoho.

¹⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiso Anituye Towahuno Wopingo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohumo ngko hofiyu umokosyohumamonnoho. Hohonta nje a'amu Isilael mokosyohumamate hopaso oso a'amu sohumo hofiyu mokosyohumahm'mo wosopayo ahwomo mta'ango uyimonnoho. Oso'nji sojo halojo yofe songo mtimokinyo so'nji uyimonnoho. Oso yofeso a'amu sojo homo somo maso sohwo kako'nohino huno uyonefoho.

A'amu Taiyotaila somne hungkunofoho.

¹⁸ Jisas ose ntonto ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Taiyotaila sopo uhu'mokuwo'nngkohoho somo mokosyohumawo'nngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko Anituye Hwomu sohwo'ni timo tipomponaho pa'nyo'njo sife sojo hwoyango hnnyo pa'nyo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno.

¹⁹ Yo'mayo syoho engo yiwo'nngkohoho so'no huno niyohoho. Sekwo a'amu nom'ne so'nji simeho inontifi ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontifi a'amu nom'ne somo wopingo ulohofiwonngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Yo'mayo tango se'manteso sekwo ajwopo yokumpohn'nyo lohofiwonngkohoho kuyoho. Olo yahino

hohonta ema'mentohofoso wopɪngɔ imo'nonto engo imo'nalofoho.

²⁰ Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Ape wonyosi Jesepel kako sekwo'nji nohumentanɪngki sekwo kengopo molihwajiyo'njo yohoho. Kako Anɪtuye hungkuno'nji'nyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho ntohofiyo sohwamo honɪngkano wonyomo ipɪtɪhwanto ipemotowalokunjo so'no hofi'ko a'mohufo yontɪfi hwahoponjo anɪtu hwasyo sohumne'no wosopayo ho'nahinyoso nalokwofo.

²¹ Oso a'musi kako simeho uwolo'mokononji ko honto-humaheso awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwa'nyo iyo yahino somo woho'nao'mo huno ose muyalofiyoho. Oso yahino wonyo hiso kakimo nto ifehu'mokahumaho.

²² Sekwo upa'nɪmno. Oso a'mu simo mnokino engo uyɪ'mo a'amu sohwa kako'nji hwa'nyo loho'nyo sohwa hofi'ko hofi'koe honɪngkano wonyo somne'no simeho mɪwolo'mokiyo'manji tohino engo uyɪ'monnoho.

²³ A'amu oso a'mu siye yahinomo inɪngkawowo'nɪngkohoho somo poyo umokumonnoho. Ose i'me'no a'amu hopi'nonohino nɪngkapɪwo'nɪngkohofoso olo so'no huno uyɪ'montonoho. Ngko Jisas sohwo'ni a'amu hopi'nonohinofe huno simeho somo huno niyohoho. A'amu anga'no anga'nohino sokumo yo'mayo yɪwo'nɪngkohoho so'no yamoho waseloho'monnoho. Ngko a'amu wonyo homo somo poyo imoku'me'no hofi'ko huno ole uyɪ'montonoho.

²⁴ A'amu Taiyotaila humawo'nɪngkohofoso a'mu wonyo siye yahinomo tɪfi minɪngkayo'njosɔ sekwo Setenɪye yahino wonyo ne somne'no huno mosyafɪsiyo'njo yalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nom'ne syoho mosejapmnehono. O'o syoho anga'no sejopalokwe loso olenoho.

²⁵ Sekwo syoho wopɪngɔ yalokwofoso ne'no ikuji nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo fɪkesyohumamno. Mokosyohumentanɪngkuji ngko nose'ma'mnefoho.

²⁶ Nje a'amu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo soku sekwo nje yahino somo ne'no nɪngkopontanɪngkuji sɪkuno moi'wo imo'noso sohonta ngko sekumo mnokino engo'njo imo'nɪngkuji womokosyohumantɪfeho.

²⁷ Nje Mpohwo Anɪtu kako a'amumo mokosyohumayo so'no yokumpohn'nyo ntapmmentiso hopaso ngko nje yokumpohn'nyo sekumo wosejapmmonnoho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso a'amu wonyo somo

sekwo nomokosyohumafikuji hofikoe yokumpohn'nyo so'nji hofikoe yofe engo so'nji wofongkulofantifeho.

²⁸ Oso hohosohonta ngko im'ngo ne so'nji i'muso wasejapmmonnoho.

²⁹ Sekwo haloho hi'nj'ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokwe somo haloho popmno.

3

A'amu Satis somne hungkunofoho.

¹ Jisas ose ntonto ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Satis sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mt'imojo. Ngko Anituye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo mokosyohumale sohwo'ni sekumo ole selalokweno. Sekwoe yo'mayo yahino so'no huno niyohoho. A'amu sekumne'no ole lalokwofo. A'amu Satis soku Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofoso sekwo wonyoangkafo humalofo. Ose ko lalokwofo so'no ngko huno ole niyohoho. Sekwo poyo pa'nyo humalofo. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo nto'no man'ngkwalokuyohoho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo Anituye pono mas'fitnnohoho.

² Sekwo yomo yaofikuji ngkine'no huno nto'no fisyani'fohupmno. Sekwo yahino wop'ngo we'e wojo sohwo poyo wape'n'imonto yalokunjoso sekwo yokumpohn'nyo usofitopmno. Yo'mayo hopi'nonohino y'wo'n'ngkohoho somo nje Anitu nuhwononto ole lalofoho. Hofiko nto'no miyo'njo y'wo'n'ngkohofofoho. Ose lalofoho.

³ Sekwo Anituye hungkuno kahopi upa'nontifi yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofo pa'nyo so'no huno syafisy'kuji oso pa'nyoso apa'no nokemokosyohumafikuji sekwoe yahino wonyoso n'hu'nahone foho'naopmno. Moho'naofe'njo ikuji nto'no mol'kofohumayo'manji ngko a'amu hufo uy'imo l'hwosi poso hopaso wose'ma'monnoho. Osohonta sekwo yomo m'kun'imposo uyantifeho.

⁴ Sekwo a'amu Satis pi'n'ngo soku sekwo hon'ngkano wonyo'njo ko humentan'ngkofi a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo hon'ngkano wonyo miyo'njo humalofo sokumo ngko sekumo songo humayo'ne hwap'fe halojo pa'nyo sejapm'me'no sekwo hoponoho. Ngko'nji songo ne'no nohument'hwane'foho.

5 Sekwo hwahoponjo yahino somo monje yasy+wo'n'ingkohoho soku sekumo songo humayo so'no hwapife halojo pa'nyo sejapm'me'no womiyantifeho. Oseso oso iyoswo a'amu songo ne'no humayo'ne yofe'njo somta'ni sekwoe yofeso wae meesemo'mnoho. O'lo sekwo nje Mpohwo'nji kakoe a'amu ahwomomjo sohwanjo sopo nolohof+kujo'no ole ul+monnoho. Olo nje a'amufoho. Ose ul+monnoho.

6 Sekwo haloho hi'nj+ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wop+ngo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.

A'amu Filatel+fiya somne hungkunofoho.

7 Jisas nt+mento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Filatel+fiya somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwa'ne'no hungkuno ole mt+mojo. Ngko hon+ngkano wop+ngo'nohini'njo sohwo'ni ngko yahino ne'njo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno. Oso hwe yofe engo'njo Ntefit sohomo Anitu kako oso pone engo Jerusalem mokosyohumamojo so'no yokumpohn'nyo uy+mentiso hopaso Anitu ahwomomjo pone engo Jerusalem songo sopo ne'no mokosyohumayo'ne kako ngkimo yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oseso ngko ahwomomjo hoku'yo somo a'amumne'no hwosompee'meso nom'ne a'amuhwo mop+jwasyonehoho. Ngko oso hoku'yo homo somo a'amumne'no pijwahumeso nom'ne a'amuhwo mohwosampenehoho.

8 Yo'mayo yahino iwo'n'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwoe si+manopo ngko hoku'yo hwosompeesyoheso uhwon+mno. Oso hoku'yo hwosompeesyoheso nom'ne a'amuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohn'nyo we'e so'no ngko huno niyohoho. Oso yokumpohn'nyo we'e so'nji nje hungkunomo nn+ngkapont+fi nje yofe nom'ne sohwo'ni yoloho lijwafo'neso iyoho masenyofoho.

9 Upa'n+mno. Oso a'amu Seten+ye yahinomo in+ngkawowo'n'ingkohofoso hwasyo hungkuno ole selalokwofo, Nakwo a'amu Jutafe hon+ngkanomo in+ngkoyalokuhwone hn'nwi nakwo'nohini Anituye a'amu ne'nwoho. Oso a'amu ose selalokwofo homo somo ngko sekwoe si+fi'nyo'mo wop+humojamonnoho. Nop+humojao'me'no hof+ko huno ole uy+montonoho. Sekwo a'amu Filatel+fiya sokune'no ni+mo'nantofoho. Hof+ko huno ose uy+montonoho.

10 I sekwo nje hungkunomo t+fi nn+ngkapont+fe so'no yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohof+wo'n'ingkohoho kuyoho. Oso'no ngko sekumo

hofiyo wosemokosyohumamonnoho. Tifi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofo sofe hungkuno ikwolofone sohonta yo'mayo tango u'maso pa'n'ingoso sekumo mose'manehoho. O'o, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnoho.

¹¹ We'enepi wose'ma'monnoho. Ou, ngko nje syoho sejapmentoheho sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Ose miyo'manji a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nosemapitnoho.

¹² Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolofikujimanji sekwo nje Anituye angomo nohumafikujengkwosaho pa'nyo umo'nantifeho. Sekwo Anitumo musikwajifitnehofo. O'o, sekwo ne'no humantokutnefoho. Ngko nje Anituye yofenji nje yofe songonji sekumo wasemti'mokimonnoho. Hwap'ingoso sekwo nje a'amu nihu'nahone kuyoho. Osonji ngko Anituye pone songo osomne'no yofe Jerusalemie eso sekumo wasemti'mokimonnoho. Hwap'ingoso sekwoe pone nihu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmontonoho.

¹³ Sekwo halohonjo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

¹⁴ Jisas ose ntonto ole ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwanne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko hungkuno ne'njo hwap'ingo sohwo'ni yo'mayo Anitu ntowo'n'ingkiso somo in'ingkawowo'n'ingkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu ntimentisoso yoloho lijwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo Anitu mtimokumentiso hwahonji ahwomonji yo'mayo sonji ngko hwap'ingo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.

¹⁵ Yo'mayo yahino iwo'n'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syanifisyontife sohonta sekwo nakwolaho manjonjo ko yontifi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yontifi sekwo hwasyopo humalofe. Sekwo ngkine'no nakwolaho lontifijontentesi wop'ingo'nesohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumantifijontentesi wop'ingo'nesohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwap'ingoso sekwo hwasyopo nohumantifi ole hnnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono.

O'o, olo yahino homo lomo wohumamonnoho. Ose hnnalokwofo.

¹⁶ Sekwo ngkine'no we'enepi nn+ngkapont+fi hwahoponjo somo we'enepi in+ngkawent+fi hwasyopo humalofo so'no ngko s+may+hu'nalokweno.

¹⁷ Hwap+ngoso sekwo ole hnn+wo'n+ngkohofi, Nakwoe yokumpohn'nyo so'nji yokumpohn'nyo ito'nontani ho'yango engo malokuhwono. Nakwo huno'nji'nwoho. Yo'mayo so'no umofonyo miyo'nji'nwoho. Wop+ngo humalohwono. Ose hnn+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no sekwo ose ko hnnont+fi sekwo t+mpi'nyo kuyoho. Sekwo ho'yango neso ane'njo soku a'apaho'nohino kuyoho. Sekwo n+hu'no wonyo nohumentan+ngkofi ngko nosehononji sekumne'no hitoho ntokwoho.

¹⁸ Oseso nje hungkunomo haloho popmno. Ho'yango engo womano likuji ngkinta'ni ahwomomjo ho'yango mpe ntohopmno. Oso ho'yango mpe iyo'ne sekwo tohino engo mayo'manji u yo'mayo umofonyo iyo'manji wop+ngofoho. Mpe noho ntohopmno. Sekwo ngkinta'ni hon+ngkano wop+ngo'nohino hwap+fe halojo mapijo'manji sekwo mpe ntohof+kuji sekwoe a'apahomo ekoj+syahon+ngkuji nom'ne a'amu somne'no sekwo won+mango masenonehoho. Sekwo ngkinta'ni molasin mpekuji sekwoe t+mo t+mpi'nyoso nosefisahu'mokuhwoso'no sekwo t+mo wohonant+feho.

¹⁹ A'amu hopi'nonohino somne'no n+mo'n+wo'n+ngkiso so'no hof+ko wonyo ifijo'manji ngko yoka hungkuno uli'mo hof+ko hon+ngkano nto'no wom+hwat+mo. Oso'no sekwoe yahino wonyo so'no huno syaf+sy+kuji yomo yaof+kuji s+meho fiwolo'mokumno. Hon+ngkano wop+ngo so'no hi semo'n+ngkuhwosi nto'no fin+ngkamno.

²⁰ Sekwo upa'n+mnno. Ngko sekwoe s+mehomjo hoku'yopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupa'n+ngkuji nohwosompent+maf+kujo'no ngko noswapm'mo. Ngko sekwo'nji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo non+ngkuhwasi nekwo a'amu afa umo'nantaeho. U kako nje a'amu ne umo'n+motonoho.

²¹ A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakolo'nnyo sohumo ngko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngko'njo lopo wom+humat+monnoho. Nohumehwasi yo'mayoso nakumo enjwa'mo nowent+hwonefoho. Oso pa'nyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yo'mayo hwahoponjo somo uyakolofonji ngko hon+ngkano wonyo miyo'njo imentohefoho. Oso'no olohonta ngko nje Mpohwo'nji kakoe epohumayo engo sopo humanji yo'mayo somo

mokosyohumaleno.

²² U, sekwo haloho hi'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Ose nt+mentisofoho.

4

A'amu ahwomomjoso Anitumne'no hwomtame ehumalofo.

¹ Moi'wo ntahonngki uhwon+mentoheho, U ahwomomjo hoku'yo nohwosompo'nowentanngki uhwon+mentohefoho. Ose uhwononji mampaho kounoho yoka hopa simo'mo upa'nngkoheso ole nt+mento, Oyomo. Olopo fisape. Ngko yo'mayo tifi i'mofaponeso wokit+hwamo.

² Ose ntahonngki ngko timo komo'no uhwon+mentoheho Anituye Towahuno Wopingo ifehu'mokon+syahonngki ngko ahwomomo nohumanji uhwon+mentoheho, U ngko hwe engo a'amumo mokosyohumawo'nngkiso sohwoe epohumayo somo uhwononji ole syafihu'mentoho, U nakwoe Hwe Engo Anitu kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo sohwo humaho.

³ Ose syafisyonji uhwon+mentoheho sojo hon+kot+kojo'njo pomponaho'njo pa'nyo sohwo nohumentanngki uhwon+mentohefoho. Kakoe epohumayo sopo sakungkwolannggo kopmmo'nowentanngki uhwononji limentoho, Anituye pomponaho wonyoangkafo'njo uhwon+mentohefoho.

⁴ Anituye epohumayo a'amu mokosyohumayo sohwoeso ajwo'mo wentanngki nom'ne epohumayo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no nomotoku'mo'nowentanngki uhwonngkeso osopo hwe engo sohwa hofikoe hwapife halojo'nohino'njo mnokino manji'mofo na'nohino'njo sohwa nohumentanngkofi uhwon+mentohefoho. Oso epohumayo so'nji mnokino manji'mofo na'nohino'njo somo uhwononji ngko huno ole syafihu'mentoho, U a'amumo mokosyohumayo'ne hwafoho.

⁵ Ose syafisyonji Anituye epohumayo'njo sopo nta'ni emta'mnggo yonto mampaho pi'nnggo ahwomo yoka pa'nyo ho'nngkahonngki upa'nonji uhwon+mentoheho kwefoho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo Anituye epohumayo'njo sopo nosijontanngki uhwononji limentoho, U, Anituye Towahunofoho. Ose limentohefoho.

⁶ Anituye epohumayo somo mitifongo timo honngkonyo pa'nyoso lifawo'nnyoponoho.

Anituye epohumayo momingo sopo yo'mayo kengo songo humayo osofosofahu'nohino sohwa nohumentan'ngkofi uhwonimentohefoho. Oso songo sohwa hofikoe timo pi'n'ngo engo'njo hofikoe simano hohnta'ni hohujo hohnta'ni ifeehu'mokahinyo hwafoho.

⁷ Oso songo huhwo sohwa simo'mjo sohwo kako ahwomomjo a'amu sikisiwojo (*laiyoun*) paho pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu a'apahoso yahu *mpulimokau* pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe simanoso a'mosimano'njo hweho. Ae'uyo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe a'apahoso yi'hufo siwe sohwife a'apaho'njo hweho.

⁸ Oso songo humayo osofosofahu'nohino sohwa hofiko anga'no anga'nohino sohwa hofikoe fefeelohoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino'njo hwafoho. Oso fefeelohoso timo pi'n'ngo engo'njoso a'apaho hohnta'ni angihnta'ni wo'nnyo'njo hwafoho. Hofiko im'ngo'nji hinjopo sikuno'nji sikuno huhwo huhwi olo ta loso ne'no liwo'n'ngkohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo
hwofilo'nnyo sohwosi kiko wop'ngo'nohino
hwosoho.

Kiko wop'ngo'nohino hwosoho.

Kiko wop'ngo'nohino hwosoho.

Kiko pa'nyo a'amu fihwo mohumuyoho.

O'o nakwo hopi'nonohino kengo'nwoho.

Kiko ae'mta'ni humamopmentohino sohwise olohonta
ne'no humahnno.

Kiko engolopohamo ne'no nohumantitne hwosoho.

⁹ Oso songo humalofo a'amu osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu songo ne'no humantihwone sohwo kakoe epohumayo sopo humaso sohwoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no ta lontifi noho'nomantifi isamayoka uliwo'n'ngkohofofoho.

¹⁰ Ose liwo'n'ngkohofoho sohonta oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohumne'no hwomtame ehumantifi ipitofawentifi oso Anitu songo ne'no humantihwone sohwoe yofe engo ho'nomantifi hofikoe mnokino manji'mofa na'nohinoso kakoe sifeki'nyo'mo ho'nahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentoho, U, hwe engo sohwa hofikoe yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ntihwamentohofofoho. Ose ntihwantifi ta ole li'mentohofi,

¹¹ U, nakwoe Hwe Engo Anitu kiko yo'mayo hopi'nonohino
mti'mokumentohino so'no

a'amu hopi'nonohinosa jje yofe engo'nji jje
yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji ho'nomayo'ne
kiko hopoenohino hwofoho.

Kiko yo'mayo so'no huno syafisyonji wamt'i'mokumo lonji
imentohinosa yo'mayo imo'n'imentisofoho.

Oso ta hiso nol'wo'n'ingkohofoho.

5

*Joun kako iyoswo impe mijaho'njo so'nji lojwopopojahinyo
uhwon'imentisofoho.*

¹ Ngko Anitu kakoe epohumayo sopo nohumanji
uhwon'imentoheho, kakoe aho anga sohohta'ni iyoswo
sawemo popoki'nnyoso mokosyohumamentisofoho. Oso
iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji
mt'i'mokinyo somo impe mijaho'njosolojwohofojahinyoso
aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.
Lojwohofojahinyoso hwap'ngo olenoho. A'amu sokinjo
iyoswo homo somo m'kwalofe'nefoho.

² A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho
mohm'no ole limento, A'amu wop'ngo ne sohwo kako
oso iyoswo somjo impe mijaho'njosolokefaof'hwosi
fisakuyo'ne hopoenohinosa t'hwolo.

³ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomo humalofo sohwa
hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'n'imentofofo
sohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinosa
nihu'no awonoho.

⁴ Ngko oso iyoswo homo somo nofisaj'hwosi uhwonyo'ne
sohmo huno uhwononji humotaho engo limentohefoho.

⁵ Humotaho lontan'ngko hwe engo fihwo Anituye epohu-
mayo mom'ngopo lohofonto kako ntimento, Kiko humotaho
lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fihwo humaho. Kako a'amu
Jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu
hweho. Kako Seten'mo uyakolofonto hon'ngkano wonyo
miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mi-
jaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne
mta'ni hufa'uyo'njo homo somo wofisow'ntonoho.
Ose nt'imentisofoho.

*Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohwo
kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'n'imentiso sohmo Joun
uhwon'imentisofoho.*

⁶ Nuhwon'ngkahon'ngko Anituye epohumayo'njo sopo
oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe
engo sohwanji nohumentan'ngkofi Jisas Anituye Yahu
Mu Sipsip Pa'nyo sohwo Anituye epohumayo mofone
sopo likofohumamentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo

sohumo a'amu fonjahumentohofoso ime hi'njohwo uhwon+mentohefoho. Kakoe sihwano'nji timo'nji aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Kakoe timoso Anituye Towahuno pa'nyo'njo hwaho yawojo'meemo uyohojiku'mo'nyofoho. Ose uhwononji ole syafi'hu'mentofo, U, sihwanoso kakoe yokumpohn'nyo m+kun+mposo yakolonoho. Kakoe timoso Anituye Towahuno hweho. Yo'mayo hopi'nono huno unyo hweho. Ose syafi'hu'mentohefoho.

⁷ Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohnta'ni iyoswo popoki'nnyoso ma'mentisofoho.

⁸ Nomahon+ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sifi'ki'nyo'mo ipitifawo'mentohofofoho. Nohumanji oso hwe engo anga'no anga'nohino sohwa hofi'ko tampuyo pa'n+ngo impe pi'n+ngo'njo so'nji noswanyo na'nohino sopo tikayo akino wopi'ngo Anitumne'no wo'nnyo so'nji ma'mentohofofoho. Oso tikayoso a'amu Anitumne'no jomo uli'wo'n+ngkohofo sohwafe hungkunofoho.

⁹ Osopo nohumantifi ta songo ole uli'mentofofi, Kiko iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofo-jahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwap+ngoso a'amu kikimo fonjakohumentohofoso jije honiyo usihuma'mentohinoso a'amu hopi'nonohinoso wonyo somta'ni mpe ema'mentohinoso hofi'ko jije a'amu ne imo'n+mentohofofoho.

Kiko oso a'amu hiso temtitofa hopi'nonohino mta'angoso hungkuno kengo kengo'njo a'apaho kengo kengo somta'ni hwaho kengo kengo somta'ni ma'mentohinofoho.

¹⁰ Kiko oso a'amu huhwo sohwo nomanji Anitu'njopo mokosyohumanji hofi'ko Anituye syoho ulohofiyo'ne mmokumentohinofoho.

Oseso hofi'ko hwahoponjo a'amu hopi'nonohino somo womokosyohumantifeho.

Oso ta hiso Jisasi'mo uli'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa Jisas A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nimentiso sohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹¹ Ngko Joun'ni apa'no uhwononji upa'n+mentoheho a'amu ahwomomjo pi'n+ngo engo sohwafe mampahoso ho'n+mentisofoho. Oso hopo sopo hofi'ko Anituye epohumayo so'nji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino

somjo osofeponjo sohwo nom'ne a'amu fihumo ole uli'mento, Oyomo.

4 Ose upo'n'ngkahon'ngko yahu (*hous*) hon'iyo'nohino a'amu hn'nomokom'iwo'n'ngkiso sohwo i'mofapmmentisofoho. Oso a'amu yahu sopenjo kehumaso sohumo a'amu hwahopo humalofo sofe si'meho pompenjiyoso wae yaofone yokumpohn'nyo uy'mentisofoho. Oso si'meho pompenjiyoso wae ihwoso'no a'amu hwahoponjoso hofi'ko noli'kafi'kuji nofonjahi'fitnnefoho. Oso'nji hwakuhwajo engoso uyahon'ngkofi umentisofoho.

5 Oso impe mijaho'njo hufa'u si'hune lojwohofojahinono nolokoefomahon'ngki upa'n'i'mento oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo hufa'u si'hune sohwo uli'mento, Oyomo. Ose ulahon'ngki uhwon'i'mentoheso yahu a'amu hn'nomokom'iwo'n'ngkiso si'kwo'mno sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako wosopayo yano ulofiyo'ne mt'i'mokinyoso mokaho'n'i'mentisofoho.

6 Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahu'nohino ajwo so'mta'ni mampaho ole ho'n'i'mento, Mijoho engo nto i'mofapohoho. Oseso hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo kako si'kuno anga'nohino syoho somjo hamniyohoso hofi'ko'montohwamne'no si'kuno anga'nohino somne'no ahu'mo wosopayo aho fehohnjo'nohino mpe uy'montonoho. Wosopayo engo'maho. U hwamo'manji aho hopi'nono sife fehohnjo hopi'nono. I ijayo'nji humo'nji hamniyoho honje moho'naopitnnefoho. Ose ho'n'ngkahon'ngki upa'nonji wosopayo'ne hamniyoho yokintahopo imo'n'ngkohoho syafi'hu'mentohefoho.

7 Nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'i'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo osofosofahu'nohino somo lokoefomahon'ngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino ae'uyo sohwoe mampaho nom'ne a'amu fihumo ole ho'n'i'mento, Oyomo.

8 Ose ulahon'ngki ngko apa'no uhwon'i'mentoheso yahu a'amu kehumawo'n'ngkiso *hous* sohwo i'mofapmmentisofoho. Nolohofahon'ngki a'amu kehumunyo sohwo kakoe yofeso a'amumo poyo imokiyo'ne hweho. Nom'nihwo ti'finjo sohwo kakoe yofeso a'amumo ti'kanomo mi'hwajiyo'ne hweho. Oso a'amu huhwo sohwa'u nowenji a'amu hwahopo humalofo hopi'nonohino somo osofosofahu'nohino hotito'mentisiyefoho. Osofosofahu'nohino hotito'mentisiyo anga'no nomehwasi

poyo imokahnne'enji yokumpohn'nyo ma'mentisiyefoho. A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo umokanjyoho. Fehohnjo mijoho pe'n'ingkuji poyo wope'nantifeho. Fehohnjo mnokino uyihwosi wope'nantifeho. Ae'uyo somo sikisiwojo wolo'menao'mtonoho.

⁹ Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nonohino somo lokoefomahon'ngki uhwon'mentoheso a'amu Anituye yofe'no poyo pe'n'imentohofe sofe huyo'mango oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ngkohofe enjwa so'mo nohumentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso a'amu hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hofiko Anituye hungkuno lutihwamotofo so'no nom'ne a'amuso hofikimo fonjahumentohofofoho.

¹⁰ Oso huyo'mango sofe mampaho engo'njo ole limentohofi, Ou, nakwoe Hwe Engo, kiko yo'mayo hopi'nonohino yokumpohn'nyo mokosyohumahnno sohwo si kiko wop'ingo'nohino hwosoho. Jije yahino nto'nohino'njo hwosoho. Yo'mayo hungkuno liwo'n'ngkino so'no nakwo huno nayohoho. Ne umo'n'intonoho. Nakwoe hon'yo somne'no kiko a'amu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, oso'no hofiko hofikoe hungkuno somne'no ntohonta ikwolopitneto.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa hofiko a'amu anga'no anga'nohino hisomo hwapife halojo sawemoso uyontifi ulimentohofi, Hofahiyo. Sekwo we'nenepi fohontohumamno. Hwangku Anituye syoho ulohofiyo sen'ngkwa'wehwosa hofiko sekwo sapmentohofe hopa sap'itnnefoho. Anituye syoho ulohofiyo nom'ne somo a'amu hwahoponjoso hofiko sekumo fonjasehumentohofe hopeno hofikimo fonjahufijoso sekwoe ae'uyo (*nampa*) sopo hopeno imo'n'ngkuhwoso'no sekwo tohino so'no aku tohino uyonefoho.

¹² Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino somo lokoefomahon'ngki uhwon'mentoheso hwomihwo mikun'imposo imentisofoho. Oso hohosohonta mofehi'nyoso sikwo'mno titiso pa'nyo imo'n'ngkahon'ngki hamno hon'yo'nohino imo'n'imentisofoho.

¹³ Osohonta hntokwaliyo ahwomo mta'ni hwahopo piwahu'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno moi'wonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufo'nji mojo'nji wasy'wo'n'ngkiso hopa hntokwaliyo piwahu'mentisofoho.

¹⁴ A'amu ife popojasy'wo'n'ngkohofe hopeno ahwomo oso

hopa popojonto moi'wo imo'n+mentisofoho. Hwofiki'nyo hwanji mijo'njo sponjo hwaho we'e sohwanji hofikoe angoso nuliko'mantifi we'enehwo nonje ehumentohofoho.

¹⁵ A'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanji a'amu itokuso'njo sohware mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwanji a'amu hamniyoho'njo sohwanji a'amu yokumpohn'nyo sohwanji a'amu syoho ulohofiyo sohwanji a'amu sokinjo so'nji a'amu hopi'nono hofiko iyoho engo un+ngkahon+ngki l+mentohofi, Nakwo sokimo'mo hwa'imo'mo woswantane'no ihwono.

¹⁶ Ose ulontifi ul+mentohofi, Hwofiki'nyo sohware, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji hwe nom'ne nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo yoka nal+sihnoho kiko nofosomahoji nakumo fifehu'mokonasyo.

¹⁷ U, siko nakumo yoka nal+sihne sikunoso olohonta nto i'mofapohoho. I oso'no nakwoe wonyo somne'no siko nakumo aku nejapiso sohonta yokumpohn'nyoso tihwo waloho'mtolo. O'o, awonoho. Ose l+mentohofoho.

7

A'amu Isilael 'wan hantilet fouti-foua tausen' (144,000) sofe hungkunofoho.

¹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwon+mentoheso, a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofontifi ifoho oso'mo so'mta'ango osofosofahu'nohino somo aho kesyohumentan+ngkofi uhwon+mentohofoho. Oso ifoho hiso mijo ayomo hwahomo iyo oso'njo sopo muloho'mentisofoho. O'o, ifoho homo somo pijwahumentohofoho.

²⁻³ Ose uhwononji uhwon+mentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo mofehi'nyo si'mofapiso so'mta'ni nosaponto Anitu songo ne'no humayo sohwoe ifalifaliyo mt+mokiyo'neso aho mokosyohumanto mango engo ul+mento, Sekwo a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohware sekwo hwaho'nji mijo ayo'nji wonyo imokiyo'ne yokumpohn'nyo mokosyohumalalofo sohware we'e nehwo fohontohumamno. Simo'mo nakwo Anituye syoho ulohofiyo sohware yomohu'nyopo Anitu kakwo'yohwo sohwoe ifalifaliyo mt+mokosy+hwasi i oshonta sekwo hwaho'nji mijo'nji iyo'nji wonyo hnmokumno.

⁴⁻⁸ Ose upa'nonji a'amufe yomohu'nyopo ifalifali mt+mokinyo neso atoho linyoso ole upa'n+mentoho. A'amu Isilael temtitoho aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo

somta'ango a'amu *wan hantilet fouti-foua tausen* (144,000)
 somo Anitu kakwo sohwoe ifalifaliyo mtimokinyo hwafoho.
 Temtitofo homo homta'ango a'amu *teweliftauseniso* (12,000)
 ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Lupeniye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Ngkatiiye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Asyafe temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Napitalaiye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Monaseye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Simeyouniye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Lifaiye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Isokafe temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Sepiyulaniye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Jousepiye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Mpenyaminiiye temtitofofo *teweliftausenfoho* (12,000).

Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo Anituye ifalifaliyo
 hi'njofoho.

*Anituye a'amu ne pi'ningo engoso hofiko Anituye yofe
 ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.*

⁹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonimentoheso
 hwe moya'mi pi'ningo engoso oso a'amu hiso a'amu
 hofiko atofu joso hopo'maho. Oso a'amu hiso temtitofo
 homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo
 kengo hungkuno kengo kengoso hofiko hwapi'fe sawemo
 halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo simano sopo
 loho'mentohofofoho. Osopo lohofontifi Anituye mango
 hwamo uyakolo'mentohofu so'no tohe hweho nomantifi
 simonyo yontifi

¹⁰ mampaho engo'nji ole limentohofi, Nakwoe Anitu
 epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne
 Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo
 netimahonngki nakwo wopingo humalohwono.

¹¹ Ose ulahonngkofi a'amu ahwomomjo sohwa Anituye
 epohumayo somo ehofu'mokosyohumalofo sohwa hwe engo
 sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino so-
 hwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino oso
 hwanji hofiko Anitumne'no hwomtame ehumantifi Anituye
 yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹² Ole limentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe
 Anitumne'no simonyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe
 yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno
 wopingo yakolo'nyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no
 nowentihwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamoyoka

engolopohamo ulihwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ulimentohofofoho.

Oso a'amu pi'n'ingo engo sofe tohino so'no Jounimo lutihwamentisofoho.

¹³ Ose uhwon'ngkahon'ngko hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no somta'ango fihwo ntimento, Olo a'amu hwapife halojo sawemo'njo lohwa tihwalo. Nti'mta'ango hwalo.

¹⁴ Ose ntahon'ngki ulimentoho, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahon'ngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango mikun'imposo i'mofapone so'no ole ntimento, Anitu kako oso tango mikun'impososo hwahopo uyimentiso sohonta a'amu hiso nohumantifi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi poyo pe'n'ngkahon'ngkofi Anitu kako hofikimo olo pone'no motosahopohoho. Simo'mo hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hwapife mijo yajjwohofo hopaso hofikoe hon'ngkano wonyo somo Jisasiye hon'yo'nji wae yao'mentisoso hwapife kiho ane pa'nyo halojo imo'nimentisofoho.

¹⁵ Oso hiso'no hofiko Anituye epohumayo sopo lohokwofo. Sikuno huhwo huhwi im'ingo'nji sikuno'nji hinjopo hofiko Anituye ango ahwomomjo somo kakoe syoho ulohofiwon'ngkohofofoho. Anitu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyo umokosyohumawo'n'ngkisofoho.

¹⁶ Oseso hofiko mijoho apa'no mape'nyofoho. Hofiko mijo'no mumo'nyofoho. Mofehi'nyo hofikimo toho mufojiyofoho. Tohino muhmnyofoho.

¹⁷ Hwap'ngoso hwe hofikoe wonyo'ne tohino ma'mentiso sohwo kako Anituye epohumayo sopo nohumanto hofiyo mokosyohumaho. Kako a'amu homo somo mijo timo so'mo ipemotasyihwosi mijo songo ne'no humayo'ne n'fitnnefoho. Osopo Anitu kako hofikoe timijo wae imofihwosi hofiko humotaho apa'no mal'fitnnefoho.

8

Impe mijaho'njo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo lojwohofojahinyoso lokoefoma'mentisofoho.

¹ Ose uhwononji oso wojo hopa simo'mo uhwon'mentoheso apa'no uhwon'mentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyo'ne Poyo Imo'nimentiso sohwo kako impe mijaho'njo iyoswomo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso lokoefomahon'ngki osohonta a'amu hopi'nono oso hopo sopo humamentohofoso hofiko songo songo miyo'njo

yontifi mampi'nyo humantifi tifi no'mo hwahopo tango imo'none so'no humafisohunyo imentohofofoho. Osopo nohumentan'ngkofi mofehi'nyo we'enehwo umentisofoho.

² Mofehi'nyo we'enehwo noposahon'ngki uhwon'ngkoheso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa Anituye epohumayo'njo simanopo humawo'n'ngkohoho sohwamo Anitu kako kounoho anga'no anga'no hu'muyimentisofoho.

³⁻⁴ Nohu'muyahon'ngki ahwomomjo nom'ne sohwo ijempoho Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo lohofonto kako noswanyo na'nohino'njo tikayo akino wop'ngo'njo usimokiyo'ne mokosyohumamentisofoho. Hofiko kakimo hwamno pa'nyo engo akino wop'ngo'njo umentohofofoho. Kako Anituye hwe moya'mi somne'no jomo ujo hungkuno so'nji hwamno pa'nyo akino wop'ngo'njo so'nji manto nomihu'mokonto ijempoho na'nohino Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohoho sopo Anituye simano sopo wojo somo tikayo akino wop'ngo'njo so'nji Mpohumo jomo ujo hungkuno so'nji wa'mentisofoho.

⁵ Akino wanto kako oso ijempoho somta'ni toho no-manto oso noswanyo homo somo toho ihm'mofonto hwaho ayo yawojo'mne'no umokwajimentisofoho. Oso toho hiso nimokwojahon'ngki ahwomo yoka emta'm'ingo engo yonto hwaho hwomihwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentoho, oso hungkuno Anitumo jomo ujosotikayo'nji Anituye simo sopo simentiso hungkunoso ne umo'nimonto yalofoho.

A'amu ahwomomjo osofosofahn'nohino sohwa kounoho yoka limentohofofoho.

⁶ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa hofikoe kounoho yoka wolano lontifi ito'no esyohumamentohofofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo simo'mjo huhwo sohwo kounoho yoka lahon'ngki ifoyo wosoho pa'nyo'nji toho'nji honiyoy'nji nem'no uhwoso'mokonto hwaho ayo yawojo'mo mo'mentisofoho. Oso hiso nomofahon'ngki iyo hwaho hoja hopi'nono hufa'u sihune imo'nimentisoso anga'no toho n'ngkahon'ngki hufa'u lohofoho.

⁸ A'amu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahon'ngki hofiko toho hwofiki'nyo pa'nyo mikun'imposo engoso mijo ayo hopi'nonohinomo ho'nao'mentohofofoho.

⁹ Oso toho hiso mijo hufa'u sihune mtohupo'mentisofoho. Oso mijo anga'nohino sohomo honiyoy'nohino imo'nonto

yo'mayo inan+ku songo humamentohofoso poyo pe'n+mentohofofoho. Yofayokino oso ho'mo so'mo a'amu hi'nji nowentan+ngki a'amu hi'nji wae yao'mentisofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo hufa'u s+hune sohwo kounoho yoka lahon+ngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho pa'nyo sohwo mij+l+mno nom'ne sopo ho'nao'mentisoso oso mijo huhwo sohwo hufa'u s+hune mtohupo'mentisofoho. Anga'nohino sohomo mo'mentisofoho.

¹¹ Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iyoho'njo Pa'nyo hweho. Oso mo'mentiso hopo sponjo mijoso iyoho'njo imo'n+ngkahon+ngki a'amu hofi+ko ifan+mentohofo oso iyoho huhwo sohwo polo'meehumentisoso fehohnjoso pe'n+mentohofofoho.

¹² A'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kounoho yoka lahon+ngki mofehi'nyo hamno hntokwaliyo oso hufa'u s+hune mt+hupo'mentisofoho. Oso anga'no anga'nohino homo somjo hufa'u s+hune hufa'u s+hune mt+hupo'mentiso homo somjo anga'no anga'nohinoso sikwo'mno imo'n+mentisofoho. Oso hiso'no mofehi'nyo hamno hntokwaliyo liwo'n+ngkiso sohonta pijijo imo'n+mentisofoho. Fehohnjo majofoho.

¹³ Ose imo'n+mentiso sohonta uhwon+mentoheso siwe mi+kun+mposo sohwo ahwomomo fekwoswahon+ngki uhwononji ole syafi+hu'mentoho, U tango mi+kun+mposo u'mofapmmonte'no yalofoho. Siwe sohwo mampaho mohm'no ole li+mento, Nje a'amu, nje a'amu, sekwo hwahopo humalofo soku, sekumne'no hitoho ntokwoho. A'amu ahwomomjo hufa'u s+hune ae'uyo sohwa kounoho yoka wolant+fi yalokwofo. Noli+kujo'no tango engo mi+kun+mposo wose'ma'montonoho. Ose li+mentisofoho.

9

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka li+mentisofoho.

¹ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lahon+ngki uhwon+mentoheso hntokwaliyo anga'nohino sohwo kako hwahopo pi+wahu'mentisofoho. Nopi+wesyahon+ngki hofi+ko oso hntokwaliyo homo somo pi'n+mo hwap+ngo ane'njo sopo hano hwosampesoso uy+mentohofofoho.

² Pi'n+momjo hoku'yo hwosompehon+ngki oso pi'n+mo homo somjo toho engo somta'ni ti+kayo sikwo'mno engoso sappmentisofoho. Oso ti+kayo hiso mofehi'nyo'nji ifofo si+mano esyaof'o'neso sikwo'mno imo'n+mentisofoho.

³ Oso tɪkayo homo somta'ni mpompali'me pa'nyo pi'nɪngo engo folofomanto hwaho ae yawojo'mo ifehu'mokahumentisofoho. Oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofɪkoe yokumpohn'nyoso a'nanti'hwoyo sohwafe yokumpohn'nyo pa'nyo hwafoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji a'amumo mokintofo'nefoho.

⁴ Hofɪko mpompali'me pa'nyo sohwa mo ole ulɪmentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yo'mayo hwaho loponjo foka'nyo somo fonɪfonyo imokukutoho. O'o, hwe moya'mi Anɪtuye ifalifaliyo yomohu'nyopo mamti'mokinyo'njo somo tohino engo uyɪmno.

⁵ Sekwo hwe moya'mi hopi'nonohino homo somo tohino engo uyontanɪngkuji hamno aho fehohnjo hopi'nono woseyakolo'montonoho. I oso'no sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahonɪngkofi mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa tohino engo a'nanti'hwoyo sohwa uyɪwo'nɪngkohoho hopaso uyɪmentohofofoho.

⁶ I oso hohosohonta a'amu tohino engo mafɪkujo'no poyo wape'nɪfe ko lɪkuji tohino uyɪfijoso a'amuso hofɪko poyo pe'nyo'ne honɪngkanoso motɪpemapɪfitnnehoho. Oso hiso'no poyo umo'nano ko lɪfijoso poyo mmo'nɪfitnnehoho.

⁷ Ngko uhwonɪmentoheso oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofɪko oso yahu a'amu hn'nomokomɪwo'nɪngkohoho sohwafe engo pa'nyo hwafoho. Hofɪko ikujoho wofongki'nano lontɪfi ito'no esyohumentanɪngkofi uhwonɪmentohefoho. Hofɪkoe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo foto'nɪmentohofofoho. Hofɪkoe sɪmanoso a'mosɪmano'njo hwafoho.

⁸ Hofɪkoe mijiyoso sawemofoho. Hofɪkoe mangoso sɪwatɪmangofoho. Mango hiso yokumpohn'nyo yahu sɪhwano pa'nɪngofoho.

⁹ Oso mpompali'me pa'nyo sohwa hofɪkoe swokinoso mijo yɪhumo sohwafe a'apaho nɪhu'no sojo pa'nyo uhwonɪwo'nɪngkuhwoneso pa'nyo'njo hwafoho. Hofɪkoe fefeeloho peengku peenjo mpuyo pi'nɪngo engo'njo pa'nyofoho. Yahu pi'nɪngo engo sohwafe kunto'yoka pa'nyofoho.

¹⁰ Hofɪkoe somiso a'amu somo montitofontanɪngkofi hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Tohino engo mɪkunɪmposo uyɪmentohofofoho.

¹¹ Mpompali'me pa'nyo sohwafe hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo pi'nɪmo hwapɪngo ane so'mo mokosyohumawo'nɪngkiso hweho. Kakoe yofeso a'amu Hipɪlusɪ ole lɪwo'nɪngkohofoso Opeton. A'amu Ngkɪlikɪso

ole liwo'n'ingkohofi Opaliyon. Oso hungkuno hwapingoso olenoho. A'amumo Wonyo Umokuwo'n'ngkiso hweho.

¹² Osohonta uhwonimentoheso tango engo mikunimposo simo'mjoso moi'wonoho. Nom'ne hufa'u weho. Tango hufa'u umo'n'imontonoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kounoho yoka limentisofoho. Oso Anituye simano sopenjo ijempoho na'nohino'njo Anitumne'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohofu sopo hwolafeso osofosofahu'nohino'njo sopo yahu mpulimokau sihwano hopa uhwonimentohefoho. Oso ijempoho hopo sopo nta'ni mampaho ho'n'imentisofoho.

¹⁴ Oso a'amu ahwomomjo kounoho yoka limentiso sohumo mampaho hiso ole ulimento, Kiko towahuno wonyo osofosofahu'nohino sohwa Mijo Yufiletis tafe sopo impe into'nawotofo sohwo nu'mahoji fisihuto'mihwajo.

¹⁵ Ose ulahon'ngki kako nowento isihuto'mihwajimentisofoho. Oso towahuno osofosofahu'nohino wonyo sohwo Anitu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sikuno lomne'no impe into'nawo'mentisofoho. Hofiko nowekuji a'amu hwahoponjo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotitofikuji anga'nohino somo fonjasyikuji mtitofu hufa'u umo'n'imontonoho.

¹⁶ Oso towahuno wonyo sohwo isihuto'mihwojahon'ngkofi ole upa'n'imentoho, Towahuno wonyo huhwo sohwo a'amu ikujoho'ne yahupo kehumalofu sohwa hofiko nihu'no pi'n'ingo hwafoho. *Tu hantilet miliyon (200,000,000) hwafoho.*

¹⁷ Ngko wojo hopa uhwon'ngkoheso olenoho. A'amu yahupo kehumalofu sohwo manji'mofu sojo pa'nyoso honijwo, sonjijo hwasimijo'njo hwafoho. Yahu sohwo mnokinoso sikisiwojo sohwo mnokino'njo pa'nyo hwafoho. Yahufe mango mta'ni tikayo akino wonyo'njo sikwo'mno hwasimijo'nji toho'nji sijomokoho'naweho.

¹⁸ Oso toho hiso'nji tikayo akino wonyo sikwo'mno'nji hwasimijo'nji hofikoe mango mta'ni a'amu hwahoponjo somo hufa'u sihune hotitofonto mtitofu anga'nohino somo poyo imokumentohofofoho.

¹⁹ Oso yahu sohwo yokumpohn'nyoso hofikoe somimo hofikoe mangomo wo'nnyoponoho. Hofikoe somiso homa a'amumo toho lofiwo'n'ngkiso sohwo mnokino'njo pa'nyo hwafoho.

20 A'amu poyo mape'nyoso hofiko nohumantifi hofikoe yahino wonyomne'no simeho m>wolo'mokiyo'njo imentohofofoho. O'o, hofiko towahuno wonyo homo somne'no hwomtame ulohofiwon'ngkohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwafe yofe ho'nomayo'ne so'no hofiko hwasyo anituye huyo'mango sojo mta'ni iyo mta'ni hwaho mta'ni mtimokontifi osomo hwomtame imentohofofoho. Oso mtimokumentohofoso haloho mupa'nyofoho. Timo muhwonyofoho. Hano memoyo'njofoho.

21 A'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somo nofonjasyontifi ki'nyo imokontifi a'mohufo yontifi yo'mayo ho'yangoso hufo ma'mentohofofoho. Oso yahino wonyo homo somne'no hofikoe simeho m>wolo'mokiyo'njo imentohofofoho.

10

A'amu ahwomomjo sohwo Jounimo iyoswo uyahonngki Jounnimentisofoho.

1 Ngko oso hohosohonta uhwonimentoheho, a'amu ahwomomjo nom'ne yokumpohn'nyo sohwo ahwomo mta'ni pmentisofoho. Kakoe manji'mofoso himofoho. Kakoe mnokinopo sakungkwolaningo kotofahinyo hweho. Kakoe simanoso mofehi'nyo pa'nyofoho. Kakoe sifeso toho sitnyo pa'nyofoho.

2 Kakoe ahomo iyoswo we'e popojahinyofoho. Oso iyoswo hiso fisojwahinyofoho. Kakoe sife angahohnjoso mijo ayo sopo fesyohumaho. Sife hwonamonyoso hwahopo fesyohumaho.

3 Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohm'no sikiswojo hauwayo yoka hopa lahonngki ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'ulohonngkahonngki oso homo somta'ni hungkuno upanimentohefoho.

4 Oso hungkuno ahwomo yoka somta'ni upanimentoheho wantimokumonji yahonngko mampaho ahwomo mta'ni ntimento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ho'ningkisoso kiko ifali-faliyo nomtimokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.

5 Oso a'amu ahwomomjo sife anga'no mijo ayo sopo fesyohumanto sife nom'ne hwahopo fesyohumaho huhwo sohwo kako hungkuno nehopi ujo'neso kakoe aho anga hohnjoso ho'noma'mentisofoho.

6 Noho'nomanto ulimento, Anitu songo ne'no humaso sohwo yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mijo ayo somjo so'ntnne mtimokumentiso sohwo yokintahopone'no

hungkuno nehopi walimonne'no yohono. Hungkuno olenoho. Sikuno moi'wonoho. Oso'no Anitu kako mohonto-humanehoho. O'o, a'amufe hungkuno ikwolofone sikunoso nto i'mofapohoho.

⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kounoho yoka ho'n'ngkuhwoso'no yo'mayo hungkuno Anitu kakoe syoho ulohofiyo sohwo uyahon'ngki nalimotofoso olohonta ne umo'n'montonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyo'njo imojoso olohonta ne imo'n'ngkuhwoso'no a'amufe hunoso wehohosahumontonoho.

⁸ Ose lahon'ngki oso mampaho ahwomo mta'ni simo'mo ntimentiso hopaso olohonta apa'no ntohi, Olohonta kiko nuhuji oso iyoswo a'amu ahwomomjo sohwo sife anga'no mijo ayomo fesyohumanto nom'ne hwahopo fesyohumaso sohwo kako iyoswo fisojwosyohumasoso kiko maho.

⁹ Ose ntahon'ngki ngko nowenji ulimentoho, Kiko oso iyoswo we'eso ntape. Ose ulahon'ngko ntimento, Ou, kiko olo iyoswo loso nomahoji hmnyo. Kiko njoso humo meyo kihwosi u jije simeho mo'mo iyoho wakimntonoho.

¹⁰ Ose ntahon'ngki iyoswo we'e loso a'amu ahwomo mta'ango sohwoe aho mta'ni nomanji manimentoheso nje mangomo humo meyo nyahon'ngki n'ngku'nimentoheso iyoho nnimentisofoho. Hwap'ngoso yo'mayo imo'noneso tango'njofoho.

¹¹ Ose yahon'ngko ntimentohofi, Kiko hwe moya'mi ango hopi'nonohino hungkuno kengo kengo'njo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho oso hwamne'no oso iyoswo n'ngkinoso yo'mayo imo'none so'no filut'hwaho. Ose ntimentohofofoho.

11

A'amu hufa'u hwa'u Anituye hungkuno ujo'ne hungkuno-foho.

¹ Ngko nohumentan'ngko ango imayo iyo'ne iyo ntapont'fi ntimentohofi, Nolikafohoji Anituye tojo ango engo Jerusalem lohojwo so'nji oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasy'wo'n'ngkohoho so'ntnne'no sawemo so'no yamofofiyo. Ose yohoji kiko a'amu Anituye angomo Anitu kakoe yofe ho'nomayo'ne humaloho somo atofofiyo.

² Oseso kiko oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo somo yamofofiyo. O'o, oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n'ngkohoho sofeponoho. Oso'no kiko yamofofiyo. A'amu hiso hofiko ango Jerusalem so'nji oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo so'nji fon'fonyo

yontanꞅngkuji soswo hufa'u sꞅhune uyakolofꞅhwosi nom'ne hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolofꞅhwoso'no fonꞅfonyo wesojwaofantꞅfeho.

³ Fonꞅfonyo hiso yontanꞅngkuji a'amu hufa'u hwa'u nje hungkuno ujo'ne yokumpohn'nyo uyꞅme sohwa'u siko ifa nano ho'yoso meki'nisoso hofꞅkoe sꞅmeho tango unyoso a'amumo utꞅhwayo sohwa'u tꞅfi yo'mayo imo'none so'no ulanjyoho.

⁴ Ulontanꞅngkohosꞅsi soswo hufa'u sꞅhune nom'ne hwasyopo uyakolofonefoho. Ose ntahonꞅngki uhwonꞅmentoheho, oso hwe hufa'u sohwa'umne'no hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo mtꞅ' mokumentisofoho. Siko iyo hufa'u ipisayo'njo sikiloho hufa'u Anꞅtu yo'mayo hwaho mokosyohumayo sohwoe sꞅmanopo loho'mentisiye hwa'uyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imo'nꞅmentisoso uhwonꞅmentohefoho.

⁵ Ose uhwonꞅmentoho, a'amu wonyoso hofꞅko hwe sohwa'umo wonyo umokantꞅfi sikoe mango mta'ni toho sosꞅjaofaponto sikoe mango sohwamo toho ulasyꞅwo'nꞅngkisofoho. Ou, a'amu hwe hufa'u hwa'umo wonyo umokumo lꞅhwosi yoso sohwo kako oso pa'nyoso wape'nꞅmontonoho.

⁶ Oso hwe sohwa'umo Anꞅtu kako yokumpohn'nyo mꞅkunꞅmposo uyꞅmentiso so'no siko ifoyo honꞅngkano ifoyo masiyo'ne pꞅjwasiyoso siko hoponoho. U siko ole liso'manji, A'amu somo yo'mayo tango u'mano. Ose liso'manji ne umo'nono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko Anꞅtuye hungkuno ulonji yo'mayoso imentisiyefoho.

⁷ Siko Anꞅtuye hungkuno moi'wo losojwaofahonꞅngki pi'nꞅmo hwapꞅngo ane somta'ni sikisꞅwojo engo sꞅ'mofapmmentisofoho. Nosi'mofaponto hwe sohwa'umo toho wolofahumo lonto ikujoho fongki'nontꞅfi sꞅwojo sohwo hwe sohwa'umo hwotoho fento toho lofahumentisofoho.

⁸ Sikoe pijafoso honꞅngkano engo sopo wo'mentisofoho. Oso pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohomo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso pone engo so'no pahnnꞅmo hungkuno lꞅwo'nꞅngkuhwoneso ole, Soutom'nji Ijipꞅ'njoho. Hwapꞅngoso oso a'amu huhwo sohwa hofꞅkoe honꞅngkano wonyoso a'amu Soutom'nji Ijipꞅ'njo pa'nyo hwafoho.

⁹ Sikoe pijafoso ne'no nowentanꞅngki a'amu temtitofokengo kengo kengo mta'angoso hungkuno kengo kengo hwahokengo kengo kengo mꞅjoso nohumantꞅfi oso pijafosomo uhwonontanꞅngkofi sꞅkuno hufa'u sꞅhune nom'ne ajwopo mtꞅhupemjao'mentisofoho. A'amu honꞅngkano wonyo'njosohofꞅko ole lꞅmentohofi, Nom'ne a'amu sohwa

oso hwe sohwa'uye pijafoso ijopijisyasy+kutoho. Ose limentohofofoho. Hwap'ingoso hwe sohwa'uye yofeso monje yasiyo'nefoho.

¹⁰ Hwe sohwa'u poyo pe'nyoso'no a'amuso simeho wop'ingo umo'n'ingkahon'ingki simonyo engo yontifi wosopayo engo iloho yontifi hofikoe simeho wop'ingo umo'nyo so'no hofikoe a'amu somo ho'yango engo uy'imentohofofoho. Hwap'ingoso ole, oso hwe sohwa'u siko songo nohumentan'ingkiye sohonta siko a'amufe hon'ingkano wonyo somne'no Anitu'ye hungkuno ulonji tohino uy'imentisiyefoho.

¹¹ Oseso sikuno hufa'u s'hune nom'ne ajwopo mt'hupo lohofonto memjaofahon'ingki Anitu sikimo songo ulika'mentisofoho. Siko nol'ikofahon'ingki a'amuso hofiko sikimo uhwonontifi iyoho engo imentohofofoho.

¹² Hofiko mampaho ahwomo mta'ni ole upa'n'imentohofoho, Siko olopono fisapinyo. Ose upa'nontifi mango huhwo sohwa nuhwonontan'ingkokofi siko ahwomomno himopo s'imentisiyefoho.

¹³ Nosahon'ingki hwom'hwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo Jelusalem'jo poneso homo homta'ni kenga'no kenga'no ya'mi ya'me yao'mentisofoho. Olo hopa p'wahu'mentiso, pone aho hufa'u mta'ni hotito'nohini anga'no p'wahu'mentisofoho. Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no loho'mentisofoho. Nop'wesyahon'ingkokofi a'amu *seven tausen* (7,000) pe'n'imentohofofoho. A'amu poyo mape'n'immentohofoso iyoho engo un'ingkahon'ingki ole limentohofi, U Anitu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Tango hufa'u moi'wo nto imo'n'imentisofoho. Tango ae'uyoso i'mofaponeso uhwon'imentohefoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹⁵ Oso hohosohonta a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka lahon'ingki mampaho pi'n'ingo ahwomo mta'ni ole ho'n'imento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamojofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Kilais uhwat'mentiso sohwo'nji siko hwaho loso ni'hu'nahone womokosyohumanjiyoho. Kakoe yofe engo hwaho mokosyohumayo'neso ne'no nowent'ihwonefoho.

¹⁶ Ose ho'n'ingkahon'ingki oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa Anitu'njopo hofikoe epohumayo sopo humawo'n'ingkohofoho.

sohwa hofiko Anitumne'no hwomtame ehumantifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹⁷ Ole limentohofi,

U nakwoe Hwe Engo sohwoosi kiko jije yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hwosoho.

Oseso kiko hohonta humamopmmentohino sohwoosi olohonta ne'no humahno.

Kiko jije yokumpohn'nyo'nji hwaho homo somo mokosyohumomopalokuno.

Oso'no nakwo isamoyoka engo kilalokuhwono.

¹⁸ A'amu kikimo simeho hi'ntnnono mokijape'njosohofi simeho tango engo uyalofoho.

Hwapingoso jije sikuno hofikimo tango uyo'neso nto i'mofapohoho.

Olohonta kiko a'amu poyo pe'nyoso sofe yahino somne'no yano ulofimonnoho.

Hohonta a'amu jije hungkuno ulimotofohowanji jije a'amu yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njosonji kikimo enjwa'mo humamotofo somo ho'yangowopingo uyimonnoho.

A'amu hwahopo wonyo imentohofosomo wae weeomonnoho.

¹⁹ Ose ulahoningkofi ahwomomjo Anituye ango engosomjo hwosomp'nowentanngki uhwonimentioneso oso ipofoho a'amu Juta hohonta mti'mokumentohofopa'nyoso Anituye hungkuno'njo nakwo'nji makotiku'nyo'nesonowentanngki uhwonimentionefoho. Oso hiso ngkonuhwonngkahonngko emta'mingo yahonngki yomayomampahohonngkahonngki ahwomo yokalahonngki hwomihwo yonto ifoyo sisayo'njohu'mentisofoho.

12

Joun kako a'mu si'nji homa'nji uhwonimentisofoho.

¹ Ahwomomo uhwononji poji entihwayo hopasouhwonimentionefofoho. A'mu fisi kakoe manji'mofosomofehi'nyopa'nyo imentisouhwonimentionefoho. Kako hamnopo nohumanto kakoe yofe engo so'no imayomonji'ma'niyoho. Mnokino manji'mofosohntokwaliyoho hopi'nono sife mta'ni hufa'u'njiyoho.

² Kako simeho'njosimehomi mayo'ne tohino engoumningkahonngki youwo youwo lonto aswo woma'mto imentisofoho.

³ Ose uhwononji nom'ne poji entihwayo ole uhwonimentione. Homa hon'yo'nohinomikunimposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjohopi'nononom'ne mta'ni hufa'u'njohweho. Mnokino somo

Kilais oso hwo'nji sikoe yakumpohn'nyoso olohonta utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. Olohonta siko nihu'nahone yokumpohn'nyo wonemokosyohumanjiyoho. Kilais kako yofe hwofilo'nnyoso nto makwoho. Hwapingoso Seten kako sikuno huhwo huhwi Anituye simanopo lohofonto Anituye a'amu somne'no hwasyo hungkuno mji+mojo sohwo nihu'nahone ahwomo mta'ni wae yamokwoho.

¹¹ Nakwoe a'amu Jisas hofikoe honingkano wonyomne'no kakoe honyo usihuma'mentiso so'nji Anituye hungkuno a'amu nom'ne somo lutihwawo'nngkohofoso oso Anituye hungkuno hiso'nji hofikimo yokumpohn'nyo utofahoningki Seten+mo hwotoho hmmentohofofoho. Hofiko olo hwaho lopo wopingo humayo so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofofoho. O'o hofiko Anituye syoho so'no mango sohwa hofikimo fonjasiyo so'no iyoho munyo'njo imentisofoho.

¹² Oseso sekwo a'amu ahwomomjo soku Seten kako ahwomomo uliko'ma'mentiso so'no sekwo simonyo fiy+mno. I oso'no sekwo hwahoponjo soku mijo ayomjo sokune'no ngko hitoho ntokwoho. Seten kako simeho tohino'nji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe sikuno tifo so'no huno uyohoho. Ose ho'n+mentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohomo hwahopo noweho'nofopahoningkofi Seten kako honingkan+mentisoso hwahopo humanto kako a'mu hwomu aswo ma'mentiso simo tifi in+foto'mentisofoho.

¹⁴ I in+tofotontaningki oso a'mu simo Anitu kako yihufu siwe fefeeloho usopiyofahoningki oso a'musi kako hwaho a'amu ane spono fekwamentisofoho. Osopo Anitu oso a'mu hne'no ango nto'no esyohumentiso so'no homa sohwo kakimo toho molofasiyo'njo imentisofoho. Oso hopo sopo a'amu ahwomomjoso hofiyu umokosyohumentan+ngkofi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolo'mentisofoho.

¹⁵ Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango mta'ni mijo ifofayo pa'nyo swaponto oso a'mu simo tifi umjihwosi womihulofononto imentisoso awonoho.

¹⁶ Oso mijo hiso oso a'mu simo womihulo'mo lonto tifi iningkowahoningki hwaho sohwo nuhwononto mango yo'mokosyohumentan+ngki mijo ukwato lohofonto oso mijoso weningku'naofamentisofoho.

¹⁷ Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso a'mu hne'no simeho tohino m+kun+mposo umningkahoningki oso a'mu siye imu sohwo wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi

in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko Jisasiye hungkuno lonti'fi in'ngkwalokwofo.

¹⁸ Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo mom'ingo sopo loho'mentisofoho.

13

Sikis'wojo n'ihu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmentisiyefoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon'imentoho. Ngko a'amu sikis'wojo pa'nyo n'ihu'no wonyo sohwo i'mofopahon'ngki uhwon'imentohefoho. Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo An'itune'no sifajo hungkuno mt'i'mokinyo wo'nnyoponoho. Kakoe s'hwanso aho hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikis'wojo pa'nyo sohwo kakoe yofe engo uti'hwayo'ne kakoe s'hwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofowon'nyoponoho.

² Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo kakoe sife yokumpohn'nyoso nomonyo sife yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikis'wojofe mango'njo hweho. Oso s'wojo huhwo sohwo i'mofopahon'ngki oso homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo uy'imentisofoho. Oso'no kako Seten'ye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho.

³ Oso sikis'wojo pa'nyo mnokino pi'n'ingo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwon'imentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjস্যahon'ngkofi mape'n'immentisofoho. O'o ime nto l'imentisofoho. Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo huhwo sohwo a'amu nuhwonont'fi pisopisaho lonti'fi tifi in'ngkamentohofofoho.

⁴ Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo huhwo sohwo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uy'imentisofoho. Ose uyahon'ngki a'amu pi'n'ingo engo nohumant'fi uhwonont'fi hofiko oso homa sohwo'nji oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumentohofofoho. Ose yont'fi l'imentohofi, Olo a'amu sikis'wojo pa'nyo lohomo yakolo'nnyoso t'hwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose l'imentohofofoho.

⁵ Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo kako An'itumne'no hungkuno n'ihu'no wonyo lontan'ngki An'itu kako t'imo'nohini uhwon'imentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontan'ngkuhwosi soswo hufa'u s'ihune hamno

aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolofonefoho.

⁶ Kako Anitu sohwo'nji Anituye a'amu ne so'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no sifajo liwo'n'ngkiso hweho.

⁷ Kako Anituye a'amu ne somo ikujoho wafongku'monto yahon'ngki Anitu kako timo'nohini uhwon'ngkahon'ngki kako Anituye a'amu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakolo'mentisofoho. Oso'no kako hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yofe engo ma'mentisofoho. Kako a'amu temtitofu kengo kengo so'nji hungkuno kengo kengo'njo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumamentisofoho.

⁸ Anitu olo hwaholo mtimokumentiso sohonta a'amu hopi'nono olo hwaho loponjoso hofikoe yofe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mawo'nnyoso hofiko oso a'amu siwojo pa'nyo sohomo hwomtame uloho'mentohofofoho.

⁹ A'amu haloho'njo ku'manji olo hungkuno loso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo kako Anituye a'amu somo ulohofone so'no haloho upa'nimno.

¹⁰ A'amu somo impo'angomo uhwatimo lihwosi impo'angomo uhwatimontonoho. I a'amu somo hosimno'nji wofonjahumo lihwosi a'amu nom'neso oso a'amu hisomo hosimno'nji wofonjisyantifeho. I oso'no Anituye a'amu hiso hofiko yokumpohn'nyo lohofikuji Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uyikufe.

¹¹ Osopo nohumanji ole uhwonimentoho, a'amu sikisiwojo pa'nyo nom'nehwo hwaho mta'ni noposwolo-hofahon'ngki uhwonimentohefoho. Kakoe sihwano hufa'uyoso yahu *sipsip* sihwano pa'nyo'njo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho pa'nyo'njo hweho.

¹² Oso a'amu sikisiwojo pa'nyo simo'mjo sohwoe yokumpohn'nyo engoso a'amu tiffinjo sikisiwojo pa'nyo sohwo oso yokumpohn'nyo engo homo somo nomanto a'amu sikisiwojo pa'nyo simo'mjo sohwo'nji nohumanto a'amu hopi'nonohino somo hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Olo sikisiwojo simo'mjo lohwo a'amu kakoe mnokino anga'nohino somo fonjahumentohofu somo ime limentiso sohomo sekwo hwomtame fehulamno. Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nonohinoso hungkuno hisomo tifi in'ngkamentohofofoho.

¹³ A'amu sikisiwojo pa'nyo tiffinta'ango sohwo kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwon'ngkiyohofoso imentisofoho. A'amuso hofiko nuhwontohumentan'ngkofi toho ahwomo mta'ni hwahopo piwasiyo'ne imokumentisofoho.

14 Anitu kako oso a'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinjo somo timo'nohini uhwonontan+ngki sikis+wojo sohwo kako kakoe huno mta'nnohini imojo hweho. Oseso oso a'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinjo huhwo sohwo kako a'amu siki si+wojo pa'nyo simo'mjo sohwo'nji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yonto a'amu hwahopo humalofo somo hon+ngkano hwasyomo ipemotamentisofoho. Hwe moya'mi homo somo a'amu sikis+wojo pa'nyo simo'mjo sohwo ole ulimento, Sekwo soku, oso a'amu mnokino anga'nohino somo hos+mno'nji fonjosyahon+ngkofi songo ne'no humaso sohwoe yofe ho'nomayo'ne sekwo kako'ne sojo huyo'mango mt+'mokumno.

15 Ose ulahon+ngki a'amuso hofiko sojo huyo'mango mt+'mukahon+ngkofi a'amu tiffinjo sikis+wojo pa'nyo sohwo peefo ulohofonto huyo'mango hiso songo umokonto mamtno'nji mampaho'nji uy+mentisofoho. Oso huyo'mango huhwo sohwo a'amu hwomtame m+humayo'njo somo huyo'mango huhwo sohwo poyo umokumontonoho.

16 A'amu sikis+wojo pa'nyo tiffinjo sohwo kako a'amu hopi'nonohino somo ole ulimento, Sekwo oso a'amu sikis+wojo simo'mjo pa'nyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe ahopo yomohu'nyopo mt+'mokin+mno. U a'amu hopi'nonohino soku, sekwo yofe engo'njo yofe engo ane'njo, syoho'njo syoho ane'njo, hamniyoho engo'njo ho'yango ane'njo, sekwo hopi'nonohino hoku sekwoe yomohu'nyopo ahopo oso a'amu sikis+wojo pa'nyo simo'mjo sohwoe ifalifaliyoso mt+'mokin+mno. Ose ulimentisofoho.

17 A'amu oso ifalifaliyo ane'njo sohwo kako wosopayo yo'mayoso mpe miyonehoho. U nom'ne a'amu kakinta'ni yo'mayoso mpe mulohopitnnehoho. Oso ifalifaliyoso a'amu sikis+wojo panyo simo'mjo sohwoe yofe u kakoe yofe uyohope-e'ne mt+'mokin+yofoho. A'apahopo mt+'mokin+yoso a'amu sohwoe kakwo'yohwo huno syafisiyo'nefoho.

18 Oso ifalifaliyo so'no huno wosyof+syano. A'amu huno'njo sohwo kako ifalifaliyo hiso atofu lihwoosi huno ole uyonefoho. Ifalifaliyoso a'amumo upiyof+nefoho. Mt+'mokin+yohiso olenoho, *sikis hantilet sikis+iti-sikis+foho* (666).

14

A'amu 'wan hantilet fouti-foua tausen' iso (144,000) hofikoe ta songo limentohofoho.

1 Ngko nohumanji ole uhwonimentoho, oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo kako hwofiki'nyo Saiyon sopo nohumentan'ngki a'amu wan hantilet fouti-foua tauseniso (144,000) kako'nji humentan'ngkofi uhwonimentohefoho. Oso a'amu hofso sofe yomohu'nyopo a'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwoe yofe'nji kan'ngkwohwoe yofe'nji wentan'ngki uhwonimentohefoho.

2 Ose uhwononji mampaho ahwomo mta'ni upa'nimentohefoho. Mampaho hiso miji-fatikusi'yoka ahwomo yoka mpompusofe tompuyo fonjiwo'n'ngkohofoyoka pa'nyo upa'nimentohefoho.

3 Ahwomomo uhwononji uhwonimentoheho Anituye epohumayo sopo yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohofohopo sopo a'amu wan hantilet fouti-foua tauseniso (144,000) nolohofontifi ta songo limentohofofoho. Oso a'amu hwahoponta'angoso hofikoe wonyoso Jisas kako wae yao'mentisofoho. Oso'no a'amu hiso hofiko'nohino oso ta songo somo huno'njofoho. Nom'ne a'amuso huno muyofoho.

4 Oso a'amu hiso hofiko Anitumne'no simeho anga'no uyontifi hwasyo anitu sohomo tifi min'ngkayo'njofoho. Nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo kako hano ntonte wamo loso u oso a'amu hiso hofiko tifi un'ngkowan'feho. Olo a'amu loso a'amu nom'ne somta'ni Anitu kako'ne'nji kakoe hwomumne'nji simo'mo ma'mentisofoho.

5 Hofiko hwasyo hungkuno majofoho. Hon'ngkano wonyoso nihu'no anefoho.

A'amu ahwomomjo hufa'u sihune sohwa hungkuno limentohofofoho.

6 Ngko nohumanji ole uhwonimentoho, A'amu ahwomomjo sohwo kako Anituye hungkuno songo ne'no humayo'ne a'amu hwahopo humalofo somo luthwayo'ne yohohisyomoyonto. A'amu hwaho kengo kengoso a'apaho kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtifo kengo kengo osomne'no yohohisyomoyonto ulimentisofoho.

7 Kako mampaho engo'nji ole ulimento, Anitu kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno nto i'mofapohoho. Oso'no sekwo iyoho ikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso hwe hwaho'nji ahwomo'nji mijo ayo'nji yo'mayo so'nji mt'i'mokumentiso sohomo simeho uy'kuji hwomtame fehmanno.

8 Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo simo'mjo sohomo in'ngkaponto ulimento, Pone engo

Mpapeloun wonyo nto imo'nimaho. Pone engo hiso nto piwahu'maho. Oso hopo sopenjo a'amuso hofiko honingkano wonyo mikunimposo iwo'nngkohofoso hofiko a'amu kengo kengoponta'ango somo honingkano wonyo homo somo kompemotapmmmentohofofoho. Oso'no olohonta Anituye simaho tohinoso hofikimo nihu'nahone wonyo umokumasofoho.

⁹ Ose ulahoningki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo ahwomomjo simo'njo sohwa'umo inngkaponto mampaho engo'nji ole ulimento, A'amuso hofiko oso a'amu siki siwojo pa'nyo sohomo u kakoe huyo'mango sohumne'no hwomtame ehumafijoso hofikoe yomohu'nyopo ahopo siwojo sohwoe mtimokinyo hinjo'manji

¹⁰ oso a'amumne'no Anitu kako simaho tango mikunimposo uyihwosi tohino engo uyimontonoho. Toho engo akino wonyo'njo somo uhumajoso sopo nohumafikui tohino engo ne'no umnonefoho. Osopo nohumentaningkuji a'amu ahwomomjo sohwani a'amu hofikoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso sohwo'nji a'amu hofikimo uhwonifitnefoho.

¹¹ Oso toho somta'ni tikayo ne'no nosyontaningkuhwosi hofiko tohino mafikujoso hofiko usijo'no mohumafitnefoho. O'o a'amu oso sikisiwojo pa'nyo sohomo u kakoe huyo'mango somne'no hwomtame ulohofontifi hofikoe a'apahopo kakoe ifalifaliyo mtimokumentohofoso hofikoe sikuno'nji imingo'nji hinjopo tohino ne'no umnonefoho. Ose ulimentisofoho.

¹² I a'amu Anituye hungkunomo tifi inngkawo'nngkohoho soku Jisasimo simaho hi'ntnnono uyiwonngkohoho soku sekwo olo hungkuno hiloso upa'nifijo'manji yomayo tango ko se'masoso sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohovitnefoho.

¹³ Ngko nohumanji ahwomo mta'ni mampaho ole upa'nimentoho, Kiko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mtimojo, Yomayo uhwonalokuso somo moi'wo imo'nngkuhwosi oso hohosohonta a'amu Anituye syoho ikui pe'nifijoso simaho wopingo umo'nimontonoho. Ose ntahoningki Anituye Towahuno Wopingo ulimento, Ou, nehopeho. A'amu hiso hofikoe syoho engo noho'naofikui usijo'no wohumantifeho. Hwapingoso a'amu Anituye syoho'njo sohwo kako Anituye hungkuno ne'no lutihwahoningki a'amuso hungkuno homo somo simaho hi'ntnnono uyontifi inngkamentohoho sohwa hofiko kako'nji ahwomomo sifetnefoho. Oso'no kakoe syohomjo neso kako'nji ne'no wentihwonefoho.

Hwahoponjo wosopayo moja mayo'ne sikunofoho.

¹⁴ Ngko nohumanji uhwon+mentoheso, U himo halojo nowentan+ngki i hwe fihwo kako A'amufe Hwomu Pa'nyo sohwo nohumanto kako hwakuhwajo s+humampo'nnyoso kakoe ahomo nomokosyohumentan+ngki uhwononji uhwon+mentoheso kakoe mnokinopo mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe mnokinopo monji'mo'nosyohumentan+ngki uhwon+mentohefoho.

¹⁵ A'amu ahwomo mta'ango nom'ne sohwo kako An+ituye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni noswaponto a'amu himopo humentanjo sohomo kako mampaho engo ul+mento, S+ikuno moi'wo nto imo'n+maho. Hwaho ponjo wosopayoso toyo nto imaho. J+je hwakuhwajo s+humampo'nyo so'nji filohm'memaho.

¹⁶ Ose ulahon+ngki hwe himopo humamentiso sohwo kako kakoe hwakuhwajo hwahopo yoho'mo ulohofonto oso wosopayo ne somo lohm'mema'mentisofoho. Oso hiso nuhwononji ngko l+mentoho, U oloso wosopayo'no molalofiyoho. O'o, a'amumne'no lalofoho. Ose syaf+hu'mentohefoho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwon+mentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako An+ituye ango somta'ni kakoe hwakuhwajo'nji swomotol+kofapmmentisofoho.

¹⁸ Osopo a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo a'amu hof+ko yo'mayo An+itumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofojempoho sopo nta'ni swapmmentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako a'amu yo'mayoso An+itumne'no toho uyof+wo'n+ngkohofo somo mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Kako a'amu ahwomomjo hwakuhwajo swomotol+kofapmmentiso sohomo mampaho mohm'no ole ul+mento, J+je hwakuhwajo s+humampo'nyoso nomahoji nant+pe *wain* somjo moja ehumasoso filoku'memaho.

¹⁹ Ose ulahon+ngki oso a'amu ahwomomjo sohwo kakoe hwakuhwajo'nji nant+pe *wain* somjo ipisayo moja ehumun-yoso loku'memayo hopaso kako a'amu An+itumne'no s+imeho muyo'njo somo ahwonte mijo il+'moku'mofo'ne somo hu'm+'mo'mentisofoho. Oso hopo sopo An+ituye mango sohwa hof+ko An+itu mta'ango tohino engo ma'mentohofofoho.

²⁰ Oso ahwonte ipisayo mji+'mo'nyoso pone engo somo mempo sohohnta'ni il+'mokumentohofoso oso ahwonte somta'ni hon+yo swofijwaoponto mijo hopa wamentisoso kakoe sawemoso *t+li hant+let* (300) *kiloumitafoho*. Oso hon+yo huhwo sohwo kako a'amufe swokinopo siyapmmentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyoso mokosyohumalofo.

¹ Osopo nohumanji ahwomomo poji entihwayo nom'ne somo uhwon+mentohe so'no pisopisaho l+mentohefoho. A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyo engoso mokosyohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Hofiko oso wonyo engoso a'amumo uy+kujo'no Anituye simeho tohinoso moi'wo umo'n+montonoho.

² Ose uhwononji uhwon+mentoheho mijo ayo engo timo hon+ngkonyo pa'nyo somo t+melanyo'njo uhwon+mentohefoho. Oso mit+mom+ngo hopo sopo a'amuso hofiko oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yontifi kakoe ifalifaliyoso hofikoe a'apaho sopo mant+mokinyoso hofiko oso mit+mom+ngo hopo sopo lohofontifi hofiko Anituye tompuyo ahomo mokosyohumamentohofofoho.

³ Oso hopo sopo nohumantifi hofiko oso ta Mouses Anituye syoho ulohofiyo sohwo hohonta l+mentiso pa'nyo Anituye hwomu kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohwoe yofe ho'nomayo'ne ta hiso l+mentohofofoho. Ole l+mentohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwosi kiko jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo hwasoho.

Oso'no nakwo kiko yo'mayo iwo'n+ngkino so'no wonyoangkafo uhwonontani nakwo pisopisaho liwo'n+ngkuhwono.

Kiko nakwo a'amu hopi'nonohino hwaho'meemjo hn'n+mo nemokosyohumahno sohwosi jije yahino ito'nohino ne'njofoho.

⁴ Hwe Engofo, kiko'nohini hon+ngkano wonyo ane'njo hwasoho.

Oso'no kikine'no iyoho miyo'njosos tihwolo.

Jije yokumpohn'nyo engoso yofe moho'nomayo'njosos tihwolo. O'o, awonoho.

A'amu ni'hu'no hopi'nono kikine'no hwomtame wekhu-mantifeho.

Hwap+ngoso jije yahino wop+ngo'nohinoso utihwa'nyopos i'mofopahon+ngki uhwon+mentohofofoho.

Oso ta hiso l+mentohofofoho.

⁵ Oso hohosohonta ta lahon+ngkofi ngko nohumanji uhwon+mentoheho Anituye ahwomomjo tajo ango engo somjo ango ajwomo'mjo kako humawo'n+ngkiso somjo hoku'yoso nohwosomp'o'nowentan+ngki uhwon+mentohefoho.

6 Oso ango engo homo somta'ni a'amu wonyo imokiyo'neso ahomo mokosyohumantifi swomotoLIKOFAPMMENTOHOFOFHO. Hofikoe hwapifeso halojo nihu'no pomponaho'njoso yontifi ahuloho na'nohinoso hofikoe swokinopo imentohofofoho.

7 Oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwafe anga'nohino sohwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwafo solijwanyo na'nohinoso anga'no anga'no hu'mu'mentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anitu songo ne'no humaso sohwo kako a'amufe honingkanono wonyo somne'no simeho tohino umningkahonngki oso solijwanyo homo somo a'amu wonyo imokiyo'neso ho'nahumentisofoho.

8 Hu'mu'ma'mentisoso Anituye pomponaho yokumpohn'nyo oso mta'ni tikayo swapihwosi ango engo montimo wehuhnao'montonoho. Oso'no a'amu fihwo oso ango homo somo maswonehoho. O'o nihu'no awonoho. Hofiko oso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso moi'wo esojwaofikujo'no osohonta a'amu hofiko wohotoswantifeho.

16

Solijwanyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso Anituye simeho tohino wo'nnyo so'ne hungkunofoho.

1 Osopo nohumanji Anituye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni mampaho engo ole upanimentoho, Sekwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwasikakoe solijwanyo Anituye simeho tohino wo'nnyoso nomafikuji hwahopo ayo yawojo'meemo fiwontofaopmno.

2 Ose ulahonngki a'amu ahwomomjo simo'mjo sohwo kako solijwanyo hiso hwaho ayo yawojo'meemo iwontofao'mentisofoho. Iwontofaofahonngki a'amu hopi'nono sikiswojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyomango'njimo hwomtame yihumantifi kakoe ifalifaliyo hofikoe a'apahopo mtimokinimentohoho sofe a'apahopo uyo pisakino wonyo'njoso iwongkojao'mentisofoho.

3 A'amu ahwomomjo hufa'uyo sohwo kako solijwanyo hiso mijo ayo yawojo'meemo hopi'nono iwontofaofahonngki mijo ayoso honyo hoikufe'nohini imo'ningkahonngki yomayo mijo ayomjoso poyo pe'nimentisofoho.

4 A'amu ahwomomjo hufa'u sihune sohwo kako solijwanyo hiso mijimomo iwontofaofahon+ngki mijoso honiyo imo'n+imentisofoho.

5 Hon+mijoso nolif+wahon+ngki a'amu ahwomomjo mijimo mokosyohumayo sohwo Anitumo ulimento, Kiko ae'mta'ni humamopmmmentohino sohwo si olohonta kiko ne'no humahnno sohwo si jije yahino wop+ngo'nohino iwo'n+ngkino hwosoho. Kiko olo tango loso olo a'amu lomo uyohinoso ito'nohinofoho.

6 Hwap+ngo so'nji a'amu jije hungkuno ulimotofaofahon+jimo olo a'amulo hofiko osohwafe honiyo usihumantifi fonjahumentohofofoho. Oso'no kiko hofikimo honimijo nape'nyoso uyohino ito'nohinofoho.

7 Ose ulahon+ngki Anituye ijempoho yo'mayo kakine'no ho'nasyiwo'n+ngkohoho sopo nta'ni nom'ne mampaho ole upa'n+mentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo si, kiko a'amufe yahino somne'no ikwolofa'neso hopoenohino hwosoho.

8 Ose ulahon+ngki a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kako solijwanyo hiso mofehi'nyopo iwontofaofahon+ngki Anitu kako mofehi'nyomo toho pa'nyo imakahon+ngki mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulahumentisofoho.

9 Oso mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulosyahon+ngki a'amu hiso hofiko Anitu oso tango uyo hwap+ngo sohune'no sifajo hungkuno ulimmentohofofoho. Hofikoe hon+ngkano wonyoso moho'naofe'njo yontifi hofiko Anituye yofeso moho'noma'mmentohofofoho.

10 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako solijwanyo hiso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo a'amu kakimo enjwa'mo humamotofaofahon+ngki a'amu oso siwojo pa'nyo sohune'no hwomtame ihumawo'n+ngkohoho somo sikuno mjimofahon+ngki tohino engo tipemantifi mango kilampohu'mmentohofofoho.

11 Oso tohino mikun+mposo engoso ma'mopontifi Anitu ahwomomo humaso sohune'no sifajo hungkuno limopmmmentohofofoho. Hofiko hofikoe wonyo somne'no tohino ko tipemantifi simeho miwolo'mokiyofoho.

12 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kakoe solijwanyo kako mijo engo yofe Yufiletis sopo iwontofaofahon+ngki mijo hiso so'na'mentisofoho. Oso mijo hiso sa'n+imentisoso a'amu mofehi'nyo simofapiso sohohnjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwa ikujoho'ne sapifitne'ento mijo tafepo sosayoso hon+ngkano imofahumentisofoho.

13 Ose uhwononji ole uhwonimentoho, towahuno wonyo molongo sɪmano'njo hufa'u sɪhune sohwa anga'nohinohwo kako homa mango mta'ni swapmmentisofoho. Nom'nihwo oso a'amu sikisɪwojo pa'nyo sohwoe mango mta'ni swapmmentisofoho. Nom'nihwo a'amu Anɪtuye hungkuno hwasyo lɪmojo sohwoe mango mta'ni swapmmentisofoho.

14 Oso towahuno wonyo Seten mta'ango hufa'u sɪhune sohwa hofɪko a'amu tɪfi nenɪngkape-e'ne'entɪfi yo'mayo a'amu miyɪwo'nɪngkiyohofoso itɪhwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hofɪko oso hwe hwaho mokosyohumawo'nɪngkohoho sohwafepono wentɪfi Anɪtumo uyokolofano lontɪfi a'amu Anɪtu'nji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo'ne mɪhu'mokumentohofofoho. Oso'no hofɪko Anɪtu Yo'mayo Hwahoponjo Yokumpohn'nyo Somo Hwofilo'nnyo sohwoe Sɪkuno Engo so'no nto'no esyohumamentohofofoho.

15 Oso sɪkuno somne'no Jisas hohonta ole nalɪmento, Upa'nɪmno. Ngko a'amu hufo uyantɪfi pohoho hopaso wapmmonoho. A'amu ngkine'no nohontohumalofoso hofɪkoe hwapɪfe wopɪngo yontɪfi nohontohumalofo. Osohonta ngko nopm'me'no hofɪko hofɪkoe hwapɪfe esyohumunyoso nje pe sohonta wonɪmango munonefoho. O'o, hofɪko sɪmonyoyo engo uyantɪfeho. Ose nalɪmentisofoho. Oso hwapɪfe'ne fahosɪhwoyo hungkuno neso olenoho. Honɪngkanɔ wopɪngo moho'nasiyo'nefoho.

16 Oso towahuno wonyo huhwo sohwa a'amu hopi'nonohinoso Amaketoun sopo uhu'mokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketounɪyo eso a'amu Hipɪlu sofe hungkunofoho.

17 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe noswanyoso ifofopo iwontofao'mentisofoho. Ose uhwononji towahuno wonyo somne'no syafɪhu'mentohefoho. Ose iwontofaofahonɪngki Anɪtuye ahwomomjo tajo ango engo kako humawo'nɪngkiso epohumayo somta'ni mampaho engo ole ho'nɪmento, Tango ae'uyoso nto i'mofapohoho. Oso tangoso moi'wo esojwafo'nefoho.

18 Ose ho'nɪngkahonɪngki emta'mɪngo'nji ahwomo yoka'nji mjoho'nɪmɪwahonɪngki hwomɪhwo mɪkunɪmposo imentisofoho. Hwomɪhwo oso pa'nyo nakwoe hwaho ayo yawojo'meemo m'mofapefoho. O'o, oso hwomɪhwo huhwo sohwo kona'wohiyoho.

19 Oso hwomɪhwo huhwo sohwo yahonɪngki pone engo Mpapiloun sopo mtɪhupento hufa'u sɪhune imo'nɪmentisofoho. Oso a'amu sikisɪwojo pa'nyo

sohwo oso ango somta'ni a'amu hopi'nonohino hwaho ayo yawojo'meemjo angoso mokosyohumamojo hopo pɪwahu'mentisofoho. Oso ango engo Mpapiloun sofe honɪngkano wonyo somne'no Anɪtu huno syafɪsyonto sɪmeho tohino mɪkunɪmposo umnɪngkahonɪngki oso ango hopo sopo tohino mɪkunɪmposo engo uyɪmentisofoho.

²⁰ Oso hwaho we'e mijo ayo'njo sohe sopenjo hopi'nonohinoso moɪ'wo imo'nɪmentisofoho. Hwaho engo sopo hwofɪki'nyo hopi'nono nɪhu'no hopi'nono isonjahumentisofoho. Hintafɪ'nohino imo'nɪmentisofoho.

²¹ Ahwomo mta'ni sisayo mɪkunɪmposo mo'mentisofoho. Oso sisayo hiso kwope ho'yo engo pa'nyoso ahwomo mta'ni nopɪwasyonto a'amumo fonjahumentisofoho. Oso tango mɪkunɪmposo a'amu huhwo sohwamo u'ma'mentiso so'no hofɪko iyoho unɪngkahonɪngki Anɪtumne'no sifajo hungkuno ulɪmentohofofoho.

17

Ape hwa'ntesi kakoe honɪngkano wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

¹ A'amu ahwomo mta'ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo solɪjwanyo iwontofahumentohofohofohwa anga'nohino sohwo ntɪmento, Kɪko oyomo. Olo hwe moya'mi ango Mpapiloun humawo'nɪngkohofohofohoso ape hwa'nyo iwo'nɪngkohofohofohopa'nyofohofoho. Oso a'amu fisofe angoso mitɪmomɪnggopo molinyofohofoho. Hofɪkoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso wokitɪhwamnoho.

² Hwe engo hwaho mokosyohumawo'nɪngkohofohofohofohwa oso ape hwa'ntesi'nji hwa'nyo loho'nɪmentohofohofohofoho. I a'amu hwahoponjo hopi'nonohinoso oso yahino homo somne'no a'amu mijo yokumpohn'nyo nontɪfi nilohofohofohofohopa imo'nɪmentohofohofohofoho.

³ Ose uhwonɪngkahonɪngko Anɪtuye Towahuno Wopɪngoso hwaho a'amu anepono ipenɪmotamentisofohofoho. Osopo humanji uhwonɪmentoheso ape fisi kako siki sɪwojo honɪyo'nohino sopo kehumamentisofohofoho. Oso sikisɪwojo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Kakoe sɪhwanoso aho hopi'nonohinofohofoho. Kakoe a'apahopo Anɪtune'no sifajo hungkuno mtɪ'mokinyofohofoho.

⁴ Apesi kakoe manji'mofoso honɪyo'nohino'njo miyo'nohino so'nji wonyoangkafofohofoho. Kakoe tɪmno hosaso na'nohinoso wokoso wonyoangkafo'njofohofoho. Oso a'musi kako kakoe aho somo noswanyo mijo nyo'ne na'nohinoso mokosyohumunninyoho. Oso noswanyo homo

somo kakoe hwa'nyo yahino so'nji kakoe yahino nom'ne a'amumo pisakino hon'ngkanomo ipemotawe'ne so'nji wo'nnyomnoho.

⁵ Kakoe yomohu'nyopo yofe pahnnimo hungkuno ole wo'nnyoponoho. Pone engo Mpapiloun sopo hwa'nyo yahino so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'njiye kona'wohinyoho.

⁶ A'amu fihwo kako mijo yokumpohn'nyo nilo-hofiwon'ngkiso nom'ne mijo woma'mo loso hopaso oso ape hwa'ntesi kako a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo wofonjasy'wo'nimo ehuno wo'n'yoho. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi ntikofahon'ngki ngko yomo yonji pisopisaho limentohefoho.

⁷ Ose yahon'ngko a'amu ahwomo mta'ango sohwo ntimento, Kiko yomo yomo peho'no yohino. Ngko olo ape losi'nji sikisiwojo mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo sihwano aho hopi'nonohino'njo sohwo hn'n'ngkwalokunjo hwap'ngo ne so'no wakilimonne'no yohono.

⁸ Oso sikisiwojo ngko nto kitihwaheso kiko nto uhwon'ngkino sohwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku sohonta kako pi'nimo hwap'ngo ane sopo nta'ni noswapihwoso'no Anitu kako kakimo tikanomo tohino engo uyim'wenefoho. Anitu hwaho mamti'mokummentiso sohonta a'amu hofikoe yofe kakoe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mamti'mokummentiso sohwa hwahopo nohumafikuji oso sikisiwojo sohomo uhwon'fijoso hofiko huno pi'n'ngo engo syafisy'kuji pisopisaho lifitnefoho. Hwap'ngoso oso a'amu sikisiwojo pa'nyo sohwo kako songo humanto pe'n'imentiso sohwo kako apa'no u'mofapmmontonoho.

⁹ A'amu huno wop'ngo'njo sohwo kako olo so'no huno syafisy'hwosi kako huno wop'ngo wotipema'montonoho. Mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Oso a'mu hisi kako pone engo oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njopo humawo'n'ngkisiyoho.

¹⁰ Oso mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hwap'ngo nom'neso olenoho, a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo hwafoho. A'amu huhwo sohwa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa nope'n'ngkahon'ngkofi anga'nohino sohwo humaho. Nom'ni sohwo kako tifi

i'mofaponefoho. I'mofap+hwosi kako olopo we'e nehwo wohumamontonoho.

¹¹ Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olhonta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'n+imentohofu mta'angoso olo s+wojo lohweho. Tifi kako apa'no i'mofap+hwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s+hunehwo umo'n+montonoho. Nohumahwosi t+kanomo wene hweho.

¹² Oso sikis+wojo s+hwano aho hopi'nonohinoho hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hof+koe yofe engoso tifi no'mo mapitnnefoho. Hof+koe yofe engo nomaf+kui oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo'nji hof+ko'nji hof+koe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumant+feho.

¹³ Hwe yofe engo'njo sohwa hof+ko s+meho afa in+ngkui hof+koe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo uy+kui oso siki s+wojo sohwo enjwa'mo wohumant+feho.

¹⁴ Tifi hof+ko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+imentiso sohwo'nji hof+ko ikujoho fongki'n+ngkui Jisas kako hof+kimo nuyakolofonefoho. Hwap+ngoso Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofo somo kako nuhwosopento n+ngkapmno ulahon+ngki hof+ko s+meho hi'ntnnono uyont+fi kakimo hofiyo in+ngkwalokwofo. Hwangku kako'nji hof+koe mango sohwo uyakolopitnnefoho.

¹⁵ Ose ntonto ole nt+mento, Oso mit+mom+ngo sopo apesi kako nohumentan+ngki uhwon+ngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho.

¹⁶ Oso sikis+wojo s+hwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo'nji hof+ko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nant+feho. Oseso hof+ko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahon+ngkui pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahon+ngkuhwosi hof+ko oso pone somo toho ifuntof+kui n+hu'nahone wae yaopitnnefoho.

¹⁷ Oso hiso'no An+tu kako hof+ko ifitne'ento kako hof+kimo huno uyososo'no hof+ko s+meho afa in+ngkui yo'mayoso ifitnnefoho. Oseso hof+koe yokumpohn'nyo so'nji hof+koe a'amumo mokosyohumawo'n+ngkohofu so'nji a'amu s+wojo pa'nyo sohwo uyant+feho. Oso hapa im+kui An+tuye hungkunoso ne umo'n+montonoho.

18 Oso ape wonyo uhwon+ngkinosi kako oso ango pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo mta'ango soh wamo mokosyohumawo'n+ngkisiyoho. Ose nt+mentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imo'n+mentisofoho.

¹ Oso hohosohonta uhwon+mentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako ahwomomo ul+ko'manto pmentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo engo'nji noponto kako olo hwaho lopo pomponaho engo hopa lahumentisofoho.

² Kako mango engo'nji ole li+mento,
Pone engo Mpapiloun+so we'ene pi n+hu'nahone wop+wahu'montonoho.

Olohonta Seten+ye angoso n+hu'nahone wonyo umo'n+montonoho.

Olohonta kakoe towahuno wonyo sohwanji hof+ko osopo humalofo.

Yo'mayo wonyo pisakino'njo kiho'njo nakwo nakwolaho li+wo'n+ngkuhwone osomo humalofo.

³ Hwap+ngoso a'amu oso hopo sopo humamotofoso hof+ko hon+ngkano wonyomo a'amu pi'n+ngo engo hwaho ayo yawojo'mta'ango somo kompemotawowo'n+ngkohofofoho.

Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanji oso hon+ngkano wonyo homo somo in+ngkamentohofofoho.

A'amu hwaho engo mta'ango hamniyoho syoho iwo'n+ngkohofoso hof+ko oso ango ponjo a'amu somta'ni hamniyoho mi+kun+mposo tipema'mentohofofoho.

Hwap+ngoso oso angoponjo a'amu hof+ko hamniyoho engo'njo nohumant+fi yo'mayo ho'yango so'no hi umo'n+mentisofoho.

⁴ Ose lahon+ngki mampaho nom'ne ahwomo mta'ni ole ho'n+mento,

Nje hwe moya'mi soku sekwo osopo nul+ko'maf+kuji olo mempo lohohnta'ni fusyol+kofaopmno.

U sekwo hof+ko'nji hon+ngkano wonyo jwo'n+lohopotnnoho. Oso hiso'no sekwo tohino mapitnnoho.

⁵ Hof+koe wonyo engoso a'amu hu'meehumosont+fi ahwomomo si'mof+hwonesohilo.

Oseso hof+koe wonyo so'no An+tu kako in+ngo mamofonehoho.

6 Hofiiko Anituye a'amu somo wonyo uloho'mentohofohopaso Anitu hofiikoe wonyo somne'no tohino engo uyimontonoho.

I Anitu oso wonyo uloho'mentohofoho so'no kako aku ikwesaloku ulohofonefoho.

7 Oso a'musi kako kakoe yofe ho'noma'nonto kakoe huno yo'mayo umo lonte somo in'ngkamojofoho.

Kako oso wonyo imojo so'no Anitu kako aku tohino uyimontonoho. Aku tohino afapo uyonefoho. Oso tohino uhwoso'no kako humotaho engo walono.

Kakoe simeho mo'mo ole nto hnnimento, Ngko ape yofe engo'nji'nyoho. Ngko a'amu somo yokumpohn'nyo mokosyohumaleno. Ngko a'moyawoso pa'nyo'n'maho. Oso'no yo'mayo tangoso moni'manehoho.

O'o, ngko simeho wopingo'nji ne'no humanti'mnefoho. Oso'no ngko humotaho malimnehono. Ose hnnimentisofoho.

8 Sikuno anga'nohino somo kako oso hopa kakoe yofe ho'noma'nyo so'no yo'mayo tohino aku uyoso komo'no u'manefoho.

Nakwoe Hwe Engo Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo sohwo Mpapiloun'ye wonyomne'no kako yano ilofi'hwoso'no mijoho engo i'mofap'hwosi mnokino engo i'mofap'hwoso'no hwe moya'mi humotaho lifitnnefoho.

Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.

9 Oso hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji oso ape wonyosi'nji hon'ngkano wonyo imofont'fi yo'mayo yahino wonyo imentohofoho sohwa hofiiko oso anga pone engo Mpapiloun saponjo toho engoso nontan'ngkuhwosi uhwon'fijoso oso hwe engo sohwa tikayomo uhwon'ngkuji humotaho hwaho lalifehi'n'fitnnefoho.

10 Ape wonyosi kako tohino engo mentan'ngkuhwosi oso hwe engo huhwo sohwa hofiiko iyoho un'ngkuhwoso'no ikanopo lohofi'kuji pisopisaha likuji ole lifitnnefoho. U, nakwoe anga Mpapilounne'no hitoho nalokwoho. Kiko anga engo yokumpohn'nyo sohwo mofehi'nyo we'enepi (*wan aua*) posahon'ngki jije tohino aku komo'no mahino. Ose lifitnnefoho.

11 Nom'ne a'amu hamniyoho syoho'njoso oso tikayo somo nuhwon'ngkuji simeho tango uyonefoho. Oso simeho tango uyo hwapingoso olenoho. Ole wosyofisyantifeho, Nakwoe ho'yangoso tihwo wonema'montolikeno. Simeho tango engo uyihwoso'no humotaho engo sul'fitnnefoho.

12 Oso ho'yango engoso olenoho. Yo'mayo wokoso na'nohino, n+kuyoho wonyoangkafo'nji, hwapife wop+ngo hon+jwo, halojo, miyo'nohino oso'nji, iyo akino wop+ngo'njo yo'mayo mt+'mokumentohofoso'nji yahu s+hwano mta'ni yo'mayo mt+'mokumentohofoso'nji ahwomo yokino, sojo oso mta'ni wokoso wonyoangkafo mt+'mokumentohofofoho.

13 Ho'yango nom'neso olenoho. Yo'mayo ka'nyo, nalofe, tofoyo, yo'mayo akino wop+ngo wop+ngo'njo, hwone mijo a'apahomo ehaloho'nyo'ne, ipisayo mijo, yahwo-afofo'nji wosopayo'nji yahu'nji yahu a'amu hn'nomokom+wo'n+ngkiso oso'nji hano emoyo'nji oso yo'mayoso hof+kinta'ni a'amu mpe imentohofofoho. Oso'nji a'amu yahu mpe y+wo'n+ngkohofoho hopaso a'amu fehohnjoso hof+ko nom'ne a'amu siki syoho ulohofiyo'ne mpe imentohofofoho.

14 A'amu hamniyoho syoho'njoso ole ul+fitnnefoho, Yo'mayo ho'yango sekwo hi semo'n+wo'n+ngkisoso nosel+ko'manto nto mtn'nao'maho. Yo'mayo wosopayo me'wampe'njo yo'mayo wokoso wonyoangkafo so'nji sekwoe yofe engo so'nji nto mtn'nao'maho. Ose ul+fitnnefoho.

15 Oso a'amu ho'yango syoho'njo sohwa oso ango somta'ni hamniyoho engo ma'mentohofoho sohwa hof+ko oso ango hopo sopo tango engo i'mofop+hwoso'no iyoho un+ngkuhwoso'no hof+ko ikano nompo nta'ni uhwon+hwojap+kujji humotaho engo jongkuso mapitnnefoho.

16 Ole ul+fitnnefoho, Sekwoe ango engo somne'no hitoho nalokwoho. Hohonta sekwo manji'mofo, hwapife wop+ngo'nohino yont+fi wokoso na'nohino wop+ngo so'nji n+kuyoho, hamniyoho engo'njo so'nji inont+fi wop+ngo humamentohofofoho.

17 I mofehi'nyo we'enepe (*wan aua*) posahon+ngki sekwoe hamniyoho wokoso wop+ngoso yo'mayoso n+hu'nahone imo'namokwoho. Ose ul+fitnnefoho.

A'amu yofayokino syoho'njo ho'yango'nji yofayokinomo nohnnawe moj+motofoho sohwa hof+ko kengopo lohof+kujji

18 t+kayo ango Mpapiloun nta'ni uhwon+hwojakujji ole ul+fitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo pa'nyoso nom'ne nt+polo. O'o, awonoho.

19 Ose l+kujji humotaho hwaho ole lal+fehi'n+fitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ayopo emoiwo'n+ngkuhwone hn'nwi osopo nta'ni hamniyoho engo ma'motohwonefoho. Mofehi'nyo we'enepe posolohofahon+ngki yo'mayoso n+hu'nahone moi'wo imo'n+maho. Oso

a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ose ulifitnnefoho.

²⁰ Sekwo a'amu ahwomomjo sohwasi oso pone engo moi'wo imo'nyo so'no sekwoe simeho wopingo wasemo'nono. Sekwo a'amu Anituye sikunonji sekwo Anituye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnononji sekwo a'amu Anitu hungkuno sejopahonngki limotofo sikunonji sekwoe simehoso wopingo wasemo'nono. Oso pone engo sekumo wonyo seloho'mentiso so'no Anitu kako oso pone engo sohomo aku tohino uyohoho.

²¹ Oso hungkuno moi'wo losojwaofahonngki a'amu ahwomomjo yokumpohn'nyo sohwo kako sojo mikunimposo nomanto mijo ayomo meho'naofonto ulimento, Oso sojo ho'naofohe hopaso oso pone engo Mpapiloun sopo nomafikuji sojo hopa mohm'no nihu'nahone meho'naopitnnefoho. Oseso a'amu hofiko apa'no muhwonfitnnefoho. Oseso Mpapiloun nihu'nahone moi'wo imo'nonefoho.

²² Oseso yo'mayo tempuyo hwomeyoka mpompulompuyo'nji kounoho yoka'nji oso ango sopo nta'ni apa'no mupa'nyo'nefoho. A'amu syoho iwo'nngkohoho sohwo oso ango sopo a'amu muhwonyo'nefoho. Oseso a'amu hofiko hofikoe syoho ikuji mtopmtopi'yoka peeloku loku'yoka pom'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. Wosopayo fiji fiji'yoka sojo ekawojiyo singki singki'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho.

²³ Oso ango hopo sopo sikiloho apa'no momongkujahufitnnefoho. Hwe moya'mi ape songo ma'nngkuji simeho wopingo inngkuji tikafo jahonngkujoso mupa'nfitnnefoho. Hohonta sekwoe a'amu hamniyoho syoho'njo sohwa hamniyoho engo'nji imo'nmotofoso hofikoe yofe engo hwaho ayo yawojo'mo ihulo'mentisofoho. I olohonta moi'wonoho. Sekwoe peefo so'nji ki'nyo so'nji a'amu pi'nngo engo hwaho ayo yawojo'mo hwasyo honngkanomo ipemotapmmentohofofoho.

²⁴ Anitu oso pone engo somo uhwonmentisoso kakoe a'amu ne somo fonjasyontifi a'amu kakoe hungkuno limotofo sohwo fonjasyontifi hofikoe honiyoso oso'mo wentanngki uhwonmentisofoho. I Anituye a'amu hopi'nonohino somo hwaho ayo yawojo'mo a'amu nom'ne hofikimo poyo umokumentohoho osohwafe honiyoso oso'mo wentanngki Anitu uhwonmentisofoho. Oso wonyo hwapingoso osoho hwafoho.

A'amu ahwomomjo sohwa pone engo Mpapiloun p'iwahu'mentiso so'no hofi'ko simonyo engo imentohofofoho.

1 Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'n'ngkahon'ngki ngko huno ole syafi'hu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'n'imentoho, Nakwo Anitu yefe engo woho'nomano. Nakwoe Anitu sohwo kako nakumo kako'nohini nefe'mawo'n'ngkiso hweho. Kakoe yefe engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho.

2 Anitu kako a'amufe wonyomne'no yano ilof'hwajiyoso hopoenohino. Oso ape wonyosi hwe moya'mi pi'n'ngo engomo hon'ngkano wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako Anitu syohu ulohofiyo sohwo fonjahu-mentisoso oso'no Anitu kako oso a'mu simo aku tohino uy'mentisofoho.

3 Ose lontifi apa'no limentohofi, Nakwo nakwoe Anitu yefe woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango tikayoso engolopohamo ne'no syonefoho.

4 Hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hofi'ko Anitu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehumantifi ulimentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe Anitu yefe engoso woho'nomano.

5 Ose ulahon'ngkofi Anitu epohumayo sopo nta'ni joho ole ho'n'imento, Sekwo nakwoe Anitu syohu ulohofiyo soku, sekwo Anitu hungkunomo tifi in'ngkawo'n'ngkohofoho soku sekwo a'amu yefe engo'njo soku yefe we'e'njo hopi'nono kakoe yefe woho'nomano. Ose ho'n'mentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwo ape mahon'ngki wosopayo iloho engo i'mofapmmentisofoho.

6 Osohonta mampaho engo apa'no ho'n'ngkahon'ngki ngko apa'no syafi'hu'mentoho, a'amu pi'n'ngo engoso ahwomomo humantifi lalokwofo. Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka hopa'nji ho'n'ngkahon'ngki upa'n'imentohefoho. Ole ho'n'imento, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe yefe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo Anitu nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

7 Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe sikuno kakoe ape woma'mte sikunoso mofoneponoho. Oso

kakoe apesi kako wokoso hwapife oso yo'mayoso nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo sɪmonyo uyano. Nakwo nakwoe Anɪtu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohune'no yofe engo woho'nomano.

⁸ Anɪtu kako oso ape simo manji'mofo sawemo halojo wonyoangkafo kiho aneso uyahonɪngki kako nto yohoho. Ose ho'nɪmentisofoho. Oso manji'mofo sawemo halojoso Anɪtuye hwe moya'mife honɪngkano wopɪngo somo uhwonɪmentohefoho.

⁹ Oso hiso nuhwonɪngkahonɪngko hwe ahwomo mta'ango sohwo ntɪmento, Kɪko olo hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mtɪ'mojo. Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɪmentiso sohwoe ape mayo'ne wosopayo iloho engo wenantifeho. Anɪtu oso a'amu wosopayo elijwanyo sopo ne'no fɪpmno nto uloso sofe sɪmehoso wopɪngo umo'nalofoho. Ose ntonto ntɪmento, Olo Anɪtuye hungkuno loso nehopeho.

¹⁰ Ose ntahonɪngki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe sɪfɪki'nyo'mo hwomtame yɪhumentanɪngko ntɪmento, O'o, filɪkaho. Kɪko ngkimo ose enɪhumahotoho. Ngko kɪko pa'nyo Anɪtuye syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Oso'no kɪko Anɪtumnohini hwomtame fehummno. Ngko'nji sekwo a'amu hwahoponjo Jisasɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyontɪfi kakoe hungkuno lutɪhwawo'nɪngkohoho sohwa hnonni nakwo a'amu ahwomomjo sohwo'nnonni nakwoe syohoso afa'nohino'njo hwo'nyoho. A'amu Anɪtu kakoe hungkuno uyahonɪngki lɪmotofo sohwo Anɪtuye Towahuno Wopɪngo ufo'ma'mojo hopaso olhonta sekwo Jisasɪye hungkuno lɪjwaofɪwo'nɪngkohoho sohwasimo sefo'malofoho. Ose ntɪmentisofoho.

A'amu fhwo kako yahu halojo sopo kehumamentisofoho.

¹¹ Ngko ahwomo nomtompeehonɪngki uhwonɪmentoheho yahu a'amu hn'nɪwo'nɪngkiso halojo sohwo nohumentanɪngki uhwonɪmentohefoho. Oso a'amu yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufa'uyoso olenoho. Anɪtuye hungkunomo nto'no inɪngkawowo'nɪngkiso hweho. Hungkuno nehopi'nohino lɪwo'nɪngkiso hweho. Kako hwe moya'mife yahinomne'no yano ilofu so'nji a'amumo tango uyo so'nji kako yahino hopeno iwo'nɪngkiso hweho.

¹² Kakoe tɪmoso toho sɪjɪso pa'nyo'njo hweho. Kakoe mnokino sopo hwe hwaho mokosyohumawo'nɪngkohoho sohwoe mnokino manji'mofoso kakoe mnokinopo pi'nɪngo engo'njo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino manji'mofo

sopo mtɪ'mokinyoso kako'nohino hwapɪngo neso huno uyohoho. A'amu nom'neso hofɪko hwapɪngo neso huno muyofoho.

¹³ Kakoe manji'mofo sawemoso honɪmijo somo yomanto nto imentisofoho. Oso hiso'no a'amu kakoe yofeso ole mɪlɪmentohofi, Anɪtuye hungkuno hweho.

¹⁴ A'amu ahwomomjo itokuso'njo hwapɪfe halojo wopɪngo'njo sohwa hofɪko yahu halojo sopo kehumantɪfi tɪfi inɪngkamentohofofoho.

¹⁵ Hofɪkoe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somta'ni hwakuhwajo sɪhumampo'nyo yohosiyohosi lojinyo swapɪwo'nɪngkisofoho. Oso hwakuhwajo sɪhumampo'nyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso sɪhumampo'nyo so'nji kakoe mango sohwo iwofito'meefo'nefoho. A'amu huhwo sohwo yokumpohn'nyo mokosyohumentanɪngkuhwosi hofɪko kakoe hungkunomo haloho maposo'njo ikuji minɪngkayo'njo ikujo'no tango engo uyɪmontonoho. Anɪtu oso a'amu somne'no sɪmeho tohino umnɪmentiso so'no Jisas kako hofɪkimo hwotoho wahmmontonoho. Kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo hweho.

¹⁶ Oso Hwe Engo sohwoe manji'mofo sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mtɪ'mokinyoso olenoho. Kako hwaho hopi'nonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwonɪmentoheso, a'amu ahwomomjo sohwo kako mofehi'nyo'njo mofone sopo lohofonto yɪhufo yokintahopo fekwowentanɪngkofo sohwo mango engo ulɪmento, Sekwo olopono fɪpmno. Anɪtu kako sekumo wosopayo wosejapmmontonoho.

¹⁸ Oseso sekwo hwe engo sohwafe a'apaho'nji hofɪkoe a'amu itokuso mokosyohumawo'nɪngkohofo sohwafe a'apaho so'nji a'amu yokumpohn'nyo yahupo kehumawo'nɪngkohofo sohwafe a'apaho'nji hofɪkoe yahufe a'apaho so'nji hmnaopmno. Sekwo hwe yofe engo ane'njo yofe engo'njo, a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki humawo'nɪngkohofo oso a'amu hopi'nonohino somo wonantɪfeho.

¹⁹ Ose ulahonɪngki uhwononji ole uhwonɪmentoho, Oso a'amu sikisɪwojo pa'nyo sohwo'nji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'nɪngkohofo sohwanji hofɪkoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofɪko oso a'amu hwe yahu halojo sopo kehumamentiso sohwoe a'amu'nji hofɪko ikujoho fongki'nyo'ne uhu'mokumentohofofoho.

²⁰ Oso a'amu Anɪtuye hungkuno hwasyo lɪmojo sohwo kako a'amu sikisɪwojo pa'nyo tɪfinjo hweho. Kako oso hwe

s+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwo'nji kako nolohof+wo'nonto yo'mayo engo a'amu miy+wo'n+ngkiyohoho it+hwahon+ngki a'amu hof+ko a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwoe yofe hof+ko a'apahopo mt+'mokinont+fi kakoe huyo'mangomne'no hwomtame ehumamotofo somo hwasyo hon+ngkanomo ipemotapmmentisofoho. Jisas kakoe a'amu so'nji hof+ko oso a'amu s+wojo pa'nyo sohwo'nji oso a'amu An+ituye hungkuno hwasyo l+mojo sohwo'njimo impe intofont+fi hof+ko intofahumentohofofoho. A'amu ahwomomjoso hof+ko oso a'amu s+wojo pa'nyo sohwo'nji An+ituye hungkuno hwasyo l+mojo sohwo'nji songo nohumentan+ngki hof+ko toho engo mit+fongo pa'nyo sijontanjo somo meho'nao'mentohofofoho. Oso toho homo somo t+kayo hwos+mijo akino wonyo'njo s+wo'n+ngkisofoho.

²¹ Oso a'amu yahupo kehumawo'n+ngkiso Jisas oso hwoe mango mta'ni hwakuhwajo s+humampo'nyo swahop+wo'n+ngkiso so'nji a'amu nom'ne somo fonjahumentisofoho. Nofonjonyahon+ngki y+hufo sohwa oso a'amu sohwafe a'apaho nont+fi s+meho nahnn+mentohofofoho.

20

Seten kako impo'angomo nohumentan+ngkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

¹ Oseso ngko nohumanji ole uhwon+mentoho, a'amu ahwomomjo sohwo kako pi'n+mo hwap+ngo ane sponjo hoku'yo hwosayo'ne so'nji ahwomo nano so'nji motapmmentisofoho.

² Nomotaponto Seten+mo nut+manto ahwomo nano'nji intofasyonto soswo *wan tausen (1,000) uyakolofonefoho*. Oso Seten huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho.

³ Intofasyonto oso pi'n+mo hwap+ngo ane sopo intohm'mofonto hoku'yo n+hu'no yokumpohn'nyo pijwahumentisofoho. N+hu'no impofakiyoyo yahumentisofoho. Osopo nohumentan+ngkuhwosi soswo *wan tausen (1000) uyakolof+hwoso'no* kako hwasyo hungkuno a'amu somo mujo'njo uy+montonoho. I oso'no soswo *wan tausen (1000) nto uyakolof+hwoso'no impo'ango mta'ni is+hutof+humaj+hwoso'no* osopo we'enehwo wemoimontonoho.

⁴ Oseso ngko nohumanji uhwon+mentoheso, Hwe hwaho mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwafe ephumayo sopo a'amu pi'n+ngo engoso nohumentan+ngkofi uhwon+mentohofoho. Oso a'amu hiso hof+ko nom'ne a'amu sofe hungkuno ikwolofone yano ilof+hwajiyo'ne hwafoho. A'amumo uhwon+mentoheso olenoho. A'amu

Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe hungkuno nom'ne a'amu somo ulontifi oso hungkuno homo somo yokumpohn'nyo kemokosyohumamentohofofoho. Hofiko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yontifi hofikoe a'apahopo a'amu s'wojo pa'nyo sohwoe mt'i'mokinyoso mamt'i'mokumentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wop'ngo somne'no mango sohwa hofiko hofikoe t'i'wango iwofito'meeo'mentohofofoho. A'amu hiso hofiko apa'no songo imo'nontifi Jisasi'nji hofiko'nji hofiko a'amu somo mokosyohumentan'ngkofi soswo *wan tausen* (1,000) uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu simo'mo pe'nimentohofoso lika'mentohofofoho. A'amu nom'ne pe'nimentohofoso hofiko oso hohosohonta molikafe'njo imentohofofoho. O'o, hofiko oso soswo *wan tausen* (1,000) so'no hontohumantifi molikafe'njo imentohofofoho.

⁶ Oso a'amu pe'nontifi pi'nimo mta'ni simo'mo lika'mentohofoso hofiko simeho wop'ngo'njo humamentohofofoho. Anitu oso a'amu homo somo wop'ngo'nohini uloho'mentisofoho. Hofiko poyo apa'no mape'nyo'njo ikuji tikanomo mafitnnefoho. O'o, hofiko Anitu'nji Kilais'i'njiye syoho ulohofiyoyo imo'n'ngkuji Kilais'i'nji hofiko'nji nom'ne a'amu somo soswo *wan tausen* (1,000) somne'no umokosyohumafitnnefoho.

Seten ni'hu'nahone wonyo umo'n'imtonoho.

⁷ Soswo *wan tausen* (1000) uyakolofihwoso'no oso pi'nimo hwap'ngo ane somta'ni hofiko Setenimo isihutofomapitnnefoho.

⁸ Isihutofomahon'ngkuji Seten noswap'hwosi kako a'amu ango'meemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo nn'ngkap'fitnne'eno lihwosi hwasyo hungkuno ulihwoso'no a'amu Ngkouki'nji Mekouki'nji hofiko Anitu'nji ikujoho'ne uhu'mokufitnnefoho. Oso a'amu hiso iyoswo pa'nyofoho. A'amu we'yo'maho.

⁹ Hofiko hwaho Isilael hopo sopo ifehu'mokosyahon'ngkuji oso ango spono Anituye a'amu Jelusalem sponjo Anituye a'amu neso nohumentan'ngkuji oso Seten kakoe a'amu wonyoso hofoyo hufitnnefoho. Oseso a'amu wonyo somo toho ahwomo mta'ni nop'hwosi nonefoho.

¹⁰ Anitu kako Seten a'amu hwasyo hon'ngkanomo ipemotawomentiso sohumo nutimawosi oso toho mijo ayo pa'nyo sijontan'ngkuhwoso somo ni'hu'nahoni wakeho'n'i'mo'montonoho. Oso toho tikayo hwasimijo akino wonyo'njo somo Anitu kako sikis'wojo pa'nyo

sohwo'nji oso hwe Anituwe hungkuno hwasyo limojo
sohwo'nji nto ho'nimo'mentisofoho. Osopo hofiko
nohumafikuji imingo'nji hinjopo sikuno'nji sikwo'miyomo
engolopohamo hofiko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwolofo'ne hungkunofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwonimentioneso
hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe epo-
humayo halojo sopo hwe fihwo nohumentaningki
uhwonimentionefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho
lo'nji ahwomo'nji moi'wo imo'nao'mentisofoho. Apa'no
muhwonyo'njo imentionefoho.

¹² A'amu pe'nimentionohofu hopi'nonohinosa yofe engo'njo
sohwanji yofe engo ane'njo so'nji hofiko oso epohumayo
sopo lohofahoningkofi fisaku'mentisofoho. Nom'ne iyoswo
fisojwahinyoso songo humayo'nefoho. Yo'mayo yahino
wopingo'nji wonyo'nji a'amu poyo pe'nimentionhofoso
imotofu so'no iyoswomo mtimokumentiso somta'ni kako
yano ilofihwajimentionefoho.

¹³ A'amu mijo ayomo pe'nimentionohofu sofe pijafu mijo
mta'ni Anitu nomantu a'amu hwahopo pe'nimentionohofu sofe
pijafoso Anitu ma'mentisofoho. A'amu hopi'nonohino sofe
huyomango somo Anitu utima'mentisoso a'amu nihu'no
hopi'nonohino somo kako anga'no anga'nohino sofe yahino
somne'no yano ilofihwajimentionefoho.

¹⁴ A'amu yahino wonyo'njo somo yano ilofihwajonto
oso tohu engo mijo ayo pa'nyo sijontanjo somo
mehoni'mo'mentisofoho. Oso poyo pe'nyo yahino so'nji
oso ango poyo pe'nyo sohwafe huyomango hontohumalofu
soponjo so'nji tohu hisomo meho'ni'mo'mentisofoho. Oso
tohu hisomo a'amu pe'nimentionhofoso Anitumo simiho
hi'ntnnono muyoso nihu'nahone humantokutnnefoho.
Osopo humayoso poyo pe'niwo'ningkofoso hufa'uyoso
osohifoho.

¹⁵ Oso iyoswo songo ne'no humayo'ne somo a'amu fi-
hwo yofe muhwonyo'njo ihwosi oso a'amu somo oso tohu
pinimomjo somo womeho'ni'mo'montonoho.

21

Ahwomo'nji hwaho'nji songofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwonimentioneso, ahwomo'nji
hwaho'nji songo imo'ningkahoningki uhwonimentionefoho.
Ahwomo simo'njo so'nji hwaho simo'mjo so'nji moi'wo
imo'ni'mentisofoho. Oso hwaho songo sopo mijo ayo
aneponoho.

² Oso hohosohonta ngko uhwon+mentoheso ango songo Jelusalem uhwon+mentohefoho. Ango songoso Anitu mta'ango hwaho songo sopo pmentisofoho. Oso ango songo hopo sopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. A'amu ape womantifi hotifo fofolofasy+wo'n'ngkohofopa'nyo'njoponoho.

³ Anituye epohumayo sopo nta'ni mampaho engo ole upa'n+mentoho, Uhwon+mno. Anituye ango neso a'amu'nji wo'nyoponoho. Oseso Anitu kako hofiko'nji humentanjoso hofiko kakoe a'amu imo'nohumalofo. Anitu huhwo kako hofiko'nji nihu'nahone wohumamontonoho.

⁴ Anitu kako kakoe a'amufe timijoso nihu'nahone wae umo'montonoho. Hwap+ngoso oso hohosohonta a'amu poyo mape'n+fitnnehofo. Tohino mumnonehoho. Oso'no humotahoso apa'no mal+fitnnefoho. Oso yo'mayo hiso hwahosimo'mta'ango somjoso moi'wonoho.

⁵ Oso hwe Anituye epohumayo sopo humaso sohwo ulimento, Sekwo uhwon+mno. Ngko yo'mayo songo mt'i'mokumalefoho. Ose ulonto ngkimo ntimento, Kiko olo hungkuno loso mt'imojo. Olo hungkuno loso nehopeho. Oseso hwe moya'mi hofiko nje hungkuno somo simeho hi'ntnnono ufijo'manji hofikoe simeho wop+ngo umo'n+montonoho. Hwap+ngoso hungkuno loso ne umo'n+montonoho.

⁶ Ose ntonto ntimento, Ngko yo'mayo yo'mayoso moi'wonto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwap+ngo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wonto esojwao'male hwo'nyoho. A'amu fihwo kako mijo'no mijoho pe'n+ngkuhwosi ngkimo n+masoso ngko kakimo mijo songo ne'no humayo'neso ufimonnoho. Oso mijo hiso ngkinta'ni kako mpe miyonehoho. O'o, ngko kakimo siki ufimonnoho.

⁷ A'amu yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyoso sohumne'no ngko kakine'no yo'mayo wop+ngo uloho'monnoho. Ose ulohohm'mo ngko kakoe Anitu'ni humahon+momo kako nje mehomi umo'n+montonoho.

⁸ I oso'no a'amu ngkine'no yokumpohn'nyo malohofe'njo so'nji a'amu simeho hi'ntnnono montape'njo so'nji a'amu hon+ngkano wonyo'njo so'nji a'amu a'amumo fonjamentohofosoj'ni a'amu a'mohufo imotofo so'nji a'amu ki'nyo'njo so'nji a'amu anitu hwasyo sohumo hwomtame y+humawo'n'ngkohofosoj'ni a'amu hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohofosontnne'no hofiko oso toho mijo ayo pa'nyo sijiwo'n'ngkiso sopone'no ufitnnefoho. Oso hopo sopo toho tikayo hwos+mijo akino wonyo'njo syalokunjo sopo poyo pe'nyo t+finjoponoho. Osopo ne'no nohuman-tokutnnefoho.

Ango songo Jelusalemmne hungkunofoho.

9 A'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo ni'ma'mentisofoho. Oso a'amu ahwomomjo huhwo sohwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa solijwanyo na'nohino a'amu wonyo umokiyo'ne mokosyohumunyo somta'ango hweho. Osohwo noni'manto ntimento, kiko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyo'ne Poyo Pe'ni'mentiso sohwoe ape wokitihwamo. Olohonta kako oso ape hisi woma'mte'no yohoho.

10 Anituye Towahuno Wopingo ngkimo ifehu'mokanihumentisofoho. Oso Towahuno hiso ngkimo ifehu'mokonisyahonngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo hwofiki'nyo sawemo spono ipenimotasimentisofoho. Oso hopo sopo ipenimotasonto Jelusalem pone songo Anituye a'amu ne humunyo sopo Anitu mta'ango pontanngki ntihwamentisofoho.

11 Ango Jerusalem sopo Anitu mta'ango yokumpohn'nyo so'nji pomponaho so'nji lahumentisofoho. Oso ango wonyoangkafo hopo sopo nta'ni tipomponaho timo honngkonyo hopo hwalo'mokumentisofoho.

12 Oso ango hopo sopo tojo sawemo inyoponoho. Hoku'yoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo'njoponoho. Oso hoku'yo hopo sopo a'amu ahwomo mta'ango aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa humunnyoponoho. A'amu Isilaelife temtitofa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe mtimokinyoponoho.

13 Oso mofehi'nyo simofapiso sohohta'ni hoku'yoso hufa'u sihune'njoponoho. Mofehi'nyo ikwo'mokiso sohohta'ni hoku'yo hufa'u sihune'njoponoho. Angahohnta'ni hoku'yo hufa'u sihune'njo hohnta'nyoho. Hwonamonyo hohnta'ni hoku'yo hufa'u sihune'njo hohnta'nyoho.

14 Oso ango pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyoso yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo wo'nnyo sopo a'amu (apousel) aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyo Jisasiye hungkuno uyohojiku'mofiwo'nngkohoho sohwafe yofe wo'nnyoponoho.

15 Oso a'amu ahwomomjo hungkuno ntimentiso sohwo kako toke na'nohino yamofa iyo'neso nomanto oso pone so'nji hoku'yo so'nji toke so'nji yamofa imentisofoho.

16 Oso pone homo somjo sawemo so'nji tifo so'nji afa'nohinofoho. Kakoe honje so'nji afapoenohinoho. Nom'ne isalo'nnyo'njo'maho. O'o, afapoenohinoho. Kakoe sawemo engoso tu tausen foua hantilet (2,400) kiloumitafoho.

17 Oso pone homo somjo tojo somo yamofu imentisofoho. Kakoe sawemoso *wan hantilet fouti-foua* (144) mitafoho. Oso toke yamofu iyoso a'amu yamofu iwo'n'ngkohofu pa'nyofoho.

18 Oso tojoso Anitu mt+'mokumentisoso sojo wonyoangkafo tipomponaho timo hon'ngkonyo hopo hwolo'mokumentisofoho. Oso ango ne hiso na'nohino timo hon'ngkonyo pa'nyofoho.

19-20 Sokilojo yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo sojoso wokoso wonyoangkafo mt+'mokumentisofoho. Oso sojo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kengo kengo wo'nniyofoho. Sojo wonyoangkafosu fehohnjosu haloku, fehohnjo yamo'nohino, fehohnjo sontijo, fehohnjo hon'jwo, fehohnjo hwos+mijo, nom'nihwo sontijo'nji hwos+mijo'nji ulohopih'n'nyofoho. A'amu nakwoe hwaho lopo oso sojo wokoso we'e'nohino ih'n'nyo'neso mpe y'wo'n'ngkohofosu hamniyoho m+kun+mposu'njofoho. Oso tojomjo sojoso sojo ewafu pa'nyofoho.

21 Oso hoku'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso kame engo wonyoangkafo sohwo hoku'yomo kijahinyofoho. Oso ango hopo sponjo hon'ngkanosu timo hon'ngkonyo na'nohino pa'nyofoho.

22 Anituye ahwomomjo tajo ango engosu aneponoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Engo Hwofilo'nniyonjo sohwo'nji nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n+mentisu sohwo'nji siko nohumanji ango homo somo uyohope-e'ne monta'iyoho.

23 Oso ango hopo sopo mofehi'nyo'nji hamno so'nji malinyoponoho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo pomponaho hopa lasy'wo'n'ngkisoponoho. Jisas sohwo kako sikiloho pa'nyo hweho.

24 Oso pomponaho wonyoangkafo hopo sopo a'amu hano emoiwo'n'ngkohofoponoho. A'amu hwaho mokosyohu-mamotofu sohwafe wokoso wop'ngosou oso ango sponu'no motapmmentohofofoho.

25 Hoku'yo engosu mop'jasiyo'njo ne'no nohwo-sompo'nawowo'n'ngkisoponoho. Oso hopo sopo sikuno mamiyoponoho.

26 Yo'mayo hwahoponjo wokoso wonyoangkafo osu'nji hamniyoho so'nji oso ango somo Anituye yofu ho'nomayo'ne womotoswantifeho.

27 I osu'no yo'mayo wonyo a'amu hon'ngkanu wonyo'njo hungkuno hwasyu li'wo'n'ngkohofosu hofiko ni'hu'no mahufitnnehofo. O'o, a'amu hofikoe yofu Jisasiye iyoswo songu

humayo'ne somo wo'nnyoso hofiko oso pone engo somo woswantifeho.

22

Mijo songo ne'no humayo so'nji iyo songo ne'no humayo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Oso hohosohonta ngko nohumentan'ngko a'amu ahwomomjo sohwo kako mijo engoso nt'hwamentisofoho. Oso mijo songo ne'no humayo'ne hiso t'imo hon'ngkonyomjo pomponaho pa'nyofoho. Oso mijo t'imoso a'amu nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwo'nji Anituye epohumayo somta'ni swofijwaoponto

² ango pone engo somne hon'ngkano somo mt'ihupento walofoho. Hon'ngkano yohosiyo hohnta'ni momt'ifamo'nyofoho. Oso hon'ngkano homo somo yohosiyo hohnta'ni iyo songo ne'no humayo'ne loho'nnyoponoho. Oso iyo homo somjo ipisayo unto'n'monteso hamno huhwo huhwi into'n'wo'n'ngkisofoho. Oso iyoswo inoho iyo homo somjoso hwe moya'mimo wop'ingo umokuwo'n'ngkisofoho.

³ Yo'mayo Anitu ngkilaho l'wo'n'ngkisoso mawo'nnyoponoho.

A'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohwo'nji Anituye epohumayo so'nji wo'nnyoponoho. Oso hopaso Anituye syoho ulohofiyoso kakine'no hwomtame yuhumafitnnefoho.

⁴ Hofiko Anituye s'manomo uhwon'ngkuji Anituye yofe hofikoe yomohu'nyopo mt'iomokinyofoho.

⁵ S'ikunoso apa'no m'mofaponehoho. Hofikoe Hwe Engo Anitu sohwo hofikoe pomponaho hweho. Oso'no hofiko kwefoho mofehi'nyoso n'ihu'no anefoho. Hofiko hwe engo imo'n'ngkuji engo lopahomo ne'no nohumant'fitnnefoho.

Jisas kako n'ihu'no komo'no ponefoho.

⁶ Ose ntonto nt'imento, Olo hungkuno kilalokwe loso nehopeho. A'amu hopi'nonohino olo hungkuno losomo nupa'n'ngkuji s'meho hi'ntnnono ufijo'manji s'meho wop'ingo umo'n'montonoho. Hwap'ingoso hungkuno hiloso ne umo'n'montonoho. Hwe Engo Anitu kako kakoe hungkunoso a'amumo uy'wo'n'ngkiso so'no hofiko a'amumo lut'hwawo'n'ngkohofofoho. Anitu kako a'amu ahwomomjo sohwo k'iko Joun'imo yo'mayo imo'none so'no kit'ihwayo'ne uhwat'imasofoho. Oseso k'iko Anituye syoho ulohofiyo somo ut'ihwaho. Ose nt'imentisofoho.

⁷ Sekwo upa'n'mno. Jisas ole nal'imento, Ngko sekumo komo'no wose'ma'monnoho. Yo'mayo imo'none so'no

hungkuno olo iyoswo lomo wojo somo a'amu tifi in+ngkaweso'manji wop+ngofoho. Ose nal+mentisofoho.

⁸ Ngko Joun'ni olo hungkuno losomo nupa'nonji yo'mayo tifi imo'none somo uhwon+mentohefoho. Ngko yo'mayoso nuhwonosojwaofonji oso a'amu ahwomomjo yo'mayo nt+hwamentiso sohwoe s+fi'ki'nyo'mo hwomtame wehumamonji yahon+ngko

⁹ nt+mento, Kiko ngkine'no hwomtame en+humahotoho. Kiko jje a'amu'nji a'amu An+tuwe hungkuno Toho Wojo l+motofo sohwanji olo hungkuno lomo tifi in+ngkawowo'n+ngkohoho so'nji nakwo hinjoho'nwo An+tuwe syoho ulohofiyo hwona'nyoho. Oso'no kiko An+tu kakine'nohini hwomtame fi+humaho.

¹⁰ Ose ntonto nt+mento, Kiko olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no mt+'mokokinoso kiko hiyaso mokosyohumahotoho. O'o, yo'mayo loso An+tu kako we'enepe kako hungkuno lososo moi'wo umo'n+montonoho.

¹¹ A'amu hon+ngkano wonyo iwo'n+ngkiso sohwo kako hon+ngkano wonyo somo ne'no wamj+m+montonoho. Hwap+ngoso hon+ngkano iwolo'mokinyo'ne mofehn'nyoso awonoho. A'amu hon+ngkano pisakino'njo iwo'n+ngkiso sohwo kako oso hon+ngkano pisakino'njoso ne'no wamj+m+'montonoho. A'amu kako hon+ngkano wop+ngomonto'no in+ngkawowo'n+ngkiso sohwo kako hon+ngkano nto'nohino somo ne'no wamj+m+'montonoho. A'amu hon+ngkano wonyo ane'njo sohwo kako hon+ngkano wonyo ane'njo ne'no wamj+m+'montonoho. Ose nt+mentisofoho. Hwap+ngoso Jisas kako asomo pone so'no hon+ngkano iwolo'mokiyo'ne mofehn'nyoso awonoho.

¹² Jisas apa'no nt+mento, Kiko olo hungkuno loso a'amumo uso. Upa'n+mno. Ngko we'enepe wapmmonnoho. Oseso ngko nopm'mo a'amu hopi'nonohino sofe yo'mayo yahino wonyo so'nji wop+ngo so'nji yano ulofiyo'ne wapmmonnoho.

¹³ Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwap+ngo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho.

¹⁴ A'amu hofi+koe hon+ngkano wonyo ho'nao'mentohoho somo ngko hofi+kimo hwap+fe songo ulohohm'me'no hofi+ko s+mony engo uyant+feho. Osopo hofi+ko nohumaf+kuji iyo ipisayo songo ne'no humayo'neso won+ngkuwant+feho. Oso pone songo Jerusalem sopenjo hoku'yo somo suyoso hofi+ko hoponoho.

¹⁵ A'amu s+wojo pa'nyoso a'amu peefo'nji ki'nyo'nji y+wo'n+ngkohofoso a'amu a'mohufo yahino'njoso a'amu

nom'ni hwamo fonjasiyo yahino'njoso a'amu hwasyo anitu sohwo yofe ho'nomawo'n'ngkohofoso a'amu hwasyo hungkuno liwo'n'ngkohofoso so'nji a'amu hwasyo hungkuno so'no hi umo'nyo so'nji hofiko Anituye ango somo ni'hu'no mahufitnefoho.

¹⁶ Ose ntonto ntimento, Ngko Jisasi'ni nje a'amu nje yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofoso soku nje hungkuno lomo upa'n'fitne so'no nje a'amu ahwomomjo sohwo sekuye pone'no lihwasimalefoho. Ngko hwe engo Ntefitiye hwapingo sohwo'ni kakoe Imu hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anitu Ntefitimo uyimentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Imingo'nji Hntokwaliyo I'mu sohwo imingo'nji liwo'n'ngkiso sohwo pa'nyo hwo'nyoho. Ose ntimentisofoho.

¹⁷ Anituye Towahuno Wopingo sohwo'nji a'amu Jisasi'mo simaho hi'ntnono uywo'n'ngkohofoso kakoe ape pa'nyo so'nji Jisasi'mo ole ulalokwofo, Oyomo. A'amu kakoe hungkuno lomo upa'noso sohwo kako oyomo ulono. A'amu kako mijo'no umo'n'ngkuhwoso'no kako waponi. A'amu kako mijo wanimo lihwosi kako nopihwosi mijo songo ne'no humayo'neso wanono. Mijo hiso mpe miyonehoho. O'o, Anitu uyimontonoho.

¹⁸ Olo hungkuno loso ngko yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no iyoswo lomjoso upo'nalokwofo soku, a'amu fihwo olo hungkuno loso'nji nom'ne hungkuno kengo mta'angoso ufisyipo'masoso yo'mayo tango olo iyoswo lomo wojoso Anitu kako nomihu'mokuhwosi oso a'amu sohwo uyonefoho.

¹⁹ U a'amu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohwo Anitu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako iyo songo ne'no humayo'ne somjo ipisayoso manonehoho. Oso Anituye pone songo Jelusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.

²⁰ Jisas kako olo hungkunolo nalimentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. We'enepi ngko komo'no wapmmonoho. Jisas ose nelalofoho.

Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwo'ni ole kilalokweno. Kiko komo'no fi'pe. Ose kilalokweno.

²¹ Nakwoe Hwe Engo Jisasiye hitohoso sekwo hopi'nonohino kunonji waweno. Joun kako ose limentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.